

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

KC

16100

HN 5Z5P 0.

KC16100

~~63-53-131~~

HARVARD COLLEGE
LIBRARY

FROM THE LIBRARY OF
T ANDREW HOWARD
DOPE PROFESSOR OF LATIN.

THE GIFT OF HIS SON
HERMANN HAGEN HOWARD

Class of 1916

RECEIVED OCTOBER 15, 1926

**STRABONIS
GEOGRAPHICA**

RECOGNOVIT

AUGUSTUS MEINEKE

VOLUMEN SECUNDUM

LIPSIÆ

SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI

MDCCCLIII

RC16100

~~G3 53.131~~

HARVARD COLLEGE LIBRARY
FROM THE LIBRARY OF
PROF. ALBERT ANDREW HOWARD
OCT. 15, 1929

PRAEFATIO

Nostrae lectionis a Krameriana in iis, quos secundum volumen Strabonis complectitur, libris haec est discrepantia :

397, 28. λέγομεν 398, 8. 9. διὸ δίκαιά μοι 31. μέρη
 399, 8. Λουίους 9. Σιβινούς 26. Γαμαβρόλοι 400, 17.
 διεῖχον 29. Οὐάρον 401, 1. 2. Οὐκρομίρον 9. Καθύλων καὶ
 Ἀμφάνων 22. † τριακοσίαν 402, 2. Οὐνδολικοί † καὶ ἡ Βοίων
 5. Ἀλπίων 8. ἐπὶ ταύτῃ] Rectius ἐπίταδα 15. ἐξελασθεῖεν 31. 32.
 τοσαύτας 403, 13. Ταῦτα δὲ δικαίως 16. καὶ ἡ 19. Βοίους] Ita ubi-
 que scripsi vel scribere volui pro Βοίους 404, 7. ἀναβάσα ὑπερπετής
 16. παρήκουσι 21. οὐδένα 21. 22. πεποημένον 405, 28. Φοῖβον
 τε παλαιόν 30. Σωκράτης] Fort. add. ἔα 406, 11. [δὲ] ὄρθως
 19. Τρωάδι 25. τοὺς † μὴ ὀπισθεν 407, 25. 26. χρημάτων †
 ἐκτίμησιν 410, 10. ἀποθεν 411, 10. Παγκαλίαν 11. ἄμμον,
 ἐκ δὲ 15. εἰ γάρ, αὐ χρῆναι 412, 7. τὰ ὑπὸ] τὰ delet Spenge-
 lius 23. πρότερον 28. πλήν ἢ φόρτον 413, 15. 16. κακο-
 τεχνίας εἰς πλεονεξίας 414, 9. ἐς 20. οὐδένα 415, 28. γενεᾷ
 19. [δὲ] ἐν 27. ἦν ἐξευξε Λαρεῖος] Haec suspectat Kramerus, forti-
 recte 416, 3. καὶ ἐπὶ σοφῶν ἓνα τελεία 4. εὐρέματα 7. οὔτε
 ἀληθέστατα 8. εὖρεμα 11. ὕστερον 17. πλάσματα 417, 27.
 τέσσαρας 418, 4. Λάοι 24. Μυσοῖς 27. ἐς 419, 2. εἴκοσι
 μυριάδας ἐπέμπειν † στρατείας 24. εἴκοσι 420, 2. ἑννακόσιοι
 7. τεσσαράκοντα 422, 3. Φαναγορίαν 4. καὶ † πηλὸν εἶναι
 4. Νεοπτόλεμον — 7. ἱππομαχία post τὸ μέγεθος 10. 25. τεσ-
 σάρων 423, 1. τοῦ μυχοῦ † καλῶνται 4. 5. σταδίων τεσσαρά-
 κοντα 16. καὶ ἄλλος λιμὴν] Pro ἄλλος fort. ἄμα 424, 2. αὐτῇ
 15. Παρισιάδου, et sic etiam in sqq. 425, 11. εὐγαιον 14. εὐ-
 γαιος 17. στάδιοι περὶ πεντακόσιοι 19. Νυμφαίων 31. ὃς om.
 426, 9. Φαναγορίαν 29. ἑννακισχιλίων 427, 15. 16. † τριά-
 κοντα γοῦν ἀποδίδωσι 428, 11. καθίσταντο Spengelius 12.
 στάδιον δέκα 22. Διοφάντων, Μιθριδάτου στρατηγόντα. 430,
 14. 15. ἐφ' ἑκάτερα δ' αὐτῆς, ἐπὶ μὲν τὰ Θράκῃα ἢ Ροδόπη, ὁμο-
 ρον ὑψηλὸν ὄρος 21. Ραιτούς καὶ Τόνιους 431, 6. πολὺν]
 Recte Corae πολλοὶ 8. ὑπερθεῖσι 18. Σαῦον 20. Νόαρος πλή-
 θει 433, 4. Φάριος. καὶ ἡ τῶν 8. Πριάμωνα 10. Δάλμιον
 17. μέσον 29. τὸ ἔθνος om. 434, 1. Ἀνταριάται et hic et
 in sqq. 6. ὁ † Ριζαίων κόλπος 13. 14. Θουνάται] Rectius

a*

fort. Θουνᾶται 435, 29. τὰ πελάγη ἀπό] Indicavi lacunam ante ἀπό. excidisse videtur τεκμαιρόμενος vel simile verbum 436, 11. εἰ πού τι 437, 23. 24. περὶ τὸν Αἴμον καὶ οἱ ὑπ' αὐτοῦ 26. δὲ ὑπὲρ 438, 2. Τβριᾶνες 26. ὄπου om. 439, 5. 6. Σηλυβρία 6. Πολιτνοβρία 8. ἢ add. post αὐτὴ ib. ἐστὶ καὶ ἡ 30. προσεχῆς 440, 10. Φαρνακίας ib. πρότερον 29. πρότερον πλεύσαντες [εἰς] τοὺς 441, 10. ὄρει Ἰλλυρικοῖς 12. ἀρξαμένων 442, 2. Αἰκλος 15. Δελεία 443, 4. γαίης † ἀλέους 21. δ' οὖν 444, 16. Ἐόρδων 449, 9. 10. Δαμαστίω, Περισάδνές τε συνεστήσαντο 10. καὶ † Ἐγγελέους καὶ 11. Ἀνγκησταί 12. τριπολίτις Πελαγονία καὶ Ἐορδοί 14. Ἐγγελλοίς 17. Ἀνγκησταί 19. Ἴσρα 21. Νεοπτολέμω] De Pyrrho Neoptolemi filio v. Vindic. p. 89. ubi adde schol. ad Euripidis Androm. 24. 26. Ἀνγκηστόν 28. Κερνύρας 450, 1. Ρωμαίοις 10. τριπολίτις 13. Στύμβαρα· Κύδρια 451, 22. 23. Σελλήεντος . . . ἐν δὲ Θεσπρωτοῖς 452, 1. τε 15. ἐπιτεμνημένως † τμάρους οἶον 17. καταχρηστικῶς [ὡς] καὶ 25. μὲν τοῖς 28. Πελασγίας] Μαλίμ Θεταλίας 29. Θεσσαλίας] Hoc fort. del. ib. δὲ 453, 8. Σκότουσαν 28. κρατοῦντα] Spengelius κρατοῦντα. recte κρατοῦντα i. e. manu tenentem 26. 27. 31. χαλκεῖον 454, 6. ὑπέρικται] Rectius esset κεῖται 7. ἐπὶ τὰ πρός] Quae sequitur decem literarum lacuna, in ea στενὰ scriptum fuisse, nescio a quo notatum memini 27. γελᾶται] λέγεται? 30. 31. τινῶν] Spengelius δεινῶν 455, 24. Ἰουση 26. παραλληλογράμμου 456, 7. Ἰδωνες] Ὠδονες? 9. δὲ] Spengelius γὰρ 457, 16. ἐν δὲ δεξιᾷ τὴν Ὀσσαν, ἔγγυς om. 22. Ὠράκης 458, 12. 13. om. 20. φασί 23. μελζονα 459, 1. τῆς † Πελλαίας 8. ὀνομάζουσι 460, 2. Αἰνέα 461, 5. κάλλιστον † τῆς γῆς τῇ ὄψει κίδνεται ἀλλὰ τὸ τῆς πηγῆς τῷ Ἄξιῳ] Spengelius κάλλιστον τῇ ὄψει ἐπικίδνεται, ἀλλὰ τὸ τῆς Αἴης τῷ Ἄξιῳ 24. Αἰνέαν 462, 27. Μηκύβερα 31. πέριξ τῆς 464, 11. ἀγαθίδες 14. χούσεια 15. ἀργύρεα 465, 25. ἀγαθίδας 466, 25. καὶ [γὰρ] αὐτοὺς Spengelius 466, 32. Πελαγόνες 467, 28. Ἰσμαρα] Ἰμο Ἰσμαρα 468, 11. εἰκοσι 15. Ὀρθαγορία 17. χαρακῶμα 18. ἀποθεν 19. χαρακῶματος 469, 25. εὐρόνοτον] ὑρόνοτον? 470, 9. Ἐλεοῦς 19. βάλλει] Corrige operarum errorem ἐκ βάλλει pro ἐκβάλλει 22. 23. Ἀσιμαχία 24. Ἐλεοῦς 26. Ἐλεοῦντα 472, 17. μέμηλε 26—32 om. 473, 5. πάντα] πάντα τὰ Spengelius 6. μέρος † τῆς Μακεδονίας ἀποδώσομεν 474, 3. [Τῆς] Ἑλλάδος μὲν οὖν 5. τεσσάρων 7. Ἴωνες] Corr. Ἴωνες 17. μὲν εἶναι? 18. φησὶν ὁ Θεοκυδίδης] Haec fort. delenda 21. ἔτροσεθνοῦς 29. Αἰολικοῦ ἔθρους] V. Heyne Op. Ac. 2 p. 7. 475, 9. δ' ἔτι 11. τοιαῦτα 12. 13. δὴ ἰδίᾳ λαβόντες 18. γῆν ἀρχὴν ib. θάλασσαν 26. δὲ ταῦτα δυο 28. ἐκτὸς † Πυλῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ· καὶ τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ Θεταλικόν· ἐστὶ δὲ 476, 14. δ' om. 16. τὴν μὲν Βοιωτίαν] τὴν μὲν [Ἀττικὴν καὶ] Βοιωτίαν? Vidit etiam Spengelius. cf. Vindic. p. XII.

Ἐρανα 513, 17. ἀμφοῖν pro κρατῶν 514, 11. 12. ἐλθὼν ἐξ Ἐρινεοῦ om. 515, 31. κατὰ τοῦτου] Volebam καὶ τοῦτου cum Corae 516, 8. Ἀμαθοῦς 9. Γύθειον ut in seqq. 26. τὸν [Θοῦ]κα. Scribendum videtur κατὰ τὸν [Θόρνα]κα 28 — 517, 7. non videntur Strabonis esse 517, 13. post προσηγορεῦθησαν sequuntur ea quae ego in margine posui 24. 25. πολεῖ . . . γὰρ 25. Φεραία δ . . . ἀπὸ ἐντός] Volebam ἐντός. V. Vind. Strab. p. 115. ubi recte probavi Φαραία, pro quo per errore Φάριδι editum est. ibidem πολεμίους conieci, non πολέμους 520, 3. ἀποδίδεται 6. ἐπιβαλλούσης 19. γαίης 29. κρῶσα sine aster. 29. 30. κἀθηται 521, 4. τῶν [Λεπρεα]ῶν? ih. Μεσσαίων] Μακισίων? 8. τῶν τε 522, 12. δοκεῖ . . . πίπτειν 523, 9. τεσσαράκοντα 27. Ἀσίτης sine ast. 524, 2. Σαρωνικόν. καλεῖται δὲ πᾶς 11. ἀλλὰ γὰρ τὰ μὲν 15. Ἀγαλκόν 25. Ἀχαικόν om. 525, 25. 26. Ἄργος ἀνδρῶν θεοῖ δ' αὐθίας Ἄργος ἀνδρῶν] Pro θεοῖ δ' αὐ scripsi ut par erat ἔον Λαυαί. at Strabo nonnisi priora Ἄργος ἀνδρῶν apposuisse videtur. Λαυαί error est typographicus 29. δὴ 526, 8. δέχονται κατὰ τὴν συναλοιφήν 9. ἐλέγχιστον] Fort. errore operarum, quamquam fuerunt qui ita scriberent 16. ὄρνις 28. ζωρίω μὲν κείσθαι 29. om. parentheseos signa, quibus quae inclusi verba fortasse ne sunt quidem Strabonis 527, 1. εἰπεῖν] Fort. ἐκπεσεῖν 4. † ἐν εὐπορίᾳ 11. Πάλιθος 29. ἠγεμονίδας οὐσας 528, 9. Λακωνικήν 15. συνέβη om. 529, 4. τῆς Ναυπλίας 7. Μίδεια pro Μίδεια 8. Πρόσυμμα [καὶ] αὐτή 11. οἱ δὲ ἐξ Ἐραμίωνης] εἰς 12. ἔστιν αὐτή 14. ὄπου om. 23. οὐδ' ? 25. καὶ sine ast. 32. Νισαίαν 530, 6. αὐτή 531, 2.ον] Fort. [πλατύτερον 3. ἢ ante Ἐπίδαυρος abesse malim ib. φησὶ γὰρ 23. Τροίξηνι 25. τοῦ om. 532, 4. ὑπ' αὐτὸν 534, 5. γραίδιον 26. Τρικορύθω 535, 18. ὦν om. 20. lacunae signa om. 27. τὸν ἐπὶ 27. εἰς Κόρινθον add. post πλοῦν 28. τὸν φόρον· αὐτόδι καὶ περὶ † τε τῶν ἐκκομιζομένων 536, 11. Διός om. 537, 23. 24. φρέατα sine ast. An φλεβία? 31. ὑποπεσοῦσαν] Scripsi ὑποῦσαν cum Plethone, nisi praestat ὑποπεπτάσαν 32. λευκῷ λίθω] Fort. λευκοῦ λίθου 538, 5. Βοιωτίδος 17. τῆς περὶ τὸ 539, 15. λῳίων 30. ἐγένοντο ib. ἐν ἄλλοις] Fort. εἰς ἄλλους 540, 14. ἀφίεται Spengelius 541, 3. 4. κατορθομένων 11. πάντες] An πα[ρ]ῶντες? 15. Εὐφρόνιος 24. Σικωνίαν 26. Τανάγραν 542, 2. Ἀγιάλους ib. ἀνφίσθαι 3. σταδίους 4. Δήμητρος 27. Τρικόρουδον 543, 1. φυλάς] Fort. βίους 2. βίους] Fort. φυλάς 544, 4. συναῖσαι 6. οὐ συνελθούσης] Curtius Pelop. I p. 451. οὐ συνεστάσης, quo sensu οὐκ ἐτι συνεστάσης requirerem. nil mutandum videtur 9. ὁ 30. ἔστηκει] Fort. ἔστηκην vel ἔστηκοι 545, 1. θαλάσσης 12. 13. Ἡσίοδος — Θετταλικῆς in marginem reicienda videntur 546, 2. post βουλομένων add. quae in margine posui 10. παρ' ὧν [Πείρος] ποταμὸς ib. μέγας * Μέλας] Μέλας Curtius Pelop. I p. 450. 547, 22.

πόλιν pro **χώρῳν** 348, 7. post **Φαριεῖς** quae in marginem reieci, in quibus **Βούραν** [κα]θ' scribendum videtur 349, 3. **Φαράται** 7. **τριάκοντα** om. 30. **αὐτή** 350, 17. **πεντήκοντα**] **πέντε** Müllerus Dor. II p. 439. 32. **περὶ Στύμφαλον** 351, 13. **εἰς Θανατικούς** om. 14. **καὶ τὸν Πηγεῖον** om. 352, 7. 8. **ὥστε** — **Κορινθίαν** post **Δοκρῶν** 10. 11. **λεπτεόν** om. 13. **ἐπὶ**] Fort. **καὶ** 18. **σφόδρα** pro **οὕτως** 21. **ποιούντα τὸν κόλπον τὸν** om. 22. **οὐδ' ἄν** om. 25. **ὄπου τὸ** pro **εἰ μὴ τὸ** 26. **ἐπολεῖ** om. 27. **τὰ περι** . . . **τὸν μυχόν** 353, 9. **δὲ** om. 11. **ἡ Ἀττικὴ** om. 28. lacuna pro **πάλιν ἀπὸ τῆς** 30. **Ἀττικῆς**] Fort. **αὐτῆς** 354, 4. **ὃν** recte post **ὄψηλόν** add. Coraes 5. **ληξιζομένων** 9. **Μινῶα** et sic constanter 10. **Νισαία** 355, 3. **τεσσάρων** 3. **Νίσος** 12. **νεύμας** . . . **α** 13. **νέμων** 26. **παροξυνάντων** 32. ante **ἐποίησαν** fort. excidit **καλεῖσθαι**, quod in similibus locis addere solet Strabo 356, 15. **Νισαίαν** 21. 22. **καθάπερ** — **πνοάς** non videntur Strabonis esse 25. 26. **Κυχρεία** 31. **Δήμητραν** 357, 8. 9. **Βάκαρος** — **καλούμενος** non videntur Strabonis esse. postrema **ὁ νῦν** — **καλούμενος** suspectavit etiam Kramerus in addendis 358, 15. **Ἐλευσίν** 30. **Ψυττάλια** 359, 1. **Ψυττάλια** 6. **στομίῳ**] **ἰσθμίῳ**? 16. **τὸ τό τε?** 360, 1. 2. **περὶ τῆς** 2. **ἐκεῖ τι** 5. **αὐτοῖς** [ἴδρυσιν] **καταλαβόντων?** 6. **ἡρώων** [ἔστιν ἱερόν]? 26. **καὶ εἰς τὸ** 27. **Θησεῖον** . . . **νε** **ἐξαι** 27. 28. **καὶ τὸ Διονυσιακόν**, [καὶ δὴ καὶ τὸ] **Ὀλύμπιον?** 31. **πλεῖστα** om. 361, 4. **Ἀττικὴν** 12. **φιλότιμον**] Libri **φιλόδημον**. an **φιλεῖδημον?** 18. **[ἀλλ'] εἰσὶ?** 28. **προσθήσειν**, **ὅτι** 362, 5. **οἱ** om. 363, 8. **Θορεῖς** 12. **Θορέας** 13. **Φάβρα**] an **Φάγρα?** ib. **Ἐλεοῦσσα** 19. **φρίξουσι** 24. 25. **Πρασία** 364, 5. **τετραορίστω** 365, 6. **Κηφισσῶς**] Debebam **Κηφισός** 22. [**κείμενα** . . .] **ἠ** **πρὸς** 24. **ἡ Ἀττικὴ συν τῇ** om. 27. 28. **Πηγὰς** 28. **ὄρων** pro **τόπων** 29. **ἀπὸ τοῦ** pro **τῆν ἀπὸ** 366, 20. **χρησαμένους ἐπιμειλεῖ**] **μηδὲ?** 21. **τί** om. 369, 14. **αἶ**] om. ib. **ἀνάλογον**] Hoc revocandum 370, 9. **σύριγξ** 20. **θαλάσσης** 25. **Σιγηλοῦ**] Imo **Σιγηλίου** 30. **Ἀμφιάρειον** 371, 1. **τὴν ἐκ** om. ib. post **Καλιίδα** add. **καλοῦσι δὲ Βοιωτικῶς Μνηκαληττόν**, quod **Μονκαληττόν** scribendum 3. **Μνηκαληττόν** 23. **ἀπιόντι** 24. **Τάναγρα κ[ώμη] ἢ δὲ Φαραὶ κώμη]** **ἐν δεξιᾷ?** 372, 14—17. **διαγραμμα** — **πολύ ἐλαττοῦς**] Haec fortasse post **Ὀρόβιαι** transponenda, aut quae sequuntur 17. **κεῖται** — **Ὀρόβιαι** delenda 32. **ἦν γὰρ ὁ μῶνυμος πόλις τῆ]** **Μεγαρικῆ?** 373, 1. **πρόσχωρος τοῦ** om. 375, 10. **ὑπῆρξε** 376, 10. **ὅσπε** 24. 25. **τόπω[ν σημηναιετ'] ἄν ὥστε τῶ]** **λόγῳ** 27. **ἀξί[ων μνήμης καὶ τῶν μῆ.] χαλεπὸν [δ'] ἐν** 377, 2. **πειρώμ[εθ]α τὰς ἀρχὰς λαβεῖν]** **ἐνταῦθα** 4. 5. **χρησιμὸν ἢ [ληφθὲν ἐξ] ἄλλω]** **ἡμῖν** 20. post **φεῖ** add. **εἰσὶ [δὲ] καὶ** — **τούτω**, quae in margine posui 378, 19. **αὐτὸς ἐ** **τοῦ πατρὸς** 20. **μ** **τερον** 379, 1. **εἰκοσι** 21. **θῆκαν** 380, 5. **[ὑφ' ἑτέρω]** 6 et 10. **Ὠνάλαι** 381, 10. **Κορωνέας]** Libri **Κορωνίας**. Fort. **Κορωνῆας** ib. **ἐπιλαῖω]** Operarum error pro **ἐπὶ λαῖω**. **λαῖον** loci nomen fuisse

videtur prope Coroneam. Cf. Hippocrates Epid. III p. 134 et 142 ed. Littr. ἐπὶ τοῦ Ἀηίου, de quo dixi nuper in Commentatione de Hippocratis Epidemiis in Relatt. menstr. Acad. Berol. 1852. 25. Βοιωτίας pro Μεγαρίδος ib. pro αἰ lacuna 582, 8. πολείδιον] Hoc revocandum 23. [κ]ινηθεῖς 583, 2. 6. Πτώον 4. Πτώου 17. οὔτε 21. τέκτονος 585, 12. 13. πολυχρηματίσαντας 27. οὔτε μὴ om. 586, 3. ὦν pro ὄν 26. καὶ διάγωσιν 29. πλείστην om. 587, 12. καθήκειν 15. Ἀντίκυρα 588, 5. πᾶσα om. 589, 12. Πηληιάδεω ἀνάκτος 590, 7. ὁ per errorem irrepsit ib. Κίρφι 591, 1. ἐτιμήθη om. 592, 31. ἱερὸν χρημάτων δὲ χάριν τῶν ἀναθημάτων 593, 22. καταρχῆσαι 594, 16. ἀνάκρουσιν 19. ἐπικαιωτισμὸν 21. ὡς καὶ τὸ λαμβίξειν add. post καισμοῖς 23. εἰς add. ante ἐσχάτους 595, 27. καιωτισμὸν 596, 11. Ἀλκμαίωνος 13. Ἐξ ἀρχῆς γὰρ 14. ὅπισθεν ὁ Μάραθος 23. Θουνοδίδης δ' ἐν Μεγάρους ψηφί add. post μωθεύουσι 597, 7. οἱ δ' ἐνοικούντες Τραχίνιοι λέγονται] Haec fort. delenda 21. ἐκείνης 598, 11. Πανόπην Γλήχωνα 18. post Σκύρω add. quae nos in margine posuimus 599, 13. κατέληξεν 18. τοῦσδε ποτὲ φθ. 19. 20. Δοκρῶν κενθεὶ ὁμῶς Ὀπίοις 600, 16. εἰκοσι 601, 7. οἰκείται, [ἀλλὰ νῦν εὐήροτόν] τι πεδίον 8. καλοῦσιν οὕτως 9. 10. [αἰ Ἀργεῖαι, ὦν τὴν χω]ράν 11. 16. σίγμα 14. ἀγνοῶν . . . Λάπην] Excidisse videtur οὐκ εὔ. Ceterum vide ne iniuria erroris accuset Strabo (si tamen haec Strabonis sunt) Hellenicum; Λάπη enim dici potuit quae aliis Νάπη, ut Ἐλιπεύς dicebatur Thessalis, qui aliis Ἐνιπεύς. vide supra p. V. 27. ἀλλ' οὐποτε ἄλλων 604, 10. Ἀντίκυραν 29. ἀπαντὰ τελευτᾶ πᾶσι 605, 32. ἔφα 607, 5. καὶ οἱ [Θετταλιῶται] ἐφεξῆς Buttmanus Mythol. vol. 2 p. 277. 608, 4. post στρατείας add. ναῖον δ' ἐσχατιῇν Δολόπεσσι ἀνάσσων 5. αὐτῶ om. 6. post μόνον add. ὀλίγων ἐστίν 12. γὰρ om. οἱ μὲν om. nec necessaria sunt 22. ὅταν οὕτως om. 29. Θετίδιον 30. Θετιδίον 610, 17. ἐντεῦθεν δὲ 21. συνώκισαν Φαρσάλιοι] Ita haec suppleverunt critici; non minus recte possis συνώκισεν Φίλιππος 611, 2. Τραχίνα] Τραχινίαν? 13. Λαμίαν 613, 3. πρὸς ἔωδὲ om. 18. τὴν Οἰταίαν om. 22. θαλάσσης 25. μεσογαίῳ 614, 25. Φυλλαίου 615, 8. ἐννεμήμον 9. εἰκοσι 18. Νηλίας et 20. Νηλλίαν 616, 10. Μεθώνη 617, 2. καὶ τῆς Δευκαλλίας] Haec delenda videntur 3. Ἰεραπολιτικῆς] Hoc delendum videtur 5. λιθίας, ὑφ' ἧς 618, 6. μωθεῖσθαι sine ast. 10. 11. ὀνούριον 21. ἄλλοι om. 619, 4. εἰκοσιν 10. Κερκίφου 620, 5. λευκόγαϊον 14. post ἐκείνουσ add. εἰς τὴν ἐν τῇ μεσογαίᾳ ποταμίαν 621, 13. πεδίον νῦν] Cod. A πεδίον ἐστίν ὁ νῦν. Fort. igitur πεδίον ἐτι νῦν 18. 19. καὶ [ἡ] ἐν Συρίᾳ 21. καὶ — Λάρισα] Haec fort. delenda 29. καὶ Ὀδησοῦ om. 30. Ὀλοσσῶν 622, 10. ἐπιληφώτας] Fort. ἐπιληχότας 11. ὑπὸ Fort. [οἱ] ὑπὸ 11. 12. Περραιβικαί] Fort. Περραιβικοί 623, 11. τοιοῦτον 624, 5. δὲ ἰδίους] Fort. Διδύμοις 7. κολωνούς] Fort. Κόρωνος 29. καὶ om. 626, 13. Ἐπειδῆ

ἡ Εὐβοία 627, 15. τὸν om. 20. Αἴκλου 24. Περιάδα 25. ἐν φ] Fort. ἐνθα 26. καὶ add. ante τοῦ 628, 24. πλησίον om. 28. πολεΐδιον] Quod revocandum 629, 6. τὸν πίνον 8. Μαλιακῶ 24. Αἰκλὸς 630, 16. 17. ὥσπερ — τάργυρεία om. 23. Εὐβοΐδα] Imo Εὐβοΐδα ib. καμπήν] Fort. κάμπτων 631, 1. post Ἐρετρια add. ἐν δὲ τῇ Ἐρετρικῇ πόλει ἦν Ταμύναι, quae cum πλησίον τοῦ πορθμοῦ coniuncta (in libris haec leguntur post αὐτὸν 3.) post κεκωμῶδηνται 19. transponenda esse vidit Kr. in notis 3. αὐτὸν] Fort. ἐνιαυτὸν 19—21. ἐν δὲ — πορθμοῦ] De his vide ad 1. 632, 1. ὅς γε καὶ 4 et 5. lacunas om. 5. ὥστε τῶ 6. δρᾶν] Corrige δρᾶν 27. οὐδὲν 32. lacuna om. 633, 10. Ἄβαντες pro ἀποβαίνοντες 634, 10. Λαμίαν 21. Παλαιρός 636, 31. Γαργάσσον 637, 13. τηλεφανοῦς· ἀλλὰ κατ' 24. Ἀλκμαιωνίδα 638, 26. ποιῆσθαι 642, 1. Ταριούς 10. Κεφαλλήνες, καὶ [οἱ μὲν] ὑπ' Ὀδυσσεῖ 26. Αἰώς add. post αὐτῇ 644, 5—7. μέμνηται — ἐθέλων] Haec fort. ex lib. 12 p. 549 addita sunt 11. ἔστιν ὁ κύκλος 15. τριακόσιοι 22. πλείους εἰσι 23. καὶ add. ante πρὸ 645, 9. βουπρωρός 30. Ταριούς 646, 14. 15. Κριθατῇ 15. αἶ om. 16. ἐνικῶς λεγομένη add. post κόλπρον 647, 4. οὐχ ante οὕτω om. 21. Λυσιμαχία, ut in sqq. 649, 15. ἐπιμεῖναι 25. Ἀλκμαίωνα hic et in sqq. 653, 16. † λέγων post Ἐπειῶν 19. πιστὸν om. 24. ἀπελθόντος 654, 12. lac. signa om. Excidit fort. νέμειν 656, 25. καὶ — ἐμπλέκεσθαι om. 658, 3. γένηται 659, 22. Ἀγδιστιν] Ἀγγδιστιν C. Keilius 24. Σικυληνήν 24. 25. καὶ Κυβήβην om. 660, 10. διὰ τε Ὀμηρον 11—13 ἄς ἐκ — μητρὸς om. 13. pro μητρὸς pone μητρὸς] 14. post εὐρήματα dele parentheseos notam 29. Παλημηδῆ 30. οὐ σὺν] Fort. δύσων ib. κωμᾶν, ὅς] Fort. κοιλὰν ὅς 661, 24. 25. Κοτύια 28 σεμνὰ Κότυς] V. Hermannum Aeschyl. 31. δακτυλόδεικτον 662, 22. φάσσαν] Fort. ἀράσσαν, ut sit paroemiacus 663, 4. εὔροι om. 9. ὄρειαι ib. ἐγένοντο 665, 4. Κορυβάντιον, 10. ἠΐθεοι 667, 4. αὐτῇ 25. ὑπὸ τὸ μέγεθος] Fort. ὃ ὅπου ἔστι μεγιστον 668, 5. Λυκτίων 669, 9. Βοῖον 23. 27. 30. Λύκτον 670, 5. ὁμώνυμος] Malim ὁμωνύμος 671, 2. Ζεὸς om. 673, 14. λόγῳ· † ἄθλων 15. φησὶν 674, 21. 22. καὶ Ὀλλισην 675, 14. ποιητῆς] Fort. Νέστωρ 21, [οὔτε] κατὰ τὴν στρατείαν — ἐκείθεν add. post αὐτῶ 676, 7. † ἐν 8. ἀνδρεία συσσίτια, ὅπως. 677, 8. Κρηῆς 19. malim Κισσοῦ 680, 11. lac. signa om. 26. ἀισχρόν post τυχεῖν 681, 18. Θήρα 682, 18. ἐπιβαίνειν 27. δ' οὐν πεντεκαίδεκα om. 683, 6. κάμιον] Quod revocandum 14. ἦ με] Fort. οὐ με 15. δειλῆ ἦ] Fort. ἦ δειλῆ 30. 31. Πήναια] Imo Πήνεια, ut monuit Lobeckius ib. τετρασι] Quod fortasse cupidius reieci quam debebam 684, 6. 7. Κορησσία hic et in sqq. 685, 3. μηκόνουαι — συλλαβὴν in parenth. 686, 2. Λερία 12. post Λερος add. quae nos in margine posuimus 689, 12. πλησιάζοντα] Fort. ἐπιπολάζοντα 690, 16. ἐς 691, 2. καὶ om. 25. ὑπέριενται

693, 12. ἐλάσσων 694, 20. φ̄ ante ὄνομα add. ib. Ἄκρα
 695, 2. Φαναγορία et sic constanter 24. Τορεάται 696, 17.
 Ρέκας 697, 13. Ζυγίων 24. τοῦ] Malim τῷ, vel τῷ τοῦ 29.
 μέγαν] λιμένα? 699, 6. οὐτω δεῖ δέξασθαι post δρόμος — 700,
 3. πολλήν τε 6. 7. ἐπεκρίμζον 14. 15. κακωθείσης — Εὐοπί-
 δης] Haec fort. delenda 701, 4. περὶ δὲ τῆς Διοσκουριάδα φεῖ ὁ
 Χάρης ποταμὸς add. post Κολχίδος 14. δὲ om. 21. 22. θαναμα-
 στοῖς, [ᾶ] καὶ τοὺς φαρμάκοις τετραμένους 26. μὲν om. nec neces-
 sarium est 29. καὶ δὴ καὶ ἦ γε] Corrige operarum errorem δὴ καὶ
 ib. δὴ κ' ἦ γε operarum error pro δὴ ἦ γε ib. Ἰβηρία * καὶ * οἰκεί-
 ται 702, 10. Ἀράγωνα 14. ἄλλους om. 29. γενόμενος 703,
 4. ἐπ' αὐτῷ 24. ἀγγιστεῖαν] Fort. add. αἰ 704, 16. προπι-
 πτουςα? 22. ἐπιγελώντα] Fort. ἐπίπεδα ὄντα 705, 2. ἀλλὰ τά-
 γαθὰ ἄσπαρτα 3. ἅπαντα 5. γοῦν 11. ἐκείνω 12. δὲ pro δ'
 αἰ 13. δὲ om. 27. στρατιάς 28. δισμυρίους 706, 13. εἰκοσι
 707, 4. καὶ add. ante τὸ 708, 28. τῷ om. 710, 1. 2. θρυ-
 ληθέντα † καὶ ἀμολόγηται 5. ἐφῶν 7. καὶ ast. incl. 711, 12.
 Χαιανοῖται 18. lac. om. 21. ἔστειλε 712, 24. προσβόρος
 26. πρότερον] πορρωτέρω Hermannus ad Aeschylum vol. II p. 163.
 30. ἀκριβῶς 713, 8. μήτε om. 8. 9. παρά γε εἰδόντα, † σκο-
 ποῦντες δ' αὐτὸ δὲ μόνον τοῦτο, ὅτι 714, 22. τετρακοσίους. καὶ
 † διὰ τὸ μὲν εἶδος τῆς εὐδαιμονίας σημεῖα ἡγοῦνται ἢ μὲν γὰρ
 715, 5. καὶ pro ἀλλ', quod nunc revocaverim, deleta cum Corae par-
 ticula μὲν 716, 1. οὖν add. ante συνήγον 6. προσφέρεται 14.
 προσέθεσαν * καὶ * τούτω 717, 6. 7. ἠλιαζόμενοι· ἄλλως δ' ἄλλοι
 13. ἀρξάμενοι 718, 2. Δάαι 720, 2. ἄμα τε] Malim aut
 ἄμα sine τε aut τε ἄμα 4. ὦν 721, 8. ἦ add. ante δάαιτα 10.
 11. σκαιοὺς δὲ 722, 8. 9. δισχυλοὶ δισμύριοι] Transposuit etiam
 Spengelius 723, 14. † ἀλλήλοισ 724, 20. διαρρεῖται· ποτίζουσι
 δ' αὐτὰ] Scribendum διαρρεῖται ποτίζουσιν αὐτὰ 725, 1. Ἀγατά]
 Corruptum videtur 19. Ἰσάμου 21. Παταληνῆν 28. 29. ἐμβάλ-
 λων] Corrigit ἐμβάλλων. malim εἰσβάλλων 29. Δάραφα 30. Εὐ-
 κρατιδία 726, 2. 3. Τοριούαν 10. ἦθεαι 26. ποιεῖν] Thy-
 whitus νοεῖν. malim ὑπονοεῖν, quamquam etiam alia hic miserrime
 corrupta sunt 727, 8. Ὀξου 22. om. lacunae signa 23. τοῦνομα
 om. 728, 20. ἔξω 729, 1. 9. Ἰμάιον 5. μείουρον et hic et in
 sqq. 730, 26. δύνανται 31. Τακνυρίαν] Hoc fortasse ex Ταπύραν
 δ' ἴδιον corruptum est 731, 11. οὖν om. 27. ἐκτεινόμενος
 732, 14. 15. προσβόροφ 733, 13. πρόσβορα 21. αἰ add. ante
 τοῦ 734, 21. Τίγρι 735, 19. χειμερινὸν δὲ om. ib. Οὐερα
 736, 8. εἰκός 22. χειμάδιον] Fort. χρηματιστήριον 737, 15.
 Ράγαις] An Ράγα? 16. Ἡράκλεια om. 738, 8. Μηδικὴν 17.
 πλάτος 740, 3. νέμειν] Fort. νέμ[οντας ἐχ]εῖν, viam monstrante
 Kramerio qui coni. ἔχοντας νέμειν 742, 3. θάλασσαν 10. προσ-
 βορώτατοί 15. ᾶς om. 19. περιεχούσας] De his v. Vindic. p. 190.

743, 15. ἔχουσα om. 20. Ἀρτάγηρας 21. Ἄδωρ 744, 10. Τσικρατίδι 21. ἀπήχθη 749, 10. lacunae signa om. ib. δ' om. 752, 9. δ' pro ἦν 753, 2. † ἀπλώτῳ 16. ὄχετοῦ πλάται] Recte, ut videtur, Kramerus in notis ὄχετῶ οὐ πλάται 24. εὐφοροδ- της 30. post Ἀγίχτη add. τρίτη — φανεράν, quae 754, 24. post ἐκείνον transponenda esse Kr. vidit in notis 754, 17. δ' om. 22. δ' om. 24. 25. Διὸς Δαυλὴ οὐ λειπομένη 31. Δύο δὲ ἔχουσε μόνον στρατηγία πόλεις 755, 31. καὶ ἐμβελεῖς] Fort. κἀμβε- λεῖς vel καὶ ἐμβελεῖς 756, 25. λιθίαν 757, 18. αὐτῶν 19. ἐπὶ pro καὶ ib. τῶν add. ante ἐν 24. Κυρίνου 758, 7. καὶ add. ante καρποῖς 9. Βαγαδαονία 24. ἄλλος δ' [εἰς] τὰς διόπτρας 759, 30. μὲν] Fort. μέντοι, vel μὲν δὴ 760, 2. τε 761, 19. οὐδὲν 764, 4. μεσημβρίας 5. ἐξήτοι ib. εἰς 13. διεῖπον 765, 16. ἔκατόν] Hoc corruptum 767, 27. ἦ om. 32. Γυδιλω- νίτις 768, 13. Γαδιλώνα 14. ἔννακσιους 27. 28. Σιδηρῶν ut in sqq. 769, 29. εὐφορίαν 770, 4. 5. τῷ † Ἰκνι γεωμέτρῳ 15. εἶτα † Κότρωος 26. Ἀπκαῖται 771, 28. προαλίστερον δελεαζομένους μόνου οὗτοι] V. Vindic. p. 193. 772, 14. Βούρωε 22. σὺν om. 773, 2. ἄν om. 17. καὶ πῶς] Delendam videtur 22. Ἀλαζία] Malim Ἀλαζή 23 et 26. Ὀδρόσης 774, 1 Ἀμαζόνων 2. δ' ἐν προ δὲ 775, 4. οὐδ' 7. Ἐνίαν 27. λεμψαντας 30. συμμαχίσαντας 32 et sqq. Φροξίν. οὐ βε ἡλθον Ἀραζόνες 776, 3. οὐδ' 5. οὐδ' 29. Βαμίων add. ante διὰ 15. ἄν om. 778, 2. τούτων καὶ om. 15. Σάμων add. post λέγων 779, 9. δεικνύται 780, 16. Φικαῖας] Rectius fuerit Φαρνακίας 781, 24. πρὶ το 786, 6. ἦ τοῦ 28. πόλιν om. 787, 1. Γαζήλειος 39. 31. πόλιν τε καὶ 788, 24. Ζιγνήης 27. Τροίρων 28. Ζιγνή 11. οὐδ' 16. et 29. Σανδρακινόχηρον 792, 19. τὸ καὶ φύλον 20. τε 31. τε om. 794, 10. οὐκτι μὴ αἶ' ἴσα Ἀνιγονίαν 795, 14 — 16. Κισοκίτης, ὁ Κισοκίτης ἢ Κισοκίτης Ἀσκληπιάδης τε ἱερεὺς, ὁ Πρωστίνης; Ὀπτικία ἢ Ὀπτικία 796, 19. Τρόπαια, quae αἰ. τε ἰστικῆ 24. Βαγδακίτης, τὰρ C. Keilins 25. δὲ πῶς; Ἀναίαι ἢ πῶς πῶς. Fort. δὲ Ἰλίου 797, 7. Ἀρδισίαν Ἀρδισίαν C. Keilins 28. Σισυροπόλιν ἴσως τισὶν 11. † Γαρραζίων 24. † Γαρραζίων 28. τε Fort. τὰ Ἰσάρια κτελεῖ αἰ. 29. τῶν δὲ Ἐξοκίη Ἰσάρια] Praeae fort. Ἰσάρια μὴ ἐν γυνὲ γυν. Ἰσάρια καὶ † Κιλίαν add. μὴ ὄντι 299, 28. ποσειδῶνα ὀρθῶν] Ex ὀρθῶν κτελεῖται οὗτοισι καὶ κτελεῖται Ἰσάρια 14. post ἀλλήλων καὶ πῶς αὐτὸ ἀλλήλων 299, 28. ἢ πῶς ἄλλων fort. δεικνύται 29. τε καὶ 299, 28. Βαγδακίαν 29. μίχρως 311. 14. παρρησῆ 12. γαζήλειος ἴσως 29. ἄρδισίαν 312, 27. † Ἰσάρια

813. 12. μεσόγειαν 18. ὀμάννημον 29. διὰ τὸν λίθον καὶ
 τὴν ἀπὸ 814, 13. ὑπόνομον 20. συνέστησε 24. τι συμβαίνει
 36. βροχημασιν ξεπονσι πᾶν δ' ἐρέχθει] πᾶν τ' Ἐρέχθειον
 πέδον? an πᾶν δ' ἐρέχθεται πέδον?

Berolini d. XXVI. m. Ianuarii a. MDCCCLIII.

Augustus Meineke.

Εἰρημόσι δ' ἡμῖν περὶ τῆς Ἰβηρίας καὶ τῶν Κελ-^{C.289}
 τικῶν ἐθνῶν καὶ τῶν Ἰταλικῶν σὺν ταῖς πλησίον νή-
 σοις ἐφεξῆς ἂν εἴη λέγειν τὰ λειπόμενα τῆς Εὐρώπης
 5 μέρη, διελούσι τὸν ἐνδεχόμενον τρόπον. λείπεται δὲ
 τὰ πρὸς ἄνω * μὲν τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου μέχρι τοῦ Ταναΐ-
 δος καὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος λίμνης, καὶ ὅσα
 μεταξὺ τοῦ Ἀδρίου καὶ τῶν ἀριστερῶν τῆς Ποντικῆς
 θαλάττης μερῶν ἀπολαμβάνει πρὸς νότον μέχρι τῆς
 10 Ἑλλάδος καὶ τῆς Προποντίδος ὁ Ἰστρος· διαιρεῖ γὰρ
 οὗτος ἅπασαν ὡς ἐγγυτάτω δίχα τὴν λεχθεΐσαν γῆν,
 μέγιστος τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ποταμῶν, ῥέων πρὸς
 νότον κατ' ἀρχάς, εἰτ' ἐπιστρέφων εὐθύς ἀπὸ τῆς δύ-
 σεως ἐπὶ τὴν ἀνατολήν καὶ τὸν Πόντον. ἄρχεται μὲν
 15 οὖν ἀπὸ τῶν Γερμανικῶν ἄκρων τῶν ἐσπερίων, πλη-
 σίον δὲ καὶ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδριατικοῦ, διέχων αὐτοῦ
 περὶ χιλίους σταδίους· τελευτᾷ δ' εἰς τὸν Πόντον οὐ
 πολὺ ἄπωθεν τῶν τοῦ Τύρα καὶ τοῦ Βορυσθένους
 ἐκβολῶν, ἐκκλίνων πρὸς ἄρκτους. προσάρκτια
 20 μὲν οὖν ἐστὶ τῷ Ἰστρῷ τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου καὶ τῆς
 Κελτικῆς· ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ τε Γαλατικὰ ἔθνη καὶ τὰ
 Γερμανικὰ μέχρι Βασταρνῶν καὶ Τυρεγετῶν καὶ τοῦ
 ποταμοῦ τοῦ Βορυσθένους, καὶ ὅσα μεταξὺ τούτου καὶ
 Ταναΐδος καὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος εἰς τε τὴν
 25 μεσόγαιαν ἀνατείνει μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τῆ Πον-
 τικῆ κλύζεται θαλάττῃ· μεσημβρινὰ δὲ τὰ τε Ἰλλυ-
 ρικὰ καὶ τὰ Θράκια καὶ ὅσα τούτοις ἀναμέμικται τῶν
 Κελτικῶν ἢ τινῶν ἄλλων, μέχρι τῆς Ἑλλάδος. λέγωμεν
 STRABO II. 1

δὲ πρῶτον περὶ τῶν ἐκτὸς τοῦ Ἰστροῦ· πολὺ γὰρ ἀπλούστερα τῶν ἐπὶ θάτερα μερῶν ἐστίν.

C.290

² Εὐθύς τοίνυν τὰ πέραν τοῦ Ῥήνου μετὰ τοὺς Κελτοὺς πρὸς τὴν ἔω κεκλιμένα Γερμανοὶ νέμονται, μικρὸν ἐξαλλάττοντες τοῦ Κελτικοῦ φύλου τῷ τε πλε- 5 ονασμῷ τῆς ἀγριότητος καὶ τοῦ μεγέθους καὶ τῆς ξανθότητος, τὰλλα δὲ παραπλήσιοι καὶ μορφαῖς καὶ ἥθεσι καὶ βίοις ὄντες, οἷους εἰρήκαμεν τοὺς Κελτοὺς. διὸ δὴ καὶ μοι δοκοῦσι Ῥωμαῖοι τοῦτο αὐτοῖς θεῖσθαι τοῦνομα ὡς ἂν γνησίους Γαλάτας φράζειν βουλόμε- 10 νοι· γνήσιοι γὰρ οἱ Γερμανοὶ κατὰ τὴν Ῥωμαίων διάλεκτον.

3

Ἔστι δὲ τὰ μὲν πρῶτα μέρη τῆς χώρας ταύτης τὰ πρὸς τῷ Ῥήνῳ μέχρι τῶν ἐκβολῶν ἀπὸ τῆς πηγῆς ἀρ- 15 ξαμένοις· σχεδὸν δέ τι καὶ τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἐσπέριον τῆς χώρας πλάτος, ἢ ποταμία πᾶσα. ταύτης δὲ τὰ μὲν εἰς τὴν Κελτικὴν μετήγαγον Ῥωμαῖοι, τὰ δ' ἐφθη μεταστάντα εἰς τὴν ἐν βάθει χώραν, καθάπερ Μαρσοί· 20 λοιποὶ δ' εἰσὶν ὀλίγοι καὶ τῶν Σουγάμβρων μέρος, μετὰ δὲ τοὺς παραποταμίους τὰλλα ἐστὶν ἔθνη τὰ με- ταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Ἄλβιος ποταμοῦ, ὃς παράλληλός πως ἐκείνῳ ῥεῖ πρὸς τὸν ὠκεανόν, οὐκ ἐλάττω 25 χώραν διεξιὼν ἢ περὶ ἐκεῖνος. εἰσὶ δὲ μεταξὺ καὶ ἄλλοι ποταμοὶ πλωτοὶ (ὧν ἐν τῷ Ἀμασία Δροῦσος Βρουκτέρους κατεναυμάχησε), ῥέοντες ὡσαύτως ἀπὸ νότου 30 πρὸς βορρᾶν καὶ τὸν ὠκεανόν. ἐξῆρται γὰρ ἡ χώρα πρὸς νότον καὶ συνεχῆ ταῖς Ἄλπεσι ποιεῖ ῥάχιν τινα πρὸς ἔω τεταμένην, ὡς ἂν μέρος οὐσαν τῶν Ἄλπεων· καὶ δὴ καὶ ἀπεφήναντό τινες οὕτως διὰ τε τὴν λεχθεῖσαν θεῖσιν καὶ διὰ τὸ τὴν αὐτὴν ὕλην ἐκφέρειν· οὐ μὴν 30 ἐπὶ τοσοῦτό γε ὕψος ἀνίσχει τὰ ταύτη ὄρη. ἐνταῦθα δ' ἐστὶν ὁ Ἐρκύνιος ὄρυμός καὶ τὰ τῶν Σοίβων ἔθνη,

τὰ μὲν οἰκοῦντα ἐντὸς τοῦ δρυμοῦ, ἐν οἷς ἐστὶ καὶ τὸ
 Βουίαιμον τὸ τοῦ Μαροβόδου βασίλειον, εἰς ὃν ἐκεῖ-
 νος τόπον ἄλλους τε μετανέστησε πλείους καὶ δὴ καὶ
 τοὺς ὁμοεθνεῖς ἑαυτῷ Μαρχομμάνους. ἐπέστη γὰρ
 5 τοῖς πράγμασιν οὗτος ἐξ ἰδιώτου μετὰ τὴν ἐκ Πώμης
 ἐπάνοδον· νέος γὰρ ἦν ἐνθάδε καὶ εὐεργετεῖτο ὑπὸ
 τοῦ Σεβαστοῦ, ἐπανελθὼν δὲ ἐδυνάστευσεν καὶ κατε-
 κτήσατο πρὸς οἷς εἶπον Λουγίους τε, μέγα ἔθνος, καὶ
 Ζούμους καὶ Γούτωναυ καὶ Μουγίλωνας καὶ Σιβίνους
 10 καὶ τῶν Σοήβων αὐτῶν μέγα ἔθνος, Σέμωναυ. πλὴν
 τὰ γε τῶν Σοήβων, ὡς ἔφην, ἔθνη τὰ μὲν ἐντὸς οἰκεί,
 τὰ δὲ ἐκτὸς τοῦ δρυμοῦ, ὅμορα τοῖς Γέταις. μέγιστον
 μὲν οὖν τὸ τῶν Σοήβων ἔθνος· διήκει γὰρ ἀπὸ τοῦ
 Πήνου μέχρι τοῦ Ἄλβιος· μέρος δὲ τι αὐτῶν καὶ πέραν
 15 τοῦ Ἄλβιος νέμεται, καθάπερ Ἐρμόνδοροι καὶ Λαγκό-
 βαρδοῖ· νυνὶ δὲ καὶ τελέως εἰς τὴν περαιῖαν οὗτοί γε C.291
 ἐκπεπτώκασι φεύγοντες. κοινὸν δ' ἐστὶν ἅπασιν τοῖς
 ταύτῃ τὸ περὶ τὰς μεταναστάσεις εὐμαρὲς διὰ τὴν λι-
 τότητα τοῦ βίου καὶ διὰ τὸ μὴ γεωργεῖν μηδὲ θησαυ-
 20 ρίζειν, ἀλλ' ἐν καλυβίοις οἰκεῖν ἐφήμερον ἔχουσι πα-
 ρασκευήν· τροφή δ' ἀπὸ τῶν θρεμμάτων ἢ πλείστη
 καθάπερ τοῖς νομάσιν, ὥστ' ἐκείνους μιμούμενοι τὰ
 οἰκεία ταῖς ἀρμαμάξαις ἐπάραντες ὅπη ἂν δόξῃ τρέ-
 πονται μετὰ τῶν βοσκημάτων. ἄλλα δ' ἐνδεέστερά
 25 ἐστὶν ἔθνη Γερμανικὰ Χηροῦσκοί τε καὶ Χάττοι καὶ
 Γαμαβρίσιοι καὶ Χαττουάριοι· πρὸς δὲ τῷ ὠκεανῷ
 Σούγαμβροί τε καὶ Χαῦβοι καὶ Βρούκτεροι καὶ Κίμ-
 βροὶ Καῦκοί τε καὶ Καοῦλκοὶ καὶ Καμφιανοὶ καὶ ἄλ-
 30 λοὶ πλείους. ἐπὶ ταῦτά δὲ τῷ Ἀμασίᾳ φέρονται Βί-
 σουργίς τε καὶ Λουπίας ποταμός, διέχων Πήνου περὶ

1. post δρυμοῦ: καθάπερ τὰ τῶν κολδοῦων (Κοαδούων)

ἑξακοσίους σταδίους, ῥέων διὰ Βρουκτέρων τῶν ἐλατόνων. ἔστι δὲ καὶ Σάλας ποταμός, οὗ μεταξὺ καὶ τοῦ Ῥήνου πολεμῶν καὶ κατορθῶν Δρουῖσος ἐτελεύτησεν ὁ Γερμανικός. ἐχειρώσατο δ' οὐ μόνον τῶν ἔθνῶν τὰ πλεῖστα, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν τῷ παράπλῳ νήσους, ὧν ἔστι 5 καὶ ἡ Βυρχανίς, ἣν ἐκ πολιορκίας εἴλε.

- 4 Γνώριμα δὲ ταῦτα κατέστη τὰ ἔθνη πολεμοῦντα πρὸς Ῥωμαίους, εἴτ' ἐνδιδόντα καὶ πάλιν ἀφιστάμενα ἢ καὶ καταλείποντα τὰς κατοικίας· κἂν πλεῖω δὲ γνώριμα ὑπῆρξεν, εἰ ἐπέτρεπε τοῖς στρατηγοῖς ὁ Σεβαστὸς 10 διαβαίνειν τὸν Ἄλβιν μετιοῦσι τοὺς ἐκεῖσε ἀπανιστάμενους. νυνὶ δ' εὐπορώτερον ὑπέλαβε στρατηγεῖν τὸν ἐν χερσὶ πόλεμον, εἰ τῶν ἔξω τοῦ Ἄλβιος καθ' ἡσυχίαν ὄντων ἀπέχουτο καὶ μὴ παροξύνουσι πρὸς τὴν κοινωनीαν τῆς ἑχθρας. ἤρξαντο δὲ τοῦ πολέμου Σούγαμβροι πλη- 15 σιον οἰκοῦντες τοῦ Ῥήνου, Μέλωνα ἔχοντες ἡγεμόνα· κἀκεῖθεν ἤδη διεδέχοντο ἄλλοτ' ἄλλοι δυναστεύοντες καὶ καταλυόμενοι, πάλιν δ' ἀφιστάμενοι, προδιδόντες καὶ τὰ ὄμηρα καὶ τὰς πίστεις. πρὸς οὓς ἡ μὲν ἀπιστία μέγα ὄφελος, οἱ δὲ πιστευθέντες τὰ μέγιστα κατέβλα- 20 ψαν, καθάπερ οἱ Χηροῦσκοι καὶ οἱ τούτοις ὑπήκοοι, παρ' οἷς τρία τάγματα Ῥωμαίων μετὰ τοῦ στρατηγοῦ Ἰάρου Κουιντιλλίου παρασπονδηθέντα ἀπώλετο ἐξ ἐνέδρας. ἔτισαν δὲ δίκας ἅπαντες καὶ παρέσχον τῷ νεωτέρῳ Γερμανικῷ λαμπρότατον θρίαμβον, ἐν ᾧ 25 ἑθριαμβεύθη τῶν ἐπιφανεστάτων ἀνδρῶν σώματα καὶ γυναικῶν, Σεγιμοῦντός τε Σεγέστου υἱός, Χηρούσκων ἡγεμῶν, καὶ ἀδελφῆ αὐτοῦ, γυνὴ δ' Ἀρμενίου τοῦ πολεμαρχήσαντος ἐν τοῖς Χηρούσκοις ἐν τῇ πρὸς Ἰάρον
- C.292 Κουιντίλλιον παρασπονδήσει καὶ νῦν ἐτι συνέχοντος 30 τὸν πόλεμον, ὄνομα Θουσνέλδα, καὶ υἱὸς τριετῆς Θουμέλικος· ἐτι δὲ Σεσίδακος, Σεγιμήρου υἱὸς τῶν Χη-

- ραΐσκων ἡγεμόνος, καὶ γυνὴ τούτου Ραμῖς, Οὐκρομή-
 ρου θυγάτηρ ἡγεμόνος Χάττων, καὶ Δευδόριξ, Βαιτό-
 ριγος τοῦ Μέλωνος ἀδελφοῦ υἱός, Σούγαμβρος. Σε-
 γέστης δὲ ὁ πενθερὸς τοῦ Ἀρμενίου καὶ ἐξ ἀρχῆς διέστη
 5 πρὸς τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ λαβὼν καιρὸν ἠὲτομόλησε
 καὶ τῷ Θριάμβῳ παρῆν τῶν φιλιτάτων, ἐν τιμῇ ἀγό-
 μενος. ἐπόμπευσε δὲ καὶ Λίβης τῶν Χάττων ἱερεὺς,
 καὶ ἄλλα δὲ σώματα ἐπομπεύθη ἐκ τῶν πεπορθημένων
 ἐθνῶν, Καούλκων Καμφανῶν Βρουκτέρων Οὐσίπων
 10 Χηρούσκων Χάττων Χαττουαρίων Δανδῶν Τουβατ-
 τίων. διέχει δὲ τοῦ Ἄλβιος ὁ Ῥήνος περὶ τρισχιλίους
 σταδίους, εἰ τις εὐδθυπορούσας ἔχει τὰς ὁδοὺς· νυκτὶ
 δὲ διὰ σκολιᾶς καὶ ἐλώδους καὶ δρυμῶν κυκλοπορεῖν
 ἀνάγκη.
- 15 Ὁ δὲ Ἐρκύνιος δρυμὸς πυκνότερός τε ἐστὶ καὶ με-
 γαλόδενδρος ἐν χωρίοις ἐρυμνοῖς κύκλον περιλαμβά-
 νων μέγαν, ἐν μέσῳ δὲ ἴδονται χώρα καλῶς οἰκείσθαι
 δυνάμενη, περὶ ἧς εἰρήκαμεν. ἐστὶ δὲ πλησίον αὐτῆς
 ἢ τε τοῦ Ἰστρου πηγὴ καὶ ἢ τοῦ Ῥήνου καὶ ἢ μεταξὺ
 20 ἀμφοῖν λίμνη καὶ τὰ ἔλη τὰ ἐκ τοῦ Ῥήνου διαχεόμενα.
 ἐστὶ δ' ἡ λίμνη τὴν μὲν περιμέτρον σταδίων πλειόνων
 ἢ πεντακοσίων, διάγραμμα δὲ ἐγγὺς διακοσίων. ἔχει δὲ
 καὶ νῆσον, ἣ ἐχρήσατο ὀρμητηρίῳ Τιβέριος ναυμαχῶν
 πρὸς Ἰνδολικούς. νοτιωτέρα δ' ἐστὶ τῶν τοῦ Ἰστρου
 25 πηγῶν καὶ αὕτη, ὥστ' ἀνάγκη τῷ ἐκ τῆς Κελτικῆς ἐπὶ
 τὸν Ἐρκύνιον δρυμὸν ἰόντι πρῶτον μὲν διαπερᾶσαι
 τὴν λίμνην, ἔπειτα τὸν Ἰστρου, εἰτ' ἤδη δι' εὐπετεστέ-
 ρων χωρίων ἐπὶ τὸν δρυμὸν τὰς προβάσεις ποιείσθαι
 δι' ὄροπεδίων. ἡμερήσιον δ' ἀπὸ τῆς λίμνης προσελθὼν
 30 ὁδὸν Τιβέριος εἶδε τὰς τοῦ Ἰστρου πηγὰς. προσάπτον-

25. post αὕτη : καὶ ὁ Ἐρκύνιος δρυμὸς

ται δὲ τῆς λίμνης ἐπ' ὀλίγον μὲν οἱ Ῥαιτοί, τὸ δὲ πλεόν Ἑλεήττιοι καὶ Ὀυνδολικοί . . . καὶ ἡ Βοίων ἐρημία. μέχρι Παννουίων πάντες, τὸ πλεόν δ' Ἑλεήττιοι καὶ Ὀυνδολικοί, οἰκοῦσιν ὄροπέδια. Ῥαιτοὶ δὲ καὶ Νωρικοὶ μέχρι τῶν Ἀλπειῶν ὑπερβολῶν ἀνίσχουσι καὶ πρὸς 5 τὴν Ἰταλίαν περινεύουσιν, οἱ μὲν Ἰνσουβροῖς συνάπτοντες οἱ δὲ Κάρνοις καὶ τοῖς περὶ τὴν Ἀκυληίαν χωρίοις. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη ὕλη μεγάλη Γαβροῖτα ἐπὶ τὰδε τῶν Σοήβων, ἐπέκεινα δ' ὁ Ἐρκύνιος δρυμός· ἔχεται δὲ ἀκακίως ὑπ' αὐτῶν. 10

2 Περὶ δὲ Κίμβρων τὰ μὲν οὐκ εὖ λέγεται, τὰ δ' ἔχει πιθανότητος οὐ μετρίως. οὔτε γὰρ τὴν τοιαύτην αἰτίαν τοῦ πλάνητας γενέσθαι καὶ ληστρικούς ἀποδέξαιτ' ἂν τις, ὅτι χερρόνησον οἰκοῦντες μεγάλη πλημμυρίδι ἐξελαθεῖεν ἐκ τῶν τόπων· καὶ γὰρ νῦν ἔχουσι 15

C.293 τὴν χώραν ἣν εἶχον πρότερον, καὶ ἐπεμψαν τῷ Σεβαστῷ δῶρον τὸν λερωτάτον παρ' αὐτοῖς λέβητα, αἰτούμενοι φιλίαν καὶ ἀμνηστίαν τῶν ὑπηργμένων, τυχόντες δὲ ἄν ἤξιουν ἀπήραν· γελοῖον δὲ τῷ φυσικῷ καὶ αἰωνίῳ πάθει δις ἐκάστης ἡμέρας συμβαίνοντι 20 προσοργισθέντας ἀπελθεῖν ἐκ τοῦ τόπου. ἔοικε δὲ πλάσματι τὸ συμβῆναι ποτε ὑπερβάλλουσαν πλημμυρίδα· ἐπιτάσεις μὲν γὰρ καὶ ἀνέσεις δέχεται, τεταγμένας δὲ καὶ περιοδιζούσας, ὁ ὠκεανὸς ἐν τοῖς τοιοῦτοις πάθεσιν. οὐκ εὖ δ' οὐδὲ ὁ φήσας ὄπλα αἰρεσθαι πρὸς 25 τὰς πλημμυρίδας τοὺς Κίμβρους, οὐδ' ὅτι ἀφοβίαν οἱ Κελτοὶ ἀσκοῦντες κατακλύζεσθαι τὰς οἰκίας ὑπομένουσιν, εἰτ' ἀνοικοδομοῦσι, καὶ ὅτι πλείων αὐτοῖς συμβαίνει φθόρος ἐξ ὕδατος ἢ πολέμου, ὅπερ Ἐφορὸς φησιν. ἢ γὰρ τάξις ἢ τῶν πλημμυρίδων καὶ τὸ τὴν 30 ἐπικλυζομένην χώραν εἶναι γνωρίμον οὐκ ἔμελλε τοιαύτας τὰς ἀτοπίας παρέξειν. δις γὰρ ἐκάστης ἡμέρας

τούτου συμβαίνοντος τὸ μηδ' ἄπαξ αἰσθάνεσθαι φυσικὴν οὐσαν τὴν παλίρροϊαν καὶ ἀβλαβῆ, καὶ οὐ μόνοις τούτοις συμβαίνουσαν ἀλλὰ τοῖς παρωκεανίταις πᾶσι, πῶς οὐκ ἀπίθανον; οὐδὲ Κλείταρχος εὖ· φησὶ 5 γὰρ τοὺς ἰκπίας ἰδόντας τὴν ἐφοδὸν τοῦ πελάγους ἀφιππάσασθαι καὶ φεύγοντας ἐγγὺς γενέσθαι τοῦ περικαταληφθῆναι. οὔτε δὲ τοσοῦτῳ τάχει τὴν ἐπίβασιν ὀρρωμένην ἱστοροῦμεν, ἀλλὰ λεληθότως προσιοῦσαν τὴν θάλατταν· οὔτε τὸ καθ' ἡμέραν γινόμενον καὶ 10 πᾶσιν ἐναυλον ἤδη ὄν τοῖς πλησιάζειν μέλλουσι πρὶν ἢ θεάσασθαι, τοσοῦτον ἐμελλε παρεῖξασθαι φόβον ὥστε φεύγειν, ὡς ἂν εἰ ἐξ ἀδοκῆτου προσέπεσε.

Ταῦτά τε δὴ δικαίως ἐπιτιμᾷ τοῖς συγγραφεῦσι 2 Ποσειδώνιος καὶ οὐ κακῶς εἰκάζει, διότι ληστρικοὶ ὄντες καὶ πλάνητες οἱ Κίμβροι καὶ μέχρι τῶν περὶ τὴν Μαιῶτιν ποιήσαιντο στρατείαν, ἀπ' ἐκείνων δὲ καὶ ὁ Κιμμέριος κληθεῖη Βόσπορος, οἶον Κιμβρικός, Κιμμερίους τοὺς Κίμβρους ὀνομασάντων τῶν Ἑλλήνων. φησὶ δὲ καὶ Βοίους τὸν Ἐρκύνιον δρυμὸν οἰκεῖν πρό- 20 τερον, τοὺς δὲ Κίμβρους ὀρμήσαντας ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον, ἀποκρουσθέντας ὑπὸ τῶν Βοίων ἐπὶ τὸν Ἴστρον καὶ τοὺς Σχορδίσκους Γαλάτας καταβῆναι, εἰτ' ἐπὶ Τευρίστας καὶ Ταυρίσκους, καὶ τούτους Γαλάτας, εἰτ' ἐπὶ Ἐλεητιίους, πολυχρύσους μὲν ἄνδρας εἰρη- 25 ναίους δέ· ὀρῶντας δὲ τὸν ἐκ τῶν ληστηρίων πλοῦτον ὑπερβάλλοντα τοῦ παρ' ἑαυτοῖς τοὺς Ἐλεητιίους ἐπαρθῆναι, μάλιστα δ' αὐτῶν Τιγυρίνους τε καὶ Τωγένους, ὥστε καὶ συνεξορμηθεῖν. πάντες μέντοι κατὰ C.294 λύθησαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων αὐτοὶ τε οἱ Κίμβροι καὶ 30 οἱ συναράμενοι τούτοις, οἱ μὲν ὑπερβαλόντες τὰς Ἄλπεις εἰς τὴν Ἰταλίαν οἱ δ' ἔξω τῶν Ἄλπεων.

Ἔθος δέ τι τῶν Κίμβρων διηγοῦνται τοιοῦτον, 3

ὅτι ταῖς γυναιξίν αὐτῶν συστρατενούσαις παρηκολούθουν προμάντιες ἰέρειαι πολιότριχες, λευχείμονες, καρπασίνας ἐφαπτιδας ἐπιπεπορημέναι, ζῶσμα χαλκοῦν ἔχουσαι, γυμνόποδες· τοῖς οὖν αἰχμαλώτοις διὰ τοῦ στρατοπέδου συνήντων ξιφήρεις, καταστέψασαι δ' 5 αὐτοὺς ἤγον ἐπὶ κρατῆρα χαλκοῦν ὅσον ἀμφορέων εἰκοσιν· εἶχον δὲ ἀναβάθραν, ἣν ἀναβάσα... ὑπερπετῆς τοῦ λέβητος ἐλαιμοτόμει ἕκαστον μετεωρισθέντα· ἐκ δὲ τοῦ προχεομένου αἵματος εἰς τὸν κρατῆρα μαντεῖαν τινὰ ἐποιοῦντο, ἄλλαι δὲ διασχίσασαι ἐσπλάγ- 10 χνεον ἀναφθεγγόμεναι νίκην τοῖς οἰκείοις. ἐν δὲ τοῖς ἀγῶσιν ἔτυπον τὰς βύρσας τὰς περιτεταμένας τοῖς γέροισι τῶν ἀρμαμαξῶν, ὥστ' ἀποτελεῖσθαι φόφον ἐξάσιον.

- 4 Τῶν δὲ Γερμανῶν, ὡς εἶπον, οἱ μὲν προσάρκτιοι 15 παροικοῦσι τῷ ὠκεανῷ, γνωρίζονται δ' ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥήνου λαβόντες τὴν ἀρχὴν μέχρι τοῦ Ἄλβιος. τούτων δ' εἰσὶ γνωριμώτατοι Σούγαμβροὶ τε καὶ Κίμβροι. τὰ δὲ πέραν τοῦ Ἄλβιος τὰ πρὸς τῷ ὠκεανῷ παντάπασιν ἄγνωστα ἡμῖν ἐστιν. οὔτε γὰρ τῶν προ- 20 τέρων οὐδένας ἴσμεν τὸν παράπλουν τοῦτον πεποιημένους πρὸς τὰ ἑωθινὰ μέρη τὰ μέχρι τοῦ στόματος τῆς Κασπίας θαλάττης, οὔθ' οἱ Ῥωμαῖοι πω προῆλθον εἰς τὰ περαιτέρω τοῦ Ἄλβιος· ὡς δ' αὐτῶς οὐδὲ πεξῆ - παρωδεύκασιν οὐδένες. ἀλλ' ὅτι μὲν κατὰ μήκος λού- 25 σιν ἐπὶ τὴν ἕω τὰ κατὰ τὸν Βορυσθένη καὶ τὰ πρὸς βορρᾶν τοῦ Πόντου χωρία ἀπαντᾶ, δῆλον ἐκ τῶν κλιμάτων καὶ τῶν παραλλήλων διαστημάτων. τί δ' ἐστὶ πέραν τῆς Γερμανίας καὶ τί τῶν ἄλλων τῶν ἐξῆς, εἴτε Βαστάρνας χρηὶ λέγειν, ὡς οἱ πλείους ὑπονοοῦσιν, εἴτ' 30

ἄλλους μεταξὺ ἢ Ἰάξυγας ἢ Ῥωξολανούς ἢ τινας ἄλλους τῶν ἀμαξοίκων οὐ ῥάδιον εἰπεῖν, οὐδ' εἰ μέχρι τοῦ ὠκεανοῦ παρήκουσι παρά πᾶν τὸ μῆκος, ἢ ἔστι τι ἀοίκητον ὑπὸ ψύχους ἢ ἄλλης αἰτίας, ἢ εἰ καὶ γένος 5 ἀνθρώπων ἄλλο διαδέχεται μεταξὺ τῆς θαλάττης καὶ τῶν ἐσίων Γερμανῶν ἰδρυμένον. τοῦτο δὲ τὸ αὐτὸ ἀγνόημα καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐφεξῆς προσαρκτίων ἐπέχει. οὕτε γὰρ τοὺς Βαστάρνας οὕτε τοὺς Σαυρομάτας καὶ ἀπλῶς τοὺς ὑπὲρ τοῦ Πόντου οἰκοῦντας ἴσμεν, 10 οὐθ' ὀπόσον ἀπέχουσι τῆς Ἀτλαντικῆς θαλάττης, οὐτ' εἰ συνάπτουσιν αὐτῇ.

Τὸ δὲ νότιον μέρος τῆς Γερμανίας τὸ πέραν τοῦ **Β** Ἄλβιος τὸ μὲν συνεχὲς ἀκμὴν ὑπὸ τῶν Σοίβων κατέχεται· εἰτ' εὐθὺς ἢ τῶν Γετῶν συνάπτει γῆ, κατ' ἀρ-0.295
 15 χὰς βὲν στενὴ, παρατεταμένη τῷ Ἰστρω κατὰ τὸ νότιον μέρος, κατὰ δὲ τὸ ὑναντίον τῇ παρωρεῖα τοῦ Ἐρκυνίου ὄρουμοῦ, μέρος τι τῶν ὄρων καὶ αὐτὴ κατέχουσα, εἶτα πλατύνεται πρὸς τὰς ἄρκτους μέχρι Τυργετῶν· τοὺς δὲ ἀκριβεῖς ὄρους οὐκ ἔχομεν φράζειν.
 20 διὰ δὲ τὴν ἀγνοίαν τῶν τόπων τούτων οἱ τὰ Ῥιπατα ὄρη καὶ τοὺς Ἵπερβορείους μυθοποιοῦντες λόγου ἠέλιωνται, καὶ ἂ Πυθίας ὁ Μασσαλιώτης κατεψεύσατο * ταῦτα τῆς παρωκεανίτιδος, προσήματι χρώμενος τῇ περὶ τὰ οὐράνια καὶ τὰ μαθηματικὰ ἱστορίᾳ. ἐκεῖνοι μὲν οὖν
 25 ἐάσθωσαν· οὐδὲ γὰρ εἰ τινα Σοφοκλῆς τραγῳδεῖ περὶ τῆς Ὠρειθυίας λέγων ὡς ἀναρπαγείσα ὑπὸ Βορέου κομισθεῖη „ὑπὲρ τε πόντου πάντ' ἐπ' ἔσχατα χθονὸς „νυκτὸς τε πηγὰς οὐρανοῦ τ' ἀναπτυχὰς, Φοίβου παλαιὸν κῆπον,“ οὐδὲν ἂν εἶη πρὸς τὰ νῦν, ἀλλ' ἐα-
 30 τέον, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ Φαίδρω ὁ Σωκράτης. ἂ δὲ ἐκ τῆς παλαιᾶς ἱστορίας καὶ τῆς νῦν παρειλήφαμεν, ταῦτα λέγωμεν.

2 Οἱ τοίνυν Ἕλληνες τοὺς Γέτας Θρακίας ὑπελάμβανον· ἄκουσεν δ' ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Ἰστρου καὶ οὗτοι καὶ οἱ Μυσοὶ Θρακίαι ὄντες καὶ αὐτοὶ καὶ οὓς νῦν Μοισσοὺς καλοῦσιν, ἀφ' ὧν ἀρμηθήσαν καὶ οἱ νῦν μετὰ ξὺν Λυδῶν καὶ Φρυγῶν καὶ Τρωῶν οἰκοῦντες Μυσοί. 5 καὶ αὐτοὶ δ' οἱ Φρύγες Βρίγες εἰσί, Θρακίον τι ἔθνος, καθάπερ καὶ Μυγδόνες καὶ Βέβρονες καὶ Μαιδοβιδυνοὶ καὶ Βιδυνοὶ καὶ Θυνοὶ, δοκῶ δὲ καὶ τοὺς Μαριανδυνούς. οὗτοι μὲν οὖν τελέως ἐκλελοιπάσι πάντες τὴν Εὐρώπην, οἱ δὲ Μυσοὶ συνέμειναν. καὶ Ὅμηρον 10 δ' ὀρθῶς εἰκάξειν μοι δοκεῖ Ποσειδώνιος τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ Μυσοὺς κατονομάζειν (λέγω δὲ τοὺς ἐν τῇ Θρακίῃ) ὅταν φῆ „αὐτὸς δὲ πάλιν τρέπεν ὅσσε φαεινῶ, „νόσφιν ἐφ' ἱπποπόλων Θρηκῶν καθορώμενος αἶαν „Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων.“ ἐπεὶ εἰ γε τοὺς κατὰ τὴν 15 Ἀσίαν Μυσοὺς δέχοιτό τις, ἀπρητημένος ἂν εἴη ὁ λόγος. τὸ γὰρ ἀπὸ τῶν Τρωῶν τρέψαντα τὴν ὄρασιν ἐπὶ τὴν Θρακῶν γῆν συγκαταλέγειν ταύτῃ τὴν τῶν Μυσῶν, τῶν οὐ νόσφιν ὄντων ἀλλ' ὁμόρων τῇ Τρωάδι καὶ ὀπισθεν αὐτῆς ἰδρυμένων καὶ ἑκατέρωθεν, διειρομένων δ' ἀπὸ τῆς Θρακίας πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ, συνεχέοντος ἂν εἴη τὰς ἡπείρους καὶ ἅμα τῆς φράσεως οὐκ ἀκούοντος. τὸ γὰρ „πάλιν τρέπεν“ μάλιστα μὲν ἐστὶν εἰς τοῦπίσω· ὁ δ' ἀπὸ τῶν Τρωῶν μεταφέρων τὴν ὄψιν ἐπὶ τοὺς μὴ ὀπισθεν αὐτῶν ἢ ἐκ πλαγίων ὄντας 25 προσωτέρω μὲν μεταφέρει, εἰς τοῦπίσω δ' οὐ πάνν.

C. 296 καὶ τὸ ἐπιφερόμενον δ' αὐτοῦ τούτου μαρτύριον, ὅτι τοὺς ἱππημολγούς καὶ γαλακτοφάγους καὶ ἄβίους συνῆψεν αὐτοῖς, οἵπερ εἰσὶν οἱ ἀμάξιοι Σκύθαι καὶ Σαρμάται. καὶ γὰρ νῦν ἀναμέμικται ταῦτα τὰ ἔθνη 30 τοῖς Θραξὶ καὶ τὰ Βασταρνικά, μᾶλλον μὲν τοῖς ἐκτὸς Ἰστρου, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐντός. τούτοις δὲ καὶ τὰ Κελ-

τιακά, οἱ τε Βόιοι καὶ Σκορδίσκοι καὶ Ταυρίσκοι. τοὺς δὲ Σκορδίσκους ἐνιοὶ Σκορδίστας καλοῦσι· καὶ τοὺς Ταυρίσκους δὲ Τευφίσκους καὶ Ταυρίστας φασί.

Λέγει δὲ τοὺς Μυσοὺς ὁ Ποσειδάωνιος καὶ ἐμψύ- 3
 5 χων ἀπέχεσθαι κατ' εὐσέβειαν, διὰ δὲ τοῦτο καὶ θρεμ-
 μάτων· μέλιτι δὲ χρῆσθαι καὶ γάλακτι καὶ τυρῷ ζῶν-
 τας καθ' ἡσυχίαν, διὰ δὲ τοῦτο καλεῖσθαι θεοσεβεῖς τε
 καὶ καπνοβάτας· εἶναι δὲ τινος τῶν Θρακῶν οἱ χωρὶς
 γυναικὸς ζῶσιν, οὓς κτίστας καλεῖσθαι, ἀνιερωσθαι
 10 τε διὰ τιμὴν καὶ μετὰ ἀδείας ζῆν· τούτους δὴ συλλή-
 βην ἅπαντας τὸν ποιητὴν εἰπεῖν ἀγανοὺς ἰππημολ-
 γοὺς γλακτοφάγους ἀβίους τε, δικαιοτάτους ἀνθρώ-
 πους. ἀβίους δὲ προσαγορεύειν μάλιστα ὅτι χωρὶς γυ-
 ναικῶν, ἠγούμενον ἡμιτελῆ τινα βίον τὸν χῆρον, κα-
 15 θ' ἀπερ καὶ τὸν οἶκον ἡμιτελῆ τὸν Πρωτεσιλάου διότι
 χῆρος· ἀγχεμάχους δὲ τοὺς Μυσοὺς, ὅτι ἀπόρθητοι,
 καθὰ οἱ ἀγαθοὶ πολεμισταί· δεῖν δὲ ἐν τῷ τρισκαιδεκά-
 τῳ γράφειν ἀντὶ τοῦ „Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων“ „Μοι-
 σῶν τ' ἀγχεμάχων.“

20 Τὸ μὲν εὖν τὴν γραφὴν κινεῖν ἐκ τοσοῦτων ἐτῶν 4
 εὐδοκίμησασαν περιττὸν ἴσως· πολὺ γὰρ πιθανώτε-
 ρον ἀνομάσθαι μὲν ἐξ ἀρχῆς Μυσοὺς, μετωνομάσθαι
 δὲ ὡς νῦν. τοὺς ἀβίους δὲ τοὺς χήρους οὐ μᾶλλον ἢ
 τοὺς ἀνεστίους καὶ τοὺς ἀμαξοίκους δεξαίτ' ἂν τις· μᾶ-
 25 λιστα γὰρ περὶ τὰ συμβόλαια καὶ τὴν τῶν χρημάτων
 κτήσιν συνισταμένων τῶν ἀδικημάτων, τοὺς οὕτως ἀπ'
 ὀλίγων εὐτελῶς ζῶντας δικαιοτάτους εὐλογον κληθῆ-
 ναι· ἐπεὶ καὶ οἱ φιλόσοφοι τῇ σωφροσύνῃ τὴν δικαιο-
 σύνην ἐγγυτάτω τιθέντες τὸ αὐταρκές καὶ τὸ λιτὸν ἐν
 30 τοῖς πρώτοις ἐξήλωσαν· ἀφ' οὗ καὶ προεκπτώσεις τι-
 νὰς αὐτῶν παρέωσαν ἐπὶ τὸν κνισμὸν. τὸ δὲ χήρους
 γυναικῶν οἰκεῖν οὐδεμίαν τοιαύτην ἐμφασιν ὑπογρά-

φει, καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς Θραξὶ καὶ τούτων τοῖς
 Γέταις. ὄρα δ' ἂ λέγει Μένανδρος περὶ αὐτῶν οὐ
 C.297 πλάσας, ὡς εἰκός, ἀλλ' ἐξ ἱστορίας λαβῶν „πάντες
 „μὲν οἱ Θραῖκες, μάλιστα δ' οἱ Γέται ἡμεῖς ἀπάντων (καὶ
 „γὰρ αὐτὸς εὐχόμεαι ἐκεῖθεν εἶναι τὸ γένος) οὐ σφόδρ' ὅ
 „ἐγκρατεῖς ἐσμέν.“ καὶ ὑποβὰς μικρὸν τῆς περὶ τὰς
 γυναικας ἀκρασίας τίθησι τὰ παραδείγματα „γαμῆ
 „γὰρ ἡμῶν οὐδὲ εἷς, εἰ μὴ δέκ' ἢ ἔνδεκα γυναικας δα-
 „δεκά τ' ἢ πλείους τινάς. ἂν τέτταρας δ' ἢ πέντε γε-
 „γαμηκῶς τύχη καταστροφῆς τις, ἀνυμέναιος ἄθλιος 10
 „ἄνυμφος οὗτος ἐπικαλεῖτ' ἐν τοῖς ἐκεῖ.“ ταῦτα γὰρ
 ὁμολογεῖται μὲν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων, οὐκ εἰκός δὲ
 τοὺς αὐτοὺς ἅμα μὲν ἄθλιον νομίζειν βίον τὸν μὴ
 μετὰ πολλῶν γυναικῶν, ἅμα δὲ σπουδαῖον καὶ δίκαιον
 τὸν τῶν γυναικῶν χῆρον. τὸ δὲ δὴ καὶ θεοσεβεῖς νο- 15
 μίζειν καὶ καπνοβάτας τοὺς ἐρήμους γυναικῶν σφό-
 δρα ἐναντιοῦται ταῖς κοιναῖς ὑπολήψεσιν. ἅπαντες
 γὰρ τῆς δεισιδαιμονίας ἀρχηγοὺς ὄλονται τὰς γυναι-
 κας· αὐταὶ δὲ καὶ τοὺς ἄνδρας προκαλοῦνται πρὸς τὰς
 ἐπὶ πλεον θεραπειας τῶν θεῶν καὶ ἐορτὰς καὶ ποτνι- 20
 ασμούς· σπάνιον δ' εἴ τις ἀνὴρ καθ' αὐτὸν ζῶν εὐρί-
 σκεται τοιοῦτος. ὄρα δὲ πάλιν τὸν αὐτὸν ποιητὴν ἂ λέ-
 γει εἰσάγων τὸν ἀχθόμενον ταῖς περὶ τὰς θυσίας τῶν
 γυναικῶν δαπάναις καὶ λέγοντα „ἐπιτρέβουσι δ' ἡμᾶς
 „οἱ θεοὶ μάλιστα τοὺς γήμαντας· ἀεὶ γὰρ τινα ἄγειν 25
 „ἐορτὴν ἐστ' ἀνάγκη.“ τὸν δὲ μισογύνην αὐτὰ ταῦ-
 τα αἰτιώμενον „ἐθύομεν δὲ πεντάκις τῆς ἡμέρας, ἐκνυ-
 „βάλιζον δ' ἐπτά θεράπαιναὶ κύκλω, αἱ δ' ὠλόλυ-
 „ξον.“ τὸ μὲν οὖν ἰδίως τοὺς ἀγύνους τῶν Γεταῶν
 εὐσεβεῖς νομίζεσθαι παράλογόν τι ἐμφαίνει· τὸ δ' 30
 ἰσχύειν ἐν τῷ ἔθνει τούτῳ τὴν περὶ τὸ θεῖον σπουδὴν

ἐκ τε ὧν εἶπε Ποσειδάωνιος οὐκ ἀπιστητέον καὶ ἐκ τῆς ἄλλης ἱστορίας.

Λέγεται γάρ τινα τῶν Γετῶν ὄνομα Ζάμολξιν δου- 5
 λεῦσαι Πυθαγόρα καὶ τινα τῶν οὐρανίων παρ' ἐκεί-
 5 νου μαθεῖν, τὰ δὲ καὶ παρ' Αἰγυπτίων πλανηθέντα
 καὶ μέχρι δεῦρο· ἐπανελθόντα δ' εἰς τὴν οἰκίαν σπου-
 δασθῆναι παρὰ τοῖς ἡγεμόσι καὶ τῷ ἔθνει προλέγοντα
 τὰς ἐπισημσίας, τελευτῶντα δὲ πεισῆσαι τὸν βασιλέα
 10 κοινωνὸν τῆς ἀρχῆς αὐτὸν λαβεῖν ὡς τὰ παρὰ τῶν
 θεῶν ἐξαγγέλλειν ἱκανόν· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἱερέα
 κατασταθῆναι τοῦ μάλιστα τιμωμένου παρ' αὐτοῖς
 θεοῦ, μετὰ ταῦτα δὲ καὶ θεὸν προσαγορευθῆναι, καὶ C.298
 καταλαβόντα ἀντρωδές τι χωρίον ἄβατον τοῖς ἄλ-
 λοις ἐνταῦθα διατῆσθαι, σπάνιον ἐντυγχάνοντα τοῖς
 15 ἐκτὸς πλὴν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν θεραπόντων· συμ-
 πράττειν δὲ τὸν βασιλέα ὄρωντα τοὺς ἀνθρώπους
 προσέχοντας ἑαυτῷ πολὺ πλεόν ἢ πρότερον, ὡς ἐκφέ-
 ρονται τὰ προστάγματα κατὰ συμβουλήν θεῶν. τουτὶ
 δὲ τὸ ἔθος διέτεινεν ἄχρι καὶ εἰς ἡμᾶς, αἰεὶ τινος εὐρι-
 20 σκομένου τοιούτου τὸ ἔθος, ὃς τῷ μὲν βασιλεὶ σύμ-
 βουλος ὑπῆρχε, παρὰ δὲ τοῖς Γέταις ἄνομάζετο θεός·
 καὶ τὸ ὄρος ὑπελήφθη ἱερόν, καὶ προσαγορεύουσιν
 οὕτως· ὄνομα δ' αὐτῷ Κωγαίονον ὀμώνυμον τῷ πα-
 ραρρέοντι ποταμῷ καὶ δὴ ὅτε Βυρεβίστας ἦρχε τῶν
 25 Γετῶν, ἐφ' ὃν ἤδη παρεσκευάσατο Καῖσαρ ὁ θεὸς στρα-
 τεύειν, Δεκαίνεος εἶχε ταύτην τὴν τιμὴν, καὶ πως τὸ
 τῶν ἐμφύχων ἀπέχεσθαι Πυθαγόρειον τοῦ Ζαμόλξιος
 ἔμεινε παραδοθέν.

Τοιαῦτα μὲν οὖν [οὐ] κακῶς ἂν τις διαποροῖη περὶ 6
 30 τῶν κειμένων παρὰ τῷ ποιητῇ περὶ τε Μυσῶν καὶ

1. post ἀπιστητέον : καὶ ἐμφύχων ἀπέχεσθαι δι' εὐσέβειαν

ἀγανῶν ἱππημολγῶν· ἃ δ' Ἀπολλόδωρος ἐν τῷ δευ-
 τέρῳ περὶ νεῶν προοιμιαζόμενος εἰρηκεν ἥμισυ λέγουιτ'
 ἄν. ἐκαινεί γὰρ Ἐρατοσθένους ἀπόφασιν, ὅτι φησὶν
 ἐκεῖνος καὶ Ὅμηρον καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παλαιοὺς τὰ
 μὲν Ἑλληνικὰ εἰδέναι τῶν δὲ πόρρω πολλὴν ἔχειν ⁵
 ἀπειρίαν, ἀπείρους μὲν μακρῶν ὁδῶν ὄντας ἀπείρους
 δὲ τοῦ ναυτῆσθαι. συνηγορῶν δὲ τούτοις Ὅμηρόν
 φησι τὴν μὲν Ἀυλίδα καλεῖν πετρήεσσαν, ὥσπερ καὶ
 ἔστι, πολύκνημον δὲ τὸν Ἐτεωνόν, πολυτρήρωνα δὲ
 τὴν Θίσβην, ποιήεντα δὲ τὸν Ἀλίαρον· τὰ δ' ἀπῶθεν ¹⁰
 οὔτ' αὐτὸν εἰδέναι οὔτε τοὺς ἄλλους. ποταμῶν γοῦν
 περὶ τετταράκοντα ῥεόντων εἰς τὸν Πόντον μηδὲ τῶν
 ἐνδοξοτάτων μηθενὸς μεμνήσθαι, οἷον Ἴστρου Ταυά-
 δος Βορυσθένους Ἰπάνιος Φάσιδος Θερωμόδοντος Ἀλυ-
 ρος· ἔτι δὲ Σκυθῶν μὲν μὴ μεμνήσθαι, πλάττειν δὲ ¹⁵
 ἀγανούς τινας ἱππημολγούς καὶ γαλακτοφάγους ἀβί-
 οους τε, Παφλαγόνας τε τοὺς ἐν τῇ μεσογαίᾳ Ἰστορηκέ-
 ναι παρὰ τῶν περὶ τοῖς τόποις πλησιασάντων, τὴν πα-
 ραλίαν δὲ ἀγνοεῖν· καὶ εἰκότως γε. ἄπλουν γὰρ εἶναι
 τότε τὴν θάλατταν ταύτην καὶ καλεῖσθαι Ἄξενον διὰ ²⁰
 τὸ δυσχεῖμερον καὶ τὴν ἀγριότητα τῶν περιοικούντων
 ἔθνων καὶ μάλιστα τῶν Σκυθικῶν, ξενοθυτούντων
 καὶ σαρκοφαγούντων καὶ τοῖς κρανίοις ἐκπώμασι χρω-
 C.299 μένων· ὕστερον δ' Εὐξείνον κεκληῖσθαι τῶν Ἰώνων
 ἐν τῇ παραλίᾳ πόλεις κτισάντων· ὁμοίως δ' ἀγνοεῖν ²⁵
 καὶ τὰ περὶ Αἴγυπτον καὶ Λιβύην, οἷον τὰς ἀναβάσεις
 τοῦ Νείλου καὶ προσχώσεις τοῦ πελάγους, ὧν οὐδα-
 μοῦ μεμνήσθαι, οὐδὲ τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ μεταξὺ τῆς Ἐρυ-
 θραῆς καὶ τῆς Αἴγυπτίας θαλάττης, οὐδὲ τῶν κατὰ τὴν
 Ἀραβίαν καὶ Αἰθιοπίαν καὶ τὸν ὠκεανόν, εἰ μὴ Ζή- ³⁰
 νωνι τῷ φιλοσόφῳ προσεκτέον γράφοντι „Αἰθιοπίας
 „,δ' ἰκόμην καὶ Σιδουίους Ἀραβίας τε.“ οὐ θαυμαστὸν

δ' εἶναι περὶ Ὀμήρου· καὶ γὰρ τοὺς ἐτι νεωτέρους ἐκείνου
 πολλὰ ἀγνοεῖν καὶ τερατολογεῖν, Ἡσίοδον μὲν
 Ἑμίκυνας λέγοντα καὶ Μεγαλοκεφάλους καὶ Πυγμαίους,
 Ἀλκμᾶνα δὲ Στεγανόποδας, Αἰσχύλον δὲ κνυ-
 5 κεφάλους καὶ στερνοφθάλους καὶ μονομμάτους καὶ
 ἄλλα μυρία. ἀπὸ δὲ τούτων ἐπὶ τοὺς συγγραφέας βα-
 δίζει Ῥικατα ὄρη λέγοντας καὶ τὸ Ὠγύιον ὄρος καὶ τὴν
 τῶν Γοργόνων καὶ Ἐσπερίδων κατοικίαν, καὶ τὴν παρὰ
 Θεοπόμπῃ Μεροπίδα γῆν, παρ' Ἐκαταίῳ δὲ Κιμμε-
 10 ρίδα πόλιν, παρ' Εὐημέρῳ δὲ τὴν Παγγαίαν γῆν, παρ'
 Ἀριστοτέλει δὲ ποταμίους λίθους ἐξ ἄμμου... ἐκ δὲ τῶν
 ὄμβρων τήκεσθαι, ἐν δὲ τῇ Λιβύῃ Διονύσου πόλιν εἶ-
 ναι, ταύτην δ' οὐκ ἐνδέχεσθαι δις τὸν αὐτὸν ἐξευρεῖν.
 ἐπιτιμᾷ δὲ καὶ τοῖς περὶ Σικελίαν τὴν πλάνην λέγουσι
 15 καθ' Ὀμηρον τὴν Ὀδυσσεύως· εἰ γὰρ * αὐτὴ χρῆναι τὴν
 μὲν πλάνην ἐκεῖ γεγονέναι φάσκειν, τὸν δὲ ποιητὴν
 ἐξωκεανικῆναι μυθολογίας χάριν. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις
 συγγνώμην εἶναι, Καλλιμάχῳ δὲ μὴ πάνυ μεταποιου-
 μένῳ γε γραμματικῆς, ὃς τὴν μὲν Γαῦδον Καλυψοῦς
 20 νῆσόν φησι, τὴν δὲ Κόρκυραν Σχερίαν. ἄλλους δ' αἰ-
 τιᾶται ψεύσασθαι περὶ Γεργήνων καὶ τοῦ Ἀκακησίου
 καὶ Δήμου ἐν Ἰθάκῃ, Πελεθρονίου δ' ἐν Πηλῖῳ, Γλαν-
 κωπίου δ' ἐν Ἀθήναις. τούτοις δὲ μικρά τινα προσθεῖς
 τοιαῦτα παύεται, τὰ πλεῖστα μετενέγκας παρὰ τοῦ
 25 Ἐρατοσθένους, ὡς καὶ πρότερον ἐμνήσθημεν, οὐκ εὖ
 εἰρημένα. τὸ μὲν γὰρ τοὺς ὕστερον ἐμπειροτέρους γε-
 γονέναι τῶν πάλαι περὶ τὰ τοιαῦτα καὶ Ἐρατοσθένει
 καὶ τούτῳ δοτέον· τὸ δ' οὕτω πέρα τοῦ μετρίου προά-
 γειν καὶ μάλιστα ἐφ' Ὀμήρου, δοκεῖ μοι κἄν ἐπιπλη-
 30 ξαί τις δικαίως καὶ τούναντίον εἰπεῖν, ὡς περὶ ὧν

5. post μονομμάτους: ἐν τῷ Προμηθεΐ φησι,

C.300 ἄγνοοῦσιν αὐτοί, περὶ τούτων τῶ ποιητῆ προφέρουσι.
τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα οἰκείας μνήμης
τυγχάνει, τὰ δ' ἐν τοῖς καθόλου.

7 Νυνὶ δὲ περὶ Θρακῶν ἐλέγομεν „Μυσῶν τ' ἀγχε-
„μάχων καὶ ἀγανῶν ἱππημολγῶν, γλακτοφάγων ἀβί- 5
„ων τε, δικαιοτάτων ἀνθρώπων,“ βουλόμενοι συγκρι-
ναι τὰ τε ὑφ' ἡμῶν καὶ τὰ ὑπὸ Ποσειδωνίου λεχθέντα
καὶ τὰ ὑπὸ τούτων· πρότερον δ' ὅτι τὴν ἐπιχειρήσειν
ὑπεναντίαν τοῖς προτεθείσι πεποιήνται. προὔθεντο
μὲν γὰρ διδάξει διότι τῶν πόρρω τῆς Ἑλλάδος πλείων 10
ἦν ἄγνοια τοῖς πρεσβυτέροις ἢ τοῖς νεωτέροις, ἔδειξαν
δὲ τὰναντία, καὶ οὐ [κατὰ] τὰ πόρρω μόνον ἀλλὰ καὶ
τὰ ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι. ἀλλ', ὡς ἔφην, τὰ ἄλλα μὲν
ὑπερκεισθῶ, τὰ δὲ νῦν σκοπῶμεν. Σκυθῶν μὲν γὰρ
[μὴ] μεμνησθαι κατ' ἄγνοιάν φασι, μηδὲ τῆς περὶ τοὺς 15
ξένους ἀμότητος αὐτῶν, καταθύνοντων καὶ σαρκοφα-
γούτων καὶ τοῖς κρανίοις ἐκπώμασι χρωμένων, δι'
οὓς Ἄξενος ἀνομάζετο ὁ πόντος, πλάττειν δ' ἀγανούς
τινας ἱππημολγοὺς γλακτοφάγους ἀβίους τε, δι-
καιοτάτους ἀνθρώπους, τοὺς οὐδαμοῦ γῆς ὄντας. πῶς 20
οὖν Ἄξενον ἀνόμαζον, εἰ μὴ ἤδεισαν τὴν ἀγριότητα,
μηδ' αὐτοὺς τοὺς μάλιστα τοιοῦτους; οὗτοι δ' εἰσὶ δῆ-
που οἱ Σκύθαι. πρότερον δ' οὐδ' ἱππημολγοὶ ἦσαν οἱ
ἐπέκεινα τῶν Μυσῶν καὶ Θρακῶν καὶ Γετῶν, οὐδὲ
γλακτοφάγοι καὶ ἀβιοί; ἀλλὰ καὶ νῦν εἰσὶν ἀμάξοι- 25
κοὶ καὶ νομάδες καλούμενοι, ζῶντες ἀπὸ θρεμμάτων
καὶ γάλακτος καὶ τυροῦ καὶ μάλιστα ἱππέλου, θησαυ-
ρισμὸν δ' οὐκ εἰδότες οὐδὲ καπηλείαν κλῆν εἰ φόρ-
τον ἀντὶ φόρτου. πῶς οὖν ἠγνόει τοὺς Σκύθας ὁ ποι-
ητῆς, ἱππημολγοὺς καὶ γλακτοφάγους τινας προσα- 30
γορεύων; ὅτι γὰρ οἱ τότε τούτους ἱππημολγοὺς ἐκά-
λουν, καὶ Ἡσίοδος μάρτυς ἐν τοῖς ὑπ' Ἐρατοσθένους

παρατεθείσιν ἐπεσιν „Αἰθίοπας τε Αἴγυγος τε ἰδὲ Σκύ-
 „θας ἰππημολγούς.“ τί δὲ θαναμαστόν, εἰ διὰ τὸ πλεο-
 νάζειν παρ' ἡμῖν τὴν περὶ τὰ συμβόλαια ἀδικίαν δι-
 καιοτάτους εἶπεν ἀνθρώπους τοὺς ἥκιστα ἐν τοῖς συμ-
 5 βολαίοις καὶ τῷ ἀργυρισμῷ ζῶντας, ἀλλὰ καὶ κοινὰ κε-
 κτημένους πάντα πλὴν ξίφους καὶ ποτηρίου, ἐν δὲ τοῖς
 πρῶτον τὰς γυναῖκας πλατωνικῶς ἔχοντας κοινὰς καὶ
 τέκνα; καὶ Αἰσχύλος δ' ἐμφαίνει συνηγορῶν τῷ ποι-
 ητῇ φήσας περὶ τῶν Σκυθῶν „ἀλλ' ἰππάκης βρωτήρης C.301
 10 „εὐνομοὶ Σκύθαι.“ αὕτη δ' ἡ ὑπόληψις καὶ νῦν ἐτι συμ-
 μένει παρὰ τοῖς Ἕλλησιν· ἀπλουστάτους τε γὰρ αὐτοὺς
 νομίζομεν καὶ ἥκιστα κακεντρεχεῖς εὐτελεστέρους τε
 πολὺ ἡμῶν καὶ αὐταρκεστέρους· καίτοι ὁ γε καθ' ἡμᾶς
 βλος εἰς πάντας σχεδόν τι διατέτακε τὴν πρὸς τὸ χεῖρον
 15 μεταβολήν, τρυφήν καὶ ἡδονὰς καὶ κακοτεχνίας καὶ
 πλεονεξίας μυρίας πρὸς ταῦτ' εἰσάγων. πολὺ οὖν τῆς
 τοιαύτης κακίας καὶ εἰς τοὺς βαρβάρους ἐμπέπτωκε τοὺς
 τε ἄλλους καὶ τοὺς νομάδας· καὶ γὰρ θαλάττης ἀψάμε-
 νοὶ χεῖρους γεγόνασι ληστεύοντες καὶ ξενοκτονοῦντες,
 20 καὶ ἐπιπλεκόμενοι πολλοῖς μεταλαμβάνουσι τῆς ἐκεί-
 νων πολυτελείας καὶ καπηλείας· ἃ δοκεῖ μὲν εἰς ἡμε-
 ρότητα συντείνειν, διαφθείρει δὲ τὰ ἥθη καὶ ποικι-
 λίαν ἀντὶ τῆς ἀπλότητος τῆς ἄρτι λεχθείσης εἰσάγει.

Οἱ μὲντοι πρὸ ἡμῶν καὶ μάλιστα οἱ ἐγγυὲς τοῖς 8
 25 Ὀμήρου χρόνοις τοιοῦτοί τινες ἦσαν καὶ ὑπελαμβά-
 νοντο παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ὁποίους Ὀμηρός φησιν. ὄρα
 δὲ ἃ λέγει Ἡρόδοτος περὶ τοῦ τῶν Σκυθῶν βασιλέως,
 ἐφ' ὃν ἐστράτευσε Δαρειός, καὶ τὰ ἐπεσταλμένα παρ'
 αὐτοῦ. ὄρα δὲ καὶ ἃ λέγει Χρῦσιππος περὶ τῶν τοῦ Βο-
 30 σπόρου βασιλέων τῶν περὶ Λεύκωνα. πλήρεις δὲ καὶ
 αἱ Περσικαὶ ἐπιστολαὶ τῆς ἀπλότητος ἧς λέγω, καὶ τὰ
 ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων καὶ Βαβυλωνίων καὶ Ἰνδῶν ἀπο-

μνημονευόμενα. διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Ἀνάχαρσις καὶ Ἄβαρις καὶ τινες ἄλλοι τοιοῦτοι παρὰ τοῖς Ἑλλησιν εὐδοκίμουν, ὅτι ἔθνικόν τινα χαρακτηῖρα ἐπέφαινον εὐκολίας καὶ λιτότητος καὶ δικαιοσύνης. καὶ τί δεῖ τοὺς πάλαι λέγειν; Ἀλέξανδρος γὰρ ὁ Φιλίππου κατὰ τὴν 5 ἐπὶ Θρακίας τοὺς ὑπὲρ τοῦ Αἰμου στρατείαν ἐμβαλὼν εἰς Τριβαλλούς, ὁρῶν μέχρι τοῦ Ἰστρου καθήκοντας καὶ τῆς ἐν αὐτῷ νήσου Πεύκης, τὰ πέραν δὲ Γέτας ἔχοντας, ἀφίχθαι λέγεται μέχρι δεῦρο, καὶ εἰς μὲν τὴν νῆσον ἀποβῆναι μὴ δύνασθαι σπάνει πλοίων (ἐκεῖσε γὰρ κα- 10 ταφυγόντα τὸν τῶν Τριβαλλῶν βασιλέα Σύρμον ἀντισχεῖν πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν), εἰς δὲ τοὺς Γέτας διαβάντα ἐλεῖν αὐτῶν πόλιν καὶ ἀναστρέψαι διὰ ταχέων εἰς τὴν οἰκίαν, λαβόντα δῶρα [παρὰ] τῶν ἔθνῶν καὶ παρὰ τοῦ Σύρμου. φησὶ δὲ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου κατὰ 15 ταύτην τὴν στρατείαν συμμῆξαι τῷ Ἀλεξάνδρῳ Κελτοὺς τοὺς περὶ τὸν Ἀδρίαν φιλίας καὶ ξενίας χάριν, δεξάμε- C.302νον δὲ αὐτοὺς φιλοφρόνως τὸν βασιλέα ἐρέσθαι παρὰ πότον, τί μάλιστα εἶη ὃ φοβοῖντο, νομίζοντα αὐτὸν ἐρεῖν· αὐτοὺς δ' ἀποκρίνασθαι ὅτι οὐδὲν πλὴν εἰ ἄρα 20 μὴ ὁ οὐρανὸς αὐτοῖς ἐπιπέσοι, φιλίαν γε μὴν ἀνδρὸς τοιούτου περὶ παντὸς τίθεσθαι. ταῦτα δὲ ἀπλότητος τῆς τῶν βαρβάρων ἐστὶ σημεῖα, τοῦ τε μὴ συγχωρήσαντος μὲν τὴν ἀπόβασιν τὴν εἰς τὴν νῆσον, δῶρα δὲ πέμπσαντος καὶ συνθεμένου φιλίαν, καὶ τῶν φοβεῖσθαι 25 μὲν οὐδένα φαμένων, φιλίαν δὲ περὶ παντὸς τίθεσθαι μεγάλων ἀνδρῶν. ὃ τε Δρομιχαίτης κατὰ τοὺς διαδόχους ἦν Γετῶν βασιλεὺς· ἐκεῖνος τοίνυν λαβὼν ζῶγρια Λυσίμαχον ἐπιστρατεύσαντα αὐτῷ, δεῖξας τὴν πενίαν τὴν τε ἑαυτοῦ καὶ τοῦ ἔθνους, ὁμοίως δὲ καὶ 30

28. post ἦν: τοὺς Ἀλεξάνδρου

τὴν ἀντάρκειαν, ἐκέλευσε τοῖς τοιούτοις μὴ πολεμεῖν, ἀλλὰ φίλοις χρῆσθαι· ταῦτα δ' εἰπὼν, ξενίσας καὶ συνθέμενος φιλίαν ἀπέλυσεν αὐτόν.

Ἔφορος δ' ἐν τῇ τετάρτῃ μὲν τῆς ἱστορίας Εὐ- 9
 5 ρώπῃ δ' ἐπιγραφομένη βίβλῳ, περιοδεύσας τὴν Εὐ-
 ρώπην μέχρι Σκυθῶν ἐπὶ τέλει φησὶν εἶναι τῶν τε ἄλ-
 λων Σκυθῶν καὶ τῶν Σαυροματῶν τοὺς βίους ἀνομοί-
 οους· τοὺς μὲν γὰρ εἶναι χαλεποὺς ὥστε καὶ ἀνθρωπο-
 φαγεῖν, τοὺς δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζώων ἀπέχεσθαι. οἱ μὲν
 10 οὖν ἄλλοι, φησί, τὰ περὶ τῆς ἀμότητος αὐτῶν λέγουσιν,
 εἰδότες τὸ δεινόν τε καὶ τὸ θανυμαστὸν ἐκπληκτικὸν ὄν·
 δεῖν δὲ ἀναντία καὶ λέγειν καὶ παραδείγματα ποιεῖ-
 σθαι· καὶ αὐτὸς οὖν περὶ τῶν δικαιοτάτοις ἦθεσι χρω-
 μένων ποιήσεσθαι τοὺς λόγους· εἶναι γὰρ τινὰς τῶν
 15 νομάδων Σκυθῶν γάλακτι τρεφομένους ἵππων τῇ τε
 δικαιοσύνῃ πάντων διαφέρειν· μὲμνησθαι δ' αὐτῶν
 τοὺς ποιητάς, Ὀμηρον μὲν „γλακτοφάγων ἀβίων τε,
 „δικαιοτάτων ἀνθρώπων“ φήσαντα τὴν γῆν καθορᾶν
 τὸν Δία, Ἡσίοδον δ' ἐν τῇ καλουμένῃ γῆς περιόδῳ
 20 τὸν Φινέα ὑπὸ τῶν Ἀρπυιῶν ἄγεσθαι „γλακτοφάγων
 „εἰς γαῖαν ἀπήναις οἰκί' ἐχόντων.“ εἰτ' αἰτιολογεῖ
 διότι ταῖς διαίταις εὐτελεῖς ὄντες καὶ οὐ χρηματισταὶ
 πρὸς τε ἀλλήλους εὐνομοῦνται, κοινὰ πάντα ἔχοντες
 τὰ τε ἄλλα καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τέκνα καὶ τὴν ὅλην
 25 συγγένειαν, πρὸς τε τοὺς ἐκτὸς ἄμαχοι εἰσι καὶ ἀνίκη- C.303
 τοι, οὐδὲν ἔχοντες ὑπὲρ οὗ δουλεύσουσι. καλεῖ δὲ καὶ
 Χοιρίλλον εἰπόντα ἐν τῇ διαβάσει τῆς σχεδίας ἦν ἔξευξε
 Δαρεῖος „μηλονόμοι τε Σάκαι, γενεῇ Σκύθαι· αὐτὰρ
 „ἔναιον Ἀσίδα πυροφόρον· νομάδων γε μὲν ἦσαν ἄποι-

3. post αὐτόν: καὶ Πλάτων δὲ ἐν τῇ πολιτείᾳ τὴν θάλατταν ὡς πονηροδιδάσκαλον φεύγειν οἷεται δεῖν ὅτι πορρωτάτω τοὺς εὐ πολιτευσομένους καὶ μὴ οἰκεῖν ἐπ' αὐτῇ.

„κοι, ἀνθρώπων νομίμων.“ καὶ τὸν Ἀνάχαρσιν δὲ σοφὸν καλῶν ὁ Ἐφορος τούτου τοῦ γένους φησὶν εἶναι· νομισθῆναι δὲ καὶ τῶν ἑπτὰ σοφῶν ἐπ’ εὐτελείᾳ σωφροσύνη καὶ συνέσει· εὐρήματά τε αὐτοῦ λέγει τά τε ζῶπυρα καὶ τὴν ἀμφίβολον ἄγκυραν καὶ τὸν κεραμικὸν 5 τροχόν. ταῦτα δὲ λέγω σαφῶς μὲν εἰδῶς ὅτι καὶ οὗτος αὐτὸς οὐ τάληθέστατα λέγει περὶ πάντων, καὶ δὴ καὶ τὸ τοῦ Ἀναχάρσιδος· πῶς γὰρ ὁ τροχὸς εὐρημα αὐτοῦ, ὃν οἶδεν Ὀμηρὸς πρεσβύτερος ᾧν; ἀλλ’ ἐκεῖνα διασημῆναι βουλόμενος ὅτι κοινῇ τιμὴ φήμη καὶ ὑπὸ τῶν 10 παλαιῶν καὶ ὑπὸ τῶν ὑστέρων πεπιστευθῆναι συνέβαινε τὸ τῶν νομάδων, τοὺς μάλιστα ἀπρκισμένους ἀπὸ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων γαλακτοφάγους τε εἶναι καὶ ἀβίους καὶ δικαιοτάτους, ἀλλ’ οὐχ ὑπὸ Ὀμήρου πεπλάσθαι.

- 10 Περὶ τε τῶν Μυσῶν δίκαιός ἐστιν ὑποσχεῖν λόγον 15 τῶν ἐν τοῖς ἔπεσι λεγομένων Ἀπολλόδωρος, πότερ’ ἠγεῖται καὶ τούτους εἶναι πλάσμα, ὅταν φῆ ὁ ποιητῆς „Μυσῶν τ’ ἀγχεμάχων καὶ ἀγαυῶν Ἰππημολγῶν,“ ἢ τοὺς ἐν τῇ Ἀσίᾳ δέχεται. τοὺς μὲν οὖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ δεχόμενος παρερμηνεύσει τὸν ποιητὴν, ὡς προείρηται, 20 πλάσμα [δὲ] λέγων, ὡς μὴ ὄντων ἐν τῇ Θράκῃ Μυσῶν, παρὰ τὰ ὄντα [ἔρει]. ἔτι γὰρ ἐφ’ ἡμῶν Αἴλιος Κάτος μετώκισεν ἐκ τῆς περαίας τοῦ Ἰστροῦ πέντε μυριάδας σωμαμάτων παρὰ τῶν Γετῶν, ὁμογλώττου τοῖς Θραξίν 25 ἔθνοισι, εἰς τὴν Θράκην· καὶ νῦν οἰκοῦσιν αὐτόθι Μοισοὶ καλούμενοι, ἧτοι καὶ τῶν πρότερον οὕτω καλουμένων, ἐν δὲ τῇ Ἀσίᾳ Μυσῶν μετονομασθέντων, ἢ ὅπερ οἰκειότερόν ἐστι τῇ ἱστορίᾳ καὶ τῇ ἀποφάσει τοῦ ποιητοῦ, τῶν ἐν τῇ Θράκῃ Μυσῶν καλουμένων

9. post ᾧν : „ὡς δ’ ὅτε τις κεραμεὺς τροχὸν ἄρμενον ἐν παλάμῃσι“ καὶ τὰ ἐξῆς.

πρότερον. περι μὲν δὴ τούτων ἄλις· ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ τὴν ἕξῃς περιήγησιν.

Τῶν δὴ Γετῶν τὰ μὲν παλαιὰ ἀφείσθω, τὰ δ' εἰς 11
 ἡμᾶς ἤδη τοιαῦτα ὑπῆρξε. Βοιρεβίστας ἀνὴρ Γέτης, ἐπι-
 5 στὰς ἐπὶ τὴν τοῦ ἔθνους ἐπιστάσιαν, ἀνέλαβε κεκακω-
 μένους τοὺς ἀνθρώπους ὑπὸ συγνῶν πολέμων καὶ το-
 σοῦτον ἐπῆρκε ἀσκήσει καὶ νήψει καὶ τῷ προσέχειν τοῖς
 προσταγάμασιν, ὥστ' ὀλίγων ἐτῶν μεγάλην ἀρχὴν κα- C.304
 τεστήσατο καὶ τῶν ὁμόρων τοὺς πλείστους ὑπέταξε τοῖς
 10 Γέταις· ἤδη δὲ καὶ Ῥωμαίους φοβερὸς ἦν, διαβαίνων
 ἀδεῶς τὸν Ἴστρον καὶ τὴν Θράκην λεηλατῶν μέχρι Μα-
 κεδονίας καὶ τῆς Ἰλλυρίδος, τοὺς τε Κελτοὺς τοὺς ἀνα-
 μεμιγμένους τοῖς τε Θραξῆ καὶ τοῖς Ἰλλυριοῖς ἐξεπόρθη-
 σε, Βοίους δὲ καὶ ἄρδην ἠφάνισε τοὺς ὑπὸ Κριτασίφω
 15 καὶ Ταυρίσκους. πρὸς δὲ τὴν εὐπελθειαν τοῦ ἔθνους
 συναγωνιστὴν ἔσχε Δεκαίνεον ἄνδρα γόητα, πεπλανη-
 μένον κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ προσημασίας ἐκμεμα-
 θηκότα τινάς, δι' ὧν ὑπεκρίνετο τὰ θεῖα· καὶ δι' ὀλί-
 γου καθίστατο θεός, καθάπερ ἔφαμεν περὶ τοῦ Ζα-
 20 μόλξεως διηγούμενοι. τῆς δ' εὐπειθείας σημεῖον· ἐπί-
 σθησαν γὰρ ἐκκόψαι τὴν ἄμπελον καὶ ζῆν οἶνου χωρὶς.
 ὁ μὲν οὖν Βοιρεβίστας ἔφθη καταλυθεὶς ἐπαναστάν-
 των αὐτῷ τινων πρὶν ἢ Ῥωμαίους στείλαι στρατείαν
 ἐπ' αὐτόν· οἱ δὲ διαδεξάμενοι τὴν ἀρχὴν εἰς πλείω μέρη
 25 διέστησαν. καὶ δὴ καὶ νῦν, ἡνίκα ἐπεμψεν ἐπ' αὐτοὺς
 στρατείαν ὁ Σεβαστὸς Καῖσαρ, εἰς πέντε μερίδας, τότε
 δὲ εἰς τέτταρας διεστώτες ἐτύγχανον· οἱ μὲν οὖν τοι-
 οῦτοι μερισμοὶ πρόσκαιροὶ καὶ ἄλλοτ' ἄλλοι.

Γέγονε δὲ καὶ ἄλλος τῆς χώρας μερισμὸς συμμέ- 12
 30 νων ἐκ παλαιοῦ· τοὺς μὲν γὰρ Δακοὺς προσαγορεύ-
 οῦσι τοὺς δὲ Γέτας, Γέτας μὲν τοὺς πρὸς τὸν Πόντον
 κεκλιμένους καὶ πρὸς τὴν ἕω, Δακοὺς δὲ τοὺς εἰς τὰ-

ναντία πρὸς τὴν Γερμανίαν καὶ τὰς τοῦ Ἰστρου πηγάς, οὓς οἶμαι Δάους καλεῖσθαι τὸ παλαιόν· ἀφ' οὗ καὶ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἐπεπόλασε τὰ τῶν οἰκετῶν ὀνόματα Γέται καὶ Δάοι. τοῦτο γὰρ πιθανώτερον ἢ ἀπὸ τῶν Σκυθῶν οὓς καλοῦσι Δάας· πόρρω γὰρ ἐκεῖνοι 5 περὶ τὴν Ἰρξανίαν, καὶ οὐκ εἰκὸς ἐκεῖθεν κομιζέσθαι ἀνδράποδα εἰς τὴν Ἀττικὴν. ἐξ ὧν γὰρ ἐκομίζετο, ἢ τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις ὁμωνύμους ἐκάλουν τοὺς οἰκέτας, ὡς Λυδὸν καὶ Σύρον, ἢ τοῖς ἐπιπολάζουσιν ἐκεῖ ὀνόμασι προσηγόρευον, ὡς Μάνην ἢ Μίδαν τὸν Φρύ- 10 γα, Τίβιον δὲ τὸν Παφλαγόνα. ἐπὶ τοσοῦτον δ' ὑπὸ τοῦ Βοιρεβίστα τὸ ἔθνος ἔξαρθὲν ἐταπεινώθη τελέως ὑπὸ τε τῶν στάσεων καὶ τῶν Ῥωμαίων· ἱκανοὶ δ' ὁμῶς εἰσὶν ἔτι καὶ νῦν στέλλειν τέτταρας μυριάδας.

- 13 Ῥεῖ δὲ δι' αὐτῶν Μάρισος ποταμὸς εἰς τὸν Δα- 15 νοῦιον, ᾧ τὰς παρασκευὰς ἀνεκόμενον οἱ Ῥωμαῖοι τὰς πρὸς τὸν πόλεμον· καὶ γὰρ τοῦ ποταμοῦ τὰ μὲν ἄνω καὶ πρὸς ταῖς πηγαῖς μέρη μέχρι τῶν καταρακτῶν Δα- νοῦιον προσηγόρευον, ἃ μάλιστα διὰ τῶν Δακῶν φέ- C.305 ρεται, τὰ δὲ κάτω μέχρι τοῦ Πόντου τὰ παρὰ τοὺς Γέ- 20 τας καλοῦσιν Ἰστρον· ὁμόγλωττοι δ' εἰσὶν οἱ Δακοὶ τοῖς Γέταις. παρὰ μὲν οὖν τρεῖς Ἑλλήσιν οἱ Γέται γνωρίζονται μᾶλλον διὰ τὸ συνεχεῖς τὰς μεταναστάσεις ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Ἰστρου ποιεῖσθαι καὶ τοῖς Μοισοῖς ἀναμεμῖχθαι· καὶ τὸ τῶν Τριβαλλῶν δ' ἔθνος, Θρακι- 25 κὸν ὄν, τὸ αὐτὸ πέπονθε τοῦτο. μεταναστάσεις γὰρ δέδεκται, τῶν πλησιοχώρων εἰς τοὺς ἀσθενεστέρους ἐξαναστάντων, τῶν μὲν ἐκ τῆς περὶ τὰς Σκυθῶν καὶ Βασταρῶν καὶ Σαυροματῶν ἐπικρατούντων πολλά- 30 κισ, ὥστε καὶ ἐπιδιαβαίνειν τοῖς ἐξελαθεῖσι καὶ κατα- μένειν τινὰς αὐτῶν ἢ ἐν ταῖς ἰήσοις ἢ ἐν τῇ Θράκῃ· τῶν δ' ἐκ θατέρου μέρους ὑπ' Ἰλλυριῶν μάλιστα κα-

τισχυομένων. αὐξηθέντες δ' οὖν ἐπὶ πλείστον οἷ τε
 Γέται οἷ τε Λακοί, ὥστε καὶ εἰκοσιμυριάδας ἐκπέμπειν
 στρατείας, νῦν ὅσον εἰς τέτταρας μυριάδας συνεσταλ-
 μένοι τυγγάνουσι, καὶ ἐγγὺς μὲν ἤκουσι τοῦ ὑπακού-
 5 εἰν Ῥωμαίων, οὐπω δ' εἰσὶν ὑποχείριοι τελέως διὰ τὰς
 ἐκ τῶν Γερμανῶν ἐλπίδας πολεμίων ὄντων τοῖς Ῥω-
 μαίοις.

Μεταξὺ δὲ τῆς Ποντικῆς θαλάττης τῆς ἀπὸ Ἰστρου 14
 ἐπὶ Τύραν καὶ ἡ τῶν Γετῶν ἐρημία πρόκειται πεδιάς
 10 πᾶσα καὶ ἄνυδρος, ἐν ἣ Ἄρρειος ἀποληφθεὶς ὁ Ἰστά-
 σπρω, καθ' ὃν καιρὸν διέβη τὸν Ἰστρον ἐπὶ τοὺς Σκύ-
 θας, ἐκινδύνευσε πανστρατιᾷ δίψῃ διαλυθῆναι· συν-
 ἤκε δ' ὄψῃ καὶ ἀνέστρεψε. Λυσίμαχος δ' ὕστερον
 στρατεύσας ἐπὶ Γέτας καὶ τὸν βασιλέα Δρομιχαίτην
 15 οὐκ ἐκινδύνευσε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐάλω ζωγραφία· πάλιν
 δ' ἐσώθη τυχῶν εὐγνώμονος τοῦ βαρβάρου, καθάπερ
 εἶπον πρότερον.

Πρὸς δὲ ταῖς ἐκβολαῖς μεγάλη νησὸς ἐστὶν ἡ Πεύ- 15
 κη· κατασχόντες δ' αὐτὴν Βαστάρναι Πευκίνοι προση-
 20 γορεύθησαν· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλαι νῆσοι πολὺ ἐλάττους,
 αἱ μὲν ἀνωτέρω ταύτης αἱ δὲ πρὸς τῇ θαλάττῃ. ἐπτά-
 στομος γάρ ἐστι· μέγιστον δὲ τὸ ἱερὸν στόμα καλού-
 μενον, δι' οὗ σταδίων ἀνάπλους ἐπὶ τὴν Πεύκην ἐκα-
 τὸν εἰκοσιν, ἧς κατὰ τὸ κάτω μέρος ἐποίησε τὸ ζευγμα
 25 Ἄρρειος· δύναται δ' ἂν ζευχθῆναι καὶ κατὰ τὸ ἄνω.
 τοῦτο δὲ καὶ πρῶτόν ἐστι στόμα ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλέ-
 οντι εἰς τὸν Πόντον· τὰ δ' ἐξῆς ἐν παράπλω τῷ ἐπὶ τὸν
 Τύραν· διέχει δ' ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἑβδομον στόμα περὶ
 τριακοσίους σταδίους. γίνονται οὖν μεταξὺ τῶν στο-
 30 μάτων νησίδες. τὰ μὲν δὴ τρία στόματα τὰ ἐφεξῆς τῷ
 ἱερῷ στόματι ἐστὶ μικρά, τὰ δὲ λοιπὰ τοῦ μὲν πολὺ
 ἐλάττονα τῶν δὲ μείζονα· Ἐφορος δὲ πεντάστομον

είρηκε τὸν Ἴστρον. ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ Τύραν ποταμὸν
C.306 πλωτὸν ἑνακόσιοι στάδιοι· ἐν δὲ τῷ μεταξὺ δύο λίμναι
μεγάλαι, ἡ μὲν ἀνεφυγμένη πρὸς τὴν θάλατταν ὥστε
καὶ λιμένι χρῆσθαι, ἡ δ' ἄστομος.

16 Ἐπὶ δὲ τῷ στόματι τοῦ Τύρα πύργος ἐστὶ Νεοπτο- 5
λέμου καλούμενος καὶ κώμη Ἐρμώνακτος λεγομένη.
ἀναπλεύσαντι δὲ ἑκατὸν τετταράκοντα σταδίους ἐφ'
ἐκάτερα πόλεις, ἡ μὲν Νικωνία ἡ δ' ἐν ἀριστερᾷ Ὀφι-
οῦσσα· οἱ δὲ προσοικοῦντες τῷ ποταμῷ * πόλιν φασὶν
ἀνιόντι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίους. διέχει δὲ τοῦ στό- 10
ματος ἡ νῆσος ἡ Λευκὴ διάγραμμα πεντακοσίων σταδίων,
ἰερὰ τοῦ Ἀχιλλέως, πελαγία.

17 Ἐἴτα Βορυσθένης ποταμὸς πλωτὸς ἐφ' ἑξακοσίους
σταδίους καὶ πλησίον ἄλλος ποταμὸς Ἐπανις καὶ νῆ- 15
σος πρὸ τοῦ στόματος τοῦ Βορυσθένου ἐχουσα λι-
μένα. πλεύσαντι δὲ τὸν Βορυσθένη σταδίους διακο-
σίους ὁμώνυμος τῷ ποταμῷ πόλις· ἡ δ' αὐτὴ καὶ Ὀλ-
βία καλεῖται, μέγα ἐμπόριον, κτίσμα Μιλησίων. ἡ δὲ
ὑπερκειμένη πᾶσα χώρα τοῦ λεχθέντος μεταξὺ Βορ-
υσθένου καὶ Ἴστρον πρώτη μὲν ἐστὶν ἡ τῶν Γετῶν ἐρη- 20
μία, ἔπειτα οἱ Τυρεγέται, μεθ' οὓς οἱ Ἰάζυγες Σαρμάται
καὶ οἱ Βασίλειοι λεγόμενοι καὶ * Οὐργοί, τὸ μὲν πλεον
νομάδες, ὀλίγοι δὲ καὶ γεωργίας ἐπιμελούμενοι· τού-
τους φασὶ καὶ παρὰ τὸν Ἴστρον οἰκεῖν, ἐφ' ἐκάτερα
πολλάκις. ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ Βαστάρναι μὲν τοῖς Τυ- 25
ρεγέταις ὄμοροι καὶ Γερμανοῖς, σχεδόν τι καὶ αὐτοὶ
τοῦ Γερμανικοῦ γένους ὄντες, εἰς πλείω φύλα διηρη-
μένοι. καὶ γὰρ Ἀτμονοὶ λέγονται τινες καὶ Σιδόνες, οἱ
δὲ τὴν Πεύκην κατασχόντες τὴν ἐν τῷ Ἴστρῳ νῆσον
Πευκῆνοι, Ῥωξολανοὶ δ' ἀρκτικώτατοι τὰ μεταξὺ τοῦ 30
Ταναΐδος καὶ Βορυσθένου νεμόμενοι πεδία. ἡ γὰρ
προσάρκτιος πᾶσα ἀπὸ Γερμανίας μέχρι τῆς Κάσπιας

πεδιάς ἐστίν, ἣν ἴσμεν· ὑπὲρ δὲ τῶν Ῥωξολανῶν εἰ
 τινες οἰκοῦσιν οὐκ ἴσμεν. οἱ δὲ Ῥωξολανοὶ καὶ πρὸς
 τοὺς Μιθριδάτου τοῦ Εὐπάτορος στρατηγούς ἐπολέ-
 μουν ἔχοντες ἡγεμόνα Τάσιον· ἦγον δὲ Παλάκω συμ-
 5 μαχήσοντες τῷ Σκιλοῦρου, καὶ ἐδόκουν μὲν εἶναι μά-
 χιμοί, πρὸς μέντοι συντεταγμένην φάλαγγα καὶ ὀπλι-
 σμένην καλῶς τὸ βάρβαρον φύλον ἀσθενῆς. πᾶν ἐστί
 καὶ τὸ γυμνητικόν. ἐκείνοι γοῦν περὶ πέντε μυριάδας
 πρὸς ἑξακισχιλλοὺς τοὺς Διοφάντῳ, τῷ τοῦ Μιθριδά-
 10 του στρατηγῷ, συμπαρταξαμένους οὐκ ἀντέσχον,
 ἀλλ' οἱ πλείστοι διεφθάρησαν. χρωῖνται δὲ ὠμοβοίνοις
 κρᾶνεσι καὶ θῶραξι, γεροφόροι, ἀμννήρια δ' ἔχοντες
 καὶ λόγχας καὶ τόξον καὶ ξίφος· τοιοῦτοι δὲ καὶ τῶν
 ἄλλων οἱ πλείους. τῶν δὲ νομάδων αἱ σκηναὶ πλωταὶ C.307
 15 πεπήγασιν ἐπὶ ταῖς ἀμάξαις, ἐν αἷς διαιτῶνται· περὶ δὲ
 τὰς σκηναὺς τὰ βοσκήματα, ἀφ' ὧν τρέφονται καὶ γά-
 λακτι καὶ τυρῶ καὶ κρέασιν· ἀκολουθοῦσι δὲ ταῖς νο-
 μαῖς μεταλαμβάνοντες τόπους αἰεὶ τοὺς ἔχοντας πόαν,
 χειμῶνος μὲν ἐν τοῖς ἔλεσι τοῖς περὶ τὴν Μαιῶτιν, θε-
 20 ρους δὲ καὶ ἐν τοῖς πεδίοις.

Ἄπασα δ' ἡ χώρα δυσχελμερός ἐστὶ μέχρι τῶν ἐπὶ 18
 θαλάττῃ τόπων τῶν μεταξὺ Βορυσθένου καὶ τοῦ στό-
 ματος τῆς Μαιώτιδος· αὐτῶν δὲ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ τὰ
 ἀρκτικώτατα τὸ τε στόμα τῆς Μαιώτιδος καὶ ἔτι μᾶλ-
 25 λον τὸ τοῦ Βορυσθένου [καὶ] ὁ μυχὸς τοῦ Ταμυράκου
 κόλπου, [τοῦ] καὶ Καρκινίτου, καθ' ὃν ὁ ἰσθμὸς τῆς
 μεγάλης χειρρονήσου. δηλοῖ δὲ τὰ ψύχη, καίπερ ἐν πε-
 δίοις οἰκούντων· ὄνους τε γὰρ οὐ τρέφουσι (δύσριγον
 γὰρ τὸ ζῷον), οἳ τε βόες οἱ μὲν ἄκερῳ γεννῶνται, τῶν
 30 δ' ἀπορρινωῖσι τὰ κέρατα (καὶ γὰρ τοῦτο δύσριγον τὸ
 μέρος), οἳ τε ἵπποι μικροί, τὰ δὲ πρόβατα μεγάλα· ρήτ-
 τονται δὲ χαλκαὶ ὕδρῳ, τὰ δ' ἐνόντα συμπῆτται.

τῶν δὲ πάγων ἢ σφοδρότης μάλιστα ἐκ τῶν συμβαινόντων περὶ τὸ στόμα τῆς Μαιώτιδος δῆλός ἐστιν. ἀμαξεύεται γὰρ ὁ διάπλους ὁ εἰς Φαναγόρειαν ἐκ τοῦ Παντικαπαίου, ὥστε καὶ πλοῦν εἶναι καὶ ὁδόν. Νεοπτόλεμον δὲ φασὶ τὸν τοῦ Μιθριδάτου στρατηγὸν ἐν 5 τῷ αὐτῷ πόρῳ θέρους μὲν ναυμαχίᾳ περιγενέσθαι τῶν βαρβάρων, χειμῶνος δ' ἵππομαχίᾳ. ὀρνυκτοὶ τὲ εἰσὶν ἰχθύες οἱ ἀποληφθέντες ἐν τῷ κρυστάλλῳ τῇ προσαγορευομένῃ γαγγάμη, καὶ μάλιστα οἱ ἀντακαῖοι, δελφῶσι πάρισσοι τὸ μέγεθος. φασὶ δὲ καὶ τὴν ἄμπελον 10 ἐν τῷ Βοσπόρῳ κατορύττεσθαι χειμῶνος, ἐπαμώντων πολὺ τῆς γῆς. λέγεται δὲ καὶ τὰ καύματα σφοδρὰ γίνεσθαι, τάχα μὲν τῶν σωματίων ἀηθίζομένων, τάχα δὲ τῶν πεδίων ἀνηνεμούντων τότε, ἢ καὶ τοῦ πάχους τοῦ ἀέρος ἐκθερμαινομένου πλέον, καθάπερ ἐν τοῖς νέφε- 15 σιν οἱ παρήλιοι ποιοῦσιν. Ἀτέας δὲ δοκεῖ τῶν πλείστων ἄρξει τῶν ταύτη βαρβάρων ὁ πρὸς Φίλιππον πολεμήσας τὸν Ἀμύντου.

- 19 Μετὰ δὲ τὴν πρὸ τοῦ Βορυσθένου νῆσον ἐξῆς πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον ὁ πλοῦς ἐπὶ ἄκραν τὴν τοῦ Ἀχιλ- 20 λείου δρόμου, ψιλὸν μὲν χωρίον καλούμενον δ' ἄλλος, ἱερὸν Ἀχιλλέως· εἶδ' ὁ Ἀχιλλεῖος δρόμος, ἀλιτενῆς χειρρόνησος· ἐστὶ γὰρ ταινία τις ὅσον χιλίων σταδίων μῆκος ἐπὶ τὴν ἔω, πλάτος δὲ τὸ μέγιστον δυεῖν σταδίων, ἐλάχιστον τεττάρων πλέθρων, διέχουσα τῆς 25 ἐκατέρωθεν τοῦ ἀνύκηνος ἠπείρου σταδίους ἐξήκοντα, C.308 ἀμμάδης, ὕδωρ ἔχουσα ὀρνυκτόν· κατὰ μέσσην δ' ὁ τοῦ ἰσθμοῦ ἀνύχην ὅσον τετταράκοντα σταδίων· τελευτᾷ δὲ πρὸς ἄκραν ἣν Ταμυράκην καλοῦσιν, ἔχουσαν ὕφορμον βλέποντα πρὸς τὴν ἠπειρον· μεθ' ἣν ὁ Καρ- 30 κινίτης κόλπος εὐμεγέθης, ἀνέχων πρὸς τὰς ἄρκτους ὅσον ἐπὶ σταδίους χιλίους, οἱ δὲ καὶ τριπλασίους φασὶ

μέχρι τοῦ μυχοῦ καλοῦνται δὲ Τάφριοι. τὸν δὲ κόλπον καὶ Ταμυράκην καλοῦσιν ὁμωνύμως τῇ ἄκρᾳ.

Ἐνταῦθα δ' ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς ὁ διείρων τὴν σα-
 5 [ῶν] τετταράκοντα καὶ ποιῶν τὴν Ταυρικὴν καὶ Σκυ-
 θικὴν λεγομένην χειρρόνησον· οἱ δὲ τριακοσίων ἐξή-
 κοντα τὸ πλάτος τοῦ ἰσθμοῦ φασιν. ἡ δὲ σαπρὰ λίμνη
 σταδίων μὲν καὶ τετρακισχιλίων λέγεται, μέρος δ' ἐστὶ
 τῆς Μαιώτιδος τὸ πρὸς δύσιν· συνεστόμωται γὰρ αὐτῇ
 10 στόματι μεγάλῳ. ἐλώδης δ' ἐστὶ σφόδρα καὶ φαρτοῖς
 πλοίοις μόγις πλόιμος· οἱ γὰρ ἄνεμοι τὰ τενάγη φά-
 ρδως ἀνακαλύπτουσιν, εἶτα πάλιν πληροῦσιν, ὥστε τὰ
 ἔλη τοῖς μεῖζοσι σκάφεσιν οὐ περάσιμά ἐστιν. ἔχει δ' ὁ
 15 κόλπος νησίδια τρία καὶ προσβραχὴ τινα καὶ χοιρα-

Ἐκπλέοντι δ' ἐν ἀριστερᾷ πολίχνη καὶ * ἄλλος λι-
 2 μὴν Χερρονησιτῶν. ἐκκεῖται γὰρ ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν
 ἄκρα μεγάλη κατὰ τὸν παράπλου ἐφεξῆς, μέρος οὐσα
 τῆς ὅλης χειρρόνησου, ἐφ' ἣ ἰδρύται πόλις Ἡρακλεω-
 20 τῶν ἄποικος τῶν ἐν τῷ Πόντῳ, αὐτὸ τοῦτο καλουμένη
 Χερρόνησος, διέχουσα τοῦ Τύρα παράπλου σταδίων
 τετρακισχιλίων τετρακοσίων· ἐν ἣ τὸ τῆς Παρθένου
 ἱερὸν, δαίμονός τινος, ἧς ἐπώνυμος καὶ ἡ ἄκρα ἢ πρὸ
 τῆς πόλεως ἐστὶν ἐν σταδίοις ἑκατόν, καλουμένη Παρ-
 25 θένιον, ἔχον νεῶν τῆς δαίμονος καὶ ξόανον. μεταξὺ δὲ
 τῆς πόλεως καὶ τῆς ἄκρας λιμένες τρεῖς· εἶδ' ἡ παλαιὰ
 Χερρόνησος κατεσκαμμένη καὶ μετ' αὐτὴν λιμὴν στε-
 νόστομος, καθ' ὃν μάλιστα οἱ Ταῦροι, Σκυθικὸν ἔθνος,
 τὰ ληστήρια συνίσταντο τοῖς καταφεύγουσιν ἐπ' αὐτὸν
 30 ἐπιχειροῦντες· καλεῖται δὲ συμβόλων λιμὴν. οὗτος δὲ
 ποιεῖ πρὸς ἄλλον λιμένα Κτενοῦντα καλούμενον τετ-
 ταράκοντα σταδίων ἰσθμόν· οὗτος δ' ἐστὶν ὁ ἰσθμὸς ὁ

κλείων τὴν μικρὰν χειρρόνησον, ἣν ἔφαμεν τῆς μεγάλης χειρρόνησου μέρος, ἔχουσαν ἐν αὐτῇ τὴν ὁμωνύμως λεγομένην πόλιν Χερρόνησον.

- 3 Αὕτη δ' ἦν πρότερον αὐτόνομος, πορθομένη δὲ ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἠναγκάσθη προστάτην ἐλέσθαι 5
 C.309 Μιθριδάτην τὸν Εὐπάτορα, στρατηγιῶντα ἐπὶ τοὺς ὑπὲρ τοῦ Ἰσθμοῦ μέχρι Βορυσθένους βαρβάρους· ταῦτα δ' ἦν ἐπὶ Ῥωμαίους παρασκευή. ἐκεῖνος μὲν οὖν κατὰ ταύτας τὰς ἐλπίδας ἄσμενος πέμψας εἰς τὴν Χερρόνησον στρατιὰν ἅμα πρὸς τε τοὺς Σκύθας ἐπολέμει Σκί- 10
 λουρόν τε καὶ τοὺς Σκιλούρου παῖδας τοὺς περὶ Πάλακον, οὓς Ποσειδάωνιος μὲν πεντήκοντά φησιν Ἀπολλωνίδης δὲ ὀγδοήκοντα· ἅμα δὲ τούτους τε ἐχειρώσατο βία καὶ Βοσπόρου κατέστη κύριος παρ' ἐκόντος λαβὼν Παιρισάδου τοῦ κατέχοντος. ἐξ ἐκείνου δὴ τοῦ χρόνου 15
 τοῖς τοῦ Βοσπόρου δυνάσταις ἢ τῶν Χερρονησιτῶν πόλις ὑπήκοος μέχρι νῦν ἐστι. τὸ δ' ἴσον ὁ Κτενοῦς διέχει τῆς τε τῶν Χερρονησιτῶν πόλεως καὶ τοῦ συμβόλων λιμένος. μετὰ δὲ τὸν συμβόλων λιμένα μέχρι Θεοδοσίας πόλεως ἢ Ταυρικῆ παραλία, χιλίων που στα- 20
 δίων τὸ μῆκος, τραχία καὶ ὄρεινῃ καὶ καταγιζουσα τοῖς βορέαις ἴδρται. πρόκειται δ' αὐτῆς ἄκρα πολὺ πρὸς τὸ πέλαγος καὶ τὴν μεσημβρίαν ἐκκειμένη κατὰ Παφλαγονίαν καὶ Ἀμαστριν πόλιν, καλεῖται δὲ Κριοῦ μέτωπον. ἀντίκειται δ' αὐτῇ τὸ τῶν Παφλαγόνων 25
 ἀκρωτήριον ἢ Κάραμβις τὸ διαιροῦν εἰς πελάγη δύο τὸν Εὐξείνου πόντον τῶ ἑκατέρωθεν σφιγγομένῳ πορθμῶ. διέστηκε δ' ἡ Κάραμβις τῆς μὲν τῶν Χερρονησιτῶν πόλεως σταδίους δισχιλίους καὶ πεντακοσίους, τοῦ δὲ Κριοῦ μετώπου πολὺ ἐλάττους τὸν ἀριθμὸν· 30

7. post βαρβάρους: καὶ τοῦ Ἀδρίου·

συχνολ γοῦν τῶν διαπλευσάντων τὸν πορθμὸν ἅμα
 φασὶν ἰδεῖν ἀμφοτέρως ἐκατέρωθεν τὰς ἄκρας. ἐν δὲ
 τῇ ὄρεινῇ τῶν Ταύρων καὶ τὸ ὄρος ἐστὶν ὁ Τραπεζοῦς,
 ὁμώνυμον τῇ πόλει τῇ περὶ τὴν Τιβαρανίαν καὶ τὴν
 5 Κολχίδα· καὶ ἄλλο δ' ἐστὶν ὄρος Κιμμέριον κατὰ τὴν
 αὐτὴν ὄρεινὴν, δυναστεύσάντων ποτὲ τῶν Κιμμερίων
 ἐν τῷ Βοσπόρῳ· καθ' ὃ καὶ Κιμμερικὸς Βόσπορος κα-
 λεῖται τοῦ πορθμοῦ πᾶν ὃ ἐπέχει τὸ στόμα τῆς Μαι-
 ώτιδος.

- 10 Μετὰ δὲ τὴν ὄρεινὴν τὴν λεχθεῖσαν ἡ Θεοδοσία 4
 κεῖται πόλις, πεδίον εὐγεων ἔχουσα καὶ λιμένα ναυσι
 καὶ ἑκατὸν ἐπιτήθειον· οὗτος δὲ ὄρος ἦν πρότερον τῆς
 τῶν Βοσποριανῶν καὶ Ταύρων γῆς· καὶ ἡ ἐξῆς δ' ἐστὶν
 εὐγεως χώρα μέχρι Παντικαπαίου, τῆς μητροπόλεως
 15 τῶν Βοσποριανῶν ἰδρυμένης ἐπὶ τῷ στόματι τῆς Μαι-
 ώτιδος. ἔστι δὲ τὸ μεταξὺ τῆς Θεοδοσίας καὶ τοῦ Παν-
 τικαπαίου σταδίων περὶ πεντακοσίων καὶ τριάκοντα,
 χώρα πᾶσα σιτοφόρος, κώμας ἔχουσα καὶ πόλιν εὐλί-
 μενον τὸ Νύμφαιον καλούμενον. τὸ δὲ Παντικάπαιον
 20 λόφος ἐστὶ πάντῃ περιωικούμενος ἐν κύκλῳ σταδίων
 εἴκοσι· πρὸς ἕω δ' ἔχει λιμένα καὶ νεώρια ὅσον τρι-
 άκοντα νεῶν, ἔχει δὲ καὶ ἀκρόπολιν· κτίσμα δ' ἐστὶ C.310
 Μιλησίων. ἐμοναρχεῖτο δὲ πολὺν χρόνον ὑπὸ δυνα-
 στῶν τῶν περὶ Λεύκωνα καὶ Σάτυρον καὶ Παιρισάδην
 25 αὕτη τε καὶ αἱ πλησιόχωροι κατοικίαι πᾶσαι αἱ περὶ τὸ
 στόμα τῆς Μαιώτιδος ἐκατέρωθεν μέχρι Παιρισάδου
 τοῦ Μιθριδάτη παραδόντος τὴν ἀρχὴν. ἐκαλοῦντο δὲ
 τύραννοι, καίπερ οἱ πλείους ἐπιεικεῖς γεγονότες, ἀρξά-
 μενοι ἀπὸ Παιρισάδου καὶ Λεύκωνος. Παιρισάδης δὲ
 30 καὶ θεὸς νενόμισται· τούτῳ δὲ ὁμώνυμος καὶ ὁ ὕστα-
 τος, ὃς οὐχ οἷός τε ὦν ἀντέχειν πρὸς τοὺς βαρβάρους
 φόρον πραττομένους μείζω τοῦ πρότερον Μιθριδάτη

τῷ Εὐπάτορι παρέδωκε τὴν ἀρχὴν· ἐξ ἐκείνου δ' ἡ βασιλεία γεγένηται Ῥωμαίοις ὑπήκοος. τὸ μὲν οὖν πλεον αὐτῆς μέρος ἐστὶν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, μέρος δέ τι καὶ ἐπὶ τῆς Ἀσίας.

- 5 Τὸ δὲ στόμα τῆς Μαιώτιδος καλεῖται μὲν Κιμμερικός Βόσπορος, ἄρχεται δὲ ἀπὸ μείζονος πλάτους ἑβδομήκοντά που σταδίων· καθ' ὃ διαίρουσιν ἐκ τῶν περὶ Παντικάπαιον τόπων εἰς τὴν ἐγγυτάτω πόλιν τῆς Ἀσίας τὴν Φαναγόρειαν· τελευτᾷ δ' εἰς πολὺ στενω-
 10 τερον πορθμόν. διαίρει δ' ὁ στενωπὸς οὗτος τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης καὶ ὁ Τανάϊς ποταμὸς, καταντικρὺ ρέων ἀπὸ τῶν ἄρκτων εἰς τε τὴν λίμνην καὶ τὸ στόμα αὐτῆς· δύο δ' ἔχει τὰς εἰς τὴν λίμνην ἐκβολὰς διεχού-
 15 σας ἀλλήλων ὅσον σταδίους ἐξήκοντα. ἐστὶ δὲ καὶ πόλις ὁμώνυμος τῷ ποταμῷ, μέγιστον τῶν βαρβάρων ἐμπόριον μετὰ τὸ Παντικάπαιον. ἐν ἀριστερᾷ δ' εἰσ-
 20 πλέοντι τὸν Κιμμερικὸν Βόσπορον πολίχνην ἐστὶ Μυρμηκίον ἐν εἴκοσι σταδίοις ἀπὸ τοῦ Παντικαπαίου. τοῦ δὲ Μυρμηκίου διπλάσιον διέχει κώμη Παρθένιον, καθ' ἣν στενωτάτος ὁ εἰσπλους ἐστὶν ὅσον εἴκοσι στα-
 25 δίων, ἔχων ἀντικειμένην ἐν τῇ Ἀσίᾳ κώμην Ἀχίλλειον καλουμένην. ἐντεῦθεν δ' εὐθὺς πλοία μὲν ἐπὶ τὸν Τανάϊν καὶ τὴν κατὰ τὰς ἐκβολὰς νῆσον στάδιοι δισχίλιοι διακόσιοι, μικρὸν δ' ὑπερβάλλει τοῦ ἀριθμοῦ τούτου πλέοντι παρὰ τὴν Ἀσίαν· πλεον δ' ἢ τριπλάσιον ἐν
 30 ἀριστερᾷ πλέοντι μέχρι τοῦ Τανάϊδος, ἐν ᾧ παράπλω καὶ ὁ ἰσθμὸς ἴδρυνται. οὗτος μὲν οὖν ὁ παράπλους ἔρημος πᾶς ὁ παρὰ τὴν Εὐρώπην, ὁ δ' ἐν δεξιᾷ οὐκ ἔρημος· ὁ δὲ σύμπας τῆς λίμνης κύκλος ἐνακισχιλίων ἰστορεῖται σταδίων. ἡ δὲ μεγάλη χερσόνησος τῇ Πελοπον-
 35 νήσῳ προσέοικε καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος. ἔχουσι δ' αὐτὴν οἱ τοῦ Βοσπόρου δυνάσται κεκακωμένην πᾶ-

σαν ὑπὸ τῶν συνεχῶν πολέμων. πρότερον δ' εἶχον ὀλίγην μὲν τὴν πρὸς τῷ στόματι τῆς Μαιώτιδος καὶ τῷ Παντικαπαίῳ μέχρι Θεοδοσίας τῶν Βοσπορίων τύ-C.311 ραννοι, τὴν δὲ πλείστην μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ καὶ τοῦ κόλπου τοῦ Καρκινίτου Ταῦροι, Σκυθικὸν ἔθνος· καὶ ἐκαλεῖτο ἡ χώρα πᾶσα αὕτη, σχεδὸν δέ τι καὶ ἡ ἔξω τοῦ ἰσθμοῦ μέχρι Βορουσθένους, μικρὰ Σκυθία· διὰ δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐνθένδε περαιουμένων τόν τε Τύραν καὶ τὸν Ἴστρον καὶ ἐποικούντων τὴν γῆν καὶ ταύτης οὐκ ὀλίγη μικρὰ προσηγορεύθη Σκυθία, τῶν Θρακῶν τὰ μὲν τῇ βίᾳ συγχωρούντων τὰ δὲ τῇ κακίᾳ τῆς χώρας· ἐλώδης γὰρ ἐστὶν ἡ πολλὴ αὐτῆς.

Τῆς δὲ χειρονήσου, πλὴν τῆς ὀρεινῆς τῆς ἐπὶ τῇ 6 θαλάττῃ μέχρι Θεοδοσίας, ἢ γε ἄλλη πέδιᾶς καὶ εὐγεῶς 15 ἐστὶ πᾶσα, σίτῳ δὲ καὶ σφόδρα εὐτυχῆς, τριακοντάχουν ἀποδιδούσα διὰ τοῦ τυχόντος ὀρυκτοῦ σχιζομένη. φόρον τε ἐτέλουν ὀκτωκαίδεκα μυριάδας μεδίμνων Μιθριδάτῃ, τάλαντα δ' ἀργυρίου διακόσια σὺν τοῖς Ἀσιανοῖς χωρίοις τοῖς περὶ τὴν Σινδικήν. κὰν τοῖς 20 πρόσθεν χρόνοις ἐντεῦθεν ἦν τὰ σιτοκομπεία τοῖς Ἑλλησι, καθάπερ ἐκ τῆς λίμνης αἱ ταριχεῖαι. Λεύκωνα δὲ φασὶν ἐκ τῆς Θεοδοσίας Ἀθηναίους πέμψαι μυριάδας μεδίμνων διακοσίας καὶ δέκα. οἱ δ' αὐτοὶ οὗτοι καὶ γεωργοὶ ἐκαλοῦντο ἰδίως διὰ τὸ τοὺς ὑπερκειμένους 25 νομάδας εἶναι, τρεφομένους κρέασιν ἄλλοις τε καὶ ἰσπείοις, ἰσπείῳ δὲ καὶ τυρῳ καὶ γάλακτι καὶ ὄξυγάλακτι (τοῦτο δὲ καὶ ὄψημά ἐστὶν αὐτοῖς κατασκευασθέντως)· διόπερ ὁ ποιητῆς ἅπαντας εἴρηκε τοὺς ταύτη γαλακτοφάγους. οἱ μὲν οὖν νομάδες πολεμιστὰι μάλ- 30 λόν εἰσὶν ἢ ληστρικοί, πολεμοῦσι δὲ ὑπὲρ τῶν φόρων. ἐπιτρέψαντες γὰρ ἔχειν τὴν γῆν τοῖς ἐθέλουσι γεωργεῖν ἀντὶ ταύτης ἀγαπῶσι φόρους λαμβάνοντες τοὺς

συντεταγμένους μετρίους τινάς, οὐκ εἰς περιουσίαν ἀλλ' εἰς τὰ ἐφήμερα καὶ τὰ ἀναγκαῖα τοῦ βίου· μὴ δίδόντων δὲ αὐτοῖς πολεμουσιν. οὕτω δὲ καὶ δικαίους ἅμα καὶ ἀβίους ὁ ποιητὴς εἰρηκε τοὺς αὐτοὺς τοῖτους ἀνδρας, ἐπεὶ τῶν γε φόρων ἀπειτακτουμένων οὐδ' 5 ἂν καθίσταντο εἰς πόλεμον. οὐκ ἀπειτακτοῦσι δ' οἱ δυνάμει πεποιδότες, ὥστε ἢ ἀμύνασθαι ῥαδίως ἐπιόντας ἢ κωλύσαι τὴν ἐφοδον· καθάπερ Ἄσανδρον ποιῆσαι φησιν Ὑψικράτης, ἀποτειχίσαντα τὸν ἰσθμὸν τῆς χερρονήσου τὸν πρὸς τῇ Μαιώτιδι τριακοσίων ὄντα 10 καὶ ἐξήκοντα σταδίων, ἐπιστήσαντα πύργους, καθ' ἕκαστον στάδιον ἓνα. οἱ δὲ γεωργοὶ ταύτη μὲν ἡμερώτεροι τε ἅμα καὶ πολιτικώτεροι νομίζονται εἶναι, χρηματισταὶ δ' ὄντες καὶ θαλάττης ἀπτόμενοι ληστηρίων C.31 οὐκ ἀπέχονται, οὐδὲ τῶν τοιούτων ἀδικιῶν καὶ πλεο- 15 νεξιῶν.

7 Πρὸς δὲ τοῖς καταριθμηθεῖσι τόποις ἐν τῇ χερρονήσῳ καὶ τὰ φρούρια ὑπήρξεν, ἃ κατεσκευάσαε Σκύλουρος καὶ οἱ παῖδες, οἷσπερ καὶ ὀρηθηρίοις ἐχρῶντο πρὸς τοὺς Μιθριδάτου στρατηγούς, Παλάκιόν τε καὶ 20 Χάβον καὶ Νεάπολις· ἦν δὲ καὶ Εὐπατόριόν τι, κτίσαντος Διοφάντου, [τοῦ] Μιθριδάτου στρατηγοῦ. ἔστι δ' ἄκρα διέχουσα τοῦ τῶν Χερρονησιτῶν τείχους ὅσον πεντεκαίδεκα σταδίους, κόλπον ποιούσα εὐμεγέθη νεύοντα πρὸς τὴν πόλιν· τούτου δ' ὑπέρεκείται 25 λιμνοθάλαττα ἀλοπήγιον ἔχουσα· ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ Κτενοῦς ἦν. ἴν' οὖν ἀντέχοιεν, οἱ βασιλικοὶ πολιορκούμενοι τῇ τε ἄκρᾳ τῇ λεχθείσῃ φρουρὰν ἐγκατέστησαν τειχίσαντες τὸν τόπον, καὶ τὸ στόμα τοῦ κόλπου τὸ μέχρι τῆς πόλεως διέχωσαν, ὥστε πεξεύεσθαι ῥα- 30 δίως καὶ τρόπον τινὰ μίαν εἶναι πόλιν ἐξ ἀμφοῖν· ἐκ δὲ τούτου ῥᾶον ἀπεκρούοντο τοὺς Σκύθας. ἐπεὶ δὲ καὶ

τῷ διατειχίσματι τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ πρὸς τῷ Κτενοῦντι προσέβαλον καὶ τὴν τάφρον ἐνέχουν καλάμῳ, τὸ μεθ' ἡμέραν γεφυρωθὲν μέρος νύκτωρ ἐνεπίμπρασαν οἱ βασιλικοὶ καὶ ἀντείχον τέως ἕως ἐπεκράτησαν. καὶ νῦν 5 ὑπὸ τοῖς τῶν Βοσπορανῶν βασιλεῦσιν, οὓς ἂν Ῥωμαῖοι καταστήσωσιν, ἅπαντά ἐστιν.

Ἴδιον δὲ τοῦ Σκυθικοῦ καὶ τοῦ Σαρματικοῦ παν- 8 τὸς ἔθνους τὸ τοὺς ἵππους ἐκτέμνειν εὐπαιδείας χάριν· μικροὶ μὲν γὰρ εἰσιν, ὄξεις δὲ σφόδρα καὶ δυσπαιθεῖς. 10 θῆραι δ' εἰσὶν ἐν μὲν τοῖς ἔλεσιν ἐλάφων καὶ σνάγρων, ἐν δὲ τοῖς πεδίοις ὀνάγρων καὶ δορκάδων. ἴδιον δέ τι καὶ τὸ αἰτὸν μὴ γίνεσθαι ἐν τοῖς τόποις τούτοις. ἔστι δὲ τῶν τετραπόδων ὁ καλούμενος κόλος, μεταξὺ ἐλάφου καὶ κριοῦ τὸ μέγεθος, λευκός, ὄξύτερος τούτων 15 τῷ δρόμῳ, πίνων τοῖς ῥώθωσιν εἰς τὴν κεφαλὴν, εἰτ' ἐντεῦθεν εἰς ἡμέρας ταμιεύων πλείους ὥστ' ἐν τῇ ἀνύδρῳ νέμεσθαι ῥαδίως. τοιαύτη μὲν ἢ ἐκτὸς Ἰστροῦ πᾶσα ἢ μεταξὺ τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Τανάιδος ποταμοῦ μέχρι τῆς Ποντικῆς θαλάττης καὶ τῆς Μαιώτιδος.

20 Λοιπὴ δ' ἐστὶ τῆς Εὐρώπης ἢ ἐκτὸς Ἰστροῦ καὶ 3 τῆς κύκλω θαλάττης, ἀρξαμένη ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδριατικοῦ μέχρι τοῦ ἰεροῦ στόματος τοῦ Ἰστροῦ, ἐν ἧ ἔστιν ἢ τε Ἑλλάς καὶ τὰ τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν Ἡπειρωτῶν ἔθνη καὶ τὰ ὑπὲρ τούτων πρὸς τὸν Ἰστρον 25 καθήκοντα καὶ πρὸς τὴν ἐφ' ἐκάτερα θάλατταν τὴν τε C.313 Ἀδριατικὴν καὶ τὴν Ποντικὴν, πρὸς μὲν τὴν Ἀδριατικὴν τὰ Ἰλλυρικά, πρὸς δὲ τὴν ἑτέραν μέχρι Προποντίδος καὶ Ἑλλησπόντου τὰ Θράκια καὶ εἰ τινα τούτοις ἀναμείκται Σκυθικὰ ἢ Κελτικὰ. δεῖ δ' ἀπὸ τοῦ Ἰστροῦ 30 τὴν ἀρχὴν ποιήσασθαι τὰ ἐφεξῆς λέγοντας τοῖς περιουθενθείσι τόποις· ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ συνεχῆ τῇ Ἰταλίᾳ τε καὶ ταῖς Ἄλπεσι καὶ Γερμανοῖς καὶ Δακοῖς καὶ Γέταις.

δίχα δ' ἄν τις καὶ ταῦτα διέλοι· τρόπον γάρ τινα τῷ Ἰστροῦ παράλληλά ἐστι τὰ τε Ἰλλυρικὰ καὶ τὰ Παιονικὰ καὶ τὰ Θρακία ὄρη, μίαν πῶς γραμμὴν ἀποτελοῦντα διήκουσαν ἀπὸ τοῦ Ἀδρίου μέχρι πρὸς τὸν Πόντον· ἧς προσάρκτια μὲν ἐστὶ μέρη τὰ μεταξὺ τοῦ Ἰστροῦ καὶ τῶν ὄρων, πρὸς νότον δ' ἢ τε Ἑλλάς καὶ ἡ συνεχῆς βάρβαρος μέχρι τῆς ὄρεινῆς. πρὸς μὲν οὖν τῷ Πόντῳ τὸ Αἴμον ἐστὶν ὄρος, μέγιστον τῶν ταύτη καὶ ὑψηλότατον, μέσην πῶς διαιροῦν τὴν Θρακίαν· ἀφ' οὗ φησι Πολύβιος ἀμφοτέρας καθοραῖσθαι τὰς θαλάσ- 10 τας, οὐκ ἀληθῆ λέγων· καὶ γὰρ τὸ διάστημα μέγα τὸ πρὸς τὸν Ἀδρίαν καὶ τὰ ἐπισκοτοῦντα πολλά. πρὸς δὲ τῷ Ἀδρίᾳ πᾶσα ἡ Ἀρδιά σχεδόν τι, μέση δ' ἡ Παιονία καὶ αὐτὴ πᾶσα ὑψηλή. ἐφ' ἑκάτερα δ' αὐτῆς ἐπὶ μὲν τὰ Θρακία ἡ Ροδόπη ὁμορεῖ, ὑψηλότατον ὄρος μετὰ τὸν 15 Αἴμον, ἐπὶ δὲ θάτερα πρὸς ἄρκτον τὰ Ἰλλυρικὰ ἢ τε τῶν Ἀνταριατικῶν χώρα καὶ ἡ Δαρδανική. λέγωμεν δὴ τὰ Ἰλλυρικὰ πρῶτα συνάπτοντα τῷ τε Ἰστροῦ καὶ ταῖς Ἀλπεσιν, αἱ κεῖνται μεταξὺ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γερμανίας, ἀρξάμεναι ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς κατὰ τοὺς Ἰνδο- 20 λικοὺς καὶ Ραιτοὺς καὶ Ἐλεηττίους.

- 2 Μέρους μὲν δὴ τι τῆς χώρας ταύτης ἠρήμωσαν οἱ Δακοὶ καταπολεμήσαντες Βοίους καὶ Ταυρίσκους, ἔθνη Κελτικὰ τὰ ὑπὸ Κριτασίῳ, φάσκοντες εἶναι τὴν χώραν σφετέραν, καίπερ ποταμοῦ διεύγοντος τοῦ Πα- 25 ρίσου, ρέοντος ἀπὸ τῶν ὄρων ἐπὶ τὸν Ἰστρον κατὰ τοὺς Σκορδίσκους καλουμένους Γαλάτας· καὶ γὰρ οὗτοι τοῖς Ἰλλυρικοῖς ἔθνεσι καὶ τοῖς Θρακίοις ἀναμιξῆ ᾤκησαν· ἀλλ' ἐκείνους μὲν οἱ Δακοὶ κατέλυσαν, τούτοις δὲ καὶ συμμάχοις ἐχρήσαντο πολλάκις. τὸ δὲ λοι- 30 πὸν ἔχουσι Παννόνιοι· μέχρι Σεγεστικῆς καὶ Ἰστροῦ πρὸς ἄρκτον καὶ ἔω· πρὸς δὲ τὰλλα μέρη ἐπὶ πλέον

διατείνουσιν. ἡ δὲ Σεγεστική πόλις ἐστὶ Παννουίων ἐν
 συμβολῇ ποταμῶν πλειόνων, ἀπάντων πλωτῶν, εὐ-
 φυῆς ὀρητήριον τῷ πρὸς Λακούς πολέμῳ· ὑποπέ-
 πτωκε γὰρ ταῖς Ἄλπεσιν, αἱ διατείνουσι μέχρι τῶν Ἰα-
 5 πόδων, Κελτικῷ τε ἄμα καὶ Ἰλλυρικῷ ἔθνους· ἐντεῦ-C.314
 θεν δὲ καὶ ποταμοὶ φέουσι πολὺν καταφέροντες εἰς αὐ-
 τὴν τὸν τε ἄλλον καὶ τὸν ἐκ τῆς Ἰταλίας φόρτον. εἰς
 γὰρ Ναύπορτον ἐξ Ἀκυληίας ὑπερτιθεῖσι τὴν Ὀκραν
 εἰς στάδιοι τριακόσιοι πεντήκοντα, εἰς ἣν αἱ ἀρμάμα-
 10 ξαι κατάγονται, τῶν Ταυρίσκων οὐσαν κατοικίαν·
 ἐνιοὶ δὲ πεντακοσίους φασίν. ἡ δ' Ὀκρα ταπεινότατον
 μέρος τῶν Ἄλπεων ἐστὶ τῶν διατεινουσῶν ἀπὸ τῆς
 Ραιτικῆς μέχρι Ἰαπόδων· ἐντεῦθεν δ' ἐξαιρεται τὰ ὄρη
 πάλιν ἐν τοῖς Ἰάποσι καὶ καλεῖται Ἄλβια. ὁμοίως δὲ
 15 καὶ ἐκ Τεργέστε κώμης Καρνικῆς ὑπέρθεις ἐστὶ διὰ
 τῆς Ὀκρας εἰς ἔλος Δούγεον καλούμενον. πλησίον δὲ
 τοῦ Ναυπόρτου ποταμὸς ἐστὶ Κορκόρας ὁ δεχόμενος
 τὰ φορτία· οὗτος μὲν οὖν εἰς τὸν Σάβον ἐμβάλλει,
 ἐκεῖνος δ' εἰς τὸν Δράβον, ὁ δὲ εἰς τὸν Νόαρον κατὰ
 20 τὴν Σεγεστικὴν. ἐντεῦθεν δ' ἤδη ὁ Νόαρος * πλήθει
 προσλαβὼν τὸν διὰ τῶν Ἰαπόδων φέοντα ἐκ τοῦ Ἄλ-
 βίου ὄρους Κόλαπιν συμβάλλει τῷ Δανούρῳ κατὰ τοὺς
 Σκορδίσκους. ὁ δὲ πλοῦς τὰ πολλὰ τοῖς ποταμοῖς ἐπὶ
 τὰς ἄρκτους ἐστίν· ὁδὸς δ' ἀπὸ Τεργέστε ἐπὶ τὸν Δα-
 25 νοῦιον σταδίων ὅσον χιλίων καὶ διακοσίων. ἐγγὺς δὲ
 τῆς Σεγεστικῆς ἐστὶ καὶ ἡ Σισκία φρούριον καὶ Σιρ-
 μιὸν ἐν ὁδῷ κείμεναι τῇ εἰς Ἰταλίαν.

Ἔθνη δ' ἐστὶ τῶν Παννουίων Βρεῦκοι καὶ Ἀνδι- 3
 ζήτιοι καὶ Διτίωνες καὶ Πειροῦσαι καὶ Μαζατοὶ καὶ
 30 Δαισιτιᾶται, ἃν Βάτων ἡγεμῶν, καὶ ἄλλα ἀσημότερα
 μικρά, ἃ διατείνει μέχρι Δαλματίας σχεδὸν δέ τι καὶ
 Ἀρδιαίων ἰόντι πρὸς νότον· ἅπανσα δ' ἡ ἀπὸ τοῦ μυ-

χοῦ τοῦ Ἀδρίου παρήκουσα ὄρεινὴ μέχρι τοῦ Ριζονικοῦ κόλπου καὶ τῆς Ἀρδιαίων γῆς μεταξὺ πίπτουσα τῆς τε θαλάττης καὶ τῶν Παννονίων ἐθνῶν. σχεδὸν δέ τι καὶ ἐντεῦθεν τὴν ἀρχὴν ποιητέον τῆς συνεχοῦς περιουσίας ἀναλαβοῦσι μικρὰ τῶν λεχθέντων 5 πρότερον. ἔφαμεν δ' ἐν τῇ περιουσίᾳ τῆς Ἰταλίας Ἰστρου εἶναι πρῶτους τῆς Ἰλλυρικῆς παραλίας συνεχεῖς τῇ Ἰταλίᾳ καὶ τοῖς Κάρνοις, καὶ διότι μέχρι Πόλας, Ἰστρικῆς πόλεως, προήγαγον οἱ νῦν ἡγεμόνες τοὺς τῆς Ἰταλίας ὄρους. οὗτοι μὲν οὖν περὶ ὀκτακοσίους 10 σταδίους εἰσὶν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ. τοσοῦτοι δ' εἰσὶ καὶ ἀπὸ τῆς ἄκρας τῆς πρὸ τῶν Πολῶν ἐπὶ Ἀγκῶνα ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὴν Ἐνετικὴν. ὁ δὲ πᾶς Ἰστρικός παράπλους χίλια τριακόσια.

4 Ἐξῆς δ' ἐστὶν ὁ Ἰαποδικὸς παράπλους χιλίων στα- 15 δίων· ἴδρονται γὰρ οἱ Ἰάποδες ἐπὶ τῷ Ἀλβίῳ ὄρει τελευταίῳ τῶν Ἄλπεων ὅντι ὑψηλῷ σφόδρα, τῇ μὲν ἐπὶ τοὺς Παννονίους καὶ τὸν Ἰστρον καθήκοντες τῇ δ' ἐπὶ τὸν Ἀδριαν, ἀρειμάνιοι μὲν ἐκπεπονημένοι δὲ ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ τελέως· πόλεις δ' αὐτῶν Μέτουλον 20 0.315 Ἀρουπτινοὶ Μονήτιον Ὀένδων· λυπρὰ δὲ τὰ χωρία, καὶ ξειᾶ καὶ κέγχρω τὰ πολλὰ τρεφομένων· ὁ δ' ὄπλισμὸς Κελτικός· κατάστικτοι δ' ὁμοίως τοῖς ἄλλοις Ἰλλυριοῖς καὶ Θραξί. μετὰ δὲ τὸν τῶν Ἰαπόδων ὁ Λιβυρικός παράπλους ἐστὶ, μείζων τοῦ προτέρου σταδίους [πεν- 25 τακοσίοις], ἐν δὲ τῷ παράπλῳ ποταμὸς φορτίοις ἀνάπλουον ἔχων μέχρι Δαλματέων, καὶ Σκάρδων Λιβυρὴ πόλις.

5 Παρ' ὄλην δ' ἦν εἶπον παραλίαν νῆσοι μὲν αἱ Ἀψυρτίδες, περὶ ἃς ἡ Μῆδεια λέγεται διαφθεῖραι τὸν 30 ἀδελφὸν Ἀψυρτον διώκοντα αὐτήν. ἔπειτα ἡ Κυρικτικὴ κατὰ τοὺς Ἰάποδας· εἶθ' αἱ Λιβυρτίδες περὶ τετ-

ταράκοντα τὸν ἀριθμὸν· εἴτ' ἄλλαι νῆσοι, γνωριμώ-
 5 τатаι δ' Ἴσσα, Τραγούριον, Ἰσσεῶν κτίσμα, Φάρος ἢ
 πρότερον Πάρος, Παρίων κτίσμα, ἐξ ἧς Δημήτριος ὁ
 Φάριος. εἶτα ἢ τῶν Δαλματέων παραλία καὶ τὸ ἐπί-
 10 νειον αὐτῶν Σάλων. ἔστι δὲ τῶν πολὺν χρόνον πολε-
 μησάντων πρὸς Ῥωμαίους τὸ ἔθνος τοῦτο· κατοικίας
 δ' ἔσχευ ἀξιολόγους εἰς πεντήκοντα, ὧν τινὰς καὶ πό-
 λεις, Σάλωνά τε καὶ Πρώμωνα καὶ Νινίαν καὶ Σινώ-
 τιον τό τε νέον καὶ τὸ παλαιόν, ἃς ἐνέπρησεν ὁ Σεβασ-
 15 τός. ἔστι δὲ καὶ Ἀνδήτριον ἐρυμνὸν χωρίον, Δέλμιον
 δὲ μεγάλη πόλις, ἧς ἐπώνυμον τὸ ἔθνος· μικρὰν δ'
 ἐποίησε Νασικᾶς καὶ τὸ πεδῖον μηλόβοτον διὰ τὴν πλε-
 ονεξίαν τῶν ἀνθρώπων. ἴδιον δὲ τῶν Δαλματέων τὸ
 20 διὰ ὀκταετηρίδος χώρας ἀναδασμὸν ποιεῖσθαι· τὸ δὲ
 μὴ χρῆσθαι νομίσμασι πρὸς μὲν τοὺς ἐν τῇ παραλίᾳ
 ταύτῃ ἴδιον, πρὸς ἄλλους δὲ τῶν βαρβάρων πολλοὺς
 κοινόν. Ἄθριον δὲ ὄρος ἔστι μέσην τέμνον τὴν Δαλμα-
 τικήν, τὴν μὲν ἐπιθαλάττιον τὴν δ' ἐπὶ θάτερα. εἶθ'
 ὁ Νάρων ποταμὸς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν Δαόριβοι καὶ Ἀρ-
 25 διαῖοι καὶ Πληραῖοι, ὧν τοῖς μὲν πλησιάζει νῆσος ἢ
 μέλαινα Κόρκυρα καλουμένη καὶ πόλις, Κνιδίων κτί-
 σμα, τοῖς δὲ Ἀρδιαίοις ἢ Φάρος, Πάρος λεγομένη πρό-
 τερον· Παρίων γάρ ἔστι κτίσμα.

Ἰσθαλαίους δ' οἱ ὕστερον ἐκάλεσαν τοὺς Ἀρδιαί- 6
 25 οὺς· ἀπέωσαν δ' αὐτοὺς εἰς τὴν μεσόγαιαν ἀπὸ τῆς
 θαλάττης Ῥωμαῖοι, λυμαινομένους αὐτὴν διὰ τῶν λη-
 στηρίων, καὶ ἠνάγκασαν γεωργεῖν. τραχεῖα δὲ χώρα
 καὶ λυπρὰ καὶ οὐ γεωργῶν ἀνθρώπων, ὥστ' ἐξέφθαρ-
 ται τελέως [τὸ ἔθνος], μικροῦ δὲ καὶ ἐκλέλοιπε. τοῦτο
 30 δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι τοῖς ταύτῃ συνέβη· οἱ γὰρ
 πλεῖστον δυνάμενοι πρότερον τελέως ἐταπεινώθησαν
 καὶ ἐξέλιπον, Γαλατῶν μὲν Βοῖοι καὶ Σκορδίσται, Ἴλ-

λυριῶν δὲ Ἀνταριάται καὶ Ἀρδιαῖοι καὶ Δαρδάνιοι,
 Θρακῶν δὲ Τριβαλλοί, ὑπ' ἀλλήλων μὲν ἐξ ἀρχῆς,
 C.316 ὕστερον δ' ὑπὸ Μακεδόνων καὶ Ῥωμαίων ἐκπολεμού-
 μνοι.

7 Μετὰ δ' οὖν τὴν τῶν Ἀρδιαίων καὶ Πληραίων⁵
 παραλίαν ὁ Ῥιζονικὸς κόλπος ἐστὶ καὶ Ῥίξων πόλις
 καὶ ἄλλα πόλινια, καὶ Δρίλων ποταμὸς ἀνάπλου
 ἔχων πρὸς ἕω μέχρι τῆς Δαρδανικῆς, ἣ συνάπτει
 τοῖς Μακεδονικοῖς ἔθνεσι καὶ τοῖς Παιονικοῖς πρὸς
 μεσημβρίαν, καθάπερ καὶ οἱ Ἀνταριάται καὶ Δασα-
 10 ρήτιοι, ἄλλοι κατ' ἄλλα μέρη συνεχεῖς ἀλλήλοις ὄν-
 τες καὶ τοῖς Ἀνταριάταις. τῶν δὲ Δαρδανιατῶν εἰσι
 καὶ οἱ Γαλάβριοι, παρ' οἷς ... πόλις ἀρχαία, καὶ οἱ Θου-
 νάται, [οἱ] Μαίδοις ἔθνεσι Θρακίῳ πρὸς ἕω συνάπτου-
 σιν. ἄγριοι δ' ὄντες οἱ Δαρδάνιοι τελέως, ὡσθ' ὑπὸ¹⁵
 ταῖς κοπρίαις ὀρύξαντες σπήλαια ἐνταῦθα διαίτας ποι-
 εῖσθαι, μουσικῆς δ' ὅμως ἐπεμελήθησαν ἀεὶ χρώμε-
 νοι καὶ αὐλοῖς καὶ τοῖς ἐντατοῖς ὄργανοις. οὗτοι μὲν
 οὖν ἐν τῇ μεσογαίᾳ μνησθησόμεθα δ' αὐτῶν καὶ
 ὕστερον. 20

8 Μετὰ δὲ τὸν Ῥιζονικὸν κόλπον Αἰσσοσ ἐστὶ πόλις
 καὶ Ἀκρόλισσος καὶ Ἐπίδαμνος Κερκυραίων κτίσμα, ἣ
 νῦν Δυρράχιον ὀμωνύμως τῇ χερρονήσῳ λεγομένη
 ἐφ' ἧς ἴδονται. εἶθ' ὁ Ἄσφος ποταμὸς καὶ ὁ Ἄωός, ἐφ'
 ᾧ Ἀπολλωνία πόλις εὐνομαπάτη, κτίσμα Κορινθίων²⁵
 καὶ Κερκυραίων, τοῦ ποταμοῦ μὲν ἀπέχουσα σταδίου
 δέκα τῆς θαλάττης δὲ ἐξήκοντα. τὸν δ' Ἄωον Αἰαντα
 καλεῖ Ἐκαταῖος καὶ φησὶν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τόπου τοῦ
 περὶ Δάκμον, μᾶλλον δὲ τοῦ αὐτοῦ μυχοῦ, τὸν τε Ἴνα-
 χον εἶναι εἰς Ἄργος πρὸς νότον καὶ τὸν Αἰαντα πρὸς³⁰

17. ante αἰε: μουσικοῖς

ἑσπέραν καὶ πρὸς τὸν Ἀδρίαν. ἐν δὲ τῇ χώρᾳ τῶν Ἀπολλωνιατῶν καλεῖται τι νυμφαῖον· πέτρα δ' ἐστὶ πῦρ ἀναδιδουῖσα, ὑπ' αὐτῇ δὲ κρῆναι φέουσι χλιαροῦ καὶ ἀσφάλτου, καιομένης, ὡς εἰκός, τῆς βάλου τῆς ἀσφάλ-
 5 τίτιδος; μέταλλον δ' αὐτῆς ἐστὶ πλησίον ἐπὶ λόφου· τὸ δὲ τμηθὲν ἐκπληροῦται πάλιν τῷ χρόνῳ, τῆς ἐγγωνυ-
 νυμένης εἰς τὰ ὀρύγματα γῆς μεταβαλλούσης εἰς ἀσφαλ-
 τον, ὡς φησι Ποσειδώνιος. λέγει δ' ἐκεῖνος καὶ τὴν ἀμ-
 πελίτιν γῆν ἀσφαλτώδη τὴν ἐν Σελευκείᾳ τῇ Πιερίᾳ
 10 μεταλλουμένην ἄκος τῆς φθειριώσης ἀμπέλου· χρι-
 σθεῖσαν γὰρ μετ' ἐλαίου φθείρειν τὸ θηρίον πρὶν ἐπὶ
 τοὺς βλαστοὺς τῆς ῥίζης ἀναβῆναι· τοιαύτην δ' εὕρε-
 θῆναι καὶ ἐν Ῥόδῳ πρωτανεύοντος αὐτοῦ, πλείονος
 δ' ἐλαίου δεῖσθαι. μετὰ δ' Ἀπολλωνίαν Βυλλιακὴ καὶ
 15 Ὠρικὸν καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτοῦ ὁ Πάνορμος καὶ τὰ Κε-
 ραύνια ὄρη, ἡ ἀρχὴ τοῦ στόματος τοῦ Ἰουίου κόλπου
 καὶ τοῦ Ἀδρίου.

Τὸ μὲν οὖν στόμα κοινὸν ἀμφοῖν ἐστὶ, διαφέρει 9
 δὲ ὁ Ἴόνιος διότι τοῦ πρώτου μέρους τῆς θαλάττης C.317
 20 ταύτης ὄνομα τοῦτ' ἐστίν, ὁ δ' Ἀδρίας τῆς ἐντὸς μέχρι
 τοῦ μυχοῦ, νυλὶ δὲ καὶ τῆς συμπάσης. φησὶ δ' ὁ Θεό-
 πομπος τῶν ὀνομάτων τὸ μὲν ἦκειν ἀπὸ ἀνδρὸς ἡγη-
 σαμένου τῶν τόπων ἐξ Ἰσσης τὸ γένος, τὸν Ἀδρίαν
 δὲ ποταμοῦ ἐπάνωμον γεγονέναι. στάδιοι δ' ἀπὸ τῶν
 25 Λιβυρῶν ἐπὶ τὰ Κεραύνια μικρῶ πλείους ἢ δισχίλιοι.
 Θεόπομπος δὲ τὸν πάντα ἀπὸ τοῦ μυχοῦ πλοῦν ἡμε-
 ρῶν ἐξ εἰρηκε, πεξῆ δὲ τὸ μῆκος τῆς Ἰλλυρίδος καὶ
 τριάκοντα· πλεονάζειν δέ μοι δοκεῖ. καὶ ἄλλα δ' οὐ
 πιστὰ λέγει, τό τε συντετρῆσθαι τὰ πελάγη ... ἀπὸ
 30 τοῦ εὐρίσκεσθαι κέραμόν τε Χιον καὶ Θάσιον ἐν τῷ
 Νάρωνι, καὶ τὸ ἄμφω κατοπτεῦεσθαι τὰ πελάγη ἀπό-
 τινος ὄρους, καὶ τῶν νήσων τῶν Λιβυρῶν * τιθεῖς,

ὥστε κύκλον ἔχειν σταδίων καὶ πεντακοσίων, καὶ τὸ τὸν Ἴστρον ἐνὶ τῶν στομάτων εἰς τὸν Ἀδρίαν ἐμβάλλειν. τοιαῦτα δὲ καὶ τοῦ Ἐρατοσθένους ἐνια παρακούσματα ἐστὶ λαοδογματικά, καθάπερ Πολύβιος φησι καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων λέγων συγγραφέων. 5

10 Τὸν μὲν οὖν παράπλου ἀπαντα τὸν Ἰλλυρικὸν σφόδρα εὐλίμενον εἶναι συμβαίνει καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συνεχοῦς ἡόνος καὶ ἐκ τῶν πλησίον νήσων, ὑπεναντίως τῷ Ἰταλικῷ τῷ ἀντικειμένῳ ἀλιμένῳ ὄντι· ἀλεινοὶ δὲ καὶ χρηστόκαρποι ὁμοίως· ἐλαιόφυτοι γὰρ καὶ 10 εὐάμπελοι, πλὴν εἰ τί που σπάνιον ἐκτετράχυνται τελέως. τοιαύτη δ' οὕσα ὀλιγωρεῖτο πρότερον ἢ Ἰλλυρικὴ παραλία, τάχα μὲν καὶ κατ' ἄγνοιαν τῆς ἀρετῆς, τὸ μέντοι πλεον διὰ τὴν ἀγριότητα τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ ληστρικὸν ἔθος. ἢ δ' ὑπερκειμένη ταύτης πᾶσα 15 ὄρεινὴ καὶ ψυχρὰ καὶ νεφόβολός ἐστιν, ἢ δὲ προσάρκτιος καὶ μᾶλλον, ὥστε καὶ τῶν ἀμπέλων σπάνιν εἶναι καὶ ἐν ταῖς ὑψώσεσι καὶ ἐν τοῖς ἐπιπεδωτέροις. ὄροπέδια δ' ἐστὶ ταῦτα ἃ κατέχουσιν οἱ Παννόνιοι, πρὸς νότον μὲν μέχρι Δαλματέων καὶ Ἀρδιαίων διατείνοντα, 20 πρὸς ἄρκτον δὲ ἐπὶ τὸν Ἴστρον τελευτῶντα, πρὸς ἕω δὲ Σκορδίσκοις συνάπτοντα τῇ δὲ παρὰ τὰ ὄρη τῶν Μακεδόνων καὶ Θρακῶν.

11 Αὐταριᾶται μὲν οὖν τὸ μέγιστον καὶ ἄριστον τῶν Ἰλλυριῶν ἔθνος ὑπήρξεν, ὃ πρότερον μὲν πρὸς Ἀρδι- 25 αῖους συνεχῶς ἐπολέμει περὶ ἁλῶν ἐν μεθορίοις πηγνυμένων ἐξ ὕδατος ῥέοντος ὑπὸ ἄγκει τιμὴ τοῦ ἕαρος· ἀρυσάμενοις γὰρ καὶ ἀποθεῖσιν ἡμέρας πέντε ἐξεπηγνυντο οἱ ἄλεις. συνέκειτο δὲ παρὰ μέρος χρῆσθαι τῷ ἀλοπηγίῳ, παραβαίνοντες δὲ τὰ συγκείμενα ἐπολέ- 30
C.318 μουν· καταστρεφάμενοι δὲ ποτε οἱ Αὐταριᾶται Τριβαλλοὺς ἀπὸ Ἀγριάνων μέχρι τοῦ Ἴστρον καθήκοντας

ἡμερῶν πεντεκαίδεκα ὁδὸν ἐπήρξαν· καὶ τῶν ἄλλων
 Θρακῶν τε καὶ Ἰλλυριῶν· κατελύθησαν δ' ὑπὸ Σκορ-
 δίσκων πρότερον, ὕστερον δ' ὑπὸ Ῥωμαίων, οἳ καὶ
 τοὺς Σκορδίσκους αὐτοὺς κατεπολέμησαν πολὺν χρό-
 5 νον ἰσχύσαντας.

Ῥωκήσαν δ' οὗτοι παρὰ τὸν Ἴστρον διηρημένοι 12
 δίχα, οἳ μὲν μεγάλοι Σκορδίσκοι καλούμενοι οἳ δὲ μι-
 κροί· οἳ μὲν μεταξὺ δυεῖν ποταμῶν ἐμβαλλόντων εἰς
 τὸν Ἴστρον, τοῦ τε Νοάρου τοῦ παρὰ τὴν Σεγεστικήν
 15 φέοντος καὶ τοῦ Μάργου (τινὲς δὲ Βάργου φασίν), οἳ δὲ
 μικροὶ τούτου πέραν, συνάπτοντες Τριβαλλοῖς καὶ
 Μυσοῖς. εἶχον δὲ καὶ τῶν γήσων τινὰς οἳ Σκορδίσκοι·
 ἐπὶ τοσοῦτον δ' ἠϋξήθησαν ὥστε καὶ μέχρι τῶν Ἰλλυ-
 ρικῶν καὶ τῶν Παιονικῶν καὶ Θρακίων προήλθον
 15 ὄρων· κατέσχον οὖν καὶ τὰς νήσους τὰς ἐν τῷ Ἴστρον
 τὰς πλείους, ἦσαν δὲ καὶ πόλεις αὐτοῖς Ἐόρτα καὶ Κα-
 πέδουνον. μετὰ δὲ τὴν τῶν Σκορδίσκων χάραν παρὰ
 μὲν τὸν Ἴστρον ἢ τῶν Τριβαλλῶν καὶ Μυσῶν ἔστιν,
 ὧν ἐμνήσθημεν πρότερον, καὶ τὰ ἔλη τὰ τῆς μικρᾶς
 20 καλουμένης Σκυθίας τῆς ἐντὸς Ἴστρον· καὶ τούτων
 ἐμνήσθημεν. ὑπεροικοῦσι δ' οὗτοί τε καὶ Κρόβυζοι
 καὶ οἳ Τρωγλοδύται λεγόμενοι τῶν περὶ Κάλλατιν καὶ
 Τομέα καὶ Ἴστρον τόπων. εἶδ' οἳ περὶ τὸ Αἶμον καὶ
 οἳ ὑπὲρ αὐτοῦ οἰκοῦντες μέχρι τοῦ Πόντου Κόραλλοι
 25 καὶ Βέσσοι καὶ Μαίδων τινὲς καὶ Δανθηλητῶν. πάντα
 μὲν οὖν ταῦτα ληστρικώτατα ἔθνη, Βέσσοι δέ, οἵπερ
 τὸ πλεόν τοῦ ὄρους νέμονται τοῦ Αἶμου, καὶ ὑπὸ τῶν
 ληστῶν λησται προσαγορεύονται, καλυβिताί τινες καὶ
 λυπρόβιοι, συνάπτοντες τῇ τε Ῥοδόπῃ καὶ τοῖς Παί-
 30 σοσι καὶ τῶν Ἰλλυριῶν τοῖς τε Ἀνταριάταις καὶ τοῖς

8. post ποταμῶν: οἰκεῖν

Λαρδανίοις. μεταξὺ δὲ τούτων τε καὶ τῶν Ἀρδιαίων οἱ Δασαρήτιοι εἰσὶ καὶ Ἀγριᾶνες καὶ ἄλλα ἄσσημα ἔθνη, ἃ ἐπόρθουν οἱ Σκορδίσκοι μέχρι ἠρήμωσαν τὴν χώραν καὶ δρυμῶν ἀβάτων ἐφ' ἡμέρας πλείους ἐποίησαν μεστήν.

5

6 *Λοιπὴ δ' ἐστὶ τῆς μεταξὺ Ἰστρου καὶ τῶν ὀρῶν τῶν ἐφ' ἑκάτερα τῆς Παιονίας ἢ Ποντικῆ παραλία, ἢ ἀπὸ τοῦ λεροῦ στόματος τοῦ Ἰστρου μέχρι τῆς περὶ τὸν Αἴμιον ὄρεινῆς καὶ μέχρι τοῦ στόματος τοῦ κατὰ Βυζάντιον. καθάπερ [δὲ] τὴν Ἰλλυρικὴν παραλίαν ἐπιόν- 10*
τες μέχρι τῶν Κεραυνίων ὀρῶν προῦβημεν ἔξω τῆς Ἰλλυρικῆς πιπτόντων ὄρεινῆς, ἐχόντων δέ τι οἰκείον πέρας, τὰ μεσόγαια δ' ἔθνη τούτοις ἀφωρίσμεθα, νομίζοντες σημειωδεστέρας ἔσεσθαι τὰς τοιαύτας περιγραφῆς καὶ πρὸς τὰ νῦν καὶ πρὸς τὰ ὕστερον, οὕτω κἀν- 15
ταῦθα ἢ παραλία, κἀν ὑπερπίπτῃ τὴν ὄρεινὴν γραμμὴν, ὅμως εἰς οἰκείον τι πέρας τελευτήσῃ τὸ τοῦ Πόντου C.319
στόμα καὶ πρὸς τὰ νῦν καὶ πρὸς τὰ ἐφεξῆς. ἐστὶν οὖν ἀπὸ τοῦ λεροῦ στόματος τοῦ Ἰστρου ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὴν συνεχῆ παραλίαν Ἰστρος πολίχμιον ἐν πεντα- 20
κοσίοις σταδίοις, Μιλησίων κτίσμα· εἶτα Τόμις, ἕτερον πολίχμιον ἐν διακοσίοις πενήκοντα σταδίοις· εἶτα πόλις Κάλλατις ἐν διακοσίοις ὀγδοήκοντα, Ἡρακλεωτῶν ἄποικος· εἶτ' Ἀπολλωνία ἐν χιλίοις τριακοσίοις σταδίοις, ἄποικος Μιλησίων, τὸ πλεόν τοῦ κτίσματος 25
ἰδρυμένον ἔχουσα ἐν νησίῳ τινί, [ὄπου] ἰερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐξ οὗ Μάρκος Λεύκολλος τὸν κολοσσὸν ἦρε καὶ ἀνέθηκεν ἐν τῷ Καπετωλίῳ τὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, Καλάμιδος ἔργον. ἐν τῷ μεταξὺ δὲ διαστήματι τῷ ἀπὸ Καλλάτιδος εἰς Ἀπολλωνίαν Βιζώνη τέ ἐστίν, 30
ἣς κατεπόθη πολὺ μέρος ὑπὸ σεισμῶν, καὶ Κρουνοὶ καὶ Ὀδησσὸς Μιλησίων ἄποικος, καὶ Ναύλοχος Με-

σημβριανῶν πολίχμιον· εἶτα τὸ Αἶμον ὄρος μέχρι τῆς
 δεῦρο θαλάττης διήκον· εἶτα Μεσημβρία Μεγαρέων
 ἄποικος, πρότερον δὲ * Μενεβρία, οἶον* Μένα πόλις,
 τοῦ κτίσαντος* Μένα καλουμένου, τῆς δὲ πόλεως βρίας
 5 καλουμένης θρακιστί· ὡς καὶ ἡ τοῦ Σήλως πόλις Ση-
 λυμβρία προσηγόρευται, ἣ τε Αἶνος Πολτυμβρία ποτὲ
 ὠνομάζετο· εἴτ' Ἀγγιᾶλη πολίχμιον Ἀπολλωνιατῶν καὶ
 αὐτῆ Ἀπολλωνία. ἐν δὲ ταύτῃ τῇ παραλίᾳ ἐστὶν ἡ
 Τίριξις ἄκρα, χωρίον ἐρυμνόν, ᾧ ποτε καὶ Λυσίμαχος
 10 ἐχρήσατο γαζοφυλακίῳ. πάλιν δ' ἀπὸ τῆς Ἀπολλωνίας
 ἐπὶ Κνανέας στάδιοί εἰσι περὶ χιλίους καὶ πεντακοσίους,
 ἐν δὲ τῷ μεταξύ ἡ τε Θυνιάς τῶν Ἀπολλωνιατῶν χώρα,
 καὶ Φινόπολις καὶ Ἀνδριακή, συνάπτουσαι τῷ Σαλμυ-
 δησσῷ. ἔστι δ' οὗτος ἐρημος αἰγιαλὸς καὶ λιθώδης, ἀλί-
 15 μενος, ἀναπεπταμένος πολὺς πρὸς τοὺς βορέας, στα-
 δίων ὅσον ἑπτακοσίων μέχρι Κνανέων τὸ μῆκος, πρὸς
 ὃν οἱ ἐκκίπτοντες ὑπὸ τῶν Ἀστῶν διαρπάζονται τῶν
 ὑπερκειμένων, Θρακίου ἔθνους. αἱ δὲ Κνανέαι πρὸς
 τῷ στόματι τοῦ Πόντου εἰσὶ δύο νησίδια, τὸ μὲν τῇ
 20 Εὐρώπῃ προσεχὲς τὸ δὲ τῇ Ἀσίᾳ, πορθμῷ διειργόμενα
 ὅσον εἴκοσι σταδίων. τοσοῦτον δὲ διέχει καὶ τοῦ Ἰεροῦ
 τοῦ Βυζαντίων καὶ τοῦ Ἰεροῦ τοῦ Χαλκηδονίων, ὅπερ
 ἐστὶ τοῦ στόματος τοῦ Εὐξείνου τὸ στενῶτατον· προί-
 ὄντι γὰρ δέκα σταδίους ἄκρα ἐστὶ πενταστάδιον ποι-
 25 οὔσα τὸν πορθμόν, εἶτα διστάται ἐπὶ πλέον καὶ ποιεῖν
 ἄρχεται τὴν Προποντίδα.

Ἀπὸ μὲν οὖν τῆς ἄκρας τῆς τὸ πενταστάδιον ποι- 2
 ούσης ἐπὶ τὸν ὑπὸ τῇ Συκῇ καλούμενον λιμένα στά-
 διοὶ πέντε καὶ τριάκοντα, ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸ Κέρας τὸ C.320
 30 Βυζαντίων πέντε. ἔστι δὲ τὸ Κέρας προσεχὲς τῷ Βυ-

12. post χώρα: Ἀγγιᾶλη καὶ αὐτῆ Ἀπολλωνιατῶν

ξαντίων τείχει κόλπος ἀνέχων ὡς πρὸς δύοσιν ἐπὶ στα-
 δίους ἐξήκοντα, εἰκῶς ἐλάφου κέρατι· εἰς γὰρ πλεί-
 στους σχίζεται κόλπους ὡς ἂν κλάδους τινάς, εἰς οὓς
 ἐμπίπτουσα ἢ πηλαμὺς ἀλίσκεται ῥαδίως διὰ τε τὸ
 πλῆθος αὐτῆς καὶ τὴν βίαν τοῦ συνελαύνοντος ῥοῦ καὶ 5
 τὴν στενότητα τῶν κόλπων, ὥστε καὶ χερσὶν ἀλίσκε-
 σθαι. γεννᾶται μὲν οὖν τὸ ζῶον ἐν τοῖς ἔλεσι τῆς Μαι-
 ώτιδος, ἰσχυρὰν δὲ μικρὸν ἐκπίπτει διὰ τοῦ στόματος
 ἀγγεληδὸν καὶ φέρεται παρὰ τὴν Ἀσιανὴν ἥονα μέχρι
 Τραπεζοῦντος καὶ Φαρνακείας· ἐνταῦθα δὲ πρῶτον 10
 συνίστασθαι συμβαίνει τὴν θήραν, οὐ πολλὴ δ' ἐστίν·
 οὐ γὰρ πῶ τὸ προσῆκον ἔχει μέγεθος· εἰς δὲ Σινώπην
 προιοῦσα ὠραιότερα πρὸς τε τὴν θήραν καὶ τὴν ταρι-
 χείαν ἐστίν· ἐπειδὴν δὲ ἤδη συνάψῃ ταῖς Κυανείαις καὶ
 παραλλάξῃ ταύτας, ἐκ τῆς Χαλκηδονιακῆς ἀκτῆς λευκῆ 15
 τις πέτρα προπίπτουσα φοβεῖ τὸ ζῶον ὥστ' εὐθύς εἰς
 τὴν περαιάν τρέπεσθαι· παραλαβὼν δ' ὁ ἐνταῦθα
 ῥοῦς, ἅμα καὶ τῶν τόπων εὐφυῶν ὄντων πρὸς τὸ τὸν
 ἐκεῖ ῥοῦν τῆς θαλάττης ἐπὶ τὸ Βυζάντιον καὶ τὸ πρὸς
 αὐτῷ Κέρας τετράσθαι, φυσικῶς συνελαύνεται δεῦρο 20
 καὶ παρέχει τοῖς Βυζαντίοις καὶ τῷ δήμῳ τῶν Ῥωμαίων
 πρόσοδον ἀξιόλογον. Χαλκηδόνιοι δ' ἐπὶ τῆς περαιᾶς
 ἰδρυμένοι πλησίον οὐ μετέχουσι τῆς εὐπορίας ταύτης
 διὰ τὸ μὴ προσπελάζειν τοῖς λιμέσιν αὐτῶν τὴν πηλα-
 μύδα· ἢ δὴ καὶ τὸν Ἀπόλλω φασὶ τοῖς κτίσασιν τὸ Βυ- 25
 ζάντιον ὕστερον μετὰ τὴν ὑπὸ Μεγαρέων Χαλκηδόνας
 κτίσιν χρηστηριαζομένοις προστάξει ποιήσασθαι τὴν
 ἰδρυσιν ἀπεναντίον τῶν τυφλῶν, τυφλοὺς καλέσαντα
 τοὺς Χαλκηδονίους, ὅτι πρότεροι πλεύσαντες ταὺς τό-

7. post ἀλίσκεσθαι: διὰ τὴν στενοχωρίαν.

πους, ἀφέντες τὴν πέραν κατασχεῖν τοσοῦτον πλοῦτον ἔχουσαν, εἴλοντο τὴν λυπρότεραν.

Μέχρι μὲν δὴ Βυζαντίου προήλθομεν, ἐπειδὴ πόλις ἐπιφανῆς κλησιάξουσα μάλιστα τῷ στόματι εἰς γνωριμώτερον πέρας ἀπὸ τοῦ Ἰστροῦ τὸν παράπλουν τελευτῶντα ἀπέφαινε. ὑπέρκειται δὲ τοῦ Βυζαντίου τῶν Ἀστῶν ἔθνος, ἐν ᾧ πόλις Καλύβη, Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου τοὺς πόνηροτάτους ἐνταῦθα ἰδρύσαντος.

Τὰ μὲν οὖν ἀφοριζόμενα ἔθνη τῷ τε Ἰστροφ καὶ 7
10 τοῖς Ἰλλυρικοῖς ὄρεσι καὶ Θρακίοις ταῦτ' ἔστιν ὧν ἄξιον μνησθῆναι, κατέχοντα τὴν Ἀδριατικὴν παραλίαν πᾶσαν ἀπὸ τοῦ μυχοῦ ἀρξάμενα, καὶ τὴν τὰ ἀριστερὰ τοῦ Πόντου λεγομένην ἀπὸ Ἰστροῦ ποταμοῦ
μέχρι Βυζαντίου. λοιπὰ δὲ ἔστι τὰ νότια μέρη τῆς λε-C.321
15 χθείσης ὄρεινῆς καὶ ἐξῆς τὰ ὑποπίπτοντα χωρία, ἐν οἷς ἔστιν ἢ τε Ἑλλάς καὶ ἡ προσεχῆς βάρβαρος μέχρι τῶν ὄρων.

Ἐκαταῖος μὲν οὖν ὁ Μιλήσιος περὶ τῆς Πελοποννήσου φησὶν διότι πρὸ τῶν Ἑλλήνων ὤκησαν αὐτὴν 20 βάρβαροι. σχεδὸν δέ τι καὶ ἡ σύμπασα Ἑλλάς κατοικία βαρβάρων ὑπῆρξε τὸ παλαιόν, ἀπ' αὐτῶν λογιζόμενοις τῶν μνημονευομένων, Πέλοπος μὲν ἐκ τῆς Φρυγίας ἐπαγαγομένου λαὸν εἰς τὴν ἀπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Πελοπόννησον, Δαναοῦ δὲ ἐξ Αἰγύπτου, Δρυό-
25 πων τε καὶ Κανκῶνων καὶ Πελασγῶν καὶ Δελέγων καὶ ἄλλων τοιούτων κατανειμαμένων τὰ ἐντὸς Ἰσθμοῦ· καὶ τὰ ἐκτὸς δέ· τὴν μὲν γὰρ Ἀττικὴν οἱ μετὰ Εὐμόλπου Θραῖκες ἔσχον, τῆς δὲ Φωκίδος τὴν Δαυλίδα Τηρεῦς, τὴν δὲ Καδμείαν οἱ μετὰ Κάδμου Φοίνικες, αὐ-
30 τὴν δὲ τὴν Βοιωτίαν Ἄσους καὶ Τέμμικες καὶ Ἰγαντες·

30. post Ἰγαντες: ὡς δὲ Πίνδαρός φησιν „ἦν ὅτε σίας Βοιωτίων ἔθνος ἐννεπον.“

καὶ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων δὲ ἐνίων τὸ βάρβαρον ἐμφαίνεται, Κέκροψ καὶ Κόδρος καὶ Ἴκκλος καὶ Κόθος καὶ Δρύμας καὶ Κρίνακος. οἱ δὲ Θραῖκες καὶ Ἰλλυριοὶ καὶ Ἡπειρώται καὶ μέχρι νῦν ἐν πλευραῖς εἰσιν· ἐτι μέντοι μᾶλλον πρότερον ἢ νῦν, ὅπου γε καὶ τῆς ἐν τῷ⁵ παρόντι Ἑλλάδος ἀναντιλέκτως οὔσης τὴν πολλὴν οἱ βάρβαροι ἔχουσι, Μακεδονίαν μὲν Θραῖκες καὶ τινα μέρη τῆς Θετταλίας, Ἀκαρνανίας δὲ καὶ Αἰτωλίας [τὰ] ἄνω Θεσπρωτοὶ καὶ Κασσωπαῖοι καὶ Ἀμφίλοχοι καὶ Μολοττοὶ καὶ Ἀθαμᾶνες, Ἡπειρωτικὰ ἔθνη. 10

2 Περὶ μὲν οὖν Πελασγῶν εἰρηται, τοὺς δὲ Λέλεγας τινὲς μὲν τοὺς αὐτοὺς Καρσίην εἰκάζουσιν, οἱ δὲ συνοίκους μόνον καὶ συστρατιώτας· διόπερ ἐν τῇ Μιλησίᾳ Δελέγων κατοικίας λέγεσθαί τινας, πολλαχοῦ δὲ τῆς Καρίας τάφους Δελέγων καὶ ἐρύματα ἔρημα Δελέγεια 15 καλούμενα. ἢ τε Ἰωνία νῦν λεγομένη πᾶσα ὑπὸ Καρῶν ὤκειτο καὶ Δελέγων· ἐκβαλόντες δὲ τούτους οἱ Ἴωνες αὐτοὶ τὴν χώραν κατέσχον, ἐτι δὲ πρότερον οἱ τὴν Τροίαν ἐλόντες ἐξήλασαν τοὺς Λέλεγας ἐκ τῶν περὶ τὴν Ἰθὴν τόπων τῶν κατὰ Πήδασον καὶ τὸν Σατνιό- 20 εντα ποταμόν. ὅτι μὲν οὖν βάρβαροι ἦσαν οὗτοι, καὶ αὐτὸ τὸ κοινωνῆσαι τοῖς Καρσίι νομίζοιτ' ἂν σημεῖον· ὅτι δὲ πλάνητες καὶ μετ' ἐκείνων καὶ χωρὶς καὶ ἐκ παλαιοῦ, καὶ αἱ Ἀριστοτέλους πολιτεῖαι δηλοῦσιν. ἐν μὲν γὰρ τῇ Ἀκαρνανίᾳ φησὶ τὸ μὲν ἔχειν αὐτῆς Κουρήτας, 25 C.322 τὸ δὲ προσεσπέριον Λέλεγας, εἶτα Τηλεβόας· ἐν δὲ τῇ Αἰτωλῶν τοὺς νῦν Λοκροὺς Λέλεγας καλεῖ, κατασχεῖν δὲ καὶ τὴν Βοιωτίαν αὐτούς φησιν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀπουντίᾳ καὶ Μεγαρέων· ἐν δὲ τῇ Λευκαδίᾳ καὶ αὐτόχθονά τινα Λέλεγα ὀνομάζει, τούτου δὲ θυ- 30 γατριδοῦν Τηλεβόαν, τοῦ δὲ παιδᾶς δύο καὶ εἰκοσι Τηλεβόας, ὧν τινὰς οἰκῆσαι τὴν Λευκάδα. μάλιστα δ'

ἄν τις Ἡσιόδῳ πιστεύσειεν οὕτως περὶ αὐτῶν εἰπόντι
 „ἦτοι γὰρ Δοκρὸς Δελέγων ἠγήσατο λαῶν, τοὺς δὲ
 „ποτε Κρονίδης, Ζεὺς ἄφθιτα μῆδεα εἰδῶς, λεκτοὺς
 „ἐκ γαίης λάουσ ἴορε Δευκαλίωνι.“ τῇ γὰρ ἐτυμολο-
 5 γία τὸ συλλέκτους γεγονέναι τινὰς ἐκ παλαιοῦ καὶ μι-
 γάδας αἰνίττεσθαι μοι δοκεῖ καὶ διὰ τοῦτο ἐκλελοιπέναι
 τὸ γένος· ἄπερ ἄν τις καὶ περὶ Κανκῶνων λέγοι, νῦν
 οὐδαμοῦ ὄντων πρότερον δ' ἐν πλείοσι τόποις κατφ-
 κισμένων.

10 Πρότερον μὲν οὖν καίπερ μικρῶν καὶ πολλῶν καὶ 3
 ἀδόξων ὄντων τῶν ἐθνῶν, ὅμως διὰ τὴν εὐανθρίαν
 καὶ τὸ βασιλεύεσθαι κατὰ σφᾶς οὐ πάνυ ἦν χαλεπὸν
 διαλαβεῖν τοὺς ὄρους αὐτῶν, νυνὶ δ' ἐρήμου τῆς πλεί-
 στης χώρας γεγεννημένης καὶ τῶν κατοικιῶν καὶ μάλι-
 15 στα τῶν πόλεων ἠφανισμένων, οὐδ' εἰ δύναιτό τις
 ἀκριβοῦν ταῦτα, οὐδὲν ἄν ποιολῆ χρήσιμον διὰ τὴν
 ἀδοξίαν καὶ τὸν ἀφανισμόν αὐτῶν, ὅς ἐκ πολλοῦ χρό-
 νου λαβὼν τὴν ἀρχὴν οὐδὲ νῦν πω πέπαυται κατὰ
 πολλὰ μέρη διὰ τὰς ἀποστάσεις, ἀλλ' ἐνστρατοπεδεύ-
 20 ουσιν αὐτοῖς Ῥωμαῖοι τοῖς οἴκοις, κατασταθέντες ὑπ'
 αὐτῶν δυνάσται. τῶν γοῦν Ἑπειρωτῶν ἐβδομήκοντα
 πόλεις Πολύβιός φησιν ἀνατρέφει Παῦλον μετὰ τὴν
 Μακεδόνων καὶ Περσέως κατάλυσιν (Μολοττῶν δ'
 ὑπάρξει τὰς πλείστας), πέντε δὲ καὶ δέκα μυριάδας
 25 ἀνθρώπων ἐξανδραποδίσασθαι. ὅμως δ' οὖν ἐγχειρή-
 σομεν, ἐφ' ὅσον τῇ γραφῇ τε προσήκει καὶ ἡμῖν ἐφι-
 κτόν, ἐπελθεῖν τὰ καθ' ἕκαστα, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῆς
 κατὰ τὸν Ἰόνιον κόλπον παραλίας· αὕτη δ' ἐστὶν εἰς
 ἣν ὁ ἐκπλοὺς ὁ ἐκ τοῦ Ἀδρίου τελευτᾷ.

30 Ταύτης δὴ τὰ πρῶτα μέρη τὰ περὶ Ἐπίδαμνον καὶ 4
 Ἀπολλωνίαν ἐστίν. ἐκ δὲ τῆς Ἀπολλωνίας εἰς Μακε-
 δονίαν ἢ Ἐγνατία ἐστὶν ὁδὸς πρὸς ἑω, βεβηματισμένη

κατὰ μίλιον καὶ κατεστηλωμένη μέχρι Κυψέλων καὶ Ἐβρου ποταμοῦ· μιλίων δ' ἐστὶ πεντακοσίων τριάκοντα πέντε· λογιζομένῳ δέ, ὡς μὲν οἱ πολλοί, τὸ μίλιον ὀκταστάδιον τετρακισχίλιοι ἂν εἴεν στάδιοι καὶ ἐπ' αὐτοῖς διακόσιοι ὄγδοήκοντα, ὡς δὲ Πολύβιος 5 προστιθεὶς τῷ ὀκτασταδίῳ δίπλεθρον, ὃ ἐστὶ τρίτον σταδίου, προσθετέον ἄλλους σταδίους ἑκατὸν ἑβδομή- C.323 κοντα ὀκτώ, τὸ τρίτον τοῦ τῶν μιλίων ἀριθμοῦ. συμβαίνει δ' ἀπὸ ἴσου διαστήματος συμπίπτειν εἰς τὴν αὐτὴν ὁδὸν τοὺς τ' ἐκ τῆς Ἀπολλωνίας ὀρμηθέντας καὶ 10 τοὺς ἐξ Ἐπιδάμνου. ἡ μὲν οὖν πᾶσα Ἐγνατία καλεῖται, ἡ δὲ πρώτη ἐπὶ Κανδακίας λέγεται ὄρους Ἰλλυρικοῦ, διὰ Λυχνιδοῦ πόλεως καὶ Πυλῶνος τόπου ὀρίζοντος ἐν τῇ ὁδῷ τὴν τε Ἰλλυρίδα καὶ τὴν Μακεδονίαν· ἐκεῖθεν δ' ἐστὶ παρὰ Βαρνοῦντα διὰ Ἡρακλείας καὶ Λυγκη- 15 στῶν καὶ Ἐορδῶν εἰς Ἐδεσσαν καὶ Πέλλαν μέχρι Θεσσαλονικείας· μίλια δ' ἐστὶ, φησὶ Πολύβιος, ταῦτα διακόσια ἐξήκοντα ἑπτὰ. ταύτην δὴ τὴν ὁδὸν ἐκ τῶν περὶ τὴν Ἐπίδαμνον καὶ τὴν Ἀπολλωνίαν τόπων ἰούσιν ἐν δεξιᾷ μὲν ἐστὶ τὰ Ἠπειρωτικὰ ἔθνη κλυζόμενα τῷ Σι- 20 κελικῷ πελάγει μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὰ ὄρη τὰ τῶν Ἰλλυριῶν ἃ προδιήλθομεν, καὶ τὰ ἔθνη τὰ παροικοῦντα μέχρι Μακεδονίας καὶ Παιόνων. εἰτ' ἀπὸ μὲν Ἀμβρακικοῦ κόλπου τὰ νεύοντα ἐφεξῆς πρὸς ἑω, τὰ ἀντιπαρήκοντα τῇ Πελοποννήσῳ, 25 τῆς Ἑλλάδος ἐστίν· εἰτ' ἐκπίπτει [εἰς] τὸ Αἰγαῖον πέλαγος ἀπολιπόντα ἐν δεξιᾷ τὴν Πελοπόννησον ὄλην. ἀπὸ δὲ τῆς ἀρχῆς τῶν Μακεδονικῶν ὁρῶν καὶ τῶν Παιονικῶν μέχρι Στρυμόνος ποταμοῦ Μακεδόνες τε οἰκοῦσι καὶ Παίονες καὶ τινες τῶν ὄρειων Θρακῶν· 30 τὰ δὲ πέραν Στρυμόνος ἤδη μέχρι τοῦ Ποντικοῦ στόματος καὶ τοῦ Αἴμου πάντα Θρακῶν ἐστὶ πλὴν τῆς

παραλίας· αὐτὴ δ' ὑφ' Ἑλλήνων οἰκεῖται, τῶν μὲν ἐπὶ
 τῇ Προποντίδι ἰδρυμένων, τῶν δὲ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ
 καὶ τῷ Μέλανι κόλπῳ, τῶν δ' ἐπὶ τῷ Αἰγαίῳ. τὸ δ'
 Αἰγαῖον πέλαγος δύο κλύζει πλευρὰς τῆς Ἑλλάδος, τὴν
 5 μὲν πρὸς ἕω βλέπουσαν, τείνουσαν δὲ ἀπὸ Σουνίου
 πρὸς τὴν ἄρκτον μέχρι τοῦ Θερμαίου κόλπου καὶ Θεσ-
 σαλονικίας Μακεδονικῆς πόλεως, ἣ τῶν μάλιστα τῶν
 ἄλλων εὐανδρεῖ, τὴν δὲ πρὸς νότον τὴν Μακεδονικὴν
 ἀπὸ Θεσσαλονικίας μέχρι Στρυμόνος· τινὲς δὲ καὶ τὴν
 10 ἀπὸ Στρυμόνος μέχρι Νέστου τῇ Μακεδονίᾳ προσνέ-
 μουσι, ἐπειδὴ Φίλιππος ἐσπούδασε διαφερόντως περὶ
 ταῦτα τὰ χωρία ὥστ' ἐξειδιώσασθαι, καὶ συνεστήσατο
 προσόδους μεγίστας ἐκ τῶν μετάλλων καὶ τῆς ἄλλης
 εὐφυίας τῶν τόπων. ἀπὸ δὲ Σουνίου μέχρι Πελοπον-
 15 νήσου τὸ Μυρτώδον ἔστι καὶ Κρητικὸν πέλαγος καὶ Λι-
 βυκὸν σὺν τοῖς κόλποις μέχρι τοῦ Σικελικοῦ· τοῦτο δὲ
 καὶ τὸν Ἀμβρακικὸν καὶ Κορινθιακὸν καὶ Κρισαῖον
 ἐκπληροῖ κόλπον.

Τῶν μὲν οὖν Ἑπειρωτῶν ἔθνη φησὶν εἶναι Θεό- 5
 20 πομπος τετταρεσκαίδεκα, τούτων δ' ἐνδοξότατα Χάονες
 καὶ Μολοττοὶ διὰ τὸ ἄρξαι ποτὲ πάσης τῆς Ἑπειρωτι-
 δος πρότερον μὲν Χάονας, ὕστερον δὲ Μολοττούς, οἱ C.324
 καὶ διὰ τὴν συγγένειαν τῶν βασιλείων ἐπὶ πλέον ἠϋξή-
 θησαν (τῶν γὰρ Αἰακιδῶν ἦσαν), καὶ διὰ τὸ παρὰ τού-
 25 τοῖς εἶναι τὸ ἐν Λαδώνῃ μαντεῖον, καλαιὸν τε καὶ ὀνο-
 μαστὸν οὖν. Χάονες μὲν οὖν καὶ Θεσπρωτοὶ καὶ μετὰ
 τούτους ἐφεξῆς Κασσωπαῖοι (καὶ οὗτοι δ' εἰσὶ Θεσπρω-
 τοὶ) τὴν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὄρων μέχρι τοῦ Ἀμβρα-
 κικοῦ κόλπου παραλίαν νέμονται χώραν εὐδαίμονα
 30 ἔχοντες· ὁ δὲ πλοῦς ἀπὸ τῶν Χαόνων ἀρξάμενον πρὸς
 ἀνίσχοντα ἥλιον καὶ πρὸς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον καὶ
 τὸν Κορινθιακόν, ἐν δεξιᾷ ἔχοντι τὸ Αὐσόιον πέλα-

γος, ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὴν Ἡπειρον, εἰς ἡλίωι καὶ τρια-
 κόσιοι στάδιοι ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ
 Ἀμβρακικοῦ κόλπου. ἐν τούτῳ δ' ἐστὶ τῷ διαστήματι
 Πάνορμος τε λιμὴν μέγας ἐν μέσοις τοῖς Κεραυνίοις
 ὄρεσι, καὶ μετὰ ταῦτα Ὀγγησμος λιμὴν ἄλλος, καθ' ὃν 5
 τὰ δυσμικὰ ἄκρα τῆς Κορκυραίας ἀντίκειται, καὶ πά-
 λιν ἄλλος Κασσιόπη, ἀφ' οὗ ἐπὶ Βρεντέσιον ἡλίωι
 ἑπτακόσιοι στάδιοι· οἱ δ' ἴσοι καὶ ἐπὶ Τάραντα ἀπὸ
 ἄλλου ἀκρωτηρίου νοτιωτέρου τῆς Κασσιόπης ὃ κα-
 λούσι Φαλακρόν. μετὰ δὲ Ὀγγησμον Ποσειδίων καὶ 10
 Βουθρωτὸν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Πηλώδους καλουμέ-
 νου λιμένος ἰδρυμένον ἐν τόπῳ χειρρονησίβοντι, ἐποί-
 κους ἔχον Ῥωμαίους, καὶ τὰ Σύβοτα. εἰς δὲ νησιδες
 τὰ Σύβοτα τῆς μὲν Ἡπείρου μικρὸν ἀπέχουσαι, κατὰ
 δὲ τὸ ἑῶν ἄκρον τῆς Κορκυραίας τὴν Λευκίμμαν κεί- 15
 μεναι. καὶ ἄλλαι δ' ἐν τῷ παράπλῳ νησιδες εἰσὶν οὐκ
 ἄξιοι μνήμης. ἔπειτα ἄκρα Χειμέριον καὶ Γλυκὺς λι-
 μὴν, εἰς ὃν ἐμβάλλει ὁ Ἀχέρων ποταμός, ῥέων ἐκ τῆς
 Ἀχερουσίας λίμνης καὶ δεχόμενος πλείους ποταμοὺς
 ὥστε καὶ γλυκαίνειν τὸν κόλπον· φεῖ δὲ καὶ ὁ Θύαμις 20
 πλησίον. ὑπέρεκειται δὲ τούτου μὲν τοῦ κόλπου Κίχυ-
 ρος, ἢ πρότερον Ἐφύρα, πόλις Θεσπρωτῶν· τοῦ δὲ
 κατὰ Βουθρωτὸν ἢ Φοινίκη. ἐγγὺς δὲ τῆς Κιχύρου
 πολίχνηιον Βουχέτιον Κασσωπαίων μικρὸν ὑπὲρ τῆς
 θαλάττης ὄν, καὶ Ἐλάτρια καὶ Πανθοσία καὶ Βατῆαι ἐν 25
 μεσογαίᾳ, καθήκει δ' αὐτῶν ἡ χώρα μέχρι τοῦ κόλπου.
 μετὰ δὲ Γλυκὺν λιμένα ἐφεξῆς εἰσὶ δύο ἄλλοι λιμένες,
 ὁ μὲν ἐγγυτέρω καὶ ἐλάττων Κόμαρος ἰσθμὸν ποιῶν
 ἐξήκοντα σταδίων πρὸς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον καὶ
 τὸ τοῦ Σεβαστοῦ Καίσαρος κτίσμα τὴν Νικόπολιν· ὁ 30
 δὲ ἀπωτέρω καὶ μείζων καὶ ἀμείνων πλησίον τοῦ στό-

ματος τοῦ κόλπου, διέχων τῆς Νικοπόλεως ὅσον δά-
δεκα σταδίους.

Ἐφεξῆς δὲ τὸ στόμα τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου· τοῦ C.325
του δὲ τοῦ κόλπου τὸ μὲν στόμα μικρῶ τοῦ τετραστα- 6
5 δίου μετρίον, ὁ δὲ κύκλος καὶ τριακοσίων σταδίων, εὐ-
λίμενος δὲ πᾶς. οἰκοῦσι δὲ τὰ μὲν ἐν δεξιᾷ εἰσπλέουσι
τῶν Ἑλλήνων Ἀκαρνανες· καὶ ἱερὸν τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλ-
λωνος ἐνταῦθα ἐστὶ πλησίον τοῦ στόματος, λόφος
τις ἐφ' ᾧ ὁ νεῶς, καὶ ὑπ' αὐτῷ πεδῖον ἄλσος ἔχον καὶ
10 νεώρια, ἐν οἷς ἀνέθηκε Καῖσαρ τὴν δεκαναῖαν ἀκρο-
θίνιον, ἀπὸ μονοκρότου μέχρι δεκῆρους· ὑπὸ πυρὸς
δ' ἠφανίσθαι καὶ οἱ νεώσοικοι λέγονται καὶ τὰ πλοῖα·
ἐν ἀριστερᾷ δὲ ἡ Νικόπολις καὶ τῶν Ἑπειρωτῶν οἱ
Κασσωπαῖοι μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ κατὰ Ἀμβρακίαν·
15 ὑπέρκειται δὲ αὕτη τοῦ μυχοῦ μικρὸν, Γόργου τοῦ
Κυψέλου κτίσμα· παραρρεῖ δ' αὐτὴν ὁ Ἄρατος πο-
ταμὸς ἀνάπλουρον ἔχων ἐκ θαλάττης εἰς αὐτὴν ὀλίγων
σταδίων, ἀρχόμενος ἐκ Τύμφης ὄρους καὶ τῆς Παρω-
ραίας. ἡτύχει μὲν οὖν καὶ πρότερον ἢ πόλις αὕτη δια-
20 φερόντως (τὴν γοῦν ἐπωνυμίαν ἐντεῦθεν ἐσχηκεν ὁ
κόλπος), μάλιστα δ' ἐκόσμησεν αὐτὴν Πύρρος βασι-
λεῖω χρησάμενος τῷ τόπῳ· Μακεδόνες δ' ὕστερον καὶ
Ῥωμαῖοι καὶ ταύτην καὶ τὰς ἄλλας κατεπόνησαν τοῖς
συνεχέσι πολέμοις διὰ τὴν ἀπελθεῖαν, ὥστε τὸ τελευ-
25 ταῖον ὁ Σεβαστὸς ὀρωῶν ἐκλελειμμένας τελέως τὰς πό-
λεις εἰς μίαν συνώκισε τὴν ὑπ' αὐτοῦ κληθεῖσαν Νι-
κόπολιν ἐν τῷ κόλπῳ τούτῳ, ἐκάλεσε δ' ἐπώνυμον τῆς
νίκης, ἐν ἣ κατεναυμάχησεν Ἀντώνιον πρὸ τοῦ στό-
ματος τοῦ κόλπου καὶ τὴν Αἰγυπτίων βασιλίσσαν
30 Κλεοπάτραν παροῦσαν ἐν τῷ ἀγῶνι καὶ αὐτὴν. ἡ μὲν
οὖν Νικόπολις εὐανδρεῖ καὶ λαμβάνει καθ' ἡμέραν
ἐπίδοσιν, χάραν τε ἔχουσα πολλὴν καὶ τὸν ἐκ τῶν λα-

φύρων κόσμον, τό τε κατασκευασθέν τέμενος ἐν τῷ
 προαστείῳ τὸ μὲν εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν πεντητηρικὸν ἐν
 ἄλσει ἔχοντι γυμνάσιόν τε καὶ στάδιον, τὸ δ' ἐν τῷ
 ὑπερκειμένῳ τοῦ ἄλσους ἱερῷ λόφῳ τοῦ Ἀπόλλωνος.
 ἀποδέδεικται δ' ὁ ἀγὼν Ὀλύμπιος, τὰ Ἄκτια, ἱερὸς τοῦ 5
 Ἀκτίου Ἀπόλλωνος, τὴν δ' ἐπιμέλειαν ἔχουσιν αὐτοῦ
 Λακεδαιμόνιοι. αἱ δ' ἄλλαι κατοικίαι περιπόλιοι τῆς
 Νικοπόλεως εἰσιν. ἤγετο δὲ καὶ πρότερον τὰ Ἄκτια τῷ
 θεῷ, στεφανίτης ἀγῶν, ὑπὸ τῶν περιοίκων· νυνὶ δ'
 ἐντιμότερον ἐποίησεν ὁ Καῖσαρ.

10

7 Μετὰ δὲ τὴν Ἀμβρακίαν τὸ Ἄργος ἐστὶ τὸ Ἀμφι-
 λοχικόν, κτίσμα Ἀλκμαίωνος καὶ τῶν παίδων. Ἐφο-
 ρος μὲν οὖν φησὶ τὸν Ἀλκμαίωνα μετὰ τὴν Ἐπιγόνων
 ἐπὶ τὰς Θήβας στρατείαν παρακληθέντα ὑπὸ Διομή-
 δους συνελθεῖν εἰς Αἰτωλίαν αὐτῷ καὶ συγκατακτή- 15
 σασθαι ταύτην τε καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν· καλοῦντος δ'
 αὐτοῦς ἐπὶ τὸν Τρωικὸν πόλεμον Ἀγαμέμνωνος, τὸν
 C.326 μὲν Διομήδη πορευθῆναι, τὸν δ' Ἀλκμαίωνα μέναντα
 ἐν τῇ Ἀκαρνανίᾳ τὸ Ἄργος κτίσαι, καλέσαι δ' Ἀμφιλο-
 χικὸν ἐπώνυμον τοῦ ἀδελφοῦ, Ἴναχον δὲ τὸν διὰ τῆς 20
 χώρας ῥέοντα ποταμὸν εἰς τὸν κόλπον ἀπὸ τοῦ κατὰ
 τὴν Ἀργείαν προσαγορευῆσαι. Θουκυδίδης δὲ φησὶν
 αὐτὸν Ἀμφίλοχον μετὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον δυσά-
 ρεστοῦντα τοῖς ἐν Ἄργει παρελθεῖν εἰς τὴν Ἀκαρνα-
 νίαν, διαδεξάμενον δὲ τὴν τὰδελφοῦ δυναστείαν κτίσαι 25
 τὴν πόλιν ἐπώνυμον ἑαυτοῦ.

Ἐπειρῶται δ' εἰσὶ καὶ Ἀμφίλοχοι καὶ οἱ ὑπερκεί-
 μενοι καὶ συνάπτοντες τοῖς Ἰλλυρικοῖς ὄρεσι, τραχίαν
 οἰκοῦντες χώραν, Μολοττίδι τε καὶ Ἀθαμᾶνες καὶ Αἰ-
 θικες καὶ Τυμφαῖοι καὶ Ὀρέσται Παρωρατοὶ τε καὶ 30
 Ἀτιντᾶνες, οἱ μὲν πλησιάζοντες τοῖς Μακεδόσι μᾶλ-
 λον οἱ δὲ τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ. λέγεται δὲ τὴν Ὀρεστιάδα

κατασχεῖν ποτε Ὀρεστίης φεύγων τὸν τῆς μητρὸς φό-
 νον καὶ καταλιπεῖν ἐπώνυμόν ἐαυτοῦ τὴν χώραν, κτί-
 σαι δὲ καὶ πόλιν, καλεῖσθαι δ' αὐτὴν Ἄργος Ὀρεστι-
 κόν. ἀναμέμικται δὲ τούτοις τὰ Ἰλλυρικά ἔθνη τὰ πρὸς
 5 τῷ νοτίῳ μέρει τῆς ὄρεινῆς καὶ τὰ ὑπὲρ τοῦ Ἰονίου
 κόλπου· τῆς γὰρ Ἐπιδάμου καὶ τῆς Ἀπολλωνίας μέ-
 χρι τῶν Κεραυνίων ὑπεροικοῦσι Βυλλιόνες τε καὶ Ταυ-
 λάντιοι καὶ Παρθῖνοι καὶ Βρυῖοι· πλησίον δὲ πού καὶ
 τὰ ἀργυρεῖα τὰ ἐν Δαμαστίῳ, περὶ ἃ Δυέσται συνεστή-
 10 σαντο τὴν δυναστείαν καὶ Ἐγγέλειοι, οὓς καὶ Σεσαρη-
 θίους καλοῦσι· πρὸς δὲ τούτοις Δυγκῆσται τε καὶ ἡ
 Δευρίοπος καὶ ἡ τρίπολις Πελαγονία καὶ Ἐορδοὶ καὶ
 Ἐλίμεια καὶ Ἐράτυρα· ταῦτα δὲ πρότερον μὲν κατεδυ-
 ναστεύετο ἕκαστα, ὧν ἐν τοῖς Ἐγγελείοις οἱ Κάδμου
 15 καὶ Ἀρμονίας ἀπόγονοι ἦρχον, καὶ τὰ μυθευόμενα περὶ
 αὐτῶν ἐκεῖ δείκνυται. οὗτοι μὲν οὖν οὐχ ὑπὸ Ἰθαγε-
 νῶν ἦρχοντο· οἱ δὲ Δυγκῆσται ὑπ' Ἀρραβαίῳ ἐγένοντο
 τοῦ Βακχιαδῶν γένους ὄντι· τούτου δ' ἦν θυγατρὶς ἡ
 ἡ Φιλίππου μήτηρ τοῦ Ἀμύντου Εὐρυδίκη, Σίφρα δὲ
 20 θυγάτηρ· καὶ τῶν Ἠπειρωτῶν δὲ Μολοττοὶ ὑπὸ Πύρ-
 ρῳ τῷ Νεοπτολέμου τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῖς ἀπογόνους
 αὐτοῦ Θετταλοῖς οὓσι γεγονότες· οἱ λοιποὶ δὲ ὑπὸ Ἰθα-
 γενῶν ἦρχοντο· εἰτ' ἐπικρατούντων αἰεὶ τινῶν κατέ-
 στρεψεν ἅπαντα εἰς τὴν Μακεδόνων ἀρχὴν, πλὴν ὀλί-
 25 γων τῶν ὑπὲρ τοῦ Ἰονίου κόλπου. καὶ δὴ καὶ τὰ περὶ
 Ἀνγκῶν καὶ Πελαγονίαν καὶ Ὀρεστιάδα καὶ Ἐλίμειαν
 τὴν ἄνω Μακεδονίαν ἐκάλουν, οἱ δ' ὕστερον καὶ ἔλευ-
 θέραν· ἐνιοὶ δὲ καὶ σύμπασαν τὴν μέχρι Κορκύρας
 Μακεδονίαν προσαγορεύουσιν, αἰτιολογοῦντες ἅμαC.327
 30 ὅτι καὶ κουρᾶ καὶ διαλέκτῳ καὶ χλαμύδι καὶ ἄλλοις
 τοιούτοις χρῶνται παραπλησίως· ἐνιοὶ δὲ καὶ δίγλωτ-
 τοὶ εἴσι. καταλυθείσης δὲ τῆς Μακεδόνων ἀρχῆς ὑπὸ

Ῥωμαίους ἐπεσε. διὰ δὲ τούτων ἐστὶ τῶν ἔθνων ἡ Ἐγνατία ὁδὸς ἐξ Ἐπιδάμνου καὶ Ἀπολλωνίας· περὶ δὲ τὴν ἐπὶ Κανθασίας ὁδὸν αἱ τε λίμναι εἰσὶν αἱ περὶ Λυχνιδὸν ταριχείας ἰχθύων αὐτάρκεις ἔχουσαι, καὶ ποταμοὶ οἳ τε εἰς τὸν Ἴόνιον κόλπον ἐκπίπτουτες καὶ οἱ ἐπὶ 5 τὰ νότια μέρη, ὃ τ' Ἰναχος καὶ ὁ Ἄρατθος καὶ ὁ Ἀχελῶος καὶ ὁ Εὐῆνος ὁ Λυκόρμας πρότερον καλούμενος, ὁ μὲν εἰς τὸν κόλπον τὸν Ἀμβρακικὸν ἐμβαῖλλον ὁ δὲ εἰς τὸν Ἀχελῶον, αὐτὸς δὲ ὁ Ἀχελῶος εἰς τὴν θάλατταν καὶ ὁ Εὐῆνος, ὁ μὲν τὴν Ἀκαρνανίαν διεξιὼν ὁ δὲ 10 τὴν Αἰτωλίαν· ὁ δὲ Ἐρίγων πολλὰ δεξάμενος ρεύματα ἐκ τῶν Ἰλλυρικῶν ὄρων καὶ Λυγκηστῶν καὶ Βρύγων καὶ Δευριόπων καὶ Πελαγόνων εἰς τὸν Ἀξιὸν ἐκδίδωσι.

9 Πρῶτερον μὲν οὖν καὶ πόλεις ἦσαν ἐν τοῖς ἔθνεσσι τούτοις· τριπολις γοῦν ἡ Πελαγονία ἐλέγετο, ἧς καὶ 15 Ἄζωρος ἦν, καὶ ἐπὶ τῷ Ἐρίγωνι πᾶσαι αἱ τῶν Δευριόπων πόλεις ᾤκητο, ὧν τὸ Βρυάνιον καὶ Ἀλαλκομεναὶ καὶ Στύβαρα· Κύδραι δὲ Βρύγων, Αἰγίνιον δὲ Τυμφαίων, ὄμορον Αἰθικία καὶ Τρίκκη· πλησίον δ' ἦδη τῆς τε Μακεδονίας καὶ τῆς Θετταλίας περὶ τὸ Πότον 20 ὄρος καὶ τὴν Πίνδον Αἰθικίαι τε καὶ τοῦ Πηγνειοῦ πηγαί, ὧν ἀμφισβητοῦσι Τυμφαῖοι τε καὶ [οἱ] ὑπὸ τῇ Πίνδῳ Θετταλοὶ· καὶ πόλις Ὀξύνηια παρὰ τὸν Ἴωνα ποταμὸν ἀπέχουσα Ἀζώρου τῆς τριπολίτιδος σταδίους ἑκατὸν εἰκοσι· πλησίον δὲ καὶ Ἀλαλκομεναὶ καὶ Αἰγί- 25 νιον καὶ Εὐρωπος καὶ αἱ τοῦ Ἴωνος εἰς τὸν Πηγνεῖον συμβολαί. τότε μὲν οὖν, ὡς εἶπον, καίπερ οὔσα τραχεῖα καὶ ὄρων πλήρης, Τομάρον καὶ Πολυάνου καὶ ἄλλων πλειόνων, ὅμως εὐάνδρει ἢ τε Ἡπειρος πᾶσα καὶ ἡ Ἰλλυρίς· νῦν δὲ τὰ πολλὰ μὲν ἐρημία κατέχει, τὰ 30 δ' οἰκούμενα κωμηδὸν καὶ ἐν ἐρειπίοις λείπεται.

10 Ἐκλέλοιπε δὲ πῶς καὶ τὸ μαντεῖον τὸ ἐν Δωδώνῃ,

- καθάπερ τάλλα. ἔστι δ', ὡς φησιν Ἐφορος, Πελασγῶν Ἰδρυμα· οἱ δὲ Πελασγοὶ τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα δυναστευσάντων ἀρχαιότατοι λέγονται· καὶ ὁ ποιητῆς φησιν οὕτω „Ζεῦ ἄνα Δωδωναίε, Πελασγικέ,“
- 5 ὁ δ' Ἡσίοδος „Δωδώνην φηγόν τε, Πελασγῶν ἔδραν ἦεν.“ περὶ μὲν οὖν τῶν Πελασγῶν ἐν τοῖς C.328
- Τυρρηνικοῖς εἰρηται, περὶ δὲ Δωδώνης τοὺς μὲν περιουκοῦντας τὸ ἱερὸν διότι βάρβαροι διασαφεῖ καὶ ὁ Ὅμηρος ἐκ τῆς διαίτης, ἀνιπτόποδας χαμαιεύνας λέ-
- 10 γων· πότερον δὲ χρῆ λέγειν Ἐλλοῦς, ὡς Πίνδαρος, ἢ Σελλοῦς, ὡς ὑπонуοῦσι παρ' Ὁμήρῳ κείσθαι, ἢ γραφὴ ἀμφίβολος οὕσα οὐκ ἐᾷ δισχυρίζεσθαι. Φιλόχορος δὲ φησι καὶ τὸν περὶ Δωδώνην τόπον, ὥσπερ τὴν Εὐβοίαν, Ἐλλοπίαν κληθῆναι· καὶ γὰρ Ἡσίοδου οὕτω
- 15 λέγειν „ἔστι τις Ἐλλοπίη, πολυλήμιος ἠδ' ἐυλείμων· „ἐνθα δὲ Δωδώνη τις ἐπ' ἐσχατιῇ πεπόλισται.“ οἴονται δέ, φησὶν ὁ Ἀπολλόδωρος, ἀπὸ τῶν ἐλαῶν τῶν περὶ τὸ ἱερὸν οὕτω καλεῖσθαι· τὸν μέντοι ποιητὴν [οὐχ] οὕτω λέγειν Ἐλλοῦς ἀλλὰ Σελλοῦς ὑπολαμβάνει τοὺς
- 20 περὶ τὸ ἱερὸν, προσθεὶς ὅτι καὶ Σελλήεντα τινα ὀνομάζει ποταμόν. ὀνομάζει μὲν οὖν, ὅταν φῆ „τηλό- „θεν ἐξ Ἐφύρης ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος.“ [οὐ μέντοι, ὁ Σκήψιός φησι, τῆς] ἐν Θεσπρωτοῖς Ἐφύρας, ἀλλὰ τῆς ἐν τοῖς Ἡλείοις· ἐκεῖ γὰρ εἶναι τὸν Σελλήεντα,
- 25 ἐν δὲ Θεσπρωτοῖς οὐδένα, οὐδ' ἐν Μολοττοῖς. τὰ δὲ μυθεύόμενα περὶ τῆς θρυῶς καὶ τῶν πελειῶν καὶ εἰ τινα ἄλλα τοιαῦτα, καθάπερ καὶ [τὰ] περὶ Δελφῶν, τὰ μὲν ποιητικωτέρας ἔστι διατριβῆς τὰ δ' οἰκεία τῆς νῦν περιουδείας.
- 30 Ἡ Δωδώνη τοίνυν τὸ μὲν παλαιὸν ὑπὸ Θεσπρω- 11 τοῖς ἦν καὶ τὸ ὄρος ὁ Τόμαρος ἢ Τμάρος (ἀμφοτέρως γὰρ λέγεται), ὑφ' ᾧ κεῖται τὸ ἱερὸν· καὶ οἱ τραγικοὶ

δὲ καὶ Πίνδαρος Θεσπρωτίδα εἰρήκασι τὴν Δωδώνην·
 ὕστερον δὲ ὑπὸ Μολοττοῖς ἐγένετο. ἀπὸ δὲ τοῦ Το-
 μάρου τοὺς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένους ὑπαφήτας
 τοῦ Διός, οὓς καὶ ἀνιπτόποδας χαμαιεύνας καλεῖ, το-
 μούρους φασὶ λεχθῆναι· καὶ ἐν μὲν τῇ Ὀδυσσεῖα οὕτω 5
 γράφουσί τινες ἃ φησιν Ἀμφινόμος, συμβουλευῶν
 τοῖς μνηστῆρσι μὴ πρότερον ἐπιτίδεςθαι τῷ Τηλε-
 μάχῳ πρὶν ἂν τὸν Δία ἔρωσται „εἰ μὲν κ' αἰνήσωσι
 „Διὸς μέγαλοιο τομοῦροι, αὐτὸς τε κτανέω, τοὺς τ'
 „ἄλλους πάντας ἀνώξω· εἰ δέ κ' ἀποτρεπέησι θεός, 10
 „παύεσθαι ἄνωγα.“ βέλτιον γὰρ εἶναι τομούρους ἢ
 θέμιστας γράφειν· οὐδαμοῦ γοῦν τὰ μαντεῖα θέμιστας
 λέγεσθαι παρὰ τῷ ποιητῇ, ἀλλὰ τὰς βουλάς καὶ τὰ πο-
 λιτεύματα καὶ νομοθετήματα· τομούρους δ' εἰρησθαι
 C.329 ἐπιτετραμένως οἷον τομαροφύλακας. οἱ μὲν οὖν νεώ- 15
 τεροι λέγουσιν τομούρους· [παρ'] Ὀμήρῳ δ' ἀπλούστε-
 ρον δεῖ δέχεσθαι θέμιστας καταχρηστικῶς καὶ βουλάς,
 τὰ προστάγματα καὶ τὰ βουλήματα τὰ μαντικά, κα-
 θάπερ καὶ τὰ νόμιμα· τοιοῦτον γὰρ καὶ τό „ἐκ θροῦς
 ὑψικόμοιο Διὸς βουλήν ἐπακοῦσαι.“ 20
 12 Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἄνδρες ἦσαν οἱ προφητεύον-
 τες· καὶ τοῦτ' ἴσως καὶ ὁ ποιητὴς ἐμφαίνει· ὑποφήτας
 γὰρ καλεῖ, ἐν οἷς τάττοιεντο καὶ οἱ προφήται· ὕστερον
 δ' ἀπεδείχθησαν τρεῖς γραῖαι, ἐπειδὴ καὶ σύνναος τῷ
 Διὶ προσαπεδείχθη καὶ ἡ Διώνη. Σουίδα μέντοι Θετ- 25
 ταλοῖς μυθῶδεις λόγους προσχαριζόμενος ἐκεῖθεν τέ-
 φησιν εἶναι τὸ ἱερὸν μετενηνεγμένον ἐκ τῆς περὶ Σκο-
 τοῦσσαν Πελασγίας (ἔστι δ' ἡ Σκοτοῦσσα τῆς Πελασ-
 γιώτιδος Θετταλίας), συνακολουθησαί τε γυναικας
 τὰς πλείστας, ὧν ἀπογόνους εἶναι τὰς νῦν προφήτι- 30

15. post ἐπιτετραμένως: τμάρους

δας· ἀπὸ δὲ τούτου καὶ Πελασγικὸν Δία κεκληῆσθαι·
Κινέας δ' ἔτι μυθωδέστερον.

— ΕΚ ΤΟΥ Ζ —

5 Κινέας δὲ φησι πόλιν ἐν Θεσσαλία εἶναι καὶ φη- 1
γὸν καὶ τὸ τοῦ Διὸς μαντεῖον εἰς Ἥπειρον μετενεχθῆ-
ναι. Stephanus in Δωδώνη.

Ἦν δὲ πρότερον περὶ Σκοτουῦσαν πόλιν τῆς Πε- 1^a
λασγιώτιδος τὸ χρηστήριον· ἐμπρησθέντος δ' ὑπὸ τι-
10 νων τοῦ δένδρου μετηνέχθη κατὰ χρησμὸν τοῦ Ἀπόλ-
λωνος ἐν Δωδώνη. ἐρησιμῶδες δ' οὐ διὰ λόγων, ἀλλὰ
διὰ τινων συμβόλων, ὥσπερ τὸ ἐν Λιβύῃ Ἀμμωνιακόν·
ἴσως δὲ τινὰ πτῆσιν αἱ τρεῖς περιστεραὶ ἐπέτοντο ἐξαί-
15 ρετον, ἐξ ὧν αἱ ἰέρειαι παρατηρούμεναι προεθέσπιζον.
16 φασὶ δὲ καὶ κατὰ τὴν τῶν Μολοττῶν καὶ Θεσπρωτῶν
γλῶτταν τὰς γραίας πελίας καλεῖσθαι καὶ τοὺς γέρον-
τας πελίους· καὶ ἴσως οὐκ ὄρουε ἦσαν αἱ θρυλούμεναι
πελειάδες, ἀλλὰ γυναῖκες γραταὶ τρεῖς περὶ τὸ ἱερὸν
σχολάζουσαι. Epit. (i. e. epitome edita).

20 Ὅτι κατὰ Θεσπρωτοῦς καὶ Μολοττοῦς τὰς γραίας 2
πελίας καὶ τοὺς γέροντας πελίους, καθάπερ καὶ παρὰ
Μακεδόσι· κελιγόνας γοῦν καλοῦσιν ἐκεῖνοι τοὺς ἐν
τιμαῖς, καθὰ παρὰ Λάκωσι καὶ Μασσαλιώταις τοὺς
γέροντας· ὄθεν καὶ τὰς ἐν τῇ Δωδωναίᾳ θροῦ μμεν-
25 θεῦσθαι πελειίας φασίν. E. (i. e. epitome Vaticana).

Ἅτις ἡ παροιμία „τὸ ἐν Δωδώνη χαλκίον“ ἐντεῦ- 3
θεν ἀνομάσθη· χαλκίον ἦν ἐν τῷ ἱερῷ ἔχον ὑπερκείμε-
νον ἀνδριάντα κρατοῦντα μάλιστα χαλκῆν, ἀνάθημα
Κορκυραίων· ἡ δὲ μάλιστα ἦν τριπλῆ ἀλυσισατῆ ἀπηρ-
30 τημένους ἔχουσα ἐξ αὐτῆς ἀστραγάλους, οἳ πλῆττοντες
τὸ χαλκίον συνεχῶς, ὅποτε αἰωροῖντο ὑπὸ τῶν ἀνέ-
μων, μακροὺς ἤχους ἀπειργάζοντο, ἕως ὃ μετρῶν τὸν

χρόνον ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἤχου μέχρι τέλους καὶ ἐπὶ τετρακόσια προέλθοι· ὅθεν καὶ ἡ παροιμία ἐλέχθη „ἡ Κερκυραίων μάστιξ.“ Erit.

4 Ἡ δὲ Παιονία τούτοις μὲν ἔστι πρὸς ἕω τοῖς ἔθνεσι, πρὸς δύσιν δὲ τοῖς Θρακίοις ὄρεσι, πρὸς ἄρκτον 5 δ' ὑπέρεκται τοῖς Μακεδόσι, διὰ Γορτυνίου πόλεως καὶ Στόβων ἔχουσα τὰς εἰσβολὰς ἐπὶ τὰ πρὸς δι' ὧν ὁ Ἀξιὸς ῥέων δυσείσβολον ποιεῖ τὴν Μακεδονίαν ἐκ τῆς Παιονίας, ὡς ὁ Πηνειὸς διὰ τῶν Τεμπῶν φερόμενος ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος αὐτὴν ἐρμυνοί· πρὸς νό- 10 τον δὲ τοῖς Ἀνταριάταις καὶ Δαρδανίοις καὶ Ἀρδιαίοις ὁμορεῖ· ἐκτέταται δὲ καὶ μέχρι Στρυμόνος ἡ Παιονία. E.

5 Ὅτι ὁ Ἀλιάκμων εἰς τὸν Θερμαῖον κόλπον ρεῖ. E.

6 Ἡ δ' Ὀρεσις πολλὴ καὶ ὄρος ἔχει μέγα μέχρι τοῦ 15 Κόρακος τῆς Αἰτωλίας καθῆκον καὶ τοῦ Παρνασσοῦ. περιοικοῦσι δ' αὐτοῖ τε Ὀρέσται καὶ Τυμφαῖοι καὶ οἱ ἐκτὸς Ἰσθμοῦ Ἕλληνες οἱ περὶ Παρνασσὸν καὶ τὴν Οἰτην καὶ Πίνδον. ἐνὶ μὲν δὴ κοινῷ ὀνόματι καλεῖται Βοῖον τὸ ὄρος, κατὰ μέρη δὲ πολυώνυμόν ἐστιν. φασὶ 20 δ' ἀπὸ τῶν ὑψηλοτάτων σκοπιῶν ἀφοραῖσθαι τό τε Αἰγαῖον πέλαγος καὶ τὸ Ἀμβρακικὸν καὶ τὸ Ἴόνιον, πρὸς ὑπερβολὴν οἶμαι λέγοντες. καὶ τὸ Πτελεδὸν Ἰκανῶς ἐστὶν ἐν ὕψει τὸ περικείμεθον τῷ Ἀμβρακικῷ κόλπῳ, τῇ μὲν ἐκτεινόμενον μέχρι τῆς Κερκυραίας τῇ δ' 25 ἐπὶ τὴν κατὰ Λευκάδα θάλασσαν. E.

7 Ὅτι ἐπὶ γέλῳτι ἐν παροιμίας μέρει * γελᾶται Κέρκυρα ταπεινωθεῖσα τοῖς πολλοῖς πολέμοις. E.

8 Ὅτι ἡ Κόρκυρα τὸ παλαιὸν εὐτυχῆς ἦν καὶ δύναμιν ναυτικὴν πλεῖστην εἶχεν, ἀλλ' ὑπὸ πολέμων τι- 30 νῶν καὶ τυράννων ἐφθάρη· καὶ ὕστερον ὑπὸ Ῥωμαίων ἐλευθερωθεῖσα οὐκ ἐπηνέθη, ἀλλ' ἐπὶ λοιδορίᾳ παροι-

μίαν ἔλαβεν „ἐλευθέρα Κόρυρα, χεῖς ἔπου θέλεις.“
 Epit.

Λοιπή δ' ἐστὶ τῆς Εὐρώπης ἢ τε Μακεδονία καὶ 9
 τῆς Θράκης τὰ συνεχῆ ταύτη μέχρι Βυζαντίου καὶ ἡ
 5 Ἑλλάς καὶ αἱ προσεχείς νῆσοι. ἔστι μὲν οὖν Ἑλλάς καὶ
 ἡ Μακεδονία· νυνὶ μέντοι τῇ φύσει τῶν τόπων ἀκο-
 λουθοῦντες καὶ τῷ σχήματι χωρὶς ἐγνωμεν αὐτὴν ἀπὸ
 τῆς ἄλλης Ἑλλάδος τάξει καὶ συνάψαι πρὸς τὴν ὁμο-
 ρον αὐτῇ Θράκην μέχρι τοῦ στόματος τοῦ Εὐξείνου
 10 καὶ τῆς Προποντίδος. εἶτα μετ' ὀλίγα μέμνηται Κυ-
 ψέλων καὶ τοῦ Ἐβρου ποταμοῦ. καταγράφει δὲ καὶ τι
 σχῆμα παραλληλόγραμμον, ἐν ᾧ ἡ σύμπεσσα Μακεδο-
 νία ἐστίν. Ε.

Ἵτι ἡ Μακεδονία περιορίζεται ἐκ μὲν δυσμῶν τῇ 10
 15 παραλίᾳ τοῦ Ἀδρίου, ἐξ ἀνατολῶν δὲ τῇ παραλλήλῳ
 ταύτης μεσημβρινῇ γραμμῇ τῇ διὰ τῶν ἐκβολῶν Ἐβρου
 ποταμοῦ καὶ Κυψέλων πόλεως, ἐκ βορρᾶ δὲ τῇ νοου-
 μένῃ εὐθείᾳ γραμμῇ τῇ διὰ Βερτίσκου ὄρους καὶ Σκάρ-
 δου καὶ Ὀρβήλου καὶ Ῥοδόπης καὶ Αἴμου· τὰ γὰρ ὄρη
 20 ταῦτα ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ Ἀδρίου διήκει κατὰ εὐθείαν
 γραμμὴν ἕως τοῦ Εὐξείνου, ποιοῦντα χερρόνησον με-
 γάλην πρὸς νότον, τὴν τε Θράκην ὁμοῦ καὶ Μακεδο-
 νίαν καὶ Ἠπειρον καὶ Ἀχαΐαν· ἐκ νότου δὲ τῇ Ἐγνατίᾳ
 ὁδῷ ἀπὸ Δυρραχίου πόλεως πρὸς ἀνατολὰς ἰούσιν
 25 ἕως Θεσσαλονικείας· καὶ ἔστι τὸ σχῆμα τοῦτο τῆς Μα-
 κεδονίας παραλληλογράμμον ἔγγιστα. Epit.

Ἵτι Ἡμαθία ἐκαλεῖτο πρότερον ἢ νῦν Μακεδο- 11
 νία. ἔλαβε δὲ τοῦνομα τοῦτο ἀπ' ἀρχαίου τινὸς τῶν
 ἡγεμόνων Μακεδόνομος. ἦν δὲ καὶ πόλις Ἡμαθία πρὸς
 30 θαλάσση. κατεῖχον δὲ τὴν χώραν ταύτην Ἠπειρωτῶν
 τινες καὶ Ἰλλυριῶν, τὸ δὲ πλεῖστον Βοττιαῖοι καὶ Θρά-
 κες· οἱ μὲν ἐκ Κρήτης, ὧς φασί, τὸ γένος ὄντες, ἡγε-

μόνα έχοντας Βόττινα, Θρακῶν δὲ Πίερς μὲν ἐνέ-
 μοντο τὴν Πιερίαν καὶ τὰ περὶ τὸν Ὀλυμπον, Παίονες
 δὲ [τὰ] περὶ τὸν Ἀξιὸν ποταμὸν καὶ τὴν καλουμένην διὰ
 τοῦτο Ἀμφαξίτιν, Ἡδωνοὶ δὲ καὶ Βισάλλται τὴν λοιπὴν
 μέχρι Στρυμόνος· ὧν οἱ μὲν αὐτὸ τοῦτο προσηγο- 5
 ρεῦντο Βισάλλται, Ἡδωνῶν δ' οἱ μὲν Μυγδόνες οἱ δὲ
 *Ἡδωνες οἱ δὲ Σίδωνες. τούτων δὲ πάντων οἱ Ἀργεά-
 δαι καλούμενοι κατέστησαν κύριοι καὶ Χαλκιδεῖς οἱ ἐν
 Εὐβοίᾳ. ἐπῆλθον δὲ καὶ Χαλκιδεῖς οἱ ἐν Εὐβοίᾳ ἐπὶ
 τὴν τῶν Σιδωνῶν καὶ συνήκισαν πόλεις ἐν αὐτῇ περὶ 10
 τριάκοντα, ἔξ ὧν ὕστερον ἐκβαλλόμενοι συνῆλθον εἰς
 μίαν οἱ πλείους αὐτῶν, εἰς τὴν Ὀλυμπον· ὀνομάζοντο
 δ' οἱ ἐπὶ Θράκης Χαλκιδεῖς. Ε.

11* Τὸ δὲ ἔθνηκὸν τοῦ Βόττινα διὰ τοῦ ι, ὡς Στρά-
 βων ἐν ζ. καλεῖται δὲ ἀπὸ Βόττανος τοῦ Κρητός. Ety- 15
 mol. M. p. 206, 6.

12 Ὅτι Πηνεῖος μὲν ὀρίζει τὴν κάτω καὶ πρὸς θα-
 λάττη Μακεδονίαν ἀπὸ Θετταλίας καὶ Μαγνησίας,
 Ἀλιάκμων δὲ τὴν ἄνω, καὶ ἔτι τοὺς Ἡπειρώτας καὶ
 τοὺς Παίονας καὶ αὐτοὺς καὶ ὁ Ἐρίγων καὶ ὁ Ἀξιὸς καὶ 20
 ἕτεροι. Ε.

13 Ὅτι ἐστὶ τῆς παραλλίας τῆς Μακεδονικῆς ἀπὸ τοῦ
 μυχοῦ τοῦ Θερμαίου κόλπου καὶ Θεσσαλονικείας ἢ μὲν
 τεταμένη πρὸς νότον μέχρι Σουνίου, ἢ δὲ πρὸς ἔω μέχρι
 τῆς Θρακίας χερρονήσου, γωνίαν τινὰ ποιοῦσα κατὰ 25
 τὸν μυχόν. εἰς ἑκάτερον δὲ καθηκούσης τῆς Μακεδο-
 νίας, ἀπὸ τῆς προτέρας λεχθείσης ἀρκτέον. τὰ μὲν δὴ
 πρῶτα μέρη τὰ περὶ Σούνιον ὑπερκειμένην ἔχει τὴν
 Ἀττικὴν σὺν τῇ Μεγαρικῇ μέχρι τοῦ Κρισαίου κόλ-
 που· μετὰ δὲ ταύτην ἢ Βοιωτικὴ ἐστὶ παραλλία ἢ πρὸς 30
 Εὐβοίαν· ὑπέρκειται δ' αὐτῆς ἢ λοιπὴ Βοιωτία ἐπὶ
 δύοσιν παράλληλος τῇ Ἀττικῇ. λέγει δὲ καὶ τὴν Ἐγνα-

τίαν ὁδὸν τελευτᾶν εἰς Θεσσαλονίκειαν ἀπὸ τοῦ Ἰο-
νίου κόλπου. Ε.

Τῶν ταινιαῶν, φησὶν, ἀφοριοῦμεν πρῶτους τοὺς 14
περὶ Πηνεῖον οἰκοῦντας καὶ τὸν Ἀλιάκμονα πρὸς θα-
5 λάττη. φεῖ δ' ὁ Πηνεῖος ἐκ τοῦ Πίνδου ὄρους διὰ μέ-
σης τῆς Θετταλίας πρὸς ἔω. διελθὼν δὲ τὰς τῶν Λα-
πιθῶν πόλεις καὶ Περραιβῶν τινὰς συνάπτει τοῖς Τέμ-
πεσι, παραλαβὼν πλείους ποταμούς, ὧν καὶ ὁ Εὐρώ-
πος, ὃν Τιταρήσιον εἶπεν ὁ ποιητής, τὰς πηγὰς ἔχοντα
10 ἀπὸ τοῦ Τιταρίου ὄρους συμφυοῦς τῷ Ὀλύμπῳ, ὃ κἀν-
τεῦθεν ἄρχεται διορίζειν τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τῆς
Θετταλίας. ἔστι γὰρ τὰ Τέμπη στενὸς αὐλῶν μεταξὺ
Ὀλύμπου καὶ Ὀσσης. φέρεται δ' ὁ Πηνεῖος ἀπὸ τῶν
στενῶν τούτων ἐπὶ σταδίους τετταράκοντα, ἐν ἀριστε-
15 ρᾷ μὲν ἔχων τὸν Ὀλυμπον, Μακεδονικὸν ὄρος μετεω-
ρότατον, [ἐν δὲ δεξιᾷ τὴν Ὀσσαν, ἐγγύς] τῶν ἐκβολῶν
τοῦ ποταμοῦ. ἐπὶ μὲν δὴ ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Πηνεῖου ἐν
δεξιᾷ Γυρτῶν ἴδρυται, Περραιβικὴ πόλις καὶ Μαγνη-
τις, ἐν ἣ Πειρίδους τε καὶ Ἰξίων ἐβασίλευσαν· ἀπέχει
20 δ' ὅσον σταδίους ἑκατὸν τῆς Γυρτῶνος πόλις Κραν-
νῶν, καὶ φασιν, ὅταν εἴπῃ ὁ ποιητής „τῷ μὲν ἄρ' ἐκ
„Θρήκης“ καὶ ἔξῃς, Ἐφύρους μὲν λέγεσθαι τοὺς Κραν-
νανίους, Φλεγύας δὲ τοὺς Γυρτανίους· ἐπὶ δὲ θάτερα
ἢ Πιερία. Ε.

25 Ὅτι ὁ Πηνεῖος ποταμός, ῥέων διὰ τῶν Τεμπῶν, 15
καὶ ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ Πίνδου ὄρους, καὶ διὰ μέσης
Θεσσαλίας καὶ τῶν Λαπιθῶν καὶ Περραιβῶν, δεχό-
μενός τε τὸν Εὐρώπου ποταμόν, ὃν Ὀμηρος Τιταρή-
σιον ἠνόμασε, διορίζει Μακεδονίαν μὲν πρὸς βορ-
30 ρᾶν, Θεσσαλίαν δὲ πρὸς νότον. αἱ δὲ τοῦ Εὐρώπου
ποταμοῦ πηγαὶ ἐκ τοῦ Τιταρίου ὄρους ἄρχονται, ὃ
ἔστι συνεχὲς τῷ Ὀλύμπῳ. καὶ ἔστιν ὁ μὲν Ὀλυμπος

τῆς Μακεδονίας, ἣ δὲ Ὅσσα τῆς Θεσσαλίας καὶ τὸ Πήλιον. Epit.

- 16 Ὅτι ὑπὸ ταῖς ὑπωρεῖαις τοῦ Ὀλύμπου παρὰ τὸν Πηνειὸν ποταμὸν Γυρτῶν ἔστι, πόλις Περραιβικὴ καὶ Μαγνητικὴ, ἐν ἣ Πειρίθους τε καὶ Ἰξίων ἦρξαν. ἀπέχει 5
C.330δ' ἑκατὸν τῆς Γυρτῶνος πόλεως Κραννῶν, καὶ φασιν, ὅταν εἴπῃ ὁ ποιητὴς „τὸ μὲν ἄρ' ἐκ Θρηκῆς,“ Ἐφύρους μὲν λέγεσθαι τοὺς Κραννωῖους, Φλεγύας δὲ τοὺς Γυρτωνίους. Epit.
- 16^a Ἀπέχει δὲ σταδίους ἑκατὸν Γυρτῶνος ἢ Κραννῶν 10 πόλις, ὡς φησι Στράβων. Stephanus in Κραννῶν.
- 16^b Ὁμόλιον πόλις Μακεδονίας καὶ Μαγνησίας. Στράβων ἐβδόμη. Stephanus v. Ὁμόλιον. cf. Strabo 9 p. 443.
- 17 Ὅτι τὸ Δίον ἢ πόλις οὐκ ἐν τῷ αἰγιαλῷ τοῦ Θερμαίου κόλπου ἔστιν ἐν ταῖς ὑπωρεῖαις τοῦ Ὀλύμπου, 15 ἀλλ' ὅσον ἐπὶ ἀπέχει σταδίους· ἔχει δ' ἢ πόλις τὸ Δίον κώμην πλησίον Πίμπλειαν, ἐνθα Ὀρφεὺς διέτριβεν. Epit.
- 18 Ὅτι ὑπὸ τῷ Ὀλύμπῳ πόλις Δίον. ἔχει δὲ κώμην πλησίον Πίμπλειαν· ἐνταῦθα τὸν Ὀρφέα διατρέψαι 20 φησι τὸν Κίκονα, ἄνδρα γόητα, ἀπὸ μουσικῆς ἅμα καὶ μαντικῆς καὶ τῶν περὶ τὰς τελετὰς ὀργιασμῶν ἀγυρτεύοντα τὸ πρῶτον, εἴτ' ἤδη καὶ μειζόνων ἀξιούντα ἑαυτὸν καὶ ὄχλον καὶ δύναμιν κατασκευαζόμενον· τοὺς μὲν οὖν ἐκουσίως ἀποδέχεσθαι, τινὰς δ' ὑπιδομένους 25 ἐπιβουλήν καὶ βίαν ἐπισυστάντας διαφθεῖραι αὐτόν. ἐνταῦθα πλησίον καὶ τὰ Λεῖβηθρα. E.
- 19 Ὅτι τὸ παλαιὸν οἱ μάντις καὶ μουσικὴν εἰργάζοντο. Epit.
- 20 Μετὰ δὲ τὸ Δίον αἱ τοῦ Ἀλιάκμονος ἐκβολαί· εἶτα 30 Πύθια Μεθώνη Ἄλωρος καὶ ὁ Ἐρίγων ποταμὸς καὶ Λουδίας, ὁ μὲν ἐκ Τρικλάρων ῥέων δι' Ὀρεστῶν καὶ

τῆς Πελαγονίας ἐν ἀριστερᾷ ἀφίει τὴν πόλιν καὶ συμ-
 βάλλων τῷ Ἀξιῷ· ὁ δὲ Λουδίας εἰς Πέλλαν ἀνάπλου-
 ἔχων σταδίων ἑκατὸν καὶ εἰκοσι. μέση δ' οὕσα ἡ Με-
 θώνη τῆς μὲν Πύδνης ὅσον τετταράκοντα σταδία
 5 ἀπέχει, τῆς Ἀλώρου δὲ ἑβδομήκοντα. ἔστι δ' ἡ Ἀλω-
 ρος τὸ μυχαίτατον τοῦ Θερμαίου κόλπου· * λέγεται δὲ
 Θεσσαλονίκη δια τὴν ἐπιφάνειαν. τὴν μὲν οὖν Ἀλω-
 ρον Βοττακὴν νομίζουσι, τὴν δὲ Πύδναν Πιερικὴν.
 Πέλλα ἔστι μὲν τῆς κάτω Μακεδονίας ἢ Βοττιαῖοι
 10 κατεῖχον· ἐνταῦθ' ἦν κάλαι τὸ τῆς Μακεδονίας χρη-
 ματιστήριον· ἠϋξῆσε τὴν πόλιν ἐκ μικρᾶς Φίλιππος
 τραφεὶς ἐν αὐτῇ. ἔχει δ' ἄκραν ἐν λίμνῃ τῇ καλουμένῃ
 Λουδία· ἐκ ταύτης ὁ Λουδίας ἐκδίδωσι ποταμός, αὐτὴν
 δὲ πληροὶ τοῦ Ἀξιοῦ τι ἀπόσπασμα. ὁ δὲ Ἀξιὸς ἐκδί-
 15 δωσι μεταξὺ Χαλάστρας καὶ Θέρμης· ἐπίκειται δὲ τῷ
 ποταμῷ τούτῳ χωρίον ἐρυμνόν, ὃ νῦν μὲν καλεῖται
 Ἀβυδῶν, Ὀμηρος δ' Ἀμυδῶνα καλεῖ, καὶ φησι τοὺς
 Παίονας ἐντεῦθεν εἰς Τροίαν ἐπικούρους ἐλθεῖν „τη-
 „λόθεν ἔξ Ἀμυδῶνος ἀπ' Ἀξιοῦ εὐρυρέοντος.“ κατε-
 20 σκάφη δ' ὑπὸ τῶν Ἀργεαδῶν. Ε.
 Ὅτι ὁ Ἀξιὸς θολερὸς φεῖ· ὁ δ' Ὀμηρος Ἀξιοῦ κάλ- 21
 λιστον ὕδωρ φησί, ἴσως διὰ τὴν πηγὴν τὴν καλουμέ-
 νην Αἴαν, ἢ καθαρώτατον ἐκδιδοῦσα ὕδωρ εἰς τοῦτον
 ἐλέγχει φαύλην ὑπάρχουσαν τὴν νῦν φερομένην γρα-
 25 φὴν παρὰ τῷ κοιμητῇ. μετὰ δὲ Ἀξιὸν Ἐχέδωρος ἐν στα-
 δίοις εἰκοσιν· εἶτα Θεσσαλονίκη Κασάνδρου κτίσμα
 ἐν ἄλλοις τετταράκοντα καὶ ἡ Ἐγνατία ὁδός. ἐπωνό-
 μασε δὲ τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς Θεσσαλο-
 νίκης, Φιλίππου δὲ τοῦ Ἀμύντου θυγατρὸς, καθελῶν
 30 τὰ ἐν τῇ Κρουσίδι πολιόμενα καὶ τὰ ἐν τῷ Θερμαίῳ
 κόλπῳ περὶ ἑξ καὶ εἰκοσι καὶ συνοικίσσας εἰς ἓν· ἡ δὲ
 μητρόπολις τῆς νῦν Μακεδονίας ἔστι. τῶν δὲ συνοι-

κισθεισῶν ἦν Ἀπολλωνία καὶ Χαλάστρα καὶ Θέρμα καὶ Γαρησκὸς καὶ Αἴνεια καὶ Κισσός, ὧν τὴν Κισσὸν ὑπονοήσειεν ἂν τις τῷ Κισσῷ προσήκειν, οὐ μέμνηται ὁ ποιητής „Κισσῆς τὸν γ' ἔθρεψε,“ τὸν Ἰπιδάμαντα λέγων. Ε.

22 Ὅτι μετὰ τὸ Διον πόλιν ὁ Ἀλιάνων ποταμὸς ἔστιν, ἐκβάλλων εἰς τὸν Θερμαῖον κόλπον· καὶ τὸ ἀπὸ τούτου ἢ πρὸς βορρᾶν τοῦ κόλπου παραλία Πιερία καλεῖται ἕως τοῦ Ἀξιοῦ ποταμοῦ, ἐν ἧ καὶ πόλις Πύδνα, ἢ νῦν Κίτρον καλεῖται· εἶτα Μεθώνη καὶ Ἄλωρος πό- 10 λεις· εἶτα Ἐρίγων καὶ Λουδίας ποταμοί· ἀπὸ δὲ Λουδίου εἰς Πέλλαν πόλιν ἀνάπλους στάδια ἑκατὸν εἴκοσιν. ἀπέχει δ' ἡ Μεθώνη τῆς μὲν Πύδνης στάδια τεταράκοντα, τῆς Ἀλώρου δὲ ἑβδομήκοντα στάδια. ἡ μὲν οὖν Πύδνα Πιερικὴ ἔστι πόλις, ἡ δὲ Ἄλωρος Βοτταϊκὴ. 15 ἐν μὲν οὖν τῷ πρὸ τῆς Πύδνης πεδίῳ Ῥωμαῖοι Περσέα καταπολεμήσαντες καθείλον τὴν τῶν Μακεδόνων βασιλείαν, ἐν δὲ τῷ πρὸ τῆς Μεθώνης πεδίῳ γενέσθαι συνέβη Φιλίππῳ τῷ Ἀμύντου τὴν ἐκκοπήν τοῦ δεξιῦ ὀφθαλμοῦ καταπελτικῶ βέλει κατὰ τὴν πολιορκίαν 20 τῆς πόλεως. Erit.

23 Ὅτι τὴν Πέλλαν οὖσαν μικρὰν πρότερον Φίλιππος εἰς μῆκος ἠϋξησε τραφαῖς ἐν αὐτῇ· ἔχει δὲ λίμνην πρὸ αὐτῆς, ἐξ ἧς ὁ Λουδίας ποταμὸς ῥεῖ· τὴν δὲ λίμνην πληροῖ τοῦ Ἀξιοῦ τι ποταμοῦ ἀπόσπασμα. εἶτα ὁ Ἀξίως 25 διαιρῶν τὴν τε Βοτταϊαίαν καὶ τὴν Ἀμφαξίτιν γῆν, καὶ παραλαβὼν τὸν Ἐρίγωνα ποταμὸν ἐξήλθισι μεταξὺ Χαλάστρας καὶ Θέρμης· ἐπίκειται δὲ τῷ Ἀξιῷ ποταμῷ χωρίον, ὄπερ Ὀμηρος Ἀμυδῶνα καλεῖ, καὶ φησι τοὺς Παίονας ἐντεῦθεν εἰς Τροίαν ἐπικούρους ἔλθεῖν „τηλόθεν ἐξ 30 „Ἀμυδῶνος ἀπ' Ἀξιοῦ εὐφυρέοντος.“ ἀλλ' ἐπεὶ ὁ μὲν Ἀξίως θολερὸς ἔστι, κρήνη δὲ τις ἐξ Ἀμυδῶνος ἀνί-

σχουσα και επιμυγνυμένη αὐτῷ κάλλιστον ὕδατος, δια
 τοῦτο τὸν ἐξῆς στίχον „Ἄξιῦ, οὐ κάλλιστον ὕδωρ
 „ἐπικίδνεται Αἶαν“ μεταγράφουσιν οὕτως „Ἄξιῦ, ᾧ
 „κάλλιστον ὕδωρ ἐπικίδνεται Αἴης.“ οὐ γὰρ τὸ τοῦ
 5 Ἄξιῦ ὕδωρ κάλλιστον τῇ πηγῇ ἐπικίδνεται, ἀλλὰ τὸ
 τῆς πηγῆς τῷ Ἄξιῳ. Epit.

Ἐν δὲ τῷ „ἐπικίδνεται αἴη“ ἢ „αἶαν“ (διττῶς γὰρ 23
 ἡ γραφή) αἶαν τινὲς οὐ τὴν γῆν ἐνόησαν, ἀλλὰ τινὰ πη-
 γήν, ὡς δῆλον ἐξ ὧν ὁ γεωγράφος φησί, λέγων ὅτι ἡ
 10 παρ' Ὀμήρῳ Ἀμυδῶν Ἀβυδῶν ὕστερον ἐκλήθη, κατε-
 σκάφη δὲ πηγὴ δὲ πλησίον Ἀμυδῶνος Αἶα καλου-
 μένη καθαρώτατον ὕδωρ ἐκδιδούσα εἰς τὸν Ἄξιον, ὃς
 ἐκ πολλῶν πληρούμενος ποταμῶν θολαρὸς ῥέει. φαύλη
 οὖν, φησὶν, ἡ φερομένη γραφὴ Ἄξιου κάλλιστον ὕδωρ
 15 ἐπικίδνεται αἴη, ὡς δηλαδὴ οὐ τοῦ Ἄξιου ἐπικιδνάντος
 τὸ ὕδωρ τῇ πηγῇ, ἀλλ' ἀνάκαλιν· εἶτα ὑποδυσκόλως
 αἰτιώμενος ὁ γεωγράφος καὶ τὸ νοῆσαι τὴν αἶαν ἐπὶ
 τῆς γῆς ἔοικε παντελῶς ἐθέλειν ἐκβαλεῖν τοῦ Ὀμηρι-
 κοῦ ἔπους τὴν τοιαύτην λέξιν. Eustathius ad Il. β 850.
 20 Ὅτι μετὰ τὸν Ἄξιόν ποταμὸν ἡ Θεσσαλονίκη ἐστὶ 24
 πόλις, ἢ πρότερον Θέρμη ἐκαλεῖτο· κτίσμα δ' ἐστὶ Κασ-
 σάνδρου, ὃς ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς ἑαυτοῦ γυναικός, παι-
 δὸς δὲ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου, ὠνόμασε· μετῴκισε δὲ
 τὰ πέριξ πολίχνια εἰς αὐτήν, οἷον Χαλάστραν Αἰνεῖαν
 25 Κισσὸν καὶ τινὰ καὶ ἄλλα. ἐκ δὲ τοῦ Κισσοῦ τούτου
 ὑπονοήσειεν ἂν τις γενέσθαι καὶ τὸν παρ' Ὀμήρῳ Ἴφι-
 δάμαντα, οὗ ὁ κάππος Κισσεὺς ἔθρεψεν αὐτὸν (φησὶν)
 ἐν Θρήκῃ, ἢ νῦν Μακεδονία καλεῖται. Epit.

Ὅτι αὐτοῦ ποῦ καὶ τὸ Βέρμιον ὄρος, ὃ πρότερον 25
 30 κατεῖχον Βρίγες Θρακῶν ἔθνος, ὧν τινες διαβάντες
 εἰς τὴν Ἀσίαν Φρύγες μετωνομάσθησαν· μετὰ δὲ Θεσ-
 σαλονίκειάν ἐστὶ τὰ λοιπὰ τοῦ Θερμαίου κόλπου μέχρι

τοῦ Καναστραίου. τοῦτο δ' ἐστὶν ἄκρα χερρονησίβου-
σα, ἀνταίρουσα τῇ Μαγνήτιδι· ὄνομα δὲ τῇ χερρονήσῳ
Παλλήνῃ· πενταστάδιον δ' ἔχει τὸν ἰσθμὸν διορωρυ-
μένον· κεῖται δ' ἐπ' αὐτῷ πόλις ἢ πρότερον μὲν Ποτί-
δαια, Κορινθίων κτίσμα, ὕστερον δὲ Κασάνδρεια ἀπὸ 5
τοῦ αὐτοῦ βασιλέως Κασάνδρου ἀναλαβόντος αὐτὴν
ἀνατετραμμένην· ὁ περίπλους ταύτης τῆς χερρονήσου
πεντακοσίων καὶ ἑβδομήκοντα. ἔτι δὲ πρότερον τοὺς
Γίγαντας ἐνταῦθα γενέσθαι φασι καὶ τὴν χώραν ὀνο-
μάζεσθαι Φλέγραν οἱ μὲν μυθολογοῦντες οἱ δὲ πιθα- 10
νώτερον ἔθνος τι βάρβαρον καὶ ἀσεβὲς ἀποφαίνοντες
τὸ κατέχον τὸν τόπον, καταλυθὲν δ' ὑπὸ Ἡρακλέους,
ἠνίκα τὴν Τροίαν ἔλων ἀνέπλει εἰς τὴν οἰκίαν. κἀν-
ταῦθα δὲ τῆς λύμης αἱ Τρωάδες αἰτιαὶ λέγονται, ἐμ-
πρήσασαι τὰς ναῦς, ἵνα μὴ ταῖς γυναιξὶ τῶν ἐλόντων 15
αὐτὰς δουλεύοιεν. Ε.

- 26 Ὅτι ἡ Βέρροια πόλις ἐν ταῖς ὑπωρεῖαις κεῖται τοῦ
Βερμίου ὄρους. Epit.
- 27 Ὅτι ἡ Παλλήνη χερρόνησος, ἧς ἐν τῷ ἰσθμῷ κεί-
ται ἢ πρὶν μὲν Ποτίδαια νῦν δὲ Κασσάνδρεια, Φλέγρα 20
τὸ πρὶν ἐκαλεῖτο· ᾤκουν δ' αὐτὴν οἱ μυθευόμενοι Γί-
γαντες, ἔθνος ἀσεβὲς καὶ ἄνομον, οὗς Ἡρακλῆς διέ-
φθειρεν· ἔχει δὲ πόλεις τέσσαρας, Ἄφυτιν Μένδην
Σκιώνην Σάνην. Epit.
- 28 Ὅτι διεῖχε Ποτιδαίας Ὀλύμπτος ἑβδομήκοντα στα- 25
δίους. Ε.
- 29 Ὅτι τῆς Ὀλύμπου ἐπίνειόν ἐστι Μηνύπερνα ἐν τῷ
Τορωναίῳ κόλπῳ. Epit.
- 30 Ὅτι πλησίον Ὀλύμπου χωρίον ἐστὶ κοῖλον, καλού-
μενον Κανθαρώλεθρον ἐκ τοῦ συμβεβηκότος· τὸ γὰρ 30
ξῶν ὁ κἀνθαρος τῆς πέριξ χώρας γινόμενος, ἠνίκα
ψαύσῃ τοῦ χωρίου ἐκείνου, διαφθίρεται. Epit.

Μετὰ δὲ Κασάνδρειαν ἐφεξῆς ἡ λοιπὴ τοῦ Τορω- 31
νικοῦ κόλπου παραλία μέχρι Δέρρεως· ἄκρα δ' ἐστὶν
ἀνταίρουσα τῷ Καναστραίῳ καὶ ποιουσα τὸν κόλπον.
ἀπαντικρὺ δὲ τῆς Δέρρεως πρὸς ἕω τὰ ἄκρα τοῦ Ἄθω,
5 μεταξὺ δὲ ὁ Σιγγικὸς κόλπος ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῷ πόλεως
ἀρχαίας κατεσκαμμένης Σίγγου τοῦνομα. μεθ' ἣν
Ἄκανθος ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ τοῦ Ἄθω κειμένη πόλις, Ἀν-
δρίων κτίσμα, ἀφ' ἧς συχνοὶ καὶ τὸν κόλπον Ἀκάνθιον
καλοῦσι. Ε.

10 Ὅτι ἀντικρὺ Κανάστρου, ἄκρου τῆς Παλλήνης, 32
ἡ Δέρρις ἐστὶν ἄκρα πλησίον Κωφοῦ λιμένος, καὶ ὁ
Τορωναῖος κόλπος ὑπὸ τούτων ἀφορίζεται. καὶ πρὸς
ἀνατολὰς αὐτῆς κεῖται τὸ ἄκρον τοῦ Ἄθωνος, ὃ ἀφορί-
ζει τὸν Σιγγιτικὸν κόλπον, ὡς εἶναι ἐφεξῆς κόλπους τοῦ
15 Αἰγαίου πελάγους πρὸς βορρᾶν, ἀλλήλων ἀπέχοντας
οὕτως, Μαλιακὸν Παρασιτικὸν Θερμαῖον Τορωναῖον
Σιγγιτικὸν Στρυμονικόν. τὰ δὲ ἄκρα Ποσειδίου μὲν τὸ
μεταξὺ Μαλιακοῦ καὶ Παρασιτικοῦ, τὸ δὲ ἐφεξῆς πρὸς
βορρᾶν Σηπιάς, εἶτα τὸ ἐν Παλλήνῃ Κανάστρου, εἶτα
20 Δέρρις, εἶτα Νυμφαῖον ἐν τῷ Ἄθωνι πρὸς τῷ Σιγγιτι-
κῷ, τὸ δὲ πρὸς τῷ Στρυμονικῷ Ἀκράθως ἄκρον, ὧν με-
ταξὺ ὁ Ἄθων, οὗ πρὸς ἀνατολὰς ἡ Αἴμνος· πρὸς δὲ βορ-
ρᾶν ἀφορίζει τὸν Στρυμονικὸν κόλπον ἡ Νεάπολις. Εἰπὶ.

Ἅκανθος πόλις ἐν τῷ Σιγγιτικῷ κόλπῳ ἐστὶ 33
25 παραλίος πλησίον τῆς τοῦ Ξέρξου διώρυχος· ἔχει δ'
ὁ Ἄθων πέντε πόλεις, Δίον Κλεωνὰς Θύσσον Ὀλόφυ-
ξιν Ἀκροθάους· αὕτη δὲ πρὸς τῇ κορυφῇ τοῦ Ἄθω-
νος κεῖται. ἔστι δ' ὁ Ἄθων ὄρος μαστοειδὲς ὀξύτατον
ὑψηλότατον· οὐ οἱ τὴν κορυφὴν οἰκοῦντες ὁρῶσι τὸν
30 ἥλιον ἀνατέλλοντα πρὸ ὠρῶν τριῶν τῆς ἐν τῇ παραλίᾳ
ἀνατολῆς. καὶ ἐστὶν ἀπὸ πόλεως τῆς Ἀκάνθου ὁ περί-
πλους τῆς χερσονήσου ἕως Σταγείρου, πόλεως τοῦ

Ἀριστοτέλους, στάδια τετρακόσια, ἐν ἣ λιμὴν ὄνομα Κάκρος καὶ νησίον ὁμώνυμον τῷ λιμένι· εἶτα αἱ τοῦ Στρυμόνος ἐκβολαί· εἶτα Φάγρης Γαληφὸς Ἀπολλωνία, πᾶσαι πόλεις· εἶτα τὸ Νέστου στόμα τοῦ διορίζοντος Μακεδονίαν καὶ Θράκην, ὡς Φίλιππος καὶ Ἀλέξανδρος ὁ τούτου παῖς διώριζον ἐν τοῖς κατ' αὐτοὺς χρόνοις. εἰσὶ δὲ περὶ τὸν Στρυμονικὸν κόλπον πόλεις καὶ ἔτραι, οἷον Μύρκινος Ἄργιλος Δραβῆσκος Δάτον, ὅπερ καὶ ἀρίστην ἔχει χώραν καὶ εὐκαρπον καὶ ναυπήγια καὶ χρυσοῦ μέταλλα· ἀφ' οὗ καὶ παροιμία „Δά- 10 „τον ἀγαθῶν,“ ὡς καὶ „ἀγαθῶν ἀγαθίδας.“ Epit.

34 Ὅτι πλεῖστα μέταλλά ἐστι χρυσοῦ ἐν ταῖς Κρησί- σιν, ὅπου νῦν οἱ Φίλιπποι πόλις ἴδρυται, πλησίον τοῦ Παγγαίου ὄρους· καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Παγγαῖον ὄρος χρυσεῖα καὶ ἀργυρεῖα ἔχει μέταλλα καὶ ἡ πέραν καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ 15 Στρυμόνος ποταμοῦ μέχρι Παιονίας· φασι δὲ καὶ τοὺς τὴν Παιονίαν γῆν ἀροῦντας εὐρίσκειν χρυσοῦ τινα μόρια. Epit.

35 Ἔστι δ' ὁ Ἄθως ὄρος ὑψηλὸν καὶ μαστοειδές, ὥστε τοὺς ἐν ταῖς κορυφαῖς ἤδη ἀνίσχοντος ἡλίου κάμνειν 20 ἀροῦντας, ἡνίκα ἀλεκτοροφανίας ἀρχὴ παρὰ τοῖς τὴν ἀκτὴν οἰκοῦσίν ἐστιν. ἐν δὲ τῇ ἀκτῇ ταύτῃ Θάμυρις ὁ Θραξ ἐβασίλευσε, τῶν αὐτῶν ἐπιτηδευμάτων γεγωνῶς ὦν καὶ Ὀρφεύς. ἐνταῦθα δὲ καὶ διῶρυξ δεικνύται ἢ περὶ τὴν Ἀκανθοῦν, καθ' ἣν Ξέρξης τὸν Ἄθω διορύξει 25 λέγεται καὶ διαγαγεῖν ἐκ τοῦ Στρυμονικοῦ κόλπου διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ, δεξιόμενος τὴν θάλασσαν εἰς τὴν διώρυγα. Δημήτριος δ' ὁ Σκήψιος οὐκ οἰεται πλευσθῆναι τὴν διώρυγα ταύτην· μέχρι μὲν γὰρ δέκα σταδίων εὐγερων καὶ ὀρυκτῆν εἶναι, διορωρύχθαι δ' ἐπὶ πλάτος πλεθρι- 30 αῖον, εἰδ' ὑψηλὸν εἶναι πλαταμῶνα σταδιατὸν σχεδόν τι τὸ μῆκος, ὅσον οὐκ ἐνὸν ἐκλατομηθῆναι δι' ὅλου

- μέχρι θαλάσσης· εἰ δὲ καὶ μέχρι δεῦρο, οὗ γε καὶ κατὰ
 βυθοῦ ᾧστε πόρον γενέσθαι πλωτόν· ὅπου Ἀλέξαρχον
 τὸν Ἀντικαίρου πόλιν ὑποδείμασθαι τὴν Οὐρανόπο-
 λιν τριάκοντα σταδίων τὸν κύκλον ἔχουσαν. ᾤκησαν
 5 δὲ τὴν χειρρόνησον ταύτην τῶν ἐκ Δήμου Πελασγῶν
 τινες, εἰς πέντε διηρημένοι πόλίσματα, Κλεωνὰς Ὀλό-
 φυξιν Ἀκροθώους Διον Θύσσον. μετὰ δὲ Ἄθω ὁ Στρυ-
 μονικὸς κόλπος μέχρι Νέστου τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἀφορί-
 ζοντος τὴν κατὰ Φίλιππον καὶ Ἀλέξανδρον Μακεδο-
 10 νίαν· εἰς μέντοι τὰκριβὲς ἄκρα τίς ἐστίν ἢ ποιοῦσα τὸν
 κόλπον πρὸς τὸν Ἄθω, πόλιν ἐσχηκνία τὴν Ἀπολλω-
 νίαν. ἐν δὲ τῷ κόλπῳ πρώτη μετὰ τὸν Ἀκανθίαν λι-
 μένα Στάγειρα, ἔρημος, καὶ αὐτὴ τῶν Χαλκιδικῶν,
 Ἀριστοτέλους πατρίς, καὶ λιμὴν αὐτῆς Κάπρος καὶ
 15 νησιῶν ὁμώνυμον τούτῳ· εἰδ' ὁ Στρυμῶν καὶ ὁ ἀνά-
 πλους εἰς Ἀμφίπολιν εἴκοσι σταδίων· ἐστὶ δ' Ἀθη-
 ναίων κτίσμα ἐν τῷ τόπῳ ἰδρυμένον τούτῳ, ὃς καλεῖ-
 ται Ἐννέα ὁδοί· εἶτα Γαληψὸς καὶ Ἀπολλωνία, κατε-
 σκαμμέναι ὑπὸ Φιλίππου. Ε.
- 20 Ἀπὸ Πηνειοῦ φησὶν εἰς Πύδναν σταδίου* ἑκατὸν 36
 εἴκοσι. παρὰ δὲ τὴν παραλίαν τοῦ Στρυμόνος καὶ Λα-
 τηνῶν πόλις Νεάπολις καὶ αὐτὸ τὸ Δάτον, εὐκαρπα
 πεδία καὶ λίμνην καὶ ποταμοὺς καὶ ναυπήγια καὶ χρυ-
 σεῖα λυσιτελεῖ ἔχον, ἀφ' οὗ καὶ παροιμιάζονται „Δάτον
 25 ἀγαθῶν“ ὡς καὶ „ἀγαθῶν ἀγαθίδας.“ ἐστὶ δ' ἡ χώρα
 ἢ πρὸς τὸ Στρυμόνος πέραν, ἢ μὲν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ καὶ
 τοῖς περὶ Δάτον τόποις Ὀδόμαντες καὶ Ἠδωνοὶ καὶ Βι-
 σάλται, οἳ τε αὐτόχθονες καὶ οἱ ἐκ Μακεδονίας δια-
 βάντες, ἐν οἷς Ῥῆσος ἐβασίλευσεν. ὑπὲρ δὲ τῆς Ἀμφι-
 30 πόλεως Βισάλται καὶ μέχρι πόλεως Ἡρακλείας, ἔχοντες
 αὐλῶνα εὐκαρπον, ὃν διαρρεῖ ὁ Στρυμῶν ὠρημέ-
 νος ἐκ τῶν περὶ Ῥοδόπην Ἀγριάνων, οἷς παράκειται

τῆς Μακεδονίας ἢ Παρορβηλία, ἐν μεσογαίᾳ ἔχουσα κατὰ τὸν αὐλῶνα τὸν ἀπὸ Εἰδομένης Καλλίπολιν Ὀρθόπολιν Φιλιππούπολιν Γαρησκόν. ἐν δὲ τοῖς Βισαλταῖς ἀνα ποταμὸν ἰόντι τὸν Στρυμόνα καὶ ἡ Βέργη ἴδρονται, κώμη ἀπέχουσα Ἀμφιπόλεως περὶ διακοσίους 5 σταδίους. ἐπὶ δὲ ἄρκτους ἰόντι ἀπὸ Ἡρακλείας καὶ τὰ στενὰ δι' ἧν ὁ Στρυμὼν φέρεται, δεξιὸν ἔχοντι τὸν ποταμὸν ἐκ μὲν τῶν εὐωνύμων ἐστὶν ἡ Παιονία καὶ τὰ περὶ τὸν Δόβηρον καὶ τὴν Ῥοδόπην καὶ τὸν Αἴμον ὄρος, ἐν δεξιᾷ δὲ τὰ περὶ τὸν Αἴμον. ἐντὸς δὲ τοῦ 10 Στρυμόνος πρὸς αὐτῷ μὲν τῷ ποταμῷ ἡ Σκοτοῦσσα ἐστι, πρὸς δὲ τῇ λίμνῃ τῇ Βόλβῃ Ἀρέθουσα. καὶ δὴ καὶ μάλιστα λέγονται Μυγδόνες οἱ περὶ τὴν λίμνην. οὐ μόνον δ' ὁ Ἀξιὸς ἐκ Παιόνων ἔχει τὴν φύσιν, ἀλλὰ καὶ ὁ Στρυμὼν· ἐξ Ἀγριάνων γὰρ διὰ Μαίδων καὶ Σιντῶν 15 εἰς τὰ μεταξὺ Βισαλτῶν καὶ Ὀδομάντων ἐκπίπτει. Ε.

- 37 Ὅτι ὁ Στρυμὼν ποταμὸς ἄρχεται ἐκ τῶν περὶ τὴν Ῥοδόπην Ἀγριάνων. Epit.
- 38 Τοὺς δὲ Παίονας οἱ μὲν ἀποίκους Φρυγῶν οἱ δ' ἀρχηγέτας ἀποφαίνουσι, καὶ τὴν Παιονίαν μέχρι 20 Πελαγονίας καὶ Πισρίας ἐκτετάσθαι φασί· καλεῖσθαι δὲ πρότερον Ὀρεστίαν τὴν Πελαγονίαν, τὸν δὲ Ἀστεροπαῖον, ἓνα τῶν ἐκ Παιονίας στρατευσάντων ἐπ' Ἴλιον ἡγεμόνων, οὐκ ἀπεικότως υἱὸν λέγεσθαι Πηλεγόνος, καὶ αὐτοὺς τοὺς Παίονας καλεῖσθαι Πελαγόνους. Ε. 25
- 39 Ὅτι ὁ παρ' Ὀμήρῳ Ἀστεροπαῖος υἱὸς Πηλεγόνος ἐκ Παιονίας ἦν τῆς ἐν Μακεδονίᾳ ἱστορεῖται· διὸ καὶ Πηλεγόνος υἱός· οἱ γὰρ Παίονες Πελαγόνους ἐκαλοῦντο. Epit.
- 40 Ἐπεὶ δὲ ὁ παιανισμὸς τῶν Θρακῶν τιτανισμὸς ὑπὸ 30 τῶν Ἑλλήνων λέγεται κατὰ μίμησιν τῆς ἐν παιᾷσι φωνῆς, καὶ οἱ Τιτᾶνες ἐκλήθησαν Πηλαγόνους. Ε.

Ἵτι καὶ πάλαι καὶ νῦν οἱ Παίονες φαίνονται πολ- 41
λὴν τῆς νῦν Μακεδονίας κατεσχηκότες, ὡς καὶ Πέρι-
νον πολιορκῆσαι, καὶ Κρηστωνίαν καὶ Μυγδονίδα πᾶ-
σαν καὶ τὴν Ἀγριάνων μέχρι Παγγαίου ὑπ' αὐτοῖς γε-
5 νέσθαι. τῆς δ' ἐν τῷ Στρυμονικῷ κόλῳ παραλίας τῆς
ἀπὸ Γαληψοῦ μέχρι Νέστου ὑπέρκεινται οἱ Φίλιπποι
καὶ τὰ περὶ Φιλίππους. οἱ δὲ Φίλιπποι Κρηνίδες ἐκα-
λοῦντο πρότερον, κατοικία μικρά· ἠϋξήθη δὲ μετὰ τὴν
περὶ Βροῦτον καὶ Κάσσιον ἦτταν. Ε.

10 Ἵτι οἱ νῦν Φίλιπποι πόλις Κρηνίδες ἐκαλοῦντο 43
τὸ παλαιόν. Εἰπὶ.

Πρόκεινται δὲ τῆς παραλίας ταύτης δύο νῆσοι, 44
Λήμνος καὶ Θάσος. μετὰ δὲ τὸν εἰς Θάσον πορθμὸν
Ἰβδηρα καὶ τὰ περὶ Ἰβδήρου μυθευόμενα. ᾤκησαν δ'
15 αὐτὴν Βίστονες Θωράκες, ὧν Διομήδης ἦρχεν· οὐ μέ-
νει δ' ὁ Νέστος ἐπὶ ταύτου ῥεῖθρου διὰ παντός, ἀλλὰ
κατακλύζει τὴν χώραν πολλάκις. εἶτα Δίκαια πόλις ἐν
κόλῳ κειμένη καὶ λιμὴν· ὑπέρκειται δὲ τούτων ἡ Βι-
στονὶς λίμνη κύκλον ἔχουσα ὄσον διακόσιων σταδίων.
20 φασὶ δὲ τοῦ πεδίου κοίλον παντάπασιν ὄντος καὶ τα-
πεινοτέρου τῆς θαλάττης ἰπποκρατούμενον τὸν Ἡρα-
κλέα, ἠνικά ἦλθεν ἐπὶ τὰς τοῦ Διομήδους ἵππους, διο-
ρῦξαι τὴν ἥονα καὶ τὴν θάλατταν ἐπαφέντα τῷ πεδίῳ
κρατῆσαι τῶν ἐναντίων. δείκνυται δὲ καὶ τὸ βασιλεῖον
25 Διομήδους ἀπὸ συμβεβηκότες καλούμενον Καρτερά
κώμη διὰ τὴν ἐρμυνότητα. μετὰ δὲ τὴν ἀνὰ μέσον λί-
μνην Ξάνθεια Μαρώνεια καὶ Ἰσμαρος, αἱ τῶν Κικό-
νων πόλεις· καλεῖται δὲ νῦν Ἰσμάρα πλησίον τῆς Μα-
ρωνείας· πλησίον δὲ καὶ ἡ Ἰσμαρὶς ἐξίησι λίμνη· κα-
30 λεῖται δὲ τὸ ρεῖθρον ἠδύ ... γειον· αὐτοῦ δὲ καὶ αἱ
Θασίων λεγόμεναι κεφαλαί. Σαπαῖοι δ' εἰσὶν οἱ ὑπερ-
κείμενοι. Ε.

- 45 Ὅτι τὰ Τόπειρα ἔστι πρὸς Ἀβδήροις καὶ Μαρω-
νεία. E.
- 46 Ὅτι Σιντοὶ ἔθνος Θρακικὸν κατῴκει τὴν Δῆμμον
νῆσον· ὅθεν Ὅμηρος Σίντιας αὐτοὺς καλεῖ λέγων
„ἔνθα με Σίντιες ἄνδρες.“ Epit. 5
- 47 Ὅτι μετὰ τὸν Νέστον ποταμὸν πρὸς ἀνατολὰς
Ἀβδηρα πόλις, ἐπώνυμος Ἀβδήρου, ὃν οἱ τοῦ Διομή-
δους ἵπποι ἐφάγον· εἶτα Δίκαια πόλις πλησίον, ἧς
ὑπέρεκται λίμνη μεγάλη ἢ Βιστονίς· εἶτα πόλις Μα-
ρώνεια. Epit. 10
- 48 Ἔστι δ' ἡ Θράκη σύμπασα ἐκ δυεῖν καὶ εἰκοσιν
ἔθνων συννεστώσα· δύναται δὲ στέλλειν καίπερ οὐσα
περισσῶς ἐκπεπονημένη μυρίους καὶ πεντακισχιλίους
ἰππέας, πεζῶν δὲ καὶ εἴκοσι μυριάδας. μετὰ δὲ τὴν
Μαρωνείαν Ὀρθαγόρεια πόλις καὶ τὰ περὶ Σέρριον, 15
παράπλους τραχὺς, καὶ τὸ τῶν Σαμοθράκων πολίχνιον
Τέμπυρα καὶ ἄλλο Χαράκωμα, οὗ πρόκειται ἡ Σαμο-
θράκη νῆσος, καὶ Ἴμβρος οὐ πολὺ ἄπωθεν ταύτης·
πλέον δ' ἢ διπλάσιον ἢ Θάσος. ἀπὸ δὲ Χαρακώματος
Δορίσκος, ὅπου ἐμέτρησε Ξέρξης τῆς στρατιᾶς τὸ πλη- 20
θος. εἶθ' Ἔβρος ἀνάπλουν ἔχων εἰς Κύψελα ἑκατὸν
εἰκοσι· τῆς Μακεδονίας φησὶ τοῦτο ὄριον, ἣν ἀφεί-
λοντο Περσέα Ῥωμαῖοι καὶ μετὰ ταῦτα τὸν Ψευδοφι-
λιππον. Παῦλος μὲν οὖν ὁ τὸν Περσέα ἐλὼν συνάψας
τῇ Μακεδονίᾳ καὶ τὰ Ἑπειρωτικά ἔθνη εἰς τέτταρα 25
μέρη διέταξε τὴν χώραν, καὶ τὸ μὲν προσένειμεν Ἀμ-
φιπόλει, τὸ δὲ Θεσσαλονικείᾳ, τὸ δὲ Πέλλῃ, τὸ δὲ Πε-
λαγόσι. παροικοῦσι δὲ τὸν Ἔβρον Κορπιλοὶ καὶ Βρέ-
ναι ἐτι ἀνωτέρω, εἴτ' ἔσχατοι Βέσσοι· μέχρι γὰρ δεῦρο
ὁ ἀνάπλους. ἅπαντα δὲ τὰ ἔθνη ληστρικά ταῦτα, μά- 30
λιστα δ' οἱ Βέσσοι, οὓς λέγει γειτονεῦειν Ὀδρύσαις καὶ
Σαπαίοις. Ἀστῶν δὲ βασιλείον ἦν Βιζύη. Ὀδρύσας δὲ

καλοῦσιν ἐνιοὶ πάντας τοὺς ἀπὸ Ἐβρου καὶ Κυψέλων
μέχρι Ὀδησοῦ τῆς παραλλίας ὑπεροικοῦντας, ὧν ἐβα-
σίλευσεν Ἀμάδοκος καὶ Κερσοβλέπτης καὶ Βηρισάδης
καὶ Σεύθης καὶ Κότυς. Ε.

5 Ὅτι ὁ νῦν ποταμὸς Ῥιγινία ἐν Θράκῃ καλούμενος 49
Ἐρίγων ἦν καλούμενος. Epit.

Ὅτι τὴν Σαμοθράκην Ἰασίων καὶ Δάρδανος ἀδελ- 50
φοὶ ᾤκουν· κεραυνωθέντος δὲ Ἰασίωνος διὰ τὴν εἰς
Δήμητρα ἀμαρτίαν, ὁ Δάρδανος ἀπάρας ἐκ Σαμοθρά-
10 κης, ἐλθὼν ᾤκησεν ἐν τῇ ὑπαρείᾳ τῆς Ἰδης, τὴν πόλιν
Δαρδανίαν καλέσας, καὶ ἐδίδαξε τοὺς Τρῶας τὰ ἐν
Σαμοθράκῃ μυστήρια· ἐκαλεῖτο δὲ ἡ Σαμοθράκῃ Σά-
μος πρὶν. Epit.

Ὅτι τοὺς ἐν τῇ Σαμοθράκῃ τιμωμένους θεοὺς εἰ- 51
15 ρήκασι πολλοὶ τοὺς αὐτοὺς τοῖς Καβείροις, οὐδ' αὐ-
τοὺς ἔχοντες λέγειν τοὺς Καβείρους οἵτινές εἰσι, κα-
θάπερ τοὺς Κύρβαντας καὶ Κορύβαντας, ὡς δ' αὐτῶς
Κουρήτας καὶ Ἰδαίους Δακτύλους. Ε.

Πρὸς δὲ τῇ ἐκβολῇ τοῦ Ἐβρου διστόμου ὄντος πό- 52
20 λισ Αἶνος ἐν τῷ Μέλανι κόλπῳ κεῖται, κτίσμα Μιτυ-
ληναίων καὶ Κυμαίων, ἐτι δὲ πρότερον Ἀλαπεκοννη-
σίων· εἰτ' ἄκρα Σαρπηθῶν· εἰδ' ἡ Χερρόνησος ἡ Θρα-
κία καλουμένη, ποιῶσα τὴν τε Προποντίδα καὶ τὸν
Μέλανα κόλπον καὶ τὸν Ἑλλήσποντον· ἄκρα γὰρ ἐκ-
25 κείται πρὸς εὐρόνοτον, συνάπτουσα τὴν Εὐρώπην
πρὸς τὴν Ἀσίαν ἐπτασταδίῳ πορθμῷ τῷ κατὰ Ἄβυδον
καὶ Σηστόν, ἐν ἀριστερᾷ μὲν τὴν Προποντίδα ἔχουσα,
ἐν δεξιᾷ δὲ τὸν Μέλανα κόλπον καλούμενον οὕτως ἀπὸ
τοῦ Μέλανος ἐκδιδόντος εἰς αὐτόν, καθάπερ Ἡρόδο-
30 τος καὶ Εὐδοξος· εἶρηκε δέ, φησὶν, ὁ Ἡρόδοτος μὴ ἀν-
ταρκέσαι τὸ φεῖθρον τῇ Ξέρξου στρατιᾷ τοῦτο· ἰσθμῷ
δὲ κλείεται τετταράκοντα σταδίων ἢ λεχθεῖσα ἄκρα.

ἐν μέσῳ μὲν οὖν τοῦ ἰσθμοῦ *Λυσιμάχεια* πόλις ἴδρυνται ἐπώνυμος τοῦ κτίσαντος βασιλέως· ἐκατέρωθεν δ' ἐπὶ μὲν τῷ *Μέλανι* κόλπῳ *Καρδία* κεῖται μεγίστη τῶν ἐν τῇ *Χερρονήσῳ* πόλεων, *Μιλησίων* καὶ *Κλαζομενίων* κτίσμα, ὕστερον δὲ καὶ *Ἀθηναίων*· ἐν δὲ τῇ *Προπον-* 5 *τίδι Πακτύῃ*. μετὰ δὲ *Καρδίαν* *Δράβος* καὶ *Λίμναι*· εἴτ' *Ἀλωπεκόννησος*, εἰς ἣν τελευτᾷ μάλιστα ὁ *Μέλας* κόλπος· εἴτ' ἄκρα μεγάλη *Μαξουσία*· εἴτ' ἐν κόλπῳ *Ἐλαιοῦς*, ὅπου τὸ *Πρωτεσιλάειον*, καθ' ὃ τὸ *Σίγειον* ἀπὸ τετραράκοντα σταδίων ἐστίν, ἄκρα τῆς *Τρωάδος*· 10 καὶ σχεδὸν τοῦτ' ἐστὶ τὸ νοτιώτατον ἄκρον τῆς *Χερρονήσου*, σταδίου μικρῶ πλείους τῶν τετρακοσίων ἀπὸ *Καρδίας*· καὶ οἱ λοιποὶ δ' ἐπὶ θάτερον μέρος τοῦ ἰσθμοῦ μικρῶ τοῦ διαστήματος τούτου πλείους περι- 15 πλέοντι. *Ε'*.

- 53 Ὅτι ἡ ἐν *Θοράκῃ Χερρόνησος* τρεῖς ποιεῖ θαλάσσας· *Προποντίδα* ἐκ βορρᾶ, *Ἐλλήσποντον* ἐξ ἀνατολῶν καὶ τὸν *Μέλανα* κόλπον ἐκ νότου, ὅπου καὶ ὁ *Μέλας* ποταμὸς ἐκ βάλλει, ὁμώνυμος τῷ κόλπῳ. *Επιτ.*
- 54 Ὅτι ἐν τῷ ἰσθμῷ τῆς *Χερρονήσου* τρεῖς πόλεις 20 κεῖνται· πρὸς μὲν τῷ *Μέλανι* κόλπῳ *Καρδία*, πρὸς δὲ τῇ *Προποντίδι Πακτύῃ*, πρὸς δὲ τῇ *μεσογαίᾳ Λυσιμάχεια*· μῆκος τοῦ ἰσθμοῦ στάδια τετραράκοντα. *Επιτ.*
- 55 Ὅτι ἡ πόλις ὁ *Ἐλαιοῦς* ἀρσενικῶς λέγεται· τάχα δὲ καὶ ὁ *Τραπεζοῦς*. *Επιτ.* 25
- 56 Ἔστι δ' ἐν τῷ περὶ πλῶ τούτῳ τῷ μετὰ *Ἐλαιοῦντα* ἡ εἰσβολὴ πρῶτον ἡ εἰς τὴν *Προποντίδα* διὰ τῶν στενῶν, ἣν φασὶν ἀρχὴν εἶναι τοῦ *Ἐλλησπόντου*· ἐνταῦθα δ' ἐστὶ τὸ *Κυνὸς* σημεῖον ἄκρα, οἱ δ' *Ἐκάβης* φασί· καὶ γὰρ δείκνυνται κάμψαντι τὴν ἄκραν τάφος αὐτῆς. 30 εἶτα *Μάδυτος* καὶ *Σηστιᾶς* ἄκρα, καθ' ἣν τὸ *Ξέρξου* ζευγμα, καὶ μετὰ ταῦτα *Σηστός*. ἀπὸ δὲ *Ἐλαιοῦντος*

ἐπὶ τὸ ζεῦγμα ἑκατὸν ἑβδομήκοντα· μετὰ δὲ Σηστόν
 ἐπὶ Αἰγὸς ποταμοὺς διακόσιοι ὀγδοήκοντα, πολίχνην
 κατεσκαμμένην, ὅπου φασὶ τὸν λίθον πεσεῖν κατὰ τὰ
 Περσικά· εἶτα Καλλίπολις, ἀφ' ἧς εἰς Λάμψακον δι-
 5 αρμα εἰς τὴν Ἀσίαν τετταράκοντα· εἶτα πολίχνην κα-
 τεσκαμμένον Κριθωτή· εἶτα Πακτύη· εἶτα τὸ Μακρὸν
 τεῖχος καὶ Λευκὴ ἀκτὴ καὶ τὸ Ἱερὸν ὄρος καὶ Πέρινθος,
 Σαμίων κτίσμα· εἶτα Σηλυβρία. ὑπέρεκται δ' αὐτῶν
 Σίλλα, καὶ τὸ Ἱερὸν ὄρος τιμᾶται ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων
 10 καὶ ἔστιν οἶον ἀκρόπολις τῆς χώρας. ἄσφαλτον δ' ἐξή-
 σιν εἰς τὴν θάλασσαν, καθ' ὃν τόπον ἡ Προκόννησος
 ἐγγυτάτω τῆς γῆς ἔστι ἀπὸ ἑκατὸν εἴκοσι σταδίων, τὸ
 μέταλλον ἔχουσα τῆς λευκῆς μαρμάρου πολὺ τε καὶ
 σπουδαῖον. μετὰ δὲ Σηλυβρίαν Ἀθύρας ἔστι ποταμὸς
 15 καὶ Βαθυρίας· εἶτα Βυζάντιον καὶ τὰ ἐφεξῆς μέχρι
 Κυανέων πετρῶν. Ε.

Ἵτι ἐκ Περίνθου εἰς Βυζάντιόν εἰσιν ἑξακόσιοι 57
 τριάκοντα· ἀπὸ δὲ Ἐβρου καὶ Κυψέλων εἰς Βυζάντιον
 μέχρι Κυανέων τρισχίλιοι ἑκατόν, ὧς φησὶν Ἀρτεμίδω-
 20 ρος· τὸ δὲ σύμπαν μῆκος ἀπὸ Ἰονίου κόλπου τοῦ κατὰ
 Ἀπολλωνίαν μέχρι Βυζαντίου ἑπτακισχίλιοι τριακόσιοι
 εἴκοσι· προστίθησι δ' ὁ Πολύβιος καὶ ἄλλους ἑκατὸν
 ὀγδοήκοντα, τὸ τρίτον τοῦ σταδίου προσλαμβάνων
 ἐπὶ τοῖς ὀκτῶ τοῦ μιλίου σταδίοις. Δημήτριος δ' ὁ
 25 Σκῆψιος ἐν τοῖς περὶ τοῦ Τρωικοῦ διακόσμου τὸ μὲν
 ἐκ Περίνθου μέχρι Βυζαντίου φησὶν ἑξακοσίους σταδί-
 ους, τὸ δ' ἴσον μέχρι Παρίου. τὴν δὲ Προποντίδα μήκει
 μὲν χιλίων καὶ τετρακοσίων ἀποφαίνει σταδίων, εἰς
 εὖρος δὲ πεντακοσίων. τοῦ δὲ Ἑλλησπόντου τὸ στενώ-
 30 τατον ἑπταστάδιόν φησι, μῆκος δὲ τετρακοσίων. Ε.

Ἵτι Ἑλλησποντος οὐχ ὁμολογεῖται παρὰ πᾶσιν ὁ 58
 αὐτός, ἀλλὰ δόξαι περὶ αὐτοῦ λέγονται πλείους. οἱ

μὲν γὰρ ὄλην τὴν Προποντίδα καλοῦσιν Ἑλλήσποντον, οἱ δὲ μέρος τῆς Προποντίδος τὸ ἐντὸς Περίνθου· οἱ δὲ προσλαμβάνουσι καὶ τῆς ἔξω θαλάσσης τῆς πρὸς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος καὶ τὸν Μέλανα κόλπον ἀνεσφγμένης, καὶ οὗτοι ἄλλος ἄλλα ἀποτεμνόμενος· οἱ μὲν τὸ ἀπὸ Σιγεί- 5
ου ἐπὶ Λάμφακον καὶ Κύξικον ἢ Πάριον ἢ Πριάπον, ὁ δὲ προσλαμβάνων καὶ τὸ ἀπὸ Σιγρίου τῆς Λεσβίας. οὐκ ὀκνοῦσι δὲ τινες καὶ τὸ μέχρι τοῦ Μυρτώου πελάγους ἅπαν καλεῖν Ἑλλήσποντον, εἰπερ, ὡς φησιν ἐν τοῖς ὕμνοις Πίνδαρος, οἱ μεθ' Ἡρακλέους ἐκ Τροίας πλέου- 10
τες διὰ παρθένιον Ἑλλάς πορθμόν, ἐπεὶ τῷ Μυρτώφ συνῆψαν, εἰς Κῶν ἐπαλινδρομήσαν ζεφύρου ἀντικνεύσαντος. οὕτω δὲ καὶ τὸ Αἰγαῖον πέλαγος μέχρι τοῦ Θερμαίου κόλπου καὶ τῆς κατὰ Θετταλίαν καὶ Μακεδονίαν θαλάσσης ἅπαν ἀξιοῦσιν Ἑλλήσποντον προσαγορεύειν 15
δεῖν, μάρτυρα καὶ Ὀμηρον καλοῦντες. φησὶ γὰρ, ὄψαι, „ἦν ἐθέλησθα καὶ αἰ κέν τοι τὰ μεμῆλη, ἦρι μάλ' Ἑλλήσποντον ἐκ' ἰχθυόεντα πλεύσας νῆας ἐμάς.“ ἐλέγχεται δὲ τὸ τοιοῦτον ἐκ τῶν ἐπιῶν ἐκείνων „ἦρως Ἴμβρα- 20
„σίδης, ὃς ἄρ' Αἰνόθεν εἰληλούθει.“ οὗτος δὲ τῶν Θρα-
κῶν ἠγεῖτο „ὄσσοις Ἑλλήσποντος ἀγάρροος ἐντὸς ἕεργει.“ τούτους γὰρ ἐφεξῆς τούτων ἐκτὸς ἂν καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου καθιδρυμένους ἀποφαίνοι. ἡ μὲν γὰρ Αἶνος κεῖται κατὰ τὴν πρότερον Ἀσυνθίδα νῦν δὲ Κορπιλικὴν λεγομένην, ἡ δὲ τῶν Κικόνων ἐφεξῆς πρὸς δύσιν. Ε. 25

58^a Τετραχωρίται, οἱ Βεσσοί, ὡς Στράβων ἐβδόμη. οὗτοι λέγονται καὶ Τετράκωμοι. Stephanus v. Τετραχωρίται.

58^b Λέγει γὰρ (Στράβων) αὐτὸν ἐν τῇ ἐβδόμῃ (τῶν γεωγραφουμένων) ἐγνωκέναι Ποσειδάωνιον τὸν ἀπὸ τῆς 30
στοᾶς φιλόσοφον . . . συγγενομένου Σκιπιάωνι τῷ τῆν Καρχηδόνα ἐλόντι. Athenaeus 14 p. 657 f.

Ἐπει δ' ἐπιόντες ἀπὸ τῶν ἐσπερίων τῆς Εὐρώπης C.332
 5 μερῶν, ὅσα τῇ θαλάττῃ περιέχεται τῇ ἐντὸς καὶ τῇ ἐκτός,
 τὰ τε βάρβαρα ἔθνη περιωδεύσαμεν πάντα ἐν αὐτῇ μέ-
 χρι τοῦ Ταναΐδος καὶ τῆς Ἑλλάδος οὐ πολὺ μέρος, ἀπο-
 δώσομεν νυνὶ τὰ λοιπὰ τῆς Ἑλλαδικῆς γεωγραφίας,
 ἅπερ Ὅμηρος μὲν πρῶτος, ἔπειτα καὶ ἄλλοι πλείους
 10 ἐπραγματεύσαντο, οἱ μὲν ἰδίᾳ λιμένας ἢ περίπλους ἢ
 περιόδους γῆς ἢ τι τοιοῦτον ἄλλο ἐπιγράψαντες, ἐν οἷς
 καὶ τὰ Ἑλλαδικὰ περιέχεται, οἱ δ' ἐν τῇ κοινῇ τῆς ἱστο-
 ρίας γραφῇ χωρὶς ἀποδείξαντες τὴν τῶν ἡπείρων το-
 πογραφίαν, καθάπερ Ἐφορός τε ἐποίησε καὶ Πολύβιος·
 15 ἄλλοι δ' εἰς τὸν φυσικὸν τόπον καὶ τὸν μαθηματικὸν
 προσέλαβόν τινα καὶ τῶν τοιούτων, καθάπερ Ποσει-
 δώνιος τε καὶ Ἰππαρχος. τὰ μὲν οὖν τῶν ἄλλων εὐδι-
 αίτητᾶ ἐστὶ, τὰ δ' Ὀμήρου σκέψεως δεῖται κριτικῆς,
 ποιητικῶς τε λέγοντος καὶ οὐ τὰ νῦν ἀλλὰ τὰ ἀρχαία,
 ὧν ὁ χρόνος ἡμαύρωκε τὰ πολλά. ὥς δ' οὖν δυνατὸν
 20 ἐγχειρητέον ἀρξαμένοις ἀφ' ὧν περ ἀπελίπομεν· ἐτε-
 λεύτα δ' ἡμῖν ὁ λόγος ἀπὸ μὲν τῆς ἐσπέρας καὶ τῶν
 ἄρκτων εἰς τὰ Ἠπειρωτικὰ ἔθνη καὶ τὰ τῶν Ἰλλυριῶν,
 ἀπὸ δὲ τῆς ἕω εἰς τὰ τῶν Μακεδόνων μέχρι Βυζαντίου.
 μετὰ μὲν οὖν τοὺς Ἠπειρώτας καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς τῶν
 25 Ἑλλήνων Ἀκαρνανές εἰσι καὶ Αἰτωλοὶ καὶ Λοκροὶ οἱ
 Ὀξόλαι· πρὸς δὲ τούτοις Φωκεῖς τε καὶ Βοιωτοὶ· τού-
 τοις δ' ἀντίπορθμός ἐστιν ἡ Πελοπόννησος, ἀπολαμ-
 βάνουσα μεταξὺ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον καὶ σχημα-
 τίζουσά τε τοῦτον καὶ σχηματιζομένη ὑπ' αὐτοῦ· μετὰ C.333

6. post μέρος: τῆς Μακεδονίας

δὲ Μακεδονίαν Θετταλοὶ μέχρι Μαλιέων καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκτὸς Ἰσθμοῦ καὶ αὐτῶν τῶν ἐντὸς.

- 2 * ἐπίδουο μὲν οὖν πολλὰ ἔθνη γεγένηται, τὰ δ' ἀνωτάτω τοσαῦτα ὄσας καὶ διαλέκτους παρελήφμεν τὰς Ἑλληνίδας· τούτων δ' αὐτῶν τεττάρων οὐσῶν τὴν 5 μὲν Ἰάδα τῇ παλαιᾷ Ἀτθίδι τὴν αὐτὴν φαμέν (καὶ γὰρ Ἴωνες ἐκαλοῦντο οἱ τότε Ἀττικοί, καὶ ἐκεῖθεν εἰσιν οἱ τὴν Ἀσίαν ἐποικήσαντες Ἴωνες καὶ χρησάμενοι τῇ νῦν λεγομένη γλώττῃ Ἰάδι), τὴν δὲ Δωριίδα τῇ Αἰολίδι· πάντες γὰρ οἱ ἐκτὸς Ἰσθμοῦ πλὴν Ἀθηναίων καὶ Με- 10 γαρέων καὶ τῶν περὶ τὸν Παρνασσὸν Δωριέων καὶ νῦν ἔτι Αἰολεῖς καλοῦνται· καὶ τοὺς Δωριέας δὲ ὀλίγους ὄντας καὶ τραχυτάτην οἰκοῦντας χώραν εἰκὸς ἐστὶ τῷ ἀνεπιμίκτω παρατρέψαι τὴν γλώτταν καὶ τὰ ἄλλα ἔθνη πρὸς τὸ μὴ ὁμογενές, ὁμογενεῖς πρότερον ὄντας. τοῦτο 15 δ' αὐτὸ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις συνέβη, λεπτόγεῶν τε καὶ τραχείαν οἰκοῦντας χώραν ἀπορθητοὺς * μὲν εἶναι διὰ τοῦτο καὶ αὐτόχθονας νομισθῆναι φησὶν ὁ Θουκυδίδης, κατέχοντας τὴν αὐτὴν αἰεὶ, μηδενὸς ἐξελαύνοντος αὐτοὺς μηδ' ἐπίθυμοῦντος ἔχειν τὴν ἐκείνων· τοῦτο 20 τοίνυν αὐτὸ καὶ τοῦ ἑτερογλώττου καὶ τοῦ ἑτεροεθοῦς αἴτιον, ὡς εἰκὸς, ὑπῆρξε καίπερ ὀλίγοις οὐσί. οὕτω δὲ τοῦ Αἰολικοῦ πλήθους ἐπικρατοῦντος ἐν τοῖς ἐκτὸς Ἰσθμοῦ, καὶ οἱ ἐντὸς Αἰολεῖς πρότερον ἦσαν, εἴτ' ἐμίχθησαν, Ἴώνων μὲν ἐκ τῆς Ἀττικῆς τὸν Αἰγιάλον κα- 25 τασχόντων, τῶν δ' Ἡρακλειδῶν τοὺς Δωριέας καταγαγόντων, ὑφ' ὧν τὰ τε Μέγαρα ὤκισθη καὶ πολλὰ τῶν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ πόλεων. οἱ μὲν οὖν Ἴωνες ἐξέπεσον πάλιν ταχέως ὑπὸ Ἀχαιῶν, Αἰολικοῦ ἔθνους· ἐλείφθη δ' ἐν τῇ Πελοποννήσῳ τὰ δύο ἔθνη, τό τε Αἰ- 30 ολικὸν καὶ τὸ Δωρικόν. ὅσοι μὲν οὖν ἦττον τοῖς Δωριεῦσιν ἐπεπλέκοντο (καθάπερ συνέβη τοῖς τε Ἀρκάσι

καὶ τοῖς Ἑλλήσιοις, τοῖς μὲν ὄρειοις τελέως οὔσι καὶ οὐκ ἐμπεπτωκόσιν εἰς τὸν κλῆρον, τοῖς δ' ἱεροῖς νομισθεῖσι τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς καὶ καθ' αὐτοὺς εἰρήνην ἄγουσι πολὺν χρόνον, ἄλλως τε καὶ τοῦ Αἰολικοῦ γένους οὔσι
 5 καὶ δεδεγμένοις τὴν Ὀξύλω συγκατελθοῦσαν στρατιὰν περὶ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον), οὔτοι αἰολιστὶ διελέχθησαν, οἱ δ' ἄλλοι μικτῇ τινὶ ἐχρήσαντο ἐξ ἀμφοῖν, οἱ μὲν μᾶλλον οἱ δ' ἦττον αἰολίζοντες· σχεδὸν δέ τι καὶ νῦν κατὰ πόλεις ἄλλοι ἄλλως διαλέγονται, δο-
 10 κούσι δὲ θεωρεῖν ἅπαντες διὰ τὴν συμβᾶσαν ἐπικρά- τειαν. τοσαῦτα μὲν οὖν τὰ τῶν Ἑλλήνων ἔθνη καὶ οὔ-C.334 τως, ὡς τύπῳ εἰπεῖν, ἀφωρισμένα. λέγωμεν δὲ διαλα- βόντες ὃν χρῆ τρόπον τῇ τάξει περὶ αὐτῶν.

Ἐφορος μὲν οὖν ἀρχὴν εἶναι τῆς Ἑλλάδος τὴν 3
 15 Ἀκαρνανίαν φησὶν ἀπὸ τῶν ἐσπερίων μερῶν· ταύτην γὰρ συνάπτειν πρώτην τοῖς Ἡπειρωτικοῖς ἔθνεσιν. ἀλλ' ὥσπερ οὗτος τῇ παραλίᾳ μέτρῳ χρώμενος ἐντεῦ-θεν ποιεῖται τὴν ἀρχὴν, ἡγεμονικόν τι τὴν θάλατταν κρινῶν πρὸς τὰς τοπογραφίας, ἐπεὶ ἄλλως γ' ἐνεχώρει
 20 κατὰ τὴν Μακεδόνων καὶ Θετταλῶν τὴν ἀρχὴν ἀπο- φαίνεσθαι τῆς Ἑλλάδος· οὕτω καὶ ἡμῖν προσήκει ἀκο- λουθοῦσι τῇ φύσει τῶν τόπων σύμβουλον ποιεῖσθαι τὴν θάλατταν. αὕτη δ' ἐκ τοῦ Σικελικοῦ πελάγους προσπεσοῦσα τῇ μὲν ἀναχέεται πρὸς τὸν Κορινθιακὸν
 25 κόλπον, τῇ δ' ἀποτελεῖ χερρόνησον μεγάλην τὴν Πε- λοπόννησον, ἰσθμῷ στενῷ κλειομένην. ἔστι δὲ τὰ δύο μέγιστα συστήματα τῆς Ἑλλάδος τό τε ἐντὸς Ἰσθμοῦ καὶ τὸ ἐκτὸς μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ· ἔστι δὲ καὶ μείζον καὶ ἐπιφανέστερον τὸ ἐντὸς Ἰσθμοῦ· σχε-

28. post ἐκτὸς: πυλῶν post Πηνειοῦ: καὶ τοῦτο δ' ἔστι τὸ Θετταλικόν·

δὸν δέ τι καὶ ἀκρόπολις ἐστὶν ἡ Πελοπόννησος τῆς
 συμπάσης Ἑλλάδος χωρὶς γὰρ τῆς λαμπρότη-
 τος καὶ δυνάμεως τῶν ἐνοικησάντων ἐθνῶν αὐτῇ ἡ
 τῶν τόπων θέσις ὑπογράφει τὴν ἡγεμονίαν ταύτην,
 κόλποις τε καὶ ἄκραις πολλαῖς καὶ τοῖς σημειωθεστά- 5
 τοις, χερρονήσοις μεγάλαις, διαπεποικιλμένη, ὧν ἐκ
 διαδοχῆς ἑτέρα τὴν ἑτέραν ἔχει. ἔστι δὲ πρώτη μὲν τῶν
 χερρονήσων ἡ Πελοπόννησος, ἰσθμῷ κλειομένη τετρα-
 ράκοντα σταδίων. δευτέρα δὲ ἡ καὶ ταύτην περιέχουσα,
 ἣς ἰσθμὸς ἐστὶν ὁ ἐκ Παγῶν τῶν Μεγαρικῶν εἰς Νι- 10
 σαιαν, τὸ Μεγαρέων ἐπίνειον, ὑπερβολῇ σταδίων ἑκα-
 τὸν εἰκοσιν ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν. τρίτη δ' ἡ
 καὶ ταύτην περιέχουσα, ἣς ἰσθμὸς ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ
 Κρισαίου κόλπου μέχρι Θέρμοπυλῶν· ἡ δ' ἐπινοου-
 μένη εὐθεία γραμμὴ ὅσον πεντακοσίων ὀκτῶ σταδίων 15
 τὴν μὲν Βοιωτίαν ἄπασαν ἐντὸς ἀπολαμβάνουσα, τὴν
 δὲ Φωκίδα τέμνουσα λοξὴν καὶ τοὺς Ἐπικνημιδίους.
 τετάρτη δὲ ἡ ἀπὸ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου διὰ τῆς
 Οἰτης καὶ τῆς Τραχινίας εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον κα-
 θήκοντα ἔχουσα τὸν ἰσθμὸν καὶ τὰς Θερμοπύλας, ὅσον 20
 ὀκτακοσίων ὄντα σταδίων· πλείονων δ' ἡ χιλίων ἄλλος
 ἐστὶν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κόλπου τοῦ Ἀμβρακικοῦ διὰ Θετ-
 τάλων καὶ Μακεδόνων εἰς τὸν Θερμαῖον διήκων μυ-
 χόν. ὑπαγορεύει δὴ τινα τάξιν οὐ φαύλην ἢ τῶν χερ-
 ρονήσων διαδοχῇ· δεῖ δ' ἀπὸ τῆς ἐλαχίστης ἄρξασθαι, 25
 ἐπιφανεστάτης δέ.

C.335

2

Ἔστι τοίνυν ἡ Πελοπόννησος εἰκνυία φύλλῳ πλα-
 τάνου τὸ σχῆμα, ἴση σχεδόν τι κατὰ μῆκος καὶ κατὰ
 πλάτος ὅσον χιλίων καὶ τετρακοσίων σταδίων, τὸ μὲν
 ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὴν ἕω, τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ἀπὸ τοῦ 30
 Χελωνάτα δι' Ὀλυμπίας καὶ τῆς Μεγαλοπολίτιδος ἐπὶ
 Ἰσθμόν· τὸ δ' ἀπὸ τοῦ νότου πρὸς τὴν ἄρκτον, ὅ ἐστι

τὸ ἀπὸ Μαλεῶν δι' Ἀρκαδίας εἰς Αἴγιον· ἡ δὲ περίμετρος μὴ κατακολπίζοντι τετρακισχιλίων σταδίων, ὡς Πολύβιος· Ἀρτεμίδωρος δὲ καὶ τετρακοσίους προστίθῃσι· κατακολπίζοντι δὲ πλείους τῶν ἑξακοσίων ἐπὶ
 5 τοῖς πεντακισχιλίοις. ὁ δ' Ἴσθμὸς κατὰ τὸν διολκόν, δι' οὗ τὰ πορθμεῖα ὑπερνεωλκοῦσιν ἀπὸ τῆς ἐτέρας εἰς τὴν ἐτέραν θάλατταν, εἴρηται ὅτι τετταράκοντα σταδίων ἐστίν.

Ἔχουσι δὲ τῆς χειρρονήσου ταύτης τὸ μὲν ἐσπέριον 2
 10 μέρος Ἡλεῖοι καὶ Μεσσηνιοὶ, κλυζόμενοι τῷ Σικελικῷ πελάγει· προσλαμβάνουσι δὲ καὶ τῆς ἐκατέρωθεν παραλλίας, ἡ μὲν Ἡλεία πρὸς ἄρκτον ἐπιστρέφουσα καὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου μέχρι ἄκρας Ἀράξου, καθ' ἣν ἀντίπορθμὸς ἐστίν ἢ τε Ἀκαρνανία καὶ
 15 αἱ προκείμεναι νῆσοι, Ζάκυνθος καὶ Κεφαλληνία καὶ Ἰθάκη καὶ [αἱ] Ἐχινάδες, ὧν ἐστὶ καὶ τὸ Δουλίχιον· τῆς δὲ Μεσσηνίας τὸ πλεον ἀνεωγμένον πρὸς νότον καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος μέχρι τῶν καλουμένων Θυρίδων πλησίον Ταινάρου. ἐξῆς δὲ μετὰ μὲν τὴν Ἡλείαν ἐστὶ
 20 τὸ τῶν Ἀχαιῶν ἔθνος πρὸς ἄρκτους βλέπον καὶ τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ παρατείνον, τελευτᾷ δ' εἰς τὴν Σικυωνίαν· ἐντεῦθεν δὲ Σικυῶν καὶ Κόρινθος ἐκδέχεται μέχρι τοῦ Ἴσθμοῦ· μετὰ δὲ τὴν Μεσσηνίαν ἡ Λακωνικὴ καὶ ἡ Ἀργεῖα, μέχρι τοῦ Ἴσθμοῦ καὶ αὕτη. κόλ-
 25 ποι δ' εἰσὶν ἐνταῦθα ὅ τε Μεσσηνιακὸς καὶ ὁ Λακωνικὸς καὶ τρίτος ὁ Ἀργολικὸς, τέταρτος δ' ὁ Ἐρμιονικὸς καὶ Σαρωνικὸς (οἱ δὲ Σαλαμινιακὸν καλοῦσιν), ὧν τοὺς μὲν ἡ Λιβυκὴ τοὺς δ' ἡ Κρητικὴ θάλαττα πληροὶ καὶ τὸ Μυρτώον πέλαγος· τινὲς δὲ καὶ τὸν Σαρωνικὸν πό-
 30 ρον [ἢ] πέλαγος ὀνομάζουσι. μέση δ' ἐστὶν ἡ Ἀρκαδία πᾶσιν ἐπικειμένη καὶ γειτνιώσα τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν.

Ὁ δὲ Κορινθιακὸς κόλπος ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῶν 3

ἐκβολῶν τοῦ Εὐήνου (τινὲς δὲ φασιν τοῦ Ἀχελῷου τοῦ ὀρίζοντος Ἀκαρνανας καὶ τοὺς Αἰτωλοὺς) καὶ τοῦ Ἀρά-
 ξου. ἐνταῦθα γὰρ πρῶτον ἀξιόλογον συναγωγὴν λαμ-
 βάνουσι πρὸς ἀλλήλας αἱ ἐκατέρωθεν ἀκταί· προϊού-
 σαι δὲ πλέον τελείως συμπίπτουσι κατὰ τὸ Ῥίον καὶ 5
 τὸ Ἀντίρριον, ὅσον δὴ πέντε σταδίων ἀπολείπουσαι
 πορθμόν. ἔστι δὲ τὸ μὲν Ῥίον τῶν Ἀχαιῶν ἀλιτενῆς
 ἄκρα, δρεπανοειδῆ τινα ἐπιστροφὴν εἰς τὸ ἐντὸς ἔχου-
 C.336σα· καὶ δὴ καλεῖται Δρέπανον· κείται δὲ μεταξὺ
 Πατρῶν καὶ Αἰγίου Ποσειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα· τὸ δ' 10
 Ἀντίρριον ἐν μεθορίοις τῆς Αἰτωλίας καὶ τῆς Λοκρίδος
 ἴδρυνται, καλοῦσι δὲ [καὶ] Μολύκριον Ῥίον. εἴτ' ἐντεῦ-
 θεν διίσταται πάλιν ἢ παραλία μετρίως ἐκατέρωθεν,
 προελθοῦσα δ' εἰς τὸν Κρισαῖον κόλπον ἐνταῦθα τε-
 λευτᾶ, κλειομένη τοῖς προσεσπερίοις τῆς Βοιωτίας καὶ 15
 τῆς Μεγαρικῆς τερμόσιν. ἔχει δὲ τὴν περίμετρον ὁ
 Κορινθιακὸς κόλπος ἀπὸ μὲν τοῦ Εὐήνου μέχρι Ἀρά-
 ξου σταδίων δισχιλίων διακοσίων τριάκοντα· εἰ δ' ἀπὸ
 τοῦ Ἀχελῷου, πλεονάζει ἂν ἑκατὸν πού σταδίοις. ἀπὸ
 μέντοι Ἀχελῷου ἐπὶ τὸν Εὐήνον Ἀκαρνανές εἰσιν, εἴθ' 20
 ἐξῆς ἐπὶ τὸ Ἀντίρριον Αἰτωλοί, τὸ δὲ λοιπὸν μέχρι
 Ἴσθμοῦ Φωκέων ἔστι καὶ Βοιωτῶν καὶ τῆς Μεγαρίδος,
 στάδιοι χίλιοι ἑκατὸν εἴκοσι δυεῖν δέοντες· ἢ δὲ ἀπὸ
 τοῦ Ἀντιρρίου μέχρι Ἴσθμοῦ θάλαττα . . . Ἀλκωνὸς
 καλεῖται, μέρος οὐσα τοῦ Κρισαίου κόλπου· ἀ[πὸ δὲ 25
 τοῦ] Ἴσθμοῦ ἐπὶ τὸν Ἄραξον τριάκοντα ἐπὶ τοῖς [χι-
 λίοις]. ὥς μὲν δὴ τύφω εἰπεῖν τοιαύτη τις καὶ τοσαύτη
 ἢ τῆς Πελοποννήσου θέσις καὶ τῆς ἀντιπόρθμου γῆς
 μέχρι τοῦ μυχοῦ, τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ μεταξὺ ἀμφοῖν κόλ-
 πος. εἶτα καθ' ἕκαστα ἐροῦμεν, τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς 30
 Ἠλείας ποιησάμενοι.

8 Νῦν μὲν δὴ πᾶσαν Ἠλείαν ὀνομάζουσι τὴν μεταξὺ

Ἀχαιῶν τε καὶ Μεσσηνίων παραλίαν, ἀνέχουσιν εἰς τὴν μεσόγαιαν τὴν πρὸς Ἀρκαδίᾳ τῇ κατὰ Φολόην καὶ Ἀξῆνας καὶ Παρρασίους. τοῦτο δὲ τὸ παλαιὸν εἰς πλείους δυναστείας διήρητο, εἴτ' εἰς δύο, τὴν τε τῶν 5 Ἐπειῶν καὶ τὴν ὑπὸ Νέστορι τῷ Νηλεῶς· καθάπερ καὶ Ὅμηρος εἶρηκε, τὴν μὲν τῶν Ἐπειῶν ὀνομάζων Ἴλιον „ἠδὲ παρ' Ἡλιδα διαν, ὅθι κρατεύουσιν Ἐπειοί,“ τὴν δ' ὑπὸ τῷ Νέστορι Πύλον, δι' ἧς τὸν Ἀλφειὸν ῥεῖν φησιν, „Ἀλφειοῦ, ὅς τ' εὐρὺ ῥεῖ Πυλίων διὰ γαίης.“ 10 Πύλον μὲν οὖν καὶ πόλιν οἶδεν ὁ ποιητής „οἱ δὲ Πύ- „λον, Νηλῆος ἐνκτίμενον πτολίεθρον, ἴξου.“ οὐ διὰ τῆς πόλεως δὲ οὐδὲ παρ' αὐτὴν ῥεῖ ὁ Ἀλφειός, ἀλλὰ παρ' αὐτὴν μὲν ἕτερος, ὃν οἱ μὲν Παμισὸν οἱ δὲ Ἀμα- 15 θου καλοῦσιν, ἀφ' οὗ καὶ ὁ Πύλος Ἡμαθόεις εἰρησθαί οὗτος δοκεῖ, διὰ δὲ τῆς χώρας τῆς Πυλίας ὁ Ἀλφειός.

Ἴλις δὲ ἡ νῦν πόλις οὐκ ἔκτιστο καθ' Ὅμηρον, 2 ἀλλ' ἡ χώρα κωμηθὸν ᾤκειτο· ἐκαλεῖτο δὲ κοίλη Ἴλις ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος· τοιαύτη γὰρ ἦν ἡ πλείστη καὶ ἀρίστη· ὅψὲ δέ ποτε συνῆλθον εἰς τὴν νῦν πόλιν Ἴλιον, 20 μετὰ τὰ Περσικά, ἐκ πολλῶν δήμων. σχεδὸν δὲ καὶ τοὺς ἄλλους τόπους τοὺς κατὰ Πελοπόννησον πλην ὀλίγων, οὓς κατέλεξεν ὁ ποιητής, οὐ πόλεις ἀλλὰ χω- C.337 ρας νομίζειν [δεῖ], συστήματα δήμων ἔχουσιν ἐκάστην πλείω, ἐξ ὧν ὕστερον αἱ γνωριζόμεναι πόλεις συναφί- 25 σθησαν, οἶον τῆς Ἀρκαδίας Μαντίνεια μὲν ἐκ πέντε δήμων ὑπ' Ἀργείων συναφίσθη, Τεγέα δ' ἐξ ἐννέα, ἐκ τοσοῦτων δὲ καὶ Ἡραία ὑπὸ Κλεομβρότου ἢ ὑπὸ Κλεωνύμου· ὡς δ' αὐτῶς Ἀργίον ἐξ ἐπτά ἢ ὀκτώ δή- 30 ὀκτώ· οὕτω δὲ καὶ ἡ Ἴλις ἐκ τῶν περιοικίδων συνε- πολίσθη· μία τούτων προσκτισ Ἀγριαδες. ῥεῖ δὲ διὰ τῆς πόλεως ὁ Πηνειὸς ποταμὸς παρὰ τὸ γυμνά-

σιον αὐτῆς· ἐπραξάν τε τοῦτο Ἠλεῖοι χρόνοις ὕστερον πολλοῖς τῆς εἰς αὐτοὺς μεταστάσεως τῶν χωρίων τῶν ὑπὸ τῷ Νέστορι.

3 Ἦν δὲ ταῦτα ἢ τε Πισᾶτις, ἣς ἡ Ὀλυμπία μέρος, καὶ ἡ Τριφυλία καὶ ἡ τῶν Κανκῶνων. Τριφύλιοι δ' 5 ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ἀπὸ τοῦ τρία φύλα συνεληλυθέναι, τό τε τῶν ἀπ' ἀρχῆς Ἐπειῶν καὶ τὸ τῶν ἐποικησάντων ὕστερον Μινυῶν καὶ τὸ τῶν ὕστατα ἐπικρατησάντων Ἠλείων· οἱ δ' ἀντι τῶν Μινυῶν Ἀρκάδας φασίν, ἀμφισβητήσαντας τῆς χώρας πολλάκις, 10 ἀφ' οὗ καὶ Ἀρκαδικὸς Πύλος ἐκλήθη ὁ αὐτὸς καὶ Τριφυλιακός. Ὀμηρος δὲ ταύτην ἄπασαν τὴν χώραν μέχρι Μεσσηνίας καλεῖ Πύλον ὁμωνύμως τῇ πόλει. ὅτι δὲ διώριστο ἡ κοίλη Ἥλις ἀπὸ τῶν ὑπὸ τῷ Νέστορι τόπων, ὁ τῶν νεῶν κατάλογος δηλοῖ τοῖς τῶν ἡγεμό- 15 νων καὶ τῶν κατοικιῶν ὀνόμασι. λέγω δὲ ταῦτα συμβάλλων τὰ τε νῦν καὶ τὰ ὑπ' Ὀμήρου λεγόμενα· ἀνάγκη γὰρ ἀντεξετάζεσθαι ταῦτα ἐκείνοις διὰ τὴν τοῦ ποιητοῦ δόξαν καὶ συντροφίαν πρὸς ἡμᾶς, τότε νομίζοντος ἐκάστου κατορθοῦσθαι τὴν παρούσαν πρόθε- 20 σιν, ὅταν ἢ μηδὲν ἀντιπίπτον τοῖς οὕτω σφόδρα πιστευθεῖσι περὶ τῶν αὐτῶν λόγοις· δεῖ δὴ τὰ τε ὄντα λέγειν καὶ τὰ τοῦ ποιητοῦ παρατιθέντας ἐφ' ὅσον προσήκει προσσκοπεῖν.

4 Ἔστι δέ τις ἄκρα τῆς Ἠλείας πρόσβορος ἀπὸ ἐξή- 25 κοντα Δύμης Ἀχαϊκῆς πόλεως Ἄραξος. ταύτην μὲν οὖν ἀρχὴν τίθεμεν τῆς τῶν Ἠλείων παραλίας· μετὰ δὲ ταύτην ἐστὶν ἐπὶ τὴν ἐσπέραν προΐουσι τὸ τῶν Ἠλείων ἐπίνειον ἢ Κυλλήνη, ἀνάβασιν ἔχουσα ἐπὶ τὴν νῦν πόλιν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι σταδίων. μέμνηται δὲ τῆς Κυλ- 30 λήνης ταύτης καὶ Ὀμηρος λέγων Ὡτον Κυλλήνιον ἀρχὸν Ἐπειῶν. οὐ γὰρ ἀπὸ τοῦ Ἀρκαδικοῦ ὄρους ὄντα

ἔμελλεν ἡγεμόνα τῶν Ἐπειῶν ἀποφῆναι· ἔστι δὲ κόμη
 μετρία, τὸν Ἀσκληπιὸν ἔχουσα τὸν Κολώτου, θαυμα-
 στὸν ἰδεῖν ξόανον ἐλεφάντινον. μετὰ δὲ Κυλλήνην
 ἀκρωτήριόν ἐστιν ὁ Χελωνάτας, δυσμικώτατον τῆς Πε-
 5 λοποννήσου σημείον. πρόκειται δ' αὐτοῦ νησίον καὶ C.338
 βραχέα ἐν μεθορίοις τῆς τε κολίης Ἡλίδος [καὶ τῆς]
 Πησατῶν, ὅθεν εἰς Κεφαλληνίαν πλέοντι εἰσὶν οὐ
 πλεῖσους στάδιοι ὄγδοήκοντα. αὐτοῦ δέ που καὶ ὁ Ἐλί-
 σων ἢ Ἐλισα φεῖ ποταμὸς ἐν τῇ λεχθείσῃ μεθορίᾳ.

10 Μεταξὺ δὲ τοῦ Χελωνάτα καὶ τῆς Κυλλήνης ὁ τε 5
 Πηνειὸς ἐκδίδωσι ποταμὸς καὶ ὁ Σελλῆεις ὑπὸ τοῦ ποιη-
 τοῦ λεγόμενος, φέων ἐκ Φολόης· ἐφ' ᾧ Ἐφύρα πόλις,
 ἑτέρα τῆς Θεσπρωτικῆς καὶ Θετταλικῆς καὶ τῆς Κορίν-
 θου, τετάρτη τις ἐπὶ τῇ ὁδῷ κειμένη τῇ ἐπὶ Λασιώνα,
 15 ἦτοι ἢ αὐτῇ οὔσα τῇ Βοινῳά (τὴν γὰρ Οἰνίῳν οὕτω
 καλεῖν εἰώθασιν) ἢ πλησίον ἐκείνης, διέχουσα τῆς
 Ἡλείων πόλεως σταδίους ἑκατὸν εἰκοσιν· ἐξ ἧς ἢ τε
 Τληπολέμου τοῦ Ἡρακλέους δοκεῖ λέγεσθαι μήτηρ
 „τὴν ἄγει' ἐξ Ἐφύρης ποταμοῦ ἄπο Σελλήεντος“ (ἐκεῖ
 20 γὰρ μᾶλλον αἱ τοῦ Ἡρακλέους στρατεῖαι, πρὸς ἐκεί-
 ναις τε οὐδεὶς ποταμὸς Σελλῆεις), καὶ ὁ τοῦ Μέγητος
 [Θώραξ] „τόν ποτε Φυλεὺς ἦγαγεν ἐξ Ἐφύρης ποτα-
 „μοῦ ἄπο Σελλήεντος.“ ἐξ ἧς καὶ τὰ φάρμακα τὰ ἀν-
 δροφύρα. εἰς Ἐφύραν γὰρ ἀφιχθῆαι [ἢ Ἀθηνᾶ] φησὶ τὸν
 25 Ὀδυσσεῖα „φάρμακον ἀνδροφόνου διζήμενον, ὅφρα οἱ
 „εἴη ἰοὺς χρῆσθαι“ καὶ τὸν Τηλέμαχον οἱ μνηστῆρες
 „ἦε καὶ εἰς Ἐφύρην ἐθέλει πείραν ἄρουραν ἐλθεῖν,
 „ὄφρ' ἐνθεν θυμοφθόρα φάρμακ' ἐνεῖκη.“ καὶ γὰρ τὴν
 Αὐγείου θυγατέρα τοῦ τῶν Ἐπειῶν βασιλέως ὁ Νέστωρ
 30 ἐν τῇ διηγῆσει τοῦ πρὸς αὐτοὺς πολέμου φαρμακίδα
 εἰσάγει „πρῶτος ἐγὼν ἔλον ἄνδρα“ φήσας „Μούλιον
 „αἰχμητήν, γαμβρὸς δ' ἦν Αὐγείαιο, πρεσβυτάτην δὲ

„θύγατρ' εἶχεν, ἢ τόσα φάρμακα ἤδη, ὅσα τρέφει εὐ-
 „ρεῖα χθών.“ ἔστι δὲ καὶ περὶ Σικυῶνα Σελλήεις πο-
 ταμὸς καὶ Ἐφύρα πλησίον κώμη, καὶ ἐν τῇ Ἀγραίᾳ τῆς
 Αἰτωλίας Ἐφύρα κώμη, οἱ δ' ἀπ' αὐτῆς Ἐφουροὶ καὶ
 ἄλλοι οἱ Περραιβῶν πρὸς Μακεδονίαν, οἱ Κραννώ- 5
 νιοι, καὶ οἱ Θεσπρωτικοὶ οἱ ἐκ Κιχύρου τῆς πρότερον
 Ἐφύρας.

- 6 Ἀπολλόδωρος δὲ διδάσκων ὃν τρόπον ὁ ποιητῆς
 εἰώθε διαστέλλεσθαι τὰς ὁμωνυμίας, οἷον ἐπὶ τοῦ Ὀρ-
 χομενοῦ τὸν μὲν Ἀρκαδικὸν πολύμηλον καλῶν τὸν δὲ 10
 Βοιωτικὸν Μινύειον, καὶ Σάμον Ἐρηκίην συντιθεῖς
 C.339., μεσσηγύς τε Σάμοιο καὶ Ἴμβρου, “ ἵνα χωρίση ἀπὸ
 τῆς Ἰωνικῆς, οὕτω φησὶ καὶ τὴν Θεσπρωτικὴν Ἐφύ-
 ραν διαστέλλεσθαι τῷ τε „τηλόθεν“ καὶ τῷ „ποταμοῦ
 „ἀπο Σελλήεντος.“ ταῦτα δ' οὐχ ὁμολογεῖ τοῖς ὑπὸ τοῦ 15
 Σκηψίου Δημητρίου λεγομένοις, παρ' οὗ μεταφέρει τὰ
 πλείστα. ἐκεῖνος γὰρ οὗ φησιν εἶναι Σελλήεντα ἐν
 Θεσπρωτοῖς ποταμόν, ἀλλ' ἐν τῇ Ἠλείᾳ παρὰ τὴν ἐκεῖ
 Ἐφύραν, ὡς προείπομεν. τοῦτό τε οὖν εἰρηκε σκέψεως
 δεόμενον καὶ περὶ τῆς Οἰχαλίας ὅτι φησὶν οὐ μιᾶς οὐ- 20
 σης, μίαν εἶναι πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος· δῆλον οὖν
 ὅτι τὴν Θετταλικὴν, ἐφ' ἧς φησιν „οἱ τ' ἔχον Οἰχαλίην,
 „πόλιν Εὐρύτου Οἰχαλιῆος.“ τίς οὖν ἔστιν ἐξ ἧς ὀρ-
 μηθέντα αἱ Μοῦσαι κατὰ Δώριον „ἀντόμεναι Θάμν-
 „ριν τὸν Ἐρηκίαν παῦσαν ἀοιδῆς;“ εἰ μὲν γὰρ ἡ Θεττα- 25
 λικῆ, οὐκ εὖ πάλιν ὁ Σκηψίος Ἀρκαδικὴν τινα λέγων,
 ἢν νῦν Ἀνδανίαν καλοῦσιν· εἰ δ' οὗτος εὖ, καὶ ἡ Ἀρ-
 καδικὴ πόλις Εὐρύτου εἰρηται, ὥστ' οὐ μία μόνον·
 ἐκεῖνος δὲ μίαν φησί.

25. post ἀοιδῆς: φησὶ γάρ „Οἰχαλίηθεν ἴοντα παρ' Εὐ-
 ρύτου Οἰχαλιῆος“

Μεταξὺ δὲ τοῦ Πηγνείου καὶ τῆς Σελλήεντος ἐκ- 7
 βολῆς Πύλος ἤκειτο κατὰ τὸ Σκόλλιον, οὐχ ἡ τοῦ
 Νέστορος πόλις, ἀλλ' ἑτέρα τις, ἢ πρὸς τὸν Ἀλφειὸν
 οὐδὲν ἔστι κοινῶνημα, οὐδὲ πρὸς τὸν Παμισόν, εἴτε
 5 Ἀμαθον χρῆ καλεῖν. βιάζονται δ' ἔνιοι μνηστέυμενοι
 τὴν Νέστορος δόξαν καὶ τὴν εὐγένειαν· τριῶν γὰρ Πύ-
 λων ἱστορουμένων ἐν Πελοποννήσῳ — καθότι καὶ τὸ
 ἔπος εἴρηται τουτί „ἔστι Πύλος πρὸ Πύλοιο· Πύλος γε
 μὲν ἔστι καὶ ἄλλος“ — τούτου τε καὶ τοῦ Ἀεπρεατικοῦ
 10 τοῦ ἐν τῇ Τριφυλίᾳ καὶ τῇ Πισάτιδι, τρίτου δὲ τοῦ
 Μεσσηνιακοῦ τοῦ κατὰ Κορυφάσιον, ἕκαστοι τὸν παρά-
 σφισιν ἡμαθόεντα πειρῶνται δεικνύναι, καὶ τῆς τοῦ
 Νέστορος πατρίδα τοῦτον ἀποφαίνουσιν. οἱ μὲν οὖν
 πολλοὶ τῶν νεωτέρων καὶ συγγραφέων καὶ ποιητῶν
 15 Μεσσηνίων φασὶ τὸν Νέστορα, τῷ σωζομένῳ μέχρι εἰς
 αὐτοὺς προστιθέμενοι· οἱ δ' Ὀμηρικώτεροι τοῖς ἔπεσιν
 ἀκολουθοῦντες τοῦτον εἶναι φασὶ τὸν τοῦ Νέστορος
 Πύλον, οὗ τὴν χάραν διέξεισιν ὁ Ἀλφειός· διέξεισι δὲ
 τὴν Πισάτιν καὶ τὴν Τριφυλίαν. οἱ δ' οὖν ἐκ τῆς κοί-
 20 λης Ἥλιδος καὶ τοιαύτην φιλοτιμίαν προσετίθεισαν τῷ
 παρ' αὐτοῖς Πύλῳ, καὶ γνωρίσματα δεικνύντες Γέρη-C.340
 νον τόπον καὶ Γέροντα ποταμὸν καὶ ἄλλον Γεράνιον,
 εἴτ' ἀπὸ τούτων ἐπιθέτως Γερήνιον εἰρησθαι πιστού-
 μενοι τὸν Νέστορα. τοῦτο δὲ ταῦτο καὶ οἱ Μεσσηνιοὶ
 25 πεποιήκασι, καὶ πιθανώτεροί γε φαίνονται· μᾶλλον
 γὰρ γνώριμά φασιν εἶναι τὰ παρ' ἐκείνοις Γέρηνα,
 συνοικουμένην ποτὲ εὖ. τοιαῦτα μὲν τὰ περὶ τὴν κοί-
 λην Ἥλιν ὑπάρχοντα νυνί.

Ὁ δὲ ποιητὴς εἰς τέτταρα μέρη διελὼν τήνδε τὴν 8
 30 χάραν, τέτταρας δὲ καὶ τοὺς ἡγεμόνας εἰπών, οὐ σα-
 φῶς εἴρηκεν „οἱ δ' ἄρα Βουπράσιόν τε καὶ Ἥλιδα διαν
 „ἔναιον, ὅσσον ἐφ' Ἐρμίνην καὶ Μύρσινος ἐσχατόωσα

„πέτρῃ τ' Ὀλενίῃ καὶ Ἀλείσιον ἐντὸς ἔεργει, τῶν αὖ
 „τέσσαρες ἀρχοὶ ἔσαν, δέκα δ' ἀνδρὶ ἐκάστῳ νῆες
 „ἔποντο θοαί· πολέες δ' ἔμβαινον Ἐπειοί.“ τῷ μὲν
 γὰρ Ἐπειοὺς ἀμφοτέρους προσαγορεύειν τοὺς τε Βου-
 πρασιεὶς καὶ τοὺς Ἠλείους, Ἠλείους δὲ μηκέτι καλεῖν 5
 τοὺς Βουπρασιεὶς, οὐ τὴν Ἠλείαν δόξειεν ἂν εἰς τέτ-
 ταρα μέρη διαιρεῖν, ἀλλὰ τὴν τῶν Ἐπειῶν, ἣν εἰς δύο
 μέρη διεῖλε πρότερον· οὐδ' ἂν μέρος εἴη τῆς Ἥλιδος
 τὸ Βουπράσιον, ἀλλὰ τῶν Ἐπειῶν μᾶλλον. ὅτι γὰρ
 Ἐπειοὺς καλεῖ τοὺς Βουπρασίους, δῆλον „ὡς ὁπότε 10
 „κρείοντ' Ἀμαρυγκέα θάπτων Ἐπειοὶ Βουπρασίῳ.“
 πάλιν δὲ τῷ συγκαταριθμείσθαι Βουπράσιον τε καὶ
 Ἥλιδα διὰν λέγοντα, εἴτ' εἰς τέτταρας διαιρεῖν μερίδας,
 ὡς ἂν κοινῶ δοκεῖ τῷ τε Βουπρασίῳ καὶ τῇ Ἥλιδι αὐ-
 τὰς ὑποτάττειν. ἦν δ', ὡς ἔοικε, κατοικία τῆς Ἠλείας 15
 τὸ Βουπράσιον ἀξίολογος, ἢ νῦν οὐκέτ' ἐστίν· ἢ δὲ
 χώρα καλεῖται μόνον οὕτως ἢ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ Δύ-
 μνῃ ἐξ Ἥλιδος τῆς νῦν πόλεως. ὑπολάβοι δ' ἂν τις καὶ
 ὑπεροχὴν τινα ἔχειν τότε τὸ Βουπράσιον παρὰ τὴν
 Ἥλιν, ὥσπερ καὶ οἱ Ἐπειοὶ παρὰ τοὺτους· ὕστερον δ' 20
 ἀντ' Ἐπειῶν Ἠλεῖοι ἐκλήθησαν. καὶ τὸ Βουπράσιον
 μὲν δὴ μέρος ἦν τῆς Ἥλιδος. ποιητικῶ δέ τινα σχήματι
 συγκαταλέγειν τὸ μέρος τῷ ὄλω φασὶ τὸν Ὅμηρον, ὡς
 τό „ἀν' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος“ καὶ „ἀν' Ἑλλάδα
 τε Φθίῃν τε“ „Κουρητῆς τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοί“ „οἱ 25
 δ' ἐκ Δουλιχίου Ἐχινᾶων θ' ἱεράων.“ καὶ γὰρ τὸ Δου-
 λίμιον τῶν Ἐχινάδων. χροῶνται δὲ καὶ οἱ νεώτεροι·
 Ἰππῶναξ μὲν „Κυπρίων βέκος φαγοῦσι καὶ Ἀμαθου-
 „σίων πυρόν.“ Κύπριοι γὰρ καὶ οἱ Ἀμαθούσιοι· καὶ

11. post Βουπρασίῳ: τὸ δὲ Βουπράσιον εἶναι τινα χώραν
 τῆς Ἠλείας, κατοικίαν οὐκ ἔχουσαν ὁμώνυμον· νυνὶ φαίνεται
 τῆς Ἥλιδος ὄν μέρος καὶ τοῦτο.

Ἄλκμᾶν δέ „Κύπρον ἰμερτὰν λιποῖσα καὶ Πάφου πε-
 „ριεφύταν“ καὶ Αἰσχύλος „Κύπρου Πάφου τ' ἔχουσα C.341
 „πάντα κλήρον.“ εἰ δ' οὐκ εἰρηκεν Ἥλειους τοὺς Βου-
 πρασίους, οὐδ' ἄλλα πολλὰ τῶν ὄντων, φήσομεν· ἀλλὰ
 5 τοῦτ' οὐκ ἔστιν ἀπόδειξις τοῦ μὴ εἶναι, ἀλλὰ τοῦ μὴ
 εἶπεν μόνον.

Ἐκαταῖος δ' ὁ Μιλήσιος ἑτέρους λέγει τῶν Ἥλειων 9
 τοὺς Ἐπειούς· τῷ γοῦν Ἡρακλεῖ συστρατεῦσαι τοὺς
 Ἐπειούς ἐπὶ Ἀνγέαν καὶ συνανελεῖν αὐτῷ τὸν τε Ἀν-
 10 γέαν καὶ τὴν Ἥλιν· φησὶ δὲ καὶ τὴν Δύμην Ἐπειίδα
 καὶ Ἀχαιίδα. πολλὰ μὲν οὖν καὶ μὴ ὄντα λέγουσιν οἱ
 ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, συντεθραμμένοι τῷ ψεύδει διὰ
 τὰς μυθογραφίας· διὰ δὲ τοῦτο καὶ οὐχ ὁμολογοῦσι
 πρὸς ἀλλήλους περὶ τῶν αὐτῶν. οὐ μέντοι ἄπιστον
 15 οὐδ' εἴ ποτε διάφοροι τοῖς Ἥλείοις ὄντες οἱ Ἐπειοὶ καὶ
 ἑτεροεθνεῖς εἰς ταῦτό συνήρχοντο κατ' ἐπικράτειαν,
 καὶ κοινὴν ἔνεμον τὴν πολιτείαν· ἐπεκράτουν δὲ καὶ
 μέχρι Δύμης. ὁ μὲν γὰρ ποιητὴς οὐκ ἠνόμακε τὴν Δύ-
 μην, οὐκ ἀπεικὸς δ' ἔστι τότε μὲν αὐτὴν ὑπὸ τοῖς
 20 Ἐπειοῖς ὑπάρξει, ὕστερον δὲ τοῖς Ἴωσιν, ἢ μηδ' ἐκεί-
 νοῖς ἀλλὰ τοῖς τὴν ἐκείνων χώραν κατασχοῦσιν Ἀχαι-
 οῖς· τῶν δὲ τεττάρων μερίδων, ὧν ἐντός ἐστι καὶ τὸ
 Βουπράσιον, ἢ μὲν Ἐρμίνη καὶ ἢ Μύρσινος τῆς Ἥλειας
 ἐστίν, αἱ λοιπαὶ δὲ ἐπὶ τῶν ὄρων ἤδη τῆς Πισάτιδος,
 25 ὡς οἴονται τινες.

Ἐρμίνη μὲν οὖν πολίχνην ἦν, νῦν δ' οὐκ ἔστιν· 10
 ἀλλ' ἀκρωτήριον πλησίον Κυλλήνης ὀρεινόν ἐστι, κα-
 λούμενον Ὀρμινα ἢ Ἐρμινά· Μύρσινος δὲ τὸ νῦν
 Μυρτούντιον, ἐπὶ θάλατταν καθήκουσα κατὰ τὴν ἐκ
 30 Δύμης εἰς Ἥλιν ὁδὸν κατοικία, στάδια τῆς Ἥλειων πό-
 λεως διέχουσα ἑβδομήκοντα. πέτρην δ' Ὠλεντὴν εἰκά-
 ζουσι τὴν νῦν Σκόλλιν· ἀνάγκη γὰρ εἰκότα λέγειν, καὶ

τῶν τόπων καὶ τῶν ὀνομάτων μεταβεβλημένων, ἐκείνου τε μὴ σφόδρα ἐπὶ πολλῶν σαφηνίζοντος· ἔστι δ' ὄρος πετρῶδες ἰσχυρὸν Δυμαίων τε καὶ Τριταϊέων καὶ Ἑλλείων, ἐχόμενον ἐτέρου τινὸς Ἀρκαδικοῦ ὄρους Δαμπείας, ὃ τῆς Ἑλλίδος μὲν διέστηκεν ἐκ[ατὸν καὶ] τριάκοντα σταδίους, Τριταϊάς δὲ ἑκατόν, [καὶ Δύμης] τοὺς ἴσους, Ἀχαϊκῶν πόλεων. τὸ δ' Ἀλεῖσιον ἔστι τὸ νῦν Ἀλεσιαῖον, χώρα περὶ τὴν Ἀμφιδολίδα, ἐν ἣ καὶ κατὰ μῆνα ἀγορὰν συνάγουσιν οἱ περιώικοι· κεῖται δὲ ἐπὶ τῆς ὄρεινῆς ὁδοῦ τῆς ἐξ Ἑλλίδος εἰς Ὀλυμπίαν· πρότερον δ' ἦν πόλις τῆς Πισάτιδος, ἄλλοτ' ἄλλως τῶν ὄρων ἐπαλλαττόντων διὰ τὰς τῶν ἡγεμόνων μεταβολάς· τὸ δ' Ἀλεῖσιον καὶ Ἀλεισίου κολώνην ὁ ποιητὴς καλεῖ

C.342 ὅταν φῆ „μέσφ' ἐπὶ Βουπρασίου πολυπύρου βῆσαμεν „ἵππους πέτρης τ' Ὀλενίης καὶ Ἀλεισίου ἐνθα κολώνη 15 „κέκληται.“ ὑπερβατῶς γὰρ δεῖ δέξασθαι ἴσον τῷ „καὶ „ἐνθ' Ἀλεισίου κολώνη κέκληται.“ ἔνιοι δὲ καὶ ποταμὸν δεικνύουσιν Ἀλεῖσιον.

- 11 Λεγομένων δὲ τινῶν ἐν τῇ Τριφυλίᾳ Καυκῶνων πρὸς τῇ Μεσσηνίᾳ, λεγομένης δὲ καὶ τῆς Δύμης Καυκωνίδος ὑπὸ τινῶν, ὄντος δὲ καὶ ποταμοῦ ἐν τῇ Δυμαίᾳ μεταξὺ Δύμης καὶ Τριταϊάς ὃς καλεῖται Καύκων, ζητοῦσι περὶ τῶν Καυκῶνων μὴ διττοὶ λέγονται, οἱ μὲν περὶ τὴν Τριφυλίαν οἱ δὲ περὶ Δύμην καὶ Ἑλλιν καὶ τὸν Καύκωνα· ἐμβάλλει δ' οὗτος εἰς ἕτερον, ὃς Τευθέας ἀρσενικῶς καλεῖται, ὁμώνυμος πολίχνη τινὲ τῶν εἰς τὴν Δύμην συμφωρισμένων, πλὴν ὅτι χωρὶς τοῦ σίγμα Τευθέα λέγεται θηλυκῶς αὐτῇ, ἐκτεινόντων τὴν ἐσχάτην συλλαβὴν, ὅπου τὸ τῆς * Νεμυδίας Ἀρτέμιδος ἱερὸν. ὁ δὲ Τευθέας εἰς τὸν Ἀχελῶον ἐμβάλλει τὸν 30

κατὰ Λύμην θέοντα, ὁμώνυμον τῷ κατὰ Ἀκαρνανίαν, καλούμενον καὶ Πείρον. τοῦ δ' Ἡσιόδου εἰπόντος „ᾧκε δ' Ὀλλεύην πέτρην ποταμοῖο παρ' ὄχθας εὐρεῖος „Πείροιο,“ μεταγράφουσί τινες Πάροιο οὐκ εὖ. οὔτε 5 γὰρ τὴν Λύμην ὀπόθεν Καυκωνίδα εἰρησθαι συμβέβηκε παραλιπεῖν ἄξιον, οὔτε τὸν ποταμὸν ὀπόθεν Καύκων εἰρηται, διὰ τὸ τοὺς Καύκωνας παρέχειν ζήτησιν, οἱ τινές ποτέ εἰσιν, ὅπου φησὶν ἡ Ἀθηναῖα βαδίζειν κατὰ τὴν τοῦ χρέους κομιδὴν. εἰ γὰρ δὴ δεχοίμεθα τοὺς ἐν 10 τῇ Τριφυλίᾳ λέγεσθαι τοὺς περὶ Λέπρειον, οὐκ οἶδ' ὅπως πιθανὸς ἔσται ὁ λόγος· διὸ καὶ γράφουσί τινες „ἐνθα χρεῖός μοι ὀφείλεται Ἥλιδι δῖη, οὐκ ὀλίγον.“ σαφεστέραν δ' ἔξει τὴν ἐπίσκεψιν τοῦτο, ἐπειδὴν τὴν ἔξης χώραν περιοδεύσωμεν τὴν τε Πισᾶτιν καὶ τὴν 15 Τριφυλίαν μέχρι τῆς τῶν Μεσσηνίων μεθορίας.

Μετὰ δὲ τὸν Χελωνάταν ὁ τῶν Πισατῶν ἔστιν 12 αἰγιαλὸς πολὺς, εἰτ' ἄκρα Φειά· ἦν δὲ καὶ πολίχνη „Φειᾶς παρ' τείχεσσιν, Ἰαρδάνου ἀμφὶ ῥέεθρα.“ ἔστι γὰρ καὶ ποτάμιον πλησίον. ἐνιοὶ δ' ἀρχὴν τῆς Πισᾶ-C.343 20 τιδος τὴν Φειάν φασί· πρόκειται δὲ καὶ ταύτης νησίον καὶ λιμὴν, ἐνθεν εἰς Ὀλύμπιον τὸ ἐγγυτάτω ἐκ θαλάττης εἰσὶ στάδιοι ἑκατὸν εἰκοσιν. εἰτ' ἄλλη ἄκρα εὐθὺς ἐπὶ πολὺ προὔχουσα ἐπὶ τὴν δύσιν, καθάπερ ὁ Χελωνάτας, ἀφ' ἧς πάλιν ἐπὶ τὴν Κεφαλληνίαν στάδιοι ἑκα- 25 τὸν εἰκοσιν. εἰδ' ὁ Ἀλφειὸς ἐκδίδωσι, διέχων τοῦ Χε-

4. post οὐκ εὖ: περὶ δὲ τῶν Καυκίωνων ζητοῦσι, φησὶν, ὅτι τῆς Ἀθηναῖς τῆς τῷ Μέντορι ὀμοιωμένης ἐν τῇ Ὀδυσσεῖα εἰκούσης πρὸς τὸν Νέστορα „ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας με- „γαθύμους εἰμ', ἐνθα χρεῖός μοι ὀφείλεται, οὐ τι νέον γε οὐδ' „ὀλίγον. σὺ δὲ τοῦτον, ἐπεὶ τέον ἔκετο δῶμα, πέμψον σὺν δῖφρῳ „τε καὶ νείει· δὸς δὲ οἱ ἱπποῦς,“ δοκεῖ σημαίνεσθαι χώρα τις ἐν τῇ τῶν Ἐπειῶν, ἣν οἱ Καύκωνες εἶχον, ἕτεροι ὄντες τῶν ἐν τῇ Τριφυλίᾳ, ἐπεκτείνοντες καὶ μέχρι τῆς Δυμαίας τυχόν.

λωνάτα σταδίους διακοσίους ὀγδοήκοντα, Ἀράξου δὲ πεντακοσίους τετταράκοντα πέντε. ῥεῖ δ' ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων ἐξ ὧν καὶ ὁ Εὐρώτας· καλεῖται δὲ Ἀσέα, κώμη τῆς Μεγαλοπολίτιδος, πλησίον ἀλλήλων ἔχουσα δύο πηγάς, ἐξ ὧν ῥέουσιν οἱ λεχθέντες ποταμοί· δύν- 5
τες δ' ὑπὸ γῆς ἐπὶ συχνούς σταδίους ἀνατέλλουσι πάλιν, εἶθ' ὁ μὲν εἰς τὴν Λακωνικὴν ὁ δ' εἰς τὴν Πισάτιν κατάργεται. ὁ μὲν οὖν Εὐρώτας κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Βλεμινάτιδος ἀναδεύξας τὸ ῥεῖθρον, παρ' αὐτὴν τὴν Σπάρτην ὄνεις καὶ διεξιῶν αὐλῶνά τινα μακρὸν κατὰ 10
τὸ Ἔλος, οὗ μέμνηται καὶ ὁ ποιητής, ἐκδίδωσι μεταξὺ Γυθείου τοῦ τῆς Σπάρτης ἐπιλείου καὶ Ἀκραίων. ὁ δ' Ἀλφειὸς παραλαβὼν τὸν τε Λάδωνα καὶ τὸν Ἐρύμανθον καὶ ἄλλους ἀσημοτέρους διὰ τῆς Φοῖξης καὶ τῆς Πισάτιδος καὶ Τριφυλλίας ἐνεχθεὶς παρ' αὐτὴν τὴν 15
Ὀλυμπίαν ἐπὶ θάλατταν τὴν Σικελικὴν ἐκπίπτει μεταξὺ Φειᾶς τε καὶ Ἐπιταλίου. πρὸς δὲ τῇ ἐκβολῇ τὸ τῆς Ἀλφειωνίας Ἀρτέμιδος ἢ Ἀλφειούσης ἄλσος ἐστὶ (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως), ἀπέχον τῆς Ὀλυμπίας εἰς ὀγδοήκοντα σταδίους. ταύτη δὲ τῇ θεῷ καὶ ἐν Ὀλυμ- 20
πία κατ' ἔτος συντελεῖται πανήγυρις, καθάπερ καὶ τῇ Ἐλαφία καὶ τῇ Λαφνία. μεστὴ δ' ἐστὶν ἡ γῆ πᾶσα ἀρτεμισίων τε καὶ ἀφροδισίων καὶ νυμφαίων ἐν ἄλσεσιν ἀνθέων [πλέ]φς τὸ πολὺ διὰ τὴν εὐνδρίαν, συχνὰ δὲ καὶ ἔρμετα ἐν ταῖς ὁδοῖς, ποσεῖδια δ' ἐπὶ ταῖς ἀκταῖς. 25
ἐν δὲ τῷ τῆς Ἀλφειωνίας ἰερῷ γραφαὶ Κλεάνθους τε καὶ Ἀρήγοντος, ἀνδρῶν Κορινθίων, τοῦ μὲν Τροίας ἄλωσις καὶ Ἀθηνᾶς γοναί, τοῦ δ' Ἀρτεμῖς ἀναφερομένη ἐπὶ γρυπός, σφόδρα εὐδόκιμοι.

- 13 Ἐἶτα τὸ διεύρον ὄρος τῆς Τριφυλλίας τὴν Μακι- 30
στίαν ἀπὸ τῆς Πισάτιδος· εἶτ' ἄλλος ποταμὸς Χαλκίς καὶ κρήνη Κροννοὶ καὶ κατοικία Χαλκίς, καὶ τὸ Σαμι-

κὸν μετὰ ταῦτα, ὅπου τὸ μάλιστα τιμώμενον τοῦ Σα-
μίου Ποσειδῶνος ἱερὸν· ἔστι δ' ἄλλος ἀγριελαιῶν
πλέων· ἐπεμελοῦντο δ' αὐτοῦ Μακίστιοι· οὔτοι δὲ καὶ
τὴν ἐκεχειρίαν ἐπήγγελλον, ἣν καλοῦσι Σάμιον· συν-
5 τελοῦσι δ' εἰς τὸ ἱερὸν πάντες Τριφύλιοι. καὶ τὸ τῆς
Σκιλλουντίας δὲ Ἀθηνᾶς ἱερὸν τὸ περὶ Σκιλλοῦντα τῶν
ἐπιφανῶν ἔστιν, Ὀλυμπίας πλησίον κατὰ τὸν φελλῶνα.

Κατὰ ταῦτα δὲ πως τὰ ἱερά ὑπέρκειται τῆς θα- 14
λάττης ἐν τριάκοντα ἢ μικρῶ πλειοσι σταδίοις ὁ Τρι-
10 φυλιακὸς Πύλος [ὁ] καὶ Λεπρεατικός, ὃν καλεῖ ὁ ποιη- C.344
τῆς ἡμαθόεντα καὶ παραδίδωσι τοῦ Νέστορος πατρίδα,
ὡς ἂν τις ἐκ τῶν ἐπῶν τεκμαίροιο· εἴτε τοῦ παραρ-
ρέοντος ποταμοῦ πρὸς ἄρκτον Ἀμάθου καλουμένου
πρότερον, ὃς νῦν *Μάματος καὶ Ἀρκαδικὸς καλεῖται,
15 ὥστ' ἐντεῦθεν ἡμαθόεντα κεκλήσθαι· εἴτε τούτου μὲν
Παμισοῦ καλουμένου ὁμωνύμως τοῖς ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ
δυσί, τῆς δὲ πόλεως ἄθλων ἐχούσης τὴν ἐτυμολογίαν
τοῦ ἐπιθέτου· καὶ γὰρ τὸ ἀμαθώδη τὸν ποταμὸν ἢ τὴν
χώραν εἶναι ψεῦδός φασι. πρὸς ἔω δ' ἔστιν ὄρος τοῦ
20 Πύλου πλησίον ἐπώνυμον Μίνθης, ἣν μυθεύουσι
καλλακὴν τοῦ Ἄιδου γενομένην πατηθεῖσαν ὑπὸ τῆς
κόρης εἰς τὴν κηπαίαν μίνθην μεταβαλεῖν, ἣν τινες
ἡδύοσμον καλοῦσι. καὶ δὴ καὶ τέμενός ἐστιν Ἄιδου
πρὸς τῷ ὄρει τιμώμενον καὶ ὑπὸ Μακιστίων, καὶ Δῆ-
25 μητρος ἄλλος ὑπερκείμενον τοῦ Πυλιακοῦ πεδίου. τὸ
δὲ πεδίου εὐγεῶν ἔστι τοῦτο, τῇ θαλάττῃ δὲ συνάψαν
παρατείνει παρ' ἅπαν τὸ μεταξὺ τοῦ τε Σαμικοῦ καὶ
ποταμοῦ Νέδας διάστημα. θινώδης δὲ καὶ στενός ἐστιν
ὁ τῆς θαλάττης αἰγιαλός, ὥστ' οὐκ ἂν ἀπογονοῖη τις
30 ἐντεῦθεν ἡμαθόεντα ὠνομάσθαι τὸν Πύλον.

12. post ἐπῶν: τῶν Ὀμήρου

15 Πρὸς ἄρκτον δ' ὄμορα ἦν τῷ Πύλῳ δύο πολίδια Τριφυλιακὰ Ἰππανά καὶ Τυμπαναίαι, ὧν τὸ μὲν εἰς Ἥλιον συνωκίσθη τὸ δ' ἔμεινε. καὶ ποταμοὶ δὲ δύο ἐγγὺς ῥέουσιν ὃ τε Δαλλίων καὶ ὁ Ἀχέρων, ἐμβάλλοντες εἰς τὸν Ἀλφειόν. ὁ δὲ Ἀχέρων κατὰ τὴν πρὸς τὸν Ἄι- 5 δην οἰκειότητα ἀνόμασται· ἐκτετίμηται γὰρ δὴ σφόδρα τὰ τε τῆς Δήμητρος καὶ τῆς κόρης Ἰσρά ἐνταῦθα καὶ τὰ τοῦ Ἄιδου, τάχα διὰ τὰς ὑπεναντιότητας, ὡς φησιν ὁ Σκήψιος Δημήτριος. καὶ γὰρ εὐκαρπὸς ἐστὶ καὶ ἐρυσίβην γεννᾷ καὶ θρόνον ἢ Τριφυλία· διόπερ 10 ἀντὶ μεγάλης φορᾶς πυκνὰς ἀφορίας γίνεσθαι συμβαίνει κατὰ τοὺς τόπους.

16 Τοῦ δὲ Πύλου πρὸς νότον ἐστὶ τὸ Λεπρέιον. ἦν δὲ καὶ αὕτη ἡ πόλις ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἐν τετταράκοντα σταδίοις· μεταξὺ δὲ τοῦ Λεπρέιου καὶ τοῦ *Ἀννίου τὸ 15 Ἰερὸν τοῦ Σαμίου Ποσειδάωνος ἐστίν, ἑκατὸν σταδίου ἐκατέρου διέχον. τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ Ἰερὸν ἐν ᾧ καταληφθῆναι φησιν ὁ ποιητὴς ὑπὸ Τηλεμάχου τὴν Θυρίαν συντελοῦντας τοὺς Πύλους „οἱ δὲ Πύλον, Νηλῆος „ἐνκείμενον πτολίεθρον, ἕξον· τοὶ δ' ἐπὶ θινὶ θαλάσ- 20 „σης Ἰσρά ῥέξον, ταύρους παμμέλανας, Ἐνοσίχθονι C.345, κυανοχαίτη.“ πάρεστι μὲν γὰρ τῷ ποιητῇ καὶ πλάττειν τὰ μὴ ὄντα, ὅταν δ' ἢ δυνατόν, ἐφαρμόττειν τοῖς οὔσι τὰ ἔπη καὶ σώζειν τὴν διήγησιν. τὸ δ' ἀπέχεσθαι προσῆκε μᾶλλον. χώραν δ' εἶχον εὐδαίμονα οἱ Λε- 25 πρεῖται· τούτοις δ' ὄμοροι Κυπαρισσιεῖς. ἄμφω δὲ τὰ χωρία ταῦτα Καύκωνες κατεχον, καὶ τὸν Μάκιστον δέ, ὃν τινες Πλατανιστοῦντα καλοῦσιν. ὁμώνυμον τῇ χώρῃ [δ'] ἐστὶ τὸ πόλισμα. φασὶ δ' ἐν τῇ Λεπρέατιδι καὶ Καύκωνος εἶναι μνήμα, εἰτ' ἀρχηγέτου τινὸς εἰτ' 30 ἄλλως ὁμωνύμου τῷ ἔθνει.

17 Πλείους δ' εἰσὶ λόγοι περὶ τῶν Καυκόνων· καὶ

γὰρ Ἀρκαδικὸν ἔθνος φασί, καθάπερ τὸ Πελασγικόν,
 καὶ πλανητικὸν ἄλλως, ὥσπερ ἐκεῖνο. Ἱστορεῖ γοῦν ὁ
 ποιητὴς καὶ τοῖς Τρωσὶν ἀφιγμένους συμμάχους, πό-
 θεν δ' οὐ λέγει· δοκοῦσι δ' ἐκ Παφλαγονίας· ἐκεῖ γὰρ
 5 ὀνομαζοῦσι Κανκωνιάτας τινὰς Μαριανθυνοῖς ὁμό-
 ρους, οἳ καὶ αὐτοὶ Παφλαγόνες εἰσί. μνησθησόμεθα
 δ' αὐτῶν ἐπὶ πλεόν, ὅταν εἰς ἐκείνον περιστῆ τὸν τό-
 πον ἢ γραφῆ. νυνὶ δὲ περὶ τῶν ἐν τῇ Τριφυλίᾳ Καν-
 κωνῶν ἔτι καὶ ταῦτα προσιστορητέον. οἱ μὲν γὰρ καὶ
 10 ὅλην τὴν νῦν Ἠλείαν ἀπὸ τῆς Μεσσηνίας μέχρι Δύ-
 μης Κανκωνίαν λεχθῆναι φασιν· Ἀντίμαχος γοῦν καὶ
 Ἐπειοὺς καὶ Κανκωνας ἅπαντας προσαγορεύει. τινὲς
 δὲ ὅλην μὲν μὴ κατασχεῖν αὐτούς, δίχα δὲ μεμερι-
 σμένους οἰκίσιν, τοὺς μὲν πρὸς τῇ Μεσσηνίᾳ κατὰ
 15 τὴν Τριφυλίαν τοὺς δὲ πρὸς τῇ Δύμῃ κατὰ τὴν Βου-
 πρασίδα καὶ τὴν κοίλην Ἠλίαν· Ἀριστοτέλης δ' ἐνταῦ-
 θα μάλιστα οἶδεν ἰδρυμένους αὐτούς. καὶ δὴ τοῖς ὑφ'
 Ὀμήρου λεγομένοις ὁμολογεῖ μᾶλλον ἢ ὑστάτη ἀπόφα-
 σις, τό τε ζητούμενον πρότερον λαμβάνει λύσιν. ὁ μὲν
 20 γὰρ Νέστωρ ὑπόκειται τὸν Τριφυλιακὸν οἰκῶν Πύ-
 λον, τὰ τε πρὸς νότον καὶ τὰ ἐωθινά (ταῦτα δ' ἔστι τὰ
 συγκυροῦντα πρὸς τὴν Μεσσηνίαν καὶ τὴν Λακωνι-
 κήν) ὑπ' ἐκείνῳ ἔστιν, ἔχουσι δ' οἱ Κανκωνες, ὥστε
 τοῖς ἀπὸ τοῦ Πύλου βαδίζουσιν εἰς Λακεδαίμονα ἀνάγ-
 25 κη διὰ Κανκωνῶν εἶναι τὴν ὁδόν. τὸ δὲ ἱερὸν τοῦ
 Σαρπίου Ποσειδάωνος καὶ ὁ κατ' αὐτὸ ὄρμος, εἰς ὃν κα-
 τήχθη Τηλέμαχος, πρὸς δύσιν καὶ πρὸς ἄρκτον ἀπο-
 νεύει. εἰ μὲν τοίνυν οἱ Κανκωνες ἐνταῦθα μόνον οἰ-
 κοῦσιν, οὐ σώζεται τῷ ποιητῇ ὁ λόγος. κελεύει γὰρ ἡ
 30 μὲν Ἀθηναῖα κατὰ τὸν Σωτάδην τῷ Νέστορι, τὸν μὲν Τη-
 λέμαχον εἰς τὴν Λακεδαίμονα πέμψαι σὺν δίφρῳ τε
 καὶ νίει εἰς τὰ πρὸς ἕω μέρη· αὐτῇ δ' ἐπὶ ναῦν βαδισί-

σθαι νυκτερεύσουσα φησιν ἐπὶ τὴν δυσην καὶ εἰς τοῦ-
 πίσω, „ἀτὰρ ἠῶθεν μετὰ Καύκωνας μεγαθύμους“
 πορεύσεσθαι ἐπὶ τὸ χρέος πάλιν εἰς τοῦμπροσθεν. τίς
 C.346 οὖν ὁ τρόπος; παρῆν γὰρ τῷ Νέστορι λέγειν ἄλλ' οἷ
 γε Καύκωνες ὑπ' ἐμοὶ εἰσι καὶ πρὸ ὁδοῦ τοῖς εἰς Λακε- 5
 δαίμονα βαδίζουσιν· ὥστε τί οὐ συνοδεύεις τοῖς περὶ
 Τηλέμαχον, ἀλλ' ἀναχωρεῖς εἰς τοῦπίσω; ἅμα δ' οἰ-
 κεῖον ἦν τῷ βαδίζοντι ἐπὶ χρέους κομιδὴν οὐκ ὀλίγου,
 ὡς φησι, πρὸς ἀνθρώπους ὑπὸ τῷ Νέστορι ὄντας, αἰ-
 τήσασθαι τινα παρ' αὐτοῦ βοήθειαν, εἴ τι ἀγνωμονοῖτο 10
 (ὥσπερ εἶπωθε) περὶ τὸ συμβόλαιον· οὐ γέγονε δὲ
 τοῦτο. εἰ μὲν τοίνυν ἐνταῦθα μόνον οἰκοῖεν οἱ Καύ-
 κωνες, ταῦτ' ἂν συμβαίνοι τὰ ἄτοπα· μεμερισμένων
 δὲ τινῶν καὶ εἰς τοὺς πρὸς Δύμη τόπους τῆς Ἡλείας,
 ἐκεῖσε ἂν εἴη λέγουσα τὴν ἔφοδον ἢ Ἀθηνᾶ, καὶ οὐκ 15
 ἂν ἔτι οὔθ' ἢ εἰς τὴν ναῦν κατάβασις ἔχοι τι ἀπεμφαι-
 νον οὔθ' ὁ τῆς συνοδίας ἀποσπασμός, εἰς τὰναντία
 τῆς ὁδοῦ οὔσης. παραπλησίως δ' ἂν καὶ τὰ περὶ τοῦ
 Πύλου διαπορούμενα τύχοι τῆς προσηκούσης διαίτης
 ἐπελθοῦσι μικρὸν ἔτι τῆς χωρογραφίας μέχρι τοῦ Πύ- 20
 λου τοῦ Μεσσηνιακοῦ.

18 Ἐλέγοντο δὲ Παρωρεᾶται τινὲς τῶν ἐν τῇ Τριφυ-
 λῇ κατέχοντες ὄρη περὶ τὸ Λέπρειον καὶ τὸ Μάκιστον
 καθήκοντα ἐπὶ θάλατταν πλησίον τοῦ Σαμιακοῦ πο-
 σειδίου. 25

19 Ὑπὸ τούτοις ἐστὶν ἐν τῇ παραλίᾳ δύο ἄντρα, τὸ
 μὲν νυμφῶν Ἀνιγριάδων τὸ δὲ ἐν ᾧ τὰ περὶ τὰς Ἀ-
 τλαντίδας καὶ τὴν Δαρδάνου γένεσιν. ἐνταῦθα δὲ καὶ
 τὰ ἄλση τό τε Ἰωναῖον καὶ τὸ Εὐρυκύθειον. τὸ μὲν
 οὖν Σαμικὸν ἐστὶν ἔρυμα, πρότερον δὲ καὶ πόλις Σά- 30
 μος προσαγορευομένη διὰ τὸ ὕψος Ἰσως, ἐπειδὴ σά-
 μους ἐκάλουν τὰ ὕψη· τάχα δὲ τῆς Ἀρήνης ἀκρόπολις

ἦν τοῦτο, ἧς ἐν τῷ καταλόγῳ μέμνηται ὁ ποιητής „οὐ
 „δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀρήνην ἐρατεινήν.“ οὐ-
 δαμοῦ γὰρ σαφῶς εὐρίσκοντες ἐνταῦθα μάλιστα εἰκά-
 ζουσι τὴν Ἀρήνην, ὅπου καὶ ὁ παρακαείμενος Ἄνιγρος
 5 ποταμός, καλούμενος πρότερον Μινύειος, δίδωσιν οὐ
 μικρὸν σημεῖον· λέγει γὰρ ὁ ποιητής „ἔστι δέ τις πο-
 „ταμὸς Μινυήιος εἰς ἄλλα βάλλων ἐγγύθεν Ἀρήνης.“
 πρὸς γὰρ δὴ τῷ ἄνθρωπῳ τῶν Ἀνιγριάδων νυμφῶν ἔστι
 πηγὴ, ὑφ' ἧς ἔλειον καὶ τιφῶδες τὸ ὑποπίπτον γίνεται
 10 χωρίον· ὑποδέχεται δὲ τὸ πλεῖστον τοῦ ὕδατος ὁ Ἄνι-
 γρος βαθὺς καὶ ὕψτιος ὣν ὥστε λιμνάζειν· θινώδης
 δ' ὦν ὁ τόπος ἐξ εἰκοσι σταδίων βαρεῖαν ὀσμὴν παρέ-
 χει καὶ τοὺς ἰχθῦς ἀβρώτους ποιεῖ. μυθεύουσι δ' οἱ
 μὲν ἀπὸ τοῦ τῶν τετραμένων Κενταύρων τινὰς ἐν-
 15 ταῦθ' ἀπονύψασθαι τὸν ἐκ τῆς Ἰθάρας λόν, οἱ δ' ἀπὸ
 τοῦ Μελάμποδα τοῖς ὕδασι τούτοις καθαρσίους χρήσα-
 σθαι πρὸς τὸν τῶν Προιτίδων καθαρμόν· ἀλφουὺς δὲ C.347
 καὶ λεύκας καὶ λειχῆνας ἰᾶται τὸ ἐντεῦθεν λουτρόν.
 φασὶ δὲ καὶ τὸν Ἀλφειὸν ἀπὸ τῆς τῶν ἀλφῶν θερα-
 20 πείας οὕτως ὠνομάσθαι. ἐπεὶ οὖν ἦ τε ὑπτιότης τοῦ
 Ἄνιγρου καὶ αἱ ἀνακοπαὶ τῆς θαλάττης μονὴν μᾶλλον
 ἢ φύσιν παρέχουσι τοῖς ὕδασι, * Μινυήιον φασιν εἰρη-
 σθαι πρότερον, παρατρέφαι δὲ τινὰς τοῦνομα καὶ ἀντ'
 αὐτοῦ ποιῆσαι Μινυήιον. ἔχει δ' ἡ ἐτυμότης καὶ ἄλλας
 25 ἀφορμάς, εἴτ' ἀπὸ τῶν μετὰ Χλωρίδος τῆς Νέστορος
 μητρὸς ἐλθόντων ἐξ Ὀρχομενοῦ τοῦ Μινυεῖου, [εἴτε]
 Μινυῶν, οἱ τῶν Ἀργοναυτῶν ἀπόγονοι ὄντες ἐκ Αἴ-
 μνου μὲν εἰς Λακεδαίμονα ἐξέπεσον ἐντεῦθεν δ' εἰς τὴν
 Τριφυλίαν, καὶ ὄκησαν περὶ τὴν Ἀρήνην ἐν τῇ χώρᾳ
 30 τῇ νῦν Αἰπασία καλουμένη, οὐκ ἐχούση οὐκέτι τὰ τῶν
 Μινυῶν κτίσματα· ὦν τινὲς μετὰ Θήρα τοῦ Αὐτεσίω-
 νος (ἦν δ' οὗτος Πολυνείκους ἀπόγονος) πλεύσαντες

εἰς τὴν μεταξὺ Κυρηναίας καὶ τῆς Κρήτης νῆσον „Καλ-
 „λίστην τὸ πάροιθε, τὸ δ' ὕστερον οὖνομα Θήρην,
 ὡς φησι Καλλιμάχος, ἐκτίσαν τὴν μητρόπολιν τῆς Κυ-
 ρήνης Θήραν, ὁμάνυμον δ' ἀπέδειξαν τῇ πόλει καὶ τὴν
 νῆσον.

20 Μεταξὺ δὲ τοῦ Ἀνίγρου καὶ τοῦ ὄρους, ἐξ οὗ φεῖ,
 ὁ τοῦ Ἰαρδάνου λειμῶν δεικνύνται καὶ τάφος· καὶ Ἀχαι-
 αὶ εἰσὶ δὲ πέτραι ἀπότομοι τοῦ αὐτοῦ ὄρους, ὑπὲρ ὧν
 ἡ Σάμος, ὡς ἔφαμεν, γέγονε πόλις· οὐ πάνυ δὲ ὑπὸ
 τῶν τοὺς περίπλους γραψάντων ἡ Σάμος μνημονεύε- 10
 ται, τάχα μὲν γε διὰ τὸ πάλαι κατεσπᾶσθαι, τάχα δὲ καὶ
 διὰ τὴν θέσιν. τὸ μὲν γὰρ ποσειδῖον ἐστὶν ἄλσος, ὡς
 εἰρηται, πρὸς τῇ θαλάττῃ· ὑπέρεκται δ' αὐτοῦ λόφος
 ὑψηλὸς ἐπίπροσθεν ὧν τοῦ νῦν Σαμικοῦ ἐφ' οὗ ἦν
 ἡ Σάμος, ὡστ' ἐκ θαλάττης μὴ ὁραῖσθαι. καὶ πεδίον δ' 15
 αὐτόθι καλεῖται Σαμικόν· ἐξ οὗ πλέον ἂν τις τεκμαί-
 ροιτο ὑπάρχει ποτὲ πόλιν τὴν Σάμον. καὶ ἡ Ῥαδίην
 δὲ ἦν Στησίχορος ποιῆσαι δοκεῖ (ἧς ἀρχὴ „ἄγε Μοῦ-
 „σα λίγει', ἄρξον αἰοιδᾶς, Ἐρατώ, νόμους Σαμίων περι
 „παίδων ἐρατᾶ φθεγγομένα λύρα“⁶) ἐντεῦθεν λέγει 20
 τοὺς παῖδας. ἐκδοθεῖσαν γὰρ τὴν Ῥαδίην εἰς Κόριν-
 θον τυράνῳ φησὶν ἐκ τῆς Σάμου πλεῦσαι πνέοντος
 ξεφύρου, οὐ δήπουθεν τῆς Ἰωνικῆς Σάμον· [τῷ] δ'
 αὐτῷ ἀνέμῳ καὶ ἀρχιδέωρον εἰς Δελφούς [τὸν ἀδ]ελ-
 φὸν αὐτῆς ἐλθεῖν καὶ τὸν ἀνεψιὸν ἐρωῶντα αὐτῆς ἄφ- 25
 ματι εἰς Κόρινθον ἐξορμηῆσαι παρ' αὐτήν· ὃ τε τύραν-
 νος κτείννας ἀμφοτέρους ἄρματι ἀποπέμπει τὰ σώματα,
 μεταγνοὺς δ' ἀνακαλεῖ καὶ θάπτει.

C.348 Ἀπὸ δὲ τοῦ Πύλου τούτου καὶ τοῦ Λεπρείου τε-
 21 τρακοσίων πον σταδίων ἐστὶ διάστημα ἐπὶ τὴν Μεσση- 30

18. ante ἦν: εἰς

νιακὴν Πύλον καὶ τὸ Κορυφάσιον ἐπὶ θαλάττῃ κείμενα
 φρούρια, καὶ τὴν παρακειμένην Σφαγίαν νῆσον, ἀπὸ
 δὲ Ἀλφειοῦ ἑπτακοσίων πεντήκοντα, ἀπὸ δὲ τοῦ Χε-
 λωνάτα χιλίων τριάκοντα. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τὸ τε τοῦ
 5 Μακιστίου Ἡρακλέους ἱερὸν ἔστι καὶ ὁ Ἀκίδων ποτα-
 μός. ῥεῖ δὲ παρὰ τάφον Ἰαρδάνου καὶ Χάαν πόλιν ποτὲ
 ὑπάρξασαν πλησίον Λεπρείου, ὅπου καὶ τὸ πεδίον τὸ
 Αἰπάσιον. περὶ ταύτης δὲ τῆς Χάας γενέσθαι φασὶν
 ἐνιοὶ τὸν πόλεμον τοῖς Ἀρκάσι πρὸς τοὺς Πυλίους, ὃν
 10 ἔφρασεν Ὅμηρος, καὶ δεῖν οἴονται γράφειν „ἦβῶμ’,
 „ὡς ὄτ’ ἐπ’ ὠκυρόφ’ Ἀκίδοντι μάχοντο ἀγρόμενοι Πύ-
 „λιοί τε καὶ Ἀρκάδες Χάας παρ’ τείχεσσιν,“ οὐ Κελά-
 δοντι, οὐδὲ Φειᾶς· τῷ γὰρ τάφῳ τοῦ Ἰαρδάνου τοῦ-
 τον πλησιάξεν καὶ τοῖς Ἀρκάσι τὸν τόπον μᾶλλον ἢ
 15 ἐκεῖνον.

Κυπαρισσία τέ ἐστὶν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ τῇ Τριφυ- 22
 λιακῇ καὶ Πύργοι καὶ ὁ Ἀκίδων ποταμὸς καὶ Νέδα.
 νυνὶ μὲν οὖν τῇ Τριφυλίᾳ πρὸς τὴν Μεσσηνίαν ὄριον
 ἔστι τὸ τῆς Νέδας ρεῦμα λάβρον ἐκ τοῦ Λυκαίου κα-
 20 τιὸν Ἀρκαδικοῦ ὄρους, ἐκ πηγῆς ἣν ἀναρρήξει τεκοῦ-
 σαν τὸν Δία μυθεύεται Ῥέαν νίπτρων χάριν. ῥεῖ δὲ
 παρὰ Φιγαλίαν, καθ’ ὃ γειτνιάσι Πυργῖται Τριφυλίων
 ἔσχατοι Κυπαρισσιεῦσι πρώτοις Μεσσηνίων. τὸ δὲ πα-
 λαιὸν ἄλλως διώριστο, ὡς καὶ τινὰς τῶν πέραν τῆς
 25 Νέδας ὑπὸ τῷ Νέστορι εἶναι, τὸν τε Κυπαρισσήεντα
 καὶ ἄλλα τινὰ ἐπέκεινα, καθάπερ καὶ τὴν θάλατταν
 τὴν Πυλίαν ὁ ποιητὴς ἐπεκτείνει μέχρι τῶν ἐπὶ πό-
 λεων ὧν ὑπέσχετο Ἀγαμέμνων τῷ Ἀχιλλεῖ „πᾶσαι δ’
 „ἔγγυς ἄλως νέεται Πύλου ἡμαθόεντος.“ τοῦτο γὰρ
 30 ἴσον τῷ „ἔγγυς ἄλως τῆς Πυλίας.“

Ἐφεξῆς δ’ οὖν τῷ Κυπαρισσήεντι ἐπὶ τὴν Μεσση- 23
 νιακὴν Πύλον παραπλέοντι [καὶ] τὸ Κορυφάσιον ἢ τε

Ἔρανα ἔστιν, ἣν τινες οὐκ εὖ Ἀρήνην νομίζουσιν κε-
κλήσθαι πρότερον ὁμωνύμως τῇ Πυλιακῇ, [καὶ ἡ ἄκρα]
Πλαταμαῶδης, ἀφ' ἧς ἐπὶ τὸ Κορυφάσιον καὶ τὴν νῦν
καλουμένην Πύλον ἑκατὸν εἰσι στάδιοι. ἔστι δὲ καὶ
νησίον καὶ πολίχνιον ἐν αὐτῷ ὁμώνυμον Πρωτῇ. οὐκ 5
ἂν δ' ἐξητάζομεν ἴσως ἐπὶ τοσοῦτον τὰ παλαιά, ἀλλ'
ἤρκει λέγειν ὡς ἔχει νῦν ἕκαστα, εἰ μὴ τις ἦν ἐκ παί-
δων ἡμῖν παραδεδομένη φήμη περὶ τούτων· ἄλλων δ'
ἄλλα εἰπόντων ἀνάγκη διαιτᾶν. πιστεύονται δ' ὡς
ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἐνδοξότατοί τε καὶ πρεσβύτατοι καὶ κατ' 10
ἐμπειρίαν πρῶτοι· Ὀμήρου δ' εἰς ταῦτα ὑπερβεβλη-
C.349 μένου πάντας, ἀνάγκη συννεπισκοπεῖν καὶ τὰ ὑπ' ἐκεί-
νου λεχθέντα καὶ συγκρούειν πρὸς τὰ νῦν, καθάπερ
καὶ μικρὸν ἐμπροσθεν ἔφαμεν.

- 24 Περὶ μὲν οὖν τῆς κόλλης Ἡλιδος καὶ τοῦ Βουπρά-15
σίου τὰ λεχθέντα ὑφ' Ὀμήρου προεπέσκεπται ἡμῖν.
περὶ δὲ τῆς ὑπὸ τῷ Νέστορι οὕτω φησὶν „οἱ δὲ Πύλον
„τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀρήνην ἐρατεινὴν καὶ Θρούον, Ἀλ-
„φειοτο πόρον, καὶ εὐκτιτον Αἰπυ καὶ Κυπαρισσήεντα
„καὶ Ἀμφιγένειαν ἔναιον καὶ Πτελεὸν καὶ Ἔλος καὶ 20
„Δώριον, ἐνθα τε Μοῦσαι ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν
„Θρήικα παῦσαν ἀοιδῆς, Οἰχαλίηθεν ἰόντα παρ' Εὐ-
„ρύτου Οἰχαλιῆος.“ Πύλος μὲν οὖν ἔστι περὶ ἧς ἡ ζή-
τησις· αὐτίκα δ' ἐπισκεψόμεθα περὶ αὐτῆς. περὶ δὲ
τῆς Ἀρήνης εἴρηται· ἣν δὲ λέγει νῦν Θρούον, ἐν ἄλλοις 25
καλεῖ Θρούεσσαν „ἔστι δὲ τις Θρούεσσα πόλις, αἰπειτα
„κολώνη, τηλοῦ ἐπ' Ἀλφειῶ.“ Ἀλφειοῦ δὲ πόρον φη-
σὶν, ὅτι πεζῇ περατὸς εἶναι δοκεῖ κατὰ τοῦτον τὸν τό-
πον· καλεῖται δὲ νῦν Ἐπιτάλιον τῆς Μακιστίας χωρίου.
τὸ εὐκτιτον δ' Αἰπυ ἔνιοι μὲν ζητοῦσι πότερον ποτέ- 30
ρου ἐπίθετον, καὶ τίς ἢ πόλις, καὶ εἰ αἱ νῦν Μαργάλαι
τῆς Ἀμφιδολίας· αὗται μὲν οὖν οὐ φυσικὸν ἔρυμα,

ἕτερον δὲ δείκνυται φυσικὸν ἐν τῇ Μακιστία. ὁ μὲν οὖν τοῦθ' ὑπονοῶν φράζεσθαι ὄνομά φησι τῆς πόλεως τὸ Αἰλυ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος φυσικῶς, ὡς Ἔλος καὶ Αἰγιαλὸν καὶ ἄλλα πλείω· ὁ δὲ τὴν Μαργά-
 5 λαν τοῦμπαλιν ἴσως. Θρύον δὲ καὶ Θρυόεσσαν τὸ Ἐπιτάλιόν φασιν, ὅτι πᾶσα μὲν αὕτη ἡ χώρα θρυάδης, μάλιστα δ' οἱ ποταμοί· ἐπὶ πλέον δὲ διαφαίνεται τοῦτο κατὰ τοὺς περατοὺς τοῦ ρείθρου τόπους. τάχα δὲ φασι Θρύον μὲν εἰρησθαι τὸν πόρον, εὐκτιτον δ' Αἰλυ τὸ
 10 Ἐπιτάλιον· ἔστι γὰρ ἐρυμνὸν φύσει· καὶ γὰρ ἐν ἄλλοις αἰπέλιαν κολώνην λέγει „ἔστι δὲ τις Θρυόεσσα πόλις, αἰπέλια κολώνη, τηλοῦ ἐπ' Ἀλφειῶ, πυμάτη Πύλου ἡμαθόεντος.“

Ὁ δὲ Κυπαρισσῆεις ἔστι μὲν περὶ τὴν πρότερον 25
 15 Μακιστίαν, ἡνίκα καὶ πέραν τῆς Νέδας ἐτι ἦν Μακιστία, ἀλλ' οὐκ οἰκεῖται, ὡς οὐδὲ τὸ Μάκιστον· ἄλλη δ' ἔστιν ἡ Μεσσηνιακὴ Κυπαρισσία, ὁμάνυμος μὲν οὖν, ὁμοίως δὲ νῦν κάκεινη λέγεται Κυπαρισσία ἐνικῶς τε καὶ θηλυκῶς, ὁ δὲ ποταμὸς Κυπαρισσῆεις. καὶ Ἀμ-
 20 φιγένεια δὲ τῆς Μακιστίας ἔστι περὶ τὸν Ἰψόεντα, ὅπου τὸ τῆς Αἰτουῦς ἱερὸν. τὸ δὲ Πτελεὸν κτίσμα μὲν γέγονε τῶν ἐκ Πτελεοῦ τοῦ Θετταλικοῦ ἐποικησάντων· λέγεται γὰρ κάκει „Αγγιάλόν τ' Ἀντρώνα ἰδὲ Πτελεὸν λε-
 25 „χεποῖην.“ ἔστι δὲ θρυμῶδες χωρίον ἀοίκητον, Πτελεάσιον καλούμενον. Ἔλος δ' οἱ μὲν περὶ τὸν Ἀλφειὸν χώραν τινὰ φασιν, οἱ δὲ καὶ πόλιν, ὡς τὴν Λακωνικήν „Ἔλος τ' ἔφαλον πτολίεθρον.“ οἱ δὲ περὶ τὸ Ἀλώριον ἔλος, οὗ τὸ τῆς Ἐλείας Ἀρτέμιδος ἱερὸν τῆς ὑπὸ τοῖς Ἀρκάσι· ἐκεῖνοι γὰρ ἔσχον τὴν ἱερωσύνην. Δώ-
 30 ριον δ' οἱ μὲν ὄρος, οἱ δὲ πεδῖον, [οἱ δὲ πολίδιον] φασίν· οὐδὲν δὲ νῦν δείκνυται· ὅμως δ' ἔνιοι τὴν νῦν Ὀλουριὴν ἢ Ὀλουραν ἐν τῷ καλουμένῳ ἀύλωνι τῆς

Μεσσηνίας κειμένην Δώριον λέγουσιν. αὐτοῦ δὲ που καὶ ἡ Οἰχάλια ἐστὶν ἢ τοῦ Εὐρύτου ἢ νῦν Ἀνδανία, πολίχνην Ἀρκαδικὸν ὁμώνυμον τῷ Θετταλικῷ καὶ τῷ Εὐβοικῷ· ὅθεν φησὶν ὁ ποιητὴς ἐς τὸ Δώριον ἀφικόμενον Θάμυριν τὸν Θραῦκα ὑπὸ Μουσῶν ἀφαιρεθῆναι 5 τὴν μουσικὴν.

- 26 Ἐκ δὴ τούτων δῆλον ὡς ἐφ' ἐκάτερα τοῦ Ἀλφειοῦ ἢ ὑπὸ Νέστορι χώρα ἐστίν, ἣν πᾶσαν ὀνομάζει Πυλίων γῆν· οὐδαμοῦ δὲ ὁ Ἀλφειὸς οὔτε τῆς Μεσσηνίας ἐφάπτεται οὔτε τῆς κοίτης Ἥλιδος. ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ χώρᾳ 10 ἐστὶν ἡ πατρὶς τοῦ Νέστορος, ἣν φαμεν Τριφυλιακὸν Πύλον καὶ Ἀρκαδικὸν καὶ Λεπρεατικόν. καὶ γὰρ δὴ οἱ μὲν ἄλλοι Πύλοι ἐπὶ θαλάττῃ δεικνύνται, οὗτος δὲ πλείους ἢ τριάκοντα σταδίους ὑπὲρ αὐτῆς, ὅπερ καὶ ἐκ τῶν ἐπῶν δῆλον. ἐπὶ τε γὰρ τοὺς Τηλεμάχου ἐταίρους 15 ἄγγελος πέμπεται πρὸς τὸ πλοῖον καλῶν ἐπὶ ξενίαν, ὃ τε Τηλέμαχος κατὰ τὴν ἐκ Σπάρτης ἐπάνοδον τὸν Πεισίστρατον οὐκ ἔα πρὸς τὴν πόλιν ἐλαύνειν, ἀλλὰ παρατρέψαντα ἐπὶ [τὴν] ναῦν σπεύδειν, ὡς οὐ τὴν αὐτὴν οὔσαν ἐπὶ τὴν πόλιν καὶ τὸν ὄρμον. ὃ τε ἀπόπλους 20 τοῦ Τηλεμάχου οὕτως ἂν οἰκείως λέγοιτο „βὰν δὲ παρὰ „Κροννοὺς καὶ Χαλκίδα καλλιρέεθρον. δύετό τ' ἦε „λιος, σκιοῶντό τε πᾶσαι ἀγυαί· ἢ δὲ Φεᾶς ἐπέβαλλεν, „ἀγαλλομένη Διὸς οὐρῷ, ἠδὲ παρ' Ἥλιδα δῖαν, ὅθι „κρατέουσιν Ἐπειοί.“ μέχρι μὲν δὴ δεῦρο πρὸς τὴν 25 ἄρκτον ὁ πλοῦς, ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸ πρὸς ἔω μέρος ἐπιστρέφει. παρήσι δὲ τὸν εὐθὺν πλοῦν ἢ ναῦς καὶ τὸν ἐξ ἀρχῆς καὶ τὸν εἰς Ἰθάκην διὰ τὸ τοὺς μνηστῆρας ἐκεῖ τὴν ἐνέδραν θέσθαι „ἐν πορθμῷ Ἰθάκης τε Σά„μοιό τε· ἐνθεν δ' αὖ νήσοισιν ἐπιπροέηκε θεῶσι.“ 30 C.351 θεᾶς δὲ εἶρηκε τὰς ὀξείας· τῶν Ἐχινάδων δ' εἰσὶν αὐται, πλησιάζουσαι τῇ ἀρχῇ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου

καὶ ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Ἀχελώου. παραλλάξας δὲ τὴν Ἰθάκην, ὥστε κατὰ νότον γενέσθαι, κάμπτει πάλιν πρὸς τὸν οἰκείον δρόμον τὸν μεταξὺ τῆς Ἀκαρνανίας καὶ τῆς Ἰθάκης, καὶ κατὰ θάτερα μέρη τῆς νήσου ποι-
5 εῖται τὴν καταγωγὴν, οὐ κατὰ τὸν πορθμὸν τὸν Κε-
φαλληνιακόν, ὃν ἐφρούρουν οἱ μνηστήρες.

- Εἰ γοῦν τὸν Ἡλιακὸν Πύλον εἶναι τις τὸν Νέστο- 27
ρος ἐπινοήσειεν, οὐκ ἂν οἰκείως λέγοιτο ἢ ἐντεῦθεν
ἀναχθεῖσα ναῦς παρὰ Κρουνοὺς ἐνεχθῆναι καὶ Χαλ-
10 κίδα μέχρι δύσεως, εἶτα Φεαῖς ἐπιβάλλειν νύκτωρ, καὶ
τότε τὴν Ἠλείαν παραπλεῖν· οὔτοι γὰρ οἱ τόποι πρὸς
νότον τῆς Ἠλείας εἰσὶ, πρῶται μὲν αἱ Φεαί, εἶθ' ἡ Χαλ-
κίς, εἶθ' οἱ Κρουνοί, εἶθ' ὁ Πύλος ὁ Τριφυλιακὸς καὶ
τὸ Σαμικόν. τῷ μὲν οὖν πρὸς νότον πλέοντι ἐκ τοῦ
15 Ἡλιακοῦ Πύλου οὗτος ἂν ὁ πλοῦς εἴη· τῷ δὲ πρὸς ἄρ-
κτον, ὅπου ἐστὶν ἡ Ἰθάκη, ταῦτα μὲν πάντα ὀπίσω
λείπεται, αὐτὴ δ' ἡ Ἠλεία παραπλευστέα ἦν, καὶ πρὸ
δύσεώς γε· ὁ δὲ φησὶ μετὰ δύσιν. καὶ μὴν εἰ καὶ πάλιν
ὑπόθοιτό τις τὸν Μεσσηνιακὸν Πύλον καὶ τὸ Κορυ-
20 φάσιον ἀρχὴν τοῦ παρὰ Νέστορος πλοῦ, πολὺ ἂν εἴη
τὸ διάστημα καὶ πλέονος χρόνου. αὐτὸ γοῦν τὸ ἐπὶ
τὸν Τριφυλιακὸν Πύλον καὶ τὸ Σαμιακὸν ποσειδίον
τετρακοσίω ἐστὶ σταδίων· καὶ ὁ παράπλους [οὐ] παρὰ
Κρουνοὺς καὶ Χαλκίδα καὶ Φεάν, ἀδόξων ποταμῶν
25 ὀνόματα μᾶλλον δὲ ὀχετῶν, ἀλλὰ παρὰ τὴν Νέδαν
πρῶτον, εἶτ' Ἀκίδωνα, εἶτα τὸν Ἀλφειὸν καὶ τόπους
τούτων τοὺς μεταξὺ· ὕστερον δ', εἰ ἄρα, κάκεινων
ἐχρῆν μνησθῆναι· καὶ γὰρ παρ' ἐκείνους ὑπῆρχεν ὁ
πλοῦς.
- 30 Καὶ μὴν ἦ γε τοῦ Νέστορος διήγησις, ἣν διατίθε- 28
ται πρὸς Πάτροκλον περὶ τοῦ γενομένου τοῖς Πυλλοῖς
πρὸς Ἠλείους πολέμου, συνηγορεῖ τοῖς ὑφ' ἡμῶν ἐπι-

χειρουμένοις, ἐὰν σκοπῆ τις τὰ ἔπη. φησὶ γὰρ ἐν αὐ-
 τοῖς, ὅτι πορθήσαντος Ἡρακλέους τὴν Πυλίαν ὥστε
 τὴν νεότητά ἐκλειφθῆναι πᾶσαν, δώδεκα δὲ παίδων
 ὄντων τῷ Νηλεῖ, μόνον αὐτῷ περιγενέσθαι τὸν Νέ-
 στορα νέον τελέως· καταφρονήσαντες δ' οἱ Ἐπειοὶ τοῦ 5
 Νηλέως διὰ γῆρας καὶ ἐρημίαν ὑπερηφάνως καὶ ὑβρι-
 στικῶς ἐχρῶντο τοῖς Πυλλίοις. ἀντὶ τούτων οὖν ὁ Νέ-
 στωρ συναγαγὼν τοὺς οἰκείους ὅσους οἶός τε ἦν ἐπελ-
 θεῖν φησὶν ἐπὶ τὴν Ἠλείαν, καὶ περιελάσαι παμπόλλην
 λείαν „πεντήκοντα βοῶν ἀγέλας, τόσα πῶεα οἰῶν, 10
 „τόσσα συῶν συβόσια,“ τοσαῦτα δὲ καὶ αἰπόλια, „ἵπ-
 πους δὲ ξανθὰς ἑκατὸν καὶ πενήκοντα,“ ὑποπῶλους
 C.352 τὰς πλείστας. „καὶ τὰ μὲν ἡλασάμεσθα Πύλον“ φησὶ
 „Νηληϊὸν εἰσω, ἐννύχιοι προτὶ ἄστν,“ ὡς μεθ' ἡμέραν
 μὲν τῆς λεηλασίας γενομένης καὶ τῆς τροπῆς τῶν ἐκ- 15
 βοηθησάντων, ὅτε κτανεῖν λέγει τὸν Ἴτυμονέα, νύ-
 κτωρ δὲ τῆς ἀφόδου γενομένης ὥστ' ἐννυχίους πρὸς
 τῷ ἄστει γενέσθαι· περὶ δὲ τὴν διανομὴν καὶ θυσίαν
 ὄντων οἱ Ἐπειοὶ τῇ τρίτῃ τῶν ἡμερῶν κατὰ πλη-
 θος ἀθροισθέντες πεζοὶ τε καὶ ἵππεις ἀντεπεξῆλθον 20
 καὶ τὸ Θρόνον ἐπὶ τῷ Ἀλφειῷ κείμενον περιεστρατοπέ-
 δευσαν. αἰσθόμενοι δ' εὐθύς οἱ Πύλιοι βοηθεῖν ὤρ-
 μησαν· νυκτερεύσαντες δὲ περὶ τὸν Μινυήιον ποτα-
 μὸν ἐγγύθεν Ἀρήνης, ἐντεῦθεν ἐνδιοὶ πρὸς τὸν Ἀλ-
 φειὸν ἀφικνοῦνται· τοῦτο δ' ἐστὶ κατὰ μεσημβρίαν· 25
 θύσαντες δὲ τοῖς θεοῖς καὶ νυκτερεύσαντες ἐπὶ τῷ πο-
 ταμῷ συμβάλλουσι εἰς μάχην εὐθύς ἔωθεν· λαμπρᾶς
 δὲ τῆς τροπῆς γενομένης οὐκ ἐπαύσαντο διώκοντές
 τε καὶ κτείνοντες πρὶν Βουπρασίου ἐπέβησαν „πέτρης
 „τ' Ὀλενίης καὶ Ἀλεισίου ἐνθα κολώνη κέκληται, ὅθεν 30
 αὐτὶς ἀπέτραπε λαὸν Ἀθήνη.“ καὶ ὑποβάς „αὐτὰρ

„Αχαιοὶ ἄψ ἀπὸ Βουπρασίου Πύλουδ' ἔχον ὠκείας ἵπ-
πους.“

Ἐκ τούτων δὴ πῶς ἂν ἦ τὸν Ἡλιακὸν Πύλον ὑπο- 29
λάβοι τις ἢ τὸν Μεσσηνιακὸν λέγεσθαι; τὸν μὲν Ἡλια-
5 κόν, ὅτι τούτου πορθομένου συνεπορθεῖτο καὶ ἡ τῶν
Ἐπειῶν ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους· αὕτη δ' ἐστὶν ἡ Ἠλεία.
πῶς οὖν ἤμελλον οἱ συμπεπορθημένοι καὶ ὁμόφυλοι
τοιαύτην ὑπερηφανίαν καὶ ὕβριν κτήσασθαι κατὰ τῶν
συναδικηθέντων; πῶς δ' ἂν τὴν οἰκίαν κατέτρεχον
10 καὶ ἐλεηλάτου; πῶς δ' ἂν ἅμα καὶ Ἀγέας ἤρχε τῶν
αὐτῶν καὶ Νηλεὺς ἐχθροὶ ὄντες ἀλλήλων; εἶγε τῷ
Νηλεῖ „χρεῖος μὲγ' ὀφείλετ' ἐν Ἡλίδι δῖη, τέσσαρες
„ἀθλοφόροι ἵπποι αὐτοῖσιν ὄχεσφιν, ἐλθόντες μετ'
„ἄεθλα· περὶ τρίποδος γὰρ ἔμελλον θεύσεσθαι· τοὺς
15 „δ' αὐθι ἀναξ ἀνδρῶν Ἀγέας κάσχεθε, τὸν δ' ἐλατῆρ'
„ἀφίει.“ εἰ δ' ἐνταῦθα ᾤκει ὁ Νηλεὺς, ἐνταῦθα καὶ
ὁ Νέστωρ ἐπῆρχε. πῶς οὖν τῶν μὲν Ἠλείων καὶ Βου-
πρασίων „τέσσαρες ἀρχοὶ ἔσαν, δέκα δ' ἀνδρὶ ἐκάστω
„νῆες ἔποντο θοαί, πολέες δ' ἔμβαινον Ἐπειοί;“ εἰς
20 τέτταρα δὲ καὶ ἡ χώρα διήρητο, ὧν οὐδενὸς ἐπῆρχεν ὁ
Νέστωρ, „οἱ δὲ Πύλον τ' ἐνέμοντο καὶ Ἀρήνην ἐρα-
τεινήν“ καὶ τὰ ἐξῆς τὰ μέχρι Μεσσήνης; οἱ δὲ δὴ ἀν-
τεπεξιόντες Ἐπειοὶ τοῖς Πυλίοις πῶς ἐπὶ τὸν Ἀλφειὸν
ἐξορμῶσι καὶ τὸ Θρῦον; πῶς δ' ἐκεῖ τῆς μάχης γενομέ-
25 νης τρεφθέντες ἐπὶ Βουπρασίου φεύγουσι; πάλιν δ' C.353
εἰ τὸν Μεσσηνιακὸν Πύλον ἐπόρθησεν ὁ Ἡρακλῆς,
πῶς οἱ τοσοῦτον ἀφεστῶτες ὕβριζον εἰς αὐτούς, καὶ ἐν
συμβολαίοις ἦσαν πολλοῖς, καὶ ταῦτ' ἀπεστέρουσαν χρεο-
κοποῦντες, ὥστε διὰ ταῦτα συμβῆναι τὸν πόλεμον;
30 πῶς δὲ ἐπὶ τὴν λεηλασίαν ἐξῶν Νέστωρ τοσαύτην πε-
ριελάσας λείαν συῶν τε καὶ προβάτων, ὧν οὐδὲν ὠκυ-
πορεῖν οὐδὲ μακροπορεῖν δύναται, πλειόνων ἢ χιλίων

σταδίων ὁδὸν διήνυσεν εἰς τὴν πρὸς τῷ Κορυφασίῳ Πύλῳ, οἱ δὲ τρίτῳ ἡματι πάντες ἐπὶ τὴν Θρούεσσαν καὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἀλφειὸν ἤκουσι πολιορκήσοντες τὸ φρούριον; πῶς δὲ ταῦτα τὰ χωρία προσήκοντα ἦν τοῖς ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ δυναστεύουσιν ἐχόντων Κανκῶ- 5 νων καὶ Τριφυλιῶν καὶ Πισατιῶν; τὰ δὲ Γέρηνα ἢ τὴν Γερηνίαν (ἀμφοτέρως γὰρ λέγεται) τάχα μὲν ἐπίτηδες ἄνομασάν τινες· δύναται δὲ καὶ κατὰ τύχην οὕτως ἄνομάσθαι τὸ χωρίον. τὸ δ' ὄλον, τῆς Μεσσηνίας ὑπὸ Μενελάῳ τεταγμένης, ὑφ' ᾧ καὶ ἡ Λακωνικὴ ἐτέτακτο 10 (ὡς δῆλον ἔσται καὶ ἐκ τῶν ὕστερον), καὶ τοῦ μὲν Παμισσοῦ φέοντος διὰ ταύτης καὶ τοῦ Νέδωνος, Ἀλφειοῦ δ' οὐδαμῶς „ὄς τ' εὐρὺ φέει Πυλίων διὰ γαίης,“ ἧς ἐπῆρχεν ὁ Νέστωρ, τίς ἂν γένοιτο πιθανὸς λόγος εἰς τὴν ἀλλοτριαν ἀρχὴν ἐκβιβάζων τὸν ἄνδρα, ἀφαιρού- 15 μενος δὲ τὰς συγκαταλεγείσας αὐτῷ πόλεις * πάνθ' ὑπ' ἐκείνῳ ποιῶν;

30 Λοιπὸν δ' ἐστὶν εἰπεῖν περὶ τῆς Ὀλυμπίας καὶ τῆς εἰς τοὺς Ἡλείους ἀπάντων μεταπτώσεως. ἔστι δ' ἐν τῇ Πισατίδι τὸ ἱερὸν σταδίου τῆς Ἡλίδος ἐλάττους ἢ τρι- 20 ακοσίου διεχόν· πρόκειται δ' ἄλλος ἀγριελαίων ἐν ᾧ τὸ στάδιον· παραρρεῖ δ' ὁ Ἀλφειὸς ἐκ τῆς Ἀρκαδίας φέων εἰς τὴν Τριφυλιακὴν θάλατταν μεταξὺ δύσεως καὶ μεσημβρίας. τὴν δ' ἐπιφάνειαν ἔσχεν ἐξ ἀρχῆς μὲν διὰ τὸ μαντεῖον τοῦ Ὀλυμπίου Διός· ἐκείνου δ' ἐκλει- 25 φθέντος οὐδὲν ἦττον συνέμεινεν ἢ δόξα τοῦ ἱεροῦ, καὶ τὴν αὔξησιν ὅσην ἴσμεν ἔλαβε διὰ τε τὴν πανήγυριν καὶ τὸν ἀγῶνα τὸν Ὀλυμπιακόν, στεφανίτην τε καὶ ἱερὸν νομισθέντα, μέγιστον τῶν πάντων. ἐκοσμήθη δ' ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ἀναθημάτων, ἅπερ ἐκ πάσης 30 ἀνετίθετο τῆς Ἑλλάδος· ὧν ἦν καὶ ὁ χρυσοῦς σφυρήλατος Ζεὺς, ἀνάθημα Κυψέλου τοῦ Κορινθίων τυράν-

νου. μέγιστον δὲ τούτων ὑπῆρξε τὸ τοῦ Διὸς ξόανον,
 ὃ ἐποίει Φειδίας Χαρμίδου Ἀθηναῖος ἐλεφάντινον, τη-
 λικοῦτον τὸ μέγεθος ὡς καίπερ μεγίστου ὄντος τοῦ
 νεῶ δοκεῖν ἀστοχῆσαι τῆς συμμετρίας τὸν τεχνίτην,
 5 καθήμενον ποιήσαντα, ἀπτόμενον δὲ σχεδόν τι τῇ κο-
 ρυφῇ τῆς ὀροφῆς ὥστ' ἔμφρασιν ποιεῖν, ἐὰν ὀρθὸς γέ-
 νηται διαναστάς, ἀποστεγάσειν τὸν νεῶν. ἀνέγραψαν C.354
 δέ τινες τὰ μέτρα τοῦ ξοάνου, καὶ Καλλίμαχος ἐν ἰάμ-
 βῳ τιμῇ ἐξείπε. πολλὰ δὲ συνέπραξε τῷ Φειδίᾳ Πάναι-
 10 νος ὁ ζωγράφος, ἀδελφιδουὺς ἂν αὐτοῦ καὶ συνεργολά-
 βος, πρὸς τὴν τοῦ ξοάνου διὰ τῶν χρωμάτων κόσμη-
 σιν καὶ μάλιστα τῆς ἐσθῆτος. δείκνυνται δὲ καὶ γρα-
 φαὶ πολλαὶ τε καὶ θαυμασταὶ περὶ τὸ ἱερὸν ἐκείνου
 ἔργα. ἀπομνημονεύουσι δὲ τοῦ Φειδίου, διότι πρὸς
 15 τὸν Πάναινον εἶπε κυνθανόμενον πρὸς τί παράδειγμα
 μέλλοι ποιῆσειν τὴν εἰκόνα τοῦ Διὸς, ὅτι πρὸς τὴν
 Ὀμήρου δι' ἐπῶν ἐκτεθεῖσαν τούτων „ἢ καὶ κτανέησιν
 „ἐπ' ὄφρῦσι νεῦσε Κρονίων· ἀμβρόσια δ' ἄρα χαῖται
 „ἐπερρώσαντο ἄνακτος κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο, μέγαν
 20 „δ' ἐλέλιξεν Ὀλυμπον.“ ἄξιοι δὲ μάλιστα τὴν αἰτίαν
 ἔχειν τῆς περὶ τὸ Ὀλυμπίασιν ἱερὸν μεγαλοπρεπειίας
 τε καὶ τιμῆς Ἡεῖοι. κατὰ μὲν γὰρ τὰ Τρωικὰ καὶ ἔτι
 πρὸ τούτων οὐκ ἠτύχουν, ὑπὸ τε τῶν Πυλίων ταπει-
 νωθέντες καὶ ὑφ' Ἡρακλέους ὕστερον, ἠνίκα Ἀγέας

20. post Ὀλυμπον: εἰρησθαι γὰρ μάλα δοκεῖ καλῶς ἐκ τε
 τῶν ἄλλων καὶ τῶν ὄφρῶν, ὅτι προκαλεῖται τὴν διάνοιαν ὁ
 ποιητὴς ἀναζωγραφεῖν μέγαν τινὰ τύπον καὶ μεγάλην δύνα-
 μιν ἀξίαν τοῦ Διὸς, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῆς Ἥρας, ἅμα φυ-
 λάττων τὸ ἐφ' ἐκατέρῳ πρόπον· ἐφη μὲν γὰρ „σεισατο δ' εἰνὶ
 „θρόνῳ, ἐλέλιξε δὲ μακρὸν Ὀλυμπον.“ τὸ δ' ἐπ' ἐκείνης συμβᾶν
 ὅλη κινήθεισιν, τοῦτ' ἐπὶ τοῦ Διὸς ἀπαντῆσαι τὰς ὄφρῦσι μῦ-
 νον νεύσαντος, συμπαθούσης δὲ τι καὶ τῆς κόμης· κομπῶς δ'
 εἴρηται καὶ τὸ ὅ τὰς τῶν θεῶν εἰκόνας ἢ μόνος ἰδῶν ἢ μόνος
 δεῖξας.

ὁ βασιλεύων αὐτῶν κατελύθη. σημεῖον δέ· εἰς γὰρ τὴν Τροίαν ἐκείνοι μὲν τετταράκοντα ναῦς ἔστειλαν, Πύλοι δὲ καὶ Νέστωρ ἐνενήκοντα. ὕστερον δὲ μετὰ τὴν τῶν Ἡρακλείδων κάθοδον συνέβη τάναντία. Διτωλοὶ γὰρ συγκατελθόντες τοῖς Ἡρακλείδαις μετὰ 5 Ὀξύλου καὶ συνοικήσαντες Ἐπειοῖς κατὰ συγγένειαν παλαιὰν ἠῤῥησαν τὴν κοίλην Ἥλιον καὶ τῆς τε Πισάτιδος ἀφείλοντο πολλήν, καὶ Ὀλυμπία ὑπ' ἐκείνοις ἐγένετο· καὶ δὴ καὶ ὁ ἀγὼν εὖρημά ἐστιν ἐκείνων ὁ Ὀλυμπιακός, καὶ τὰς Ὀλυμπιάδας τὰς πρώτας ἐκείνοι συν- 10 τέλουν. εἶσαι γὰρ δεῖ τὰ παλαιὰ καὶ περὶ τῆς κτίσεως C.355 τοῦ ἱεροῦ καὶ περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀγῶνος, τῶν μὲν ἓνα τῶν Ἰθαίων δακτύλων Ἡρακλέα λεγόντων ἀρχηγέτην τούτων, τῶν δὲ τὸν Ἀλκμήνης καὶ Διός, ὃν καὶ ἀγωνίσασθαι πρῶτον καὶ νικῆσαι· τὰ γὰρ τοιαῦτα 15 πολλαχῶς λέγεται καὶ οὐ πάνυ πιστεύεται. ἐγγυτέρω δὲ πίστεως, ὅτι μέχρι τῆς ἕκτης καὶ εἰκαστῆς Ὀλυμπιάδος ἀπὸ τῆς πρώτης, ἐν ἣ Ἰσχυροῦς ἐνίκα στάδιον Ἡλείος, τὴν προστασίαν εἶχον τοῦ τε ἱεροῦ καὶ τοῦ ἀγῶνος Ἡλείοι· κατὰ δὲ τὰ Τρωικὰ ἢ οὐκ ἦν ἀγὼν 20 στεφανίτης ἢ οὐκ ἐνδοξος, οὔθ' οὗτος οὔτ' ἄλλος οὔδεις τῶν νῦν ἐνδόξων· οὔδὲ μέμνηται τούτων Ὀμηρος οὔδενός, ἀλλ' ἐτέρων τινῶν ἐπιταφίων. καίτοι δοκεῖ τισὶ τοῦ Ὀλυμπιακοῦ μεμνηθῆναι, ὅταν φῆ τὸν Ἀγέαν ἀποστερηθῆναι τέσσαρας ἀθλοφόρους ἵππους, ἐλθόντας 25 μετ' ἄεθλα· φασὶ δὲ τοὺς Πισάτας μὴ μετασχεῖν τοῦ Τρωικοῦ πολέμου ἱεροῦς νομισθέντας τοῦ Διός. ἀλλ' οὔθ' ἢ Πισάτις ὑπὸ Ἀγέα τόθ' ὑπῆρχεν, ἐν ἣ ἐστι καὶ ἢ Ὀλυμπία, ἀλλ' ἢ Ἡλεία μόνον, οὔτ' ἐν Ἡλείᾳ συνετελέσθη ὁ Ὀλυμπιακὸς ἀγὼν οὔδ' ἅπαξ, ἀλλ' αἰεὶ 30 ἐν Ὀλυμπίᾳ. ὁ δὲ νῦν παρατεθεὶς ἐν Ἡλιδι φαίνεται γενόμενος, ἐν ἣ καὶ τὸ χρέος ἀφείλετο „καὶ γὰρ τῷ χρεῖος

„[μέγ'] ὀφείλετ' ἐν Ἡλιδι δίη, τέσσαρες ἀθλοφόροι ἵπποι.“ καὶ οὗτος μὲν οὐ στεφανίτης (περὶ τρίποδος γὰρ ἐμελλον θεύσεσθαι), ἐκεῖνος δέ. μετὰ [δὲ] τὴν ἕκτην καὶ εἰκοστὴν Ὀλυμπιάδα οἱ Πισᾶται τὴν οἰκίαν 5 ἀπολαβόντες αὐτοὶ συνετέλουν, τὸν ἀγῶνα ὀρῶντες εὐδοκιμοῦντα· χρόνοις δ' ὕστερον μεταπεσοῦσης πάλιν τῆς Πισάτιδος εἰς τοὺς Ἡλείους μετέπεσεν εἰς αὐτοὺς πάλιν καὶ ἡ ἀγωνοθεσία. συνέπραξαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι μετὰ τὴν ἐσχάτην κατάλυσιν τῶν Μεσ- 10 σσηνίων συμμαχήσασιν αὐτοῖς τὰναντία τῶν Νέστορος ἀπογόνων καὶ τῶν Ἀρκάδων συμπολεμησάντων τοῖς Μεσσηνίοις· καὶ ἐπὶ τοσοῦτόν γε συνέπραξαν ὥστε τὴν χώραν ἅπασαν τὴν μέχρι Μεσσηνίας Ἡλείαν ῥηθῆναι καὶ διαμεῖναι μέχρι νῦν, Πισατῶν δὲ καὶ Τρι- 15 φυλίων καὶ Κανκῶνων μὴδ' ὄνομα λειφθῆναι. καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Πύλον τὸν ἡμαθόεντα εἰς τὸ Λέπρειον συνώκισαν, χαριζόμενοι τοῖς Λεπρεάταις κρατήσασι πολέμῳ, καὶ ἄλλας πολλὰς τῶν κατοικιῶν κατέσπασαν, ὅσας γ' ἐώρων αὐτοπραγεῖν ἐθέλουσας, καὶ φόρους 20 ἐπράξαντο.

Διωνομάσθη δὲ ἡ Πισᾶτις τὸ μὲν πρῶτον διὰ 31 τοὺς ἡγεμόνας δυνηθέντας πλείστον, Οἰνόμαόν τε καὶ C.356 Πέλοπα τὸν ἐκεῖνον διαδεξάμενον καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ πολλοὺς γενομένους· καὶ ὁ Σαλμωνεὺς δ' ἐνταῦθα βασιλεῦσαι λέγεται· εἰς γοῦν ὅκτῳ πόλεις μεριζομένης τῆς Πισάτιδος, μία τούτων λέγεται καὶ ἡ Σαλμωνῆ. διὰ ταῦτά τε δὴ καὶ [διὰ] τὸ ἱερὸν τὸ Ὀλυμπιασι διατεθρύληται σφόδρα ἡ χώρα. δεῖ δὲ τῶν παλαιῶν ἱστοριῶν ἀκούειν οὕτως ὡς μὴ ὁμολογουμένων σφό- 30 δρα· οἱ γὰρ νεώτεροι πολλὰ καινίζουσιν, ὥστε καὶ τὰ-

21. post δὲ: πλείστον

ναντία λέγειν, οἶον τὸν μὲν Ἀγέαν τῆς Πισάτιδος ἄρξαι τὸν δ' Οἰνόμαον καὶ τὸν Σαλμωνέα τῆς Ἡλείας· ἐνιοι δ' εἰς ταῦτό συνάγουσι τὰ ἔθνη. δεῖ δὲ τοῖς ὁμο-
 λογουμένοις ὡς ἐπὶ πολὺ ἀκολουθεῖν, ἐπεὶ οὐδὲ τοῦ-
 νομα τὴν Πισάτιν ἐτυμολογοῦσιν ὁμοίως· οἱ μὲν γὰρ ⁵
 ἀπὸ Πίσσης ὁμωνύμου τῇ κρήνῃ πόλεως, τὴν δὲ κρή-
 νην Πισαν εἰρησθαι, οἶον Πίστραν, ὅπερ ἐστὶ ποτί-
 στρα· τὴν δὲ πόλιν ἰδρυμένην ἐφ' ὕψους δεικνύουσι
 μεταξὺ δυεῖν ὄροτων, Ὀσσης καὶ Ὀλύμπου, ὁμωνύμων
 τοῖς ἐν Θετταλίᾳ. τινὲς δὲ πόλιν μὲν οὐδεμίαν γερονέ-
 ναι Πισαν φασίν (εἶναι γὰρ ἂν μίαν τῶν ὀκτώ), κρή-
 νην δὲ μόνην, ἣν νῦν καλεῖσθαι Βῖσαν, Κικυσίου πλη-
 σίον πόλεως μεγίστης τῶν ὀκτώ· Στησίχορον δὲ καλεῖν
 πόλιν τὴν χώραν Πῖσαν λεγομένην, ὡς ὁ ποιητὴς τὴν
 Λέσβου Μάκαρος πόλιν. Εὐριπίδης δ' ἐν Ἴωνι „Εὐ-
 15 „βοί Ἀθήναις ἐστὶ τις γέλιτων πόλις“ καὶ ἐν Ῥαδα-
 μάνθῳ „οἱ γῆν ἔχουσ' Εὐβοῖδα πρόσχωρον πόλιν“
 Σοφοκλῆς δ' ἐν Μυσοῖς „Ἀσία μὲν ἡ σύμπασα κλή-
 „ξεται, ξένη, πόλις δὲ Μυσῶν Μυσία προσήγορος.“

32 Ἡ δὲ Σαλμωνή πλησίον ἐστὶ τῆς ὁμωνύμου κρή-
 νης ἐξ ἧς ρεῖ ὁ Ἐνικεύς· ἐμβάλλει δ' εἰς τὸν Ἀλφειόν.
 τούτου δ' ἐρασθῆναι τὴν Τυρῶ φασιν „ἡ ποταμοῦ
 „ἡράσσει“ Ἐνικῆος θεοῖο.“ ἐνταῦθα γὰρ βασιλεύσαι
 τὸν πατέρα αὐτῆς τὸν Σαλμωνέα, καθάπερ καὶ Εὐρι-
 20 πίδης ἐν Αἰόλῳ φησί. ἐγγὺς δὲ τῆς Σαλμωνῆς Ἡρά-
 κλεια, καὶ αὕτη μία τῶν ὀκτώ, διέχουσα περὶ τετταρά-
 κοντα σταδίου τῆς Ὀλυμπίας, κειμένη δὲ παρὰ τὸν
 Κυθήριον ποταμόν, οὗ τὸ τῶν Ἰωνιάδων νυμφῶν.
 ἱερὸν τῶν πεπιστευμένων θεραπεύειν νόσους τοῖς

21. post Ἀλφειόν: καλεῖται δὲ νῦν Βαρνίχιος. 25. post
 φησί: τὸν δ' ἐν τῇ Θετταλίᾳ Ἐλισέα γράφουσιν, ὃς ἀπὸ τῆς
 Ὀθρυος γέων δέχεται τὸν Ἀπιδανὸν κατενεχθέντα ἐκ Φαρσάλου.

ὕδασι. παρὰ δὲ τὴν Ὀλυμπίαν ἐστὶ καὶ ἡ Ἄρπινα, καὶ C.357
 αὕτη τῶν ὀκτώ, δι' ἧς ῥεῖ ποταμὸς Παρθενίας ὡς εἰς
 Ἡραίαν ἰόντων· αὐτοῦ δ' ἐστὶ καὶ τὸ Κικύσιον τῶν
 ὀκτῶ καὶ τὸ Δυσπόντιον κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐξ Ἡλιδος
 5 εἰς Ὀλυμπίαν ἐν πεδίῳ κείμενον· ἐξελεῖφθη δέ, καὶ
 ἀπῆραν οἱ πλείους εἰς Ἐπίδαμνον καὶ Ἀπολλωνίαν· καὶ
 ἡ Φολοή δ' ὑπέρεκειται τῆς Ὀλυμπίας ἐγγυτάτῳ, ὄρος
 Ἀρκαδικόν, ὥστε τὰς ὑπὸ ῥεῖας τῆς Πισάτιδος εἶναι.
 καὶ πᾶσα δ' ἡ Πισάτις καὶ τῆς Τριφυλίας τὰ πλείστα
 10 ὁμορεῖ τῇ Ἀρκαδίᾳ· διὰ δὲ τοῦτο καὶ Ἀρκαδικὰ εἶναι
 δοκεῖ τὰ πλείστα τῶν Πυλιακῶν ἐν καταλόγῳ φραζο-
 μένων χωρίων· οὐ μέντοι φασὶν οἱ ἔμπειροι· τὸν γὰρ
 Ἐρύμανθον εἶναι τὸν ὀρίζοντα τὴν Ἀρκαδίαν τῶν εἰς
 Ἀλφειὸν ἐμπικτόντων ποταμῶν, ἔξω δ' ἐκείνου τὰ χω-
 15 ρία ἰδρῦσθαι ταῦτα.

Ἐφορος δὲ φησὶν Αἰτωλὸν ἐκπεσόντα ὑπὸ Σαλ- 33
 μωνέως τοῦ βασιλέως Ἐπειῶν τε καὶ Πισατῶν ἐκ τῆς
 Ἡλείας εἰς τὴν Αἰτωλίαν, ὀνομάσαι τε ἀφ' αὐτοῦ τὴν
 χώραν καὶ συνοικίσει τὰς αὐτόθι πόλεις· τούτου δ'
 20 ἀπόγονον ὑπάρξαντα Ὄξυλον φίλον τοῖς περὶ Τήμε-
 νον Ἡρακλείδαις ἠγήσασθαι τὴν ὁδὸν κατιοῦσιν εἰς
 τὴν Πελοπόννησον καὶ μερίσαι τὴν πολεμίαν αὐτοῖς
 χώραν καὶ τᾶλλα ὑποθέσθαι τὰ περὶ τὴν κατάκτησιν
 τῆς χώρας, ἀντὶ δὲ τούτων λαβεῖν χάριν τὴν εἰς τὴν
 25 Ἡλείαν κάθοδον, προγονικὴν οὔσαν, κατελθεῖν δὲ
 ἀθροίσαντα στρατιὰν ἐκ τῆς Αἰτωλίας ἐπὶ τοὺς κατέ-
 χοντας Ἐπειοὺς τὴν Ἠλίαν· ἀπαντησάντων δὲ τῶν
 Ἐπειῶν μεθ' ὄπλων, ἐπειδὴ ἀντίπαλοι ἦσαν αἱ δυνά-
 μεις, εἰς μονομαχίαν προελθεῖν κατὰ ἔθος τι παλαιὸν

3. post ἰόντων: ἡ δὲ Ἡραία ἐστὶ τῆς Ἀρκαδίας· ὑπέρεκει-
 ται δὲ τῆς Δυμναίας καὶ Βουπρασίου καὶ Ἡλιδος· ἄπερ ἐστὶ
 πρὸς ἄρκτον τῆ Πισάτιδι.

τῶν Ἑλλήνων Πυραίχμην Αἰτωλὸν Δέγμενόν τ' Ἐπειόν,
 τὸν μὲν Δέγμενον μετὰ τόξον ψιλόν, ὡς περιεσόμενον
 ῥαδίως ὀπλίτου διὰ τῆς ἐκηβολίας, τὸν δὲ μετὰ σφεν-
 δόνης καὶ πήρας λίθων, ἐπειδὴ κατέμαθε τὸν θόλον·
 τυχεῖν δὲ νεωστὶ ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν εὐρημένον τὸ τῆς 5
 σφενδόνης εἶδος· μακροβολωτέρας δ' οὔσης τῆς σφεν-
 δόνης πεσεῖν τὸν Δέγμενον, καὶ κατασχεῖν τοὺς Αἰ-
 τωλοὺς τὴν γῆν ἐκβαλόντας τοὺς Ἐπειοὺς· παραλα-
 βεῖν δὲ καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ὀλυμπίασιν,
 ἣν εἶχον οἱ Ἀχαιοί· διὰ δὲ τὴν τοῦ Ὀξύλου φιλίαν πρὸς 10
 τοὺς Ἡρακλείδας συννομολογηθῆναι ῥαδίως ἐκ πάντων
 C.358 μεθ' ὄρκου τὴν Ἥλειαν ἱερὰν εἶναι τοῦ Διός, τὸν δ'
 ἐπιόντα ἐπὶ τὴν χώραν ταύτην μεθ' ὄπλων ἐναγῆ εἶναι,
 ὡς δ' αὐτῶς ἐναγῆ καὶ τὸν μὴ ἐπαμύνοντα εἰς δύνα-
 μιν· ἐκ δὲ τούτου καὶ τοὺς κτίσαντας τὴν Ἥλειων πό- 15
 λιν ὕστερον ἀτείχιστον εἶσαι, καὶ τοὺς δι' αὐτῆς τῆς
 χώρας ἰόντας στρατοπέδω τὰ ὄπλα παραδόντας ἀπο-
 λαμβάνειν μετὰ τὴν ἐκ τῶν ὄρων ἐκβασιν· Ἰφιδόν τε
 θεῖναι τὸν Ὀλυμπικὸν ἀγῶνα, ἱερῶν ὄντων τῶν Ἥλει-
 ων· ἐκ δὲ τῶν τοιούτων αὔξησιν λαβεῖν τοὺς ἀνθρώ- 20
 πους· τῶν γὰρ ἄλλων πολεμούντων ἀεὶ πρὸς ἀλλή-
 λους, μόνοις ὑπάρξει πολλὴν εἰρήνην, οὐκ αὐτοῖς μό-
 νον ἀλλὰ καὶ τοῖς ξένοις, ὥστε καὶ εὐανδρῆσαι μά-
 λιστα πάντων παρὰ τοῦτο· Φεῖδωνα δὲ τὸν Ἀργεῖον,
 δέκατον μὲν ὄντα ἀπὸ Τημένου, δυνάμει δ' ὑπερβε- 25
 βλημένον τοὺς κατ' αὐτόν, ἀφ' ἧς τὴν τε λῆξιν ὄλην
 ἀνέλαβε τὴν Τημένου διεσπασμένην εἰς πλείω μέρη,
 καὶ μέτρα ἐξεῦρε τὰ Φειδώνια καλούμενα καὶ σταθ-
 μούς καὶ νόμισμα κεχαραγμένον τό τε ἄλλο καὶ τὸ ἄρ-
 γυροῦν, πρὸς τούτοις ἐπιθέσθαι καὶ ταῖς ὑφ' Ἡρα- 30
 κλέους ἀλρεθείσαις πόλεσι, καὶ τοὺς ἀγῶνας ἀξιοῦν
 τιθέναι αὐτόν, οὓς ἐκεῖνος ἔθηκε· τούτων δὲ εἶναι καὶ

τὸν Ὀλυμπικόν· καὶ δὴ βιασάμενον ἐπελθόντα θείναι αὐτόν, οὔτε τῶν Ἑλλείων ἐχόντων ὄπλα ὥστε κωλύειν διὰ τὴν εἰρήνην τῶν τε ἄλλων κρατουμένων τῇ δυναστείᾳ· οὐ μὴν τοὺς γε Ἑλλείους ἀναγράψαι τὴν θέσιν ταύτην, ἀλλὰ καὶ ὄπλα κτήσασθαι διὰ τοῦτο καὶ ἀρξυμένους ἐπικουρεῖν σφίσι αὐτοῖς· συμπράττειν δὲ καὶ Λακεδαιμονίους, εἴτε φθονήσαντας τῇ διὰ τὴν εἰρήνην εὐτυχίᾳ εἴτε καὶ συνεργοὺς ἔξω νομίσαντας πρὸς τὸ καταλῦσαι τὸν Φεῖδωνα, ἀφηρημένον αὐτοὺς τὴν ἡγεμονίαν τῶν Πελοποννησίων, [ἢ ἐκεῖ]νοι προεκέκτηντο· καὶ δὴ καὶ συγκαταλῦσαι τὸν Φεῖδωνα· τοὺς δὲ συγκατασκευάσαι τοῖς Ἑλλείοις τὴν τε Πισάτιν καὶ τὴν Τριφυλίαν. ὁ δὲ παράπλους ἅπας ὁ τῆς νῦν Ἑλλείας μὴ κατακολπίζοντι χιλίων ὁμοῦ καὶ διακοσίων ἐστὶ 15 σταδίων. ταῦτα μὲν περὶ τῆς Ἑλλείας.

Ἡ δὲ Μεσσηνία συνεχῆς ἐστὶ τῇ Ἑλλείᾳ, περινεύουσα τὸ πλεόν ἐπὶ τὸν νότον καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος. αὕτη δ' ἐπὶ μὲν τῶν Τρωικῶν ὑπὸ Μενελάφ ἐτέτακτο, μέρος οὖσα τῆς Λακωνικῆς, ἐκαλεῖτο δ' ἡ χώρα Μεσσηνή· τὴν δὲ νῦν ὀνομαζομένην πόλιν Μεσσήνην, ἧς ἀκρόπολις ἡ Ἰθώμη ὑπήρξεν, οὐπω συνέβαινεν ἐκτίσθαι· μετὰ δὲ τὴν Μενελάου τελευτήν, ἔξασθενησάντων τῶν διαδεξαμένων τὴν Λακωνικὴν, οἱ Νηλεῖδαι τῆς Μεσσηνιας ἐπήρχον. καὶ δὴ κατὰ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον καὶ τὸν τότε γενηθέντα μερισμὸν τῆς χώρας ἦν Μέλανθος βασιλεὺς τῶν Μεσσηνίων καθ' αὐτοὺς ταττομένων, πρότερον δ' ὑπήκοοι ἦσαν τοῦ Μενελάου. σημεῖον δέ· ἐκ γὰρ τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου καὶ τοῦ συνεχοῦς Ἀσινάου λεγομένου ἀπὸ τῆς 30 Μεσσηνιακῆς Ἀσίνης αἱ ἑπτὰ ἦσαν πόλεις, ἃς ὑπέσχετο δώσειν ὁ Ἀγαμέμνων τῷ Ἀχιλλεῖ „Καρδαμύλην Ἐνόπην τε καὶ Ἴρην ποιήσσαν Φηράς τε ζαθέας ἠδ' Ἄν-
STRABO II. 8

„θειαν βαθύλειμον καλήν τ' Αλπειαν καὶ Πήδασον
 „ἀμπελοέσσαν,“ οὐκ ἂν τὰς γε μὴ προσηκούσας μήτ'
 αὐτῷ μήτε τῷ ἀδελφῷ ὑποσχόμενος. ἐκ δὲ τῶν Φηρῶν
 καὶ συστρατεύσαντας τῷ Μενελάῳ δηλοῖ ὁ ποιητής,
 τὸν δὲ [Οἰτυλον] καὶ συγκαταλέγει τῷ Λακωνικῷ κα- 5
 ταλόγῳ, [Ἰδρουμένον] ἐν τῷ Μεσσηνιακῷ κόλπῳ. ἐστὶ
 δ' ἡ Μεσσήνη μετὰ Τριφυλίαν· κοινὴ δ' ἐστὶν ἀμφοῖν
 ἄκρα, μεθ' ἣν τὸ Κορυφάσιον· ὑπέρκειται δ' ὄρος ἐν
 ἑπτὰ σταδίοις τὸ Αἰγαλέον τούτου τε καὶ τῆς θαλάττης.

- 2 Ἡ μὲν οὖν παλαιὰ Πύλος ἡ Μεσσηνιακὴ ὑπὸ τῷ 10
 Αἰγαλέῳ πόλις ἦν, κατεσπασμένης δὲ ταύτης ἐπὶ τῷ
 Κορυφασίῳ τινὲς αὐτῶν ᾤκησαν· προσέκτισαν δ' αὐ-
 τὴν Ἀθηναῖοι τὸ δεύτερον ἐπὶ Σικελίαν πλείοντες μετ'
 Εὐρύμηδοντος ἐπὶ Στρατοκλέους, ἐπιτείχισμα τοῖς Λα-
 κεδαιμονίοις. αὐτοῦ δ' ἐστὶ καὶ ἡ Κυπαρισσία ἡ Μεσ- 15
 σηνιακὴ καὶ ἡ καὶ ἡ προκειμένη πλησίον
 τοῦ Πύλου Σφαγία νῆσος, ἡ δ' αὐτὴ καὶ Σφακτηρία
 λεγομένη, περὶ ἣν ἀπέβαλον ζωγρία Λακεδαιμόνιοι
 τριακοσίους ἐξ ἑαυτῶν ἀνδρας ὑπ' Ἀθηναίων ἐκπο-
 λιορηθέντας. κατὰ δὲ τὴν παραλίαν ταύτην τῶν Κυ- 20
 παρισσιέων πελάγαι πρόκεινται δύο νῆσοι προσαγο-
 ρενομέναι Στροφάδες, τετρακοσίους ἀπέχουσαι μά-
 λιστα πῶς τῆς ἡπείρου σταδίου ἐν τῷ Λιβυκῷ καὶ με-
 σημβρινῷ πελάγει. φησὶ δὲ Θουκυδίδης ναυσταθμὸν
 ὑπάρχει τῶν Μεσσηνίων ταύτην τὴν Πύλον· διέχει 25
 δὲ Σπάρτης τετρακοσίους.

- 3 Ἐξῆς δ' ἐστὶ Μεθώνη· ταύτην δ' εἶναι φασὶ τὴν
 ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Πήδασον προσαγορευομένην, μίαν
 τῶν ἑπτὰ ὧν ὑπέσχετο τῷ Ἀχιλλεῖ ὁ Ἀγαμέμνων· ἐν-
 ταῦθα Ἀγρίππας τὸν τῶν Μαυρουσίων βασιλέα τῆς 30

8. post Κορυφάσιον: καὶ ἡ Κυπαρισσία· 20. ante τῶν: αἱ

Ἄντωνίου στάσεως ὄντα Βόγον κατὰ τὸν πόλεμον τὸν Ἀκτιακὸν διέφθειρε, λαβὼν ἐξ ἐπίπλου τὸ χωρίον.

Τῇ δὲ Μεθώνῃ συνεχῆς ἐστὶν ὁ Ἀκρίτας, ἀρχὴ 4
τοῦ Μεσσηνιακοῦ κόλπου· καλοῦσι δ' αὐτὸν καὶ Ἀσι-
5 ναλον, ἀπὸ Ἀσίνης, πολίχνης πρώτης ἐν τῷ κόλπῳ,
ὁμωνύμου τῇ Ἐρμιονικῇ. αὕτη μὲν οὖν ἡ ἀρχὴ πρὸς C.360
δύσιν τοῦ κόλπου ἐστὶ, πρὸς ἕω δὲ αἱ καλούμεναι Θυ-
ρίδες, ὁμοροὶ τῇ νῦν Λακωνικῇ τῇ κατὰ Κιναίδιον καὶ
Ταίναρον. μεταξὺ δὲ ἀπὸ τῶν Θυρίδων ἀρξαμένοις
10 Οἰτυλὸς ἐστὶ· καλεῖται δ' ὑπὸ τινῶν Βοίτυλος· εἶτα
Λεῦκτρον τῶν ἐν τῇ Βοιωτίᾳ Λεῦκτρον ἄποικος, εἰτ'
ἐπὶ πέτρας ἐρμυνης ἴδρυται Καρδαμύλη, εἶτα Φηραὶ
ὁμοροὶ Θουρία καὶ Γερήνοιοι, ἀφ' οὗ τόπου Γερήνιον
τὸν Νέστορα κληθῆναι φασὶ διὰ τὸ ἐνταῦθα σωθῆναι
15 αὐτόν, ὡς προειρήκαμεν. δεικνύνται δ' ἐν τῇ Γερηνίᾳ
Τρικκαίου ἱερὸν Ἀσκληπιοῦ, ἀφίδρυμα τοῦ ἐν τῇ Θετ-
ταλικῇ Τρίκκῃ. οἰκίσαι δὲ λέγεται Πέλοψ τό τε Λεῦ-
κτρον καὶ Χαράδραν καὶ Θαλάμας, τοὺς νῦν Βοιωτοὺς
καλουμένους, τὴν ἀδελφὴν Νιόβην ἐκδοὺς Ἀμφίονι
20 καὶ ἐκ τῆς Βοιωτίας ἀγαγόμενός τινας. παρὰ δὲ Φηρὰς
Νέδων ἐκβάλλει ρέων διὰ τῆς Λακωνικῆς, ἕτερος ἂν
τῆς Νέδας· ἔχει δ' ἱερὸν ἐπίσημον Ἀθηνᾶς Νεδουσίας.
* καὶ ἐν Ποιαέσση δ' ἐστὶν Ἀθηνᾶς Νεδουσίας ἱερὸν,
ἐπάνυμον τόπου τινὸς Νέδοντος, ἐξ οὗ φασὶν οἰκίσαι
25 Τήλεκλον Ποιαέσσαν καὶ Ἐχειᾶς καὶ Τράγιον.*

Τῶν δὲ προταθεισῶν ἐπὶ πόλεων τῷ Ἀχιλλεῖ 5
περὶ μὲν Καρδαμύλης καὶ Φηρῶν εἰρήκαμεν καὶ Πη-
δάσου. Ἐνόπην δὲ οἱ μὲν τὰ Πέλλανά φασιν, οἱ δὲ τό-
πον τινὰ περὶ Καρδαμύλην, οἱ δὲ τὴν Γερηνίαν· τὴν
30 δὲ Ἰρην κατὰ τὸ ὄρος δεικνύουσι τὸ κατὰ τὴν Μεγαλό-
πολιν τῆς Ἀρκαδίας ὡς ἐπὶ τὴν Ἀνδανίαν ἰόντων, ἣν
ἔφαμεν Οἰχαλίαν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ κεκληθῆσαι· οἱ δὲ

τὴν νῦν Μεσόλαν οὕτω καλεῖσθαι φασὶ καθήκουσαν εἰς τὸν μεταξὺ κόλπον τοῦ Ταῦγέτου καὶ τῆς Μεσσηνίας. ἡ δ' Αἰπεία νῦν Θουρία καλεῖται, ἣν ἔφαμεν ὄμορον Φαραῖς. Ἰδρῦνται δ' ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ, ἀφ' οὗ καὶ τοῦνομα. ἀπὸ δὲ τῆς Θουρίας καὶ ὁ Θουριά-⁵ τῆς κόλπος, ἐν ᾧ πόλισμα ἦν Ῥίον τοῦνομα ἀπεναντίον Ταινάρου. Ἄνθειαν δὲ οἱ μὲν αὐτὴν τὴν Θουρίαν φασίν, Αἰπείαν δὲ τὴν Μεθώνην, οἱ δὲ τὴν μεταξὺ Ἀσίνην τῶν Μεσσηνίων πόλεων οἰκειότατα βαδύλειμον λεχθεῖσαν, ἥς πρὸς θαλάττη πόλις Κορώνη¹⁰ καὶ ταύτην δὲ τινες Πήδασον λεχθῆναι φασὶν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. „πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἄλος,“ Καρδαμύλη μὲν ἐπ' αὐτῇ, Φαραὶ δ' ἀπὸ πέντε σταδίων, ὕφορμον ἔχουσα θειρινόν, αἱ δ' ἄλλαι ἀνωμάλοις κέχρηται τοῖς ἀπὸ θαλάττης διαστήμασι.¹⁵

6 Πλησίον δὲ τῆς Κορώνης κατὰ μέσον πῶς τὸν κόλπον ὁ Παμισὸς ποταμὸς ἐκβάλλει, ταύτην μὲν ἐν δεξιᾷ ἔχων καὶ τὰς ἐξῆς· ὧν εἰσὶν ἔσχαται πρὸς δύσιν Πύλος καὶ Κυπαρισσία, μέση δὲ τούτων Ἐρανα, ἣν οὐκ εὖ τινες Ἀρήνην . . . νενομίκασι πρότερον· Θουρίαν²⁰ δὲ καὶ Φαρὰς ἐν ἀ[ριστερᾷ]. μέγιστος δ' ἐστὶ ποταμῶν τῶν ἐντὸς Ἰσθμοῦ καίπερ οὐ πλείους ἢ ἑκατὸν σταδίους ἐκ τῶν πηγῶν ὄρεις δαφυλῆς τῷ ὕδατι διὰ τοῦ Μεσσηνιακοῦ πεδίου καὶ τῆς Μακαρίας καλουμένης· ἀφέστηκέ τε τῆς νῦν Μεσσηνίων πόλεως ὁ ποταμὸς²⁵ σταδίους πενήτηκοντα. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος Παμισὸς χαρραδρωῶδης μικρὸς περὶ Αεῦκτρον ὄρειον τὸ Λακωνικόν, περὶ οὗ κρίσιν ἔσχον Μεσσηνιοὶ πρὸς Λακεδαιμονίους ἐπὶ Φιλίππου· τὸν δὲ Παμισόν, ὃν Ἀμαθόν τινες ἀνόμασαν, προειρηκάμεν.³⁰

26. post σταδίους: διακοσίους καὶ 30. ante: προειρηκάμεν: ὡς

Ἐφορος δὲ τὸν Κρεσφόντην, ἐπειδὴ εἶλε Μεσσή- 7
 νην, διελεῖν φησιν εἰς πέντε πόλεις αὐτήν, ὥστε Στε-
 νύκλαρον μὲν ἐν τῷ μέσῳ τῆς χ[ώρας ταύτης] κειμένην
 ἀποδειξαι βασιλείον αὐτῷ, [εἰς δὲ τὰς ἄλλας] βασιλέας
 5 πέμψαι, Πύλον καὶ Ῥιον κ[αὶ Μεσόλαν καὶ] Ἰταμειτίν,
 ποιήσαντα ἰσονόμους πάντας τοῖς Δωριεῦσι τοὺς Μεσ-
 σηλίους· ἀγανακτοῦντων δὲ τῶν Δωριέων μεταγνόντα
 μόνον τὸν Στενύκλαρον νομίσαι πόλιν, εἰς τοῦτον δὲ
 καὶ τοὺς Δωριέας συναγαγεῖν πάντας.

10 Ἡ δὲ Μεσσηνίων πόλις ἔοικε Κορίνθῳ· ὑπέρκει- 8
 ται γὰρ τῆς πόλεως ἑκατέρας ὄρος ὑψηλὸν καὶ ἀπότο-
 μον τεῖχει κοινῶ περιειλημμένον ὥστ' ἀκροπόλει χρῆ-
 σθαι, τὸ μὲν καλούμενον Ἰθώμη τὸ δὲ Ἀκροκόρινθος·
 ὥστ' οἰκειῶς δοκεῖ Δημήτριος ὁ Φάριος πρὸς Φίλιπ-
 15 πον εἰπεῖν τὸν Δημητρίου, παρακελευόμενος τούτων
 ἔχσθαι τῶν πόλεων ἀμφοῖν ἐπιθυμοῦντα τῆς Πελο-
 ποννήσου· „τῶν κεράτων γὰρ κρατῶν“ ἔφη „καθέ-
 „ξεῖς τὴν βοῦν.“ κέρατα μὲν λέγων τὴν Ἰθώμην καὶ
 τὸν Ἀκροκόρινθον, βοῦν δὲ τὴν Πελοπόννησον. καὶ
 20 δὴ διὰ τὴν εὐκαιρίαν ταύτην ἀμφήριστοι γεγόνασιν αἱ
 πόλεις αὗται. Κόρινθον μὲν οὖν κατέσκαψαν [Ρω-
 μαῖοι] καὶ ἀνέστησαν πάλιν· Μεσσήνην δὲ ἀνεῖλον
 μὲν Λακεδαιμόνιοι, πάλιν δ' ἀνέλαβον Θηβαῖοι καὶ
 μετὰ ταῦτα Φίλιππος Ἀμύντου· αἱ δ' ἀκροπόλεις ἀοί-
 25 κητοὶ διέμειναν.

Τὸ δ' ἐν Λίμναις τῆς Ἀρτεμίδος ἱερὸν, ἐφ' ᾧ ^{C.362}₉
 Μεσσηνιοὶ περὶ τὰς καρθένους ὑβρίσαι δοκοῦσι τὰς
 ἀφιγμένας ἐπὶ τὴν θυσίαν, ἐν μεθορίοις ἐστὶ τῆς τε
 Λακωνικῆς καὶ τῆς Μεσσηνίας, ὅπου κοινήν συνετέ-
 30 λουν πανήγυριν καὶ θυσίαν ἀμφοτέροι· μετὰ δὲ τὴν
 ὑβρίν οὐ διδόντων δίκας τῶν Μεσσηνίων συστήναί
 φασιν τὸν πόλεμον. ἀπὸ δὲ τῶν Λιμνῶν τούτων καὶ

τὸ ἐν τῇ Σπάρτῃ Λιμναίου εἰρηται τῆς Ἀρτέμιδος
λερόν.

- 10 Πλεονάκεις δ' ἐπολέμησαν διὰ τὰς ἀποστάσεις τῶν
Μεσσηνίων. τὴν μὲν οὖν πρώτην κατάκτησιν αὐτῶν
φησι Τυρταῖος ἐν τοῖς ποιήμασι κατὰ τοὺς τῶν πατέ- 5
ρων πατέρας γενέσθαι· τὴν δὲ δευτέραν, καθ' ἣν ἐλό-
μενοι συμμάχους Ἀργείους τε καὶ Ἀρκάδας καὶ Πισά-
τας ἀπέστησαν, Ἀρκάδων μὲν Ἀριστοκράτην τὸν Ὀρ-
χομενοῦ βασιλέα παρεχομένων στρατηγόν, Πισατῶν
δὲ Πανταλέοντα τὸν Ὀμφαλίωτος· ἠνίκα φησὶν αὐτὸς 10
στρατηγῆσαι τὸν πόλεμον τοῖς Λακεδαιμονίοις [ἐλ-
θῶν ἐξ Ἐρινεοῦ]· καὶ γὰρ εἶναι φησιν ἐκεῖθεν ἐν
τῇ ἐλεγείᾳ ἣν ἐπιγράφουσι Εὐνομίαν „αὐτὸς γὰρ
„Κρονίων, καλλιστεφάνου πόσις Ἥρης, Ζεὺς Ἥρα-
„κλείδαις τήνδε δέδωκε πόλιν· οἷσιν ἅμα προλιπόν- 15
„τες Ἐρινεὸν ἠνεμόμεντα, εὐρεῖαν Πέλοπος νῆσον ἀφι-
„κόμεθα.“ ὥστ' ἡ ταῦτα ἠκύρωται τὰ ἐλεγεία, ἣ Φι-
λοχόρῳ ἀπιστητέον τῷ φῆσαντι Ἀθηναίων τε καὶ Ἀφι-
δναίων, καὶ Καλλισθένει καὶ ἄλλοις πλείοσι τοῖς εἰποῦ-
σιν ἐξ Ἀθηνῶν ἀφικέσθαι δεηθέντων Λακεδαιμονίων 20
κατὰ χρησμόν, ὃς ἐπέταττε κατ' Ἀθηναίων λαβεῖν ἠγε-
μόνα. ἐπὶ μὲν οὖν τοῦ Τυρταίου ὁ δεύτερος ὑπήρξε
πόλεμος· τρίτον δὲ καὶ τέταρτον συστήναί φασιν, ἐν
ᾧ κατελύθησαν οἱ Μεσσηνιοὶ. ὁ δὲ πᾶς παράπλους
ὁ Μεσσηνιακὸς στάδιον ὀκτακόσιοι πον κατακολλί- 25
ζοντι.

- 11 Ἄλλὰ γὰρ εἰς πλείω λόγον τοῦ μετρίου πρόμιεν
ἀκολουθοῦντες τῷ πλήθει τῶν ἱστορουμένων περὶ χώ-
ρας ἐκλειμμένης τῆς πλείστης· ὅπου γε καὶ ἡ Λακω-
νικὴ λειπανδρεὶ κρινομένη πρὸς τὴν παλαιὰν εὐαν- 30
δρίαν. ἔξω γὰρ τῆς Σπάρτης αἱ λοιπαὶ πόλιναι τινὲς
εἰσι περὶ τριάκοντα τὸν ἀριθμόν· τὸ δὲ παλαιὸν ἕκα-

τόμπολιν φασιν αὐτήν καλεῖσθαι, καὶ τὰ ἑκατόμβαια διὰ τοῦτο θύεσθαι παρ' αὐτοῖς κατ' ἔτος.

Ἔστι δ' οὖν μετὰ τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον ὁ Λα-
 5 κωνικὸς μεταξὺ Ταινάρου καὶ Μαλεῶν, ἐκκλίνων μι-
 σ κρὸν ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς ἔω· διέχουσι δὲ σταδίους
 ἑκατὸν τριάκοντα αἱ Θυρίδες τοῦ Ταινάρου ἐν τῷ Μεσ-
 σηνιακῷ οὐσαι κόλπω, βοώδης κρημνός. τούτων δ' C.363
 ὑπέρεκείται τὸ Ταῦγετον· ἔστι δ' ὄρος μικρὸν ὑπὲρ τῆς
 θαλάττης ὑψηλὸν τε καὶ ὄρθιον, συνάπτον κατὰ τὰ
 10 προσάρκτια μέρη ταῖς Ἀρκαδικαῖς ὑπωρεῖαις, ὥστε
 καταλείπεσθαι μεταξὺ ἀυλῶνα, καθ' ὃν ἡ Μεσσηνία
 συνεχῆς ἐστὶ τῇ Λακωνικῇ. ὑποπέπτωκε δὲ τῷ Ταῦ-
 γέτῳ ἡ Σπάρτη ἐν μεσογαίᾳ καὶ Ἀμύκλαι, οὐ τὸ τοῦ
 Ἀπόλλωνος ἱερὸν, καὶ ἡ Φᾶρις. ἔστι μὲν οὖν ἐν κοιλο-
 15 τέρῳ χωρὶς τὸ τῆς πόλεως ἔδαφος καίπερ ἀπολαμβά-
 νον ὄρη μεταξὺ· ἀλλ' οὐδὲν γε μέρος αὐτοῦ λιμνάζει,
 τὸ δὲ παλαιὸν ἐλίμναζε τὸ προάστειον, καὶ ἐκάλουν
 αὐτὸ Λίμνας· καὶ τὸ τοῦ Διονύσου ἱερὸν ἐν Λίμναις
 ἐφ' ὑγροῦ βεβηκὸς ἐτύγχανε, νῦν δ' ἐπὶ ξηροῦ τῆν
 20 ἰδρυσιν ἔχει. ἐν δὲ τῷ κόλπῳ τῆς παραλίας τὸ μὲν Ταί-
 ναρον ἀκτὴ ἐστὶν ἐκκειμένη τὸ ἱερὸν ἔχουσα τοῦ Πο-
 σειδῶνος ἐν ἄλλει ἰδρυμένον· πλησίον δ' ἐστὶν ἄν-
 τρον, δι' οὗ τὸν Κέρβερον ἀναχθῆναι μυθεύουσιν ὑφ'
 Ἡρακλέους ἐξ ἄδου. ἐντεῦθεν δ' εἰς μὲν Φυκοῦντα
 25 ἄκραν τῆς Κυρηναιᾶς πρὸς νότον διάγραμμά ἐστι σταδίων
 τρισχιλίων· εἰς δὲ Πάχυννον πρὸς δύσιν, τὸ τῆς Σικε-
 λίας ἀκρωτήριον, τετρακισχιλίων ἑξακοσίων, τινὲς δὲ
 τετρακισχιλίων φασίν· εἰς δὲ Μαλέας πρὸς ἔω ἑξακο-
 σίων ἑβδομήκοντα κατακολπίζοντι· εἰς δὲ Ὀνου γνά-
 30 θον, ταπεινὴν χειρρόνησον ἐνδοτέρῳ τῶν Μαλεῶν,
 πεντακοσίων εἴκοσι (πρόκειται δὲ κατὰ τούτου Κῦ-
 θηρα ἐν τετταράκοντα σταδίοις, νῆσος εὐλίμενος, πό-

λιν ἔχουσα ὁμώνυμον, ἣν ἔσχεν Εὐρύκλῆς ἐν μέρει κτήσεως ἰδίας ὁ καθ' ἡμᾶς τῶν Λακεδαιμονίων ἡγεμῶν· περιέκειται δὲ νησίδια πλείω τὰ μὲν ἐγγύς τὰ δὲ καὶ μικρὸν ἀπωτέρω)· εἰς δὲ Κώρνον ἄκραν τῆς Κρήτης ἐγγυτάτω πλοῦς ἐστὶ σταδίων ἑπτακοσίων 5. πεντήκοντα.

- 2 Μετὰ δὲ Ταίναρον πλέοντι ἐπὶ τὴν Ὀνου γνάθου καὶ Μαλέας Ψαμαθοῦς ἐστὶ πόλις· εἶτ' Ἀσίγη καὶ Γύθειον τὸ τῆς Σπάρτης ἐπίνειον ἐν διακοσίοις καὶ τετταράκοντα σταδίοις ἰδρυμένον· ἔχει δ', ὡς φασι, τὸ 10 ναύσταθμον ὀρυκτῶν· εἶθ' ὁ Εὐρώτας ἐκδίδωσι μεταξὺ Γυθείου καὶ Ἀκραίων. τέως μὲν οὖν ὁ πλοῦς ἐστὶ παρ' αἰγιαλὸν ὅσον διακοσίων καὶ τετταράκοντα σταδίων· εἶθ' ἐλῶδες ὑπέρκειται χωρίον καὶ κώμη Ἔλος· πρότερον δ' ἦν πόλις, καθάπερ καὶ Ὀμηρός φησιν „οἱ 15 „τ' ἄρ' Ἀμύκλας εἶχον Ἔλος τ' ἔφαλον πτολλεθρον.“ κτίσμα δ' Ἐλίου φασι τοῦ Περσέως. ἐστὶ δὲ καὶ πεδίον καλούμενον Λεύκη· εἶτα πόλις ἐπὶ χερρονήσου ἰδρυμένη Κυπαρισσία λιμένα ἔχουσα· εἶτα ἡ Ὀνου γνάθος 20 λιμένα ἔχουσα· εἶτα Βοία πόλις, εἶτα Μαλείαι· στάδιοι δ' εἰς αὐτὰς ἀπὸ τῆς Ὀνου γνάθου πεντήκοντα καὶ ἑκατόν· ἐστὶ δὲ καὶ Ἀσωπὸς πόλις ἐν τῇ Λακωνικῇ.
- 3 Τῶν δ' ὑφ' Ὀμήρου καταλεγομένων τὴν μὲν Μέσσην οὐδαμοῦ δεῖκνυσθαί φασι· Μεσσοῖαν δ' οὐ τῆς χώρας εἶναι μέρος [ἀλλὰ] τῆς Σπάρτης, καθάπερ καὶ 25 τὸ Διμναῖον, κατὰ τὸν . . . κα. ἔνιοι δὲ κατὰ ἀποκοπὴν δέχονται τὴν Μεσσήνην· εἰρηται γὰρ ὅτι καὶ αὕτη μέρος ἦν τῆς Λακωνικῆς. παραδείγμασι δὲ χρῶνται τοῦ μὲν ποιητοῦ τῷ κρι καὶ δῶ καὶ μάψ, καὶ ἔτι „ἦρωσ „δ' Ἀντομέδων τε καὶ Ἄλκιμος,“ ἀντὶ τοῦ Ἄλκιμέ- 30 δων· Ἡσιόδου δέ, ὅτι τὸ βριθὺν καὶ βριαρὸν βρι λέγει· Σοφοκλῆς δὲ καὶ Ἴων τὸ φάδιον φά· Ἐπίχαρμος δὲ τὸ

λίαν λι, Συρακῶ δὲ τὰς Συρακούσας· παρ' Ἐμπεδοκλεῖ δὲ „μία γίνεται ἀμφοτέρων ὄψ“ ἢ ὄψις· καὶ παρ' Ἀντιμάχῳ „Ἀήμητρος τοι Ἐλευσινίης ἱερῆ ὄψ.“ καὶ τὸ ἄλφιτον ἄλφι· Εὐφορίων δὲ καὶ τὸν ἥλον λέγει ἦλ·
 5 παρὰ Φιλῆτα δὲ „θμῳίδες εἰς ταλάρους λευκὸν ἄγρου·
 „σιν ἔρι“ [τὸ ἔριον]· „εἰς ἄνεμον δὲ τὰ πηδά“ τὰ πηδάλια Ἄρατος φησι, Δωδῶ δὲ τὴν Δωδώνην Σιμμίας.

Τῶν δ' ἄλλων τῶν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ κατανομασμένων τὰ μὲν ἀνήρηται, τῶν δ' ἴχνη λείπεται, τὰ δὲ
 10 μετωνόμασται, καθάπερ αἱ Ἀνγειαὶ Αἰγαιαί· [αἱ] γὰρ ἐν τῇ Λοκρίδι οὐδ' ὄλως περιέεισι. τὴν δὲ Δᾶν οἱ Διόσκουροι ποτε ἐκ πολιορκίας ἐλεῖν ἱστοροῦνται, ἀφ' οὗ δὴ Λαπέρσαι προσηγορεύθησαν.

Φησὶ δ' Ἐφορος τοὺς κατασχόντας τὴν Λακωνί- 4
 15 κὴν Ἡρακλείδας Εὐρυσθένη τε καὶ Προκλῆ διελεῖν εἰς ἕξ μέρη καὶ πόλεις τὴν χώραν· μίαν μὲν οὖν τῶν μερίδων, τὰς Ἀμύκλας, ἐξαίρετον δοῦναι τῷ προδόντι αὐτοῖς τὴν Λακωνικὴν καὶ πείσαντι τὸν κατέχοντα αὐτὴν ἀπελθεῖν ὑπόσπονδον μετὰ τῶν Ἀχαιῶν εἰς τὴν
 20 Ἰωνίαν· τὴν δὲ Σπάρτην βασιλῆιον ἀποφῆναι σφίσι αὐτοῖς· εἰς δὲ τὰς ἄλλας πέμψαι βασιλέας, ἐπιτρέψαντας δέχεσθαι συνοίκους τοὺς βουλομένους τῶν ξένων διὰ τὴν λειπανδρίαν· χρῆσθαι δὲ Λαί μὲν να[υστάθμῳ
 25 τηρίῳ· καὶ] γὰρ ὁμορεῖν τοῖς κύκλῳ, Φάριδι δ[ὲ ἀρχεῖῳ, πλείστην] ἀπὸ τῶν ἐντὸς ἀσφάλειαν ἐχούσῃ, τ..... ὑπακούοντας δ' ἅπαντας τοὺς περιόικους Σπαρτιατῶν ὅμως ἰσονόμους εἶναι, μετέχονταςC.365 καὶ πολιτείας καὶ ἀρχείων· Ἄγιν δὲ τὸν Εὐρυσθένους

13. post προσηγορεύθησαν: καὶ Σοφοκλῆς λέγει πον „νῆ „τῶ Λαπέρσαι, νῆ τὸν Εὐρώταν τρίτον, νῆ τοὺς ἐν Ἀργεὶ καὶ „κατὰ Σπάρτην θεοῦς.“

ἀφελῆσθαι τὴν ἰσοτιμίαν καὶ συντελεῖν προστάξαι τῇ Σπάρτῃ. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὑπακούσαι, τοὺς δ' Ἐλείους τοὺς ἔχοντας τὸ Ἔλος (καλεῖσθαι δὲ Εἰλωτας) ποιησαμένους ἀπόστασιν κατὰ κράτος ἀλῶναι πολέμῳ καὶ κριθῆναι δούλους ἐπὶ τακτοῖς τισιν, ὥστε τὸν 5 ἔχοντα μὴτ' ἐλευθεροῦν ἐξεῖναι μῆτε πωλεῖν ἔξω τῶν ὄρων τούτους· τοῦτον δὲ λεχθῆναι τὸν πρὸς τοὺς Εἰλωτας πόλεμον. σχεδὸν δέ τι καὶ τὴν εἰλωτείαν τὴν ὕστερον συμμείνασαν μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας οἱ περὶ Ἄγιν εἰσὶν οἱ καταδειξαντες· τρόπον γάρ τινα 10 δημοσίους δούλους εἶχον οἱ Λακεδαιμόνιοι τούτους, κατοικίας τινὰς αὐτοῖς ἀποδείξαντες καὶ λειτουργίας ἰδίας.

- 5 Περὶ δὲ τῆς Λακωνίων πολιτείας καὶ τῶν γενομένων παρ' αὐτοῖς μεταβολῶν τὰ μὲν πολλὰ παρῆναι τις 15 ἂν διὰ τὸ γνώριμον, τινῶν δ' ἄξιον ἴσως μνησθῆναι. Ἀχαιοὺς γὰρ τοὺς Φθιώτας φασὶ συγκατελθόντας Πέλοπι εἰς τὴν Πελοπόννησον οἰκῆσαι τὴν Λακωνικὴν, τοσοῦτον δ' ἀρετῇ διενεγκεῖν ὥστε τὴν Πελοπόννησον, ἐκ πολλῶν ἤδη χρόνων Ἄργος λεγομένην, τότε Ἀχαι- 20 κὸν Ἄργος λεχθῆναι, καὶ οὐ μόνον γε τὴν Πελοπόννησον ἀλλὰ καὶ ἰδίως τὴν Λακωνικὴν οὕτω προσαγορευθῆναι· τὸ γοῦν τοῦ ποιητοῦ „ποῦ Μενέλαος ἔην; „ἦ οὐκ Ἄργεος ἦεν Ἀχαικοῦ;“ δέχονται τινες οὕτως „ἦ οὐκ ἦν ἐν τῇ Λακωνικῇ;“ κατὰ δὲ τὴν τῶν Ἡρα- 25 κλειδῶν κάθοδον Φιλονόμου προδόντος τὴν χώραν τοῖς Δωριεῦσι μετανέστησαν ἐκ τῆς Λακωνικῆς εἰς τὴν τῶν Ἰώνων τὴν καλὴν Ἀχαιαν καλουμένην· ἐφοῦμεν δὲ περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς Ἀχαικοῖς. οἱ δὲ κατασχόντες τὴν Λακωνικὴν κατ' ἀρχὰς μὲν ἐσωφρόνουσι, ἐπεὶ δ' 30

30. pδst Λακωνικῇ: καὶ

οὖν Λυκούργῳ τὴν πολιτείαν ἐπέτρεψαν, τοσοῦτον ὑ-
 περεβάλλοντο τοὺς ἄλλους ὥστε μόνον τῶν Ἑλλήνων καὶ
 γῆς καὶ θαλάττης ἐπῆρξαν, διετέλεσάν τε ἄρχοντες τῶν
 Ἑλλήνων ἕως ἀφείλοντο αὐτοὺς τὴν ἡγεμονίαν Θηβαῖοι
 5 καὶ μετ' ἐκείνους εὐθύς Μακεδόνες. οὐ μὴν τελέως γε
 οὐδὲ τούτοις εἶξαν, ἀλλὰ φυλάττοντες τὴν αὐτονομίαν
 ἔριον εἶχον περὶ πρωτείων ἅει πρὸς τε τοὺς ἄλλους Ἑλ-
 ληνας καὶ πρὸς τοὺς τῶν Μακεδόνων βασιλέας· κατα-
 λυθέντων δὲ τούτων ὑπὸ Ῥωμαίων, μικρὰ μὲν τινα
 10 προσέκρουσαν τοῖς πεμπομένοις ὑπὸ Ῥωμαίων στρα-
 τηγοῖς τυραννούμενοι τότε καὶ πολιτευόμενοι μοχθη-
 ρῶς· ἀναλαβόντες δὲ σφᾶς ἐτιμῆθησαν διαφερόντως
 καὶ ἔμειναν ἐλεύθεροι, πλὴν τῶν φιλικῶν λειτουργιῶν
 ἄλλο συντελοῦντες οὐδέν. νεωστὶ δ' Εὐρυκλῆς αὐτοὺς C.366
 15 ἐτάραξε δόξας ἀποχρήσασθαι τῇ Καίσαρος φιλίᾳ πέρα
 τοῦ μετρίου πρὸς τὴν ἐπιστάσιαν αὐτῶν, ἐπαύσατο δ'
 ἢ ἀρχὴ ταχέως, ἐκείνου μὲν παραχωρήσαντος εἰς τὸ
 χρεῶν, τοῦ δ' υἱοῦ τὴν φιλίαν ἀπεστραμμένου τὴν
 τοιαύτην πᾶσαν· συνέβη δὲ καὶ τοὺς Ἐλευθερολάκω-
 20 νας λαβεῖν τινα τάξιν πολιτείας, ἐπειδὴ Ῥωμαίοις προσ-
 ἔθεντο πρῶτοι οἱ περιόικοι τυραννομένης τῆς Σπάρ-
 της, οἳ τε ἄλλοι καὶ οἱ Ἕλλητες. Ἑλλάνικος μὲν οὖν
 Εὐρυσθένη καὶ Προκλέα φησὶ διατάξαι τὴν πολιτείαν,
 Ἐφορος δ' ἐπιτιμᾷ φήσας Λυκούργου μὲν αὐτὸν μηδα-
 25 μού μεμνήσθαι, τὰ δ' ἐκείνου ἔργα τοῖς μὴ προσήκου-
 σιν ἀνατιθέναι· μόνῳ γοῦν Λυκούργῳ ἱερὸν ἰδρῶσθαι
 καὶ θύεσθαι κατ' ἔτος, ἐκείνοις δὲ καίπερ οἰκισταῖς γε-
 νομένοις μηδὲ τοῦτο δεδόςθαι ὥστε τοὺς ἀπ' αὐτῶν
 τοὺς μὲν Εὐρυσθενίδας τοὺς δὲ Προκλείδας καλεῖ-
 30 σθαι, ἀ[λλὰ τοὺς μὲν] Ἀγίδας ἀπὸ Ἀγιδος τοῦ Εὐρυ-
 σθένους τοὺς δ' [Εὐρυπωντίδας ἀ]πὸ Εὐρυπῶντος
 τοῦ Προκλέους· τοὺς μὲν [γὰρ δυναστεῦ]σαι δικαίως,

τοὺς δὲ δεξαμένους ἐπ[ήλυδας ἀνθρώ]πους, δι' ἐκεί-
νων δυναστεύσαι· ὄθε[ν οὐδ' ἀρχηγέτας] νομισθῆναι
ὅπερ πᾶσιν ἀποδέδοτα[ι οἰκισταῖς. Παν]σανίαν τε τῶν
Εὐρύπωντιδῶν ἐκπεσόν[τα τῆς] οἰκείας ἐν
τῇ φυγῇ συντάξαι λόγ[ον κατὰ τοῦ Λυκούρ]γον, νό- 5
μων ὄντος τῆς ἐκβαλούση[ς αὐτὸν αἰτίου, καί] τοὺς
χρησμοὺς λέγειν τοὺς δοθέντα[ς αὐτῷ περὶ τῶν] πλει-
στων.

- 6 Περὶ δὲ τῆς φύσεως τῶν τόπων καὶ τούτων καὶ
τῶν Μεσσηνιακῶν ταῦτα μὲν ἀποδεκτέον λέγοντος 10
Εὐριπίδου· τὴν γὰρ Λακωνικὴν φησὶν ἔχειν „πολὺν
„μὲν ἄροτον, ἐκπονεῖν δ' οὐ φάδιον· κοίλη γάρ, ὄρεσι
„περίδρομος, τραχεῖά τε δυσεῖσβολός τε πολεμίσι,“
τὴν δὲ Μεσσηνιακὴν „καλλίκαρπον κατάρρυστον τε
„μυρσίσι νάμασι, καὶ βουσί καὶ ποιμναισιν εὐβοτω- 15
„τάτην οὗτ' ἐν πνοαῖσι χειμάτος δυσχείμερον, οὗτ' αὖ
„τεθρίπποις ἡλίου θερμὴν ἄγαν.“ καὶ ὑποβάς τῶν
πάλων φησὶν ὧν οἱ Ἡρακλεῖδαι περὶ τῆς χώρας ἐποιή-
σαντο, τὸν μὲν πρότερον γενέσθαι „γαίας Λακαίνης
„κύριον, φαύλου χθονός·“ τὸν δὲ δεύτερον τῆς Μεσ- 20
σήνης „ἀρετὴν ἐχούσης μείζον' ἢ λόγῳ φράσαι.“ οἷαν
καὶ ὁ Τυρταῖος φράζει. τὴν δὲ Λακωνικὴν καὶ τὴν
Μεσσηνίαν ὀρίζειν αὐτοῦ φήσαντος „Παμισὸν εἰς θά-
„λασσαν ἐξορμώμενον,“ οὐ συγχωρητέον, ὅς διὰ μέσης
φεῖ τῆς Μεσσηνίας, οὐδαμοῦ τῆς νῦν Λακωνικῆς ἀ- 25
πτόμενος. οὐκ εὖ δὲ οὐδ' ὅτι τῆς Μεσσηνίας ὁμοίως
ἐπιθαλαττιαίας οὔσης τῇ Λακωνικῇ φησὶν αὐτὴν πρό-
σω ναυτίλοισιν εἶναι. ἀλλ' οὐδὲ τὴν Ἥλιον εὖ διορίζει
„*πρόσω δὲ βάντι ποταμὸν Ἥλις ἢ Διὸς γείτων καλεῖ-
0.367, „ται.“ εἶτε γὰρ τὴν νῦν Ἥλειαν βούλεται λέγειν, ἥτις 30
[ὁμο]ρεῖ τῇ Μεσσηνίᾳ, ταύτης οὐ προσάπτεται ὁ Πα-
μι[σός], ὥσπερ γε [οὐδὲ] τῆς Λακωνικῆς· εἰρηται γὰρ

ὅτι διὰ μέσης ῥ]εῖ τῆς Μεσσηνίας· εἶτε τὴν παλαιὰν τὴν κοίλην [καλουμέν]ην, πολὺ μᾶλλον ἐκπίπτει τῆς ἀληθείας· διαβάν[τι γὰρ τ]ὸν Παμισὸν ἔστι πολλή τῆς Μεσσηνίας, εἶθ' ἢ τῶν ὧν ἅπανα καὶ * Μεσ-
5 σαίων, ἣν Τριφυλίαν ἐκάλονν, [εἶθ' ἢ Πι]σᾶτις καὶ ἡ Ὀλυμπία, εἶτα μετὰ τριακοσί[ους σταδίου]ς ἢ Ἥλις.

Γραφόντων δὲ τῶν μὲν „Λακεδαίμονα κητώεσ- 7
„σαν“ τῶν δὲ „καιετάεσσαν,“ ζητοῦσι τὴν κητώεσσαν
τίνα δέχεσθαι χροί, εἶτε ἀπὸ τῶν κητῶν εἶτε μεγάλην,
10 ὅπερ δοκεῖ πιθανώτερον εἶναι· τὴν δὲ καιετάεσσαν οἱ
μὲν καλαμινθώδη δέχονται, οἱ δὲ ὅτι οἱ ἀπὸ τῶν σει-
σμῶν ῥωχοὶ * καιετοὶ λέγονται· καὶ ὁ καιέτας τὸ δε-
σμωτήριον ἐντεῦθεν τὸ παρὰ Λακεδαιμονίοις, σπή-
λαιόν τι· ἐνιοὶ δὲ κῶους μᾶλλον τὰ τοιαῦτα κοιλώματα
15 λέγεσθαι φασιν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ „φηρσίλ ὀρεσκόφουσι.“
εὔσειστος δ' ἢ Λακωνική· καὶ δὴ τοῦ Ταῦγέτου κορυ-
φᾶς τινὰς ἀπορραγῆναι τινὲς μνημονεύουσιν. εἰσὶ δὲ
λατομῖαι λίθου πολυτελοῦς τοῦ μὲν Ταίναριον ἐν Ταί-
νάρῳ παλαιαί, νεωστὶ δὲ καὶ ἐν τῷ Ταῦγέτῳ μέταλλον
20 ἀνέωξάν τινες εὐμέγεθες, χορηγὸν ἔχοντες τὴν τῶν
Ῥωμαίων πολυτέλειαν.

Ὅτι δὲ Λακεδαίμων ὁμωνύμως λέγεται καὶ ἡ χώρα 8
καὶ ἡ πόλις, δηλοῖ καὶ Ὅμηρος· λέγω δὲ χώραν σὺν τῇ
Μεσσηνίᾳ. περὶ μὲν δὴ τῶν] τόξων ὅταν λέγη „καλά,
25 „τὰ οἱ ξείνος Λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας, Ἴφιτος Εὐ-
„ρυτίδης,“ εἶτ' ἐπενέγκη „τῷ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλή-
„την ἀλλήλουιν οἰκῷ ἐν Ὀρτιλόχοιο,“ τὴν χώραν λέγει,
ἧς μέρος ἦν καὶ ἡ Μεσσηνία· οὐ διήνεγκεν οὖν αὐτῷ
καὶ οὕτως εἰπεῖν „ξείνος Λακεδαίμονι δῶκε τυχήσας,“
30 καὶ „τῷ δ' ἐν Μεσσήνῃ ξυμβλήτην.“ ὅτι γὰρ αἱ Φηραὶ

27. ante τὴν: τῆς Φηρῆς

εἰσὶν ὁ τοῦ Ὀρτιλόχου οἶκος δῆλον „ἐς Φηράς δ' ἴκον-
 „το Διοκλῆος ποτὶ δῶμα, νείεος Ὀρτιλόχοιο,“ ὃ τε Τη-
 λέμαχος καὶ ὁ Πεισίστρατος· αἱ δὲ Φηραὶ τῆς Μεσση-
 νίας εἰσὶν. ὅταν δ' ἐκ τῶν Φηρῶν ὀρμηθέντας τοὺς
 περὶ Τηλέμαχον πανημερίους φῆ σείειν ζυγόν, εἰτ' 5
 εἶπη „δύσετό τ' ἠέλιος, οἱ δ' ἴξον κοίλην Λακεδαιμόνα
 „κητώεσσαν· πρὸς δ' ἄρα δῶματ' ἔλων Μενελάου,“
 C.368 τὴν πόλιν δεῖ δέχεσθαι· εἰ δὲ μὴ, ἐκ Λακεδαιμόνος εἰς
 Λακεδαιμόνα φανείται λέγων τὴν ἄφριξιν· ἄλλως τε οὐ
 πιθανὸν μὴ ἐν Σπάρτῃ τὴν οἰκησιν εἶναι τοῦ Μενε- 10
 λάου, [οὐδὲ] μὴ οὔσης ἐκεῖ τὸν Τηλέμαχον λέγειν „εἴμι
 „γὰρ ἐς Σπάρτην τε καὶ εἰς Πύλον.“ δοκεῖ [δὲ συμ]πί-
 πτειν τούτῳ τὸ τοῖς τῆς χώρας ἐπιθέτοις αὐ εἰ
 μὴ νῆ Δία ποιητικῇ τις τοῦτο συγχωρήσει ἔξο[υ]σία.
 βέλ]τιον γὰρ τὴν Μεσσήνην μετὰ τῆς Λακωνικῆς καὶ 15
 Πύλου] τῆς ὑπὸ τῷ Νέστορι, μηδὲ δὴ καθ' αὐτὴν
 τάτ[τεσθαι ἐν τῷ] καταλόγῳ μηδὲ κοινωνοῦσαν τῆς
 στρα[τείας].

- Ⓠ Μετὰ δὲ Μαλέας ὁ Ἀργολικὸς ἐκδέχεται κόλπος
 καὶ ὁ Ἐρμιονικὸς, ὁ μὲν μέχρι τοῦ Σκυλλαίου πλέοντι 20
 ὡς πρὸς ἕω βλέπων καὶ πρὸς τὰς Κυκλάδας, ὁ δὲ ἕω-
 θινώτερος τούτου μέχρι πρὸς Αἰγίναν καὶ τὴν Ἐπι-
 δαυρίαν. τὰ μὲν δὴ πρῶτα τοῦ Ἀργολικοῦ Λάκωνες
 ἔχουσι, τὰ δὲ λοιπὰ Ἀργεῖοι· ἐν οἷς ἐστὶ τῶν μὲν Λα-
 κωνῶν τὸ Δῆλιον ἱερὸν Ἀπόλλωνος ὁμώνυμον τῷ Βοι- 25
 ωτιακῷ, καὶ Μινῶα φρούριον ὁμώνυμος καὶ αὕτη τῇ
 Μεγαρικῇ, καὶ ἡ λιμηρὰ Ἐπίδαυρος, ὡς Ἀρτεμίδωρος
 φησιν. Ἀπολλόδωρος δὲ Κυθήρων πλησίον ἱστορεῖ
 ταύτην, εὐλίμενον δὲ οὔσαν βραχέως καὶ ἐπιτετμημέ-
 νως λιμηρὰν εἰρησθαι ὡς ἂν λιμενηρὰν, μεταβεβλη- 30
 κέναι δὲ τοῦνομα. ἐστὶ δὲ τραχὺς ὁ παράπλους εὐθύς
 ἀπὸ Μαλεῶν ἀρξάμενος μέχρι πολλοῦ ὁ Λακωνικὸς,

ἔχει δ' ὅμως ὑπόφορους καὶ λιμένας. ἡ λοιπὴ δ' ἐστὶ παραλία εὐλίμενος, νησιδιά τε πολλὰ πρόκειται αὐτῆς οὐκ ἄξια μνήμης.

Τῶν δ' Ἀργείων αἶ τε Πρασιαὶ καὶ τὸ Τημένιον, 2
 5 ἐν ᾧ τέθραπται Τήμενος, καὶ ἐτι πρότερον τὸ χωρίον, δι' οὗ ρεῖ ποταμὸς ἡ Λέρνη καλουμένη ὁμώνυμος τῇ λίμνῃ, ἐν ἣ μεμύθενται τὰ περὶ τὴν Ἰδραν. τὸ δὲ Τημένιον ἀπέχει τοῦ Ἄργους ἕξ καὶ εἴκοσι σταδίους ὑπὲρ τῆς θαλάττης, ἀπὸ δὲ τοῦ Ἄργους εἰς τὸ Ἡραῖον τε-
 10 τράκοντα, ἐνθεν δὲ εἰς Μυκήνας δέκα. μετὰ δὲ τὸ Τημένιον ἡ Ναυπλία, τὸ τῶν Ἀργείων ναύσταθμον· τὸ δ' ἔτυμον ἀπὸ τοῦ ταῖς ναυσι προσπλεῖσθαι. ἀπὸ τούτου δὲ πεπλάσθαι φασὶ τὸν Ναύπλιον καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ παρὰ τοῖς νεωτέροις· οὐ γὰρ Ὀμηρον
 15 ἀμνημονῆσαι ἄν τούτων, τοῦ μὲν Παλαμήδους τοσαύτην σοφίαν καὶ σύνεσιν ἐπιδειγμένου, δολοφονηθέντος δὲ ἀδίκως, τοῦ δὲ Ναυπλίου τοσοῦτον ἀπεργασμένου φθόρον ἀνθρώπων περὶ τὸν Καφηρέα. ἡ δὲ γενεαλογία πρὸς τῷ μυθῶδει καὶ τοῖς χρόνοις διημάρ-
 20 τηται· δεδόςθω γὰρ Ποσειδῶνος εἶναι, Ἀμυμώνης δὲ πῶς τὸν κατὰ τὰ Τρωικὰ ἐτι ζῶντα; ἐφεξῆς δὲ τῇ Ναυ- C.369
 πλίᾳ τὰ σπήλαια καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς οἰκοδομητοὶ λαβύρινθοι, Κυκλώπεια δ' ὀνομάζουσιν.

Εἶτ' ἄλλα χωρία καὶ ἐφεξῆς ὁ Ἐρμιονικὸς κόλπος· 3
 25 καὶ [γὰρ τοῦτον Ὀμ]ήρου τάξαντος ὑπὸ τῇ Ἀργείᾳ καὶ ἡμῖν οὐ [παροπτέος ἐνέ]φηεν ὁ μερισμὸς τῆς περιοδείας οὗτος. ἄρχεται δ' ἀπὸ * Ἀσίνης πολίχνης· εἶθ' Ἐρμιόνη καὶ Τροιζήν· ἐν παράπλῳ δὲ πρόκειται καὶ Καλαυρία νῆσος, κύκλον ἔχουσα τριάκοντα σταδίων,
 30 πορθμῷ δὲ τετρασταδίῳ διεστῶσα τῆς ἡπείρου.

Εἶθ' ὁ Σάραυτικὸς κόλπος· οἱ δὲ πόντον λέγου- 4

σιν, οἱ δὲ πόρον, καθ' ὃ καὶ πέλαγος λέγεται Σαρωνικὸν πᾶς ὁ συνάπτων πόρος ἀπὸ τῆς Ἑρμιονικῆς καὶ τῆς περὶ τὸν Ἴσθμὸν θαλάττης τῷ τε Μυρτώφ πελάγει καὶ τῷ Κρητικῷ. τοῦ δὲ Σαρωνικοῦ Ἐπίδαυρός τε ἔστι καὶ ἡ προκειμένη νῆσος Ἀίγινα· εἶτα Κεγχραεὶ τὸ 5 τῶν Κορινθίων ἐπὶ τὰ πρὸς ἕω μέρη ναύσταθμον· εἶτα λιμὴν Σχοινοῦς πλεύσαντι τετταράκοντα καὶ πέντε σταδίους· ἀπὸ δὲ Μαλεῶν τοὺς πάντας περὶ χιλίους καὶ ὀκτακοσίους. κατὰ δὲ τὸν Σχοινοῦντα ὁ δίορκος τὸ στενωτάτον τοῦ Ἴσθμοῦ, περὶ ὃν τὸ τοῦ Ἴσθμίου 10 Ποσειδῶνος ἱερόν· ἀλλὰ [ταῦ]τα μὲν ὑπερκείσθω· ἕξω γὰρ ἔστι τῆς Ἀργείας. ἀναλαβόντες δ' ἐφοδεύσωμεν πάλιν τὰ κατὰ τὴν Ἀργείαν.

- 5 Καὶ πρῶτον ποσαχῶς λέγεται παρὰ τῷ ποιητῇ τὸ Ἄργος καὶ καθ' αὐτὸ καὶ μετὰ τοῦ ἐπιθέτου, Ἀχαι- 15 κὸν Ἄργος καλοῦντος ἢ Ἴασον ἢ ἵππιον ἢ Πελασγικὸν ἢ ἱππόβοτον. καὶ γὰρ ἡ πόλις Ἄργος λέγεται „Ἄργος τε Σπάρτη τε.“ „οἱ δ' Ἄργος τ' εἶχον Τί- ρυνθά τε.“ καὶ ἡ Πελοπόννησος „ἡμετέρω ἐνὶ οἴκω „ἐν Ἀργεῖ.“ οὐ γὰρ ἡ πόλις γε ἦν οἶκος αὐτοῦ. καὶ ὅλη 20 ἡ Ἑλλάς· Ἀργείους γοῦν καλεῖ πάντας καθάπερ καὶ Δαναοὺς καὶ Ἀχαιοὺς. τὴν δ' οὖν ὁμωνυμίαν τοῖς ἐπιθέτοις διαστέλλεται, τὴν μὲν Θετταλίαν Πελασγικὸν Ἄργος καλῶν „νῦν αὖ τοὺς ὄσσοι τὸ Πελασγικὸν „Ἄργος ἐναίου.“ τὴν δὲ Πελοπόννησον [Ἀχαικὸν] „εἰ 25 „δέ κεν Ἄργος ἰκοίμεθ' Ἀχαικόν“ „ἢ οὐκ Ἄργεος ἦεν „Ἀχαικοῦ.“ σημαίνων ἐνταῦθα, ὅτι καὶ Ἀχαιοὶ ἰδίως ὠνομάζοντο οἱ Πελοποννήσιοι κατ' ἄλλην σημασίαν. Ἴασόν τε Ἄργος τὴν Πελοπόννησον λέγει „εἰ πάντες „γ' ἐσίδοιεν ἀν' Ἴασον Ἄργος Ἀχαιοί“ τὴν Πηνελό- 30

2. post Σαρωνικόν: καλεῖται δὲ

πην, ὅτι πλείους ἂν λάβοι μνηστῆρας· οὐ γὰρ τοὺς C.370
 ἐξ ὅλης τῆς Ἑλλάδος εἰκός, ἀλλὰ τοὺς ἑγγύς. ἱππόβο-
 τον δὲ καὶ ἱππιον κοινῶς εἶρηκε.

Περὶ δὲ τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἑλλήνων καὶ Πανελλή- 6
 5 νων ἀντιλέγεται. Θουκυδίδης μὲν γὰρ τὸν ποιητὴν
 μηδαμοῦ βαρβάρους εἶπεῖν φησι διὰ τὸ μηδὲ Ἑλληνας
 πῶ τὸ ἀντίκαλον εἰς ἓν ὄνομα ἀποκεκρισθαι. καὶ Ἀπολ-
 λόδωρος δὲ μόνους τοὺς ἐν Θετταλία καλεῖσθαι φησι
 Ἑλληνας „Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο καὶ Ἑλληνες.“
 10 Ἡσίοδον μὲντοι καὶ Ἀρχίλοχον ἤδη εἰδέναι καὶ Ἑλλη-
 νας λεγομένους τοὺς σύμπαντας καὶ Πανελλήνας, τὸν
 μὲν περὶ τῶν Προιτίδων λέγοντα ὡς Πανελλήνες ἐμνή-
 στευον αὐτάς, τὸν δὲ „ὡς Πανελλήνων οἰζὺς ἐς Θά-
 „σον συνέδραμεν.“ ἄλλοι δ' ἀντιτιθέασιν ὅτι καὶ βαρ-
 15 βάρους εἶρηκεν, εἰπὼν γε βαρβαροφάνους τοὺς Κά-
 ρας, καὶ Ἑλληνας τοὺς πάντας „ἀνδρός, τοῦ κλέος
 „εὐρὺ καθ' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.“ καὶ πάλιν „εἰ
 „δ' ἐθέλης [τραφθῆναι] ἀν' Ἑλλάδα καὶ μέσον Ἄργος.“

Ἡ μὲν οὖν πόλις ἢ τῶν Ἀργείων ἐν χωρίοις ἐπι- 7
 20 πέδοις ἴδρυνται τὸ πλεόν, ἄκραν δ' ἔχει τὴν καλουμένην
 Λάρισαν, λόφον εὐερκῆ μετρίως ἔχοντα ἱερὸν Διός·
 ῥεῖ δ' αὐτῆς πλησίον ὁ Ἴναχος χαραδρῶδης ποταμὸς
 τὰς πηγὰς ἔχων ἐκ Λυρκείου. περὶ δὲ τῶν μυθενομέ-
 νων πηγῶν εἴρηται διότι πλάσματα ποιητῶν ἐστί· πλά-
 25 σμα δὲ καὶ τὸ „Ἄργος ἄνυδρον ἐὸν Δαναοὶ θέσαν Ἄρ-
 „γος ἔνυδρον,“ τῆς τε χώρας κοίλης οὔσης καὶ ποτα-
 μοῖς διαρροεμένης καὶ ἔλη καὶ λίμνας παρεχομένης,
 καὶ τῆς πόλεως εὐπορομένης ὕδασι φρεάτων πολλῶν
 καὶ ἐπιπολαίων. αἰτιῶνται δὲ τῆς ἀπάτης τὸ „καὶ κεν
 30 „ἐλέγγιστος πολυδίσιον Ἄργος ἰκοίμην.“ τοῦτο δ' ἦτο

23. post Λυρκείου: τοῦ κατὰ τὴν Κυνουρίαν ὄρους τῆς Ἀρ-
 καδίας.

ἀντι τοῦ πολυπόθητον κείται, ἢ χωρὶς τοῦ δ̄ πολυψιον-
 ῶς „πολύφθορόν τε δῶμα Πελοπιδῶν τόδε“ φησὶ Σο-
 φοκλῆς· τὸ γὰρ ἴσασθαι φθοράν τινα καὶ βλάβην ση-
 μαίνει „νῦν μὲν πειρᾶται, τάχα δ' ἴσεται νῆας Ἀχαιῶν“
 ἄλλως τε οὐ τὴν πόλιν λέγει τὸ Ἴστος (οὐ γὰρ ἐκέισε 5
 ἐμελλεν ἀφίξασθαι) ἀλλὰ τὴν Πελοπόννησον, οὐ δὴ-
 που καὶ ταύτην διψηρὰν οὔσαν. καὶ σὺν τῷ δ̄ δὲ ὑπερ-
 βατῶς δέχονται [τινες κατὰ] συναλοιφὴν μετὰ τοῦ συν-
 δέσμου τοῦ δέ, ἢ ἢ οὕτως „καὶ κεν ἐλέγχιστος πολὺ δ'
 „ἴψιον Ἴστος ἰκοίμην,“ πολυψιον Ἴστοςδε 10
 ἰκοίμην ἀντι τοῦ „εἰς Ἴστος.“

C.371

8

Εἰς μὲν δὴ Ἴναχός ἐστιν ὁ διαφρέων τὴν Ἀργεῖαν·
 ἄλλος δὲ ποταμὸς Ἐρασίνοσ ἐν τῇ Ἀργείᾳ ἐστίν· οὗτος
 δὲ τὰς ἀρχὰς ἐκ Στυμφάλου τῆς Ἀρκαδίας λαμβάνει
 καὶ τῆς ἐκεῖ λίμνης τῆς καλουμένης Στυμφαλίδος, ἐν 15
 ἢ τὰς ὄρνεις μυθολογοῦσι τὰς ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους το-
 ξεύμασι καὶ τυμπάνοις ἐξελαθείσας, [ἄς] καὶ αὐτὰς κα-
 λοῦσι Στυμφαλίδας· δύντα δ' ὑπὸ γῆς φασὶ τὸν ποτα-
 μὸν τοῦτον ἐκκλίπτειν εἰς τὴν Ἀργεῖαν καὶ ποιεῖν ἐπίρ-
 ρυτον τὸ πεδίον· φεῖ δὲ καὶ ἄλλος ὁμώνυμος ἐκ τῆς 20
 Ἀρκαδίας εἰς τὸν κατὰ Βουῦραν αἰγιαλόν· ἄλλος δ' ἐστίν
 ὁ Ἐρετρικός, καὶ ὁ ἐν τῇ Ἀττικῇ κατὰ Βραυρωῶνα. δει-
 κνυται δὲ καὶ Ἀμυμώνη τις κρήνη κατὰ Λέρνην. ἢ δὲ
 Λέρνη λίμνη τῆς Ἀργείας ἐστὶ καὶ τῆς Μυκηναίας, ἐν
 ἢ τὴν Ἴθραν ἱστοροῦσι· διὰ δὲ τοὺς γινομένους κα- 25
 θαρμούς ἐν αὐτῇ παροιμία τις ἐξέπεσε „Λέρνη κακῶν.“
 τὴν μὲν οὖν χώραν συγχωροῦσιν εὐνδροεῖν, αὐτὴν δὲ
 τὴν πόλιν ἐν ἀνύδρῳ χωρίῳ κείσθαι, φρεάτων δ' εὐ-
 πορεῖν (ἢ ταῖς Δανάϊσιν ἀνάπτουσιν, ὡς ἐκείνων ἐξου-

3. post γὰρ: προῖσθαι καὶ λάψαι καὶ 4. post Ἀχαιῶν: κατὰ
 χροῖα καλὸν λάψη. Ἄιδι προῖσθαι. 20. post πεδίον: τὸν δ' Ἐρα-
 σίνον καλοῦσι καὶ Ἀρσίον.

ρουσῶν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἔπος* εἶπεν τοῦτο „Ἄργος ἄνδρον ἐὼν Δαναὰ θέσαν Ἄργος ἔνδρον“), τῶν δὲ φρεάτων τέτταρα καὶ ἱερὰ ἀποδειχθῆναι καὶ τιμᾶσθαι διαφερόντως, ἐν εὐπορίᾳ ὑδάτων ἀπορίαν εἰσάγοντες.

5 Τὴν δὲ ἀκρόπολιν τῶν Ἀργείων οἰκίσαι λέγεται 9
 Δαναός, ὃς τοσοῦτον τοὺς πρὸ αὐτοῦ δυναστεύοντας ἐν τοῖς τόποις ὑπερβαλέσθαι δοκεῖ ὥστε κατ' Εὐριπίδην „Πελασγιώτας ὠνομασμένους τὸ πρὶν Δαναοὺς
 „καλεῖσθαι νόμον ἔθικ' ἀν' Ἑλλάδα.“ ἔστι δὲ καὶ τά-
 10 φος αὐτοῦ κατὰ μέσσην τὴν τῶν Ἀργείων ἀγοράν· καλεῖται δὲ πλίνθος. οἶμαι δ' ὅτι καὶ Πελασγιώτας καὶ Δαναοὺς, ὥσπερ καὶ Ἀργεῖους, ἡ δόξα τῆς πόλεως ταύτης ἀπ' αὐτῆς καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας καλεῖσθαι παρεσκεύασεν· οὕτω δὲ καὶ Ἰασίδας καὶ Ἰασον Ἄργος.
 15 καὶ Ἀπίαν καὶ Ἀπιδόνας οἱ νεώτεροί φασιν· Ὁμηρος δ' Ἀπιδόνας μὲν οὐ λέγει, Ἀπίαν δὲ τὴν πόρρω μᾶλλον. ὅτι δ' Ἄργος τὴν Πελοπόννησον λέγει, προσλαβεῖν ἔστι καὶ τάδε „Ἀργεῖη δ' Ἑλένη“ καὶ „ἔστι πόλις
 „Ἐφύρη μυχῶ Ἄργεος“ καὶ „μέσον Ἄργος“ καὶ „πολ-
 20 „λήσιν νήσοισι καὶ Ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν.“ ἄργοςC.372 δὲ καὶ τὸ πεδίον λέγεται παρὰ τοῖς νεωτέροις, παρ' Ὁμήρῳ δ' οὐδ' ἀπαξ· μάλιστα δ' οἰοῦνται Μακεδονικὸν καὶ Θετταλικὸν εἶναι.

Τῶν δ' ἀπογόνων τοῦ Δαναοῦ διαδεξαμένων τὴν 10
 25 ἐν Ἄργεϊ δυναστείαν, ἐπιμιχθέντων δὲ τούτοις τῶν Ἀμυνθαιδῶν ὠρημένων ἐκ τῆς Πισάτιδος καὶ τῆς Τριφυλίας, οὐκ ἂν θαυμάσειέ τις εἰ συγγενεῖς ὄντες οὕτω διείλοντο τὴν χώραν εἰς δύο βασιλείας τὸ πρῶτον, ὥστε τὰς ἡγεμονεύουσας ἐν αὐταῖς δύο πόλεις
 30 ἀποδειχθῆναι πλησίον ἀλλήλων ἰδρυμένας ἐν ἐλάττωσιν ἢ πεντήκοντα σταδίοις, τὸ τε Ἄργος καὶ τὰς Μυκήνας, καὶ τὸ Ἡρατον εἶναι κοινὸν ἱερὸν τὸ πρὸς ταῖς

Μυκῆναις ἀμφοῖν, ἐν ᾧ τὰ Πολυκλείτου ξόανα τῇ μὲν τέχνῃ κάλλιστα τῶν πάντων πολυτελεία δὲ καὶ μεγέθει τῶν Φειδίου λειπόμενα. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν τὸ Ἄργος ἐπεκράτει μᾶλλον, εἰθ' αἱ Μυκῆναι μείζονα ἐπίδοσιν λαβοῦσαι διὰ τὴν τῶν Πελοπιδῶν εἰς αὐτὰς μεθίδρου- 5 σιν· περιστάντων γὰρ εἰς τοὺς Ἀτρέως παῖδας ἀπάντων, Ἀγαμέμνων ὢν πρεσβύτερος παραλαβῶν τὴν ἔξουσίαν ἅμα τύχη τε καὶ ἀρετῇ πρὸς τοῖς οὔσι πολλὴν προσεκτήσατο τῆς χώρας, καὶ δὴ καὶ τὴν Ἀργολικὴν τῇ Μυκηναίᾳ προσέθηκε. Μενέλαος μὲν δὴ τὴν Λακω- 10 νικὴν ἔσχε, Μυκῆνας δὲ καὶ τὰ μέχρι Κορίνθου καὶ Σικυῶνος καὶ τῆς Ἰώνων μὲν τότε καὶ Αἰγιάλεων καλουμένης Ἀχαιῶν δὲ ὕστερον Ἀγαμέμνων παρέλαβε. μετὰ δὲ τὰ Τρωικὰ τῆς Ἀγαμέμνονος ἀρχῆς καταλυθείσης ταπεινωθῆναι [συνέβη] Μυκῆνας καὶ μάλιστα 15 μετὰ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον. κατασχόντες γὰρ οὗτοι τὴν Πελοπόννησον ἐξέβαλον τοὺς πρότερον κρατοῦντας ὥσθ' οἱ τὸ Ἄργος ἔχοντες εἶχον καὶ τὰς Μυκῆνας συντελούσας εἰς ἓν· χρόνοις δ' ὕστερον κατεσκάφησαν ὑπ' Ἀργείων ὥστε νῦν μηδ' ἶχνος εὐρίσκε- 20 σθαι τῆς Μυκηναίων πόλεως. ὅπου δὲ Μυκῆναι τοιαῦτα πεπόνθασιν, οὐ δεῖ θαυμάζειν οὐδ' εἰ τινες τῶν ὑπὸ τῷ Ἄργει καταλεγόμενων ἀφανεῖς νῦν εἰσιν. ὁ μὲν δὴ κατάλογος ἔχει οὕτως „οἱ δ' Ἄργος τ' εἶχον Τί- „ρουνθὰ τε τειχιόεσσαν Ἐρμιόνην τ' Ἀσίλην τε, [βα- 25 „θῦν] κατὰ κόλπον ἐχούσας, Τροίξην Ἡίονας τε καὶ „ἀμπελόεντ' Ἐπίδαυρον, οἱ τ' ἔχον Αἰγίναν Μάσητά „τε, κοῦροι Ἀχαιῶν.“ τούτων δὲ περὶ μὲν τοῦ Ἄργους εἴρηται, περὶ δὲ τῶν ἄλλων λεκτέον.

- 11 Τῇ μὲν οὖν Τίρουνθι ὀρηγητηρίῳ χρῆσασθαι δοκεῖ 30
 Προῖτος καὶ τειχίσαι διὰ Κυκλώπων, οὓς ἑπτὰ μὲν εἶ-
 ναι καλεῖσθαι δὲ γαστερόχειρας τροφομένους ἐκ τῆς

- τέχνης, ἦκειν δὲ μεταπέμπτους ἐκ Λυκίας· καὶ Ἰσως^{C.373}
 τὰ σπήλαια τὰ περὶ τὴν Ναυπλίαν καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς
 ἔργα τούτων ἐπάνυμά ἐστιν. ἡ δὲ ἀκρόπολις Λίκυμνα
 ἐπάνυμος Λίκυμνίου, διέχει δὲ τῆς * Ναυπλίους περὶ
 5 δῶδεκα σταδίους· ἔρημος δ' ἐστὶ κάκεινη καὶ ἡ πλη-
 σίον Μιδέα, ἑτέρα οὕσα τῆς Βοιωτικῆς· ἐκείνη γὰρ
 ἐστὶ Μίδεια ὡς πρόνοια, αὕτη δὲ Μιδέα ὡς Τεγέα·
 ταύτη δ' ὁμορος Πρόσυμνα αὕτη ἱερὸν ἔχουσα
 Ἥρας· ἠρημώσαν δὲ τὰς πλείστας οἱ Ἀργεῖοι ἀπειθού-
 10 σας. οἱ δ' οἰκῆτορες οἱ μὲν ἐκ [τῆς] Τίρυνθος ἀπῆλθον
 εἰς Ἐπίδαυρον, οἱ δὲ ἐκ [τῆς] εἰς τοὺς Ἀλιεῖς κα-
 λουμένους, οἱ δ' ἐκ τῆς Ἀσίνης (ἐστὶ δ') αὕτη κώμη
 τῆς Ἀργείας πλησίον Ναυπλίας) ὑπὸ Λακεδαιμονίων
 εἰς τὴν Μεσσηνίαν μετῴκισθ[ησαν, ὅπου] καὶ ἡ ὁμώ-
 15 νυμος τῆ Ἀργολικῆ Ἀσίνη πολίχ[νη]. οἱ γὰρ Λακεδαι-
 μόνιοι, φησὶν ὁ Θεόπομπος, πολλὴν κατακτησάμενοι
 τῆς ἀλλοτρίας εἰς ταύτην κατώκιζον οὓς ἂν ὑποδέξαι-
 το τῶν φυγόντων ἐπ' αὐτο[ύς· καὶ οἱ] ἐκ τῆς Ναυπλίας
 ἐκεῖσε ἀνεχώρησαν.
- 20 Ἐρμιόνη δ' ἐστὶ τῶν οὐκ ἀσήμεων πόλεων, ἧς τὴν 12
 παραλίαν ἔχουσιν Ἀλιεῖς λεγόμενοι θαλαττουργοὶ τι-
 νες ἄνδρες. παρ' Ἐρμιονεῦσι δὲ τεθρύληται τὴν εἰς
 Ἄιδου κατάβασιν σύντομον εἶναι· διόπερ οὐκ ἐντιθέ-
 ασιν ἐνταῦθα τοῖς νεκροῖς ναῦλον.
- 25 Δρυόπων δ' οἰκητήριόν φασι * καὶ τὴν Ἀσίνην, 13
 εἰτ' ἐκ τῶν περὶ Σπερχεῖον τόπων ὄντας αὐτοὺς Δρύ-
 οπος τοῦ Ἀρκάδος κατοικίσαντος ἐνταῦθα, ὡς Ἀρι-
 στοτέλης φησὶν, εἰθ' Ἡρακλέους ἐκ τῆς περὶ τὸν Παρ-
 νασσὸν Δωρίδος ἐξελάσαντος αὐτούς. τὸ δὲ Σκύλ-
 30 λαιον τὸ ἐν Ἐρμιόνη ὠνομάσθαι φασὶν ἀπὸ Σκύλλης
 τῆς Νίσου θυγατρὸς, ἣν ἐξ ἔρωτος προδοῦσαν Μίνω
 τὴν Νίσαιαν καταποντωθῆναί φασιν ὑπ' αὐτοῦ, δεῦρο

δ' ἐκκυμανθεῖσαν ταφῆς τυχεῖν. Ἱόνες δὲ κώμη τις ἦν, ἣν ἐρημώσαντες Μυκηναῖοι ναύσταθμον ἐποίησαν, ἀφαν[ισθεῖσα δ' ὕστερον] οὐδὲ ναύσταθμὸν ἔστιν.

- 14 Τροίξην δὲ ἱερά ἐστι Ποσειδῶνος, ἀφ' οὗ καὶ Ποσειδωνία ποτὲ ἐλέγετο· ὑπέρκειται δὲ τῆς θαλάττης εἰς 5 πεντεκαίδεκα σταδίους, οὐδ' αὕτη ἄσημος πόλις. πρόκειται δὲ τοῦ λιμένος αὐτῆς Πάγωνος τοῦνομα Καλαυρία νησίδιον ὅσον τριάκοντα σταδίων ἔχον τὸν κύκλον· ἐνταῦθα ἦν ἄσυλον Ποσειδῶνος ἱερόν, καὶ φασι τὸν θεὸν τοῦτον ἀλλάξασθαι πρὸς μὲν Αἰτῶ τὴν Κα- 10 C.374λαυρίαν ἀντιδόντα Δῆλον, πρὸς Ἀπόλλωνα δὲ Ταίναρον ἀντιδόντα Πυθῶ. Ἐφορος δὲ καὶ τὸν χρησμὸν λέγει „ἴσόν τοι Δῆλόν τε Καλαυρείαν τε νέμεσθαι, Πυ- „θῶ τ' ἠγαθέην καὶ Ταίναρον ἠνεμόεντα.“ ἦν δὲ καὶ Ἀμφικτυονία τις περὶ τὸ ἱερόν τοῦτο ἑπτὰ πόλεων αἱ 15 μετεῖχον τῆς θυσίας· ἦσαν δὲ Ἐρμιῶν Ἐπίδαυρος Αἰγίνα Ἀθήναι Πρασιεῖς Ναυπλιεῖς Ὀρχομενὸς ὁ Μινύειος· ὑπὲρ μὲν οὖν Ναυπλιέων Ἀργεῖοι συντελοῦν, ὑπὲρ Πρασιέων δὲ Λακεδαιμόνιοι. οὕτω δ' ἐπεκράτησεν ἡ τιμὴ τοῦ θεοῦ τούτου παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ὥστε 20 καὶ Μακεδόνες δυναστεύοντες ἤδη μέχρι δεῦρο ἐφύλαττον πῶς τὴν ἄσυλλαν, καὶ τοὺς ἱκέτας ἀποσπᾶν ἠδοῦντο τοὺς εἰς Καλαυρίαν καταφυγόντας· ὅπου γε οὐδὲ Δημοσθένης ἐθάρρησεν Ἀρχίας βιάσασθαι στρατιώτας ἔχων, ᾧ προσετέτακτο ὑπὸ Ἀντιπάτρου ζῶντα 25 ἀγαγεῖν κἀκεῖνον καὶ τῶν ἄλλων φητόρων ὃν ἂν εὖρη τῶν ἐν ταῖς αἰτίαις ὄντων ταῖς παραπλησίους, ἀλλὰ πείθειν ἐπειρᾶτο· οὐ μὴν ἐπεισέ γε, ἀλλ' ἐφθη φαρμάκῳ παραλύσας ἑαυτὸν τοῦ ζῆν. Τροίξην δὲ καὶ Πιτθεὺς οἱ Πέλοπος ὀρμηθέντες ἐκ τῆς Πισάτιδος ὁ μὲν 30 τὴν πόλιν ὁμώνυμον ἑαυτοῦ κατέλιπεν, ὁ δὲ Πιτθεὺς ἐβασίλευσεν ἐκεῖνον διαδεξάμενος. Ἀνθης δ' ὁ προ-

κατέχων πλεύσας Ἀλικαρνασὸν ἔκτισεν· ἐροῦμεν δ' ἐν τοῖς Καρικοῖς ον καὶ τοῖς Τρωικοῖς.

Ἡ Ἐπίδauρος δ' ἐκαλεῖτο Ἐπίtauρος· φησὶ δὲ 15 Ἀριστοτέλης κατασχέιν αὐτὴν Κᾶρας, ὡσπερ καὶ Ἐρμύονα, τῶν δὲ Ἡρακλειδῶν κατελθόντων Ἴωνας αὐτοῖς συνοικῆσαι τοὺς ἐκ τῆς Ἀττικῆς τετραπόλεως συνεπομένους εἰς Ἄργος. καὶ αὕτη δ' οὐκ ἄσημος ἢ πόλις καὶ μάλιστα διὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Ἀσκληπιοῦ θεραπεύειν νόσους παντοδαπὰς πεπιστευμένου, καὶ τὸ λε- 10 ρὸν πλήρες ἔχοντος ἀεὶ τῶν τε καμνόντων καὶ τῶν ἀνακειμένων πινάκων, ἐν οἷς ἀναγεγραμμένοι τυγχάνουσιν αἱ θεραπείαι, καθάπερ ἐν Κῶ τε καὶ Τρίκῃ. κεῖται δ' ἡ πόλις ἐν μυχῷ τοῦ Σαρωνικοῦ κόλπου, τὸν περιπλοῦν ἔχουσα σταδίων πεντεκαίδεκα, βλέπουσα 15 πρὸς ἀνατολὰς θερινὰς· περικλείεται δ' ὄρεσιν ὑψηλοῖς μέχρι πρὸς τὴν θάλατταν, ὥστ' ἐρμυνὴ κατεσκευασταὶ φυσικῶς πανταχόθεν. μετὰξὺ δὲ Τροϊζήνος καὶ Ἐπίδauρου χωρίον ἦν ἐρμυνὸν Μέθανα καὶ χερρόνησος ὁμώνυμος τούτῳ· παρὰ Θουκυδίδῃ δὲ ἐν τισιν 20 ἀντιγράφοις Μεθώνη φέρεται ὁμωνύμως τῇ Μακεδονικῇ, ἐν ἣ Ὀλίππος ἐξεκόπη τὸν ὀφθαλμὸν πολιορκῶν· διόπερ οἶεται τινὰς ἐξαπατηθέντας ὁ Σκῆψιος C.375 Δημήτριος τὴν ἐν τῇ Τροϊζηνίᾳ Μεθώνην ὑπονοεῖν, καθ' ἧς ἀράσασθαι λέγεται τοὺς ὑπ' Ἀγαμέμνονος 25 πεμφθέντας ναυτολόγους μηδέποτε παύσασθαι [τοῦ] τειχοδομεῖν, οὐ τούτων ἀλλὰ τῶν Μακεδόνων ἀνανευσάντων, ὡς φησι Θεόπομπος· τούτους δ' οὐκ εἰκὸς ἐγγυὲς ὄντας ἀπειθῆσαι.

Ἀγινα δ' ἔστι μὲν καὶ τόπος τις τῆς Ἐπίδauρίας, 16 30 ἔστι δὲ καὶ νῆσος πρὸ τῆς ἠπείρου ταύτης, ἦν ἐν τοῖς ἀρτίως παρατεθεισιν ἔπεσι βούλεται φράζειν ὁ ποιητής· διὸ καὶ γράφουσί τινες „νῆσόν τ' Ἀγιναν“ ἀντι

τοῦ „οἳ τ' ἔχον Αἰγιναν,“ διαστελλόμενοι τὴν ὁμώνυμian. ὅτι μὲν οὖν τῶν σφόδρα γνωρίμων ἐστὶν ἡ νῆσος, τί δει λέγειν; ἐπιτεῦθεν γὰρ Αἰακός τε λέγεται καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ. αὕτη δ' ἐστὶν ἡ καὶ θαλαττοκρατήσασα ποτε καὶ περὶ πρωτείων ἀμφισβητήσασα πρὸς Ἀθη-⁵ ναίους ἐν τῇ περὶ Σαλαμίνα ναυμαχίᾳ κατὰ τὰ Περσικά. λέγεται δὲ σταδίων ἑκατὸν ὄγδοήκοντα ὁ κύκλος τῆς νήσου, πόλιν δ' ὁμώνυμον ἔχει τετραμμένην πρὸς λίβα· περιέχουσι δ' αὐτὴν ἡ τε Ἀττικὴ καὶ ἡ Μεγαρὶς καὶ τῆς Πελοποννήσου τὰ μέχρι Ἐπιδαύρου, σχεδόν τι ¹⁰ ἑκατὸν σταδίους ἑκάστη διέχουσα· τὸ δὲ ἐσθινὸν μέρος καὶ τὸ νότιον πελάγει κλύζεται τῷ τε Μυρτώφ καὶ τῷ Κρητικῷ· νησίδια δὲ περικείται πολλὰ μὲν πρὸς τῇ ἡπείρῳ, Βέλιβια δὲ πρὸς τὸ πέλαγος ἀνατείνουσα. ἡ δὲ χώρα αὐτῆς κατὰ βάρθους μὲν γεώδης ἐστὶ, πε-¹⁵ τρώδης δ' ἐπιπολῆς καὶ μάλιστα ἡ πεδιάς· διόπερ ψιλὴ πᾶσά ἐστι, κριθοφόρος δὲ ἱκανῶς. Μυρμιδόνας δὲ κληθῆναι φασὶν οὐχ ὡς ὁ μῦθος τοὺς Αἰγινῆτας, ὅτι λοιμοῦ μεγάλου συμπεσόντος οἱ μύρμηκες ἄνθρωποι γένοντο κατ' εὐχὴν Αἰακοῦ, ἀλλ' ὅτι μυρμηκῶν τρώ-²⁰ πον ὀρύττοντες τὴν γῆν ἐπιφέροισεν ἐπὶ τὰς πέτρας ὥστ' ἔχειν γεωργεῖν, ἐν δὲ τοῖς ὀρύγμασιν οἰκεῖν φειδόμενοι πλίνθων. ὠνομάζετο δ' Οἰνώνη πάλαι. ἐπώκησαν δ' αὐτὴν Ἀργεῖοι καὶ Κρηῖτες καὶ Ἐπιδαύριοι καὶ Δωριεῖς, ὕστερον δὲ κατεκληρούχησαν τὴν νῆσον ²⁵ Ἀθηναῖοι· ἀφελόμενοι δὲ Λακεδαιμόνιοι τοὺς Ἀθη-
C.376 ναίους τὴν νῆσον ἀπέδοσαν τοῖς ἀρχαίοις οἰκήτορ-
σι. ἀποίκους δ' ἐστειλαν Αἰγινῆται εἰς τε Κυθα-

23. post πάλαι: ὁμωνύμως ὄνσι δῆμοις τῆς Ἀττικῆς, τῷ τε πρὸς Ἐλευθεραῖς „Οἰνώνη σύγχορτα ναίειν πεδία ταῖς δ' Ἐλευθεραῖς,“ καὶ μιᾷ τῶν ἐκ τετραπόλεως τῆς περὶ Μαραθῶνα, καθ' ἧς ἡ παροιμία „Οἰνώνη τὴν χαράδραν.“

νίαν τὴν ἐν Κρήτῃ καὶ εἰς Ὀμβρικοὺς. Ἐφορος δ' ἐν Αἰγίνῃ ἄργυρον πρῶτον κοπήναι φησιν ὑπὸ Φεῖδωνος· ἐμπόριον γὰρ γενέσθαι, διὰ τὴν λυπρότητα τῆς χώρας τῶν ἀνθρώπων θαλαττουργούντων ἐμπορικῶς, 5 ἀφ' οὗ τὸν ῥῶπον Αἰγιναίαν ἐμπολὴν λέγεσθαι.

Ὁ δὲ ποιητὴς ἔνια μὲν χωρία λέγει συνεχῶς ὡσπερ 17 καὶ κεῖται „οἱ δ' Ἐρῖν ἐνέμοντο καὶ Ἀυλίδα“ „οἱ δ' „Ἄργος τ' εἶχον Τίρυνθά τε“ „Ἐρμιόνην τ' Ἀσίνην τε“ „Τροίξῃν Ἡϊόνας τε.“ ἄλλοτε δ' οὐχ ὡς ἐστὶ τῇ τάξει 10 „Σχοῖνόν τε Σκαῶλόν τε“ „Θέσπειαν Γραϊάν τε.“ τὰ τ' ἐν ἡπείρῳ ταῖς νήσοις συμφράζει „οἱ δ' Ἰθάκην εἶχον, „καὶ Κροκύλει ἐνέμοντο.“ τὰ γὰρ Κροκύλεια ἐν τοῖς Ἀκαρναῶσιν. οὕτω δὲ καὶ νῦν τῇ Αἰγίνῃ τὸν Μάσητα 15 συνῆψεν ὄντα τῆς Ἀργολικῆς ἡπείρου. Θυρέας δὲ Ὀμηρος μὲν οὐκ ὠνόμασεν, οἱ δ' ἄλλοι θυρολοῦσι· περὶ αὐτῶν Ἀργείοις καὶ Λακεδαιμονίοις συνέστη ἀγῶν τριακοσίοις πρὸς τριακοσίους· ἐνίκων δὲ Λακεδαιμόνιοι στρατηγούντος Ὀθρυάδα· εἶναι δὲ φησὶ τὸ χωρίον τοῦτο 20 Θουκυδίδης ἐν τῇ Κυνουρία κατὰ τὴν μεθορίαν τῆς Ἀργείας καὶ τῆς Λακωνικῆς. εἰσὶ δὲ καὶ Ἰσθαί τόπος γινώριμος τῆς Ἀργολικῆς καὶ Κεγχραί, αἱ κεῖνται ἐπὶ τῇ ὁδοῦ τῇ ἐκ Τεγέας εἰς Ἄργος διὰ τοῦ Παρθενίου ὄρους. Ὀμηρος δ' αὐτὰς οὐκ οἶδεν.

Τῶν [δὴ] κατὰ Πελοπόννησον πόλεων ἐνδοξότα- 18 25 ται γεγόνασι καὶ μέχρι νῦν εἰσιν „Ἄργος τε Σπάρτη „τε,“ διὰ δὲ τὸ πολυθρύλητον ἥκιστα δεῖ μακρολογεῖν περὶ αὐτῶν· τὰ γὰρ ὑπὸ πάντων εἰρημένα λέγειν δύξομεν. τὸ παλαιὸν μὲν οὖν ἠὺδοκίμει τὸ Ἄργος μάλ-

23. post ὄρους: καὶ τοῦ Κροκώλου. ib. post οἶδεν: οὐδὲ τὸ Λύρκειον, οὐδ' Ὀρνεάς· κῶμαι δ' εἰσὶ τῆς Ἀργείας, ἡ μὲν ὀμῶννος τῷ ὄρει τῷ [Λυρκεῖῳ], αἱ δὲ ταῖς Ὀρνεαῖς ταῖς μεταξὺ Κορίνθου καὶ Σικυνῶνος ἰδρυμέναις.

λον, ὕστερον δὲ καὶ μέχρι παντὸς ὑπερεβάλλοντο Λακεδαιμόνιοι καὶ διετέλεσαν τὴν αὐτονομίαν φυλάττοντες, πλὴν εἴ τί που μικρὸν προσπταίειν αὐτοὺς συνέβαινε. Ἀργεῖοι δὲ Πύρρον μὲν οὐκ ἐδέξαντο (ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ τείχους ἔπεσε γραδίου τινός, ὡς ἔοικε, 5 κεραμίδα ἀφέντος ἄνωθεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν) ὑπ' ἄλλοις δ' ἐγένοντο βασιλεῦσι, μετασχόντες δὲ τοῦ τῶν Ἀχαιῶν συστήματος σὺν ἐκείνοις εἰς τὴν τῶν Ῥωμαίων ἐξουσίαν ἦλθον, καὶ νῦν συνέστηκεν ἡ πόλις δευτερεύουσα τῇ τάξει μετὰ τὴν Σπάρτην. 10

19 Ἐξῆς δὲ λέγωμεν περὶ τῶν ὑπὸ Μυκῆναις καὶ τῷ Ἀγαμέμνονι τεταγμένων τόπων ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν· ἔχει δ' οὕτω τὰ ἔπη „οἱ δὲ Μυκῆνας εἶχον, ἐν-
 „κτίμενον πτολίεθρον, ἀφνειὸν τε Κόρινθον ἐνκτιμέ-
 „νας τε Κλεωνάς, Ὀρνειάς τ' ἐνέμοντο Ἀραιθυρέην 15
 „[τ' ἐρατεινὴν] καὶ Σικυῶν', ὄθ' [ἄρ'] Ἄδρηστος πρῶτ'
 „ἐμβασίλευεν, οἱ δ' Ὑπερησίην τε καὶ αἰπεινὴν Γο-
 „νόεσσαν Πελλήνην τ' εἶχον, ἠδ' Ἀλγίον ἀμφενέ-
 „μουντο, Αἰγιαλόν τ' ἀνὰ πάντα καὶ ἀμφ' Ἐλίην εὐ-
 „ρειαυ.“ αἱ μὲν οὖν Μυκῆναι νῦν οὐκέτ' εἰσίν, ἔκτισε 20
 δ' αὐτὰς Περσεύς, διεδέξατο δὲ Σθένελος, εἴτ' Εὐρυσθεύς· οἱ δ' αὐτοὶ καὶ τοῦ Ἄργους ἤρξαν. Εὐρυσθεύς μὲν οὖν στρατεύσας εἰς Μαραθῶνα ἐπὶ τοὺς Ἡρακλέους παῖδας καὶ Ἰόλαον βοηθησάντων Ἀθηναίων ἱστορεῖται πεσεῖν ἐν τῇ μάχῃ, καὶ τὸ μὲν ἄλλο σῶμα Γαρ- 25
 γηττοῖ ταφήναι, τὴν δὲ κεφαλὴν χωρὶς ἐν Τρικορύνθῳ, ἀποκόφαντος αὐτὴν Ἰολάου περὶ τὴν κρήνην τὴν Μακαρίαν ὑπὸ ἀμαξιτόν· καὶ ὁ τόπος καλεῖται Εὐρυσθεῶς κεφαλὴ. αἱ δὲ Μυκῆναι μετέπεσον εἰς τοὺς Πελοπίδας ὀρμηθέντας ἐκ τῆς Πισάτιδος, εἴτ' εἰς τοὺς Ἡρακλεί- 30
 δας καὶ τὸ Ἄργος ἔχοντας. μετὰ δὲ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν Ἀργεῖοι μετὰ Κλεωναίων καὶ Τεγεατῶν

ἐπελθόντες ἄρδην τὰς Μυκῆνας ἀνεΐλον καὶ τὴν χώραν διενείμαντο. διὰ δὲ τὴν ἐγγύτητα τὰς δύο πόλεις ὡς μίαν οἱ τραγικοὶ συνωνύμως προσαγορεύουσιν, Εὐρυπίδης δὲ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ δράματι τοτὲ μὲν Μυκῆνας 5 καλῶν τοτὲ δ' Ἄργος τὴν αὐτὴν πόλιν, καθάπερ ἐν Ἰφιγενεΐᾳ καὶ Ὀρέστη. Κλεωναὶ δ' εἰς πόλισμα ἐπὶ τῇ ὁδῷ κείμενον τῇ ἐξ Ἄργους εἰς Κόρινθον ἐπὶ λόφου περικουμένον πανταχόθεν καὶ τετειχισμένον καλῶς, ὥστ' οἰκείως εἰρησθαί μοι δοκεῖ τὸ ἐνκτιμένας Κλεω- 10 νάς. ἐνταῦθα δὲ καὶ ἡ Νεμέα μεταξὺ Κλεωνῶν καὶ Φλιοῦντος καὶ τὸ ἄλλος, ἐν ᾧ καὶ τὰ Νέμεα συντελεῖν ἔθος τοῖς Ἀργείοις, καὶ τὰ περὶ τὸν Νεμεαῖον λέοντα μυθεύόμενα, καὶ ἡ Βέμβινα κώμη· διέχουσι δ' αἱ Κλεωναὶ τοῦ μὲν Ἄργους σταδίους ἑκατὸν εἰκοσι, Κορίν- 15 θου δὲ ὀγδοήκοντα. καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ Ἀκροκορίνθου καταπτεύσαμεν τὸ κτίσμα.

Ὁ δὲ Κόρινθος ἀφνειὸς μὲν λέγεται διὰ τὸ ἐμπό-^{C.378}
ριον, ἐπὶ τῷ Ἴσθμῷ κείμενος καὶ δυεῖν λιμένων [ᾧν] ²⁰
κύριος, ᾧν ὁ μὲν τῆς Ἀσίας ὁ δὲ τῆς Ἰταλίας ἐγγύς
20 ἔστι καὶ ῥαδίᾳ ποιεῖ τὰς ἑκατέρωθεν ἀμοιβὰς
τῶν φορτίων πρὸς ἀλλήλους τοῖς τοσοῦτον ἀφεστῶσιν.
ἦν δ' ὥσπερ ὁ πορθμὸς οὐκ εὐπλοῦς ὁ κατὰ τὴν Σικε-
λίαν τὸ παλαιόν, οὕτω καὶ τὰ πελάγη καὶ μάλιστα τὸ
ὑπὲρ Μαλεῶν διὰ τὰς ἀντιπνοίας· ἀφ' οὗ καὶ παροι-
25 μιάζονται „Μαλέας δὲ κάμψας ἐπιλάθου τῶν οἰκαδε.“
ἀγαπητὸν οὖν ἑκατέροις ἦν τοῖς τε ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ
ἐκ τῆς Ἀσίας ἐμπόροις, ἀφείσι τὸν περὶ Μαλέας πλοῦν,
κατάγεσθαι τὸν φόρτον ἀντόθι· καὶ περὶ δὲ τῶν ἐκκο-
30 μιζομένων ἐκ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῶν εἰσαγομένων
ἐπιπτε τὰ τέλη τοῖς τὰ κλειθρα ἔχουσι. διέμεινε δὲ

τοῦτο καὶ εἰς ὕστερον μέχρι παντός· τοῖς δ' ὕστερον καὶ πλείω προσεγίνετο πλεονεκτήματα· καὶ γὰρ ὁ Ἰσθμικὸς ἀγὼν ἐκεῖ συντελούμενος ὄχλους ἐπήγετο, καὶ οἱ Βακχιάδαι τυραννήσαντες, πλούσιοι καὶ πολλοὶ καὶ γένος λαμπροί, διακόσια ἔτη σχεδὸν τι κατέσχον⁵ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ ἐμπόριον ἀδεῶς ἐκαρπώσαντο· τοὺς δὲ Κύψελος καταλύσας αὐτὸς ἐτυράνησε, καὶ μέχρι τριγωνίας ὁ οἶκος αὐτοῦ συνέμεινε· τοῦ δὲ περὶ τὸν οἶκον τοῦτον πλοῦτου μαρτύριον τὸ Ὀλυμπιασιν ἀνάθημα Κυψέλου, σφυρήλατος χρυσοῦς ἀνδρίας¹⁰ εὐμεγέθης [Διός]. Δημάρατός τε, εἰς τῶν ἐν Κορίνθῳ δυναστεύσαντων, φεύγων τὰς ἐκεῖ στάσεις τοσοῦτον ἠνέγκατο πλοῦτον οἰκοθεν εἰς τὴν Τυρρηνίαν ὥστε αὐτὸς μὲν ἤρξε τῆς δεξαμένης αὐτὸν πόλεως, ὁ δ' υἱὸς αὐτοῦ καὶ Ῥωμαίων κατέστη βασιλεύς. τό τε τῆς Ἀφρο-¹⁵δίτης ἱερὸν οὕτω πλούσιον ὑπῆρξεν ὥστε πλείους ἢ χιλίας ἱεροδούλους ἐκέκτητο ἑταίρας, ἃς ἀντιθέσαν τῇ θεῷ καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες. καὶ διὰ ταύτας οὖν πολυωχλείτο ἢ πόλις καὶ ἐπλουτίζετο· οἱ γὰρ ναύκληροι φαρδίως ἐξανηλίσκοντο, καὶ διὰ τοῦτο ἢ παροιμία φησὶν²⁰ „οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐς Κόρινθόν ἐσθ' ὁ πλοῦς.“ καὶ δὴ καὶ μνημονεύεται τις ἑταίρα πρὸς τὴν ὄνειδιζουσαν, ὅτι οὐ φιλεργὸς εἶη οὐδ' ἐρίων ἄπτοιτο, εἰπεῖν „ἐγὼ „μέντοι ἢ τοιαύτη τρεῖς ἤδη καθείλον ἱστὸς ἐν βραχεὶ χρόνῳ τούτῳ.“²⁵

21 Τὴν δὲ τοποθεσίαν τῆς πόλεως, ἐξ ὧν Ἰερώνυμος C.379τφ εἶρηκε καὶ Εὐδόξος καὶ ἄλλοι καὶ αὐτοὶ δὲ εἰδομένως ἀναληφθείσης ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, τοιαύδε εἶναι συμβαίνει. ὄρος ὑψηλὸν ὅσον τριῶν ἡμισυ σταδίων ἔχον τὴν κάθетен, τὴν δ' ἀνάβασιν καὶ τριάκοντα³⁰ σταδίων, εἰς ὄξειαν τελευτᾷ κορυφῇ· καλεῖται δὲ Ἀκροκόρινθος, οὐ τὸ μὲν πρὸς ἄρκτον μέρος ἐστὶ τὸ

μάλιστα ὄρθιον, ὑφ' ᾧ κείται ἡ πόλις ἐπὶ τραπεζώδους
 ἐπιπέδου χωρίου πρὸς αὐτῇ τῇ ῥίξῃ τοῦ Ἀκροκόριν-
 θου. αὐτῆς μὲν οὖν τῆς πόλεως ὁ κύκλος καὶ τετταρά-
 κοντα σταδίων ὑπῆρχεν· ἐτετείχιστο δ' ὅσον τῆς πό-
 5 λεως γυμνὸν ἦν τοῦ ὄρους· συμπεριεβλήπτο δὲ τῷ
 περιβόλῳ τούτῳ καὶ τὸ ὄρος αὐτὸ ὁ Ἀκροκόρινθος ἢ
 δυνατὸν ἦν τειχισμὸν δέξασθαι, καὶ ἡμῖν ἀναβαίνου-
 σιν ἦν δῆλα τὰ ἐρείπια τῆς σχοινίας· ὡσθ' ἡ πᾶσα πε-
 ρίμετρος ἐγίνετο περὶ πέντε καὶ ὀγδοήκοντα σταδίων.
 10 ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων μερῶν ἦττον ὄρθιόν ἐστι τὸ ὄρος,
 ἀνατέταται μέντοι ἐνθένδε ἰκανῶς καὶ περιόπτον ἐστίν.
 ἡ μὲν οὖν κορυφὴ ναϊθίων ἔχει Ἀφροδίτης, ὑπὸ δὲ τῇ
 κορυφῇ τὴν Πειρήνην εἶναι συμβαίνει κρήνην, ἐκρυ-
 σιν μὲν οὐκ ἔχουσιν μεστὴν δ' αἰεὶ διανοῦς καὶ ποτί-
 15 μου ὕδατος. φασὶ δὲ καὶ ἐνθένδε καὶ ἐξ ἄλλων ὑπονό-
 μων τινῶν φλεβίων συνθλίβεσθαι τὴν πρὸς τῇ ῥίξῃ
 τοῦ ὄρους κρήνην ἐκρέουσιν εἰς τὴν πόλιν ὡσθ' ἰκα-
 νῶς ἀπ' αὐτῆς ὑδρεύεσθαι. ἐστὶ δὲ καὶ φρεάτων εὐ-
 πορία κατὰ τὴν πόλιν, λέγουσι δὲ καὶ κατὰ τὸν Ἀκρο-
 20 κόρινθον· οὐ μὴν ἡμεῖς γε εἶδομεν. τοῦ δ' οὖν Εὐρι-
 πίδου φήσαντος οὕτως „ἦμω περίκλυστον προλιποῦσ'
 „Ἀκροκόρινθον, ἱερὸν ὄχθον, πόλιν Ἀφροδίτας,“ τὸ
 περίκλυστον ἦτοι κατὰ βάρους δεκτέον, ἐπεὶ καὶ * φρέ-
 ατα καὶ ὑπόνομοι λιβάδες διήκουσι δι' αὐτοῦ, ἢ τὸ πα-
 25 λαιὸν ὑποληπτέον τὴν Πειρήνην ἐπιπολάζειν καὶ κα-
 τάρρυστον ποιεῖν τὸ ὄρος. ἐνταῦθα δὲ φασὶ πίνοντα
 τὸν Πήγασον ἀλῶναι ὑπὸ Βελλεροφόντου, πτηνὸν
 ἵππον ἐκ τοῦ τραχήλου τοῦ Μεδούσης ἀναπαλέντα
 κατὰ τὴν γοργομίαν· τὸν δ' αὐτόν φασὶ καὶ τὴν
 30 Ἴππου κρήνην ἀναβαλεῖν ἐν τῷ Ἐλικῶνι πληξάντα
 τῷ ὄνυχι τὴν ὑποῦσαν πέτραν. ὑπὸ δὲ τῇ Πειρήνῃ τὸ
 Σισύφειόν ἐστίν, ἱεροῦ τινος ἢ βασιλείου λευκῶν λί-

θων πεπονημένου διασῶζον ἐρείπια οὐκ ὀλίγα. ἀπὸ δὲ τῆς κορυφῆς πρὸς ἄρκτον μὲν ἀφοράται ὁ τε Παρνασσὸς καὶ ὁ Ἑλικῶν, ὄρη ὑψηλὰ καὶ νιφόβολα, καὶ ὁ Κρισαῖος κόλπος ὑποκεπτωκῶς ἀμφοτέροις, περιεχόμενος ὑπὸ τῆς Φωκίδος καὶ τῆς Βοιωτίας καὶ τῆς Μεγαρίδος 5 καὶ τῆς ἀντιπόρθμου τῆ Φωκίδι Κορινθίας καὶ Σικυωνίας· πρὸς ἐσπέραν δὲ ὑπέγκειται δὲ τούτων

C.380 ἀπάντων τὰ καλούμενα ὄνια ὄρη διατείνοντα μέχρι Βοιωτίας καὶ Κιθαιρώνας ἀπὸ τῶν Σκειρωνίδων πετρῶν, ἀπὸ τῆς παρὰ ταύτας ὁδοῦ πρὸς τὴν Ἀττικὴν. 10

22 Ἀρχὴ δὲ τῆς παραλλίας ἐκατέρας τῆς μὲν τὸ Λέχαιον τῆς δὲ Κεγχρεαὶ κόμη καὶ λιμὴν ἀπέχων τῆς πόλεως ὅσον ἐβδομήκοντα σταδίους· τούτῳ μὲν οὖν χρωῶνται πρὸς τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας πρὸς δὲ τοὺς ἐκ τῆς Ἰταλίας τῷ Δεχαίῳ. τὸ δὲ Λέχαιον ὑποπέπτωκε τῆ πό- 15 λει κατοικίαν ἔχον οὐ πολλήν· σκέλη δὲ καθείλκυσται σταδίων περὶ δώδεκα ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ τῆς ἐπὶ τὸ Λέχαιον. ἐντεῦθεν δὲ παρεκτείνουσα ἡ ἡὼν μέχρι Παγῶν τῆς Μεγαρίδος κλύζεται μὲν ὑπὸ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, κοίλη δ' ἐστὶ καὶ ποιεῖ τὸν διόλκον 20 πρὸς τὴν ἐτέραν ἡὼνα τὴν κατὰ Σχοινοῦντα πλησίον ὄντα τῶν Κεγχρεῶν. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τοῦ Δεχαίου καὶ Παγῶν τὸ τῆς Ἀκραίας μαντεῖον Ἡρας ὑπήρχε τὸ παλαιόν, καὶ αἱ Ὀλμιαὶ τὸ ποιοῦν ἀκρωτήριον τὸν κόλπον ἐν ᾧ ἦ τε Οἰνότη καὶ Παγαί, τὸ μὲν τῶν Μεγαρέων 25 φρούριον ἡ δὲ Οἰνότη τῶν Κορινθίων. ἀπὸ [δὲ] τῶν Κεγχρεῶν ὁ Σχοινοῦς, καθ' ὃν τὸ στενὸν τοῦ διόλκου· ἐπειδ' ἡ Κρομμωνία. πρόκειται δὲ τῆς ἡόνος ταύτης ὁ τε Σαρωνικὸς κόλπος καὶ ὁ Ἐλευσινιακός, τρόπον τινα ὁ αὐτὸς ᾧν, συνεχῆς τῷ Ἐρμιονικῷ. ἐπὶ 30 δὲ τῷ Ἴσθμῳ καὶ τὸ τοῦ Ἴσθμίου Ποσειδῶνος ἱερὸν ἄλλοι πιτυῶδει συνηρεφές, ὅπου τὸν ἀγῶνα τῶν Ἴσθμίων

Κορίνθιοι συνετέλουν. ἡ δὲ Κρομμυῶν ἐστὶ κώμη τῆς Κορινθίας, πρότερον δὲ τῆς Μεγαρίδος, ἐν ἣ μυθεύουσι τὰ περὶ τὴν Κρομμυωνίαν ὕν, ἣν μητέρα τοῦ Καλυδωνίου κάπρου φασί· καὶ τῶν Θησέως ἄθλων ἓνα
 5 τοῦτον παραδιδόασι τὴν τῆς ὕδς ταύτης ἐξαίρεσιν. καὶ ἡ Τενέα δ' ἐστὶ κώμη τῆς Κορινθίας, ἐν ἣ τοῦ Τενεάτου Ἀπόλλωνος ἱερὸν· λέγεται δὲ καὶ Ἀρχία τῷ στείλαντι τὴν εἰς Συρακούσας ἀποικίαν τοὺς πλείστους τῶν ἐποίκων ἐντεῦθεν συνεπακολουθῆσαι, καὶ μετὰ
 10 ταῦτα εὐθηνεῖν μάλιστα τῶν ἄλλων τὴν κατοικίαν ταύτην, τὰ δ' ὕστατα καὶ καθ' αὐτοὺς πολιτεύεσθαι, προσθέσθαι τε τοῖς Ῥωμαίοις ἀποστάντας Κορινθίων καὶ κατασκαφείσης τῆς πόλεως συμμεῖναι. φέρεται δὲ καὶ χρησμὸς ὁ δοθεὶς τινι τῶν ἐκ τῆς Ἀσίας ἐρωτῶντι
 15 εἰ λῶον εἴη μετοικεῖν εἰς Κόρινθον „εὐδαίμων ὁ Κόρινθος, ἐγὼ δ' εἴην Τενεάτης.“ ὅπερ κατ' ἄγνοιάν τινες παρατρέπουσιν „ἐγὼ δ' εἴην Τεγεάτης.“ λέγεται δ' ἐνταῦθα ἐκθρέψαι Πόλυβος τὸν Οἰδίπουν. δοκεῖ δὲ καὶ συγγενεῖά τις εἶναι Τενεδίοις πρὸς τούτους ἀπὸ
 20 Τέννου τοῦ Κύνου, καθάπερ εἶρηκεν Ἀριστοτέλης· καὶ ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος δὲ τιμὴ παρ' ἀμφοτέροις ὁμοία οὔσα δίδωσιν οὐ μικρὰ σημεῖα.

Κορίνθιοι δ' ὑπὸ Φιλίππῳ ὄντες ἐκείνῳ τε συνε-
 φιλουεῖκησαν καὶ ἰδίᾳ πρὸς Ῥωμαίους ὑπεροπτικῶς
 25 εἶχον, ὥστε τινὲς καὶ τῶν πρέσβων παριόντων τὴν οἰκίαν αὐτῶν ἐθάρρησαν καταντλήσαι βόρβορον. ἀντὶ τούτων μὲν οὖν καὶ ἄλλων ὧν ἐξήμαρτον ἔτισαν δίκας αὐτίκα· πεμψθείσης γὰρ ἀξιολόγου στρατιᾶς, αὐτῇ τε κατέσκαπτο ὑπὸ Λευκίου Μομμίου καὶ τᾶλλα μέχρι
 30 Μακεδονίας ὑπὸ Ῥωμαίοις ἐγένετο, ἐν ἄλλοις ἄλλων πεμπομένων στρατηγῶν· τὴν δὲ χώραν ἔσχον Σικυῶνιοι τὴν πλείστην τῆς Κορινθίας. Πολύβιος δὲ τὰ συμ-

C.381
23

βάντα περὶ τὴν ἄλωσιν ἐν οἴκτου μέρει λέγων προστί-
 θησι καὶ τὴν στρατιωτικὴν ὀλιγορῖαν τὴν περὶ τὰ τῶν
 τεχνῶν ἔργα καὶ τὰ ἀναθήματα. φησὶ γὰρ ἰδεῖν παρῶν
 ἐρριμμένους πίνακας ἐπ' ἐδάφους, πεττεύοντας δὲ
 τοὺς στρατιώτας ἐπὶ τούτων. ὀνομάζει δ' αὐτῶν Ἀρι- 5
 στείδου γραφὴν τοῦ Διονύσου, ἐφ' οὗ τινες εἰρησθαί
 φασὶ τὸ „οὐδὲν πρὸς τὸν Διόνυσον,“ καὶ τὸν Ἡρακλῆα
 τὸν καταπονούμενον τῷ τῆς Δηιανείρας χιτῶνι. τοῦ-
 τον μὲν οὖν οὐχ ἐωράκαμεν ἡμεῖς, τὸν δὲ Διόνυσον
 ἀνακείμενον ἐν τῷ Δημητρείῳ τῷ ἐν Ῥώμῃ κάλλιστον 10
 ἔργον ἐωρῶμεν· ἐμπρησθέντος δὲ τοῦ νεῶ συνηφανί-
 σθη καὶ ἡ γραφὴ νεωστὶ. σχεδὸν δέ τι καὶ τῶν ἄλλων
 ἀναθημάτων τῶν ἐν Ῥώμῃ τὰ πλείστα καὶ ἄριστα ἐν-
 τεῦθεν ἀφίχθαι· τινὰ δὲ καὶ αἱ κύκλω τῆς Ῥώμης πό-
 λεις ἔσχον. μεγαλόφρων γὰρ ὢν μᾶλλον ἢ φιλότεχνος 15
 ὁ Μόμμιος, ὡς φασὶ, μετεδίδου χάδιως τοῖς δεηθεῖσι.
 Λεύκολλος δὲ κατασκευάσας τὸ τῆς Εὐτυχίας ἱερὸν καὶ
 στοᾶν τινα χρῆσιν ἤτήσατο ὧν εἶχεν ἀνδριάντων ὁ
 Μόμμιος, ὡς κοσμήσων τὸ ἱερὸν μέχρι ἀναδείξεως, εἰτ'
 ἀποδώσων· οὐκ ἀπέδωκε δέ, ἀλλ' ἀνέθηκε κελεύσας 20
 αἰρεῖν εἰ βούλεται· πράως δ' ἤνεγκεν ἐκεῖνος οὐ φρον-
 τίσας οὐδέν, ὥστ' ἠὺδοκίμει τοῦ ἀναθέντος μᾶλλον.
 πολὺν δὲ χρόνον ἐρήμη μείνασα ἡ Κόρινθος ἀνελήφθη
 πάλιν ὑπὸ Καίσαρος τοῦ θεοῦ διὰ τὴν εὐφυῖαν, ἐποί-
 κους πέμψαντος τοῦ ἀπελευθερικοῦ γένους πλείστους· 25
 οἱ τὰ ἐρείπια κινουῦντες καὶ τοὺς τάφους συνανασκά-
 πτοντες εὗρισκον ὀστρακίνων * τορευμάτων πλήθη,
 πολλὰ δὲ καὶ χαλκώματα· θανμάζοντες δὲ τὴν κατα-
 σκευῆσ οὐδένα τάφον ἀσκευώρητον εἶσαν, ὥστε εὐ-
 πορήσαντες τῶν τοιούτων καὶ διατιθέμενοι πολλοῦ 30
 C.382 νεκροκορινθίων ἐπλήρωσαν τὴν Ῥώμην· οὕτω γὰρ
 ἐκάλουν τὰ ἐκ τῶν τάφων ληφθέντα, καὶ μάλιστα τὰ

ὄστράκινα. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἐτιμήθη σφόδρα ὁμοίως
 τοῖς χαλκώμασι τοῖς κορινθιουργεῖν, εἰτ' ἐπαύσαντο
 τῆς σπουδῆς, ἐκλιπόντων τῶν ὄστράκων καὶ οὐδὲ κα-
 τωρθωμένων τῶν πλείστων. ἡ μὲν δὴ πόλις ἡ τῶν
 5 Κορινθίων μεγάλη τε καὶ πλουσία διὰ παντὸς ὑπήρ-
 ξεν, ἀνδρῶν τε ἠυπόρησεν ἀγαθῶν εἰς τε τὰ πολιτικά
 καὶ εἰς τὰς τέχνας τὰς δημιουργικὰς· μάλιστα γὰρ καὶ
 ἐνταῦθα καὶ ἐν Σικυῶνι ἠυξήθη γραφικὴ τε καὶ πλα-
 στικὴ καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη δημιουργία. χώραν δ' ἔσχεν
 10 οὐκ εὐγεων σφόδρα, ἀλλὰ σκολιάν τε καὶ τραχεῖαν, ἀφ'
 οὗ πάντες ὄφρουόντα Κόρινθον εἰρήκασι καὶ παροι-
 μιάζονται „Κόρινθος ὄφρουᾶ τε καὶ κοιλαίνεται.“
 Ὅρνεαι δ' εἰσὶν ἐπώνυμοι τῷ παραρρέοντι ποτα- 24
 μῷ, νῦν μὲν ἔρημοι πρότερον δ' οἰκούμεναι καλῶς,
 15 ἱερὸν ἔχουσαι Πριάπου τιμώμενον, ἀφ' ὧν καὶ ὁ τὰ
 Πριάπεια ποιήσας Εὐφορίων Ὅρνεάτην καλεῖ τὸν
 θεόν· κεῖνται δ' ὑπὲρ τοῦ πεδίου τοῦ Σικυωνίων, τὴν
 δὲ χώραν ἔσχον Ἀργεῖοι. Ἀραιθυρέα δ' ἐστὶν ἡ νῦν
 Φλιασία καλουμένη, πόλιν δ' εἶχεν ὁμώνυμον τῇ χώρᾳ
 20 πρὸς ὄρει Κηλώσση· οἱ δ' ὕστερον ἀναστάντες ἐκεῖ-
 θεν πρὸ τριάκοντα σταδίων ἐκτίσαν πόλιν, ἣν ἐκάλε-
 σαν Φλιοῦντα· τῆς δὲ Κηλώσσης μέρος ὁ Καρνεάτης,
 ὅθεν λαμβάνει τὴν ἀρχὴν Ἀσωπὸς ὁ παραρρέων τὴν
 Σικυῶνα καὶ ποιῶν τὴν Ἀσωπίαν χώραν, μέρος οὐ-
 25 σαν τῆς Σικυωνίας. ἔστι δ' Ἀσωπὸς καὶ ὁ παρὰ Θήβας
 ῥέων καὶ Πλαταιᾶς καὶ Τάναγραν, ἄλλος δ' ἐστὶν ἐν
 Ἡρακλείᾳ τῇ Τραχινίᾳ παρὰ κώμην ῥέων ἣν Παρασω-
 πίους ὀνομάζουσι, τέταρτος δ' ὁ ἐν Πάρῳ. κεῖται δ'
 ὁ Φλιοῦς ἐν μέσῳ Σικυωνίας Ἀργείας Κλεωνῶν καὶ
 30 Στυμφάλου κύκλῳ περιεχόμενος· τιμᾶται δ' ἐν Φλι-
 οῦντι καὶ Σικυῶνι τὸ τῆς Δίας ἱερὸν· καλοῦσι δ' οὕτω
 τὴν Ἡβην.

25 Τὴν δὲ Σικυῶνα πρότερον Μηκῶνην ἐκάλουν, ἐτι δὲ πρότερον Αἰγιαλεῖς· ἀνῶκισε δ' αὐτὴν ἀπὸ θαλάττης ὅσον εἰκοσι σταδίοις (οἱ δὲ δῶδεκά φασιν) ἐπὶ λόφον ἐρυμνὸν Δημήτριος· τὸ δὲ παλαιὸν κτίσμα ἐπινεϊὸν ἐστὶν ἔχον λιμένα. ὀρῆζει δὲ τὴν Σικυωνίαν καὶ 5 τὴν Κορινθίαν ποταμὸς Νεμεά· ἔτυραννήθη δὲ πλεῖστον χρόνον, ἀλλ' ἀεὶ τοὺς τυράννους ἐπιεικεῖς ἄνδρας ἔσχεν, Ἄρατον δ' ἐπιφανέστατον, ὃς καὶ τὴν πόλιν ἠλευθέρωσε, καὶ Ἀχαιῶν ἤρξε παρ' ἐκόντων λαβῶν τὴν ἐξουσίαν, καὶ τὸ σύστημα ἠὔξησε προσθεὶς αὐτῷ 10 C.383 τὴν τε πατρίδα καὶ τὰς ἄλλας πόλεις τὰς ἐγγύς. Ἰπερησίην δὲ καὶ τὰς ἐξῆς πόλεις ἅς ὁ ποιητὴς λέγει, καὶ τὸν Αἰγιαλὸν τῶν Ἀχαιῶν ἦδη συμβέβηκεν εἶναι μέχρι Δύμης καὶ τῶν ὄρων τῆς Ἡλείας.

7 Ταύτης δὲ τῆς χώρας τὸ μὲν παλαιὸν Ἴωνες ἐκρά- 15 τουν, ἐξ Ἀθηναίων τὸ γένος ὄντες, ἐκαλεῖτο δὲ τὸ μὲν παλαιὸν Αἰγιαλία καὶ οἱ ἐνοικοῦντες Αἰγιαλεῖς, ὕστερον δ' ἀπ' ἐκείνων Ἴωνία, καθάπερ καὶ ἡ Ἀττικὴ, ἀπὸ Ἴωνος τοῦ Φοῦθου. φασὶ δὲ Δευκαλίωνος μὲν Ἑλληνα εἶναι, τοῦτον δὲ περὶ τὴν Φθίαν τῶν μεταξὺ Πηγείου 20 καὶ Ἀσωποῦ δυναστεύοντα τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν καίδων παραδοῦναι τὴν ἀρχήν, τοὺς δ' ἄλλους ἔξω διέπεμψαι ζητήσοντας ἰδρυσίην ἕκαστον αὐτῷ· ὧν Δῶρος μὲν τοὺς περὶ Παρνασσὸν Δωριέας συνοικίσας κατέλιπεν ἐπαυμένους αὐτοῦ, Φοῦθος δὲ τὴν Ἐρεχθίδεωσ θυ- 25 γατέρα γήμας ᾤκισε τὴν τετράπολιν τῆς Ἀττικῆς, Οἰνόην Μαραθῶνα Προβάλινθον καὶ Τρικόρυνθον. τῶν δὲ τούτου καίδων Ἀχαιοὺς μὲν φόνον ἀκούσιον πράξας ἐφυγεν εἰς Λακεδαίμονα καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς ἐκεῖ κληθῆναι παρεσκεύασεν, Ἴων δὲ τοὺς μετ' Εὐμόλοπον νι- 30 κήσας Θορᾶκας οὕτως ἠδοκίμησεν ὥστ' ἐπέτρεψαν αὐτῷ τὴν πολιτείαν Ἀθηναῖοι. ὁ δὲ πρῶτον μὲν εἰς

τέτταρας φυλάς διείλε τὸ πλήθος, εἶτα εἰς τέτταρας
 βίους· τοὺς μὲν γὰρ γεωργοὺς ἀπέδειξε τοὺς δὲ δημι-
 ουργοὺς τοὺς δὲ ἱεροποιούς, τετάρτους δὲ τοὺς φύλα-
 κας· τοιαῦτα δὲ πλείω διατάξας τὴν χώραν ἐπώνυμον
 5 ἑαυτοῦ κατέλιπεν. οὕτω δὲ πολυανδρῆσαι τὴν χώραν
 τότε συνέπεσεν ὥστε καὶ ἀποικίαν τῶν Ἰώνων ἔστειλαν
 εἰς Πελοπόννησον Ἀθηναῖοι, καὶ τὴν χώραν ἣν κατέ-
 σχον ἐπώνυμον ἑαυτῶν ἐποίησαν Ἰωνίαν ἀντ' Αἰγιάλου
 κληθεῖσαν, οἳ τε ἄνδρες ἀντὶ Αἰγιάλεων Ἴωνες προσ-
 10 ηγορεύθησαν εἰς δώδεκα πόλεις μερισθέντες. μετὰ δὲ
 τὴν Ἡρακλειδῶν κάθοδον ὑπ' Ἀχαιῶν ἐξελαθέντες
 ἐπανῆλθον πάλιν εἰς Ἀθήνας· ἐκείθεν δὲ μετὰ τῶν
 Κοδριδῶν ἔστειλαν τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν εἰς τὴν Ἀσί-
 αν· ἔκτισαν δὲ δώδεκα πόλεις ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Κα-
 15 ρίας καὶ τῆς Λυδίας, εἰς τοσαῦτα μέρη διελόντες σφᾶς
 ὅσα καὶ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ κατεῖχον. οἱ δ' Ἀχαιοὶ
 Φθιώται μὲν ἦσαν τὸ γένος, ᾤκησαν δ' ἐν Λακεδαι-
 μοι, τῶν δ' Ἡρακλειδῶν ἐπικρατησάντων ἀναλη-
 φθέντες ὑπὸ Τισαμενοῦ τοῦ Ὀρέστου παιδός, ὡς προ-
 20 ειρήκαμεν, τοῖς Ἴωσιν ἐπέθεντο, καὶ γενόμενοι κρείτ-
 τους τοὺς μὲν ἐξέβαλον, αὐτοὶ δὲ κατέσχον τὴν γῆν,
 καὶ διεφύλαξαν τὸν αὐτὸν τῆς χώρας μερισμὸν ὄνπερ
 καὶ παρέλαβον. οὕτω δ' ἴσχυσαν ὥστε τὴν ἄλλην Πε-
 384
 λοπόννησον ἐχόντων τῶν Ἡρακλειδῶν ὧν ἀπέστη-
 25 σαν, ἀντειχόν ὁμῶς πρὸς ἅπαντας Ἀχαιῶν ὀνομάσαν-
 τες τὴν χώραν. ἀπὸ μὲν οὖν Τισαμενοῦ μέχρι Ὠγύγου
 βασιλευόμενοι διετέλουν· εἶτα δημοκρατηθέντες το-
 σοῦτον ἠὺδοκίμησαν περὶ τὰς πολιτείας ὥστε τοὺς Ἰτα-
 λιώτας μετὰ τὴν στάσιν τὴν πρὸς τοὺς Πυθαγορείους
 30 τὰ πλείστα τῶν νομίμων μετενέγκασθαι παρὰ τούτων
 συνέβη· μετὰ δὲ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην ἐπέτρεψαν
 Θηβαῖοι τούτοις τὴν δίκαιαν περὶ τῶν ἀντιλεγομένων

ταῖς πόλεσι πρὸς ἀλλήλας· ὕστερον δ' ὑπὸ Μακεδόνων λυθείσης τῆς κοινωνίας ἀνέλαβον σφᾶς πάλιν κατὰ μικρόν· ἤρξαν δὲ Πύρρου στρατεύσαντος εἰς Ἰταλίαν τέτταρες συνιοῦσαι πόλεις, ὧν ἦσαν Πάτραι καὶ Δύμη· εἶτα προσελάμβανόν τινας τῶν δώδεκα 5 πλὴν Ὠλένου καὶ Ἐλίκης, τῆς μὲν οὐ συνελθούσης τῆς 2 δ' ἀφανισθείσης ὑπὸ κύματος. ἔξαρθέν γὰρ ὑπὸ σεισμοῦ τὸ πέλαγος κατέκλυσε καὶ αὐτὴν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἐλικωνίου Ποσειδῶνος, ὃν καὶ νῦν ἐτι τιμῶσιν Ἴωνες, καὶ θύουσιν ἐκεῖ τὰ Πανιῶνια. μέμνηται δ', ὡς ὑπο- 10 νοοῦσί τινες, ταύτης τῆς θυσίας Ὅμηρος ὅταν φῆ „αὐτὰρ ὁ θυμὸν αἰσθε καὶ ἤρηνεν, ὡς ὅτε ταῦρος „ἤρηνεν ἐλκόμενος Ἐλικῶνιον ἀμφὶ ἄνακτα.“ τεκμαίρονται τε νεώτερον εἶναι τῆς Ἴωνικῆς ἀποικίας τὸν ποιητὴν, μεμνημένον γε τῆς Πανιωνικῆς θυσίας ἣν ἐν 15 τῇ Πριηνέων χώρα συντελοῦσιν Ἴωνες τῷ Ἐλικωνίῳ Ποσειδῶνι, ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ οἱ Πριηνεῖς ἐξ Ἐλίκης εἶναι λέγονται· καὶ δὴ πρὸς τὴν θυσίαν ταύτην καθιστάσιν ἄνδρα νέον Πριηνέα τὸν τῶν ἱερῶν ἐπιμελησόμενον. τεκμηριοῦνται δ' ἐτι μᾶλλον τὸ προκείμενον ἐκ τῶν 20 περὶ τοῦ ταύρου πεφρασμένων· τότε γὰρ νομίζουσι καλλιερεῖν περὶ τὴν θυσίαν ταύτην Ἴωνες, ὅταν θυόμενος ὁ ταῦρος μυκήσῃται. οἱ δ' ἀντιλέγοντες μεταφέρουσιν εἰς τὴν Ἐλίκην τὰ λεχθέντα τεκμήρια περὶ τοῦ ταύρου καὶ τῆς θυσίας, ὡς ἐκεῖ νενομισμένων τού- 25 των καὶ τοῦ ποιητοῦ παραβάλλοντος τὰ ἐκεῖ συντελούμενα. κατεκλύσθη δ' ἡ Ἐλίκη δυσὶν ἔτεσι πρὸ τῶν Δευκτρικῶν. Ἐρατοσθένης δὲ καὶ αὐτὸς ἰδεῖν φησι τὸν τόπον, καὶ τοὺς πορθμέας λέγειν ὡς ἐν τῷ πόρῳ ὀρθὸς ἐστήκει Ποσειδῶν χάλκεος, ἔχων ἱππόκαμπον 30 ἐν τῇ χειρὶ κίνδυνον φέροντα τοῖς δικτυεῦσιν. Ἡρακλείδης δὲ φησι κατ' αὐτὸν γενέσθαι τὸ πάθος νύκτωρ,

δῶδεκα σταδίους διεχούσης τῆς πόλεως ἀπὸ θαλάττης^{C.385}
καὶ τούτου τοῦ χωρίου παντὸς σὺν τῇ πόλει καλυφθέν-
τος, δισχίλιους δὲ παρὰ τῶν Ἀχαιῶν πεμφθέντας ἀνε-
λέσθαι μὲν τοὺς νεκροὺς μὴ δύνασθαι, τοῖς δ' ὁμόροις
5 νείμαι τὴν χώραν. συμβῆναι δὲ τὸ πάθος κατὰ μῆνιν
Ποσειδῶνος· τοὺς γὰρ ἐκ τῆς Ἑλίκης ἐκπεσόντας Ἰω-
νάς αἰτεῖν πέμψαντας παρὰ τῶν Ἑλικέων μάλιστα μὲν
τὸ βρέτας τοῦ Ποσειδῶνος, εἰ δὲ μὴ, τοῦ γε ἱεροῦ τὴν
ἀφίδρυσιν· οὐ δόντων δὲ πέμψαι πρὸς τὸ κοινὸν τῶν
10 Ἀχαιῶν· τῶν δὲ ψηφισαμένων οὐδ' ὡς ὑπακούσαι·
τῷ δ' ἐξῆς χειμῶνι συμβῆναι τὸ πάθος, τοὺς δ' Ἀχαι-
οὺς ὕστερον δοῦναι τὴν ἀφίδρυσιν τοῖς Ἰωσιν. Ἡσίο-
δος δὲ καὶ ἄλλης Ἑλίκης μέμνηται Θετταλικῆς.

Εἰκοσι μὲν δὴ ἔτη διετέλεσαν γραμματέα κοινὸν³
15 ἔχοντες καὶ στρατηγούς δύο κατ' ἐνιαυτὸν οἱ Ἀχαιοί,
καὶ κοινοβούλιον εἰς ἓνα τόπον συνήγετο αὐτοῖς (ἐκα-
λεῖτο δὲ Ἀμάριον) ἐν ᾧ τὰ κοινὰ ἐχρημάτιζον καὶ οὗτοι
καὶ Ἰωνες πρότερον· εἶτα ἔδοξεν ἓνα χειροτονεῖσθαι
στρατηγόν. Ἄρατος δὲ στρατηγήσας ἀφείλετο Ἀντίγο-
20 νον τὸν Ἀκροκόρινθον, καὶ τὴν πόλιν τοῖς Ἀχαιοῖς
προσέθηκε καθάπερ καὶ τὴν πατρίδα· προσελάβετο δὲ
καὶ Μεγαρέας· καὶ τὰς παρ' ἐκάστοις τυραννίδας κα-
ταλύων Ἀχαιοὺς ἐποίει τοὺς ἐλευθερωθέντας
τὴν δὲ Πελοπόννησον ἠλευθέρωσε τῶν τυραννίδων,
25 ὥστε καὶ Ἄργος καὶ Ἐρμιῶν καὶ Φλιοῦς καὶ Μεγάλη
πόλις, ἡ μερίστη τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ, προσετέθη τοῖς
Ἀχαιοῖς, ὅτε δὴ καὶ πλεῖστον ἠϋξήντο. ἦν δ' ὁ καιρὸς
ἠνίκα Ῥωμαῖοι Καρχηδονίους ἐκ τῆς Σικελίας ἐκβα-
λόντες ἐστράτευσαν ἐπὶ τοὺς περὶ τὸν Πάδον Γαλάτας.
30 μέχρι δὲ τῆς Φιλοποίμενος στρατηγίας συμμείναντες
ἱκανῶς οἱ Ἀχαιοὶ διελύθησαν κατ' ὀλίγον, ἤδη Ῥω-
μαίων ἐχόντων τὴν Ἑλλάδα σύμπασαν καὶ οὐ τὸν αὐτὸν

τρόπον ἐκάστοις χρωμένων, ἀλλὰ τοὺς μὲν συνέχειν τοὺς δὲ καταλύειν βουλομένων

- 4 Ἡ δὲ τάξις τῶν τόπων, οὓς κατῴκουν εἰς δώδεκα μέρη διηρημένοι, τοιαύτη τίς ἐστὶ· μετὰ Σικυῶνα Πελοπόννησος κείται· εἶτα Αἰγείρα δευτέρα· τρίτη Αἰγαί, Ποσειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα· τετάρτη Βοῦρα· μετ' αὐτὴν Ἑλλάκη, εἰς ἣν καταπεφύγεισαν Ἴωνες, μάχη κρατηθέντες ὑπ' Ἀχαιῶν, καὶ τὸ τελευταῖον ἐξέπεσον ἐνθύν-
C.386δε· μετὰ δὲ Ἑλλάκην Αἴγιον καὶ Ῥύπες καὶ Πατρῆες καὶ Φαρῆες· εἶτ' Ὀλενος, παρ' ὃν ποταμὸς μέγας * Μέλας· 10 εἶτα Δύμη καὶ Τριταίεις. οἱ μὲν οὖν Ἴωνες κωμηθὸν ᾤκουν, οἱ δ' Ἀχαιοὶ πόλεις ἔκτισαν, ἃν εἰς τινὰς ὕστερον συνώκησαν καὶ ἐκ τῶν ἄλλων μερίδων ἑνίας, καθάπερ τὰς Αἰγὰς εἰς Αἰγείραν (Αἰγατοὶ δ' ἐλέγοντο οἱ ἐνοικοῦντες), Ὀλενον δὲ εἰς Δύμην. δείκνυται δ' ἰχνη 15 μεταξὺ Πατρῶν καὶ Δύμης τοῦ παλαιοῦ τῶν Ὀλενίων κτίσματος· αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἱερὸν ἐπίσημον, [ὃ] Δύμης μὲν ἀπέχει τετταράκοντα σταδίους, Πατρῶν δὲ ὀγδοήκοντα. ὁμώνυμοι δ' εἰσὶ ταῖς μὲν Αἰγαῖς ταύταις αἱ ἐν Εὐβοίᾳ, τῷ δὲ Ὀλένω τὸ ἐν Αἰτω- 20 λία κτίσμα καὶ αὐτὸ ἰχνη σῶζον μόνον. ὁ δὲ ποιητὴς τοῦ μὲν ἐν Ἀχαῖα Ὀλένου οὐ μέμνηται, ὥσπερ οὐδ' ἄλλων πλειόνων τῶν περὶ τὸν Αἰγιαλὸν οἰκούντων, ἀλλὰ κοινότερον λέγει „Αἰγιαλὸν τ' ἀνὰ πάντα καὶ „ἄμφ' Ἑλλάκην εὐρεῖαν.“ τοῦ δ' Αἰτωλικοῦ μέμνηται 25 ὅταν φῆ „οἱ Πλευρῶν ἐνέμοντο καὶ Ὀλενον.“ τὰς δ' Αἰγὰς ἀμφοτέρως λέγει, τὴν μὲν Ἀχακὴν „οἱ δὲ τοι „εἰς Ἑλλάκην τε καὶ Αἰγὰς δῶρ' ἀνάγουσι.“ ὅταν δὲ φῆ

2. post βουλομένων: εἶτα λέγει αἰτίαν τοῦ ἐμπλατύνεσθαι τοῖς περὶ Ἀχαιῶν λόγοις τὸ ἐπὶ τοσοῦτον αὐξηθέντας, ὡς καὶ Ἀακεδαιμονίους ὑπερβαλέσθαι, μὴ ἀξίως γνωρίζεσθαι.

„Αίγας, ἔνθα τέ οἱ κλυτὰ δῶματα βένθεσι λίμνης·
 „ἐνθ' ἵππους ἔσθησε Ποσειδάων,“ βέλτιον δέχεσθαι τὰς
 ἐν Εὐβοίᾳ, ἀφ' ὧν εἰκὸς καὶ τὸ πέλαγος Αἰγατον λε-
 χθῆναι· ἐκεῖ δὲ καὶ τῷ Ποσειδῶνι ἡ πραγματεία πε-
 5 ποιηται ἢ περὶ τὸν Τρωικὸν πόλεμον. πρὸς δὲ ταῖς
 Ἀχαϊκῆς Αἰγαῖς ὁ Κραῆτις ρεῖ ποταμὸς ἐκ δυεῖν ποτα-
 μῶν αὐξόμενος, ἀπὸ τοῦ κίρνασθαι τὴν ὀνομασίαν
 ἔχων· ἀφ' οὗ καὶ ὁ ἐν Ἰταλίᾳ Κραῆτις.

Ἐκάστη δὲ τῶν δώδεκα μερίδων ἐκ δῆμων συνει- 5
 10 στήκει ἐπτά καὶ ὀκτώ· τοσοῦτον εὐάνδρειν τὴν χώραν
 συνέβαινε. ἔστι δ' ἡ Πελλήνη στάδια ἐξήκοντα τῆς
 θαλάττης ὑπερκειμένη, φρούριον ἐρυμνόν. ἔστι δὲ καὶ
 κώμη Πελλήνη, ὅθεν καὶ αἱ Πελληνικαὶ χλαῖναι, αἷς
 καὶ ἄθλα ἐτίθουσιν ἐν τοῖς ἀγῶσι· κεῖται δὲ μεταξὺ Αἰ-
 15 γίου καὶ Πελλήνης· τὰ δὲ Πέλλανα ἔτερα τούτων ἐστὶ,
 Λακωνικὸν χωρίον, ὡς πρὸς τὴν Μεγαλοπολίτην νεῦον.
 Αἰγείρα δὲ ἐπὶ βουνοῦ κεῖται. Βοῦρα δ' ὑπέρκειται
 τῆς θαλάττης ἐν τετταράκοντά πωσ σταδίοις, ἣν ὑπὸ
 σεισμῷ καταποθῆναι συνέβη. ἀπὸ δὲ τῆς ἐνταῦθα
 20 κρήνης Συβάριδος τὸν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ποταμὸν ὀνο-
 μασθῆναι φασιν. ἡ δ' Αἰγὰ (καὶ γὰρ οὕτω λέγουσι τὰς
 Αἰγὰς) νῦν μὲν οὐκ οἰκεῖται, τὴν δὲ χώραν ἔχουσιν Αἰ- 387
 γιεῖς. Αἰγιον δὲ ἱκανῶς οἰκεῖται· ἱστοροῦσι δ' ἐνταῦθα
 τὸν Δία ὑπ' αἰγὸς ἀνατραφῆναι, καθάπερ φησὶ καὶ
 25 Ἄρατος „ἀπὸ ἱερῆ, τὴν μὲν τε λόγος Διὶ μαζὸν ἐπι-
 „σχεῖν.“ ἐπιλέγει δὲ καὶ ὅτι „Ὠλενίην δέ μιν αἶγα Διὸς
 καλέουσ' ὑποφῆται“ δηλῶν τὸν τόπον διότι πλησίον
 Ὠλένη. αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ Κερύνεια ἐπὶ πέτρας ὑψηλῆς
 Ἰδρυμένη. Αἰγίεων δ' ἐστὶ καὶ ταῦτα καὶ Ἑλικὴ καὶ τὸ
 30 τοῦ Διὸς ἄλλος τὸ Ἀμάριον, ὅπου συνήεσαν οἱ Ἀχαιοὶ
 βουλευσόμενοι περὶ τῶν κοινῶν. ρεῖ δὲ διὰ τῆς Αἰ-
 γιέων ὁ Σελινοῦς ποταμός, ὁμώνυμος τῷ τε ἐν Ἐφέσῳ

παρὰ τὸ Ἀρτεμίσιον φέοντι, καὶ τῷ ἐν τῇ νῦν Ἠλείᾳ τῷ
 παραρρέοντι τὸ χωρίον ὃ φησιν ἀνήσασθαι τῇ Ἀρτέ-
 μιδι Ξενοφῶν κατὰ χρησμόν· ἄλλος δὲ Σελινοῦς ὁ
 παρὰ τοῖς Ἰβλαίοις Μεγαρεῦσιν, οὓς ἀνέστησαν Καρ-
 χηδόσιοι. τῶν δὲ λοιπῶν πόλεων τῶν Ἀχαϊκῶν εἶτε 5
 μερίδων Ῥύπες μὲν οὐκ οἰκοῦνται, τὴν δὲ χώραν Ῥυ-
 πίδα καλουμένην ἔσχον Αἰγίεις καὶ * Φαριεῖς· ἐκ δὲ τῶν
 Ῥυπῶν ἦν ὁ Μύσκελλος ὁ Κρότωνος οἰκιστής· τῆς δὲ
 Ῥυπίδος καὶ τὸ Λεῦκτρον ἦν, δῆμος τῶν Ῥυπῶν. μετὰ
 δὲ τούτους Πάτραι πόλις ἀξιόλογος· μεταξὺ δὲ τὸ Ῥίον 10
 ἀπέχον Πατρῶν στάδια τετραράκοντα. Ῥωμαῖοι δὲ νε-
 ωστὶ μετὰ τὴν Ἀκτιακὴν νίκην ἴδρυσαν αὐτόθι τῆς
 στρατιᾶς μέρος ἀξιόλογον, καὶ διαφερόντως εὐαυδρεῖ
 νῦν ἀποικία Ῥωμαίων οὕσα· ἔχει δὲ ὑφορμον μέτριον.
 ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ Δύμη, πόλις ἀλίμενος, πασσῶν δυσμι- 15
 κωτίτη, ἀφ' οὗ καὶ τοῦνομα· πρότερον δ' ἐκαλεῖτο
 Στράτος· διαιρεῖ δ' αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἠλείας κατὰ Βου-
 πράσιον ὁ Λάρισος ποταμός, φέων ἐξ ὄρους· τοῦτο
 δ' οἱ μὲν Σκόλλιν καλοῦσιν, Ὅμηρος δὲ πέτρην Ὠλε-
 νίην. τοῦ δ' Ἀντιμάχου Καυκωνίδα τὴν Δύμην εἰπόν- 20
 τος, οἱ μὲν ἐδέξαντο ἀπὸ τῶν Καυκῶνων ἐπιθέτως εἰ-
 ρῆσθαι αὐτὸ μέχρι δεῦρο καθηκόντων, καθάπερ ἐπά-
 νω προείπομεν· οἱ δ' ἀπὸ Καύκωνος ποταμοῦ τινος,
 ὡς αἱ Θῆβαι Διρκαῖαι καὶ Ἀσωπίδες, Ἄργος δ' Ἰνά-
 χειον, Τροία δὲ Σιμωνντίς. δέδεκται δ' οἰκίτορας καὶ 25
 ἡ Δύμη μικρὸν πρὸ ἡμῶν ἀνθρώπους μιγάδας, οὓς
 c.388 ἀπὸ τοῦ πειθακτικοῦ πλῆθους περιλιπεῖς ἔσχε Πομπή-
 ιος, καταλύσας τὰ ληστήρια καὶ ἰδρύσας τοὺς μὲν ἐν
 Σόλοις τοῖς Κιλικίοις τοὺς δ' ἄλλοθι καὶ δὴ καὶ ἐν-

7. post Φαριεῖς: καὶ Αἰαχύλος δὲ λέγει πον „Βούραν θ'
 „,λερᾶν καὶ κερωνίας Ῥύπας.“ 10. post Ῥίον: καὶ τὸ Ἀντιρ-
 ριον

ταῦθα. ἡ δὲ Φάρα συνορεῖ μὲν τῇ Δυμαίᾳ. καλοῦνται δὲ οἱ μὲν ἐκ ταύτης τῆς Φάρας * Φαριεῖς, οἱ δ' ἐκ τῆς Μεσσηνιακῆς Φαραϊᾶται· ἔστι δ' ἐν τῇ Φαραλκῇ Δίρκη κρήνη ὁμώνυμος τῇ ἐν Θήβαις. ἡ δ' Ὠλενος ἔστι μὲν 5 ἔρημος, κεῖται δὲ μεταξὺ Πατρῶν καὶ Δύμης· ἔχουσι δὲ Δυμαῖοι τὴν χώραν. εἰτ' Ἄραξος, τὸ ἀκρωτήριον τῆς Ἠλείας, ἀπὸ Ἰσθμοῦ στάδιοι χίλιοι [τριακόντα].

Ἄρκαδία δ' ἔστιν ἐν μέσῳ μὲν τῆς Πελοποννήσου, 8 πλείστην δὲ χώραν ὄρεινὴν ἀποτέμνεται. μέγιστον δ' ὄρος ἐν αὐτῇ Κυλλήνη· τὴν γοῦν κάθεται οἱ μὲν εἰκοσι σταδίων φασὶν οἱ δ' ὅσον πεντεκαίδεκα. δοκεῖ δὲ 10 παλαιότατα ἔθνη τῶν Ἑλλήνων εἶναι τὰ Ἄρκαδικά, Ἄζανές τε καὶ Παρράσιοι καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι. διὰ δὲ τὴν τῆς χώρας παντελῆ κάκωσιν οὐκ ἂν προσήκοι μακρο- 15 λογεῖν περὶ αὐτῶν· αἱ γὰρ πόλεις ὑπὸ τῶν συνεχῶν πολέμων ἠφανίσθησαν ἐνδοχοὶ γενόμεναι πρότερον, τὴν τε χώραν οἱ γεωργήσαντες ἐκλελοίπασιν ἐξ ἐκείνων ἔτι τῶν χρόνων ἐξ ὧν εἰς τὴν προσαγορευθεῖσαν Μεγάλην πόλιν αἱ πλείσται συνωκίσθησαν. νυνὶ δὲ 20 καὶ αὐτὴ ἡ Μεγάλη πόλις τὸ τοῦ κωμικοῦ πέπονθε καὶ „ἐρημία μεγάλη” ἐστὶν ἡ Μεγάλη πόλις.“ βοσκήμασι δ' εἰσὶ νομαὶ δαψιλεῖς, καὶ μάλιστα ἵπποις καὶ ὄνοις τοῖς ἵπποβάτοις· ἔστι δὲ καὶ τὸ γένος τῶν ἵππων ἄριστον τὸ Ἄρκαδικόν, καθάπερ καὶ τὸ Ἀργολικόν καὶ τὸ Ἐπι- 25 δαύριον. καὶ ἡ τῶν Αἰτωλῶν δὲ καὶ Ἀκαρνανῶν ἐρημία πρὸς ἵπποτροφίαν εὐφρῆς γέγονεν οὐχ ἥττον τῆς Θετταλίας.

Μαντίνειαν μὲν οὖν ἐποίησεν ἐνδοχὸν Ἐπαμεινών- 2 δας, τῇ δευτέρᾳ νικήσας μάχῃ Λακεδαιμονίους ἐν ἧ καὶ 30 αὐτὸς ἐτελεύτα. καὶ αὐτὴ δὲ καὶ Ὀρχομενὸς καὶ Ἡραία καὶ Κλείτωρ καὶ Φενεὸς καὶ Στύμφαλος καὶ Μαίναλος καὶ Μεθύδιον καὶ Καρυεῖς καὶ Κύναιθα ἢ οὐκέτ' εἰσὶν

ἢ μόλις αὐτῶν ἴχνη φαίνεται καὶ σημεῖα. Τεγέα δ' ἔτι μετρίως συμμένει καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀλέας Ἀθηναῶς· τιμᾶται δ' ἐπὶ μικρὸν καὶ τὸ τοῦ Λυκαίου Διὸς ἱερὸν κατὰ τὸ Λύκαιον [μέγιστον] ὄρος. τῶν δ' ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεγομένων „Ῥίπην τε Στρατῆν τε καὶ ἠνεμόεσ- 5 „σαν Ἐνίσπην“ εὐρεῖν τε χαλεπὸν καὶ εὐροῦσιν οὐδὲν ὄφελος διὰ τὴν ἐρημίαν.

3 Ὅρη δ' ἐπιφανῆ πρὸς τῇ Κυλλήνῃ Φολόῃ τε καὶ C.389 Λύκαιον καὶ Μαίναλος καὶ τὸ Παρθένιον καλούμενον καθῆκον ἐπὶ τὴν Ἀργεῖαν ἀπὸ τῆς Τεγεάτιδος. 10

4 Περὶ δὲ τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ τοῦ Εὐρώτα τὸ συμβεβηκὸς παράδοξον εἴρηται καὶ τὸ περὶ Ἐρασίον τὸν ἐκδιδόντα ἐκ τῆς Στυμφαλίδος λίμνης εἰς τὴν Ἀργεῖαν νυνί, πρότερον δ' οὐκ ἔχοντα ἔκρυσιν, τῶν βερέθρων, ἃ καλοῦσιν οἱ Ἀρκάδες ζέρεθρα, τυφλῶν ὄντων καὶ μὴ 15 δεχομένων ἀπέρασιν ὥστε τὴν τῶν Στυμφαλίων πόλιν νῦν μὲν καὶ πεντήκοντα διέχειν σταδίους ἀπὸ τῆς λίμνης, τότε δ' ἐπ' αὐτῆς κείσθαι. τάναντία δ' ὁ Λάδων ἔπαθε τοῦ ρεύματος ἐπισχεθέντος ποτὲ διὰ τὴν ἔμφραξιν τῶν πηγῶν· συμπεσόντα γὰρ τὰ περὶ Φενεὸν 20 βερέθρα ὑπὸ σεισμοῦ, δι' ὧν ἦν ἡ φορὰ, μονὴν ἐποίησε τοῦ ρεύματος μέχρι τῶν κατὰ βάθους φλεβῶν τῆς πηγῆς. καὶ οἱ μὲν οὕτω λέγουσιν· Ἐρατοσθένης δὲ φησι περὶ Φενεὸν μὲν τὸν Ἀνίαν καλούμενον ποταμὸν λιμνάζειν τὰ πρὸ τῆς πόλεως, καταδύεσθαι δ' εἰς τινὰς 25 ἡθμοὺς οὓς καλεῖσθαι ζέρεθρα· τούτων δ' ἔμφραχθέντων ἔσθ' ὅτε ὑπερχεῖσθαι τὸ ὕδωρ εἰς τὰ πεδία, πάλιν δ' ἀναστομουμένων ἄθρον· ἐκ τῶν πεδίων ἐκπεσὸν εἰς τὸν Λάδωνα καὶ τὸν Ἀλφειὸν ἐμβάλλειν, ὥστε καὶ τῆς Ὀλυμπίας κλυσθῆναι ποτὲ τὴν περὶ τὸ 30 ἱερὸν γῆν, τὴν δὲ λίμνην συσταλῆναι· τὸν Ἐρασίον δὲ παρὰ Στυμφάλου ῥέοντα ὑποδύντα ὑπὸ τὸ ὄρος ἐν

τῇ Ἀργείᾳ πάλιν ἀναφανῆναι· διὸ δὴ καὶ Ἴφικράτη
 πολιορκοῦντα τὸν Στύμφαλον καὶ μηδὲν περαίνοντα
 ἐπιχειρῆσαι τὴν κατάδυσιν ἀποφράξαι σπόγγους πο-
 ρισάμενον πολλούς, παύσασθαι δὲ διοσημίας γενομέ-
 5 νης. περὶ Φενεὸν δ' ἔστι καὶ τὸ καλούμενον Στυγὸς
 ὕδωρ, λιβάδιον ὀλεθρίου ὕδατος νομιζόμενον ἱερόν.
 τοσαῦτα καὶ περὶ Ἀρκαδίας εἰρήσθω.

Πολυβίου δ' εἰρηκότος τὸ ἀπὸ Μαλεῶν ἐπὶ τὰς 5
 ἄρκτους μέχρι τοῦ Ἴστρου διάστημα περὶ μυρίους στα-
 10 δίους, εὐθύνει τοῦτο ὁ Ἀρτεμίδωρος οὐκ ἀτόπως, ἐπὶ
 μὲν Αἴγιον χιλίους καὶ [τετρακοσίους εἶναι λέγων ἐκ
 Μαλεῶν ὁδόν, ἐνθὲνδε εἰς [Κίρραν πλοῦν] διακοσίων,
 ἐνθὲνδε διὰ Ἡρακλείας [εἰς Θαυμακοῦς] πεντακοσίων
 ὁδόν, εἶτα εἰς Λάρισαν [καὶ τὸν Πηγειὸν] τριακοσίων
 15 τετταράκοντα, εἶτα διὰ [τῶν Τεμπῶν ἐπὶ τὰς Πη]νειοῦ
 ἐκβολὰς διακοσίων τετταράκον[τα, εἶτα εἰς τὴν Θεσσα]-
 λονίκειαν ἑξακοσίων ἑξήκοντα, ἐντεῦ[θεν ἐπ' Ἴστρον
 δι' Εἰδομ]ένης καὶ Στόβων καὶ Δαρθανίων τρισχι[λίους
 καὶ διακοσί]ους. κατ' ἐκείνον δὴ συμβαίνει τὸ ἐκ [τοῦ
 20 Ἴστρου ἐπὶ τὰς Μαλ]έας ἑξακισχιλίων πεντακοσίων.
 αἰτίων δὲ τούτου τὸ μὴ τὴν σύντομον καταμετρεῖν,
 ἀλλὰ τὴν τυχοῦσαν ἣν ἐπορεύθη τῶν στρατηγῶν τις.

Οὐκ ἄτοπον δ' ἴσως καὶ τοὺς οἰκιστὰς προσθεῖναι
 τῶν τὴν Πελοπόννησον οἰκούντων, οὓς εἶπεν Ἐφορος,
 25 τοὺς μετὰ τὴν Ἡρακλειδῶν κάθοδον· Κορίνθου μὲν
 Ἀλήτην, Σικυῶνος δὲ Φάλην, Ἀχαΐας δὲ Τισαμενόν,
 Ἥλιδος δ' Ὄξυλον, Μεσσηνίας δὲ Κρεσφόντην, Λακε-
 δαίμονος δ' Εὐρυσθένη καὶ Προκλή, Ἄργους δὲ Τή-
 μενον καὶ Κισσόν, τῶν δὲ] περὶ τὴν Ἀκτὴν Ἀγραῖον
 30 καὶ Δημόφοντην.

C.390

1

Περιοδευκóσι δὲ τὴν Πελοπόννησον, ἣν πρώτην ἔφαμεν καὶ ἐλαχίστην τῶν συντιθεισῶν τὴν Ἑλλάδα χερρονήσων, ἐφεξῆς ἂν εἴη τὰς συνεχεῖς ἐπελθεῖν. ἦν 5 δὲ δευτέρα μὲν ἡ προστιθείσα τῇ Πελοποννήσῳ τὴν Μεγαρίδα, ὥστε τὸν Κρομμυῶνα Μεγαρέων εἶναι καὶ μὴ Κορινθίων· τρίτη δὲ ἡ πρὸς ταύτη προσλαμβάνουσα τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ τῆς Φωκίδος τι μέρος καὶ τῶν Ἐπικνημιδίων Λοκρῶν. περὶ τούτων 10 οὖν [λεκτέον]. φησὶ δ' Εὐδόξος, εἰ τις νοήσειεν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ὄρων ἐπὶ Σούνιον τὸ τῆς Ἀττικῆς ἄκρον ἐπὶ τὰ πρὸς ἕω μέρη τεταμένην εὐθείαν, ἐν δεξιᾷ μὲν ἀπολείψει τὴν Πελοπόννησον ὅλην πρὸς νότον, ἐν ἀριστερᾷ δὲ καὶ πρὸς τὴν ἄρκτον τὴν ἀπὸ τῶν 15 Κεραυνίων ὄρων συνεχῆ παραλίαν μέχρι τοῦ Κρισαίου κόλπου καὶ τῆς Μεγαρίδος καὶ συμπάσης τῆς Ἀττικῆς· νομίζει δ' οὐδ' ἂν κ[οιλαίνεσθαι οὕτως] τὴν ἥονα τὴν ἀπὸ Σουνίου μέχρι [τοῦ Ἴσθμου ὥστε μεγάλην] ἔχειν ἐπιστροφὴν, εἰ μὴ προσῆν τῇ [ἥονι ταύτη καὶ] τὰ συν- 20 εχῆ τῷ Ἴσθμῳ χωρὶα τὰ [ποιοῦντα τὸν κόλπον τὸν] Ἑρμιονικὸν καὶ τὴν Ἀκτὴν· ὡς δ' αὐ[τως οὐδ' ἂν τὴν ἀπὸ τῶν Κεραυνίων ἐπὶ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον ἔχειν τινα τοσαύτην ἐπιστρο]φὴν ὥστε κοιλαίνεσθαι κολποειδῶς καθ' αὐ[τήν, εἰ μὴ τὸ] Ῥίον καὶ τὸ Ἄν- 25 τίρριον συναγόμενα εἰς στενὸν [έποiei τὴν] ἔμφασιν ταύτην· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ περι[έχοντα] τὸν μυχόν, εἰς ἃ καταλήγειν συμβαίνει τὴν [ταύτη] θάλατταν.

2

Οὕτω δ' εἰρηκότος Εὐδόξου, μαθηματικοῦ ἀν- C.391δρὸς καὶ σχημάτων ἐμπείρου καὶ κλιμάτων καὶ τοὺς 30 τόπους τούτους εἰδότος, δεῖ νοεῖν τήνδε τὴν πλευρὰν τῆς Ἀττικῆς σὺν τῇ Μεγαρίδι τὴν ἀπὸ Σουνίου μέχρι

Ἴσθμοῦ κοίλην μὲν ἄλλ' ἐπὶ μικρόν. ἐνταῦθα δ' ἐστὶ κατὰ μέσην που τὴν λεχθεῖσαν γραμμὴν ὁ Πειραιεύς τὸ τῶν Ἀθηναίων ἐπίγειον. διέχει γὰρ τοῦ μὲν Σχοινοῦντος τοῦ κατὰ τὸν Ἴσθμὸν περὶ τριακοσίους πεντήκοντα σταδίους, τοῦ δὲ Σουνίου τριάκοντα καὶ τριακοσίους· [τόσον] πῶς ἐστὶ διάστημα καὶ τὸ ἐπὶ Πηγὰς ἀπὸ τοῦ Πει[ραιῶς], ὅσον περ καὶ ἐπὶ Σχοινοῦντα· δέκα δ' ὅμως στα[δίοις] πλεονάζειν φασι. κάμψαντι δὲ τὸ Σούνιον πρὸς ἄρκτον μὲν ὁ πλοῦς, ἐκκλίνων [δὲ] 10 πρὸς δύσιν.

Ἀκτὴ δ' ἐστὶν [ἢ Ἀττικῇ] ἀμφιθάλαττος, στενὴ τὸ 3 πρῶτον, εἴτ' εἰς τὴν μεσόγαιαν πλατύνεται, μηνιοειδῆ δ' οὐδὲν ἤττον ἐπιστροφὴν λαμβάνει πρὸς Ὠρωπὸν τῆς Βοιωτίας τὸ κυρτὸν ἔχουσαν πρὸς θαλάττῃ· τοῦτο 15 δ' ἐστὶ τὸ δευτέρου πλευρὸν ἐξῶν τῆς Ἀττικῆς. τὸ δὲ λοιπὸν ἤδη τὸ προσάρκτιόν ἐστὶ πλευρὸν ἀπὸ τῆς Ὠρωπίας ἐπὶ δύδιον παρατείνον μέχρι τῆς Μεγαρίδος, ἢ Ἀττικῇ ὄρεινῇ, πολυώνυμός τις, διείργουσα τὴν Βοιωτίαν ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς· ὡσθ' ὅπερ εἶπον ἐν τοῖς 20 πρόσθεν, Ἴσθμὸν γίνεσθαι τὴν Βοιωτίαν ἀμφιθάλαττον οὖσαν τῆς τρίτης χειρρονήσου τῆς λεχθείσης, ἀπολαμβάνοντα ἐντὸς τὰ πρὸς τῇ Πελοποννήσῳ τὴν τε Μεγαρίδα καὶ τὴν Ἀττικὴν. διὰ δὲ τοῦτο καὶ Ἀκτὴν φασι λεχθῆναι τὸ παλαιὸν καὶ Ἀττικὴν τὴν νῦν Ἀττι- 25 κὴν παρονομασθεῖσαν, ὅτι τοῖς ὄρεσιν ὑποπέπτωκε τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς ἀλιτενὲς καὶ στενόν, μήκει δ' ἀξιολόγῳ κεχηρμένον, προπεπτωκὸς μέχρι Σουνίου. ταύτας οὖν διεξιμεν ἀναλα[βόντες] πάλιν ἀπὸ τῆς παραλλίας ἀφ' ἧς περ ἀπελίπομεν.

30 Μετὰ δὲ Κρομμυῶνα ὑπέρχεσθαι τῆς * Ἀττικῆς 4 αἱ Σκειρωνίδες πέτραι πάροδον οὖν ἀπολείπουσαι πρὸς θαλάττῃ· ὑπὲρ αὐτῶν δ' ἐστὶν ἡ ὁδὸς ἢ ἐπὶ Μεγάρων

καὶ τῆς Ἀττικῆς ἀπὸ τοῦ Ἴσθμοῦ· οὕτω δὲ σφόδρα πλησιάζει ταῖς πέτραις ἢ ὁδὸς ὥστε κολλαχοῦ καὶ παράκρημνός ἐστι διὰ τὸ ὑπερκείμενον ὄρος δύσβατόν τε καὶ ὑψηλόν· ἐνταῦθα δὲ μυθεύεται τὰ περὶ τοῦ Σκείρωνος καὶ τοῦ Πιτυοκάμπτου τῶν ληζομένων τὴν λε- 5
 χθείσαν ὄρεινήν, οὓς καθείλε Θησεύς· ἀπὸ δὲ τῶν ἄκρων τούτων καταγίζοντα σκαιὸν τὸν ἀργέστην σκείρωνα προσηγορεύουσι Ἀθηναῖοι. μετὰ δὲ τὰς Σκείρωνίδας πέτρας ἄκρα πρόκειται Μινφά ποιούσα τὸν ἐν τῇ Νισαίᾳ λιμένα. ἢ δὲ Νισαία ἐπίνειόν ἐστιν τῶν 10
 Μεγάρων δεκαοκτὼ σταδίους τῆς πόλεως διέχον, σκέ-
 C.392 λεισιν ἐκατέρωθεν συναπτόμενον πρὸς αὐτήν· ἐκα-
 λεῖτο δὲ καὶ τοῦτο Μινφά.

- 5 Τὸ παλαιὸν μὲν οὖν Ἴωνες εἶχον τὴν χώραν ταύτην οἵπερ καὶ τὴν Ἀττικὴν, οὕτω τῶν Μεγάρων ἐκτι- 15
 σμένων· διόπερ οὐδ' ὁ ποιητὴς μέμνηται τῶν τόπων τούτων ἰδίως, ἀλλ' Ἀθηναίους καλῶν τοὺς ἐν τῇ Ἀττικῇ πάντας συμπεριελήφει καὶ τούτους τῷ κοινῷ ὀνόματι Ἀθηναίους νομίζων, ὡς ὅταν φῆ ἐν τῷ καταλό-
 γῳ „οἱ δ' ἄρ' Ἀθήνας εἶχον, ἐνκτίμενον πτολίεθρον“ 20
 θέγεσθαι δεῖ καὶ τοὺς νῦν Μεγαρέας, ὡς καὶ τούτους μετασχόντας τῆς στρατείας. σημεῖον δὲ ἢ γὰρ Ἀττικὴ τὸ παλαιὸν Ἰωνία καὶ Ἰαίς ἐκαλεῖτο, καὶ ὁ ποιητὴς ὅταν φῆ „ἐνθα δὲ Βοιωτοὶ καὶ Ἰάονες“ τοὺς Ἀθηναίους
 6 λέγει· ταύτης δ' ἦν μερὶς καὶ ἡ Μεγαρίς· καὶ δὴ καὶ 25
 τῶν ὀρίων ἀμφισβητοῦντες πολλάκις οἱ τε Πελοποννήσιοι καὶ Ἴωνες, ἐν οἷς ἦν καὶ ἡ Κρομμυωνία, συνέβησαν καὶ στήλην ἔστησαν ἐπὶ τοῦ συνομολογηθέντος τόπου περὶ αὐτὸν τὸν Ἴσθμόν, ἐπιγραφὴν ἔχουσαν ἐπὶ μὲν τοῦ πρὸς τὴν Πελοπόννησον μέρους „τάδ' ἐστὶ 30
 „Πελοπόννησος οὐκ Ἰωνία,“ ἐπὶ δὲ τοῦ πρὸς Μέγαρα „τάδ' οὐχὶ Πελοπόννησος ἀλλ' Ἰωνία.“ οἱ τε δὴ τὴν

Ἄτιθίδα συγγράψαντες πολλὰ διαφωνοῦντες τοῦτο γε ὁμολογοῦσιν οἳ γε λόγου ἄξιοι, διότι τῶν Πανδιονιδῶν τετάρτων ὄντων, Αἰγέως τε καὶ Λύκου καὶ Πάλλαντος καὶ τετάρτου Νίσου, καὶ τῆς Ἀττικῆς εἰς τέ-
 5 ταρα μέρη διαίρεθείσης, ὁ Νίσος τὴν Μεγαρίδα λά-
 χοι καὶ κτίσαι τὴν Νίσαιαν. Φιλόχορος μὲν οὖν ἀπὸ Ἴσθμοῦ μέχρι τοῦ Πυθίου διήκειν αὐτοῦ φησι τὴν ἀρ-
 χήν, Ἄνδρων δὲ μέχρι Ἐλευσίνας καὶ τοῦ Θριασίου
 πεδίου. τὴν δ' εἰς τέτταρα μέρη διανομὴν ἄλλων ἄλ-
 10 λως εἰρηκότων ἀρκεῖ ταῦτα παρὰ Σοφοκλέους λαβεῖν·
 φησὶ δ' ὁ Αἰγέως ὅτι ὁ πατήρ ὄρισεν ἐμοὶ μὲν ἀ[πελ-
 θεῖ]ν εἰς ἀκτὰς τῆσδε γῆς πρεσβεία νεύμας· [εἴτ]α Λύ-
 κῳ „τὸν ἀντίπλευρον κῆπον Εὐβοίας νέμει, Νίσῳ δὲ
 „τὴν ὄμανλον ἐξαιρεῖ χθόνα Σκείρωνος ἀκτῆς, τῆς δὲ
 15 „γῆς τὸ πρὸς νότον ὁ σκληρὸς οὔτος καὶ γίγαντας ἐκ-
 „τρέφων εἴληχε Πάλλας.“ ὅτι μὲν οὖν ἡ Μεγαρίς τῆς
 Ἀττικῆς μέρος ἦν, τούτοις χρῶνται τεκμηρίοις.

Μετὰ δὲ τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον καὶ τὸν 7
 τῆς χώρας μερισμὸν ὑπ' αὐτῶν καὶ τῶν συγκατελθόν-
 20 των αὐτοῖς Δωριέων ἐκπεσεῖν τῆς οἰκίας συνέβη πολ-
 λούς εἰς τὴν Ἀττικὴν, ὧν ἦν καὶ ὁ τῆς Μεσσήνης βασι-
 λεὺς Μέλανθος· οὔτος δὲ καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐβασί-
 λευσεν ἐκόντων, νικήσας ἐκ μονομαχίας τὸν τῶν Βοι-
 ωτῶν βασιλέα Φάνθον. εὐανδρούσης δὲ τῆς Ἀττικῆς
 25 διὰ τοὺς φυγάδας φοβηθέντες οἱ Ἡρακλειδαί, παρο-
 ξυνόντων αὐτοὺς μάλιστα τῶν ἐν Κορίνθῳ καὶ τῶν ἐν
 Μεσσήνῃ, τῶν μὲν διὰ τὴν γειννίασιν, τῶν δὲ ὅτι Κό-
 δρος τῆς Ἀττικῆς ἐβασίλευε τότε ὁ τοῦ Μελάνθου παῖς,
 ἐστράτευσαν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν· ἠττηθέντες δὲ μάχῃ τῆς
 30 μὲν ἄλλης ἐξέστησαν γῆς, τὴν Μεγαρικὴν δὲ κατέσχον
 καὶ τὴν τε πόλιν ἐκτίσαν τὰ Μέγαρα καὶ τοὺς ἀνθρώ-
 πους Δωριέας ἀπὸ τῶν Ἰώνων ἐποίησαν· ἠφάνισαν δὲ καὶ

τὴν στήλην τὴν ὀρίζουσαν τοὺς τε Ἴωνας καὶ τοὺς Πελοποννησίους.

- 8 Πολλαῖς δὲ κέχρηται μεταβολαῖς ἢ τῶν Μεγαρέων πόλις, συμμένει δ' ὅμως μέχρι νῦν. ἔσχε δὲ ποτε καὶ φιλοσόφων διατριβὰς τῶν προσαγορευθέντων Μεγα- 5 ρικῶν, Εὐκλείδην διαδεξαμένον ἄνδρα Σωκρατικόν, Μεγαρέα τὸ γένος· καθάπερ καὶ Φαίδωνα μὲν τὸν Ἠλείου οἱ Ἠλειακοὶ διεδέξαντο, καὶ τοῦτον Σωκρατικόν, ὃν ἦν καὶ Πύρρον, Μενέδημον δὲ τὸν Ἐρετριέα οἱ Ἐρετρικοί. ἔστι δ' ἡ χώρα τῶν Μεγαρέων παράλυ- 10 πρὸς καθάπερ καὶ ἡ Ἀττικὴ, καὶ τὸ πλεόν αὐτῆς ἐπέχει τὰ καλούμενα ὄνεια ὄρη, χάσις τις μηκνυμένη μὲν ἀπὸ τῶν Σκειρωνίδων πετρῶν ἐπὶ τὴν Βοιωτίαν καὶ τὸν Κιθαιρῶνα, διείρουσα δὲ τὴν κατὰ Νίσαιαν θάλατταν ἀπὸ τῆς κατ[ὰ τὰς Παγὰς] Ἀλκνουίδος προσ- 15 αγορευομένης.
- 9 Πρόκειται δ' ἀπὸ Νισαίας πλέοντι εἰς τὴν Ἀττικὴν πέντε νησία. εἶτα Σαλαμῖς ἑβδομήκοντά που σταδίων οὕσα τὸ μῆκος, οἱ δ' ὀγδοήκοντά φασι· ἔχει δ' ὁμώνυμον πόλιν τὴν μὲν ἀρχαίαν ἔρημον πρὸς Αἰγι- 20 ναν τετραμμένην καὶ πρὸς νότον (καθάπερ καὶ Αἰσχύλος εἴρηκεν „Αἰγινα δ' αὕτη πρὸς νότου κεῖται πνοάς“), τὴν δὲ νῦν ἐν κόλπῳ κειμένην ἐπὶ χερρονησοειδοῦς τόπου συνάπτουτος πρὸς τὴν Ἀττικὴν. ἐκαλεῖτο δ' ἐτέροις ὀνόμασι τὸ παλαιόν· καὶ γὰρ Σκιρὰς καὶ Κῦ- 25 χρεία ἀπὸ τινῶν ἠρώων, ἀφ' οὗ μὲν Ἀθηνᾶ τε λέγεται Σκιρὰς καὶ τόπος Σκίρα ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ ἐπὶ Σκίρω ἰεροποιία τις καὶ ὁ μὲν ὁ Σκιροφοριῶν, ἀφ' οὗ δὲ καὶ Κυχρεΐδης ὄφις, ὃν φησὶν Ἡσίοδος τραφέντα ὑπὸ Κυχρέως ἐξελαθῆναι ὑπὸ Εὐρυλόχου λυμαινόμενον τὴν 30 νῆσον, ὑποδέξασθαι δὲ αὐτὸν τὴν Δήμητρα εἰς Ἐλεν- C.394σίνα καὶ γενέσθαι ταύτης ἀμφίπολον. ἀνωμάσθη δὲ

καὶ Πιτυοῦσσα ἀπὸ τοῦ φυτοῦ· ἐπιφανῆς δὲ ἡ νῆσος
 ὑπῆρξε διὰ τε τοὺς Αἰακίδας ἐπάρξαντας αὐτῆς, καὶ
 μάλιστα δι' Αἰαντα τὸν Τελαμώνιον, καὶ διὰ τὸ περὶ
 τὴν νῆσον ταύτην καταναυμαχηθῆναι Ξέρξην ὑπὸ τῶν
 5 Ἑλλήνων καὶ φygεῖν εἰς τὴν οἰκίαν. συναπέλαυσαν δὲ
 καὶ Αἰγινήται τῆς περὶ τὸν ἀγῶνα τοῦτον δόξης, γεί-
 τονές τε ὄντες καὶ ναυτικὸν ἀξιόλογον παρασχόμενοι.
 Βῳκάρος δ' ἐστὶν ἐν Σαλαμῖνι ποταμὸς, ὁ νῦν Βωια-
 λία καλούμενος.

10 Καὶ νῦν μὲν ἔχουσι Ἀθηναῖοι τὴν νῆσον, τὸ δὲ 10
 παλαιὸν πρὸς Μεγαρέας ὑπῆρξεν αὐτοῖς ἕρις περὶ αὐ-
 τῆς· καὶ φασιν οἱ μὲν Πεισίστρατον οἱ δὲ Σόλωνα
 παρεγγράψαντα ἐν τῷ νεῶν καταλόγῳ μετὰ τὸ ἔπος
 τοῦτο „Αἴας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας“
 15 ἐξῆς τοῦτο „στῆσε δ' ἄγων, ἴν' Ἀθηναίων ἴσταντο φά-
 „λαγγες,“ μάρτυρι χρῆσασθαι τῷ ποιητῇ τοῦ τὴν νῆσον
 ἐξ ἀρχῆς Ἀθηναίων ὑπάρξει. οὐ παραδέχονται δὲ τοῦθ'
 οἱ κριτικοὶ διὰ τὸ πολλὰ τῶν ἐπῶν ἀντιμαρτυρεῖν αὐ-
 τοῖς. διὰ τί γὰρ ναυλοχῶν ἔσχατος φαίνεται ὁ Αἴας, οὐ
 20 μετ' Ἀθηναίων ἀλλὰ μετὰ τῶν ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ Θετ-
 ταλῶν; „ἐνθ' ἔσαν Αἰαντός τε νέες καὶ Πρωτεσιλάου“
 καὶ ἐν τῇ ἐπιπωλήσει ὁ Ἀγαμέμνων „εὐρ' υἷόν Πετεῶο
 „Μενεσθῆα πλή[ξιππον ἔστα]ότ', ἀμφὶ δ' Ἀθηναῖοι,
 „μῆστωρες αὐτῆς. αὐτὰρ ὁ πλησίον ἐστήκει πολύμη-
 25 „τις Ὀδυσσεύς, παρ δὲ Κεφαλλήνων ἀμφὶ στίχες.“
 ἐπὶ δὲ τὸν Αἰαντα καὶ τοὺς Σαλαμίνιους πάλιν „ἦλθε
 „δ' ἐπ' Αἰάντεσσι,“ καὶ παρ' αὐτούς „Ἰδομενεύς δ'
 „ἔτέρωθεν,“ οὐ Μενεσθεύς. οἱ μὲν δὲ Ἀθηναῖοι τοι-
 αύτην τινὰ σκῆψασθαι μαρτυρίαν παρ' Ὀμήρου δο-
 30 κοῦσιν, οἱ δὲ Μεγαρεῖς ἀντιπαρωδηῖσαι οὕτως „Αἴας
 „δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν νέας, ἐκ τε Πολίχνης, ἐκ τ'
 „Αἰγειρούσσης Νισαίης τε Τριπόδων τε.“ ἅ ἐστι χωρία

Μεγαρικά, ὧν οἱ Τρίποδες Τριποδίσκιον λέγονται, καθ' ὃ ἡ νῦν ἀγορὰ τῶν Μεγάρων κεῖται.

- 11 Τινὲς δ' ἀπὸ τοῦ τὴν Ἱέρειαν τῆς Πολιάδος Ἀθη-
C.395 νᾶς χλωροῦ τυροῦ τοῦ μὲν ἐπιχωρίου μὴ ἄπτεσθαι, ξενικὸν δὲ μόνον προσφέρεσθαι, χρῆσθαι δὲ καὶ τῷ 5
Σαλαμινίῳ, ξένην φασὶ τῆς Ἀττικῆς τὴν Σαλαμίνα οὐκ εὔ· καὶ γὰρ τὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων νήσων τῶν ὁμολο-
γουμένως τῇ Ἀττικῇ προσχώρων προσφέρεται, ξενικὸν πάντα τὸν διαπόντιον νοησάντων τῶν ἀρξάντων τοῦ ἔθους τούτου. ἔοικε δὲ τὸ παλαιὸν ἢ νῦν Σαλαμὶς καθ' 10
αὐτὴν τάττεσθαι, τὰ δὲ Μέγαρα τῆς Ἀττικῆς ὑπάρξαι μέρος. ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ τῇ κατὰ Σαλαμίνα κεῖσθαι συμβαίνει τὰ ὄρια τῆς τε Μεγαρικῆς καὶ τῆς Ἀττιδος, ὄρη δύο ἃ καλοῦσι Κέρατα.
- 12 Εἰτ' Ἐλευσίς πόλις, ἐν ἣ τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν 15
τῆς Ἐλευσινίας καὶ ὁ μυστικὸς σηκόσ, ὃν κατεσκευά-
σεν Ἴκτινος ὄχλον θεάτρου δέξασθαι δυνάμενον, ὃς καὶ τὸν παρθενῶνα ἐποίησε τὸν ἐν ἀκροπόλει τῇ Ἀθη-
νᾶ, Περικλέους ἐπιστατοῦντος τῶν ἔργων· ἐν δὲ τοῖς δήμοις καταριθμεῖται ἡ πόλις. 20
- 13 Εἶτα τὸ Θριάσιον πεδῖον καὶ ὁμῶνυμος αἰγιαλὸς καὶ δῆμος· εἶθ' ἡ ἄκρα ἢ Ἀμφιάλη καὶ τὸ ὑπερκείμε-
νον λατόμιον καὶ ὁ εἰς Σαλαμίνα πορθμὸς ὅσον δι-
στάδιος, ὃν διαχοῦν ἐπειράτο Πέρξης, ἐφθῆ δὲ ἡ ναυ-
μαχία γενομένη καὶ φυγὴ τῶν Περσῶν. ἐνταῦθα δὲ 25
καὶ αἱ Φαρμακοῦσσαι, δύο νησίαι ὧν ἐν τῷ μείζονι Κίρκης τάφος δείκνυται.
- 14 Ὑπὲρ δὲ τῆς ἀκτῆς ταύτης ὄρος ἐστὶν ὃ καλεῖται Κορυδαλλός, καὶ ὁ δῆμος οἱ Κορυδαλλεῖς· εἶθ' ὁ Φώ-
ρων λιμὴν καὶ ἡ Ψυττάλεια, νησίον ἔρημον πετρῶδες 30
ὃ τινες εἶπον λήμην τοῦ Πειραιῶς· πλησίον δὲ καὶ ἡ Ἀταλάντη ὁμῶνυμος τῇ περὶ Εὐβοίαν καὶ Λοκρούς,

καὶ ἄλλο νησίον ὅμοιον τῇ Ψυτταλείᾳ καὶ τοῦτο· εἶδ' ὁ Πειραιεὺς καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς δήμοις ταττόμενος καὶ ἡ Μουννυχία.

Λόφος δ' ἐστὶν ἡ Μουννυχία χερρονησιάζων καὶ 15
 5 κοῖλος καὶ ὑπόνομος πολὺ μέρος φύσει τε καὶ ἐπίτηδες ὥστ' οἰκήσεις δέχεσθαι, στομίῳ δὲ μικρῷ τὴν εἰσοδὸν ἔχων. ὑποπίπτουσι δ' αὐτῷ λιμένας τρεῖς. τὸ μὲν οὖν παλαιὸν ἐτετείχιστο καὶ συνώκιστο ἡ Μουννυχία παραπλήσιως ὥσπερ ἡ τῶν Ῥοδίων πόλις, προσειληφύτα τῷ 10 περιβόλῳ τὸν τε Πειραιᾶ καὶ τοὺς λιμένας πλήρεις νεωρίων, ἐν οἷς καὶ ἡ ὀπλοθήκη Φίλωνος ἔργον· ἀξιὸν τε ἦν ναύσταθμον ταῖς τετρακοσίαις ναυσίν, ὧν οὐκ ἐλάττους ἐστελλον Ἀθηναῖοι. τῷ δὲ τείχει τούτῳ συνῆπτε τὰ καθειλκυμένα ἐκ τοῦ ἄστεος σκέλη· ταῦτα δ' 15 ἦν μακρὰ τείχη τετταράκοντα σταδίων τὸ μῆκος, συνάπτοντα τὸ ἄστυ τῷ Πειραιεῖ. οἱ δὲ πολλοὶ πόλεμοι τὸ τεῖχος κατήρειψαν καὶ τὸ τῆς Μουννυχίας ἔρυμα, τὸν τε Πειραιᾶ συνέστειλαν εἰς ὀλίγην κατοικίαν τὴν περὶ C.396 τοὺς λιμένας καὶ τὸ λερὸν τοῦ Διὸς τοῦ σωτήρος· τοῦ 20 δὲ λεροῦ τὰ μὲν στοῖδια ἔχει πίνακας θανμαστούς, ἔργα τῶν ἐπιφανῶν τεχνιτῶν, τὸ δ' ὕπαιθρον ἀνδριάντας. κατέσπασται δὲ καὶ τὰ μακρὰ τείχη, Λακεδαιμονίαν μὲν καθελόντων πρότερον Ῥωμαίων δ' ὕστερον, ἠνίκα Σύλλας ἐκ παλιορκίας εἶλε καὶ τὸν Πειραιᾶ καὶ τὸ ἄστυ. 25 Τὸ δ' ἄστυ αὐτὸ πέτρα ἐστὶν ἐν πεδίῳ περιουικου- 16 μένη κύκλω· ἐπὶ δὲ τῇ πέτρᾳ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς λερὸν ὃ τε ἀρχαῖος νεῶς ὃ τῆς Πολιάδος ἐν ᾧ ὁ ἄσβεστος λυχνος, καὶ ὁ παρθενῶν ὃν ἐποίησεν Ἰκτίνος, ἐν ᾧ τὸ τοῦ Φειδίου ἔργον ἐλεφάντινον ἡ Ἀθηνᾶ. ἀλλὰ γὰρ 30 εἰς πλῆθος ἐμπίπτων τῶν περὶ τῆς πόλεως ταύτης ὑμνουμένων τε καὶ διαβοωμένων ὀκνῶ πλεονάζειν, μὴ συμβῆ τῆς προθέσεως ἐκπεσεῖν τὴν γραφήν. ἐπεισι

γὰρ ὁ φησιν Ἠγησίας „ὄρῳ τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὸ πε-
 „ριττῆς τριαίνης ἐκείθι σημεῖον, ὄρῳ τὴν Ἐλευσίνα, καὶ
 „τῶν ἱερῶν γέγονα μύστης· ἐκείνο Λεωκόριον, τοῦτο
 „Θησεῖον· οὐ δύναμαι δηλῶσαι καθ' ἕνα ἕκαστον· ἢ
 „γὰρ Ἀττικὴ θεῶν αὐτοῖς καταλαβόντων καὶ 5
 „τῶν προγόνων ἡρώων“ οὗτος μὲν οὖν ἐνὸς
 ἐμνήσθη τῶν ἐν ἀκροπόλει σημεῖων, Πολέμων δ' ὁ πε-
 ριγηγητῆς τέτταρα βιβλία συνέγραψε περὶ τῶν ἀναθη-
 μάτων τῶν ἐν ἀκροπόλει· τὸ δ' ἀνάλογον συμβαίνει
 καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῆς πόλεως μερῶν καὶ τῆς χώρας· 10
 Ἐλευσινὰ τε εἰπὼν ἕνα τῶν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα δή-
 μων πρὸς δὲ καὶ τεττάρων, ὡς φασιν, οὐδένα τῶν
 ἄλλων ἀνόμακεν.

- 17 Ἐχουσι δὲ καὶ εἰ μὴ πάντες οἳ γε πολλοὶ μυθοποι-
 ῖας συχρὰς καὶ ἱστορίας· καθάπερ Ἀφιδνα μὲν τὴν τῆς 15
 Ἐλένης ἀρπαγὴν ὑπὸ Θησέως καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Διοσ-
 κούρων ἐκπόρθησιν αὐτῆς καὶ ἀνακομιδὴν τῆς ἀδελ-
 φῆς, Μαραθῶν δὲ τὸν Περσικὸν ἀγῶνα, Ῥαμνοῦς δὲ
 τὸ τῆς Νεμέσεως ξόανον, ὃ τινες μὲν Διοδότου φασὶν
 ἔργον τινὲς δὲ Ἀγορακρίτου τοῦ Παρίου, καὶ μεγέθει 20
 καὶ κάλλει σφόδρὰ κατωρθωμένον καὶ ἐνάμιλλον τοῖς
 Φειδίου ἔργοις. οὕτω δὲ καὶ Δεκέλεια μὲν τὸ ὀρμητή-
 ριον τῶν Πελοποννησίων κατὰ τὸν Δεκελεικὸν πόλε-
 μον, Φυλὴ δὲ ὅθεν ἐπήγαγε τὸν δῆμον Θρασύβουλος
 εἰς Πειραιᾶ ἀκείθεν εἰς ἄστν. οὕτω δὲ καὶ ἐπ' ἄλλων 25
 πλείονων ἔστιν ἱστορεῖν πολλά· καὶ ἔτι τὸ Λεωκόριον
 καὶ τὸ Θη[σεῖον μύθος] ἔχει, καὶ τὸ Λύκειον καὶ τὸ
 Ὀλυμπικὸν ὃ τὸ Ὀλύμπιον, ὅπερ ἡμιτελὲς
 κατέλιπε τελευτῶν ὁ ἀναθεὶς βασιλεύς· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ
 Ἀκαδημία καὶ οἱ κῆποι τῶν φιλοσόφων καὶ τὸ Ὠιδεῖον 30
 καὶ ἡ ποικίλη στοὰ καὶ τὰ ἱερά τὰ ἐν τῇ πόλ[λει πλείστα]
 ἔχοντα τεχνιτῶν ἔργα.

Πολὺ δ' ἂν πλείων εἴη λόγος, εἰ τοὺς ἀρχηγέτας^{C.397}
 τοῦ κτίσματος ἐξετάξοι τις ἀρξάμενος ἀπὸ Κέκροπος·¹⁸
 οὐδὲ γὰρ ὁμοίως λέγουσιν ἅπαντες. τοῦτο δὲ καὶ ἀπὸ
 τῶν ὀνομάτων δῆλον· Ἀκτὴν μὲν γὰρ ἀπὸ Ἀκταίω-
 5 νος φασίν, Ἀτθίδα δὲ καὶ Ἀττικὴν ἀπὸ Ἀτθίδος τῆς
 Κραναοῦ, ἀφ' οὗ καὶ Κραναοὶ οἱ ἔνοικοι, Μοφοπίαν
 δὲ ἀπὸ Μοφόπου, Ἰωνίαν δὲ ἀπὸ Ἴωνος τοῦ Ξούθου,
 Ποσειδωνίαν δὲ καὶ Ἀθήνας ἀπὸ τῶν ἐπωνύμων θεῶν.
 εἰρηται δ' ὅτι κἀνταῦθα φαίνεται τὸ τῶν Πελασγῶν
 10 ἔθνος ἐπιδημήσαν, καὶ διότι ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν Πελασ-
 γοὶ προσηγορεύθησαν διὰ τὴν πλάνην.

Ὅσφ δὲ πλεόν ἐστι τὸ φιλότιμον περὶ τὰ ἐνδοξα¹⁹
 καὶ πλείους οἱ λαλήσαντές τι περὶ αὐτῶν, τοσῶδε μεί-
 ζων ὁ ἔλεγχος, εἰ μὴ κρατῆ τις τῆς ἱστορίας· οἷον ἐν τῇ
 15 συναγωγῇ τῶν ποταμῶν ὁ Καλλίμαχος γελᾶν φησιν,
 εἰ τις θαρρεῖ γράφειν τὰς τῶν Ἀθηναίων παρθένους
 „ἀφύσσεσθαι καθαρὸν γάνος Ἡριδανοῖο,“ οὗ καὶ τὰ
 βροσκήματα ἀπόσχοιτ' ἂν. εἰσὶ μὲν νῦν αἱ πηγαὶ κα-
 θαροῦ καὶ ποτίμου ὕδατος, ὥς φασιν, ἐκτὸς τῶν Διο-
 20 χάρους καλουμένων πυλῶν πλησίον τοῦ Λυκείου· πρό-
 τερον δὲ καὶ κρήνη κατεσκευάστω τις πλησίον πολ-
 λοῦ καὶ καλοῦ ὕδατος· εἰ δὲ μὴ νῦν, τί ἂν εἴη θαυ-
 μαστόν, εἰ πάλαι πολὺ καὶ καθαρὸν ἦν ὥστε καὶ πότι-
 μον εἶναι, μετέβαλε δὲ ὕστερον; ἐν μὲν οὖν τοῖς καθ'
 25 ἕκαστα τοσοῦτοις οὖσιν οὐκ ἐνδέχεται διατρίβειν, οὐ
 μὴν οὐδὲ σιγῇ παρελθεῖν ὥστε μηδ' ἐν κεφαλαίῳ μνη-
 σθῆναι τινῶν.

Τοσαῦτ' οὖν ἀπόχη προσθείσιν ὅτι φησὶ Φι-²⁰
 λόχοφος πορθομένης τῆς χώρας ἐκ θαλάττης μὲν ὑπὸ
 30 Καρῶν ἐκ γῆς δὲ ὑπὸ Βοιωτῶν, οὓς ἐκάλουν Ἄονας,
 Κέκροπα πρῶτον εἰς δώδεκα πόλεις συνοικίσαι τὸ πλῆ-
 θος, ἃν ὀνόματα Κεκροπία Τετράπολις Ἐπακρία Δε-

κέλεια Ἐλευσίς Ἀφιδνα (λέγουσι δὲ καὶ πληθυντικῶς Ἀφιδνας) Θόρικος Βραυρῶν Κύθηρος Σφηττός Κηφισιά πάλιν δ' ὕστερον εἰς μίαν πόλιν συναγαγεῖν λέγεται τὴν νῦν τὰς δώδεκα Θεσεύς. ἐβασιλεύοντο μὲν [οὖν οἱ Ἀθηναῖοι] πρότερον, εἴτ' εἰς δημοκρατίαν μετέστησαν· τυράννων δ' ἐπιδημένων αὐτοῖς, Πεισιστράτου καὶ τῶν παίδων, ὕστερόν τε ὀλιγαρχίας γενομένης τῆς τε τῶν τετρακοσίων καὶ τῆς τῶν τριάκοντα τυράννων, οὓς ἐπέστησαν Λακεδαιμόνιοι, τούτους μὲν διεκρούσαντο ραδίως, ἐφύλαξαν δὲ τὴν δημοκρατίαν μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας. καὶ γὰρ εἴ τι μικρὸν ὑπὸ τῶν Μακεδονικῶν βασιλέων παρελυπήθησαν ὥσθ' ὑπακούειν αὐτῶν ἀναγκασθῆναι, τὸν γε ὀλοσχερῆ τύπον τῆς πολιτείας τὸν αὐτὸν διετήρουν. ἔνιοι δὲ φασὶ καὶ βέλτιστα τότε αὐτοὺς πολιτεύσασθαι δεκαετῆ χρόνον ὃν ἤρχε Μακεδόνων Κασάνδρος. οὗτος γὰρ ὁ ἀνὴρ πρὸς μὲν τὰ ἄλλα δοκεῖ τυραννικώτερος γενέσθαι, πρὸς Ἀθηναίους δὲ εὐγνώμωνησε λαβῶν ὑπήκοον τὴν πόλιν· ἐπέστησε γὰρ τῶν πολιτῶν Δημήτριον τὸν Φαληρεῖα τῶν Θεοφράστου τοῦ φιλοσόφου γνωρίμων, ὃς οὐ μόνον οὐ κατέλυσε τὴν δημοκρατίαν ἀλλὰ καὶ ἐπηνώρθωσε. δηλοῖ δὲ τὰ ὑπομνήματα ἃ συνέγραψε περὶ τῆς πολιτείας ταύτης ἐκεῖνος. ἀλλ' οὕτως ὁ φθόνος ἰσχυσε καὶ ἡ πρὸς ὀλίγους ἀπέχθεια ὥστε μετὰ τὴν Κασάνδρου τελευταίην ἠναγκάσθη 25 φυγεῖν εἰς Αἴγυπτον· τὰς δ' εἰκόνας αὐτοῦ πλείους ἢ τριακοσίας κατέσπασαν οἱ ἐπαναστάντες καὶ κατεχώνευσαν, ἔνιοι δὲ καὶ προστιθέασιν ὅτι καὶ εἰς ἀμίδας. Ῥωμαῖοι δ' οὖν παραλαβόντες αὐτοὺς δημοκρατουμένους ἐφύλαξαν τὴν αὐτονομίαν αὐτοῖς καὶ τὴν ἔλευθερίαν. ἐπιπεσῶν δ' ὁ Μιθριδατικὸς πόλεμος τυράννους αὐτοῖς κατέστησεν οὓς ὁ βασιλεὺς ἐβούλετο· τὸν

δ' ἰσχύσαντα μάλιστα τὸν Ἀριστίωνα καὶ ταύτην βιά-
 σάμενον τὴν πόλιν ἐκ πολιορκίας ἐλὼν Σύλλας ὁ τῶν
 Ῥωμαίων ἡγεμῶν ἐκόλασε, τῇ δὲ πόλει συγγνώμην
 ἔνευμε· καὶ μέχρι νῦν ἐν ἐλευθερίᾳ τέ ἐστι καὶ τιμῇ
 5 παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις.

Μετὰ δὲ τὸν Πειραιᾶ Φαληρεῖς δῆμος ἐν τῇ ἐφε- 21
 ξῆς παραλίᾳ· εἶθ' Ἀλιμουῖοι Αἰξωνεῖς Ἀλαιεῖς οἱ Αἰ-
 ξωνικοὶ Ἀναγυράσιοι· εἶτα Θοραιεῖς Λαμπρεῖς Αἰγι-
 λιεῖς Ἀναφλύστιοι Ἀζηνιεῖς· οὗτοι μὲν οἱ μέχρι τῆς
 10 ἄκρας τοῦ Σουνίου. μεταξὺ δὲ τῶν λεχθέντων δῆμων
 μακρὰ ἄκρα, πρώτη μετὰ τοὺς Αἰξωνέας Ζωστήρ, εἶτ'
 ἄλλη μετὰ Θοραϊέας Ἀστυπάλαια· ὧν τῆς μὲν πρόκει-
 ται νῆσος Φάβρα τῆς δ' Ἐλαιούσσα· καὶ κατὰ τοὺς Αἰ-
 ξωνέας δ' ἐστὶν Ὑδροῦσσα· περὶ δὲ Ἀνάφλυστόν ἐστι
 15 καὶ τὸ Πανεῖον καὶ τὸ τῆς Κωλιάδος Ἀφροδίτης ἱερὸν,
 εἰς ὃν τόπον ἐκκυμανθῆναι τὰ τελευτάτα τὰ ἐκ τῆς περὶ
 Σαλαμίνα ναυμαχίας τῆς Περσικῆς ναυαγία φασι, περὶ
 ὧν καὶ τὸν Ἀπόλλω προειπεῖν „Κωλιάδες δὲ γυναῖκες
 „ἔρετμοῖσι φρύξουσι.“ πρόκειται δὲ καὶ τούτων τῶν
 20 τόπων Βέλβινα νῆσος οὐ πολὺ ἄπωθεν καὶ ὁ Πατρό-
 κλου χάραξ· ἔρημοι δ' αἱ πλείσται τούτων.

Κάμφαντι δὲ τὴν κατὰ τὸ Σούνιον ἄκραν ἀξιόλο- 22
 γος δῆμος Σούνιον, εἶτα Θόρικος, εἶτα Ποταμὸς δῆμος
 οὕτω καλούμενος, ἐξ οὗ οἱ ἄνδρες Ποτάμιοι, εἶτα Πρα- 399
 25 σιὰ Στειριὰ Βραυρών, ὅπου τὸ τῆς Βραυρωνίας Ἀρ-
 τέμιδος ἱερὸν, [Ἀλαῖ Ἀραφη]νίδες, ὅπου τὸ τῆς Ταυ-
 ροπόλου, Μυρρινοῦς Προβάλινθος Μαραθῶν, ὅπου
 Μιλτιάδης τὰς μετὰ Δάτιος τοῦ Πέρσου δυνάμεις ἄρ-
 30 δην διέφθειρεν οὐ περιμείνας ὑστερήζοντας Λακεδαι-
 καὶ τὸν Μαραθῶνιον ταῦρον ὃν ἀνέλεε Θησεύς. μετὰ
 δὲ Μαραθῶνα Τρικόρυνθος, εἶτα Ῥαμνοῦς, [ὅπου] τὸ

τῆς Νεμέσεως ἱερὸν, εἶτα Ψαφίς ἢ τῶν Ὀρωπίων· ἐν-
 ταῦθα δέ που καὶ τὸ Ἀμφιαράειον ἔστι τετιμημένον
 ποτὲ μαντεῖον, ὅπου φυγόντα τὸν Ἀμφιάρεω, ὡς φησι
 Σοφοκλῆς, „ἐδέξατο φαγεῖσα Θηβαία κόνις ἀντοῖσιν
 „ὄπλοισι καὶ τετρωρίστω δίφρῳ.“ Ὀρωπὸς δ' ἐν ἀμφισ- 5
 βητησίμῳ γεγένηται πολλάκις· ἴδονται γὰρ ἐν μεθορίῳ
 τῆς τε Ἀττικῆς καὶ τῆς Βοιωτίας. πρόκειται δὲ τῆς παρα-
 λίας ταύτης πρὸ μὲν τοῦ Θορίκου καὶ τοῦ Σουνίου νῆ-
 σος Ἐλένη τραχέια καὶ ἔρημος, παραμῆκης ὅσον ἐξή-
 κοντα σταδίων τὸ μῆκος, ἧς φασι μεμνησθαι τὸν ποι- 10
 ητὴν ἐν οἷς Ἀλέξανδρος λέγει πρὸς τὴν Ἐλένην „οὐδ'
 „ὄτε σε πρῶτον Λακεδαιμόνος ἐξ ἐράτεινῆς [ἐπλεον]
 „ἀρπάξας ἐν ποντοπόροισι νέεσσι, νῆσῳ δ' ἐν Κρα-
 „νάῃ ἐμίγην φιλότῃ καὶ εὐνῇ.“ ταύτην γὰρ λέγει
 Κρανάην τὴν νῦν Ἐλένην ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ γενέσθαι τὴν 15
 μίξιν. μετὰ δὲ τὴν Ἐλένην ἢ Εὐβοία πρόκειται τῆς
 ἐξῆς παραλίας, ὁμοίως στενὴ καὶ μακρὰ καὶ κατὰ μῆ-
 κος τῇ ἡπίερω παραβλημένη καθάπερ ἢ Ἐλένη. ἔστι
 δ' ἀπὸ τοῦ Σουνίου πρὸς τὸ νότιον τῆς Εὐβοίας ἄκρον,
 ὃ καλοῦσι Λευκὴν ἀκτὴν, σταδίων τριακοσίων πλοῦς· 20
 ἀλλὰ περὶ Εὐβοίας με[ν λέξομεν ὕστερον], τοὺς δ' ἐν
 τῇ μεσογαίᾳ δήμους τῆς Ἀττικῆς μακρὸν εἰπεῖν διὰ τὸ
 πλήθος.

23 Τῶν δ' ὄρων τὰ μὲν ἐν ὀνόματι μάλιστα ἔστιν ὃ τε
 Ῥητιτὸς καὶ Βριλησσὸς καὶ Λυκαβηττός, ἔτι δὲ Πάρ- 25
 νης καὶ Κορυθαλλός. μαρμάρου δ' ἔστι τῆς τε Ῥητι-
 τίας καὶ τῆς Πεντελικῆς κάλλιστα μέταλλα πλησίον τῆς
 πόλεως· ὃ δ' Ῥητιτὸς καὶ μέλι ἄριστον ποιεῖ. τὰ δ'
 ἀργυρεῖα τὰ ἐν τῇ Ἀττικῇ κατ' ἀρχὰς μὲν ἦν ἀξιόλογα,
 νυνὶ δ' ἐκλείπει· καὶ δὴ καὶ οἱ ἐργαζόμενοι, τῆς με- 30
 ταλλείας ἀσθενῶς ὑπακουούσης, τὴν παλαιὰν ἐκβο-
 λάδα καὶ σκωρίαν ἀναχωνεύοντες εὕρισκον ἔτι ἐξ αὐτῆς

ἀποκαθαιρόμενον ἀργύριον, τῶν ἀρχαίων ἀπέλωσ κα-
μινευόντων. τοῦ δὲ μέλιτος ἀρίστου τῶν πάντων ὄν-
τος τοῦ Ἀττικοῦ πολὺ βέλτιστόν φασι τὸ ἐν τοῖς ἀρ-
C.400
γυρείοις, ὃ καὶ ἀκάπνιστον καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ τρόπου
5 τῆς σκευασίας.

Ποταμοὶ δ' εἰσὶν ὁ μὲν Κηφισσὸς ἐκ Τρινημέων 24
τὰς ἀρχὰς ἔχων ῥέων δὲ διὰ τοῦ πεδίου, ἐφ' οὗ καὶ ἡ
γέφυρα καὶ οἱ γεφυρισμοί, διὰ δὲ τῶν σκελῶν τῶν ἀπὸ
τοῦ ἄστεος εἰς τὸν Πειραιᾶ καθηκόντων ἐκδίδωσιν εἰς
10 τὸ Φαληρικόν, χειμαρρῶδης τὸ πλεόν, θέρους δὲ μει-
οῦται τελέως. ἔστι δὲ τοιοῦτος μᾶλλον ὁ Ἴλισσός, ἐκ
θατέρου μέρους τοῦ ἄστεος ῥέων εἰς τὴν αὐτὴν παρα-
λίαν ἐκ τῶν ὑπὲρ τῆς Ἄγρας καὶ τοῦ Λυκείου μερῶν
καὶ τῆς πηγῆς ἣν ὕμνηκεν ἐν Φαίδρῳ Πλάτων. περὶ
15 μὲν τῆς Ἀττικῆς ταῦτα.

Ἐξῆς δ' ἐστὶν ἡ Βοιωτία, περὶ ἧς λέγοντα καὶ περὶ 2
τῶν συνεχῶν ἔθνων ἀνάμνησιν ποιήσασθαι χρὴ τοῦ
σαφοῦς χάριν ὧν εἰπομεν πρότερον. [ἐλέγομ]εν δὲ
τὴν ἀπὸ Σουνίου παραλίαν μέχρι Θετταλο[νικείας] ἐπι
20 τὰς ἄρκτους τετάσθαι, μικρὸν ἐκκλίνουσαν [πρὸς δύ-
σιν καὶ] ἔχουσαν τὴν θάλατταν πρὸς ἔω, τὰ δ' ὑπερ-
[κείμενα μέρ]η πρὸς δύσιν ὡς ἂν ταινίας τινὰς διὰ τῆς
[πάσης χώρας] τεταμένας παραλλήλους· ὧν πρώτη
ἐστὶν [ἡ Ἀττικὴ σὺν τῇ] Μεγαριδί· ὡς ἂν ταινία τις, τὸ
25 μὲν ἐφθι[νὸν πλευρὸν ἔχου]σα τὴν ἀπὸ Σουνίου μέ-
χρι Ὠρωποῦ καὶίας, τὸ δ' ἐσπέριον τὸν τε
Ἴσθμὸν καὶ τὴν [Ἀλκνουίδα θάλ]ατταν τὴν κατὰ Πα-
γὰς μέχρι τῶν [τόπων τῆς Βοιωτί]ας τῶν περὶ Κρέου-
σαν· τὰ δὲ λοιπὰ [τὴν ἀπὸ Σουνίου] μέχρι Ἴσθμοῦ πα-
30 ραλίαν καὶ τὴν ὡς ἂνς ὄρεινὴν τὴν διεύ-
ρουσαν ἀπὸ τῆς [Βοιωτίας τὴν Ἀ]ττικὴν. δευτέρα δ'
ἐστὶν ἡ Βοιωτία ἀπὸ τῆς ἔω ἐπὶ δύσιν τεταμένη ταινία

τις ἀπὸ τῆς κατ' Εὐβοίαν θαλάττης ἐπὶ θάλατταν τὴν κατὰ τὸν Κρῖσαιον κόλπον, ἰσομήκης πως τῇ Ἀττικῇ ἢ καὶ ἐλάττων κατὰ μῆκος· ἀρετῇ μέντοι τῆς χώρας κάμπολυ διαφέρει.

- 2 Ἐφορος δὲ καὶ ταύτῃ κρείττω τὴν Βοιωτίαν ἀπο-
 φαίνει τῶν ὁμόρων ἔθνῶν καὶ ὅτι μόνη τριθάλαττός
 ἐστὶ καὶ λιμένων εὐπορεῖ πλειόνων, ἐπὶ μὲν τῷ Κρι-
 σαιῷ κόλπῳ καὶ τῷ Κορινθιακῷ τὰ ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ
 Σικελίας καὶ Λιβύης δεχομένη, ἐπὶ δὲ τῶν πρὸς Εὐβοίαν
 μερῶν ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Εὐρίπου σχιζομένης τῆς παρα- 10
 λίας τῇ μὲν ἐπὶ τὴν Αὐλίδα καὶ τὴν Ταναγραϊκὴν τῇ δ'
 ἐπὶ τὸν Σαλγανέα καὶ τὴν Ἀνθηδόνα, τῇ μὲν εἶναι συν-
 εχῆ τὴν κατ' Αἴγυπτον καὶ Κύπρον καὶ τὰς νήσους θά-
 λατταν τῇ δὲ τὴν κατὰ Μακεδόνας καὶ τὴν Προποντίδα
 καὶ τὸν Ἑλλήσποντον. προστίθησι δὲ ὅτι καὶ τὴν Εὐ- 15
 βοίαν τρόπον τινὰ μέρος αὐτῆς πεποίηκεν ὁ Εὐριπος
 οὕτω στενὸς ὢν καὶ γεφύρα συνεξευγμένος πρὸς αὐ-
 C.401 τὴν διπλέθρω. τὴν μὲν οὖν χώραν ἐπαινεῖ διὰ ταῦτα,
 καὶ φησὶ πρὸς ἡγεμονίαν εὐφυῶς ἔχειν, ἀγωγῇ δὲ καὶ
 παιδείᾳ μὴ χρησαμένους * ἐπεὶ μὴδὲ τοὺς ἀεὶ προϊστα- 20
 μένους αὐτῆς, εἰ καὶ [τί] ποτε κατώρθωσαν, ἐπὶ μικρὸν
 τὸν χρόνον συμμεῖναι, καθάπερ Ἐπαμεινώνδας ἔδειξε·
 τελευτήσαντος γὰρ ἐκείνου τὴν ἡγεμονίαν ἀποβαλεῖν
 εὐθύς τοὺς Θεβαίους γευσαμένους αὐτῆς μόνον· αἴ-
 τιον δὲ εἶναι τὸ λόγων καὶ ὀμιλίας τῆς πρὸς ἀνθρώ- 25
 πους ὀλιγορῆσαι, μόνης δ' ἐπιμεληθῆναι τῆς κατὰ πό-
 λεμον ἀρετῆς. ἔδει δὲ προσθεῖναι διότι τοῦτο πρὸς
 Ἑλλήνας μάλιστα χρήσιμόν ἐστιν, ἐπεὶ πρὸς γε τοὺς
 βαρβάρους βία λόγου κρείττων ἐστὶ. καὶ Ῥωμαῖοι δὲ
 τὸ παλαιὸν μὲν ἀγριωτέροις ἔθνεσι πολεμοῦντες οὐδὲν 30
 ἔδεοντο τῶν τοιούτων παιδευμάτων, ἀφ' οὗ δὲ ἤρ-
 ξαντο πρὸς ἡμερώτερα ἔθνη καὶ φύλα τὴν πραγμα-

τείαν ἔχειν, ἐπέθεντο καὶ ταύτη τῇ ἀγωγῇ καὶ κατέστησαν πάντων κύριοι.

- Ἡ δ' οὖν Βοιωτία πρότερον μὲν ὑπὸ βαρβάρων 3
ᾤκειτο Ἀδώνων καὶ Τεμμίκων ἐκ τοῦ Σουνίου πεπλα-
5 νημένων καὶ Δελέγων καὶ Γάντων· εἶτα Φοῖνικες
ἔσχον οἱ μετὰ Κάδμου, ὃς τὴν τε Καδμείαν ἐτείχισε
καὶ τὴν ἀρχὴν τοῖς ἐκγόνοις ἀπέλιπεν. ἐκεῖνοι δὲ τὰς
Θήβας τῇ Καδμείᾳ προσέκτισαν, καὶ συνεφύλαξαν τὴν
ἀρχὴν ἡγούμενοι τῶν πλείστων Βοιωτῶν ἕως τῆς τῶν
10 Ἐπιγόνων στρατείας. κατὰ δὲ τούτους ὀλίγον χρόνον
ἐκλιπόντες τὰς Θήβας ἐπανῆλθον πάλιν· ὡς δ' αὐτως
ὑπὸ Θρακῶν καὶ Πελασγῶν ἐκπεσόντες ἐν Θετταλίᾳ
συνεστήσαντο τὴν ἀρχὴν μετὰ Ἀρναίων ἐπὶ πολὺν
χρόνον, ὥστε καὶ Βοιωτοὺς κληθῆναι πάντας. εἰτ'
15 ἀνέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν, ἥδη τοῦ Αἰολικοῦ στόλου
παρεσκευασμένου περὶ Αὐλίδα τῆς Βοιωτίας, ὃν ἐστελ-
λον εἰς τὴν Ἀσίαν οἱ Ὀρέστου παῖδες. προσθέντες δὲ
τῇ Βοιωτίᾳ τὴν Ὀρχομενίαν (οὐ γὰρ ἦσαν κοινῇ πρό-
τερον, οὐδ' Ὅμηρος μετὰ Βοιωτῶν αὐτοὺς κατέλεξεν
20 ἀλλ' ἰδίᾳ, Μινύας προσαγορεύσας) μετ' ἐκείνων ἐξέ-
βαλον τοὺς μὲν Πελασγοὺς εἰς Ἀθήνας, ἀφ' ὧν ἐκλή-
θη μέρος τι τῆς πόλεως Πελασγικόν (ᾤκησαν δὲ ὑπὸ
τῷ Ἰμητῷ), τοὺς δὲ Θρακὰς ἐπὶ τὸν Παρνασσόν.
Ἰαντες δὲ τῆς Φωκίδος Ἰαν πόλιν ᾤκισαν.
- 25 Φησὶ δ' Ἐφορος τοὺς μὲν Θρακὰς ποιησαμένους 4
σπονδὰς πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς ἐπιθέσθαι νύκτωρ στρα-
τοπεδεύουσιν ὀλιγωρότερον ὡς εἰρήνης γεγυίας·
διακρουσαμένων [δ'] αὐτοὺς αἰτιωμένων τε ἅμα ὅτι
τὰς σπονδὰς παρέβαινον, μὴ παραβῆναι φάσκειν ἐκεί-
30 νους· συνθέσθαι γὰρ ἡμέρας, νύκτωρ δ' ἐπιθέσθαι. C.402
ἀφ' οὗ δὴ καὶ τὴν παροιμίαν εἰρηθεῖναι, „Θρακία παρεύ-
„ρησις.“ τοὺς δὲ Πελασγοὺς μένοντος ἐτι τοῦ πολέμου

χρηστηριασομένους ἀπελθεῖν, ἀπελθεῖν δὲ καὶ τοὺς Βοιωτοὺς· τὸν μὲν οὖν τοῖς Πελασγοῖς δοθέντα χρησμὸν ἔφη μὴ ἔχειν εἰπεῖν, τοῖς δὲ Βοιωτοῖς ἀνελεῖν τὴν προφήτιν ἀσεβήσαντας εὖ πράξειν· τοὺς δὲ θεωροὺς ὑπονόησαντας χαριζομένην τοῖς Πελασγοῖς τὴν προφήτιν 5 κατὰ τὸ συγγενὲς (ἐπειδὴ καὶ τὸ ἱερὸν Πελασγικὸν ἐξ ἀρχῆς ὑπῆρξεν) οὕτως ἀνελεῖν, ἀρπάσαντας τὴν ἀνθρωπον εἰς πυρὰν ἐμβαλεῖν ἐνθυμηθέντας, εἴτε κακουργήσασαν εἴτε μὴ, πρὸς ἀμφοτέρω ὀρθῶς ἔχειν, εἰ μὲν παρεχρηστηρίασε, κολασθείσης αὐτῆς, εἰ δ' οὐδὲν ἐκα- 10 κούργησε, τὸ προσταχθὲν αὐτῶν πραξάντων. τοὺς δὲ περὶ τὸ ἱερὸν τὸ μὲν ἀκρίτους κτείνειν τοὺς πράξαντας, καὶ ταῦτ' ἐν ἱερῷ, μὴ δοκιμάσαι, καθιστάναι δ' εἰς κρίσιν, καλεῖν δ' ἐπὶ τὰς ἱερείας, ταύτας δὲ εἶναι τὰς προφήτιδας αἱ λοιπαὶ τριῶν οὐσῶν περιῆσαν· λε- 15 γόντων δ' ὡς οὐδαμοῦ νόμος εἴη δικάζειν γυναίκας, προσελέσθαι καὶ ἄνδρας ἴσους ταῖς γυναῖξι τὸν ἀριθμὸν· τοὺς μὲν οὖν ἄνδρας ἀπογνῶναι, τὰς δὲ γυναῖκας καταγνῶναι, ἴσων δὲ τῶν ψήφων γενομένων τὰς ἀπολνούσας νικῆσαι· ἐκ δὲ τούτων Βοιωτοῖς μόνοις 20 ἄνδρας προθεσπέζειν ἐν Λαδώνῃ. τὰς μέντοι προφήτιδας ἐξηγουμένης τὸ μαντεῖον εἰπεῖν, ὅτι προστάττοι ὁ θεὸς τοῖς Βοιωτοῖς τοὺς παρ' αὐτοῖς τρίποδας * συλλέγοντας εἰς Λαδώνην πέμπειν κατ' ἔτος· καὶ δὴ καὶ ποιεῖν τοῦτο· αἰεὶ γάρ τινα τῶν ἀνακειμένων τριπόδων 25 νύκτωρ καθαιροῦντας καὶ κατακαλύπτοντας ἱματίοις ὡς ἂν λάθρα τριποδηφορεῖν εἰς Λαδώνην.

5 Μετὰ δὲ ταῦτα τὴν Αἰολικὴν ἀποικίαν συνέπραξαν τοῖς περὶ Πενθίλον, πλείστους ἐξ ἑαυτῶν συμπεμφαντες, ὥστε καὶ Βοιωτικὴν προσαγορευθῆναι. ὕστε- 30

9. post κακουργήσασαν: περὶ τῶν γυναικῶν τῶν διαστῶν

ρον δὲ χρόνοις πολλοῖς ὁ Περσικὸς πόλεμος περὶ Πλα-
 ταιᾶς γενόμενος διελυμήνατο τὴν χώραν. εἰτ' ἀνέλα-
 βον σφᾶς πάλιν ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε καὶ τῆς τῶν Ἑλλή-
 νων ἀρχῆς ἀμφισβητῆσαι Θηβαίους δυοὶ μάχαις κρα-
 5 τήσαντας Λαικεδαιμονίους. Ἐπαμεινώνδα δὲ πεσόντος
 ἐν τῇ μάχῃ ταύτης μὲν τῆς ἐλπίδος διεσφάλησαν, ὑπερ
 δὲ τῶν Ἑλλήνων ὁμως ἐπολέμησαν πρὸς Φωκέας τοὺς
 τὸ ἱερὸν συλήσαντας τὸ κοινόν. κακωθέντες δ' ὑπὸ τε C.403
 τούτου τοῦ πολέμου καὶ τῶν Μακεδόνων ἐπιθεμένων
 10 τοῖς Ἑλλησιν, ὑπὸ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ ἀπέβαλον
 τὴν πόλιν κατασκαφείσαν καὶ ἀνέλαβον ἀνακτισθεῖ-
 σαν. ἔξ ἐκείνου δ' ἤδη πράττοντες ἐνδεέστερον αἰ
 μέχρι εἰς ἡμᾶς οὐδὲ κώμης ἀξιολόγου τύπον σώζουσι·
 καὶ [αἱ] ἄλλαι δὲ πόλεις ἀνὰ λόγον πλην Ταναγρας καὶ
 15 Θεσπιῶν· αὐταὶ δ' ἱκανῶς συμμένουσι πρὸς ἐκείνας
 κρινόμεναι.

Ἐξῆς δὲ τὴν περιήγησιν τῆς χώρας ποιητέον ἀφ- 6
 ξαμένους ἀπὸ τῆς πρὸς Εὐβοίαν παραλλίας τῆς συνε-
 χοῦς τῇ Ἀττικῇ. ἀρχὴ δ' ὁ Ὠρωπὸς καὶ ὁ ἱερὸς λιμὴν
 20 ὃν καλοῦσι Δελφίνιον, καθ' ὃν ἡ καλαιὰ Ἐρέτρια ἐν
 τῇ Εὐβοίᾳ, διάπλουν ἔχουσα ἐξήκοντα σταδίων. μετὰ
 δὲ τὸ Δελφίνιον ὁ Ὠρωπὸς ἐν εἰκοσι σταδίοις· κατὰ δὲ
 τοῦτόν ἐστιν ἡ νῦν Ἐρέτρια, διάπλους δ' ἐπ' αὐτὴν
 στάδιοι τετταράκοντα.

25 Ἐἶτα Δήλιον τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκ Δήλου 7
 ἀφιδρυμένον, Ταναγραίων πολίχνην Ἀυλίδος διέχον
 σταδίους τριάκοντα, ὅπου μάχῃ λειψθέντες Ἀθηναῖοι
 προτροπάδην ἐφυγον· ἐν δὲ τῇ φυγῇ πεσόντα ἀφ' ἵπ-
 30 που Ξενοφῶντα ἰδὼν κείμενον τὸν Γρύλλου Σωκρά-
 τος ὁ φιλόσοφος στρατεύων πεζὸς τοῦ ἵππου γεγονό-
 τος ἐκποδῶν ἀνέλαβε τοῖς ὄμοις αὐτόν, καὶ ἔσωσεν ἐπὶ
 πολλοὺς σταδίους ἕως ἐπαύσατο ἡ φυγῆ.

8 *Εἶτα λιμὴν μέγας ὃν καλοῦσι Βαθὺν λιμένα· εἶθ' ἢ Ἀύλλης πετρῶδες χωρίον καὶ κώμη Ταναγραίων· λιμὴν δ' ἐστὶ πεντήκοντα πλοίοις, ὥστ' εἰκὸς τὸν ναύσταθμον τῶν Ἑλλήνων ἐν τῷ μεγάλῳ ὑπάρχει λιμῆνι. καὶ ὁ Εὐρύπος δ' ἐστὶ πλησίον ὁ Χαλκίδος, εἰς ὃν ἀπὸ 5 Σουνίου στάδιοι * ἑβδομήκοντα· ἐστὶ δ' ἐπ' αὐτῷ γέφυρα δίπλεθρος, ὡς εἶρηκα· πύργος δ' ἐκατέρωθεν ἐφέστηκεν ὁ μὲν ἐκ τῆς Χαλκίδος ὁ δ' ἐκ τῆς Βοιωτίας· διωκοδόμηται δ' εἰς αὐτοὺς σὺριγῆ. περὶ δὲ τῆς παλιγορίας τοῦ Εὐρύπου τοσοῦτον μόνον εἰπεῖν ἱκανόν, ὅτι 10 ἑπτὰκις μεταβάλλειν φασὶ καθ' ἡμέραν ἐκάστην καὶ νύκτα· τὴν δ' αἰτίαν ἐν ἄλλοις σκεπτέον.*

9 *Πλησίον δ' ἐστὶν ἐφ' ὕψους κείμενον χωρίον Σαλαγανεύς, ἐπάνυμον τοῦ ταφέντος ἐπ' αὐτῷ Σαλαγανέως ἀνδρὸς Βοιωτίου, καθηγησαμένου τοῖς Πέρσαις εἰς- 15 πλέουσιν εἰς τὸν διάπλουον τοῦτον ἐκ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου, ὃν φασὶν ἀναιρεθῆναι πρὶν ἢ τῷ Εὐρύπῳ συνάπτειν ὑπὸ τοῦ ναυάρχου Μεγαβάτου νομισθέντα κακοῦργον, ὡς ἐξ ἀπάτης ἐμβalόντα τὸν στόλον εἰς τυφλὸν τῆς θαλάττης στενωπὸν· αἰσθόμενον δὲ τὸν 20 βάρβαρον τὴν περὶ αὐτὸν ἀπάτην μεταγνώσασθαι τε καὶ ταφῆς ἀξιῶσαι τὸν ἀναιτίως ἀποθανόντα.*

C.404

10

Καὶ ἡ Γρατα δ' ἐστὶ τόπος Ὁρωποῦ πλησίον καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀμφιαράου καὶ τὸ Ναρκίσσου τοῦ Ἐρετριέως μνημα ὃ καλεῖται Σιγηλοῦ, ἐπειδὴ σιγῶσι πα- 25 ριόντες· τινὲς δὲ τῇ Τανάγρα τὴν αὐτὴν φασὶν· ἢ Ποιμανδρὶς δ' ἐστὶν ἢ αὐτὴ τῇ Ταναγρακῆ· καλοῦνται δὲ καὶ Γεφυραῖοι οἱ Ταναγραῖοι. ἐκ Κνωπίας δὲ τῆς Θηβαϊκῆς μεθιδρύ[θη κατὰ χρῆσμον] δεῦρο τὸ Ἀμφιαράειον.

30

11 *Καὶ ὁ Μυκαλησσὸς δὲ κώμη τῆς Ταναγρακῆς·*

κεῖται δὲ παρ' ὄδον [τὴν ἐκ] Θηβῶν εἰς Χαλκίδα· ὡς
 δ' αὐτως καὶ τὸ Ἄρμα, τῆς Ταναγραϊκῆς κώμη ἐρημος
 περὶ τὴν Μυκαλησσόν, ἀπὸ τοῦ Ἀμφιαράου ἄρματος
 λαβοῦσα τούνομα, ἕτερα οὔσα τοῦ Ἄρματος τοῦ κατὰ
 5 τὴν Ἀττικὴν, ὅ ἐστι περὶ Φυλὴν, δῆμον τῆς Ἀττικῆς
 ὄμορον τῇ Τανάγρα. ἐντεῦθεν δὲ ἡ παροιμία τὴν ἀρ-
 χὴν ἔσχεν ἡ λέγουσα „ὀπόταν δι' Ἄρματος ἀστράψῃ,“
 ἀστραπὴν τινα σημεϊοῦμένων κατὰ χρῆσμον τῶν λε-
 , γομένων Πυθαίστων, βλεπόντων ὡς ἐπὶ τὸ Ἄρμα καὶ
 10 τότε πεμπόντων τὴν θυσίαν εἰς Δελφοὺς ὅταν ἀστρά-
 ψαντα ἰδῶσιν· ἐτήρουν δ' ἐπὶ τρεῖς μῆνας, καθ' ἕκα-
 στον μῆνα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ νύκτας, ἀπὸ τῆς ἐσχά-
 ρας τοῦ ἀστραπαίου Διός· ἔστι δ' αὕτη ἐν τῷ τείχει
 μεταξὺ τοῦ Πυθίου καὶ τοῦ Ὀλυμπίου. περὶ δὲ τοῦ
 15 Ἄρματος τοῦ Βοιωτιακοῦ οἱ μὲν φασιν ἐκπεσόντος ἐκ
 τοῦ ἄρματος ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Ἀμφιαράου κατὰ τὸν τό-
 πον, ὅπου νῦν ἐστὶ τὸ ἱερὸν αὐτοῦ, τὸ ἄρμα ἐρημον
 ἐνεχθῆναι ἐπὶ τὸν ὀμώνυμον τόπον· οἱ δὲ τοῦ Ἀδρά-
 στου συντριβῆναι τὸ ἄρμα φεύγοντός φασιν ἐνταῦθα,
 20 τὸν δὲ διὰ τοῦ Ἀρείονος σωθῆναι. Φιλόχορος δ' ὑπὸ
 τῶν κωμητῶν σωθῆναι φησιν αὐτόν, καὶ διὰ τοῦτο
 ἰσοπολιτείαν αὐτοῖς παρὰ τῶν Ἀργείων ὑπάρξει.

Ἔστι δὲ τῷ ἐκ Θηβῶν εἰς * Ἄργος ἀνιόντι ἐν ἀρι- 12
 στερᾷ ἡ Τάναγρα κ..... ἐν δεξιᾷ κεῖται· καὶ
 25 ἡ Ἰρία δὲ τῆς Ταναγραίας νῦν ἐστὶ, πρότερον δὲ τῆς
 Θηβαίδος· ὅπου ὁ Ἰριεὺς μεμύθενται καὶ ἡ τοῦ Ὠρί-
 ωνος γένεσις, ἣν φησι Πίνδαρος ἐν τοῖς διθυράμβοις·
 κεῖται δ' ἐγγυὲς Ἀυλίδος. ἐνιοὶ δὲ τὰς Ἰστιάς Ἰρίην λέγε-
 σθαί φασι, τῆς Παρασωπίας οὔσαν ὑπὸ τῷ Κιθαιρῶνι
 30 πλησίον Ἐρυθρῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ, ἄποικον Ἰριέων,

1. post Χαλκίδα: καλοῦσι δὲ βοιωτικῶς Μυκαληττόν.

πίσμα δὲ Νυκτέως τοῦ Ἀντιόπης πατρός. εἰσὶ δὲ καὶ ἐν τῇ Ἀργείᾳ Ῥσίαι κώ[μη], οἱ δ' ἐξ αὐτῆς Ῥσιᾶται λέγονται. τῶν δ' Ἐρυθρῶν τούτων ἄποικοι αἱ ἐν Ἰωνίᾳ Ἐρυθραί. καὶ ὁ Ἐλεῶν δ' ἐστὶ κάμη Ταναγκρική, ἀπὸ τῶν ἐλαῶν ὠνομασμένη. 5

13 Μετὰ δὲ Σαλγανέα Ἀνθηδῶν πόλις λιμένα ἔχουσα, ἐσχάτη τῆς Βοιωτικῆς παραλίας τῆς πρὸς Εὐβοίᾳ, C.405καθάπερ καὶ ὁ ποιητῆς εἰρηκεν „Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατό-
„ωσαν.“ εἰσὶ μέντοι ἐτι προΐοντι μικρὸν πολίχνην δύο τῶν Βοιωτῶν, Δάρυμνά τε, παρ' ἣν ὁ Κηφισσὸς ἐκδί- 10
δωσι, καὶ ἐτι ἐπέκεινα Ἄλαι, ὁμώνυμοι τοῖς Ἀττικοῖς δήμοις. κατὰ δὲ τὴν παραλίαν ταύτην κείσθαι φασιν Αἰγὰς τὰς ἐν Εὐβοίᾳ, ἐν αἷς τὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερὸν τοῦ Αἰγαίου· ἐμνήσθημεν δ' αὐτοῦ καὶ πρότερον. δι-
αγραμμα δ' ἐστὶν ἀπὸ μὲν τῆς Ἀνθηδόνας εἰς Αἰγὰς ἑκα- 15
τὸν εἰκοσι στάδιοι, ἀπὸ δὲ τῶν ἄλλων τόπων πολὺ ἐλάττους· κείται δ' ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ τὸ ἱερὸν, ἣν δὲ ποτε καὶ πόλις· ἐγγὺς δὲ τῶν [Αἰγῶν] καὶ αἱ Ὀρόβιαι. ἐν δὲ τῇ Ἀνθηδονίᾳ Μεσσαπίον ὄρος ἐστὶν ἀπὸ Μεσ-
σάπου, ὃς εἰς τὴν Ἰαπυγίαν ἐλθὼν Μεσσαπίαν τὴν 20
χώραν ἐκάλεσεν. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ περὶ τὸν Γλαῦκον μυθεύεται τὸν Ἀνθηδόσιον, ὃν φασιν εἰς κῆτος μετα-
βαλεῖν.

14 Πλησίον δ' ἐστὶν Ἀνθηδόνας ἱεροπρεπῆς τόπος τῆς Βοιωτίας, ἰχνη πόλεως ἔχων, ὁ καλούμενος Ἴσος 25
συστέλλονται τὴν πρώτην συλλαβὴν. οἴονται δὲ τινες δεῖν γράφειν „Ἴσόν τε ζαθέην Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατό-
„σαν“ ἐκτείνοντες τὴν πρώτην συλλαβὴν ποιητικῶς διὰ τὸ μέτρον, ἀντὶ τοῦ „Νισάν τε ζαθέην.“ ἡ γὰρ Νῖσα οὐδαμοῦ φαίνεται τῆς Βοιωτίας, ὡς φησιν Ἀκολ- 30
λόδωρος ἐν τοῖς περὶ νεῶν. [ε]λή, εἰ μὴ τὴν Νῖσαν οὕτως εἰρηκεν· ἣν γὰρ ὁ Μεγαρικῆ,

ἐκεῖθεν ἀπωρισμένη πρόσ[χωρος τοῦ Κιθα]ριῶνος, ἐκλείπεται δὲ νῦν. τινὲς δὲ γράφουσι „Κρεῦσάν τε „ζαθέην,“ τὴν νῦν Κρέουσαν δεχόμενοι, τὸ τῶν Θεσπιέων ἐπίνοιον ἐν τῷ Κρισαίῳ κόλπῳ ἰδρυμένον· ἄλλοι δὲ „Φαράς τε ζαθέας.“ ἔστι δὲ τῆς τετρακωμίας τῆς περὶ Τάναγραν, Ἐλεῶνος Ἀρματος Μυκαλησσοῦ Φαρῶν. γράφουσι δὲ καὶ τοῦτο „Νῦσάν τε ζαθέην.“ κώμη δ' ἔστι τοῦ Ἐλικῶνος ἢ Νῦσα. ἢ μὲν οὖν παραλία τοιαύτη τις ἢ πρὸς Εὐβοίαν.

10 Τὰ δ' ἐξῆς ἐν τῇ μεσογαίᾳ πεδία ἔστι κοίλα πάν- 15
τοθεν ἐκ τῶν ἄλλων μερῶν ὄρεσι περιεχόμενα, τοῖς Ἀττικοῖς μὲν πρὸς νότου, πρὸς ἄρκτου δὲ τοῖς Φωκί-
κοῖς· ἀπὸ δὲ τῆς ἐσπέρας ὁ Κιθαιρῶν λοξὸς ἐμπίπτει
μικρὸν ὑπὲρ τῆς Κρισαίας θαλάττης, ἔχων τὴν ἀρχὴν
15 συνεχῆ τοῖς Μεγαρικοῖς καὶ τοῖς Ἀττικοῖς ὄρεσιν, εἰτ'
ἐπιστρέφων εἰς τὰ πεδία, πανόμενος δὲ περὶ τὴν Θη-C.406
βαίαν.

Τῶν δὲ πεδίων τούτων τὰ μὲν λιμνάζει, ποταμῶν 16
ἀναχομένων εἰς αὐτά, τῶν δ' ἐμπιπτόντων, εἴτα ἐκρύ-
20 σεις λαμβανόντων· τὰ δ' ἀνέψυκται καὶ γεωργεῖται
παντοδαπῶς διὰ τὴν εὐκαρπίαν. ὑπάντρον δὲ καὶ ση-
ραγγάδους οὔσης κατὰ βάθους τῆς γῆς, σεισμοὶ γενό-
μενοι πολλάκις ἐξαίσιοι τοὺς μὲν ἐφραξαν τῶν πόρων
τοὺς δὲ ἀνέφραξαν, τοὺς μὲν μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοὺς
25 δὲ δι' ὑπονόμων· συμβαίνει δὴ καὶ τοῖς ὕδασι τοῖς μὲν
δι' ὑπονόμων φέρεσθαι τῶν φειθρῶν τοῖς δ' ἐπιπολῆς,
τοῖς τε λιμναίοις καὶ τοῖς ποταμίοις. ἐγγωσθέντων δὲ
κατὰ βάθους τῶν πόρων αὐξῆσθαι τὰς λίμνας συμ-
βαίνει μέχρι τῶν οἰκουμένων τόπων ὥστε καὶ πόλεις
30 καταπίνεσθαι καὶ χώρας, ἀνοιχθέντων δὲ τῶν αὐτῶν
ἢ ἄλλων ἀνακαλύπτεσθαι, καὶ τοὺς αὐτοὺς τόπους
ποτὲ μὲν πλεῖσθαι ποτὲ δὲ πεξεύεσθαι, καὶ τὰς αὐ-

τὰς πόλεις ποτὲ μὲν ἐπὶ τῇ λίμνῃ ποτὲ δὲ ἄπωθεν
καίσθαι.

- 17 Διττῶς δὲ τοῦτο γίνεται· καὶ γὰρ μενουσῶν ἀκιν-
νήτων τῶν πόλεων, ὅταν ἡ αὔξησις τῶν ὑδάτων ἦττων
ἢ τῆς ὑπερχύσεως διὰ ὕψος τῶν οἰκήσεων ἢ διὰ ἀπό- 5
στασιν, καὶ διὰ ἀνοικισμόν, ὅταν τῷ πλησιασμῷ κιν-
δυνεύσαντες πολλάκις ἀπαλλαγὴν πορίσωνται τοῦ φό-
βου τὴν μετάληψιν τῶν χωρίων τῶν ἄπωθεν ἢ τῶν ἐν
ὑψει. παρακολουθεῖ δὲ τοῖς οὕτως ἀνοικισθεῖσι τὸ τὴν
αὐτὴν προσηγορίαν φυλάττουσιν, ἐτύμως πρότερον 10
λεγομένοις ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος τοπικῶς, νῦν μη-
[κέτι] λέγεσθαι ἐτύμως· Πλαταιὰς γὰρ ἀπὸ τῆς πλά-
της τῶν κωπῶν εἰρησθαι πιθανὸν καὶ Πλαταιάς τοὺς
ἀπὸ κωπηλασίας ζῶντας, ἀλλὰ νῦν ἄπωθεν τῆς λίμνης
οἰκοῦντες οὐκέτ' ἂν προσαγορευοῖντο ἐτύμως. Ἔλος 15
τε καὶ Ἐλεῶν καὶ Ελλέσιον ἐκλήθη διὰ τὸ ἐπὶ τοῖς ἔλε-
σιν ἰδρῦσθαι· νῦν δὲ οὐχ ὁμοίως ἔχει ταῦτα, ἢ ἀνοικι-
σθέντων ἢ τῆς λίμνης ἐπιπολὺ ταπεινωθείσης διὰ τὰς
ὑστερον γενομένας ἐκρῦσεις· καὶ γὰρ τοῦτο δυνατόν.
- 18 Δηλοὶ δὲ καὶ ὁ Κηφισσὸς τοῦτο μάλιστα τὴν Κω- 20
παῖδα λίμνην πληρῶν. ἀύξομένης γὰρ αὐτῆς ὥστε κιν-
δυνεύειν καταποθῆναι τὰς Κώπας, [ἄς] ὃ τε ποιητῆς
ὀνομάζει, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἡ λίμνη τὴν ἐπωνυμίαν εἰ-
ληφε, χάσμα γενηθὲν πρὸς τῇ λίμνῃ πλησίον τῶν Κω-
πῶν ἀνέωξεν ὑπὸ γῆς φειθρον ὅσον τριάκοντα σταδίων 25
καὶ ἐδέξατο τὸν ποταμόν, εἶτα ἐξέρρηξεν εἰς τὴν ἐπι-
φάνειαν κατὰ Λάρυμναν τῆς Λοκρίδος τὴν ἄνω· καὶ
γὰρ ἑτέρα ἐστίν, ἧς [ἐμνήσθη]μεν, [ἡ] Βοιωτικῆ,
ἐπὶ τῇ θαλάττῃ, ἢ προσέθεσαν Ῥωμαῖοι τὴν ἄνω. κα-
C.407λεῖται δ' ὁ τόπος Ἀγρόη· ἐστὶ δὲ καὶ λίμνη ὁμώνυμος· 30
ἐντεῦθεν δ' ἤδη ὁ Κηφισσὸς ἐκδίδωσιν ἐπὶ τὴν θά-
λατταν. τότε μὲν οὖν παυσαμένης τῆς πλημμυρίδος,

παῦλα καὶ τοῦ κινδύνου τοῖς παροικοῦσιν ὑπῆρξε,
 πλὴν τῶν ἤδη καταποθεισῶν πόλεων. πάλιν δ' ἐγγου-
 μένων τῶν πόρων, ὁ μεταλλευτὴς Κράτης ἀνὴρ Χαλ-
 κιδεὺς ἀνακαθαίρειν τὰ ἐμφράγματα ἐπαύσατο στα-
 5 σιασάντων τῶν Βοιωτῶν, καίπερ, ὡς αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς
 Ἀλέξανδρον ἐπιστολῇ φησιν, ἀνεψυγμένων ἤδη πολ-
 λῶν, ἐν οἷς οἱ μὲν τὸν Ὀρχομενὸν οἰκίσθαι τὸν ἀρ-
 χαῖον ὑπελάμβανον, οἱ δ' Ἐλευσίνα καὶ Ἀθήνας παρὰ
 τὸν Τρίτωνα ποταμὸν· λέγεται [δ' οἰκίσαι] Κέκροπα,
 10 ἠνίκα τῆς Βοιωτίας ἐπῆρξε καλουμένης τότε Ὠγγυίας,
 ἀφανισθῆναι δὲ ταύτας ἐπικλυσθείσας ὕστερον. γενέ-
 σθαι δὲ φασιν καὶ κατὰ Ὀρχομενὸν χάσμα, καὶ δεξα-
 σθαι τὸν Μέλανα ποταμὸν τὸν βέοντα διὰ τῆς Ἀλιαρ-
 τίας καὶ ποιοῦντα ἐνταῦθα τὸ ἔλος τὸ φύον τὸν ἀύλη-
 15 τικὸν κάλαμον. ἀλλ' οὗτος ἠφάνισται τελέως, εἴτε
 τοῦ χάσματος διαχέοντος αὐτὸν εἰς ἀθήλους πόρους,
 εἴτε τῶν περὶ Ἀλιάρτον ἐλῶν καὶ λιμνῶν προαναλι-
 σκόντων αὐτόν, ἀφ' ὧν ποιήεντα καλεῖ τὸν [τόπον] ὁ
 ποιητὴς „καὶ ποιήενθ' Ἀλιάρτον“ λέγων.

20 Οὗτοι μὲν οὖν ἐκ τῶν Φωκικῶν ὄρων οἱ ποταμοὶ 19
 καταφέρονται, ὧν ὁ Κηφισσοὺς ἐκ Αἰλαίας Φωκικῆς
 πόλεως τὴν ἀρχὴν λαμβάνει, καθάπερ καὶ Ὀμηρός φη-
 σιν „οἳ τε Αἰλαιαν ἔχον πηγῆς ἐπὶ Κηφισσοῦ.“ δι'
 Ἐλατείας δὲ βυεῖς μεγίστης τῶν ἐν Φωκεύσι πόλεων,
 25 καὶ διὰ Παραποταμίων καὶ Φανοτέων ὁμοίως Φωκι-
 κῶν πολισμάτων, εἰς Χαιρώνειαν τῆς Βοιωτίας πρό-
 εισιν, εἴτα διὰ τῆς Ὀρχομενίας καὶ τῆς Κορωνειακῆς
 εἰς τὴν Κωπαῖδα λίμνην ἐξίησι· καὶ ὁ Περμησοὺς δὲ
 καὶ ὁ Ὀλμειός, ἐκ τοῦ Ἐλικῶνος συμβάλλοντες ἀλλή-
 30 λοῖς, εἰς τὴν αὐτὴν ἐμπίπτουσι λίμνην τὴν Κωπαῖδα
 τοῦ Ἀλιάρτου πλη[σίον· καὶ ἄλλα] δὲ ρεύματα εἰς αὐ-
 τὴν ἐμβάλλει. ἔστι μὲν οὖν μεγάλη, τὴν περίμετρον

ἔχουσα ὀγδοήκοντα καὶ τριακοσίων σταδίων, αἱ δὲ ἐκρύψεις οὐδαμοῦ φαίνονται πλὴν τοῦ δεχομένου τὸν Κηφισὸν χάσματος καὶ τῶν ἐλῶν.

- 20 [Τῶν δὲ περι]κειμένων λιμνῶν ἔστιν ἡ τε * Τρεφία καὶ ἡ Κ[ηφισίς, ἧς] μέμνηται καὶ Ὅμηρος „ὄς ῥ' 5 „ἐν Ἐλῆ ναίεισκε μέγα πλούτοιο μεμηλῶς, λίμνη κεκλιμένος Κηφισίδι.“ οὐ γὰρ λίμνην τὴν Κωπαίδα βούλεται λέγειν, ὡς οἴονται τινες, ἀλλὰ τὴν Ἐλικὴν προσαγορευομένην ἀπὸ τῆς πλησίον κώμης ἣν καλοῦσιν Ἐλας, οὐδὲ Ἐθην, ὡς ξνιοὶ γράφουσιν „ὄς ῥ' ἐν 10 „Ἐθῆ ναίεισεν.“ ἡ μὲν γὰρ ἔστιν ἐν Λυδία „Τμῶλω C.408 „ὑπὸ νιφόνει, Ἐθῆς ἐν πίοι δῆμω,“ ἡ δὲ Βοιωτικὴ ἐπιφέρει γοῦν τῷ „λίμνη κεκλιμένος Κηφισίδι“ τὸ „πάρ δὲ οἱ ἄλλοι ναίον Βοιωτοί.“ ἡ μὲν γὰρ ἔστι μεγάλη καὶ οὐκ ἐν τῇ Θηβαΐδι, ἡ δὲ μικρά, ἐκείθεν δι' 15 ὑπονόμων πληρουμένη, κειμένη μεταξὺ Θηβῶν καὶ Ἀνθηδόνας. Ὅμηρος δ' ἐνικῶς ἐκφέρει τοτὲ μὲν ἐκτείνων τὴν πρώτην συλλαβὴν, ὡς ἐν τῷ καταλόγῳ „ἦδ' „Ἐλῆν καὶ Πεταῶνα,“ ποιητικῶς, τοτὲ δὲ συστέλλων „ὄς ῥ' ἐν Ἐλῆ ναίεισκε“ „σκυτοτόμων ὄχ' ἄριστος Ἐλῆ 20 „ἐνὶ οἰκίᾳ ναίων.“ οὐδ' ἐνταῦθα εὐ γραφόντων τινῶν Ἐθῆ ἐνι· οὐ γὰρ ὁ Αἴας ἐκ Λυδίας τὸ σάκος μετέπεμπετο.

- 21 [Αὐταὶ δ' αἱ] λίμναι τὴν τάξιν τῶν ἐφεξῆς τόπων ὑπογράφουσιν ὥστε] λόγῳ περιληφθῆναι σαφῶς, ὅτι 25 ὁ [ποιητῆς ἀτάκτως χρῆται] τοῖς ὀνόμασι τῶν τόπων τῶν τε ἀξιολόγων καὶ τῶν μῆ· καὶ] χαλεπὸν ἐν τοσούτοις καὶ ἀσήμοις τοῖς πλείστοις καὶ ἐν μεσογαίᾳ μηδαμοῦ τῇ τάξει διαπεσεῖν· ἡ παραλία δ' ἔχει τι πλεονέκτημα πρὸς τοῦτο· καὶ γνωριμώτεροι οἱ τόποι, καὶ 30

9. post προσαγορευομένην: τῇ προσφθίᾳ ὡς λυρικῆν 10. post Ἐλας: ὡς λύρας καὶ θύρας 20. post ναίεισκε: Τύχιος

ἡ θάλαττα τό γε ἐξῆς ὑπαγορεύει βέλτιον· διόπερ καὶ
 ἡμεῖς ἐκεῖθεν πειρώμ[εθα περιοδεύειν]· ἐνταῦθα δ'
 ἔασαντες τοῦτο τῷ π[οιητῇ ἀκολουθοῦντες ποιήσομεν
 τὴν] διαρῆμῃσιν, προστιθέντες ὅ τι ἂν χρήσιμον ἦ
 5 [πρὸς τὴν ὑπόθεσιν] ἡμῖν, ὑπ' ἐκείνου δὲ παραλειφθέν.
 ἄρχεται [δ' ἀπὸ τῆς Ἑρμῆ] καὶ τῆς Ἀυλίδος, περὶ ὧν
 εἰρήκαμεν.

Σχοῖνος δ' ἐστὶ χώρα τῆς Θηβαϊκῆς κατὰ τὴν ὁδὸν 22
 τὴν ἐπὶ Ἀνθηδόνης, διέχουσα τῶν Θηβῶν ὄσον πεντή-
 10 κοντα σταδίου· φεῖ δὲ καὶ ποταμὸς δι' αὐτῆς Σχοινοῦς.

Σκῶλος δ' ἐστὶ κώμη τῆς Παρασωπίας ὑπὸ τῷ 23
 Κιθαιρῶνι, δυσοίκητος τόπος καὶ τραχὺς, ἀφ' οὗ καὶ
 ἡ παροιμία „εἰς Σκῶλον μῆτ' αὐτὸς ἵναι, μῆτ' ἄλλῳ
 ἔπεσθαι.“ καὶ τὸν Πενθέα δὲ ἐνθένδε καταγόμενον
 15 διασπασθῆναί φασιν. ἦν δὲ καὶ τῶν περὶ Ὀλυμπον
 πόλεων ὁμώνυμος αὐτῇ Σκῶλος. εἴρηται δ' ὅτι Πα-
 ρασώπιοι καὶ κώμη τις καλεῖται ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ Τρα-
 χυνίᾳ, παρ' ἣν φεῖ Ἄσωπὸς ποταμὸς, καὶ ὅτι ἐν Σι-
 κυωνίᾳ ἄλλος ἐστὶν Ἄσωπὸς καὶ ἡ χώρα Ἄσωπια, δι'
 20 ἧς φεῖ.

Ὁ Ἐτεωνὸς δὲ Σκάρφη μετωνομάσθη, καὶ αὕτη 24
 δὲ τῆς Παρασωπίας. ὁ γὰρ Ἄσωπὸς καὶ ὁ Ἴσμηνὸς διὰ
 τοῦ πεδίου ρέουσι τοῦ πρὸ τῶν Θηβῶν· ἐστὶ δὲ καὶ ἡ
 Δίρκη κρήνη καὶ Πότνιαι, ἐφ' ὧν μυθεύεται τὰ περὶ C.409
 25 τὸν Ποτνιέα Γλαῦκον τὸν διασπασθέντα ὑπὸ τῶν Ποτ-
 νιάδων ἵππων τῆς πόλεως πλησίον, καὶ ὁ Κιθαιρῶν δὲ
 οὐκ ἄπωθεν τῶν Θηβῶν τελευτᾷ· παρ' αὐτὸν δὲ ὁ
 Ἄσωπὸς φεῖ, τὴν ὑπάρειαν αὐτοῦ κλύζων καὶ ποιῶν
 τοὺς Παρασωπίους εἰς κατοικίας πλείους διηρημένους,
 30 ἅπαντας δ' ὑπὸ Θηβαίοις ὄντας (ἕτεροι δ' ἐν τῇ Πλα-

20. post φεῖ: εἰσι καὶ ἄλλοι ποταμοὶ ὁμώνυμοι τῷ ποταμῷ
 τούτῳ.

ταίειον φασὶ τὸν τε Σκῶλον καὶ τὸν Ἐτεωνὸν καὶ τὰς Ἐρύθρας· καὶ γὰρ παρα[ρρεῖ] Πλαταιὰς καὶ παρὰ Τάναγραν ἐκδίδωσιν· ἐν δὲ τῇ Θηβαίων εἰσὶ καὶ αἱ Θεράπναι καὶ ὁ Τευμησσός, ὃν ἐκόσμησεν Ἀντίμαχος διὰ πολλῶν ἐπῶν, τὰς μὴ προσοῦσας ἀρετὰς διαριθ- 5 μούμενος „ἔστι τις ἡνεμόεις ὀλίγος λόφος.“ γνώριμα δὲ τὰ ἔπη.

- 25 Ἐέσπειαν δὲ λέγει τὰς νῦν Θεσπιάς, πολλῶν ὀνομάτων τῶν μὲν ἀμφοτέρως λεγομένων καὶ ἐνικῶς καὶ πληθυντικῶς, καθάπερ καὶ ἀρρενικῶς καὶ θηλυκῶς, 10 τῶν δ' ὀποτέρως. ἔστι δὲ πόλις πρὸς τῷ Ἐλικῶνι νοτιωτέρα αὐτοῦ, ἐπικειμένη δὲ τῷ Κρισαίῳ κόλπῳ καὶ αὐτῇ καὶ ὁ Ἐλικῶν· ἐπίνειον δ' ἔχουσιν αἱ Θεσπιαὶ Κρέουσαν, ἣν καὶ Κρεουσίδα καλοῦσιν. ἐν δὲ τῇ Θεσπείων ἔστι καὶ ἡ Ἄσκηρ κατὰ τὸ πρὸς Ἐλικῶνα μέρος, 15 ἢ τοῦ Ἡσιόδου πατρίς· ἐν δεξιᾷ γὰρ ἔστι τοῦ Ἐλικῶνος, ἐφ' ὑψηλοῦ καὶ τραχέος τόπου κειμένη, ἀπέχουσα τῶν Θεσπιῶν ὅσον τετταράκοντα σταδίου, ἣν καὶ κωμώδηκεν αὐτὸς ἐπιλαβόμενος τοῦ πατρός, ὅτι ἐκ Κύμης τῆς Αἰολίδος μ[ετέστη, θρασύ]τερον λέγων 20 „νάσσατο δ' ἄγχ' Ἐλικῶνος οἰζυρῇ [ἐνὶ κώμῃ], Ἄσκηρ χεῖμα κακῆ, θέρει ἀργαλέη, οὐδέ ποτ' [ἔσθλη].“ ὁ δὲ Ἐλικῶν συνεχῆς ἔστι τῇ Φωκίδι ἐκ τῶν πρὸς ἄρκτον αὐτοῦ μερῶν· μικρὰ δὲ καὶ ἐκ τῶν πρὸς ἐσπέραν κατὰ τὸν ὕστατον λιμένα τῆς Φωκίδος, ὃν καλοῦσιν ἀπὸ 25 τοῦ συμβεβηκότος μυχόν· ὑπέρεκειται γὰρ κατὰ τοῦτον μάλιστα τὸν λιμένα τοῦ Κρισαίου κόλπου καὶ ὁ Ἐλικῶν καὶ ἡ Ἄσκηρ καὶ ἔτι αἱ Θεσπιαὶ καὶ τὸ ἐπίνειον αὐτῆς ἢ Κρέουσα. τοῦτο δὲ καὶ κοιλότατον νομίζεται τὸ μέρος τοῦ Κρισαίου κόλπου καὶ ἀπλῶς τοῦ Κοριν- 30 θιακοῦ· στάδιοι δ' εἰσὶ τῆς [παραλλίας] τῆς ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ λιμένος εἰς Κρέουσαν ἐνε[νῆκοντα·] ἐντεῦ-

θεν δὲ ἑκατὸν εἰκοσιν ἕως τῆς ἄκρας ἦν [Ὀλμιάς] κα-
 λούσιν· ἐν δὲ τῷ κοιλοτάτῳ τοῦ κόλπου τοῦ [Κρισαίου
 συμ]βέβηκε τὰς Πηγὰς κείσθαι καὶ τὴν Οὐνόνην, περὶ
 ὧν εἰρήκαμεν. ὁ μὲν οὖν Ἐλικῶν οὐ πολὺ διεστηκῶς
 5 τοῦ Παρνασσοῦ ἐνάμιλλός ἐστιν ἐκείνῳ κατὰ τε ὕψος
 καὶ περιμετρον· ἄμφω γὰρ χιονόβολα τὰ ὄρη καὶ πε- C.410
 τρώδη, περιγράφεται δ' οὐ πολλῇ χώρᾳ. ἐνταῦθα δ'
 ἐστὶ τό τε τῶν Μουσῶν ἱερὸν καὶ ἡ Ἴπκου κρήνη καὶ
 τὸ τῶν Δειβηθρίδων νυμφῶν ἄντρον· ἐξ οὗ τεκμαί-
 10 ροιτ' ἂν τις Θραῦκας εἶναι τοὺς τὸν Ἐλικῶνα ταῖς Μού-
 σαις καθιερώσαντας, οἳ καὶ τὴν Πιερίδα καὶ τὸ Δεῖβη-
 θρον καὶ τὴν Πίμπλειαν ταῖς αὐταῖς θεαῖς ἀνέδειξαν·
 ἐκαλοῦντο δὲ Πίερες· ἐκλιπόντων δ' ἐκείνων Μακε-
 δόνες νῦν ἔχουσι τὰ χωρία ταῦτα. εἰρηται δ' ὅτι τὴν
 15 Βοιωτίαν ταύτην ἐπέκησάν ποτε Θραῦκες βιασάμενοι
 τοὺς Βοιωτοὺς καὶ Πελασγοὶ καὶ ἄλλοι βάρβαροι. αἱ
 δὲ Θεσπιαὶ πρότερον μὲν ἐγνωρίζοντο διὰ τὸν Ἐρωτά
 τὸν Πραξιτέλους, ὃν ἐγλυψε μὲν ἐκεῖνος, ἀνέθηκε δὲ
 Γλυκέρα ἡ ἑταῖρα Θεσπιεῦσιν ἐκείθεν οὔσα τὸ γένος,
 20 λαβοῦσα δᾶρον παρὰ τοῦ τεχνίτου. πρότερον μὲν οὖν
 ὀψόμενοι τὸν Ἐρωτά τινες ἀνέβαινον ἐπὶ τὴν Θεσπειαν
 ἄλλως οὐκ οὔσαν ἀξιοθέατον, νυνὶ δὲ μόνῃ συνέστηκε
 τῶν Βοιωτικῶν πόλεων καὶ Τάναγρα· τῶν δ' ἄλλων
 ἐρείπια καὶ ὀνόματα λέλειπται.

25 [Μετ]ὰ δὲ Θεσπιάς καταλέγει Γραΐαν καὶ Μυκα- 26
 [λησσόν, περ]ὶ ὧν εἰρήκαμεν· ὡς δ' αὐτως καὶ περὶ
 τῶν [ἄλλων „οἱ τ'] ἄμφ' Ἄρμ' ἐνέμοντο καὶ Εἰλέσιον
 „καὶ Ἐρόθρας, [οἱ τ' Ἐλεῶν'] εἶχον ἡδ' Ἴλην καὶ Πε-
 „τεῶνα.“ Πετεῶν δὲ κόμη τῆς Θηβαΐδος ἐγγὺς τῆς
 30 ἐπ' Ἀνθηδόνα ὁδοῦ, ἡ δ' Ὀκαλέη μέση Ἀλιάρτου καὶ
 Ἀλαλκομενίου ἑκατέρου τριάκοντα σταδίους ἀπέχου-
 σα· παραρρεῖ δ' αὐτὴν ποτάμιον ὁμώνυμον. Μεδεῶν

δ' ὁ μὲν Φωκικὸς ἐν τῷ Κρισαίῳ κόλῳ, διέχων Βοιωτίας σταδίους ἑκατὸν ἐξήκοντα, ὁ δὲ Βοιωτικὸς ἀπ' ἐκείνου κέκληται, πλησίον δ' ἐστὶν Ὀγγηστοῦ ὑπὸ τῷ Φοινικίῳ ὄρει, ἀφ' οὗ καὶ μετωνόμασται Φοινικίς· τῆς δὲ Θηβαίας καὶ τοῦτο λέγεται, [ὑπ' ἐνί]ων δὲ τῆς Ἀλ- 5
αρτίας καὶ Μεδεῶν καὶ Ὠκαλέα.

27 *Εἰτά* φησι „Κάπας Εὐτρησίην τε πολυτρήρωνά τε „Θίσβην.“ περὶ μὲν οὖν Κωπῶν εἰρηται· προσάρκτιος δέ ἐστιν ἐπὶ τῇ Κωπαίδι λίμνῃ· αἱ δ' ἄλλαι κύκλω εἰσὶν αἶθε, Ἀκραϊφίαι Φοινικίς Ὀγγηστός Ἀλιάρτος Ὠκα- 10
λέα Ἀλαλκομεναὶ Τιλφούσιον Κορώνεια. καὶ τό γε C.411 παλαιὸν οὐκ ἦν τῆς λίμνης κοινὸν ὄνομα, ἀλλὰ καθ' ἐκάστην πρὸς αὐτῇ κατοικίαν ἐκείνης ἐπώνυμος ἐλέγετο, Κωπαῖς μὲν τῶν Κωπῶν, Ἀλιαρτίς δὲ Ἀλιάρτου, καὶ οὕτως ἐπὶ τῶν ἄλλων, ὕστερον δ' ἢ πᾶσα Κωπαῖς 15
ἐλέχθη κατ' ἐπικράτειαν· κοιλώτατον γὰρ τοῦτο τὸ χωρίον. Πίνδαρος δὲ καὶ Κηφισίδα καλεῖ ταύτην· παρατίθησι γοῦν τὴν Τιλφῶσσαν κρήνην ὑπὸ τῷ Τιλφωσίῳ ὄρει ῥέουσαν πλησίον Ἀλιάρτου καὶ Ἀλαλκομενῶν, ἐφ' ἣ τὸ Τειρεσίου μνήμα· αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ 20
τοῦ Τιλ[φωσίου] Ἀπόλλω]νος ἱερόν.

28 Ὁ δὲ ποιητὴς ἐφεξῆς ταῖς Κάπαις Εὐτρησίην τίθησι κωμίον Θεσπιέων· ἐνταῦθά φησι Ζῆθου καὶ Ἀμφίονα οἰκῆσαι πρὶν βασιλεῦσαι Θηβῶν. ἡ δὲ Θίσβη Θίσβαι νῦν λέγονται, οἰκεῖται δὲ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θα- 25
λάττης ὁμορον Θεσπιεῦσι τὸ χωρίον καὶ τῇ Κορωνειακῇ, ὑποπεπτωκὸς ἐκ τοῦ νοτίου μέρους τῷ Ἐλικῶνι καὶ αὐτό· ἐπίνειον δ' ἔχει πετρῶδες περιστερῶν μεστών, ἐφ' οὗ φησιν ὁ ποιητὴς „πολυτρήρωνά τε Θί-
„σβην.“ πλοῦς δ' ἐστὶν ἐνθὲνδε εἰς Σικυῶνα σταδίων 30
ἑκατὸν ἐξήκοντα.

29 Ἐξῆς δὲ Κορώνειαν καταλέγει καὶ Ἀλιάρτον καὶ

Πλαταιὰς καὶ Γλίσσαντα. ἡ μὲν οὖν Κορωνεία ἐγγύς τοῦ Ἐλικῶνός ἐστιν ἐφ' ὕψους ἰδρυμένη, κατελάβοντο δ' αὐτὴν ἐπανιόντες ἐκ τῆς Θετταλικῆς Ἄρνης οἱ Βοιωτοὶ μετὰ τὰ Τρωακά, ὅτε περ καὶ τὸν Ὀρχομενὸν 5 ἔσχον· κρατήσαντες δὲ τῆς Κορωνείας ἐν τῷ πρὸ αὐτῆς πεδίῳ τὸ τῆς Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς ἱερὸν ἰδρῦσαντο ὁμώνυμον τῷ Θετταλικῷ, καὶ τὸν παραρρέοντα ποταμὸν Κουάριον προσηγόρευσαν ὁμοφώνως τῷ ἐκεῖ. Ἀλκαῖος δὲ καλεῖ Κωράλιον λέγων „[ᾧ] ν]ασσ' Ἀθανάα 10 „πολε[μηδόκος], ἃ ποι Κορωνίας ἐπιλατῶ ναύω πάροι- „θεν ἀμφι[βαίνεις] Κωραλίω ποταμῷ παρ' ὄχθαις.“ ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ Παμβοιωτῖα συνετέλουν· συγκαθι- δρῶνται δὲ τῇ Ἀθηνᾷ ὁ Ἄιδης κατὰ τινα, ὡς φασι, μυ- στικὴν αἰτίαν. οἱ μὲν οὖν ἐν τῇ Κορωνείᾳ Κορώνιοι 15 λέγονται, οἱ δ' ἐν τῇ Μεσσηνιακῇ Κορωναιεῖς.

Ἀλῖαρτος δὲ νῦν οὐκέτι ἐστὶ κατασκαφεῖσα ἐν τῷ 30 πρὸς Περσείᾳ πολέμῳ, τὴν χώραν δ' ἔχουσιν Ἀθηναῖοι δόντων Ῥωμαίων. ἔκειτο δὲ ἐν στενωῷ χωρίῳ μεταξὺ ὑπερκειμένου ὄρους καὶ τῆς Κωπαίδος λίμνης πλησίον 20 τοῦ Περμησσοῦ καὶ τοῦ Ὀλμειοῦ καὶ τοῦ ἔλους τοῦ φύοντος τὸν αὐλητικὸν κάλαμον.

Πλαταιαὶ δὲ, ἃς ἐνικῶς εἶπεν ὁ ποιητής, ὑπὸ τῷ 31 Κιθαιρωνί εἰσὶ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ Θηβῶν κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν εἰς Ἀθήνας καὶ Μέγαρα ἐπὶ τῶν ὄρων τῶν C.412 25 τῆς Ἀττικῆς καὶ τῆς Βοιωτίας. [αὶ] γὰρ Ἐλευθεραὶ πλη- σίον, ἃς οἱ μὲν [τῆς Ἀττικῆς, οἱ δὲ] τῆς Βοιωτίας φα- σίν. εἰρηται δ' ὅτι παραρρεῖ τὰς Πλαταιὰς ὁ Ἄσωπός. ἐνταῦθα Μαρδόνιον καὶ τὰς τριάκοντα μυριάδας Περ- 30 σῶν αἰ τῶν Ἑλλήνων δυνάμεις ἄρδην ἠφάνισαν· ἰδρῦ- σαντό τε Ἐλευθερίον Διὸς ἱερὸν καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν στεφανίτην ἀπέδειξαν, Ἐλευθέρια προσαγορευόμεναι· ταφὴ τε δεικνύται δημοσίᾳ τῶν τελευτησάντων ἐν τῇ

μάχη. ἔστι δὲ καὶ ἐν τῇ Σικυωνία δῆμος Πλαταιαί, ὅθεν περ ἦν Μνασάλκης ὁ ποιητής. Γλίσσαντα δὲ λέγει κατοικίαν ἐν τῷ Ἰπάτῳ ὄρει ὃ ἔστιν ἐν τῇ Θηβαϊκῇ πλησίον Τευμησσοῦ καὶ τῆς Καδμείας, ᾧ ὑποπίπτει τὸ Ἀόνιον καλούμενον πεδῖον, ὃ διατείνει [εἰς 5 τὴν Καδμείαν] ἀπὸ τοῦ Ἰπάτου ὄρους.

32 Τὸ δ' οὕτω ρηθέν „οἱ θ' ὑπὸ Θήβας εἶχον“ οἱ μὲν δέχονται πολλιδίον τι Ἰποθήβας καλούμενον, οἱ δὲ τὰς Ποτυίας· τὰς γὰρ Θήβας ἐκλεισθηθεὶς διὰ τὴν τῶν Ἐπιγόνων στρατείαν καὶ μὴ μετασχεῖν τοῦ Τρωικοῦ 10 πολέμου· οἱ δὲ μετασχεῖν μὲν οἴκειν δὲ ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ τότε ἐν τοῖς ἐπιπέδοις χωρίοις μετὰ τὴν τῶν Ἐπιγόνων ἄφοδον, τὴν Καδμείαν ἀδυνατοῦντας ἀνακτίσαι· ἐπεὶ δὲ ἡ Καδμεία ἐκαλεῖτο Θῆβαι, ὑπὸ Θήβας εἶπειν ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τῇ Καδμείᾳ οἰκοῦντας τὸν ποιητὴν 15 τοὺς τότε Θηβαίους.

33 Ὀγγηστός δ' ἔστιν, ὅπου τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνέηγετο ἐν τῇ Ἀλιαρτία πρὸς τῇ Κωπαίδι λίμνῃ καὶ τῷ Τηνερικῷ πεδίῳ, ἐν ᾧ ψεὶ κείμενος ψιλός, ἔχων Ποσειδῶνος ἱερὸν καὶ αὐτὸ ψιλόν. οἱ δὲ ποιηταὶ κοσμοῦσιν, 20 ἄλση καλοῦντες τὰ ἱερὰ πάντα κἄν ἡ ψιλὰ τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ τοῦ Πινδάρου περὶ τοῦ Ἀπόλλωνος λεγόμενον „[δι]νηθεῖς ἐπήει γὰρ τε καὶ θάλασσαν, καὶ σκοπιασιν „[μεγάλαι]ς ὄρεων ὑπερ ἔστα, καὶ μνηχὺς * δεινάσατο „βαλλό[μενος] κρηπίδας ἀλσέων.“ οὐκ εὔθ' ὁ Ἄλ- 25 καλός, ὥσπερ τὸ τοῦ ποταμοῦ ὄνομα παρέτρεψε τοῦ Κουαρίου, οὕτω καὶ τοῦ Ὀγγηστοῦ κατέψευσται πρὸς ταῖς ἐσχατιαῖς τοῦ Ἐλικῶνος αὐτὸν τιθεῖς· ὃ δ' ἔστιν C.413 ἄπωθεν ἱκανῶς τούτου τοῦ ὄρους.

34 Τὸ δὲ Τηνερικὸν πεδῖον ἀπὸ Τηνέρου προσηγό- 30

2. post ποιητής: Μνασάλκης τὸ μνᾶμα τῷ Πλαταιάδα.

4. post Καδμείας: γεώλοφα καλεῖται θρία

ρευται· μυθεύεται δ' Ἀπόλλωνος υἱὸς ἐκ Μελίας, προφήτης τοῦ μαντείου κατὰ τὸ Πιῶνον ὄρος, ὃ φησιν εἶναι τρικόρυφον ὁ αὐτὸς ποιητῆς „καὶ ποτε τὸν τρι-
 „κάρανον Πτωίου κευθμῶνα κατέσχεθε“ καὶ τὸν Τή-
 5 νερον καλεῖ „ναοπόλον μάντιν δαπέδοισιν ὁμοκλέα.“
 ὑπέρεκται δὲ τὸ Πιῶνον τοῦ Τηνερικουῦ πεδίου καὶ τῆς Κωπαίδος λίμνης πρὸς Ἀκραίφιῳ· Θεβαίων δ' ἦν τό τε μαντεῖον καὶ τὸ ὄρος· τὸ δ' Ἀκραίφιον καὶ αὐτὸ κεῖται ἐν ὕψει. φασὶ δὲ τοῦτο καλεῖσθαι Ἄρνην ὑπὸ
 10 τοῦ ποιητοῦ, ὁμώνυμον τῇ Θετταλικῇ.

Οἱ δὲ φασὶ καὶ τὴν Ἄρνην ὑπὸ τῆς λίμνης κατα- 35 ποθῆναι καὶ τὴν Μίδειαν. Ζηνόδοτος δὲ γράφων „οἱ „δὲ πολυστάφυλον Ἄσκηρην ἔχον,“ οὐκ ἔοικεν ἐντυ- χόντι τοῖς ὑπὸ Ἡσιόδου περὶ τῆς πατρίδος λεχθεῖσι καὶ
 15 τοῖς ὑπ' Εὐδόξου πολὺ χεῖρω λέγοντος περὶ τῆς Ἄσκηρος. πῶς γὰρ ἂν τις πολυστάφυλον τὴν τοιαύτην ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγεσθαι πιστεύσειεν; οὐκ εὖ δὲ οὐδὲ οἱ Τάρ- νην ἀντὶ τῆς Ἄρνης γράφοντες· οὐδὲ γὰρ μία δείκνυ-
 20 ται Τάρνη παρὰ τοῖς Βοιωτοῖς, ἐν δὲ Ἀνδοῖς ἐστίν, ἧς καὶ Ὀμηρος μέμνηται „Ἴδομενεὺς δ' ἄρα Φαιστού „ἐνήρατο Μήνονος υἱὸν Βώρου, ὃς ἐκ Τάρνης ἐριβώ- „λακος εἰληλούθει.“ λοιπαὶ δ' εἰσὶ τῶν μὲν περικειμέ-
 νων τῇ λίμνῃ αἷ τε Ἀλαλκομεναὶ καὶ τὸ Τιλφάσσιον, τῶν δ' ἄλλων Χαιρώνεια καὶ Λεβιάδεια καὶ Λεῦκτρα,
 25 περὶ ὧν ἄξιον μνησθῆναι.

Ἀλαλκομενῶν τοίνυν μέμνηται ὁ ποιητῆς, ἀλλ' 36 οὐκ ἐν καταλόγῳ „Ἥρη τ' Ἀργεῖη καὶ Ἀλαλκομενηὶς Ἀθήνη.“ ἔχει δ' ἀρχαίου ἱερὸν Ἀθηναῖς σφόδρα τιμώμε-
 νον, καὶ φασὶ γε τὴν θεὸν γεγενῆσθαι ἐνθάδε, καθά-
 30 περ καὶ τὴν Ἥραν ἐν Ἀργεῖ, καὶ διὰ τοῦτο τὸν ποιητὴν ὡς ἀπὸ πατρίδων τούτων ἀμφοτέρως οὕτως ὀνομάσαι. διὰ τοῦτο δ' ἴσως οὐδ' ἐν τῷ καταλόγῳ μέμνηται τῶν.

ἐνταῦθα ἀνδρῶν, ἐπειδὴ ἱεροὶ ὄντας παρῆντο τῆς στρατείας. καὶ γὰρ καὶ ἀπόρθητος αἰεὶ διετέλεσεν ἡ πόλις, οὔτε μεγάλη οὔσα οὔτ' ἐν εὐερκαίῳ χωρίῳ κειμένη, ἀλλ' ἐν πεδίῳ· τὴν δὲ θεὸν σεβόμενοι πάντες ἀπέχοντο πάσης βίας, ὥστε καὶ Θηβαῖοι κατὰ τὴν τῶν 5 Ἐπιγόνων στρατείαν ἐκλιπόντες τὴν πόλιν ἐκεῖσε λέγονται καταφεύγειν καὶ εἰς τὸ ὑπερκείμενον ὄρος ἐρυμνὸν τὸ Τιλφᾶσιον; ὑφ' ᾧ Τιλφᾶσσα κρήνη καὶ τὸ τοῦ Τειρεσίου μνημα ἐκεῖ τελεντήσαντος κατὰ τὴν φυγῆν.

C.414
37

Χαιρώνεια δ' ἐστὶν Ὀρχομενοῦ πλησίον, ὅπου Φίλιππος ὁ Ἀμύντου μάχῃ μεγάλη νικήσας Ἀθηναίους τε καὶ Βοιωτοὺς καὶ Κορινθίους κατέστη τῆς Ἑλλάδος κύριος· δείκνυται δὲ κἀνταῦθα ταφή τῶν πεσόντων ἐν τῇ μάχῃ δημοσία· περὶ δὲ τοὺς τόπους τοὺς αὐτοὺς 15 καὶ Ῥωμαῖοι τὰς Μιθριδάτου δυνάμεις πολλῶν μυριάδων κατηγωνίσαντο, ὥστ' ὀλίγους ἐπὶ θάλατταν σωθέντας φυγεῖν ἐν ταῖς ναυσί, τοὺς δ' ἄλλους τοὺς μὲν ἀπολέσθαι τοὺς δὲ καὶ ἀλῶναι.

38

Λεβάδεια δ' ἐστὶν, ὅπου Διὸς Τροφῶνιου μαν- 20 τελον ἴδρυται, χάσματος ὑπονόμου κατάβασιν ἔχον, καταβαίνει δ' αὐτὸς ὁ χρηστηριαζόμενος· κεῖται δὲ μετὰ τὸ τοῦ Ἑλικῶνος καὶ τῆς Χαιρωνείας, Κορωνείας πλησίον.

39

Τὰ δὲ Λεῦκτρα ἐστὶν, ὅπου Λακεδαιμονίους μέ- 25 γάλῃ μάχῃ νικήσας Ἐπαμεινώνδας ἀρχὴν εὔρετο τῆς καταλύσεως αὐτῶν· οὐκέτι γὰρ ἔξ ἐκείνου τὴν τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίαν ἀναλαβεῖν ἰσχυσαν ἦν εἶχον πρότερον, καὶ μάλιστ' ἐπειδὴ καὶ τῇ δευτέρᾳ συμβολῇ τῇ περὶ Μαντινείαν κακῶς ἔπραξαν, τὸ μέντοι μὴ ὑφ' 30 ἑτέροις εἶναι καίπερ οὕτως ἐπταικόσι συνέμεινε μέχρι τῆς Ῥωμαίων ἐπικρατείας· καὶ παρὰ τούτοις δὲ τιμᾶ-

μενοι διατελοῦσι διὰ τὴν τῆς πολιτείας ἀρετὴν. δεικνύνται δὲ ὁ τόπος οὗτος κατὰ τὴν ἐκ Πλαταιῶν εἰς Θεσπιάς ὁδόν.

Ἐξῆς δ' ὁ ποιητὴς μέμνηται τοῦ τῶν Ὀρχομε- 40
 5 νύων καταλόγου, χωρίζων αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ Βοιωτικῆς
 κοῦ ἔθνους. καλεῖ δὲ Μινύειον τὸν Ὀρχομενὸν ἀπὸ
 ἔθνους τοῦ Μινυῶν· ἐντεῦθεν δὲ ἀποικῆσαι τινὰς
 τῶν Μινυῶν εἰς Ἴωλκόν φασι, ὅθεν τοὺς Ἀργο-
 ναύτας Μινύας λεχθῆναι. φαίνεται δὲ τὸ παλαιὸν
 10 καὶ πλουσία τις γεγονυῖα πόλις καὶ δυναμένη μέγα·
 τοῦ μὲν οὖν πλοῦτου μάρτυς καὶ Ὀμηρος· δια-
 ριθιμώμενος γὰρ τοὺς τόπους τοὺς πολυχρηματή-
 σαντάς φησιν „οὐδ' ὅσ' ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσσεται,
 „οὐδ' ὅσα Θήβας Αἴγυπτιας.“ τῆς δυνάμεως δέ, ὅτι
 15 Θηβαῖοι δασμὸν ἐτέλουν τοῖς Ὀρχομενίοις καὶ Ἐργίνοφ
 τῷ τυραννοῦντι αὐτῶν, ὃν ὑφ' Ἡρακλέους καταλυ-
 θῆναί φασι. Ἐτεοκλῆς δέ, τῶν βασιλευσάντων ἐν
 Ὀρχομενῷ τις, Χαρίτων ἱερὸν ἰδρυσάμενος πρῶτος
 ἀμφοτέρω ἐμφαίνει, καὶ πλοῦτον καὶ δύναμιν, ὃς
 20 εἰτ' ἐν τῷ λαμβάνειν χάριτας εἰτ' ἐν τῷ διδόναι
 κατορθῶν εἴτε καὶ ἀμφοτέρω, τὰς θεὰς ἐτίμησε C. 415
 ταύτας. λέγουσι δὲ τὸ χωρίον, ὅπερ ἡ λίμνη κατέ-

22. post ταύτας: ἀνάγκη γὰρ πρὸς εὐεργεσίαν εὐφροῆ γε-
 νόμενον ἐκεῖνον πρὸς τὴν τῶν θεῶν τούτων ὀρμηθεῖν τιμὴν, ὥστε
 ταύτην μὲν ἐκέκτητο ἤδη τὴν δύναμιν. ἀλλὰ πρὸς ταύτην καὶ
 χρημάτων ἔδει· οὔτε γὰρ μὴ ἔχων τις πολλὰ διδοίη ἂν πολλὰ,
 ὃ τε [μὴ] λαμβάνων πολλὰ οὐκ ἂν ἔχοι πολλά· εἰ δ' ἀμφοτέρω συν-
 ἔχει, τὴν ἀμοιβὴν ἔχει. τὸ γὰρ κενούμενον ἅμα καὶ πληρούμενον
 πρὸς τὴν χρεῖαν αἰετὴ πληρὸς ἐστίν, ὃ δὲ διδοὺς μὲν μὴ λαμβάνων
 δὲ οὐδ' ἂν ἐπι θάτερα κατορθοίη· παύσεται γὰρ διδοὺς ἐπι-
 λείποντος τοῦ ταμείου, παύσονται δὲ καὶ οἱ διδόντες τῷ λαμβά-
 νοντι μόνον, χαριζομένω δὲ μηδὲν, ὥστ' οὐδ' οὗτος ἐτέρως ἂν
 κατορθοίη. ὁμοία δὲ καὶ περὶ δυνάμεως λέγοιτ' ἂν, χωρὶς δὲ
 τοῦ κεινοῦ λόγου διότι „τὰ χρήματ' ἀνθρώποισι τιμιώτατα, δύ-
 „ναμὴν τε πλείστην τῶν ἐν ἀνθρώποισι ἔχει,“ καὶ ἐκ τῶν καθ'

χει νῦν ἢ Κοπαῖς, ἀνεψύχθαι πρότερον καὶ γεω-
γρῆσθαι παντοδαπῶς ὑπὸ τοῖς Ὀρχομενίοις ὃν πλη-
σίον οἰκοῦσι· καὶ τοῦτ' οὖν τεκμήριον τοῦ πλοῦτου
τιθείασι.

41 Τὴν δ' Ἀσπληδόνα χωρὶς τῆς πρώτης συλλαβῆς 5
ἐκάλουν τινές· εἴτ' Εὐδσίελος μετωνομάσθη καὶ αὐτὴ
καὶ ἡ χώρα, τάχα τι ἰδίωμα προσφερομένη ἐκ τοῦ δει-
λινοῦ κλίματος οἰκείου τοῖς κατοικοῦσι, καὶ μάλιστα
τὸ εὐχήμερον. διέχει δὲ τοῦ Ὀρχομενοῦ στάδια εἰκοσι-
μεταξὺ δ' ὁ Μέλας ποταμός. 10

C.416
42 Ἐπέρεται δ' Ὀρχομενίας ὁ Πανοπεύς, Φωκικὴ 15
πόλις, καὶ Ἰάμπολις· τούτοις δ' ὁμορεῖ Ὀποῦς, ἡ τῶν
Λοκρῶν μητρόπολις τῶν Ἐπικνημιδίων. πρότερον μὲν
οὖν οἰκείσθαι τὸν Ὀρχομενόν φασιν ἐπὶ πεδίῳ, ἐπιπο-
λαζόντων δὲ τῶν ὑδάτων ἀνοικισθῆναι πρὸς τὸ Ἀκόν- 15
τιον ὄρος, παρατείνον ἐπὶ ἐξήκοντα σταδίους μέχρι
Παραποταμίων τῶν ἐν τῇ Φωκίδι. Ἰστοροῦσι δὲ τοὺς
ἐν τῷ Πόντῳ καλουμένους Ἀχαιοὺς ἀποίκους Ὀρχομε-
νίων εἶναι τῶν μετὰ Ἰαλμένου πλανηθέντων· ἐκείσε
μετὰ τὴν τῆς Τροίας ἄλωσιν. καὶ περὶ Κάρυστον δ' ἦν 20

ἔκαστα σκοπεῖν δεῖ. μάλιστα γὰρ τοὺς βασιλέας δύνασθαι φα-
μεν· διόπερ καὶ δυνάστας προσαγορευόμεν. δύνανται δ' ἄγον-
τες ἐφ' ἃ βούλονται τὰ πλήθη διὰ πειθούς ἢ βίας. πείθουσι μὲν
οὖν δι' εὐεργεσίας μάλιστα· οὐ γὰρ ἢ γε διὰ τῶν λόγων ἐστὶ
βασιλική, ἀλλ' αὐτὴ μὲν δητορικὴ· βασιλικὴν δὲ πειθῶ λέγομεν,
ὅταν εὐεργεσίαις φέρωσι καὶ ἄγωσιν ἐφ' ἃ βούλονται· πείθουσι
μὲν δὴ δι' εὐεργεσιῶν, βιάζονται δὲ διὰ τῶν ὀπλων. ταῦτα δ'
ἄμφω χορημάτων ὄντι· καὶ γὰρ στρατιὰν ἔχει πλείστην ὁ
[πλείστην] τρέφειν δυνάμενος, καὶ εὐεργετεῖν δύναται πλείστον
ὁ πλείστα κερτημένος.

9. post εὐχήμερον: ψυχρότατα μὲν γὰρ τὰ ἄκρα τῆς ἡμέ-
ρας ἐστὶ, τούτων δὲ τὸ δειλινὸν τοῦ ἑσθινοῦ ψυχρότερον· εἰς
ἐπίτασιν γὰρ ἄγει πλησιάζον τῇ νυκτί, τὸ δ' εἰς ἄνεσιν ἀφιστά-
μενον τῆς νυκτός. ἴαμα δὲ τοῦ ψύχους ὁ ἥλιος· τὸ οὖν ἠλιαζό-
μενον πλείστον ἐν τῷ ψυχροτάτῳ καιρῷ εὐχήμερωτάτων.

τις Ὀρχομενός. εὖ γὰρ τὴν τοιαύτην ὕλην ὑποβεβλή-
 κασιν ἡμῖν οἱ τὰ περὶ τῶν νεῶν συγγράψαντες, οἷς
 ἀκολουθοῦμεν ὀτανόματα λέγωσι πρὸς τὴν ἡμετέραν
 ὑπόθεσιν.

5 Μετὰ δὲ τὴν Βοιωτίαν καὶ τὸν Ὀρχομενὸν ἡ Φω- 8
 κίς ἐστὶ πρὸς ἄρκτον παραβεβλημένη τῇ Βοιωτίᾳ πα-
 ραπλησίως ἀπὸ θαλάττης εἰς θάλατταν τό γε παλαιόν.
 ὁ γὰρ Δαφνοῦς ἦν τότε τῆς Φωκίδος, σκίζων ἐφ' ἐκά-
 τερα τὴν Λοκρίδα καὶ μέσος τακτόμενος τοῦ τε Ὀπου-
 10 τίου κόλπου καὶ τῆς τῶν Ἐπικνημιδίων παραλλίας· νῦν
 δὲ Λοκρῶν ἐστὶν ἡ χώρα (τὸ δὲ πόλισμα κατέσκαπται),
 ὥστ' οὐδ' ἐκεῖ καθήκει οὐκέτι μέχρι τῆς πρὸς Εὐβοίᾳ
 θαλάττης ἡ Φωκίς, τῷ δὲ Κρισαίῳ κόλπῳ συνήπται.
 αὐτὴ γὰρ ἡ Κρίσα τῆς Φωκίδος ἐστὶν ἐπ' αὐτῆς ἰδρυ-
 15 μένη τῆς θαλάττης καὶ Κίρρα καὶ Ἀντικύρα καὶ τὰ
 ὑπὲρ αὐτῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ συνεχῆ κείμενα χωρία πρὸς
 τῷ Παρνασσῷ, Δελφοὶ τε καὶ Κίρφισ καὶ Δαυλῖς καὶ
 αὐτὸς ὁ Παρνασσὸς τῆς τε Φωκίδος ὦν καὶ ἀφορίζων
 τὸ ἑσπέριον πλευρόν. ὃν τρόπον δ' ἡ Φωκίς τῇ Βοιω-
 20 τίᾳ παράκειται, τοῦτον καὶ ἡ Λοκρὶς τῇ Φωκίδι ἐκα-
 τέρα. διττὴ γάρ ἐστι διηρημένη ὑπὸ τοῦ Παρνασσοῦ
 δίχα, ἡ μὲν ἐκ τοῦ ἑσπερίου μέρους παρακειμένη τῷ
 Παρνασσῷ καὶ μέρος αὐτοῦ νεμομένη, καθήκουσα δ'
 ἐπὶ τὸν Κρισαῖον κόλπον, ἡ δ' ἐκ τοῦ πρὸς ἔω τελευ-
 25 τῶσα ἐπὶ τὴν πρὸς Εὐβοίᾳ θάλατταν. καλοῦνται δ' οἱ
 μὲν ἑσπεριοὶ Λοκροὶ καὶ Ὀζόλαι, ἔχουσί τε ἐπὶ τῇ δη-
 μοσίᾳ σφραγίδι τὸν ἑσπερον ἀστέρα ἐγκεχαραγμένον·
 οἱ δ' ἕτεροὶ δίχα πως καὶ αὐτοὶ διηρημένοι, οἱ μὲν
 Ὀπούντιοι ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, ὄμοροι Φωκεῦσι καὶ
 30 Βοιωτοῖς, οἱ δ' Ἐπικνημιδίοι ἀπὸ ὄρους Κνημιδος,
 προσεχεῖς Οἰταίοις τε καὶ Μαλιεῦσιν. ἐν μέσῳ δὲ ἀμ-
 φοῖν τῶν τε ἑσπερίων καὶ τῶν ἐτέρων Παρνασσός,

παραμήκης εἰς τὸ προσάρκτιον μέρος ἐκτεινόμενος
 C.417 ἀπὸ τῶν περὶ Δελφούς τόπων μέχρι τῆς συμβολῆς τῶν
 τε Οἰταίων ὄρων καὶ τῶν Αἰτωλικῶν καὶ τῶν ἀνα μέ-
 στον Δωριέων. κάλιον γὰρ ὡσπερ ἡ Λοκρὶς διττῆ οὐ]σα
 τοῖς Φωκεῦσι παραβέβληται, οὕτω [καὶ ἡ πᾶσα Οἰταία] 5
 μετὰ τῆς Αἰτωλίας καὶ τινῶν ἀνα μέσον τ[όπων τῆς
 Δω]ρικῆς τετραπόλεως τῇ Λοκρῖδι ἐκατέρᾳ [καὶ Παρ-
 νασ]σῶ καὶ τοῖς Δωριεῦσιν. ὑπὲρ τούτων δ' ἤδη [οἱ
 Θετταλοὶ] καὶ τῶν Αἰτωλῶν οἱ προσάρκτιοι καὶ Ἀκαρ-
 ν[ᾶνες καὶ τινὰ] τῶν Ἑπειρωτικῶν ἔθνων καὶ τῶν 10
 Μακεδονικῶν. [δεῖ δέ,] ὅπερ ἔφαμεν καὶ πρότερον,
 παραλλήλους ὡσ[περ ταινίας] τινὰς τεταμένας ἀπὸ
 τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὰς ἀνατολάς] νοῆσαι τὰς λεχθεί-
 σαις χώρας. ἱεροκρεπῆς δ' ἐστὶ πᾶς ὁ Παρνασσός,
 ἔχων ἄντρα τε καὶ ἄλλα χωρία τιμώμενά τε καὶ 15
 ἀγιστενόμενα· ὧν ἐστὶ γνωριμώτατόν τε καὶ κάλ-
 λιστον τὸ Κωρύκιον νυμφαῶν ἄντρον ὁμώνυμον τῷ
 Κιλικίῳ. τῶν δὲ πλευρῶν τοῦ Παρνασσοῦ τὸ μὲν
 ἐσπέριον νέμονται Λοκροὶ τε οἱ Ὀζόλαι καὶ τινες τῶν
 Δωριέων καὶ Αἰτωλοὶ κατὰ τὸν Κόρακα προσαγορευ- 20
 ὄμενον Αἰτωλικὸν ὄρος, τὸ δὲ Φωκεῖς καὶ Δωριεῖς οἱ
 πλείους, ἔχοντες τὴν Τετράπολιν περικειμένην πως
 τῷ Παρνασσῶ, πλεονάζουσαν δὲ τοῖς πρὸς ἔω. αἱ μὲν
 οὖν κατὰ τὸ μήκος πλευ[ραι τῶν] λεχθεισῶν χωρῶν τε
 καὶ ταινιῶν ἐκάστης παρ[άλληλοι] ἅπασαι εἰσιν, ἡ μὲν 25
 οὐσα προσάρκτιος ἢ [δὲ πρὸς νότον]. αἱ δὲ λοιπαὶ
 ἐσπέριοι ταῖς ἐφ' αἷς οὐκ εἰσι παρ[άλληλοι· οὐ]δὲ ἡ
 παρὰ γὰρ ἐκατέρᾳ, ἡ τε τοῦ Κρι[σαίου κόλπου μέ]χρι
 Ἀκτίου καὶ ἡ πρὸς Εὐβοίαν μέχρι τῆς [Θεσσαλονικείας]
 παράλληλοι ἀλλήλαις εἰσίν, εἰς ἃς τελ[εῦτα ταῦτα τὰ] 30
 ἔθνη· ἀλλ' οὕτω δέχεσθαι δεῖ τὰ σχήματα [τούτων
 τῶν χω]ρίων ὡς ἂν ἐν τριγώνῳ παρὰ τὴν [βάσιν τε-

ταμένων] γραμμῶν πλειόνων· τὰ γὰρ ἀποληφ[θέντα
 σχήματα πα]ράλληλα μὲν ἀλλήλοις ἔσται, καὶ τὰς [κατὰ
 μήκος ἕναν]τίον πλευρὰς ἔξει παραλλήλους, τ[ὰς δὲ
 κατὰ πλάτος οὐ]κέτι. ὁ μὲν οὖν ὀλοσχερῆς τύπος οὗτος
 5 τῆς λοιπῆς καὶ ἐφεξῆς περιοδείας, τὰ καθ' ἕκαστα δ'
 ἑξῆς λέγωμεν ἀπὸ τῆς Φωκίδος ἀρξάμενοι.

Ταύτης δ' ἐπιφανέσταται δύο πόλεις Δελφοί τε 2
 καὶ Ἐλάτεια· Δελφοὶ μὲν διὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Πυθίου
 Ἀπόλλωνος καὶ τὸ μαντεῖον ἀρχαῖον ὄν, εἴ γε Ἀγαμέ-
 10 μνων ἀπ' αὐτοῦ χρηστηριάσασθαι λέγεται ὑπὸ τοῦ
 ποιητοῦ· ὁ γὰρ κιθαρωδὸς ἄδων εἰσάγεται „νεῖκος
 „Ὀδυσσεῆος καὶ Πηλεΐδew Ἀχιλλῆος, ὥς ποτε δηρί-
 „σαντο. — ἄναξ δ' ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων χαιρε νόω.“
 „ὥς γὰρ οἱ χρεῖων μυθήσατο Φοῖβος Ἀπόλλων Πυ- C. 418
 15 „θοῖ.“ Δελφοὶ μὲν δὴ διὰ ταῦτα, Ἐλάτεια δὲ ὅτι πασῶν
 μεγίστη τῶν ἐνταῦθα πόλεων καὶ ἐπικαιριωτάτη διὰ τὸ
 ἐπικεῖσθαι τοῖς στενοῖς καὶ τὸν ἔχοντα ταύτην ἔχειν τὰς
 εἰσβολὰς τὰς εἰς τὴν Φωκίδα καὶ τὴν Βοιωτίαν. ὄρη γὰρ
 ἔστιν Οἰτάια πρῶτον, ἔπειτα τὰ τῶν Λοκρῶν καὶ τῶν
 20 Φωκέων, οὐ πανταχοῦ στρατοπέδοις βάσιμα τοῖς ἐκ
 Θετταλίας ἐμβάλλουσιν, ἀλλ' ἔχει παρόδους στενάς
 μὲν ἀφωρισμένας δέ, ἃς αἱ παρακείμεναι πόλεις φρου-
 ροῦσιν· ἄλουσῶν δ' ἐκείνων κρατεῖσθαι συμβαίνει
 καὶ τὰς παρόδους. ἐπεὶ δ' ἡ τοῦ ἱεροῦ ἐπιφάνεια τοῦ
 25 ἐν Δελφοῖς ἔχει πρεσβεῖον, καὶ ἅμα ἡ θέσις τῶν χω-
 ρίων ἀρχὴν ὑπαγορεύει φυσικὴν (ταῦτα γὰρ ἔστι τὰ
 ἐσπεριώτατα μέρη τῆς Φωκίδος), ἐντεῦθεν ἀρχτεόν.

Εἰρηται δ' ὅτι καὶ ὁ Παρνασσὸς ἐπὶ τῶν ἐσπε- 3
 ρίων ὄρων ἴδρυνται τῆς Φωκίδος. τούτου δὴ τὸ μὲν
 30 πρὸς δύσιν πλευρὸν οἱ Λοκροὶ κατέχουσιν οἱ Ὀζόλαι,
 τὸ δὲ νότιον οἱ Δελφοί, πετρῶδες χωρίον θεατροειδές,
 κατὰ κορυφὴν ἔχον τὸ μαντεῖον καὶ τὴν πόλιν, στα-

δίωιν ἐκκαίδεκα κύκλον πληροῦσαν. ὑπέγκειται δ' αὐ-
 τῆς ἢ Δυκῶρεια, ἐφ' οὗ τόπου πρότερον ἴδρυντο οἱ
 Δελφοὶ ὑπὲρ τοῦ Ἰεροῦ· νῦν δ' ἐπ' αὐτῷ οἰκοῦσι περὶ
 τὴν κρήνην τὴν Κασταλίαν. πρόκειται δὲ τῆς πόλεως
 ἡ Κίρφισ ἐκ τοῦ νοτίου μέρους, ὄρος ἀπότομον, νάπην 5
 ἀπολιπὸν μεταξὺ, δι' ἧς Πλείστος διαρρεῖ ποταμός. ὑπο-
 πέπτωκε δὲ τῇ ὁ Κίρφει πόλις ἀρχαία Κίρρα, ἐπὶ τῇ θα-
 λάττῃ ἰδρυμένη, ἀφ' ἧς ἀνάβασις εἰς Δελφούς ὀγδοή-
 κοντά που σταδίων· ἴδρυνται δ' ἀπαντικρὺ Σικυῶνος.
 πρόκειται δὲ τῆς Κίρρας τὸ Κρισαῖον πεδῖον εὐδαιμον. 10
 πάλιν γὰρ ἐφεξῆς ἐστὶν ἄλλη πόλις Κρίσα, ἀφ' ἧς ὁ
 κόλπος Κρισαῖος· εἶτα Ἀντικύρα, ὁμώνυμος τῇ κατὰ
 τὸν Μαλιακὸν κόλπον καὶ τὴν Οἰτην. καὶ δὴ φασιν
 ἐκεῖ τὸν ἐλλέβορον φύεσθαι τὸν ἀστεῖον, ἐνταῦθα δὲ
 σκευάζεσθαι βέλτιον, καὶ διὰ τοῦτο ἀποδημεῖν δεῦρο 15
 πολλοὺς καθάρσεως καὶ θεραπείας χάριν· γίνεσθαι
 γάρ τι σησαμοειδὲς φάρμακον ἐν τῇ Φωικῇ, μεθ' οὗ
 σκευάζεσθαι τὸν Οἰταῖον ἐλλέβορον.

4 Αὕτη μὲν οὖν συμμένει, ἡ δὲ Κίρρα καὶ ἡ Κρίσα
 κατεσπάσθησαν, ἡ μὲν ὕστερον ὑπ' Εὐ- 20
 ρυλόχου τοῦ Θεταλοῦ κατὰ τὸν Κρισαῖον πόλεμον·
 εὐτυχήσαντες γὰρ οἱ Κρισαῖοι διὰ τὰ ἐκ τῆς Σικελίας
 καὶ τῆς Ἰταλίας τέλη, πικρῶς ἐτελώνουν τοὺς ἐπὶ τὸ
 C.419 Ἰερὸν ἀφικνουμένους καὶ παρὰ τὰ προστάγματα τῶν
 Ἀμφικτυόνων. τὰ δ' αὐτὰ καὶ τοῖς Ἀμφισσεῦσι συν- 25
 ἔβη. Λοκρῶν δ' εἰσὶν οὗτοι τῶν Ὀζολῶν. ἐπελθόντες
 γὰρ καὶ οὗτοι τὴν τε Κρίσαν ἀνέλαβον, καὶ τὸ πεδῖον
 τὸ ὑπὸ τῶν Ἀμφικτυόνων ἀνιερωθὲν αὐθις κατεγεώρ-
 γουν, καὶ χεῖρους ἦσαν περὶ τοὺς ξένους τῶν πάλαι
 Κρισαίων. καὶ τούτους οὖν ἐτιμωρήσαντο οἱ Ἀμφι- 30
 κτύονες, καὶ τῷ θεῷ τὴν χώραν ἀπέδοσαν. ὀλιγώρηται
 δ' ἱκανῶς καὶ τὸ Ἰερόν, πρότερον δ' ὑπερβαλλόντως,

[έτιμῆθ]. δηλοῦσι δ' οἷ τε θησαυροὶ οὓς καὶ δῆμοι καὶ
 δυνάσται κατεσκευάσαν, εἰς οὓς καὶ χρήματα ἀντί-
 θευτο καθιερωμένα καὶ ἔργα τῶν ἀρίστων δημιουρ-
 γῶν, καὶ ὁ ἀγὼν ὁ Πυθικὸς καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἱστο-
 5 ρουμένων χρησμῶν.

Φασὶ δ' εἶναι τὸ μαντεῖον ἄντρον κοίλον κατὰ 5
 βάρους οὐ μάλα εὐρύστομον, ἀναφέρεσθαι δ' ἐξ
 αὐτοῦ πνεῦμα ἐνθουσιαστικόν, ὑπερκεῖσθαι δὲ τοῦ
 στομίου τρίποδα ὑψηλόν, ἐφ' ὃν τὴν Πυθίαν ἀναβαί-
 10 νουσαν δεχομένην τὸ πνεῦμα ἀποθεσπίζειν ἔμμετρά τε
 καὶ ἄμετρα· ἐντείνειν δὲ καὶ ταῦτα εἰς μέτρον ποιητάς
 τινας ὑπουργοῦντας τῷ ἱερῷ. πρώτην δὲ Φημονόην
 γενέσθαι φασὶ Πυθίαν, κεκληῖσθαι δὲ καὶ τὴν προφη-
 15 σθαι δὲ τὴν πρώτην συλλαβὴν, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀθανάτου
 καὶ ἀκαμάτου καὶ διακόνου.

Ἡ μὲν οὖν ἐπὶ τὸ πλεῖον τιμῆ τῷ ἱερῷ τούτῳ διὰ 6
 τὸ χρηστήριον συνέβη δόξαντι ἀψευδεστάτῳ τῶν πάν-
 των ὑπάρξει, προσέλαβε δὲ τι καὶ ἡ θέσις τοῦ τόπου.
 20 τῆς γὰρ Ἑλλάδος ἐν μέσῳ πῶς ἐστὶ τῆς συμπάσης, τῆς
 τε ἐντὸς Ἰσθμοῦ καὶ τῆς ἐκτός, ἐνομίσθη δὲ καὶ τῆς
 οἰκουμένης, καὶ ἐκάλεσαν τῆς γῆς ὀμφαλόν, προσπλά-
 σαντες καὶ μῦθον ὃν φησι Πίνδαρος, ὅτι συμπέσοιεν
 ἐνταῦθα οἱ ἀετοὶ οἱ ἀφεθέντες ὑπὸ τοῦ Διός, ὁ μὲν
 25 ἀπὸ τῆς δύσεως ὁ δ' ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς· οἱ δὲ κόρακας C. 420

16. post διακόνου: ἡ μὲν οὖν ἐπίνοια αὕτη τῆς τε τῶν πό-
 λεων κτίσεως καὶ τῆς τῶν κοινῶν ἱερῶν ἐκτιμῆσεως. καὶ γὰρ κατὰ
 πόλεις συνήεσαν καὶ κατὰ ἔθνος, φυσικῶς κοινωνικοὶ ὄντες, καὶ
 ἅμα τῆς παρ' ἀλλήλων χρείας χάριν, καὶ εἰς τὰ ἱερά τὰ κοινὰ
 ἀπήντων διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας, ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις συντε-
 λοῦντες. φιλικὸν γὰρ πᾶν τὸ τοιοῦτον, ἀπὸ τῶν ὁμοτραπέζων
 ἀρξάμενον καὶ ὁμοσπόνδων καὶ ὁμοροφίων. ὅσῳ δὲ πλεῖον καὶ
 ἐκ πλειόνων ἐπεδήμει, τοσῶδε μείζον καὶ τὸ ὄφελος ἐνομιζέτο.

φασι. δείκνυνται δὲ καὶ ὀμφαλός τις ἐν τῷ ναῦ τετα-
νωμένος καὶ ἐπ' αὐτῷ αἱ δύο εἰκόνες τοῦ μύθου.

7 Τοιαύτης δὲ τῆς εὐκαιρίας οὐσης τῆς περὶ τοὺς
Δελφούς, συνήεσάν τε ῥαδίως ἐκείσε, μάλιστα δ' οἱ
ἐγγύθεν, καὶ δὴ καὶ τὸ Ἀμφικτυονικὸν σύστημα ἐκ 5
τούτων συνετάχθη περὶ τε τῶν κοινῶν βουλευσόμενον
καὶ τοῦ ἱεροῦ τὴν ἐπιμέλειαν ἕξον κοινοτέραν, ἅτε καὶ
χρημάτων ἀποκειμένων πολλῶν καὶ ἀναθημάτων φυ-
λακῆς καὶ ἀγιστείας θεομένων μεγάλης. τὰ παλαιὰ μὲν
οὖν ἀγνοεῖται, Ἀκρίσιος δὲ τῶν μνημονευομένων 10
πρῶτος διατάξει δοκεῖ τὰ περὶ τοὺς Ἀμφικτύονας καὶ
πόλεις ἀφορίσαι τὰς μετεχούσας τοῦ συνεδρίου καὶ
ψῆφον ἐκάστη δοῦναι, τῇ μὲν καθ' αὐτὴν τῇ δὲ μεθ'
ἐτέρας ἢ μετὰ πλειόνων, ἀποδείξει δὲ καὶ τὰς Ἀμφι-
κτυονικὰς δίκας ὅσαι πόλεσι πρὸς πόλεις εἰσὶν· ὕστε- 15
ρον δ' ἄλλαι πλείους διατάξεις γεγόνασιν, ἕως κατε-
λύθη καὶ τοῦτο τὸ σύνταγμα, καθάπερ τὸ τῶν Ἀχαιῶν.
αἱ μὲν οὖν πρῶται δυοκαίδεκα συνελθεῖν λέγονται
πόλεις· ἐκάστη δ' ἔπεμπε πυλαγόρον, δις κατ' ἔτος οὐ-
σης τῆς συνόδου ἕαρός τε καὶ μετοπώρου· ὕστερον δὲ 20
καὶ πλείους προσῆλθον πόλεις. τὴν δὲ σύνοδον Πυ-
λαίαν ἐκάλουον τὴν μὲν ἑαρινὴν τὴν δὲ μετοπωρινὴν,
ἐπειδὴ ἐν Πύλαις συνήγοντο, ἃς καὶ Θερμοπύλας κα-
λοῦσιν· ἔθνον δὲ τῇ Δήμητρι οἱ πυλαγόροι. τὸ μὲν
οὖν ἐξ ἀρχῆς τοῖς ἐγγύς μετῆν * καὶ τούτων καὶ τοῦ 25
μαντείου, ὕστερον δὲ καὶ οἱ πόρρωθεν ἀφικνοῦντο
καὶ ἐχρῶντο τῷ μαντεῖῳ καὶ ἔπεμπον δῶρα καὶ θησαυ-
ροὺς κατεσκευάζον, καθάπερ Κροῖσος καὶ ὁ πατήρ
Ἀλυάττης καὶ Ἰταλιωτῶν τινες καὶ Σικελοί.

8 Ἐπίφθορος δ' ὢν ὁ πλοῦτος δυσφύλακτός ἐστι 30
κἂν ἱερὸς ἦ. νυνὶ γέ τοι πενέστατόν ἐστι τὸ ἐν Δελφοῖς
ἱερὸν χρημάτων γε χάριν, τῶν δ' ἀναθημάτων τὰ μὲν

ἤρται τὰ δὲ πλείω μένει. πρότερον δὲ πολυχρήματον ἦν τὸ ἱερὸν, καθάπερ Ὅμηρός τε εἶρηκεν „οὐδ' ὄσα „λάινος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἔεργει Φοίβου Ἀπόλ- „λωνος Πυθοῖ ἐνὶ πετρῆεσσι,“ καὶ οἱ θησαυροὶ δη- 5 λούσι καὶ ἡ σύλησις ἡ γενηθεῖσα ὑπὸ τῶν Φωκίων, ἐξ ἧς ὁ Φωκικὸς καὶ ἱερὸς καλούμενος ἐξήφθη πόλεμος. αὕτη μὲν οὖν ἡ σύλησις γεγένηται κατὰ Φίλιππον τὸν Ἀμύντου· προτέραν δ' ἄλλην ὑπονοοῦσιν ἀρχαίαν, ἢ τὸν ὑφ' Ὁμήρου λεγόμενον πλοῦτον ἐξεφόρησεν· οὐδὲ C. 421

10 γὰρ ἴχνος αὐτοῦ σωθῆναι πρὸς τοὺς ὕστερον χρόνους ἐν οἷς οἱ περὶ Ὀνόμαρχον καὶ Φάυλλον ἐσύλησαν τὸ ἱερὸν, ἀλλὰ τὰ μὲν ἀπενεχθέντα νεώτερα ἐκείνων εἶναι τῶν χρημάτων· ἀποκείσθαι γὰρ ἐν θησαυροῖς, ἀπὸ λαφύρων ἀνατεθέντα, ἐπιγραφὰς σώζοντα ἐν 15 αἷς καὶ οἱ ἀναθέντες· „Γύγον“ γὰρ καὶ „Κροίσου“ καὶ „Συβαριτῶν“ καὶ „Σπινητῶν τῶν περὶ τὸν Ἀδρίαν,“ καὶ οὕτως ἐπὶ τῶν ἄλλων. οὗτ' ἡκοι τὰ πα- λαιὰ χρήματα ἀναμεμῖχθαι· [ὡς] καὶ ἄλλοι τόποι δια- σημαίνουσιν ὑπὸ τούτων σκευωρηθέντες τῶν ἀνδρῶν.

20 ἔνιοι δὲ τὸν ἀφήτορα δεξάμενοι λέγεσθαι θησαυρόν, ἀφήτορος δ' οὐδὸν κατὰ γῆς θησαυρισμόν, ἐν τῷ ναφ̄ κατορωρύχθαι φασὶ τὸν πλοῦτον ἐκείνον, καὶ τοὺς περὶ τὸν Ὀνόμαρχον ἐπιχειρήσαντας ἀνασκάπτειν νύκτωρ σεισμῶν γενομένων μεγάλων ἔξω τοῦ ναοῦ φυγεῖν καὶ 25 παύσασθαι τῆς ἀνασκαφῆς, ἐμβαλεῖν δὲ καὶ τοῖς ἄλ- λοις φόβον τῆς τοιαύτης ἐπιχειρήσεως.

Τῶν δὲ ναῶν τὸν μὲν πτέρινον εἰς τοὺς μύθους 9 τακτέον, τὸν δὲ δεύτερον Τροφωνίου καὶ Ἀγαμήδους ἔργον φασί, τὸν δὲ νῦν Ἀμφικτύονες κατεσκεύασαν.

30 δεικνύται δ' ἐν τῷ τεμένει τάφος Νεοπτολέμου κατὰ χρησμόν γενόμενος, Μαχαιρέως Δελφοῦ ἀνδρὸς ἀνε- λόντος αὐτόν, ὡς μὲν ὁ μῦθος, δίκας αἰτοῦντα τὸν

θεὸν τοῦ πατρῷου φόνου, ὡς δὲ τὸ εἰκός, ἐπιθέμενον τῷ Ιερῷ. τοῦ δὲ Μαχαίρειος ἀπόγονον Βράγγον φασὶ τὸν προστατήσαντα τοῦ ἐν Διδύμοις Ιερῷ.

- 10 Ἄγων δὲ ὁ μὲν ἀρχαῖος ἐν Δελφοῖς κίθαροφθῶν ἐγενήθη παιᾶνα ἀδόντων εἰς τὸν θεόν· ἔθηκάν δὲ 5 Δελφοί· μετὰ δὲ τὸν Κρισαίου πόλεμον οἱ Ἀμφικτύονες ἰππικὸν καὶ γυμνικὸν ἐπ' Εὐρυλόχου διέταξαν στεφανίτην καὶ Πύθια ἐκάλεσαν. προσέθεσαν δὲ τοῖς κίθαροφθοῖς ἀυλητάς τε καὶ κιθαριστάς χωρὶς ᾠδῆς, ἀποδώσοντάς τι μέλος ὃ καλεῖται νόμος Πυθικός. πέντε 10 δ' αὐτοῦ μέρη ἐστίν, ἄγκρουσις ἄμπειρα κατακελευσμός Ιαμβοὶ καὶ δάκτυλοι σύριγγες. ἐμελοποίησε μὲν οὖν Τιμοσθένης, ὁ ναύαρχος τοῦ δευτέρου Πτολεμαίου ὁ καὶ τοὺς λιμένας συντάξας ἐν δέκα βίβλοις. βούλεται δὲ τὸν ἄγωνα τοῦ Ἀπόλλωνος τὸν πρὸς τὸν δράκοντα 15 διὰ τοῦ μέλους ὑμνεῖν, ἄγκρουσιν μὲν τὸ προοίμιον δηλῶν, ἄμπειραν δὲ τὴν πρώτην κατάπειραν τοῦ ἀγῶνος, κατακελευσμὸν δὲ αὐτὸν τὸν ἀγῶνα, Ιαμβον δὲ καὶ δάκτυλον τὸν ἐπιπαιανισμὸν τὸν [γινόμενον] ἐπὶ C.422 τῇ νίκη μετὰ τοιούτων ἑυθιμῶν, ὧν ὁ μὲν ὕμνοις ἐστίν 20 οἴκειος ὁ δ' Ιαμβος κακισμοῖς, σύριγγας δὲ τὴν ἔκλειψιν τοῦ θηρίου, μιμουμένων ὡς ἂν καταστρέφοντος ἐσχάτους τινὰς συριγμούς.

- 11 Ἐφορος δ', ᾧ τὸ πλεῖστον προσχρώμεθα διὰ τὴν περὶ ταῦτα ἐπιμέλειαν, καθάπερ καὶ Πολύβιος μαρτυ- 25 ρῶν τυγγάνει, ἀνὴρ ἀξιόλογος, δοκεῖ μοι τάναντία ποιεῖν ἔσθ' ὅτε τῇ προαιρέσει καὶ ταῖς ἐξ ἀρχῆς ὑποσχέσεσιν. ἐπιτιμήσας γοῦν τοῖς φιλομυθοῦσιν ἐν τῇ τῆς ἱστορίας γραφῇ καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐπαινέσας προστίθησι τῷ περὶ τοῦ μαντείου τούτου λόγῳ σεμνήν τινα 30 ὑπόσχασιν, ὡς πανταχοῦ μὲν ἄριστον νομίζει τάληθές,

21. post κακισμοῖς: ὡς καὶ τὸ Ιαμβίλειον 23. ante ἐσχάτους: εἰς

μάλιστα δὲ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. ἄτοπον γὰρ εἰ περὶ μὲν τῶν ἄλλων τὸν τοιοῦτον αἰεὶ τρόπον διώκομεν, φησί, περὶ δὲ τοῦ μαντείου λέγοντες, ὃ πάντων ἐστὶν ἀψευδέστατον, τοῖς οὕτως ἀπίστοις καὶ ψευδέσι 5 χρησόμεθα λόγοις. ταῦτα δ' εἰπὼν ἐπιφέρει παραχρῆμα, ὅτι ὑπολαμβάνουσι κατασκευάσαι τὸ μαντεῖον Ἀπόλλωνα μετὰ Θέμιδος ὠφελῆσαι βουλόμενον τὸ γένος ἡμῶν. εἶτα τὴν ὠφέλειαν εἰπὼν ὅτι εἰς ἡμερότητα προὔκαλεῖτο καὶ ἐσωφρόνιζε, τοῖς μὲν χρηστηριάζων 10 καὶ τὰ μὲν προστάτων τὰ δ' ἀπαγορεύων, τοὺς δ' οὐδ' ὄλως προσιέμενος, ταῦτα διοικεῖν νομίζουσι, φησὶν, αὐτόν, οἳ μὲν αὐτὸν τὸν θεὸν σωματοειδῆ γινόμενον, οἳ δ' ἀνθρώποις ἐννοίαν παραδιδόντα τῆς ἑαυτοῦ βουλήσεως.

15 Ἐποβὰς δὲ περὶ τῶν Δελφῶν οἵτινές εἰσι διαλεγόμενος φησὶ τὸ παλαιὸν Παρνασσίους τινὰς αὐτόχθονας καλουμένους οἰκεῖν τὸν Παρνασσόν· καθ' ὃν χρόνον Ἀπόλλωνα τὴν γῆν ἐπιόντα ἡμεροῦν τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τε τῶν ἡμέρων καρπῶν καὶ τῶν βίων, ἐξ 20 Ἀθηνῶν δ' ὀρμηθέντα ἐπὶ Δελφοὺς ταύτην ἰέναι τὴν ὁδόν, ἣ νῦν Ἀθηναῖοι τὴν Πυθιάδα πέμπουσι· γενόμενον δὲ κατὰ Πανοπέας Τιτυὸν καταλῦσαι ἔχοντα τὸν τόπον, βίαιον ἄνδρα καὶ παράνομον· τοὺς δὲ Παρνασσίους συμμίξαντας αὐτῷ καὶ ἄλλον μηνῦσαι χαλεπὸν ἄνδρα Πύθωνα τοῦνομα, ἐπικλεῦσιν δὲ Δράκοντα, 25 κατατοξεύοντος δ' ἐπικελεύειν ἕε παιᾶν, ἀφ' οὗ τὸν παιανισμὸν οὕτως ἐξ ἔθους παραδοθῆναι τοῖς μέλουσι συμπίπτειν εἰς παράταξιν· ἐμπρησθῆναι δὲ καὶ σκηνὴν τότε τοῦ Πύθωνος ὑπὸ τῶν Δελφῶν, καθάπερ 30 καὶ νῦν ἐτι * καὶ αἰεὶ ὑπόμνημα ποιουμένους τῶν τότε γενομένων. τί δ' ἂν εἴη μυθωδέστερον ἢ Ἀπόλλων τοξεύων καὶ κολάζων Τιτυοὺς καὶ Πύθωνας καὶ C.423

ὀδεύων ἐξ Ἀθηναίων εἰς Δελφοὺς καὶ γῆν πᾶσαν ἐπιών; εἰ δὲ ταῦτα μὴ ὑπελάμβανε μύθους εἶναι, τί ἐχρῆν τὴν μυθευομένην Θέμιν γυναῖκα καλεῖν, τὸν δὲ μυθευόμενον δράκοντα ἄνθρωπον; πλὴν εἰ συγγεῖν ἐβούλετο τὸν τε τῆς ἱστορίας καὶ τὸν τοῦ μύθου τύπον. παρα- 5
πλήσια τούτοις καὶ τὰ περὶ τῶν Αἰτωλῶν εἰρημμένα. φήσας γὰρ ἀπορρήτους αὐτοὺς ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου τοτὲ μὲν Αἰολέας φησὶν οἰκῆσαι τοὺς κατέχοντας βαρ-
βάρους ἐκβαλόντας, τοτὲ δ' Αἰτωλὸν μετὰ τῶν ἐξ Ἡλι-
δος Ἐπειῶν τῶν ἐχθρῶν· τούτους δ' ὑπ' 10
Ἀλκμέωνος καὶ Διομήδους. ἀλλ' ἐπάνειμι ἐπὶ τοὺς
Φωκίας.

- 13 Ἐξῆς γὰρ ἐν τῇ παραλίᾳ μετὰ τὴν Ἀντικύραν πολί-
λιχνίον ἐστὶν Ὀπισθομάραθος· εἶτ' ἄκρα Φαρύγιον
ἔχουσα ὑφορμον· εἶδ' ὁ λιμὴν ὕστατος ὁ προσαγορεῖ- 15
θεις μυχὸς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ὑπὸ τῷ Ἐλικῶνι
καὶ τῇ Ἄσκη κείμενος. οὐδ' αἱ Ἀβαὶ δὲ τὸ μαντεῖον
ἄπωθεν τῶν τόπων τούτων ἐστίν, οὐδ' ἡ Ἀμβρυσος,
[οὐδ' ἡ Με]δεῶν ὁμώνυμος τῇ Βοιωτικῇ. ἐτι δὲ μάλ-
λον ἐν τῇ μεσογαίᾳ μετὰ Δελφοὺς ὡς πρὸς τὴν ἑω 20
Δαυλὶς πολίχνιον, ὅπου Τηρέα τὸν Θρακά φασι δυ-
ναστεῦσαι· καὶ τὰ περὶ Φιλομήλαν καὶ Πρόκνην ἐκεῖ
μυθεύουσι. τούνομα δὲ τῷ τάπῳ γεγονέναι ἀπὸ τοῦ
δάσους· δαυλοὺς γὰρ καλοῦσι τὰ δάση. Ὀμηρος μὲν
οὖν Δαυλίδα εἶπεν, οἱ δ' ὕστερον Δαυλίαν. καὶ τὸ 25
„[οἱ] Κυπάρισσον ἔχον“ δέχονται διττῶς, οἱ μὲν ὁμο-
νύμως τῷ φυτῷ οἱ δὲ παρωνύμως κώμην ὑπὸ τῇ Αὐ-
κωρείᾳ.

- 14 Πανοπεὺς δ' ὁ νῦν Φανοτεύς, ὁμορος τοῖς περὶ
Λεβάθειαν τόποις, ἢ τοῦ Ἐπειοῦ πατρίς. καὶ τὰ περὶ 30

23. post μυθεύουσι: Θουκυδίδης δ' ἐν Μεγάροις φησί

τὸν Τιτυὸν δὲ ἐνταῦθα μνθεύουσιν. Ὅμηρος δὲ φησιν ὅτι οἱ Φαίηκες τὸν Ῥαδάμανθυν εἰς Εὐβοίαν „ἤγαγον, „ὀφόμενον Τιτυὸν γαιήλον υἱόν.“ καὶ Ἐλάριόν τι σπήλαιον ἀπὸ τῆς Τιτυοῦ μητρὸς Ἐλάρας δεικνύται κατὰ τὴν νῆσον καὶ ἠρῶον τοῦ Τιτυοῦ καὶ τιμαί τινες. πλησίον δὲ Λεβαδείας καὶ ἡ Τραχίν, ὁμώνυμος τῇ Οἰταίᾳ, Φωκικῇ πολίχνῃ· οἱ δ' ἐνοικοῦντες Τραχίνιοι λέγονται. Ἡ δ' Ἀνεμώρεια ὠνόμασται ἀπὸ τοῦ συμβαίνοντος πάθους· καταγίγξει γὰρ εἰς αὐτὴν ὁ καλούμενος Κατοπτῆριος χῶρος, κρημνός τις ἀπὸ τοῦ Παρνασσοῦ διήκων· ὄριον δ' ἦν ὁ τόπος οὗτος Δελφῶν τε καὶ Φωκέων, ἠνίκα ἀπέστησαν τοὺς Δελφούς ἀπὸ τοῦ κοινού συστήματος τῶν Φωκέων Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐπέτρεψαν καθ' αὐτούς πολιτεύεσθαι· τινὲς δὲ Ἀνεμώλειαν καλοῦσιν· εἶδ' Ἰάμπολις (Ἰα μετὰ ταῦτα ἐκλήθη ὑπὸ τινων), εἰς ἣν ἐκ Βοιωτίας ἐκπεσεῖν ἔφαμεν τοὺς Ἰαντας· ἔστι δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ μάλιστα καὶ αὕτη, πλησίον τῶν Παραποταμίων, ἑτέρα οὖσα τῆς ἐν τῷ Παρνασσῷ Ἰαμπεύ[ας], καὶ Ἐλάτεια ἡ μεγίστη πόλις τῶν Φωκικῶν, ἣν Ὅμηρος μὲν οὐκ οἶδε (νεωτέρα γὰρ ἔστι τῆς ἡλικίας ἐκείνου), ἐπικαιρίως δ' ἴδρυται πρὸς τὰς ἐκ τῆς Θετταλίας εἰσβολάς. δηλοὶ δὲ τὴν εὐφυῆς ταύτην καὶ Δημοσθένους, φράζων τὸν θόρυβον τὸν γενηθέντα Ἀθήνησιν αἰφνιδίως, ἐπειδὴ ἦκέ τις ἀπαγγέλλων ὡς τοὺς πρυτάνεις ὡς Ἐλάτεια κατείληπται.

Παραποτάμιοι δ' εἰσὶ κατοικία τις ἐπὶ τῷ Κηφισσῷ ἰδρυμένη πλησίον Φανοτεῦσι καὶ Χαιρωνεῦσι καὶ Ἐλατεία. φησὶ δὲ Θεόπομπος τὸν τόπον τοῦτον διέχειν τῆς μὲν Χαιρωνείας ὅσον τετραράκοντα σταδίου, διορίζει δὲ τοὺς Ἀμβρουσέας καὶ Πανοπέας καὶ Δαυλιέας· κείσθαι δ' ἐπὶ τῆς ἐμβολῆς τῆς ἐκ Βοιωτίας εἰς Φωκέας ἐν λόφῳ μετρίως ὑψηλῷ, μεταξὺ τοῦ τε Παρνασσοῦ

καὶ τοῦ [Ἀδύλιου ὄ]ρους πενταστάδιον σχεδόν τι ἀπο-
 λειπόντων ἀν[ὰ μέσον χω]ρίον, διαιρεῖν δὲ τὸν Κη-
 φισσὸν στενὴν ἑκατέρωθεν διδόντα πάροδον, τὰς μὲν
 ἀρχὰς ἐπ' Αἰλαίας ἔχοντα Φωκικῆς πόλεως (καθάπερ
 καὶ Ὅμηρός φησιν „οἱ τε Αἰλαίαν ἔχον πηγῆς ἐπι Κη- 5
 „φισσοῖο“), εἰς δὲ τὴν Κωπαῖδα λίμνην ἐκδιδόντα· τὸ
 δὲ Ἀδύλιον παρατείνειν ἐφ' ἑξήκοντα σταδίους μέχρι
 τοῦ *Ἵφραντείου, ἐφ' ᾧ κεῖται ὁ Ὀρχομενός. καὶ Ἡσίο-
 δος δ' ἐπὶ πλεόν περὶ τοῦ ποταμοῦ λέγει καὶ τῆς ῥύ-
 σεως, ὡς δι' ὄλης ῥέει τῆς Φωκίδος σκολιῶς καὶ δρα- 10
 κοντοειδῶς „παρὰ Πανοπήα διὰ Γλήχωνά τ' ἔρουμνῆν
 „καὶ τε δι' Ὀρχομενοῦ ἐλιγμένους εἰσι δράκων ὡς.“
 τὰ δὲ στενὰ τὰ περὶ τοὺς Παραποταμίους ἢ τὴν Παρα-
 ποταμίαν (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως) περιμάχητα ὑπῆρ-
 ξεν ἐν τ[ῷ Φωκικῷ πολέ]μῳ, μίαν ἔχόντων ταύτην ἐμ- 15
 βολὴν [εἰς τὴν Φωκίδα]· ἔστι δὲ Κηφισσὸς ὁ τε Φωκι-
 κὸς καὶ ὁ Ἀθήνησι καὶ ὁ ἐν Σαλαμίτι, τέταρτος δὲ καὶ
 πέμπτος ὁ ἐν Σικυῶνι καὶ ὁ ἐν Σκύρω, ἐν Ἀπολλωνίᾳ
 δὲ τῇ πρὸς Ἐπιδάμνῳ πηγῇ ἔστι κατὰ τὸ γυμνάσιον,
 ἣν καλοῦσι Κηφισσόν. 20

- 17 Δαφνοῦς δὲ νῦν μὲν κατέσκαπται· ἦν δὲ ποτε
 τῆς Φωκίδος πόλις ἀπτομένη τῆς Εὐβοικῆς θαλάττης,
 διαιροῦσα τοὺς Ἐπικνημιδίους Λοκρούς, τοὺς μὲν ἐπὶ
 τὸ πρὸς Βοιω[τίαν μέρος τοὺς δὲ πρὸς] Φωκίδα τὴν
 C.425 ἀπὸ θαλάττης καθήκ[ουσαν τότε ἐπὶ θάλατταν]. τε- 25
 κμήριον δὲ τὸ ἐν αὐτῷ Σχεδιεῖον, ὃ φασιν εἶναι τάφον,
 Σχεδίου. [εἰρη]ται δὲ ὁ Δαφνοῦς ἐφ' ἑκάτερα τὴν Λο-
 κρίδα [σχίσαι, ὥστ]ε μηδαμοῦ ἄπτεσθαι ἀλλήλων τοὺς
 τ' Ἐπικνημι[δίους καὶ το]ὺς Ὀπουντίους· ὕστερον δὲ

18. post Σκύρω: ἔκτος δὲ ὁ ἐν Ἄργει τὰς πηγὰς ἔχων ἐκ Λυρ-
 κείου

προσωρίσθη τοῖς [Ὀπουντίοις ὁ τό]πος. περὶ μὲν δὴ τῆς Φωκίδος ἀπόρη.

Ἐφεξῆς δ' ἐστὶν ἡ Λοκρίς, ὥστε περὶ ταύτης λε- **Α**
κτέον. διήρηται δὲ δίχα· τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς ἐστὶν οἱ
5 πρὸς Εὐβοίαν Λοκροί, [οὓς ἐλέ]γομεν σχίξασθαι ποτε
ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Δαφνουῦντος· ἐπεκαλοῦντο δ' οἱ μὲν
Ὀπουντίοι ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, οἱ δ' Ἐπικνημιδίοι
ἀπὸ ὄρους τινὸς Κνημιδος· τὸ δὲ λοιπὸν οἱ ἐσπέριοι
εἰσι Λοκροί, οἱ δ' αὐτοὶ καὶ Ὀζόλαι καλοῦνται. χωρί-
10 ξει δ' αὐτοὺς ἀπὸ τῶν Ὀπουντίων καὶ τῶν Ἐπικνημι-
δίων ὁ τε Παρνασσὸς μεταξὺ ἰδρυμένος καὶ ἡ τῶν Δω-
ριέων τετράπολις. ἀρκτέον δ' ἀπὸ τῶν Ὀπουντίων.

Ἐφεξῆς τοίνυν ταῖς Ἀλαῖς, εἰς ἃς κατέληγεν ἡ **2**
Βοιωτικὴ παραλία ἢ πρὸς Εὐβοίᾳ, τὸν Ὀπουντίον
15 κόλπον κείσθαι συμβαίνει. ὁ δ' Ὀποῦς ἐστὶ μητρόπο-
λις, καθάπερ καὶ τὸ ἐπίγραμμα δηλοῖ τὸ ἐπὶ τῇ πρώτῃ
τῶν πέντε στηλῶν τῶν περὶ Θερμοπύλας ἐπιγεγραμ-
μένον πρὸς τῷ πολυανδρίῳ „τούσδε ποθεῖ φθιμένους
„ὑπὲρ Ἑλλάδος ἀντία Μήδων, μητρόπολις Λοκρῶν εὐ-
20 „θυνόμων Ὀπόεις.“ ἀπέχει δὲ τῆς θαλάττης περὶ πεν-
τεκαίδεκα σταδίους, τοῦ δ' ἐπίνειου καὶ ἐξήκοντα. Κῦ-
νος δ' ἐστὶ τὸ ἐπίνειον, ἄκρα τερματίζουσα τὸν Ὀπουν-
τίον κόλπον σταδίων ὄντα περὶ τετταράκοντα· μεταξὺ
δὲ Ὀποῦντος καὶ Κύνου πεδίον εὐδαίμων· κείται δὲ
25 κατὰ Αἰδηψὸν τῆς Εὐβοίας, ὅπου τὰ θερμὰ τὰ Ἡρα-
κλέους, πορθμῷ διειργόμενος σταδίων ἐξήκοντα καὶ
ἐκατόν. ἐν δὲ τῷ Κύνῳ Δευκαλίωνα φασιν οἰκῆσαι,
καὶ τῆς Πύρρας αὐτόθι δαίκνυται σῆμα, τοῦ δὲ Δευ-
καλίωνος Ἀθήνησι. διέχει δὲ τῆς Κνημιδος ὁ Κῦνος
30 ὅσον πεντήκοντα σταδίους. καὶ ἡ Ἀταλάντη δὲ νῆσος
κατὰ Ὀποῦντα ἴδρυται, ὁμώνυμος τῇ πρὸ τῆς Ἀττι-
κῆς. λέγεσθαι δ' Ὀπουντίους τινὰς καὶ ἐν τῇ Ἠλείᾳ.

φασίν, ὧν οὐκ ἄξιον μεμνησθαι, πλήν ὅτι συγγένειαν αὐτῶν ἐξανανεοῦνται τοῖς Ὀπουντίοις ὑπάρχουσιν. ὅτι δ' ἐξ Ὀποῦντος ἦν ὁ Πάτροκλος λέγει Ὅμηρος, καὶ διότι φόνον ἀκούσιον πράξας ἐφυγεν εἰς Πηλέα, ὁ δὲ πατὴρ Μενότιος ἔμεινεν ἐν τῇ πατρίδι· ἐκείσε γὰρ 5 φησὶν ὁ Ἀχιλλεὺς ὑποσχέσθαι τῷ Μενoitῶ κατάξειν τὸν Πάτροκλον ἐκ τῆς στρατείας ἐπανελθόντα. οὐ μὴν ἐβασίλευσέ γε ἐκεῖνος τῶν Ὀπουντίων, ἀλλ' Αἴας ὁ Λοκρός, πατρίδος ὧν, ὡς φασί, Ναυύκου. Αἰάνην δ' ὀνομάζουσι τὸν ἀναιρεθέντα ὑπὸ τοῦ Πατρόκλου, 10 ἀφ' οὗ καὶ τέμενος Αἰάνειον δεικνύται καὶ κρήνη τις Αἰανίς.

C.426
3 Ἐξῆς μετὰ τὸν Κῦνον Ἀλόπη ἐστὶ καὶ ὁ Λαφνοῦς, ὃν ἔφαμεν κατεσπάσθαι· λιμὴν δ' ἐστὶν αὐτόθι διέχων Κύνου περὶ ἐνενήκοντα σταδίους, Ἐλατείας δὲ πεξεύ- 15 οντι εἰς τὴν μεσόγαιαν ἑκατὸν εἴκοσιν. ἤδη δ' ἐστὶ ταῦτα τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου· μετὰ γὰρ τὸν Ὀποῦντιον συνεχῆς ἐστὶν οὗτος.

4 Μετὰ δὲ Λαφνοῦντα Κνημίδες χωρίον ἐρυμνὸν ὅσον σταδίους εἴκοσι πλεύσαντι· καθ' ὃ τὸ Κήναιον 20 ἐκ τῆς Εὐβοίας ἀντίκειται ἄκρα βλέπουσα πρὸς ἐσπέραν καὶ τὸν Μαλιέα κόλπον, πορθμῶ διειργομένη σχεδὸν εἰκοσασταδίῳ. ταῦτα δ' ἤδη τῶν Ἐπικνημιδίων ἐστὶ Λοκρῶν. ἐνταῦθα καὶ αἱ Λιχάδες καλούμεναι τρεῖς νῆσοι πρόκεινται ἀπὸ Λίχα τοῦνομα ἔχουσαι. 25 καὶ ἄλλαι δ' εἰσὶν ἐν τῷ λεχθέντι παράπλῳ, ἃς ἐκόντες παραλείπομεν. μετὰ δὲ εἴκοσι σταδίους ἀπὸ Κνημίδων λιμὴν, ὑπὲρ οὗ κεῖται τὸ Θρόνιον ἐν σταδίοις τοῖς ἰσοῖς κατὰ τὴν μεσόγαιαν. εἰδ' ὁ Βοάργιος ποταμὸς ἐκδί- 30 δωσιν ὁ παραρρέων τὸ Θρόνιον, Μάνην δ' ἐπονομά- ζουσιν αὐτόν· ἐστὶ δὲ χειμάρρους ὥστ' ἀβρόχοις ἐμβαίνειν τοῖς ποσίν, ἄλλοτε δὲ καὶ δίπλεθρον ἰσχειν

πλάτος. μετὰ δὲ ταῦτα Σκάρφεια σταδίοις ὑπερκει-
μένη τῆς θαλάττης δέκα, διέχουσα δὲ τοῦ Θρονίου τρι-
άκοντα, ἐλάττωσι δὲ μικρῶν ἔπειτα Νίκαιά ἐστι
καὶ αἱ Θερμοπύλαι.

5 Τῶν δὲ λοιπῶν πόλεων τῶν μὲν ἄλλων οὐκ ἄξιον 5
μεμνησθαι· ὧν δ' Ὀμηρος μέμνηται Καλλίαρος μὲν
οὐκέτι οἰκεῖται, [εὐήροτον δὲ νῦν ἐστὶ] πεδίον· κα-
λοῦσι δ' οὕτως ἀπὸ τοῦ [συμβεβηκότος· καὶ Βῆσσα
δ'] οὐκ ἐστι, δρυμῶδης τις τόπος· οὐδ' [αἱ Ἀργεῖαι,
10 τὴν δὲ χῶ]ραν ἔχουσι Σκαρφιεῖς· ταύτην μὲν οὖν τὴν
Βῆσσαν ἐν τοῖς δυοῖν γραπτέον σίγμα (ἀπὸ γὰρ
τοῦ δρυμῶδους ἀνόμασται ὁμωνύμως, ὥσπερ καὶ
Νάπη ἐν τῷ Μηθύμνης πεδίῳ, ἣν Ἑλλάνικος ἀγνο-
ῶν Λάπην ὀνομάζει), τὸν δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ δῆ-
15 μον, ἀφ' οὗ Βησαιεῖς οἱ δημόται λέγονται, ἐν τῷ ἐνὶ
σίγμα.

Ἡ δὲ Τάρφω κεῖται ἐφ' ὕψους, διέχουσα [Θρονίου] 6
σταδίους εἴκοσι, χῶραν δ' εὐκαρπὸν τε καὶ εὐδενδρον
ἔχει· ἤδη γὰρ καὶ αὕτη ἀπὸ τοῦ δάσους ἀνόμασται. κα-
20 λείται δὲ νῦν Φαρύγαι· ἴδρονται δ' αὐτόθι Ἡρας Φα-
ρυγαίας ἱερὸν ἀπὸ τῆς ἐν Φαρύγαις τῆς Ἀργείας· καὶ
δὴ καὶ ἀποικοὶ φασιν εἶναι Ἀργείων.

Τῶν γε μὴν ἐσπερίων Λοκρῶν Ὀμηρος οὐ μέμνη- 7
ται, ἢ οὐ φητῶς γε, ἀλλὰ μόνον τῷ δοκεῖν ἀντιδια-
25 στέλλεσθαι τούτοις ἐκείνους περὶ ὧν εἰρήκαμεν „Λο-
κρῶν, οἳ ναλοῦσι πέρην ἱερῆς Εὐβοίης,“ ὡς καὶ ἐτέ-
ρων ὄντων. ἀλλ' οὐδ' ὑπὸ τῶν ἄλλων τεθρόληνται
πολλῶν· πόλεις δ' ἔσχον Ἀμφισσάν τε καὶ Ναύπα-
κτου, ὧν ἡ Ναύπακτος συμμένει τοῦ Ἀντιρρίου πλη-
30 σίου, ἀνόμασται δ' ἀπὸ τῆς ναυπηγίας τῆς ἐκεῖ γενο-
μένης, εἴτε τῶν Ἡρακλειδῶν ἐκεῖ ναυπηγησαμένων C.427
τὸν στόλον, εἰδ' (ὡς φησιν Ἐφορος) Λοκρῶν ἔτι πρό-

τερον παρασκευασάντων· ἔστι δὲ νῦν Αἰτωλῶν Φιλίππου προσκρίναντος.

8 Αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ Χαλκίς, ἧς μέμνηται καὶ ὁ ποιητῆς ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ, ὑποκάτω Καλυδῶνος· αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ Ταφιασσὸς λόφος, ἐν ᾧ τὸ τοῦ Νέσσου 5 μνημα καὶ τῶν ἄλλων Κενταύρων, ὧν ἀπὸ τῆς σηπεδόνος φασὶ τὸ ὑπὸ τῇ ῥίζῃ τοῦ λόφου προχέομενον δυσῶδες καὶ θρόμβους ἔχον ὕδωρ ρεῖν· διὰ δὲ τοῦτο καὶ Ὁζόλας καλεῖσθαι τὸ ἔθνος. καὶ ἡ Μολύκρεια δ' ἔστι κατὰ τὸ Ἀντίρριον, Αἰτωλικὸν πολίχνιον. ἡ δ' Ἄμ- 10 φισσα ἐπὶ τοῖς ἄκροις ἴδρυται τοῦ Κρισαίου πεδίου, κατέσπασαν δ' αὐτὴν οἱ Ἀμφικτύονες, καθάπερ εἰρήκαμεν· [καὶ Οἰάνθει]α δὲ καὶ Εὐπάλιον Λοκρῶν εἰσίν. ὁ δὲ πᾶς παράπλους ὁ Λοκρικὸς μικρὸν ὑπερβάλλει 15 τῶν διακοσίων σταδίων.

9 Ἀλόπην δὲ καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τοῖς Ἐπικνημιδίαις ὀνομάζουσι καὶ ἐν τῇ Φθιώτιδι· οὗτοι μὲν οὖν ἄποικοι τῶν Ἐπικνημιδίων εἰσίν, οἱ δ' Ἐπιζεφύριοι τούτων.

10 Τοῖς δὲ Λοκροῖς τοῖς μὲν ἐσπερίοις συνεχεῖς εἰσίν Αἰτωλοί, τοῖς δ' Ἐπικνημιδίαις Αἰνιᾶνες συνεχεῖς οἱ 20 τὴν Οἰτην ἔχοντες, καὶ μέσοι Δωριεῖς. οὗτοι μὲν οὖν εἰσίν οἱ τὴν τετράπολιν οἰκήσαντες, ἦν φασὶν εἶναι μητρόπολιν τῶν ἀπάντων Δωριέων, πόλεις δ' ἔσχον Ἐρινεὸν Βοῖον Πίνδον Κυτίνιον· ὑπέρκειται δ' ἡ Πίνδος τοῦ Ἐρινεοῦ, παραρρεῖ δ' αὐτὴν ὁμώνυμος ποτα- 25 μὸς ἐμβάλλων εἰς τὸν Κηφιστὸν οὐ πολὺ τῆς Αἰλαίας ἄπωθεν· τινὲς δ' Ἀκύφαντα λέγουσι τὴν Πίνδον. τούτων ὁ βασιλεὺς Αἰγύμιος ἐκπεσὼν τῆς ἀρχῆς κατήχθη πάλιν, ὡς ἱστοροῦσιν, ὑφ' Ἡρακλέους· ἀπεμνημόνευσεν οὖν αὐτῷ τὴν χάριν τελευτήσαντι περὶ τὴν Οἰτην· 30 Ἴλλου γὰρ εἰσεποιήσατο τὸν πρεσβύτατον τῶν ἐκείνου παίδων, καὶ διεδέξατο ἐκεῖνος τὴν ἀρχὴν καὶ οἱ ἀπό-

γονοι. ἐντεῦθεν ὀρηθεῖσι τοῖς Ἡρακλείδαις ὑπῆρξεν ἡ εἰς Πελοπόννησον ἀδόδος.

Τέως μὲν οὖν ἦσαν ἐν ἀξιώματι αἱ πόλεις, καίπερ 11 οὔσαι μικραὶ καὶ λυπρόχωροι, ἔπειτ' ὀλιγορήθησαν· 5 ἐν δὲ τῷ Φωκικῷ πολέμῳ καὶ τῇ Μακεδόνων ἐπικρατεία καὶ Αἰτωλῶν καὶ Ἀθαμάνων θαυμαστὸν εἰ καὶ Ἰγνος αὐτῶν εἰς Ῥωμαίους ἦλθε. τὰ δ' αὐτὰ πεπόνθασι καὶ Αἰνιᾶνες· καὶ γὰρ τούτους ἐξέφθειραν Αἰτωλοὶ τε καὶ Ἀθαμᾶνες, Αἰτωλοὶ μὲν μετὰ Ἀκαρνανῶν πολε- 10 μούντες καὶ μέγα δυνάμενοι, Ἀθαμᾶνες δ' ὕστατοι τῶν Ἡπειρωτῶν εἰς ἀξίωμα προαχθέντες, ἦδη τῶν ἄλλων ἀπειρηκότων, καὶ μετ' Ἀμυνάνδρου τοῦ βασιλέως δύναμιν κατασκευασάμενοι. οὗτοι δὲ τὴν Οἰτην C.428 διακατεῖχον.

15 Τὸ δ' ὄρος διατείνει ἀπὸ Θερμοπυλῶν καὶ τῆς 12 ἀνατολῆς μέχρι πρὸς τὸν κόλπον τὸν Ἀμβρακικὸν καὶ τὴν ἑσπέραν· τρόπον δὲ τινα καὶ πρὸς ὀρθὰς τέμνει τὴν ἀπὸ τοῦ Παρνασσοῦ μέχρι Πίνδου καὶ τῶν ὑπερκειμένων βαρβάρων ὀρεινὴν τὸ ὄρος τοῦτο. τούτου δὲ 20 τὸ μὲν πρὸς Θερμοπύλας νενευκὸς μέρος Οἰτη καλεῖται σταδίων διακοσίων τὸ μῆκος, τραχὺ καὶ ὑψηλόν, ὑψηλότατον δὲ κατὰ τὰς Θερμοπύλας· κορυφοῦται γὰρ ἐνταῦθα καὶ τελευτᾷ πρὸς ὄξεις καὶ ἀποτόμους μέχρι τῆς θαλάττης κρημνούς, ὀλίγην δ' ἀπολείπει πάροδον 25 τοῖς ἀπὸ τῆς παραλίας ἐμβάλλουσιν εἰς τοὺς Λοκροὺς ἐκ τῆς Θετταλίας.

Τὴν μὲν οὖν πάροδον Πύλας καλοῦσι καὶ στενὰ 13 καὶ Θερμοπύλας· ἔστι γὰρ καὶ θερμὰ πλησίον ὕδατα τιμάμενα ὡς Ἡρακλέους ἱερά· τὸ δ' ὑπερκείμενον 30 ὄρος Καλλίδρομον· τινὲς δὲ καὶ τὸ λοιπὸν τὸ δι' Αἰτωλίας καὶ τῆς Ἀκαρνανίας διῆκον μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου Καλλίδρομον προσαγορεύουσι. πρὸς δὲ

ταῖς Θερμοπύλαις ἐστὶ φρούρια ἐντὸς τῶν στενῶν, Νίκαια μὲν ἐπὶ θάλατταν Λοκρῶν, Τειχιοῦς δὲ καὶ Ἡράκλεια ὑπὲρ αὐτῆς, ἣ Τραχὶν καλουμένη πρότερον, Λακεδαιμονίων κτίσμα· διέχει δὲ τῆς ἀρχαίας Τραχίνος περὶ ἑξ᾽ σταδίους ἣ Ἡράκλεια· ἐξῆς δὲ ἣ Ῥοδουντία, 5
χωρίον ἐρμυρόν.

14 Ποιεῖ δὲ δυσεῖσβολα τὰ χωρία ταῦτα ἢ τε τραχύτης καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὑδάτων φάραγγας ποιοῦντων, ἃς διεξιεισι. πρὸς γὰρ τῷ Σπερχεῖ τῷ παραρρέοντι τὴν Ἀντικύραν καὶ ὁ Δύρας ἐστίν, ὃν φασι ἐπιχειρῆσαι τὴν Ἡρακλέους σβέσαι πυράν· καὶ ἄλλος Μέλας διέχων Τραχίνος εἰς πέντε σταδίους. πρὸς δὲ μεσημβρίαν τῆς Τραχίνος φησὶν Ἡρόδοτος εἶναι βαθεῖαν διασφάγα, δι' ἧς Ἀσωπός, ὁμώνυμος τοῖς εἰρημένοις Ἀσωποῖς, εἰς τὴν θάλατταν ἐκπίπτει τὴν ἐκτὸς Πυλῶν, 15 παραλαβῶν καὶ τὸν Φοῖνικα ἐκ τῆς μεσημβρίας συμβάλλοντα αὐτῷ, ὁμώνυμον τῷ ἥρωι, οὗ καὶ τάφος πλησίον δείκνυται· στάδιοι δ' εἰσὶν ἐπὶ Θερμοπύλας ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ πεντεκαίδεκα.

15 Τότε μὲν οὖν ἦν ἐνδοξότατα τὰ χωρία ταῦτα, 20 ἠνίκα τῶν κλειθρῶν ἐκυρίευσεν τῶν περὶ τὰ στενά, καὶ τοῖς ἔξω τῶν στενῶν πρὸς τοὺς ἐντὸς ἦσαν ἀγῶνες πρωτείων· καθάπερ καὶ πέδας ἐκάλει Φίλιππος τῆς Ἑλλάδος τὴν Χαλκίδα καὶ τὴν Κόρινθον, πρὸς τὰς ἐκ τῆς Μακεδονίας ἀφορμὰς βλέπων· ἐπιδέσμους δ' οἱ 25 ὕστερον προσηγόρευον ταύτας τε καὶ ἔτι τὴν Δημητριάδα· καὶ γὰρ αὕτη παρόδων ἦν κυρία τῶν περὶ τὰ
C.429 Τέμπη, τό τε Πήλιον ἔχουσα καὶ τὴν Ὄσσαν. ὕστερον δὲ πάντων ὑπὸ μίαν ἐξουσίαν ὑπηγμένων, ἅπαντ' ἀτελεύεται πᾶσι καὶ ἀνέφγγε. 30

16 Περὶ δὲ τὰ στενά ταῦτα οἱ περὶ Λεωνίδα μετὰ ὀλίγων τῶν ὁμόρων τοῖς τόποις ἀντέσχον πρὸς τὰς το-

σαύτας τῶν Περσῶν δυνάμεις, μέχρι περιελθόντες δι' ἀτραπῶν τὰ ὄρη κατέκοψαν αὐτούς οἱ βάρβαροι. καὶ νῦν τὸ πολυάνδριον ἐκείθων ἐστὶ καὶ στήλαι καὶ ἡ θρυλουμένη ἐπιγραφὴ τῇ Λακεδαιμονίῳν στήλῃ οὗ-
5 τως ἔχουσα „ὦ ξέν' ἀπάγγελον Λακεδαιμονίοις ὅτι „τῆδε κείμεθα τοῖς κείνων πειθόμενοι νομίμοις.“

Ἔστι δὲ καὶ λιμὴν μέγας αὐτόθι καὶ Δῆμητρος 16-
ρόν, ἐν ᾧ κατὰ πᾶσαν Πυλαίαν θυσίαν ἐτέλουν οἱ Ἀμφικτύονες. ἐκ δὲ τοῦ λιμένος εἰς Ἡράκλειαν τὴν
10 Τράχίνα περὶ στάδιοι τετταράκοντα, πλοῦς δ' ἐπὶ τὸ Κήναιον ἑβδομήκοντα. ἔξω δὲ Πυλῶν εὐθύς ὁ Σπερχειὸς ἐκδίδωσιν. ἐπὶ δὲ Πύλας ἀπὸ Εὐρίπου στάδιοι πεντακόσιοι τριάκοντα. καὶ ἡ μὲν Λοκρὶς τέλος ἔχει. τὰ δ' ἔξω Θετταλῶν ἐστὶ τὰ πρὸς ἔω καὶ τὸν Μαλιακὸν
15 κόλπον, τὰ δὲ πρὸς δύσιν Αἰτωλῶν καὶ Ἀκαρνανῶν. Ἀθαμᾶνες δὲ καὶ αὐτοὶ ἐκλελοίπασιν.

Μέγιστον δὴ καὶ παλαιότατον τῶν Θετταλῶν σύ- 18-
στημα, ὧν τὰ μὲν Ὅμηρος εἶρηκε τὰ δ' ἄλλοι πλείους. Αἰτωλοὺς δ' Ὅμηρος μὲν αἰεὶ ἐνὶ ὀνόματι λέγει, πόλεις
20 οὐκ ἔθνη τάττων ὑπ' αὐτοῖς, πλὴν εἰ τοὺς Κουρήτας, οὓς ἐν μέρει τακτέον Αἰτωλικῶν. ἀπὸ Θετταλῶν δ' ἀρ- κτέον, τὰ μὲν σφόδρα παλαιὰ καὶ μυθώδη καὶ οὐχ ὁμο- λογούμενα τὰ πολλὰ ἑῶντες, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς
- ἄλλοις ἐποιήσαμεν, τὰ δὲ φαινόμενα ἡμῖν καιρῖα λέ-
25 γοντες.

Ἔστι δ' αὐτῆς πρὸς θαλάττη μὲν ἡ ἀπὸ Θερμοπυ- 3
λῶν μέχρι τῆς ἐκβολῆς τοῦ Πηνειοῦ καὶ τῶν ἄκρων τοῦ Πηλίου παραλία βλέπουσα πρὸς ἔω καὶ πρὸς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίας τὰ βόρεια. ἔχουσι δὲ τὰ μὲν πρὸς Εὐ-
30 βοίᾳ καὶ Θερμοπύλαις Μαλιεῖς καὶ οἱ Φθιώται Ἀχαιοί, τὰ δὲ πρὸς τῷ Πηλίῳ Μάγνητες. αὕτη μὲν οὖν ἡ πλευ- ρὰ τῆς Θετταλίας ἐῷα λεγέσθω καὶ παραλία. ἐκατέρω-

θεν δ' ἀπὸ μὲν Πηλίου καὶ Πηνειοῦ πρὸς τὴν μεσό-
 γαιαν Μακεδόνες παράκεινται μέχρι Παιονίας καὶ τῶν
 Ἑπειρωτικῶν ἔθνων, ἀπὸ θεῖ τῶν Θερμοπυλῶν τὰ πα-
 ράλληλα τοῖς Μακεδόσιν ὄρη τὰ Οἰταῖα καὶ Αἰτωλικά,
 τοῖς Δωριεῦσι καὶ τῷ Παρνασσῷ συνάπτοντα. καλεῖ- 5
 σθω δὲ τὸ μὲν πρὸς τοῖς Μακεδόσι πλευρὸν ἀρκτικόν,
 τὸ δ' ἕτερον νότιον. λοιπὸν δ' ἐστὶ τὸ ἐσπέριον, ὃ πε-
 ρικλείουσιν Αἰτωλοὶ καὶ Ἀκαρνανες καὶ Ἀμφίλοχοι
 C.430 καὶ τῶν Ἑπειρωτῶν Ἀθαμᾶνες καὶ Μολοττοὶ καὶ ἡ
 τῶν Αἰθίων ποτὲ λεγομένη γῆ καὶ ἀπλῶς ἡ περὶ Πίν- 10
 δον πλὴν τοῦ Πηλίου καὶ τῆς Ὀσσης. ταῦτ' ἐξῆρ-
 ται μὲν ἱκανῶς, οὐ μὴν γε πολλὴν περιλαμβάνει κύκλω
 χώραν, ἀλλ' εἰς τὰ πεδία τελευτᾷ.

2 Ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ μέσα τῆς Θετταλίας, εὐδαιμονε-
 στάτη χώρα πλὴν ὅση ποταμόκλυστός ἐστιν. ὁ γὰρ 15
 Πηνειὸς διὰ μέσης ῥέων καὶ πολλοὺς δεχόμενος ποτα-
 μοὺς ὑπερχειταί πολλάκις· τὸ δὲ παλαιὸν καὶ ἐλιμνά-
 ζετο, ὡς λόγος, τὸ πεδίον ἔκ τε τῶν ἄλλων μερῶν ὄρεσι
 περιειργόμενον καὶ τῆς παραλίας μετεωρότερα τῶν πε-
 δίων ἐχούσης τὰ χωρία. ὑπὸ δὲ σεισμῶν ρήγματος γε- 20
 νομένου [κατὰ] τὰ νῦν καλούμενα Τέμπη καὶ τὴν Ὀσ-
 σαν ἀποσχίσαντος ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, διεξέπεσε ταύτη
 πρὸς θάλατταν ὁ Πηνειὸς καὶ ἀνέψυξε τὴν χώραν ταύ-
 την. ὑπολείπεται δ' ὁμως ἢ τε Νεσσωνὶς λίμνη μεγάλη
 καὶ ἡ Βοιβηὶς ἐλάττων ἐκείνης καὶ πλησιεστέρα τῇ πα- 25
 ραλίᾳ.

3 Τοιαύτη δ' οὕσα εἰς τέτταρα μέρη διήρητο· ἐκα-
 λείτο δὲ τὸ μὲν Φθιώτις τὸ δὲ Ἑστιαϊώτις τὸ δὲ Θεττα-
 λιώτις τὸ δὲ Πελασγιώτις. ἔχει δ' ἡ μὲν Φθιώτις τὰ
 νότια τὰ παρὰ τὴν Οἰτην ἀπὸ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου 30
 καὶ Πυλαϊκοῦ μέχρι τῆς Δολοπίας καὶ τῆς Πίνδου δια-
 τείνοντα, πλατυνόμενα δὲ μέχρι Φαρσάλου καὶ τῶν

πεδίων τῶν Θετταλικῶν· ἢ δ' Ἐστιαιωῖτις τὰ ἐσπέρια
καὶ τὰ μεταξὺ Πίνδου καὶ τῆς ἄνω Μακεδονίας· τὰ δὲ
λοιπὰ οἳ τε ὑπὸ τῇ Ἐστιαιώτιδι νεμόμενοι τὰ πεδία,
καλούμενοι δὲ Πελασγιῶται, συνάπτοντες ἤδη τοῖς
5 κάτω Μακεδόσι, καὶ οἱ ἐφεξῆς τὰ μέχρι Μαγνητικῆς
παραλλίας ἐκπληροῦντες χωρία. κἀνταῦθα δ' ἐνδόξων
ὀνομάτων ἔσται ἀριθμησις καὶ ἄλλως [καὶ] διὰ τὴν
Ἵμῆρου ποιήσιν· τῶν δὲ πόλεων ὀλίγαι σώζουσι τὸ
κᾶτριον ἀξίωμα, μάλιστα δὲ Λάρισα.

10 Ὁ δὲ ποιητῆς εἰς δέκα μέρη καὶ δυναστείας διελθὼν 4
τὴν σύμπασαν γῆν ἦν νῦν Θετταλίαν προσαγορεύομεν,
προσλαβὼν τινα καὶ τῆς Οἰταίας καὶ τῆς Λοκρικῆς, ὡς
δ' αὐτως καὶ τῆς ὑπὸ Μακεδόσιν νῦν τεταγμένης, ὑπο-
γράφει τι κοινὸν καὶ πάσῃ χώρᾳ συμβαῖνον, τὸ μετα-
15 βάλλεσθαι καὶ τὰ ὅλα καὶ τὰ καθ' ἕκαστα παρὰ τὰς
τῶν ἐπικρατούντων δυνάμεις.

Πρώτους δὴ καταλέγει τοὺς ὑπ' Ἀχιλλεῖ τοὺς τὸ 5
νότιον πλευρὸν κατέχοντας καὶ παρακειμένους τῇ τε
Οἰτῇ καὶ τοῖς Ἐπικνημιδίοις Λοκροῖς „ὄσσοι τὸ Πελασ-
20 „γικὸν Ἄργος ἔναιον,“ „οἳ τ' Ἄλον οἳ τ' Ἀλόπην οἳ τε
„Τρηχῖν' ἐνέμοντο,“ „οἳ τ' εἶχον Φθίην ἢ δ' Ἑλλάδα
„καλλιγύναικα,“ „Μυρμιδόνες δὲ καλεῦντο καὶ Ἑλλη-
„νες καὶ Ἀχαιοί.“ συζεύγνυσι δὲ τούτοις καὶ τοὺς ὑπὸ C.431
τῷ Φοίνικι καὶ κοινὸν ἀμφοῖν ποιεῖ τὸν στόλον. ὁ μὲν
25 οὖν ποιητῆς οὐδαμοῦ μέμνηται Δολοπικῆς στρατιᾶς
κατὰ τοὺς περὶ Ἴλιον ἀγῶνας· οὐδὲ γὰρ αὐτῶν τὸν ἡγε-
μόνα Φοίνικα πεποίηκεν εἰς τοὺς κινδύνους ἐξιόντα,
καθάπερ τὸν Νέστορα· ἄλλοι δ' εἰρήκασι, καθάπερ
καὶ Πίνδαρος μνησθεῖς τοῦ Φοίνικος „ὄς Δολόπων
30 „ἄγαγε θρασὺν ὄμιλον σφενδοῦσαι, ἰπποδάμων Δα-

17. ante τοὺς: καὶ

„ναῶν βέλεσι πρόσφορον.“ τοῦτο δὴ καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ κατὰ τὸ σιωπώμενον, ὡς εἰώθασι λέγειν οἱ γραμματικοί, συννπακουστέον. γελοῖον γὰρ τὸ τὸν βασιλέα μετέχειν τῆς στρατείας, τοὺς δ' ὑπηκόους μὴ παρεῖναι [αὐτῷ]· οὐδὲ γὰρ συστρατεύειν ἂν τῷ Ἀχιλλεῖ δόξειεν, ἅλλα μόνον ἐπιστάτης καὶ ῥήτωρ ἔπεσθαι, εἰ δ' ἄρα, σύμβουλος. τὰ δ' ἔπη βούλεται καὶ τοῦτο δηλοῦν· τοιοῦτον γὰρ τὸ „μύθων τε ῥητῆρ' ἔμειναι πρηκτῆρά τε „ἔργων.“ ταῦτα λέγων.

- 6 . Εἰρηται τό τε ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ [καὶ τῷ Φοῖνικι] 10
 αὐτὰ δὲ λεχθέντα περὶ τῶν ὑπ' [Ἀχιλλεῖ] ἐν ἀντιλογίᾳ
 ἐστί. τό τε [γὰρ] Ἄργος τὸ Πελασγικὸν [οἱ μὲν] καὶ πό-
 λιν δέχονται Θετταλικὴν περὶ Λάρισαν ἰδρυμένην ποτὲ
 νῦν δ' οὐκέτι οὔσαν· οἱ δ' οὐ πόλιν ἀλλὰ τὸ τῶν Θετ-
 ταλῶν πεδίου οὕτως ὀνομαστικῶς λεγόμενον, θεμένου 15
 τοῦνομα Ἄβαντος ἐξ Ἄργους δευρ' ἀποικήσαντος.
 Φθίαν τε οἱ μὲν τὴν αὐτὴν εἶναι τῇ Ἑλλάδι καὶ Ἀχαΐα,
 ταύτας δ' εἶναι διατεμνομένης τῆς συμπάσης Θεττα-
 λίας θάτερον μέρος τὸ νότιον· οἱ δὲ διαιροῦσιν. ἔοικε
 δ' ὁ ποιητῆς δύο ποιεῖν τὴν τε Φθίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα 20
 ὅταν οὕτως φῆ „οἱ τ' εἶχον Φθίην ἢ δ' Ἑλλάδα,“ ὡς
 δυεῖν οὐσῶν· καὶ ὅταν οὕτως „φευ[γον] ἔπειτ' ἀπά-
 „νευθε δι' Ἑλλάδος εὐρυχόροιο, Φθίην δ' ἐξικόμην,“
 καὶ ὅτι „πολλοὶ [Ἀχαιῶδες] εἰσὶν ἂν Ἑλλάδα τε Φθίην
 „τε.“ ὁ μὲν οὖν ποιητῆς δύο ποιεῖ, πότερον δὲ πόλεις 25
 ἢ χώρας οὐ δηλοῖ. οἱ δ' ὕστερον τὴν Ἑλλάδα οἱ μὲν εἰ-
 πόντες χώραν διατετάσθαι φασὶν [εἰς] τὰς Θήβας τὰς
 Φθιώτιδας ἀπὸ Παλαιφαρσάλου (ἐν δὲ τῇ χώρᾳ ταύτῃ
 καὶ τὸ Θεττιδεῖον ἐστὶ πλησίον τῶν Φαρσάλων ἀμφοῖν
 τῆς τε παλαιᾶς καὶ τῆς νέας, καὶ τοῦ Θεττιδεῖου τεκμαι- 30

4. post στρατείας: ναῶν δ' ἔσχατην Φθίης Δολόπεσσιν ἀνάσσων 6. post μόνον: ὀλίγων ἐστίν

ρόμενοι τῆς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ μέρος εἶναι καὶ τήνδε τὴν
 χώραν), οἱ δ' εἰπόντες πόλιν Φαρσάλιοι μὲν δεικνύ-
 ουσιν ἀπὸ ἑξήκοντα σταδίων τῆς ἑαυτῶν πόλεως κατε-
 σκαμμένην πόλιν ἣν πεπιστεύκασιν εἶναι τὴν ἙλλάδαC.432
 5 καὶ δύο κρήνας πλησίον Μεσσηίδα καὶ Ἰπέρειαν, Μελι-
 ταιεῖς δ' ἄπωθεν ἑαυτῶν ὅσον δέκα σταδίουσ οἰκείσθαι
 τὴν Ἑλλάδα πέραν τοῦ Ἐνιπέως, ἥνικα ἡ ἑαυτῶν πό-
 λις Πύρρα ὠνομάζετο, ἐκ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐν ταπεινῷ
 χωρίῳ κειμένης εἰς τὴν ἑαυτῶν μετοικῆσαι τοὺς Ἑλλη-
 10 νας· μαρτύριον δ' εἶναι τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ τῇ σφετέρῃ
 τάφον τοῦ Ἑλληνος τοῦ Δευκαλίωνος υἱοῦ καὶ Πύρ-
 ρας. ἱστορεῖται γὰρ ὁ Δευκαλίων τῆς Φθιώτιδος ἄρ-
 ξαι καὶ ἀπλῶς τῆς Θετταλίας· ὁ δ' Ἐνιπεὺς ἀπὸ τῆς
 Ὀθρνος παρὰ Φάρσαλον ῥυεῖς εἰς τὸν Ἀπιδανὸν παρα-
 15 βάλλει, ὁ δ' εἰς τὸν Πηγνεῖόν. περὶ μὲν Ἑλλήνων ταῦτα.

Φθιοὶ δὲ καλοῦνται οἱ τε ὑπ' Ἀχιλλεῖ καὶ ὑπὸ γ
 Πρωτεσιλάῳ καὶ Φιλοκτήτῃ· ὁ δὲ ποιητῆς τούτου μάρ-
 τυς. εἰπὼν γὰρ ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ὑπ' Ἀχιλλεῖ „οἱ
 „τ' εἶχον Φθίην,“ ἐν τῇ ἐπι ναυσὶ μάχῃ τούτους μὲν
 20 ὑπομένοντας ἐν ταῖς ναυσὶ πεποίηκε μετὰ τοῦ Ἀχιλ-
 λέως καὶ καθ' ἡσυχίαν ὄντας, τοὺς δ' ὑπὸ Φιλοκτή-
 τη μαχομένους ἔχοντας Μέδων[τα ἡγεμόνα] καὶ τοὺς
 ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ, Ποδάρκους περὶ ἃν κοι-
 νῶς μὲν οὕτω φησὶν „ἐνθα δὲ Βοιωτοὶ καὶ Ἰάονες
 25 „ἐλκεχίτωνες, Λοκροὶ καὶ Φθιοὶ καὶ φαιδιμόεντες
 „Ἐπειοί.“ ἰδίως δὲ „πρὸ Φθίων δὲ Μέδων τε μενε-
 „πτόλεμός τε Ποδάρκης. οἱ μὲν πρὸ Φθίων μεγαθύ-
 „μων θωρηχθέντες ναῦφιν ἀμυνόμενοι [μετὰ Βοιω]-
 „τῶν ἐμάχοντο.“ τάχα δὲ καὶ οἱ σὺν Εὐρυπύλῳ Φθιοὶ
 30 ἐλέγοντο, ὅμοροι τούτοις ὄντες· νῦν μέντοι Μαγνη-
 σίας νομίζουσι τῆς τε ὑπ' Εὐρυπύλῳ τὰ περὶ Ὀρμένιον
 καὶ τὴν ὑπὸ Φιλοκτήτῃ πᾶσαν, τὴν δ' ὑπὸ [Πρωτε-

σιλάω] τῆς Φθίας ἀπὸ Δολοπίας καὶ τῆς Πίνδου μέχρι τῆς Μαγνητικῆς θαλάττης· μέχρι δὲ τῆς ὑπὸ Πρωτεσιλάω πόλεως Ἀντρῶνος, ἣ νῦν πληθυντικῶς λέγεται, τὸ πλάτος ἀφορίζεται τῆς ὑπὸ Πηλεΐ καὶ Ἀχιλλεΐ γῆς, ἀπὸ] τῆς Τραχινίας καὶ τῆς Οἰταίας ἀρξαμένοις· [τὸ] 5 δ' αὐτὸ σχεδόν τι μῆκός ἐστι τοῦ Μαλιακοῦ κ[όλπου].

- 8 Περὶ Ἄλου δὲ καὶ Ἀλόπης διαποροῦσι μὴ οὐ τούτους λέγει τοὺς τόπους οἱ νῦν ἐν τῷ Φθιωτικῷ τέλει φέρονται, ἀλλὰ τοὺς ἐν Λοκροῖς, μέχρι δεῦρο ἐπικρατοῦντος τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς περ καὶ μέχρι Τραχίνος 10 καὶ τῆς Οἰταίας. ἐστὶ γὰρ καὶ Ἄλος καὶ Ἀλιοῦς ἐν τῇ παραλίᾳ τῶν Λοκρῶν, καθάπερ καὶ Ἀλόπη. οἱ δὲ τὸν Ἀλιοῦντα ἀντὶ Ἀλόπης τιθέασιν καὶ γράφουσιν οὕτως „οἷ θ' Ἄλου οἷ θ' Ἀλιοῦνθ' οἷ τε Τρηχίν' ἐνέ- C.433 „μοντο.“ ὁ δὲ Φθιωτικὸς Ἄλος ὑπὸ τῷ πέρατι κεῖται 15 τῆς Ὀθρυος ὄρους πρὸς ἄρκτον κειμένου τῇ Φθιώτιδι, ὁμόρου δὲ τῷ Τυφρηστῷ καὶ τοῖς Δόλοψιν, κἀνθένδε παρατείνοντος εἰς τὰ πλησίον τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου. ἀπέχει δὲ Ἰτῶνου περὶ ἐξήκοντα σταδίους ὁ Ἄλος ἢ ἡ Ἄλος· λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως. ὤκισε δὲ ὁ Ἀθάμας τὴν 20 Ἄλου, ἀφανισθεῖσαν [δὲ] συνῶ[κισαν Φαρσάλιοι] χρόνοις ὕστερον. ὑπέρεκται δὲ τοῦ Κροκίου πεδίου· ρεῖ δὲ ποταμὸς Ἀμφρυσος πρὸς τῷ [τείχει]. ὑπὸ δὲ τῷ Κροκίῳ Θῆβαι εἰσὶν αἱ Φθιώτιδες, καὶ ἡ Ἄλος δὲ Φθιώτις καλεῖται καὶ Ἀχαλκή, συνάπτουσα τοῖς Μαλιεῦσιν, 25 ὡς περ καὶ οἱ τῆς Ὀθρυος πρόποδες. καθάπερ δὲ ἡ Φυλάκη ἢ ὑπὸ Πρωτεσιλάω τῆς Φθιώτιδος ἐστὶ τῆς προσχώρου τοῖς Μαλιεῦσιν, οὕτω καὶ ἡ Ἄλος· διέχει δὲ Θηβῶν περὶ ἑκατὸν σταδίους, ἐν μέσῳ δ' ἐστὶ Φαρσάλου καὶ Φθιωτῶν· Φίλιππος μὲντοι Φαρσαλίους 30 προσένειμεν ἀφελόμενος τῶν Φθιωτῶν. οὕτω δὲ συμβαίνει τοὺς ὄρους καὶ τὰς συντάξεις τῶν τε ἔθνων καὶ

τῶν τόπων ἀλλάττεσθαι αἰεὶ, καθάπερ εἶπομεν. οὕτω
καὶ Σοφοκλῆς τὴν Τραχίνα Φθιωτῖν εἶρηκεν, Ἄρτε-
μίδωρος δὲ τὴν Ἄλον ἐν τῇ παραλίᾳ τίθησι, ἔξω μὲν
τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου κειμένην, Φθιωτῖν δέ. προτῶν
5 γὰρ ἐνθένδε ὡς ἐπὶ τὸν Πηνεῖον μετὰ τὸν Ἀντρώνα
τίθησι Πτελεόν, εἶτα τὸν Ἄλον ἀπὸ τοῦ Πτελεοῦ διέ-
χοντα ἑκατὸν καὶ δέκα σταδίους. περὶ δὲ τῆς Τραχίνος
εἰρηται ὅποια τις· καὶ ὁ ποιητὴς κατονομάζει.

Τοῦ δὲ Σπερχειοῦ μεμνημένος πολλάκις ὡς ἐπι- 9
10 χωρίου ποταμοῦ, τὰς πηγὰς ἔχοντος ἐκ Τυφρηστοῦ
Δρυοπικοῦ ὕρου, τοῦ καλουμένου πρότερον,
ἐκδιδόντος δὲ πλησίον Θερμοκυλῶν μεταξὺ αὐτῶν
καὶ Λαμίας, δηλοῖ ὅτι καὶ τὰ ἐντὸς πυλῶν ὅσα τοῦ Μα-
λιακοῦ κόλπου καὶ τὰ ἐκτὸς ὑπ' ἐκείνῃ ἦν· ἀπέχει δὲ
15 Λαμίας ὁ Σπερχεῖος περὶ τριάκοντα σταδίους ὑπερκει-
μένης πεδίου τινὸς καθήκοντος ἐπὶ τὸν Μαλιακὸν κόλ-
πον· ὅτι δ' ὁ Σπερχεῖος ἐπιχώριος, ἐκ τε τοῦ τρέφειν
ἐκείνῃ τὴν κόμην φάσκειν καὶ τοῦ τὸν Μενέσθιον,
ἓνα τῶν λοχαγῶν αὐτοῦ, Σπερχειοῦ λέγεσθαι παῖδα
20 καὶ τῆς ἀδελφῆς τῆς Ἀχιλλέως. Μυρμιδόνας δ' εἰκὸς
καλεῖσθαι πάντας τοὺς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ τῷ Πατρό-
κλῳ, οἳ συνηκολούθησαν ἐξ Αἰγίνης φεύγοντι τῷ Πη-
λεῖ. Ἀχαιοὶ δ' ἐκαλοῦντο οἱ Φθιωταὶ πάντες.

Διαριθμοῦνται δὲ τὰς ὑπὸ τῷ Φθιωτικῷ τέλει τῷ 10
25 ὑπ' Ἀχιλλεῖ κατοικίας [ἀπὸ] Μαλιέων ἀρξάμενοι πλεί-
ους μὲν, ἐν δ' αὐταῖς Θήβας τὰς Φθιώτιδας Ἐχίνον Λά-
μειαν, περὶ ἣν ὁ Λαμιακὸς συνέστη πόλεμος Μακεδόσι
καὶ Ἀντιπάτρῳ πρὸς Ἀθηναίους· ἐν ᾧ Λεωσθένης τε
ἔπεσε τῶν Ἀθηναίων στρατηγός, [καὶ Λεοννάτος] ὁ Ἄλε-C.434
30 ξάνδρου τοῦ βασιλέως ἐταῖρος. [ἔτι δὲ Ναρθάκιον Ἐρι-
νεὸν Κορώνειαν, ὁμώνυμον τῇ Βοιωτικῇ, Μελίταιαν
Θαυμακοῦς Πρόεσσαν Φάρσαλον Ἐρέτριαν, ὁμώνυμον

τῇ Εὐβοικῇ, Παραχελώϊτας καὶ τούτους ὁμωνύμους τοῖς Αἰτωλικοῖς· καὶ γὰρ ἐνταῦθά ἐστιν Ἀχελῷος ποταμὸς πλησίον Λαμίας, παρ' ὃν οἰκοῦσιν οἱ Παραχελώϊται. παρέτεινε δ' ἡ χώρα αὕτη πρὸς ἄρκτον μὲν τῇ τῶν Ἀσκληπ[ιαδῶν τῶν μάλιστα προσεσπερίων καὶ τῇ ὁ Εὐρουπύλου καὶ [ἔτι τῇ] Πρωτεσιλάου, ταῖς πρὸς ἕω κεκλιμέναις, πρὸς νότον δὲ τῇ Οἰταίᾳ εἰς τετταρεσκαίδεκα δήμους διηρημένῃ, Ἡράκλειάν τε καὶ τὴν Δρυοπίδα, τετράπολιν γεγονυῖάν ποτε καθάπερ καὶ τὴν Δωρίδα, μητρόπολιν δὲ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Δρυό- 10 πων νομιζομένην. τῆς δ' Οἰταίας καὶ ὁ Ἀκύφας ἐστὶ καὶ Παρασωπιάς καὶ Οἰνειάδαί καὶ Ἀντικύρα, ὁμώνυμος τῇ ἐν Λοκροῖς τοῖς ἐσπερίοις. λέγω δὲ τὰς διατάξεις ταύτας οὐκ αἰεὶ μεμενηκυίας τὰς αὐτάς, ἀλλὰ ποικίλως μεταβεβλημένας· αἱ δ' ἐπισημότεται μάλιστα ἄξιαί 15 μνήμης εἰσί.

- 11 Τὸν δὲ Δόλοπας φράζει καὶ ὁ ποιητὴς Ἰκανῶς ὅτι ἐπὶ ταῖς ἐσχατιαῖς εἰσι τῆς Φθίας, καὶ ὅτι ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἡγεμόνι ἦσαν τῷ Πηλεῖ οὗτοί τε καὶ οἱ Φθιωταί· ἔναιον γὰρ, φησὶν, ἐσχατιὴν Φθίης Δολόπεσβιν ἀνάσ- 20 σων, δόντος τοῦ Πηλέως. γειτνιά δὲ τῇ Πίνδῳ καὶ τοῖς περὶ αὐτὴν χωρίοις Θετταλικοῖς οὗσι τοῖς πλείστοις. διὰ γὰρ τὴν ἐπιφάνειάν τε καὶ τὴν ἐπικράτειαν τῶν Θετταλῶν καὶ τῶν Μακεδόνων οἱ πλησιάζοντες αὐτοῖς μάλιστα τῶν Ἡπειρωτῶν, οἱ μὲν ἐκόντες οἱ δ' 25 ἄκοντες, μέρη καθίσταντο Θετταλῶν ἢ Μακεδόνων, καθάπερ Ἀθαμᾶνες καὶ Αἰθίκες καὶ Τάλαρες Θετταλῶν, Ὀρέσται δὲ καὶ Πελαγόνες καὶ Ἐλιμιῶται Μακεδόνων.

- 12 Ἡ δὲ Πίνδος ὄρος ἐστὶ μέγα, πρὸς ἄρκτον μὲν τὴν 30

20. post Φθίης: ἢ Φοίνιξ

Μακεδόνων, πρὸς ἐσπέραν δὲ Περραιβούς μετανάστας ἀνθρώπους [ἔχον], πρὸς δὲ μεσημβρίαν Δόλοπας, [πρὸς ἔω δὲ . . . αὕτη δ' ἐστὶ τῆς Θετταλίας· ἐπ' αὐτῇ δὲ τῇ Πίνδῳ ᾠκουν Τάλαρες Μολοτικὸν φύλον, τῶν 5 περὶ τὸν Τόμαρον ἀπόσπασμα, καὶ Αἰθικες, [εἰς] οὓς ἐξελαθῆναί φησιν ὑπὸ Πειρίθου τοὺς Κενταύρους ὁ ποιητής· ἐκλειοπένας δὲ νῦν ἱστοροῦνται. τὴν δ' ἐκλειψιν διττῶς ἀκουστέον· ἢ γὰρ ἀφανισθέντων τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς χώρας τελέως ἡρημωμένης, ἢ τοῦ 10 ὀνόματος τοῦ ἔθνικοῦ μηκέτι ὄντος, μηδὲ τοῦ συστήματος διαμένοντος τοιούτου. ὅταν οὖν ἄσημον τελέως C.435 ἢ τὸ λειπόμενον νυνὶ σύστημα, οὐκ ἄξιον μνήμης τίθεμεν οὐτ' αὐτὸ οὔτε τοῦνομα τὸ μεταληφθέν, ὅταν δ' ἔχη τοῦ μεμνησθαι δικαίαν πρόφασιν, λέγειν ἀναγ- 15 καῖον τὴν μεταβολὴν.

Λοιπὸν δ' εἰπεῖν τῆς παραλίας τὴν τάξιν τῆς ὑπὸ 13 τῷ Ἀχιλλεῖ ἀπὸ Θερμοπυλῶν ἀρξαμένους· τὴν γὰρ Λοκρικὴν καὶ [τὴν Οἰταία]ν εἰρήκαμεν. αἱ τοίνυν Θερμοπύλαι τοῦ μὲν Κηναίου διεστήκασιν ἑβδομη- 20 κοντασταδίῳ πορθμῶ, παραπλέοντι δ' ἔξω Πυλῶν τοῦ Σπερχειοῦ ὡς σταδίου* δέκα· ἐνθεν δ' εἰς Φάλαρα εἴκοσι· τῶν δὲ Φαλάρων ἀπὸ θαλάττης ὑπέρκειται πεντήκοντα σταδίου ἢ τῶν [Λαμιέων πόλι]ς. εἰδ' ἐξῆς παραπλεύσαντι σταδίοις ἑκατὸν ὁ Ἐχῖνος ὑπέρ- 25 κείται. τῆς δ' ἐξῆς παραλίας ἐν μεσογαίᾳ ἐστὶν ἡ Κρεμαστή Λάρισα εἴκοσι σταδίου αὐτῆς διέχουσα, ἢ δ' αὐτὴ καὶ Πελασγία λεγομένη Λάρισα. εἶτα Μυόννησος νησίον, εἰτ' Ἀντρῶν· ἦν δὲ αὕτη ὑπὸ Πρωτεσιλάφ. τοσαῦτα μὲν περὶ τῆς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ με[ρίδος].

30 Ἐπεὶ δ' ὁ ποιητής εἰς πολλὰ καὶ γνώριμα μέρη 14 διε[λῶν δι]ὰ τὸ ὀνομάζειν τοὺς τε ἡγεμόνας καὶ τὰς ὑπ' αὐτοῖς [πόλεις] τὸν σύμπαντα τῆς Θετταλίας κύκλον

διέταξεν, [ἡμεῖς ἀκολο]ουθοῦντες τούτῳ κάλιν ὥσπερ
 ἐν τοῖς ἐπάνω [προ]σεκπληρώσομεν τὴν λοιπὴν περι-
 οδίαν τῆς χά[ρα]ς. καταλέγει τοίνυν ἐφεξῆς τοῖς ὑπ'
 Ἀχιλλεὶ τοὺς ὑπὸ Πρωτεσιλάῳ· οὗτοι δ' εἰσὶν οἱ καὶ
 ἐφεξῆς ὄντες τῇ ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεὶ παραλία μέχρι Ἀν- 5
 τρώωνος. ὀριζομένη τοίνυν [τῆς ἐφ]εξῆς ἐστὶν ἡ ὑπὸ τῷ
 Πρωτεσιλάῳ, ἔξω μὲν οὖσα τοῦ [Μαλιακ]οῦ κόλπου,
 ἐτι δ' ἐντὸς τῆς Φθιώτιδος, οὐ μὴν τῆς [ὑπὸ τῷ Ἀχιλ-
 λει]. ἡ μὲν οὖν Φυλάκη ἐγγὺς Θηβῶν ἐστὶ τῶν Φθιω-
 τίδων, αἵπερ εἰσὶ καὶ αὐταὶ ὑπὸ τῷ Πρωτεσιλάῳ· καὶ 10
 Ἄλος δὲ καὶ Λάρισα ἢ Κρεμαστὴ καὶ τὸ Δημήτριον ὑπ'
 ἐκείνῳ, πᾶσαι πρὸς ἔω τῆς Ὀθρυος. τὸ δὲ Δημήτριον
 Δήμητρος εἴρηκε τέμενος καὶ ἐκάλεσε Πύρασον. ἦν δὲ
 πόλις εὐλίμενος ἢ Πύρασος ἐν δυοῖ σταδίοις, ἔχουσα
 Δήμητρος ἄλσος καὶ ἱερὸν ἄγιον, διέχουσα Θηβῶν 15
 σταδίους εἴκοσι· ὑπέρεκκενται δὲ Πυράσου μὲν αἱ Θῆ-
 βαι. τῶν Θηβῶν δὲ ἐν τῇ μεσογαίᾳ τὸ Κρόκιον πεδίου
 πρὸς τῷ κατάληγοντι τῆς Ὀθρυος, δι' οὗ ὁ Ἄμφρουσος
 ῥεῖ. τούτου δ' ὑπέρεκκεται ὁ Ἴτωνος, ὅπου τὸ τῆς Ἴω-
 νίας ἱερὸν, ἀφ' οὗ καὶ τὸ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, καὶ ὁ Κουά- 20
 ριος ποταμός· εἴρηται δὲ [περὶ τούτου καὶ] τῆς Ἄρνης
 ἐν τοῖς Βοιωτικοῖς. ταῦτα δ' ἐστὶ τῆς Θετταλιώτι-
 δος μιᾶς τῶν τεττάρων μερίδων τῆς συμπάσης Θεττα-
 λίας, ἧς καὶ τὰ ὑπ' Εὐρουπύλῳ καὶ ὁ Φύλλ[ος], ὅπου
 Ἀπόλλω]νος τοῦ Φυλλίου ἱερὸν, καὶ Ἴχναι, ὅπου ἡ Θέ- 25
 μισ Ἴχναία τιμᾶται. καὶ Κίερος δ' εἰς αὐτὴν συντελεῖ
 καὶ [τάλλα μέχρι] τῆς Ἀθαμανίας. κατὰ δὲ τὸν Ἀν-
 τρώνα ἔρμα ὑφαλον ἐν τῷ πρὸς Εὐβοίᾳ ἐστὶ πόρῳ κα-
 λούμενον ὄνος Ἀντρώωνος. εἶτα Πτελεὸν καὶ ὁ Ἄλος·
 εἶτα τὸ τῆς Δήμητρος ἱερὸν καὶ ὁ Πύρασος κατεσκευ- 30
 μένος, ὑπέρ αὐτὸν δὲ αἱ Θῆβαι· εἶτα ἄκρα Πύρρα καὶ

δύο νησιά πλησίον, ὧν το μὲν Πύρρα τὸ δὲ Δευκαλίων
καλεῖται· ἐνταῦθα δὲ καὶ ἡ Φθιώτις πῶς τελευτᾷ.

Ἐξῆς δὲ τοὺς ὑπὸ τῷ Εὐμήλω καταλέγει, τὴν συν- C.436
εχῆ παραλίαν, ἥπερ ἐστὶν ἤδη Μαγνησίας καὶ τῆς Πε- 15
5 λασγιώτιδος γῆς. Φεραὶ μὲν οὖν εἰσι πέρας τῶν Πε-
λασγικῶν πεδίων πρὸς τὴν Μαγνησίαν, ἃ παρατείνει
μέχρι τοῦ Πηλίου σταδίους ἑκατὸν ἐξήκοντα. ἐπίγειον
δὲ τῶν Φερῶν Παρασαὶ διέχον ἐνενήκοντα σταδίους
αὐτῶν, Ἴωλκοῦ δὲ εἴκοσιν. ἡ δ' Ἴωλκὸς κατέσκαπται
10 μὲν ἐκ παλαιοῦ, ἐντεῦθεν δ' ἔστειλε τὸν Ἰάσονα καὶ
τὴν Ἀργῶ Πελίας· ἀπὸ δὲ τῆς ναυπηγίας τῆς Ἀργοῦς
καὶ Παρασαῖς λέγεσθαι μυθεύουσι τὸν τόπον, οἱ δὲ πι-
θανώτερον ἡγοῦνται τοῦνομα τῷ τόπῳ τεθῆναι τοῦτο
ἀπὸ τῶν πηγῶν αἱ πολλὰ τε καὶ θαψιλεῖς ῥέουσι· πλη-
15 σίον δὲ καὶ Ἀφέται ὡς ἂν ἀφετήριόν τι τῶν Ἀργοναυ-
τῶν. τῆς δὲ Δημητριάδος ἑπτὰ σταδίους ὑπέρεκται
τῆς θαλάττης Ἴωλκός. ἔκτισε δὲ Δημήτριος ὁ πολιορ-
κητῆς ἐπώνυμον ἑαυτοῦ τὴν Δημητριάδα μεταξὺ Νη-
λείας καὶ Παρασῶν ἐπὶ θαλάττῃ τὰς πλησίον πολίχνας
20 εἰς αὐτὴν συνοικίσας, Νήλειάν τε καὶ Παρασαῖς καὶ
Ἵορμένιον, ἔτι δὲ Ῥιζοῦντα Σηπιάδα Ὀλιζῶνα Βοίβην
Ἴωλκόν, αἱ δὲ νῦν εἰσι κῶμαι τῆς Δημητριάδος. καὶ
δὴ καὶ ναύσταθμον ἦν τοῦτο καὶ βασιλείον μέχρι πολ-
λοῦ τοῖς βασιλεῦσι τῶν Μακεδόνων, ἐπεκράτει δὲ καὶ
25 τῶν Τεμπῶν καὶ τῶν ὀρῶν ἀμφοῖν, ὥσπερ εἰρηται,
τοῦ τε Πηλίου καὶ τῆς Ὀσσης· νῦν δὲ συνέσταλται
μὲν, τῶν δ' ἐν τῇ Μαγνησίᾳ πασῶν ὁμῶς διαφέρει. ἡ
δὲ Βοιβῆς λίμνη πλησιάζει μὲν ταῖς Φεραῖς, συνάπτει
δὲ καὶ τοῖς ἀπολήγουσι τοῦ Πηλίου πέρασι καὶ τῆς Μα-
30 γνησίας· Βοίβη δὲ χωρίον ἐπὶ τῇ λίμνῃ κείμενον. κα-
θάπερ δὲ τὴν Ἴωλκὸν ἀύξηθησαν ἐπὶ πλέον κατέλυσαν
αἱ στάσεις καὶ αἱ τυραννίδες, οὕτως καὶ τὰς Φεραῖς

συνέστειλαν ἔξαρθείσας ποτὲ καὶ συγκαταλυθείσας τοῖς τυράννοις. πλησίον δὲ τῆς Δημητριάδος ὁ Ἄναυρος ὄρει. καλεῖται δὲ καὶ συνεχῆς αἰγιαλὸς Ἰωλκός· ἐνταῦθα δὲ καὶ τὴν * Πυλαϊκὴν πανήγυριν συνετέλουν. ὁ δ' Ἀρτεμίδωρος ἀπωτέρω τῆς Δημητριάδος τιθήσει 5 τὸν Παρασιτικὸν κόλπον εἰς τοὺς ὑπὸ Φιλοκτῆτη τόπους· ἐν δὲ τῷ κόλπῳ φησὶν εἶναι τὴν Κικύνηθον νῆσον καὶ πολίχνην ὁμώνυμον.

16 Ἐξῆς δ' αἱ ὑπὸ Φιλοκτῆτη πόλεις καταλέγονται. ἡ μὲν οὖν Μηθώνη ἑτέρα ἐστὶ τῆς Θρακίας Μεθώνης, 10 ἣν κατέσκαψε Φίλιππος· ἐμνήσθημεν δὲ καὶ πρότερον τῆς τῶν ὀνομάτων τούτων καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ ... τροπῆς· τάλλα δὲ [δι]ηροῖσθαι, ἣ τε Θαυμακία καὶ [ὁ] Ὀλιζῶν καὶ ἡ Μελίβοια, [ἃ] τῆς ἐξῆς παραλίας ἐστίν. πρόκεινται δὲ τῶν Μαγνήτων νῆσοι συχνὰ μὲν, 15 αἱ δ' ἐν ὀνόματι Σκιάθός τε καὶ Πεπάρηθος καὶ Ἰκός Ἀλόνησός τε καὶ Σκῦρος, ὁμώνυμοις ἔχουσαι πόλεις. μάλιστα δ' ἐστὶν ἐν ὀνόματι Σκῦρος διὰ τὴν Λυκομήδους πρὸς Ἀχιλλέα οἰκειότητα καὶ τὴν Νεοπτολέμου

C.437 τοῦ Ἀχιλλέως ἐνταῦθα γένεσίν τε καὶ ἐκτροφήν. ὕστε- 20 ρον δὲ Φίλιππος ἀνέξηθεις, ὄρων Ἀθηναίους ἐπικρατοῦντας τῆς θαλάττης καὶ τῶν νήσων ἄρχοντας καὶ τούτων καὶ τῶν ἄλλων, ἐποίησε τὰς πλησίον ἑαυτῷ μάλιστα ἐνδόξους. πολεμῶν γὰρ περὶ τῆς ἡγεμονίας, ἐπεχείρει πρῶτοις αἰεὶ τοῖς ἐγγύθεν, καὶ καθάπερ αὐ- 25 τῆς τῆς Μαγνήτιδος τὰ πολλὰ μέρη Μακεδονίαν ἐποίησε καὶ τῆς Θράκης καὶ τῆς ἄλλης τῆς κύκλω γῆς, οὕτω καὶ τὰς πρὸ τῆς Μαγνησίας νήσους ἀφηρείτο, καὶ τὰς ὑπ' οὐδενὸς γνωριζομένας πρότερον περιμαχίτους καὶ γνωρίμους ἐποίησε. τὴν δ' οὖν Σκῦρον καὶ μάλιστα μὲν 30 αἱ ἀρχαιολογίαι συνιστῶσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ τοιαῦτα θρυλεῖσθαι ποιεῖ, οἷον αἱ τῶν αἰγῶν ἀρεταὶ τῶν Σκυρίων,

καὶ τὰ μέταλλα τῆς ποικίλης λίθου τῆς Σκυρίας, καθάπερ τῆς Καρυστίας καὶ τῆς * Δευκαλλίας καὶ τῆς Συναδικῆς * Ἱεραπολιτικῆς. μονολίθους γὰρ κίονας καὶ πλάκας μεγάλας ὄραν ἔστιν ἐν τῇ Ῥώμῃ τῆς ποικίλης λιθείας, ἀφ' ἧς ἡ πόλις κοσμεῖται δημοσίᾳ τε καὶ ἰδίᾳ, πεποίηκέ τε τὰ λευκόλιθα οὐ πολλοῦ ἄξια.

Ὁ δ' οὖν ποιητὴς μέχρι δεῦρο προελθὼν τῆς Μα- 17
 γνητικῆς παραλίας ἐπάνεισιν ἐπὶ τὴν ἄνω Θετταλίαν·
 καὶ γὰρ τὰ παρατείνοντα τῇ Φ[θιώτιδι], ἀρξάμενος
 10 ἀπὸ τῆς Δολοπίας καὶ τῆς Πίνδου, [μέχρι τῆς] κάτω
 Θετταλίας διέξεισιν „οἱ δ' εἶχον Τρίκην καὶ Ἰθώμην
 „κλωμακόεσσαν.“ ταῦτα τὰ χωρία ἔστι μὲν τῆς Ἰστια-
 αῖτιδος, ἐκαλεῖτο δ', ὡς φασι, πρότερον Δωρίς· κατα-
 σχόντων δὲ τῶν Περραιβῶν αὐτήν, οἱ καὶ τῆς Εὐβόλιας
 15 τὴν Ἰστιαίωνιν κατεστρέψαντο καὶ τοὺς ἀνθρώπους
 εἰς τὴν ἠπειρον ἀνέσπασαν, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐποι-
 κησάντων Ἰστιαίων τὴν χώραν ἀπ' ἐκείνων οὕτως ἐκά-
 λεσαν. καλοῦσι δὲ καὶ [αὐτήν καὶ] τὴν Δολοπίαν τὴν
 ἄνω Θετταλίαν, ἐπ' εὐθείας οὔσα[ν τῇ ἄνω] Μακεδο-
 20 νία, καθάπερ καὶ τὴν κάτω τῇ κάτω. ἔστι δ' ἡ μὲν
 Τρίκκη, ὅπου τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ τὸ ἀρχαιότατον
 καὶ ἐπιφανέστατον, ὁμορος τοῖς τε Δόλοψιν καὶ τοῖς
 περὶ τὴν Πίνδον τόποις. τὴν δ' Ἰθώμην ὁμωνύμως τῇ
 Μεσσηνιακῇ λεγομένην οὐ φασι δεῖν οὕτως ἐκφέρειν,
 25 ἀλλὰ τὴν πρώτην συλλαβὴν ἀφαιρεῖν· οὕτω γὰρ κα-
 λείσθαι πρότερον, νῦν δὲ * Θαμαὶ μετωνομάσθαι, χω-
 ρίον ἐρυνμὸν καὶ τῷ ὄντι κλωμακόεν, ἰδρυνμένον με-
 ταξὺ τετάρων φρουρίων ὡσπερ ἐν τετραπλεύρῳ κει-
 μένων, Τρίκκης τε καὶ Μητροπόλεως καὶ Πελινναίου
 30 καὶ Γόμφων. τῆς δὲ δὴ Μητροπολιτῶν ἔστι χώρας ἡ
 Ἰθώμη. ἡ δὲ Μητρόπολις πρότερον μὲν ἐκ τριῶν συν-
 ῥκιστο πολυχνίων ἀσῆμων, ὕστερον δὲ καὶ πλείους

προσελήφθησαν, ὧν ἦν καὶ ἡ Ἰθώμη. Καλλίμαχος μὲν C.438 οὖν φησιν ἐν τοῖς ἰάμβοις τὰς Ἀφροδίτας (ἡ θεὸς γὰρ οὐ μία) τὴν Καστινιῆτιν ὑπερβάλλεσθαι πάσας τῶ φρονεῖν, ὅτι μόνη παραδέχεται τὴν τῶν ὑῶν θυσίαν. καὶ μὴν πολυίστωρ, εἴ τις ἄλλος, καὶ πάντα τὸν βίον, ὡς 5 αὐτὸς εἰρηκεν, ὁ ταῦτα * μυθεῖσθαι βουλόμενος. οἱ δ' ὕστερον ἤλεγξαν οὐ μίαν Ἀφροδίτην μόνον ἀλλὰ καὶ πλείους ἀποδεδεγμένας τὸ ἔθος τοῦτο, ὧν εἶναι καὶ τὴν ἐν τῇ Μητροπόλει· ταύτη δὲ μίαν τῶν συννημισθεισῶν εἰς αὐτὴν πόλεων παραδοῦναι τὸ ἔθος Ὀνθύ- 10 ριον. ἔστι δὲ καὶ Φαρκαδῶν ἐν τῇ Ἰστιαϊώτιδι, καὶ φεῖ δι' αὐτῶν ὁ Πηνειὸς καὶ ὁ Κουράλιος· ὧν ὁ Κουράλιος ρυεῖς παρὰ τὸ τῆς Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς ἱερὸν εἰς τὸν Πηνειὸν ἐξίησιν, αὐτὸς δ' ὁ Πηνειὸς ἄρχεται μὲν ἐκ Πίνδου, καθάπερ εἰρηται, ἐν ἀριστερᾷ δ' ἀφείς Τρίκκην 15 τε καὶ Πελλινναῖον καὶ Φαρκαδόνα φέρεται παρὰ τε Ἄτρακα καὶ Λάρισαν, καὶ τοὺς ἐν τῇ Θετταλιώτιδι δεξιόμενος ποταμοὺς πρόεισι διὰ τῶν Τεμπῶν ἐπὶ τὰς ἐκβολάς. τὴν δ' Οἰχαλίαν πόλιν Εὐρύτου λεγομένην ἐν τε τοῖς τόποις τούτοις ἱστοροῦσι καὶ ἐν Εὐβοίᾳ καὶ 20 ἐν Ἀρκαδίᾳ, καὶ μετονομάζουσιν [ἄλλοι] ἄλλως, ὃ καὶ ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς εἰρηται. περὶ δὲ τούτων ζητοῦσι καὶ μάλιστα τίς ἦν ἡ ὑπὸ Ἡρακλέους ἀλοῦσα, καὶ περὶ τίνος συνέγραψεν ὁ ποιήσας τὴν Οἰχαλίας ἄλωσιν. ταῦτα μὲν δὴ τὰ χωρία τοῖς Ἀσκληπιάδαις ὑπέ- 25 ταξεν.

- 18 Ἐξῆς δὲ λέγει τὴν ὑπ' Εὐρυπύλῳ „οἱ δ' ἔχον Ὀρμέ-
 „νιον οἷ τε κρήνην Ὑπέρειαν, οἱ τ' ἔχον Ἀστέριον Τιτά-
 „νοιό τε λευκὰ κάρηνα.“ τὸ μὲν οὖν Ὀρμένιον νῦν Ὀρ-
 μίνιον καλεῖται, ἔστι δ' ὑπὸ τῶ Πηλῶ κώμη κατὰ τὸν 30
 Παρασιτικὸν κόλπον τῶν συννημισμένων εἰς τὴν Δημη-
 τριάδα πόλεων, ὡς εἰρηται. ἀνάγκη δὲ καὶ τὴν Βοιβηίδα

λίμνην εἶναι πλησίον, ἐπειδὴ καὶ ἡ Βοΐβη τῶν περιοι-
 κίδων ἦν τῆς Δημητριάδος καὶ αὐτὸ τὸ Ὀρμένιον. τὸ
 μὲν οὖν Ὀρμένιον ἀπέχει τῆς Δημητριάδος πεζῆ στα-
 δίους ἑπτὰ καὶ εἰκοσιν, ὁ δὲ τῆς Ἴωλοῦ τόπος ἐν ὁδῷ
 5 κείμενος τῆς μὲν Δημητριάδος ἑπτὰ σταδίους διέστηκε,
 τοῦ δ' Ὀρμενίου τοὺς λοιποὺς σταδίους εἰκοσι. φησὶ
 δ' ὁ Σκήψιος ἐκ τοῦ Ὀρμενίου τὸν Φοίνικα εἶναι, καὶ
 φεύγειν αὐτὸν ἐνθένδε παρὰ τοῦ „πατρὸς Ἀμύντορος
 „Ὀρμενίδαο“ εἰς τὴν Φθίαν „ἐς Πηλῆα ἄνακτα.“ ἐκτί-
 10 σθαι γὰρ ὑπὸ Ὀρμένου τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ * Κερφίου
 τοῦ Αἰόλου· παῖδας δὲ τοῦ Ὀρμένου γενέσθαι τὸν τε
 Ἀμύντορα καὶ Εὐναίμονα, ὧν τοῦ μὲν εἶναι Φοίνικα τοῦ C.439
 δ' Εὐρύπυλον· φυλαχθῆναι δὲ τῷ Εὐρυπύλῳ τὴν δια-
 δοχὴν κοινήν, ἅτε ἂν ἀπελθόντος τοῦ Φοίνικος ἐκ τῆς
 15 οἰκείας· καὶ δὴ καὶ γράφει οὕτως „οἶον ὅτε πρῶτον λί-
 „πον Ὀρμένιον πολύμηλον,“ ἀντὶ τοῦ „λίπον Ἑλλάδα
 „καλλιγύναικα.“ Κράτης δὲ Φωκία ποιεῖ τὸν Φοίνικα,
 τεκμαιρόμενος ἐκ τοῦ κράτους τοῦ Μέγητος ᾧ ἐχρή-
 σατο ὁ Ὀδυσσεὺς κατὰ τὴν νυκτεγεργίαν, περὶ οὗ φη-
 20 σιν ὁ ποιητὴς ὅτι „ἐξ Ἐλεῶνος Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο
 „ἐξέλετ' Αὐτόλυκος, πνικινὸν δόμον ἀντιτορήσας.“ τὸν
 τε γὰρ Ἐλεῶνα ἐν τῷ Παρνασσῷ πολέχμιον εἶναι, τὸν
 τε Ὀρμενίδην Ἀμύντορα οὐκ ἄλλον τινὰ λέγεσθαι ἢ
 τὸν τοῦ Φοίνικος πατέρα, καὶ τὸν Αὐτόλυκον οἰκοῦντα
 25 ἐν τῷ Παρνασσῷ τοιχωρυχεῖν τὰ τῶν γειτόνων, ὅπερ
 κοινόν ἐστι τοιχωρύχου παντός, οὐ τὰ τῶν πόρρωθεν.
 ὁ δὲ Σκήψιος φησὶ μῆτε Ἐλεῶνα μηδένα τόπον τοῦ
 Παρνασσοῦ δεικνυσθαι, ἀλλὰ Νεῶνα, καὶ ταύτην οἰ-
 κισθεῖσαν μετὰ τὰ Τρωικά, μῆτ' ἐκ γειτόνων τὰς τοι-
 30 χωρυχίας γίνεσθαι μόνον. καὶ ἄλλα δ' ἐστὶν ἃ λέγοι
 τις ἂν, ἀλλ' οὖν ὀκνῶ διατρίβειν ἐπὶ πλεόν. ἄλλοι δὲ
 γράφουσιν ἐξ Ἐλεῶνος· Ταναγορικὴ δὲ ἐστὶν αὕτη· καὶ

μαλλον ἐλέγχοι ἀτόπως ἂν λεγόμενον τό „φεῦγον ἐπειτ’
 „ἀπάνευθε δι’ Ἑλλάδος, Φθίην δ’ ἐξικόμην.“ ἢ δ’
 Ἐπέρεια κρήνη ἐν μέσῃ ἐστὶ τῇ Φεραίων πόλει Εὐμήλου
 οὔσῃ· ἄτοπον τοίνυν [δοῦναι Εὐρυνπύ]λῳ. Τίτανος
 δ’ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος ὠνομάσθη· λευκόμενον γὰρ
 ἐστὶ τὸ χωρίον Ἄρνης πλησίον καὶ [τῶν Ἄφε]τῶν· καὶ
 τὸ Ἀστέρειον δ’ οὐκ ἄπωθεν τούτων ἐστὶ.

- 19 Συνεχεῖς δὲ τῇ μερίδι ταύτῃ λέγονται οἱ ὑπὸ τῷ
 Πολυποίτῃ „οἱ δ’ Ἄργισσαν ἔχον καὶ Γυρτῶνιν ἐνέ-
 „μοντο, Ὀρθὴν Ἠλώνην τε πόλιν τ’ Ὀλοοσσόνα λευ- 10
 „κὴν.“ ταύτην τὴν χώραν πρότερον μὲν ᾤκουν Περ-
 ραῖβοι, τὸ πρὸς θαλάττῃ μέρος νεμόμενοι καὶ τῷ Πη-
 νειῷ μέχρι τῆς ἐκβολῆς αὐτοῦ καὶ Γυρτῶνος πόλεως
 Περραιβίδος. εἶτα ταπεινώσαντες ἐκείνους Λαπίθαι
 κατέσχον αὐτοὶ τὰ χωρία, Ἰξίων καὶ ὁ υἱὸς Πειρίθους, 15
 ὃς καὶ τὸ Πήλιον κατεκτήσατο βιασάμενος τοὺς κατα-
 σχόντας Κενταύρους, ἄγριόν τι φῦλον. τούτους μὲν
 οὖν „ἐκ Πηλίου ὥσε καὶ Αἰθίκεςσι πέλασσε,“ τοῖς δὲ
 C.440 Λαπίθαις τὰ πεδία παρέδωκε· τινὰ δ’ αὐτῶν καὶ οἱ
 Περραιβοὶ κατεῖχον, τὰ πρὸς τῷ Ὀλύμπῳ· ἐστὶ δ’ ὅπου 20
 καὶ ὅλοι ἀναμιξ τοῖς Λαπίθαις ᾤκουν. ἢ μὲν οὖν Ἄρ-
 γισσα, ἢ νῦν Ἄργουρα, ἐπὶ τῷ Πηνειῷ κεῖται· ὑπέρκει-
 ται δ’ αὐτῆς Ἄτραξ ἐν τετταράκοντα σταδίοις, τῷ πο-
 ταμῷ πλησιάζουσα καὶ αὕτη· τὴν δ’ ἀνὰ μέσον ποτα-
 μίαι ἔχον Περραιβοί. Ὀρθὴν δὲ τινὲς τὴν ἀκρόπολιν 25
 τῶν Φαλανναίων εἰρήκασιν· ἢ δὲ Φάλαννα Περραι-
 βικὴ πόλις πρὸς τῷ Πηνειῷ πλησίον τῶν Τεμπῶν. οἱ
 μὲν οὖν Περραιβοὶ καταδυναστευθέντες ὑπὸ τῶν Λα-
 πιθῶν εἰς τὴν ὄρεινὴν ἀπανέστησαν οἱ πλείους τὴν
 περὶ Πίνδον καὶ Ἀθαμᾶνας καὶ Δόλοπας, τὴν δὲ χώραν 30

14. post ἐκείνους: εἰς τὴν ἐν τῇ μεσογαίᾳ ποταμίαν

καὶ τοὺς ὑπολειφθέντας τῶν Περραιβῶν κατέσχον Λα-
 ρισαῖοι, πλησίον μὲν οἰκοῦντες τοῦ Πηνειοῦ, γειτνιῶν-
 τες δ' ἐκείνοις, νεμόμενοι δὲ τὰ εὐδαιμονέστατα μέρη
 τῶν πεδίων, πλὴν εἰ τι σφόδρα κοίλον πρὸς τῇ λίμνῃ·
 5 τῇ Νεσσωνίδι, εἰς ἣν ὑπερκλύζων ὁ ποταμὸς ἀφηρητό
 τι τῆς ἀροσίμου τοὺς Λαρισαίους· ἀλλ' ὕστερον παρα-
 χώμασιν ἐπηνώρθωσαν Λαρισαῖοι. οὗτοι δ' οὖν κα-
 τεῖχον τέως τὴν Περραιβίαν καὶ φόρους ἐπράττοντο,
 ἕως Φίλιππος κατέστη κύριος τῶν τόπων. Λάρισα δ'
 10 ἐστὶ καὶ ἐν τῇ Ὀσση χωρίον· καὶ ἡ Κρεμαστή, ὑπὸ τι-
 νων δὲ Πελασγία λεγομένη· καὶ ἐν τῇ Κρήτῃ πόλις ἡ
 νῦν εἰς Ἱεράπυτταν συνοικισθεῖσα, ἀφ' ἧς καὶ τὸ ὑπο-
 κείμενον πεδίον νῦν Λαρίσιον καλεῖται· καὶ ἐν Πελο-
 ποννήσῳ ἢ τε τῶν Ἀργείων ἄκρα καὶ ὁ τὴν Ἠλείαν ἀπὸ
 15 Δύμης διορίζων Λάρισος ποταμὸς. Θεόπομπος δὲ καὶ
 πόλιν λέγει ἐν τῇ αὐτῇ μεθορία κειμένην Λάρισαν· καὶ
 ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἢ τε Φρικωνίς ἢ περὶ τὴν Κύμην καὶ ἡ κατὰ
 Ἀμαξιτὸν τῆς Τρωάδος· καὶ ἡ Ἐφεσία Λάρισα ἐστὶ καὶ
 ἐν Συρίᾳ· τῆς δὲ Μιτυλήνης ἀπὸ πεντήκοντα σταδίων
 20 εἰς Λαρισαῖαι πέτραι κατὰ τὴν ἐπὶ Μηθύμνης ὁδόν·
 καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ δ' ἐστὶ Λάρισα· καὶ τῶν Τράλλεων
 διέχουσα κάμη τριάκοντα σταδίους ὑπὲρ τῆς πόλεως
 ἐπὶ Καῦστρου πεδίον διὰ τῆς Μεσσηνίδος ἰόντων κατὰ
 τὸ τῆς Ἰσοδρόμης Μητρὸς ἱερὸν, ὁμοίαν τὴν θέσιν καὶ
 25 τὴν ἀρετὴν ἔχουσα τῇ Κρεμαστῇ Λαρίσῃ· καὶ γὰρ εὐ-
 υδρὸς καὶ ἀμπελόφυτος· ἴσως δὲ καὶ ὁ Λαρίσιος Ζεὺς
 ἐκεῖθεν ἐπωνόμασται· καὶ ἐν τοῖς ἀριστεροῖς δὲ τοῦ
 Πόντου κάμη τις καλεῖται Λάρισα μεταξὺ Ναυλό[χου
 καὶ Ὀδησοῦ] πλησίον τῶν ἄκρων τοῦ Ἰμίου.

30 Καὶ Ὀλοσσῶν δὲ λευκὴ προσαγορευθεῖσα ἀπὸ
 τοῦ λευκάργιλος εἶναι, καὶ Ἠλώνη Περραιβικαὶ πόλις,
 καὶ Γόννος· ἡ δ' Ἠλώνη μετέβαλε τὸ ὄνομα Λειμώνη

μετονομασθεῖσα· κατέσκαπται δὲ νῦν· ἄμφω δ' ὑπὸ
C.441 τῷ Ὀλύμπῳ κείνται οὐ πολὺ ἄπωθεν τοῦ Εὐρώπου
ποταμοῦ, ὃν ὁ ποιητὴς Τιταρήσιον καλεῖ.

20 Λέγει δὲ καὶ περὶ τούτου καὶ περὶ τῶν Περραιβῶν
ἐν τοῖς ἐξῆς ὁ ποιητὴς ὅταν φῆ „Γουνεὺς δ' ἐκ Κύφου ὅ
„ἦγε δύω καὶ εἴκοσι νῆας. τῷ δ' Ἐπιήνες ἔποντο με-
„νεπτόλεμοί τε Περραιβοί, οἳ περὶ Δωδώνην δυσχείμε-
„ρον οἴκι' ἔθεντο, [οἳ τ'] ἄμφ' ἱμερτὸν Τιταρήσιον
„ἔργ' ἐνέμοντο.“ λέγει μὲν οὖν τούτους τοὺς τόπους
τῶν Περραιβῶν, ἀπὸ μέρους τῆς Ἐστιαϊώτιδος ἐπειλη- 10
φώτας· ἦσαν δὲ καὶ ὑπὸ τῷ Πολυποίτῃ ἐκ μέρους Περ-
ραιβικαί, τοῖς μέντοι Λαπίθαις προσένευε διὰ τὸ ἀνα-
μιξ οἴκειν καὶ τὰ μὲν πεδία κατέχειν τοὺς Λαπίθας καὶ
τὸ ἐνταῦθα Περραιβικὸν ὑπὸ τούτοις τετάχθαι ὡς ἐπι-
πλέον, τὰ δ' ὀρεινότερα χωρία πρὸς τῷ Ὀλύμπῳ καὶ 15
τοῖς Τέμπεσι τοὺς Περραιβούς, καθάπερ τὸν Κύφον
καὶ τὴν Δωδώνην καὶ τὰ περὶ τὸν Τιταρήσιον, ὅς ἐξ
ὄρους Τιταρίου συμφυοῦς τῷ Ὀλύμπῳ ῥέων εἰς τὰ
πλησίον τῶν Τεμπῶν χωρία τῆς Περραιβίας αὐτοῦ που
τὰς συμβολὰς ποιεῖται πρὸς τὸν Πηνειόν. τὸ μὲν οὖν 20
τοῦ Πηνειοῦ καθαρὸν ἐστὶν ὕδωρ, τὸ δὲ τοῦ Τιταρη-
σίου λιπαρὸν ἐκ τινοῦς ὕλης ὥστ' οὐ συμμίσγεται „ἀλλὰ
„τέ μιν καθύπερθεν ἐπιτρέχει ἤντ' ἔλαιον.“ διὰ δὲ τὸ
ἀναμιξ οἴκειν Σιμωνίδης Περραιβούς καὶ Λαπίθας κα-
λεῖ τοὺς Πέλασγιώτας ἅπαντας, τοὺς τὰ ἐῶα κατέχον- 25
τας τὰ περὶ Γυρτῶνα καὶ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Πηνειοῦ καὶ
Οσσαν καὶ Πήλιον καὶ τὰ περὶ Δημητριάδα καὶ τὰ ἐν
τῷ πεδίῳ, Λάρισαν Κραννῶνα Σκοτουῖσσαν Μόψιον
Ἀτρακα, καὶ τὰ περὶ τὴν Νεσσωνίδα λίμνην καὶ [τὴν]
Βοιβηίδα· ὧν ὁ ποιητὴς ὀλίγων μέμνηται διὰ τὸ μὴ οἴ- 30
κισθῆναι πω τἄλλα ἢ φασὺλως οἰκισθῆναι διὰ τοὺς κα-
τακλυσμοὺς ἄλλοτ' ἄλλους γινομένους· ἐπεὶ οὐδὲ τῆς

Νεσσωνίδος μέμνηται λίμνης, ἀλλὰ τῆς Βοιβηίδος μό-
νον πολὺ ἐλάττονος οὔσης, ταύτης δὲ μόνης μενού-
σης, ἐκείνης δὲ ὡς εἰκὸς τοτὲ μὲν πληρουμένης ἀτά-
κτως, τοτὲ δ' ἐκλειπομένης. τῆς δὲ Σκοτούσεως ἐμνή-
5 σθημεν καὶ ἐν τοῖς περὶ Δωδώνης λόγοις καὶ τοῦ μαν-
τείου τοῦ ἐν Θετταλίᾳ, διότι περὶ τοῦτον ὑπέφηξε τὸν
τόπον. ἔστι δ' ἐν τῇ Σκοτούσει χωρίον τι Κυνὸς πε-
φαλαὶ καλούμενον, περὶ ὃ Ῥωμαῖοι μετ' Αἰτωλῶν καὶ
Τίτος Κοῖντιος ἐνίκων μάχῃ μεγάλη Φίλιππου τὸν Δη-
10 μητρίου, Μακεδόνων βασιλέα.

Πέπονθε δὲ τι τοιοῦτο καὶ ἡ Μαγνητὶς· κατη- 21
ριθμημένων γὰρ ἤδη πολλῶν αὐτῆς τόπων οὐδένας
τούτων ὠνόμακε Μάγνητας Ὀμηρος, ἀλλ' ἐκείνους C.442
μόνους οὓς τυφλῶς καὶ οὐ γνωρίμως διασαφει „οἱ περὶ
15 „Πηνειὸν καὶ Πήλιον εἰνοσίφυλλον ναίεσκον.“ ἀλλὰ
μὴν περὶ τὸν Πηνειὸν καὶ τὸ Πήλιον οἰκοῦσι καὶ οἱ τὴν
Γυρτῶνα ἔχοντες, οὓς ἤδη κατέλεξε, καὶ τὸ Ὀρμένιον
καὶ ἄλλοι πλείους, καὶ ἔτι ἀπώτερω τοῦ Πηλίου ὁμως
Μάγνητες ἦσαν ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν ὑπ' Εὐμήλω,
20 κατὰ γε τοὺς ὕστερον ἀνθρώπους. εἰκόασιν οὖν διὰ
τὰς συνεχεῖς μεταστάσεις καὶ ἐξαλλάξεις τῶν πολιτειῶν
καὶ ἐπιμῖξεις συγγεῖν καὶ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ἔθνη, ὥστε
τοῖς νῦν ἔσθ' ὅτε ἀπορίαν παρέχειν, καθάπερ τοῦτο
τὸ πρῶτον μὲν ἐπὶ Κραννῶνος καὶ τῆς Γυρτῶνος γεγέ-
25 νηται. τοὺς μὲν γὰρ Γυρτανίους Φλεγύας πρότερον
ἐκάλουν ἀπὸ Φλεγύου τοῦ Ἰξίου ἀδελφοῦ, τοὺς δὲ
Κραννανίους Ἐφύρους, ὥστε διαπορεῖν, ὅταν φῆ ὁ
ποιητὴς „τὸ μὲν ἄρ' ἐκ Θρήκης Ἐφύρους μετὰ θω-
„ρήσσοντο ἢ μετὰ Φλεγύας μεγαλήτορας,“ τίνας ποτὲ
30 βούλεται λέγειν· ἔπειτα τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν Περραιβῶν 22
καὶ τῶν Αἰνιάνων συνέβη· Ὀμηρος μὲν γὰρ συνέξευ-
ξεν αὐτοὺς ὡς πλησίον ἀλλήλων οἰκοῦντας· καὶ δὴ

καὶ λέγεται ὑπὸ τῶν ὕστερον ἐπὶ χρόνον συγχρὸν ἢ οἰκησις τῶν Αἰνιάνων ἐν τῷ Δωτίῳ γενέσθαι πεδίῳ, τοῦτο δ' ἐστὶ πλησίον τῆς ἄρτι λεχθείσης Περραιβίας καὶ τῆς Ὀσσης καὶ ἐπὶ τῆς Βοιβηίδος λίμνης, ἐν μέσῃ μὲν πως τῇ Θετταλίᾳ λόφοις δὲ ἰδίῳις περικλειόμενον, 5 περὶ οὗ Ἡσίοδος οὕτως εἰρηκεν „ἢ οἴη Διδύμους ἰε- „ροὺς ναίουσα κολωνοὺς Δωτίῳ ἐν πεδίῳ, πολυβό- „τρος ἄντ' Ἀμύροιο, νίψατο Βοιβιάδος λίμνης πόδα „παρθένος ἀδμῆς.“ οἱ μὲν οὖν Αἰνιᾶνες οἱ πλείους εἰς τὴν Οἰτην ἐξηλάθησαν ὑπὸ τῶν Λαπιδῶν, κἀνταῦθα 10 δὲ ἐδυνάστευσαν ἀφελόμενοι τῶν τε Δωριέων τινὰ μέρη καὶ τῶν Μαλιέων μέχρι Ἡρακλείας καὶ Ἐρίνου, τινὲς δ' αὐτῶν ἔμειναν περὶ Κύφον, Περραιβικὸν ὄρος ὁμώνυμον κατοικίαν ἔχον. οἱ δὲ Περραιβοὶ τινὲς μὲν συσταλέντες περὶ τὰ ἐσπέρια τοῦ Ὀλύμπου μέρη κατέ- 15 μενον αὐτόθι πρόσχωροι ὄντες Μακεδόσι, τὸ δὲ πολὺ μέρος εἰς τὰ περὶ τὴν Ἀθαμανίαν ὄρη καὶ τὴν Πίνδον ἐξέπεσε· νυνὶ δὲ μικρὸν ἢ οὐδὲν αὐτῶν ἔχνος σώζεται. τοὺς δ' οὖν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λεχθέντας Μάγνητας ὑστάτους ἐν τῷ Θετταλικῷ καταλόγῳ νομιστέον τοὺς 20 C.443 ἐντὸς τῶν Τεμπῶν ἀπὸ τοῦ Πηνειοῦ καὶ τῆς Ὀσσης ἕως Πηλίου, Μακεδόνων τοῖς Περιώταις ὁμόρους τοῖς ἔχουσι τὴν τοῦ Πηνειοῦ περαιάν μέχρι τῆς θαλάττης. τὸ μὲν οὖν Ὀμόλιον ἢ τὴν Ὀμόλην (λέγεται γὰρ ἀμφο- 25 τέρωσ) ἀποδοτέον αὐτοῖς· εἰρηται δ' ἐν τοῖς Μακεδο- νικοῖς ὅτι ἐστὶ πρὸς τῇ Ὀσση κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς τοῦ Πηνειοῦ διὰ τῶν Τεμπῶν διεκβολῆς. εἰ δὲ καὶ μέχρι τῆς παραλίας προἰτέον τῆς ἐγγυτάτω τοῦ Ὀμολίου, λό- γον ἔχει ὥστε [καὶ] τὸν Ῥιζοῦντα προσνέμειν καὶ Ἐρυ- μνάς ἐν τῇ ὑπὸ Φιλοκτήτη παραλίᾳ κειμένας καὶ τῇ 30 ὑπὸ Εὐμήλῳ. τοῦτο μὲν οὖν ἐν ἀσαφεὶ κείσθω. καὶ ἡ τάξις δὲ τῶν ἐφεξῆς τόπων μέχρι Πηνειοῦ οὐ διαφα-

νῶς λέγεται, ἀδόξων δ' ὄντων τῶν τόπων οὐδ' ἡμῖν
 περὶ πολλοῦ θετέον. ἢ μέντοι Σηπιάς ἀκτὴ καὶ τετραγῶ-
 δηται μετὰ ταῦτα καὶ ἐξύμνηται διὰ τὸν ἐνταῦθα ἀφα-
 νισμὸν τοῦ Περσικοῦ στόλου· ἐστὶ δ' αὕτη μὲν ἀκτὴ
 5 πετρώδης, μεταξὺ δ' αὐτῆς καὶ Κασθαναίας κώμης
 ὑπὸ τῷ Πηλίῳ κειμένης αἰγιαλός ἐστιν, ἐν ᾧ ὁ Ξέρξου
 στόλος ναυλοχῶν ἀπηλιώτου πολλοῦ πνεύσαντος ὁ
 μὲν εὐθύς αὐτοῦ πρὸς τὸ ξηρὸν ἐξάκειλε καὶ διελύθη
 παραχρῆμα, ὁ δ' εἰς Ἴπνους τόπον τραχὺν τῶν περὶ τὸ
 10 Πήλιον παρενεχθεὶς ὁ δ' εἰς Μελίβοιαν ὁ δ' εἰς τὴν
 Κασθαναίαν διεφθάρη. τραχὺς δ' ἐστὶν ὁ παράκλιος
 πᾶς ὁ τοῦ Πηλίου ὅσον σταδίων ὀγδοήκοντα· τοσοῦ-
 τος δ' ἐστὶ καὶ τοιοῦτος καὶ ὁ τῆς Ὀσσης. μεταξὺ δὲ
 κόλπος σταδίων πλειόνων ἢ διακοσίων, ἐν ᾧ ἡ Μελί-
 15 βοια. ὁ δὲ πᾶς ἀπὸ Δημητριάδος ἐγκολπιζοῦντι ἐπὶ τὸν
 Πηνειὸν μεῖζων τῶν χιλίων, [ἀπὸ δὲ Σπε]ρχεῖοῦ καὶ
 ἄλλων ὀκτακοσίων, ἀπὸ δὲ Εὐρίπου δεσχιλίων τριακο-
 σίων πεντήκοντα. Ἰερώνυμος δὲ τῆς πεδιάδος Θεττα-
 λίας καὶ Μαγνητίδος τὸν κύκλον τρισχιλίων ἀποφαί-
 20 νεται σταδίων, φηκῆσθαι δ' ὑπὸ Πελασγῶν, ἐξελαθῆ-
 ναι δὲ τούτους εἰς τὴν Ἰταλίαν ὑπὸ Λαπιθῶν· εἶναι δὲ
 τὸ νῦν καλούμενον Πελασγικὸν πεδίον, ἐν [ᾧ] Λάρισα
 καὶ Γυρτώνη καὶ Φεραὶ καὶ Μόψιον καὶ Βοιβηῖς καὶ
 Ὀσσα καὶ Ὀμόλη καὶ Πήλιον καὶ Μαγνητίς· Μόψιον
 25 δ' ὠνόμασται οὐκ ἀπὸ Μόψου τοῦ Μαντούς τῆς Τει-
 ρεσίου, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Λαπίθου τοῦ συμπλεύσαντος
 τοῖς Ἀργοναύταις· ἄλλος δ' ἐστὶ Μόψοπος, ἀφ' οὗ ἡ
 Ἀττικὴ Μοψοπία.

Τὰ καθ' ἕκαστα μὲν ταῦτα περὶ Θετταλίας, καθ' 23
 30 ὅλου δ' ὅτι Πυρραία πρότερον ἐκαλεῖτο ἀπὸ Πύρρας
 τῆς Δευκαλίωνος γυναικός, Αἰμονία δὲ ἀπὸ Αἰμονος,
 Θετταλία δὲ ἀπὸ Θετταλοῦ τοῦ Αἰμονος. ἐνιοὶ δὲ διε-

λόντες δίχα τὴν μὲν πρὸς νότον λαχεῖν φασὶ Δευκα-
λίῳν καὶ καλέσαι Πανδώραν ἀπὸ τῆς μητρός, τὴν δ'
C.444 ἑτέραν Αἴμονι, ἀφ' οὗ Αἰμονίαν λεχθῆναι· μετωνο-
μάσθαι δὲ τὴν μὲν Ἑλλάδα ἀπὸ Ἑλληρος τοῦ Δευκα-
λίῳνος, τὴν δὲ Θετταλίαν ἀπὸ τοῦ υἱοῦ Αἰμονος· τινὲς 5
δὲ ἀπὸ Ἐφύρας τῆς Θεσπρωτίδος ἀπογόνους Ἀντίφου
καὶ Φειδίππου, τῶν Θετταλοῦ τοῦ Ἡρακλέους, ἐπελθόν-
τας ἀπὸ Θετταλοῦ τοῦ ἑαυτῶν προγόνου τὴν χώραν
ὀνομάσαι. εἰρ[ηται] δὲ καὶ Νεσσωνὶς ὀνομασθῆναι ποτε
ἀπὸ Νέσσωνος τοῦ Θετταλοῦ, καθάπερ καὶ ἡ λίμνη. 10

— I —

- 1 Ἐπεὶ δὲ ἡ Εὐβοία παρὰ πᾶσαν τὴν παραλίαν ταύ-
την παραβέβληται τὴν ἀπὸ Σουνίου μέχρι Θετταλίας,
πλὴν τῶν ἄκρων ἐκατέρωθεν, οἰκείον ἂν εἴη συνάψαι 15
τοῖς εἰρημένους τὰ περὶ τὴν νῆσον, εἰδ' οὕτω μεταβῆ-
ναι πρὸς τε τὰ Αἰτωλικά καὶ τὰ Ἀκαρνανικά, ἅπερ
λοιπά ἐστὶ τῶν τῆς Εὐρώπης μερῶν.
- 2 Παραμήκης μὲν τοίνυν ἐστὶν ἡ νῆσος ἐπὶ χιλίους
σχεδὸν τι καὶ διακοσίους σταδίους ἀπὸ Κηναίου πρὸς 20
Γεραιστόν, τὸ δὲ πλάτος ἀνώμαλος, κατὰ δὲ τὸ πλεον
ὄσον πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίων. τὸ μὲν οὖν Κή-
ναιον ἐστὶ κατὰ Θερμοπύλας καὶ τὰ ἔξω Θερμοπυλῶν
ἐπ' ὀλίγον, Γεραιστός δὲ καὶ Πεταλία πρὸς Σουνίω.
γίνεται οὖν ἀντιπόρθμος τῇ τε Ἀττικῇ καὶ Βοιωτίᾳ καὶ 25
Λοκρίδι καὶ τοῖς Μαλιεῦσι. διὰ δὲ τὴν στενότητα καὶ
τὸ λεχθὲν μῆκος ὑπὸ τῶν παλαιῶν Μάκρις ὀνομασθη.
C.445 συνάπτει δὲ τῇ ἡπειρῷ κατὰ Χαλκίδα μάλιστα, κυρτῇ
προκίπτουσα πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Αὐλίδα τόπους τῆς
Βοιωτίας καὶ ποιούσα τὸν Εὐριπον, περὶ οὗ διὰ πλει- 30
όνων εἰρήκαμεν, σχεδὸν δέ τι καὶ περὶ τῶν ἀντιπόρθ-
μων ἀλλήλοις τόπων κατὰ τε τὴν ἡπειρον καὶ κατὰ

τὴν νῆσον ἐφ' ἑκάτερα τοῦ Εὐρύπου, τὰ τε ἐντὸς καὶ τὰ ἐκτὸς. εἰ δέ τι ἐλλέλειπται, νῦν προσδιασαφήσομεν. καὶ πρῶτον, ὅτι τῆς Εὐβοίας τὰ Κοίλα λέγουσι τὰ μεταξὺ Ἀυλίδος καὶ τῶν περὶ Γεραιστὸν τόπων· κολ-
 5 ποῦται γὰρ ἡ παραλία, πλησιάζουσα δὲ τῇ Χαλκίδι κυρτοῦται πάλιν πρὸς τὴν ἠπειρον.

Οὐ μόνον δὲ Μάκρις ἐκλήθη ἡ νῆσος, ἀλλὰ καὶ ³ Ἀβαντίς. Εὐβοίαν γοῦν εἰπὼν ὁ ποιητὴς τοὺς ἀπ' αὐτῆς Εὐβοίας οὐδέποτε εἴρηκεν, ἀλλ' Ἀβαντας αἰεὶ „οἱ δ'
 10 „Εὐβοίαν ἔχον μένεα πνεύοντες Ἀβαντες.“ „τῷ δ' ἄμ' „Ἀβαντες ἔποντο.“ φησὶ δ' Ἀριστοτέλης ἐξ Ἀβας τῆς Φωκικῆς Θοῤᾰκας ὀρμηθέντας ἐποικῆσαι τὴν νῆσον καὶ ἐπονομάσαι Ἀβαντας τοὺς ἔχοντας αὐτήν· οἱ δ' ἀπὸ ἠρωδῶς φασί, καθάπερ καὶ Εὐβοίαν ἀπὸ ἠρωίνης. τάχα
 15 δ' ὥσπερ βοδὸς αὐλὴ λέγεται τι ἄντρον ἐν τῇ πρὸς [τὸν] Αἰγαίον τετραμμένη παραλία, ὅπου τὴν Ἰῶ φασί τρεῖς Ἐπαφον, καὶ ἡ νῆσος ἀπὸ τῆς αὐτῆς αἰτίας ἔσχε τοῦτο τοῦνομα. καὶ Ὀχη δὲ ἐκαλεῖτο ἡ νῆσος, καὶ ἔστιν ὀμῶ-
 20 νυμον αὐτῇ τὸ μέγιστον τῶν ἐνταῦθα ὄρων. καὶ Ἐλλοπία δ' ὀνομάσθη ἀπὸ Ἐλλοπος τοῦ Ἰωνος· οἱ δὲ Αἰκλου καὶ Κόθου ἀδελφὸν φασί, ὃς καὶ τὴν Ἐλλοπίαν κτίσαι λέγεται, χωρίον ἐν τῇ Ὠρεῖα καλουμένη τῆς Ἰστιαιώτιδος πρὸς τῷ Τελεθρίῳ ὄρει, καὶ τὴν Ἰστιαίαν προσκτήσασθαι καὶ τὴν πεδιάδα καὶ Κήρινθον καὶ Αἰ-
 25 δηψὸν καὶ Ὀροβίας, ἐν ᾧ μαντεῖον ἦν ἀψευδέστατον· ἦν δὲ μαντεῖον τοῦ Σελινουντίου Ἀπόλλωνος· μετῴκησαν δ' εἰς τὴν Ἰστιαίαν οἱ Ἐλλοπιεῖς, καὶ ἠΰξησαν τὴν πόλιν Φιλιστίδου τοῦ τυράννου βιασαμένου μετὰ τὰ Δευκτριακά. Δημοσθένης δ' ὑπὸ Φιλίππου κατα-
 30 σταθῆναι τυράννον φησὶ καὶ τῶν Ὠρεϊτῶν τὸν Φιλι-

- στίδην· οὕτω γὰρ ὠνομασθησαν ὕστερον οἱ Ἰστιαί-
 εις, καὶ ἡ πόλις ἀντὶ Ἰστιαίας Ὠρεός· ἐνιοὶ δ' ὑπ' Ἀθη-
 ναίων ἀποικισθῆναι φασὶ τὴν Ἰστιαίαν ἀπὸ τοῦ δήμου
 τοῦ Ἰστιαίων, ὡς καὶ ἀπὸ τοῦ Ἐρετριέων τὴν Ἐρέ-
 τριαν. Θεόπομπος δέ φησι Περικλέους χειρουμένου 5
 Εὐβοίαν τοὺς Ἰστιαίεις καθ' ὁμολογίας εἰς Μακεδονίαν
 μεταστῆναι, δισχιλίους δ' ἐξ Ἀθηναίων ἐλθόντας τὸν
 Ὠρεὸν οἰκῆσαι, δῆμον ὄντα πρότερον τῶν Ἰστιαίων.
- 4 κεῖται δ' ὑπὸ τῷ Τελεθρίῳ ὄρει ἐν τῷ Δρυμῷ κα-
 C.446 λουμένῳ παρὰ τὸν Κάλλαντα ποταμὸν ἐπὶ πέτρας 10
 ὑψηλῆς, ὥστε τάχα καὶ διὰ τὸ τοὺς Ἑλλοπιεῖς ὄρειους
 εἶναι τοὺς προοικησάντας ἐτέθη τοῦνομα τοῦτο τῇ πό-
 λει· δοκεῖ δὲ καὶ ὁ Ὠρίων ἐνταῦθα τραφεὶς οὕτως ὀνο-
 μασθῆναι· ἐνιοὶ δὲ τοὺς Ὠρεῖτας πόλιν ἔχοντας ἰδίαν
 φασὶ πολεμουμένους ὑπὸ τῶν Ἑλλοπιέων μεταβῆναι 15
 καὶ συνοικῆσαι τοῖς Ἰστιαεῦσι, μίαν δὲ γενηθεῖσαν πό-
 λιν ἀμφοτέροις χρήσασθαι τοῖς ὀνόμασι, καθάπερ Λα-
 κεδαίων τε καὶ Σπάρτη ἢ αὐτῇ. εἰρηται δ' ὅτι καὶ ἐν
 Θετταλίᾳ Ἰστιαῖῶτις ἀπὸ τῶν ἀνασπασθέντων ἐνθ' ἐνδε
 ὑπὸ Περραιβῶν ὠνόμασται. 20
- 6 Ἐπεὶ δ' ἡ Ἑλλοπία τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς Ἰστιαίας
 καὶ τοῦ Ὠρεοῦ προσηγάγετο ἡμᾶς ποιήσασθαι, τὰ συν-
 εχῇ λέγωμεν τοῖς τόποις τούτοις. ἔστι δ' ἐν τῷ Ὠρεῷ
 τούτῳ τό τε Κήναιον πλησίον καὶ ἐπ' αὐτῷ τὸ Δίον καὶ
 Ἀθῆναι αἱ Διάδες, κτίσμα Ἀθηναίων, ὑπερκείμενον 25
 τοῦ ἐπὶ Κύνον πορθμοῦ· ἐκ δὲ τοῦ Δίου Κάναι τῆς
 Αἰολίδος ἀφικίσθησαν· ταῦτά τε δὴ τὰ χωρία περὶ
 τὴν Ἰστιαίαν ἔστι καὶ ἔτι Κήρινθος πολίδιον ἐπὶ τῇ θα-
 λάττῃ· ἐγγὺς δὲ Βούδορος ποταμὸς ὁμώνυμος τῷ κατὰ
 τὴν Σαλαμίνα ὄρει τῷ πρὸς τῇ Ἀττικῇ. 30
- 6 Κάρυστος δὲ ἔστιν ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Ὀγγῇ πλησίον
 δὲ τὰ Στύρα καὶ τὸ Μαρμάριον, ἐν ᾧ τὸ λατόμιον τῶν

Καρυστίων κιώνων, ἰσρὸν ἔχον Ἀπόλλωνος Μαρμαρί-
 νου, ὅθεν διάπλους εἰς Ἀλὰς τὰς Ἀραφηνίδας. ἐν δὲ τῇ
 Καρύστῳ καὶ ἡ λίθος φύεται ἡ ξαινομένη καὶ ὑφαινο-
 μένη, ὥστε τὰ ὕψη χειρόμακτρα γίνεσθαι, ρυπωθέντα
 5 δ' εἰς φλόγα βάλλεσθαι καὶ ἀποκαθαίρεσθαι τῇ πλύσει
 τῶν λίθων παραπλησίως· φησίδαι δὲ τὰ χωρία ταῦτά
 φασιν ὑπὸ τῶν ἐκ τετραπόλεως τῆς περὶ Μαραθῶνα καὶ
 Στειριέων· κατεστράφη δὲ τὰ Στύρα ἐν τῷ Λαμιακῷ
 πολέμῳ ὑπὸ Φαίδρου τοῦ Ἀθηναίων στρατηγοῦ· τὴν
 10 δὲ χώραν ἔχουσιν Ἐρετριεῖς. Κάρυστος δὲ ἐστὶ καὶ ἐν
 τῇ Λακωνικῇ τόπος τῆς Αἰγυος πρὸς Ἀρκαδίαν, ἀφ'
 οὗ Καρύστιον οἶνον Ἀλκμὰν εἰρηκε.

Γεραιστὸς δ' ἐν μὲν τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν οὐκ 7
 εἴρηται, μέμνηται δ' ὁ ποιητὴς ὄμως αὐτοῦ „ἐς δὲ Γε-
 15 ραιστὸν ἐννύχιοι κατάγοντο,“ καὶ δημοὶ διότι τοῖς
 διαίρουσιν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐπικαιρίως
 κείται τῷ Σουνίῳ πλησιάζου τὸ χωρίον· ἔχει δ' ἰσρὸν
 Ποσειδῶνος ἐπισημότατον τῶν ταύτη καὶ κατοικίαν
 ἀξιόλογον.

20 Μετὰ δὲ τὸν Γεραιστὸν Ἐρέτρια πόλις μεγίστη τῆς 8
 Εὐβοίας μετὰ Χαλκίδα, ἐπειθ' ἡ Χαλκὶς μητρόπολις
 τῆς νήσου τρόπον τινα, ἐπ' αὐτῷ τῷ Εὐρίπῳ ἰδρυ-
 μένη· ἀμφότεραι δὲ πρὸ τῶν Τρωικῶν ὑπ' Ἀθηναίων C. 447
 ἐκτίσθαι λέγονται, καὶ μετὰ τὰ Τρωικὰ Ἄικλος καὶ Κό-
 25 θος ἐξ Ἀθηναίων ὀρμηθέντες ὁ μὲν τὴν Ἐρέτριαν ᾤκισε
 Κόθος δὲ τὴν Χαλκίδα· καὶ τῶν Αἰολέων δὲ τινες ἀπὸ
 τῆς Πενθίλου στρατιᾶς κατέμειναν ἐν τῇ νήσῳ, τὸ δὲ
 παλαιὸν καὶ Ἄραβες οἱ Κάδμῳ συνδιαβάντες. αἱ δ'
 οὖν πόλεις αὗται διαφερόντως ἀξήθηται καὶ ἀποι-
 30 κίας ἔστειλαν ἀξιολόγους εἰς Μακεδονίαν· Ἐρέτρια
 μὲν γὰρ συνᾤκισε τὰς περὶ Ἰαλλήνην καὶ τὸν Ἄθω
 πόλεις, ἡ δὲ Χαλκὶς τὰς ὑπὸ Ὀλύμπῳ, ἃς Φίλιππος

διδυμῆνατο. καὶ τῆς Ἰταλίας δὲ καὶ Σικελίας πολλὰ χωρία Χαλκιδέων ἐστίν· ἐστάλησαν δὲ αἱ ἀποικίαι αὐταί, καθάπερ εἴρηκεν Ἀριστοτέλης, ἠνίκα ἡ τῶν Ἰπποβοτῶν καλουμένη ἐπεκράτει πολιτεία· προσέστησαν γὰρ αὐτῆς ἀπὸ τιμημάτων ἄνδρες ἀριστοκρατικῶς ἀρχοντες. κατὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου διάβασιν καὶ τὸν περιβόλον τῆς πόλεως ἠϋξησαν, ἐντὸς τείχους λαβόντες τὸν τε Κάνηθον καὶ τὸν Εὐριπον, ἐπιστήσαντες τῇ γεφύρᾳ πύργους καὶ πύλας καὶ τεῖχος.

- 9 Ὑπέρκειται δὲ τῆς τῶν Χαλκιδέων πόλεως τὸ Λήλαντον καλούμενον πεδῖον. ἐν δὲ τούτῳ θερμοῦν τε ὑδάτων εἰσὶν ἐκβολαὶ πρὸς θεραπείαν νόσων εὐφυνεῖς, οἷς ἐχρήσατο καὶ Σύλλας Κορνήλιος ὁ τῶν Ῥωμαίων ἡγεμῶν· καὶ μέταλλον δ' ὑπῆρχε θαυμαστὸν χαλκοῦ καὶ σιδήρου κοινόν, ὅπερ οὐχ ἱστοροῦσιν ἀλλαχοῦ 15 συμβαῖνον· νυνὶ μέντοι ἀμφότερα ἐκλέλοιπεν, [ὥσπερ καὶ Ἀθήνησι τάρνυρα.] ἔστι δὲ καὶ ἅπασα μὲν ἡ Εὐβοία εὐσειστος, μάλιστα δ' ἡ περὶ τὸν πορθμὸν, καὶ δεχομένη πνευμάτων ὑποφοράς, καθάπερ καὶ ἡ Βοιωτία καὶ ἄλλοι τόποι, περὶ ὧν ἐμνήσθημεν διὰ πλειόνων 20 πρότερον. ὑπὸ τοιοῦδε πάθους καὶ ἡ ὀμῶνυμος τῇ νήσῳ πόλις καταποθῆναι λέγεται, ἧς μέμνηται καὶ Αἰσχύλος ἐν τῷ Ποντικῷ Γλαύκῳ „Εὐβοῖδα καμπτὴν ἀμφὶ „Κηναίου Διὸς ἀκτῆν, κατ' αὐτὸν τύμβον ἀθλίου „Αἶχα.“ Χαλκίς δ' ὀμῶνυμος λέγεται καὶ ἐν Αἰτωλίᾳ 25 „Χαλκίδα τ' ἀγχίαλον, Καλυδῶνά τε πετρῆεσαν,“ καὶ ἐν τῇ νῦν Ἠλεῖᾳ „βὰν δὲ παρὰ Κρουνοῦς καὶ Χαλκίδα πετρῆεσαν“ οἱ περὶ Τηλέμαχον ἀπιόντες παρὰ Νέστορος εἰς τὴν οἰκίαν.

- 10 Ἐρετρίαν δ' οἱ μὲν ἀπὸ Μακίστου τῆς Τριφυλίας 30 ἀποικισθῆναι φασὶν ὑπ' Ἐρετριῶς, οἱ δ' ἀπὸ τῆς Ἀθήνησιν Ἐρετρίας, ἡ νῦν ἐστὶν ἀγορά· ἔστι δὲ καὶ

- περὶ Φάρσαλον Ἐρέτρια, ἰερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἀδμή-
του δ' ἴδρυμα λέγεται τὸ ἰερόν, παρ' ᾧ θητεῦσαι λέ-
γουσι τὸν θεὸν * αὐτόν. Μελανηϊς δ' ἐκαλεῖτο πρότε-
ρον ἢ Ἐρέτρια καὶ Ἀρότρια· ταύτης δ' ἐστὶ κώμη ἢ C.448
- 5 Ἀμάρυνθος ἀφ' ἑπτὰ σταδίων τοῦ τείχους. τὴν μὲν,
οὖν ἀρχαίαν πόλιν κατέσκαψαν Πέρσαι, σαγηνεύσαν-
τες, ὡς φησὶν Ἡρόδοτος, τοὺς ἀνθρώπους τῷ πλήθει,
περιχυθέντων τῶν βαρβάρων τῷ τείχει· καὶ δεικνύου-
σιν ἔτι τοὺς θεμελίους, καλοῦσι δὲ παλαιὰν Ἐρέ-
10 τριαν, ἢ δὲ νῦν ἐπέκτισται. τὴν δὲ δύναμιν τὴν Ἐρε-
τριέων ἦν ἔσχον ποτὲ μαρτυρεῖ ἡ στήλη, ἣν ἀνέθε-
σάν ποτε ἐν τῷ ἰερῷ τῆς Ἀμαρυνθίας Ἀρτέμιδος· γέ-
γραπται δ' ἐν αὐτῇ τρισχιλλοῖς μὲν ὀπίταις ἑξακο-
σίοις δ' ἰππεῦσιν ἐξήκοντα δ' ἄρμασι ποιεῖν τὴν πομ-
15 πὴν· ἐπήρχον δὲ καὶ Ἀνδρίων καὶ Τηνίων καὶ Κείων
καὶ ἄλλων νῆσων. ἐποίκους δ' ἔσχον ἀπ' Ἡλίδος, ἀφ'
οὗ καὶ τῷ γράμματι τῷ ῥῶ πολλῷ χρησάμενοι οὐκ ἐπὶ
τέλει μόνον τῶν φημάτων ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῳ κεκωμώ-
δηνται. ἐν δὲ τῇ Ἐρετρικῇ πόλιν ἦν Τάμυναι πλησίον
20 τοῦ πορθμοῦ. ἐστὶ δὲ καὶ Οἰχαλία κώμη τῆς Ἐρετρι-
κῆς, λείψανον τῆς ἀναιρεθείσης πόλεως ὑπὸ Ἡρα-
κλέους, ὁμώνυμος τῇ Τραχινίᾳ καὶ τῇ περὶ Τρίκην
καὶ τῇ Ἀρκαδικῇ, ἦν Ἀνδανίαν οἱ ὕστερον ἐκάλεσαν,
καὶ τῇ ἐν Αἰτωλίᾳ περὶ τοὺς Εὐρυντᾶνας.
- 25 Νυνὶ μὲν οὖν ὁμολογουμένως ἢ Χαλκίς φέρεται 11
τὰ πρωτεῖα καὶ μητρόπολις αὕτη λέγεται τῶν Εὐβοέων,
δευτερεύει δ' ἢ Ἐρέτρια. ἀλλὰ καὶ πρότερον αὐταὶ
μέγα εἶχον ἀξίωμα καὶ πρὸς πόλεμον καὶ πρὸς εἰρήνην,
ὥστε καὶ φιλοσόφοις ἀνδράσι παρασχεῖν διαγωγὴν
30 ἠδέσταν καὶ ἀθόρυβον. μαρτυρεῖ δ' ἢ τε τῶν Ἐρε-
τρικῶν φιλοσόφων σχολῆ τῶν περὶ Μενέδημον ἐν τῇ
Ἐρετριᾷ γενομένη, καὶ ἔτι πρότερον ἢ Ἀριστοτέλους

ἐν τῇ Χαλκίδι διατριβή, ὅς γε κάκει κατέλυσε τὸν βίον.

12 Τὸ μὲν οὖν πλεόν ὠμολόγουν ἀλλήλαις αἱ πόλεις αὐταί, περὶ δὲ Ἀηλάντου διενεχθεῖσαι οὐδ' οὕτω τελέως ἐπαύσαντο ὥστ' ἐν τῷ πολέμῳ κατὰ ἀν- 5 θάδειαν δρᾶν ἕκαστα, ἀλλὰ συνέθεντο ἐφ' οἷς συστή- σονται τὸν ἀγῶνα. δηλοῖ δὲ καὶ τοῦτο ἐν τῷ Ἀμαρυν- θίῳ στήλῃ τις φράζουσα μὴ χρῆσθαι τηλεβόλοις.

13 Οἱ δ' Εὐβοεῖς ἀγαθοὶ πρὸς μάχην ὑπῆρξαν τὴν σταδίαν, ἣ καὶ συστάδην λέγεται καὶ ἐκ χειρός. δόρασι 10 δ' ἐχρῶντο τοῖς ὀρεκτοῖς, ὡς φησιν ὁ ποιητὴς „αἰχμη- C.449, ται μεμαῶτες ὀρεκτῆσι μελίησι θῶρηκας φήσσειν.“ ἀλλοίων ἴσως ὄντων τῶν παλτῶν, οἷαν εἰκὸς εἶναι τὴν Πηλιάδα μελίην ἦν, ὡς φησιν ὁ ποιητὴς „οἶος ἐπί- „στατο πῆλαι Ἀχιλλεύς“ καὶ ὁ εἰπὼν „δουρὶ δ' ἀκου- 15 „τίξω, ὅσον οὐκ ἄλλος τις οἶστῶ,“ τῷ παλτῶ λέγει δό- ρατι. καὶ οἱ μονομαχοῦντες τοῖς παλτοῖς χρώμενοι δό- ρασιν εἰσάγονται πρότερον, εἶτα ἐπὶ τὰ ξίφη βαδίζον- τες· ἀγγέμαχοι δ' εἰσὶν οὐχ οἱ ξίφει χρώμενοι μόνου, ἀλλὰ καὶ δόρατι ἐκ χειρός, ὡς φησιν „οὔτησε ξυστῶ 20 „χαλκήρει, λῦσε δὲ γυῖα.“ τοὺς μὲν οὖν Εὐβοέας τούτῳ τῷ τρόπῳ χρώμενους εἰσάγει, περὶ δὲ Λοκρῶν τάναντία λέγει ὡς „οὐ σφιν σταδῆς ὑσμίνης ἔργα μέμηλεν, „ἀλλ' ἄρα τόξοισι καὶ ἐνστρόφῳ οἶδς ἀώτῳ Ἴλιον εἰς „ἄμ' ἔποντο.“ περιφέρεται δὲ καὶ χρῆσμός ἐκδοθεῖς 25

8. post τηλεβόλοις: καὶ γὰρ δὴ καὶ τῶν πολεμικῶν ἐθῶν καὶ τῶν ὀπλισμῶν οὐχ ἔν οὗτ' ἔστιν οὗτ' ἦν ἔθος· ἀλλ' οἱ μὲν τηλεβόλοις χρῶνται, καθήπερ οἱ τοξόται καὶ οἱ σφενδονηταὶ καὶ οἱ ἀνορτισταί, οἱ δ' ἀγγεμάχοις, καθάπερ οἱ ξίφει καὶ δόρατι τῷ ὀρεκτῶ χρώμενοι· διττὴ γὰρ ἡ τῶν δοράτων χρῆσις, ἡ μὲν ἐκ χειρός ἡ δ' ὡς παλτοῖς, καθάπερ καὶ ὁ κοντὸς ἀμφοτέρως τὰς χρείας ἀποδίδωσι· καὶ γὰρ συστ' ἔδην καὶ κοιτοβολούντων· ὅπερ καὶ ἡ σάρισσα δύναται καὶ ὁ ὑσός.

Αἰγιεῦσιν, ἵππον *Θεσσαλικόν*, *Λακεδαιμονίαν* δὲ γυναικα, ἄνδρας δ' οἱ πίνουσιν ὕδωρ ἱερῆς Ἀρεθούσης, τοὺς *Χαλκιδέας* λέγων ὡς ἀρίστους· ἐκεῖ γὰρ ἡ Ἀρέθουσα.

5 *Εἰσὶ* δὲ νῦν *Εὐβοῖται* ποταμοὶ *Κηρεὺς* καὶ *Νηλεὺς*, 14 ἃν ἀφ' οὗ μὲν πίνοντα τὰ πρόβατα λευκὰ γίνεται, ἀφ' οὗ δὲ μέλανα· καὶ περὶ τὸν *Κραῆθιν* δὲ εἰρηται τοιούτον τι συμβαῖνον.

Τῶν δ' ἐκ *Τροίας* ἐπανιόντων *Εὐβοέων* τινὲς εἰς 15 10 *Ἰλλυριοὺς* ἐκπεσόντες, ἀποβαίνοντες οἰκαδε διὰ τῆς *Μακεδονίας* περὶ Ἔδεσσαν ἔμειναν συμπολεμήσαντες τοῖς ὑποδεξαμένοις, καὶ ἔκτισαν πόλιν *Εὐβοίαν*· ἦν δὲ καὶ ἐν *Σικελίᾳ* *Εὐβοία* *Χαλκιδέων* τῶν ἐκεῖ κτίσμα, ἣν *Γέλων* ἐξανέστησε, καὶ ἐγένετο φρούριον *Συρακουσίων*· καὶ ἐν *Κερκύρα* δὲ καὶ ἐν *Λήμνῳ* τόπος ἦν *Εὐβοία* καὶ ἐν τῇ *Αργείᾳ* λόφος τις.

Ἐπεὶ δὲ τοῖς *Θετταλοῖς* καὶ *Οἰταλοῖς* πρὸς ἐσπέραν 16 *Αἰτωλοὶ* καὶ *Ἀκαρνανεὶς* εἰσι καὶ *Ἀθαμᾶνες*, εἰ χρῆ καὶ τούτους Ἑλληνας εἰπεῖν, λοιπὸν ἐξηγήσασθαι περὶ τούτων, ἔν' ἔχωμεν τὴν περίοδον ἅπασαν τὴν τῆς Ἑλλάδος· προσθεῖναι δὲ καὶ τὰς νήσους τὰς προσχώρους μάλιστα τῇ Ἑλλάδι καὶ οἰκουμένας ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὅσας μὴ περιωδεύκαμεν.

Αἰτωλοὶ μὲν τοίνυν καὶ *Ἀκαρνανεὶς* ὁμοροῦσιν 2 25 ἀλλήλοις, μέσον ἔχοντες τὸν *Ἀχελῶον* ποταμὸν ρέοντα ἀπὸ τῶν ἄρκτων καὶ τῆς *Πίνδου* πρὸς νότον διὰ τὴν *Ἀργαίων* *Αἰτωλικοῦ* ἔθρους καὶ *Ἀμφιλόχων*, *Ἀκαρ-* C.450 *νανεὶς* μὲν τὸ πρὸς ἐσπέραν μέρος ἔχοντες τοῦ ποταμοῦ μέχρι τοῦ *Ἀμβρακικοῦ* κόλπου τοῦ κατὰ *Ἀμφιλόχους* 30 καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ *Ἀκτίου* *Ἀπόλλωνος*, *Αἰτωλοὶ* δὲ τὸ πρὸς ἕω μέχρι τῶν *Ὀξολῶν* *Λοκρῶν* καὶ τοῦ *Παρνασσοῦ* καὶ τῶν *Οἰταίων*. ὑπέρεκινται δ' ἐν τῇ μεσογαίᾳ

καὶ τοῖς προσβορείοις μέρεσι τῶν μὲν Ἀκαρνάνων Ἀμφίλοχοι, τούτων δὲ Δόλοπες καὶ ἡ Πίνδος, τῶν δ' Αἰτωλῶν Περραιβοί τε καὶ Ἀθαμᾶνες καὶ Αἰνιάνων τι μέρος τῶν τὴν Οἰτην ἐχόντων· τὸ δὲ νότιον πλευρόν, τὸ τε Ἀκαρνανικὸν ὁμοίως καὶ τὸ Αἰτωλικόν, κλύζε- 5
ται τῇ ποιούσῃ θαλάττῃ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, εἰς ὃν καὶ ὁ Ἀχελῷος ποταμὸς ἐξίησιν, ὀρίζων τὴν τῶν Αἰτωλῶν παραλίαν καὶ τὴν Ἀκαρνανικὴν· ἐκαλεῖτο δὲ Θόας ὁ Ἀχελῷος πρότερον. ἔστι δὲ καὶ ὁ παρὰ Δύμην ὁμώνυμος τούτῳ, καθάπερ εἴρηται, καὶ ὁ περὶ Λάμιαν. 10
εἴρηται δὲ καὶ ὅτι ἀρχὴν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου τὸ στόμα τοῦδε τοῦ ποταμοῦ φασι.

2 Πόλεις δ' εἰσὶν ἐν μὲν τοῖς Ἀκαρναῶσιν Ἀνακτόριον τε ἐπὶ χερρονήσου ἰδρυμένον Ἀκτίου πλησίον, ἐμπόριον τῆς νῦν ἐκτισμένης ἐφ' ἡμῶν Νικοπόλεως, καὶ 15
Στράτος, ἀνάπλουν ἔχουσα τῷ Ἀχελῷῳ πλειόνων ἢ διακοσίαν σταδίων, καὶ Οἰνειάδαι, καὶ αὐτὴ ἐπὶ τῷ ποταμῷ, ἣ μὲν παλαιὰ οὐ κατοικουμένη, ἴσον ἀπέχουσα τῆς τε θαλάττης καὶ τοῦ Στράτου, ἣ δὲ νῦν ὅσον ἐβδομήκοντα σταδίους ὑπὲρ τῆς ἐκβολῆς διέχουσα· καὶ ἄλλαι δ' εἰσὶ, Πάλαιρός τε καὶ Ἀλυζία καὶ Λευκάς καὶ Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικόν καὶ Ἀμβρακία, ὧν αἱ πλεῖστα περιουκίδες γεγόνασιν ἢ καὶ πᾶσαι τῆς Νικοπόλεως· κείται δ' ὁ Στράτος κατὰ μέσῃν τὴν ἐξ Ἀλυζίας ὁδὸν εἰς Ἀνακτόριον. 25

3 Αἰτωλῶν-δ' εἰσὶ Καλυδῶν τε καὶ Πλευρών, νῦν μὲν τεταπεινωμένοι, τὸ δὲ παλαιὸν πρόσχημα τῆς Ἑλλάδος ἦν ταῦτα τὰ κτίσματα. καὶ δὴ καὶ διηροῦσθαι συνέβαινε δίχα τὴν Αἰτωλίαν, καὶ τὴν μὲν ἀρχαίαν λέγεσθαι τὴν δ' ἐπίκτητον· ἀρχαίαν μὲν τὴν ἀπὸ τοῦ 30
Ἀχελῷου μέχρι Καλυδῶνος παραλίαν ἐπὶ πολὺν καὶ τῆς μεσογαίας ἀνήκουσαν εὐκάρπου τε καὶ πεδιάδος, ἣ

ἔστι καὶ Στράτος καὶ τὸ Τριχώνιον ἀρίστην ἔχον γῆν· ἐπίκτητον δὲ τὴν τοῖς Λοκροῖς συνάπτουσαν ὡς ἐπὶ Ναύπακτόν τε καὶ Εὐπάλιον, τραχυτέραν τε οὖσαν καὶ λυπροτέραν, μέχρι τῆς Οἰταίας καὶ τῆς Ἀθαμάνων καὶ τῶν ἐφεξῆς ἐπὶ τὴν ἄρκτον ἤδη περισταμένων ὄρων τε καὶ ἔθνων.

Ἔχει δὲ καὶ ἡ Αἰτωλία ὄρος μέγιστον μὲν τὸν Κόρακα, συνάπτοντα τῇ Οἰτῇ, τῶν δ' ἄλλων ἐν μέσῳ μὲν μᾶλλον τὸν Ἀράκυνθον, περὶ ὃν τὴν νεωτέραν^{C.451}

10 Πλευρωῶνα συνώκισαν ἀφέντες τὴν παλαιὰν ἐγγὺς κειμένην Καλυδῶνος οἰκήτορες, εὐκαρπον οὖσαν καὶ πεδιάδα, πορθοῦντος τὴν χώραν Δημητρίου τοῦ ἐπικληθέντος Αἰτωλικοῦ· ὑπὲρ δὲ τῆς Μολυκρείας Ταφιασσὸν καὶ Χαλκίδα, ὄρη ἱκανῶς ὑψηλά, ἐφ' οἷς πο-

15 λίχνια ἴδρυτο Μακυνία τε καὶ Χαλιῖς, ὁμώνυμος τῷ ὄρει, ἣν καὶ Ἐποχαλκίδα καλοῦσι· Κούριον δὲ πλησίον τῆς παλαιᾶς Πλευρωῶνος, ἀφ' οὗ τοὺς Πλευρωῖους Κουρητας ὀνομασθῆναί τινες ὑπέλαβον.

Ὁ δ' Εὐήνος ποταμὸς ἄρχεται μὲν ἐκ Βωμιῶν 5

20 τῶν ἐν Ὀφιεύσιν Αἰτωλικῶ ἔθνει (καθάπερ καὶ οἱ Εὐρυτᾶνες καὶ Ἀγραῖοι καὶ Κουρητες καὶ ἄλλοι), φεῖ δ' οὐ διὰ τῆς Κουρητικῆς κατ' ἀρχάς, ἥτις ἐστὶν ἡ αὐτὴ τῇ Πλευρωῖα, ἀλλὰ διὰ τῆς προσεῶας μᾶλλον παρὰ τὴν Χαλκίδα καὶ Καλυδῶνα· εἴτ' ἀνακάμψας ἐπὶ τὰ

25 τῆς Πλευρωῶνος πεδία τῆς παλαιᾶς καὶ παραλλάξας εἰς δύοσιν ἐπιστρέφει πρὸς τὰς ἐκβολὰς καὶ τὴν μεσημβρίαν· ἐκαλεῖτο δὲ Ἀνκόρμας πρότερον· καὶ ὁ Νέσσος ἐνταῦθα λέγεται πορθμεὺς ἀποδεδειγμένος ὑφ' Ἡρακλέους ἀποθανεῖν, ἐπειδὴ πορθμεύων τὴν Δηϊάνειραν

30 ἐπεχείρει βιάσασθαι.

Καὶ Ὁλενον δὲ καὶ Πυλὴνην ὀνομάζει πόλεις ὁ 6
ποιητῆς Αἰτωλικῆς, ὧν τὴν μὲν Ὁλενον ὁμωνύμως τῇ

Ἀχαϊκῆ λεγομένην Αἰολεῖς κατέσκαψαν, πλησίον οὐ-
σαν τῆς νεωτέρας Πλευρωῶνος, τῆς δὲ χώρας ἠμφισβή-
τουσαν Ἀκαρνανες· τὴν δὲ Πυλῆνην μετενέγκαντες εἰς
τοὺς ἀνώτερον τόπους ἤλλαξαν αὐτῆς καὶ τοῦνομα
Πρόσχιον καλέσαντες. Ἑλλάνικος δ' οὐδὲ τὴν περὶ 5
ταύτας ἱστορίαν οἶδεν, ἀλλ' ὡς ἔτι καὶ αὐτῶν οὐσῶν
ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καταστάσει μέμνηται, τὰς δ' ὕστερον καὶ
τῆς τῶν Ἡρακλειδῶν καθόδου κτισθεῖσας Μακυννίαν
καὶ Μολύκρειαν ἐν ταῖς ἀρχαίαις καταλέγει, πλείστην
εὐχέρειαν ἐπιδεικνύμενος ἐν πάσῃ σχεδόν τι τῇ γραφῇ. 10

7 Καθόλου μὲν οὖν ταῦτα περὶ τῆς χώρας ἐστὶ τῆς
τῶν Ἀκαρνανῶν καὶ τῶν Αἰτωλῶν, περὶ δὲ τῆς παρα-
λίας καὶ τῶν προκειμένων νήσων ἔτι καὶ ταῦτα προσ-
ληπτέον· ἀπὸ γὰρ τοῦ στόματος ἀρξαμένοις τοῦ Ἀμ-
βρακικοῦ κόλπου πρῶτόν ἐστιν Ἀκαρνανῶν χωρίον τὸ 15
Ἄκτιον. ὁμωνύμως δὲ λέγεται τὸ τε ἱερόν τοῦ Ἄκτιου
Ἀπόλλωνος καὶ ἡ ἄκρα ἢ ποιοῦσα τὸ στόμα τοῦ κόλπου,
ἔχουσα καὶ λιμένα ἐκτός. τοῦ δ' ἱεροῦ τετταράκοντα
μὲν σταδίους ἀπέχει τὸ Ἀνακτόριον ἐν τῷ κόλπῳ ἰδρυ-
μένον, διακοσίους δὲ καὶ τετταράκοντα ἢ Λευκάς. 20

8 Αὕτη δ' ἦν τὸ παλαιὸν μὲν χερρόνησος τῆς Ἀκαρ-
νανῶν γῆς, καλεῖ δ' ὁ ποιητῆς αὐτὴν ἄκτῃν ἠπειροῖο,
τὴν περὶ αἰῶν τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς Κεφαλληνίας ἠπειρον
C.452 καλῶν· αὕτη δ' ἐστὶν ἡ Ἀκαρνανία· ὥστε, ὅταν φῆ·
ἄκτῃν ἠπειροῖο, τῆς Ἀκαρνανίας ἄκτῃν δέχεσθαι δεῖ. 25
τῆς δὲ Λευκάδος ἢ τε Νήριτος, ἦν φησὶν ἕλεῖν ὁ Λα-
έρτης „ἢ μὲν Νήριτον εἶλον ἐνκτίμενον πτολίεθρον,
„ἄκτῃν ἠπειροῖο, Κεφαλλήνεσσιν ἀνάσσων,“ καὶ ἄς ἐν
καταλόγῳ φησί „καὶ Κροκύλει' ἐνέμοντο καὶ Αἰγίλιπα
„τροχηΐαν.“ Κορίνθιοι δὲ πεμφθέντες ὑπὸ Κυψέλου 30
καὶ Γόργου ταύτην τε κατέσχον τὴν ἄκτῃν καὶ μέχρι
τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου προῆλθον, καὶ ἦ τε Ἀμβρακία

συνφκίσθη καὶ Ἀνακτόριον, καὶ τῆς χερρονήσου διο-
 ρύξαντες τὸν ἰσθμὸν ἐποίησαν νῆσον τὴν Λευκάδα,
 καὶ μετενέγκαντες τὴν Νήριτον ἐπὶ τὸν τόπον, ὃς ἦν
 ποτὲ μὲν ἰσθμὸς νῦν δὲ πορθμὸς γεφύρα ξυγκτός, με-
 5 τωνόμασαν Λευκάδα, ἐπώνυμον δοκῶ μοι τοῦ Λευ-
 κάτα· πέτρα γάρ ἐστι λευκὴ τὴν χροάν, προκειμένη
 τῆς Λευκάδος εἰς τὸ πέλαγος καὶ τὴν Κεφαλληνίαν, ὡς
 ἐντεῦθεν τοῦνομα λαβεῖν.

Ἔχει δὲ τὸ τοῦ Λευκάτα Ἀπόλλωνος ἱερὸν καὶ τὸ 9
 10 ἄλμα τὸ τοὺς ἔρωτας παύειν πεπιστευμένον· „οὗ δὴ λέ-
 „γεται πρώτη Σαπφώ“ ὡς φησιν ὁ Μένανδρος „τὸν
 „ὑπέρομπον θηρῶσα Φάων ὀιστρῶντι πόδιφ ρίψαι
 „πέτρας ἀπὸ τηλεφανοῦς ἄλμα κατ' εὐχὴν σὴν, δέ-
 „σποτ' ἄναξ.“ ὁ μὲν οὖν Μένανδρος πρώτην ἀλέσθαι
 15 λέγει τὴν Σαπφώ, οἱ δ' ἔτι ἀρχαιολογικώτεροι Κέφα-
 λόν φασιν ἐρασθέντα Πτερέλα τὸν Δηιονέως. ἦν δὲ
 καὶ πάτριον τοῖς Λευκαδίοις κατ' ἐνιαυτὸν ἐν τῇ θυσίᾳ
 τοῦ Ἀπόλλωνος ἀπὸ τῆς σκοπῆς ριπτεῖσθαι τινὰ τῶν
 ἐν αἰτίαις ὄντων ἀποτροπῆς χάριν, ἕξαπτομένων ἐξ
 20 αὐτοῦ παντοδαπῶν πτερῶν καὶ ὀρνέων ἀνακουφίζειν
 δυναμένων τῇ πτήσει τὸ ἄλμα, ὑποδέχεσθαι δὲ κάτω
 μικραῖς ἀλιάσι κύκλω περιεστῶτας πολλοὺς καὶ περι-
 σῶζειν εἰς δύναμιν τῶν ὄρων ἕξω τὸν ἀναληφθέντα.

Ὁ δὲ τὴν Ἀλκμαιονίδα γράψας, Ἰκαρίου τοῦ Πη-
 25 νελόπης πατρὸς υἱεὶς γενέσθαι δύο, Ἀλυξέα καὶ Λευ-
 κάδιον, δυναστεῦσαι δ' ἐν τῇ Ἀκαρνανίᾳ τούτους μετὰ
 τοῦ πατρός· τούτων οὖν ἐπωνύμους τὰς πόλεις Ἐφο-
 ρος λέγεσθαι δοκεῖ.

Κεφαλλῆνας δὲ νῦν μὲν τοὺς ἐκ τῆς νήσου τῆς 10
 30 Κεφαλληνίας λέγουσιν, Ὅμηρος δὲ πάντας τοὺς ὑπὸ
 τῷ Ὀδυσσεῖ, ὧν εἰσι καὶ οἱ Ἀκαρνανεὺς· εἰπὼν γάρ
 „αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ἤγε Κεφαλλῆνας, οἳ δ' Ἰθάκην εἶχον

„καὶ Νήριτον εἰνοσίφυλλον“ (τὸ ἐν ταύτῃ ὄρος ἐπιφα-
 C.463νές, ὡς καὶ „οἱ δ' ἐκ Δουλιχίου Ἐχινάων θ' Ἰεράων“
 καὶ αὐτοῦ τοῦ Δουλιχίου τῶν Ἐχινάδων ὄντος· καὶ
 „οἱ δ' ἄρα Βουπράσιόν τε καὶ Ἥλιδα“ καὶ τοῦ Βου-
 πρασίου ἐν Ἥλιδι ὄντος· [καὶ] „οἱ δ' Εὐβοίαν ἔχον καὶ 5
 „Χαλκίδα τ' Εἰρέτριάν τε“ καὶ τούτων ἐν Εὐβοίᾳ οὐ-
 σῶν· καὶ „Τρώες καὶ Λύκιοι καὶ Δάρδανοι“ ὡς καὶ
 ἐκείνων Τρώων ὄντων)· πλὴν μετὰ γε Νήριτον φησί
 „καὶ Κροκύλει' ἐνέμοντο καὶ Αἰγίλιπα τρηχεῖαν, οἱ τε
 „Ζάκυνθον ἔχον ἢ δ' οἱ Σάμον ἀμφενέμοντο, οἱ τ' 10
 „ἤπειρον ἔχον ἢ δ' ἀντιπέραι' ἐνέμοντο.“ ἤπειρον μὲν
 οὖν τὰ ἀντιπέρα τῶν νήσων βούλεται λέγειν, ἅμα τῇ
 Λευκάδι καὶ τὴν ἄλλην Ἀκαρνανίαν συμπεριλαβεῖν
 βουλόμενος, περὶ ἧς καὶ οὕτω λέγει „δάδεκ' ἐν ἠπείρῳ
 ἀγέλαι, τόσα πάεα μήλων,“ τάχα τῆς Ἠπειρωτίδος τὸ 15
 παλαιὸν μέχρι δεῦρο διατεινούσης καὶ ὀνόματι κοινῶ
 ἠπείρου λεγομένης· Σάμον δὲ τὴν νῦν Κεφαλληνίαν,
 ὡς καὶ ὅταν φῆ „ἐν πορθμῶ Ἰθάκης τε Σάμοιό τε παι-
 „παλοέσεως.“ τῷ γὰρ ἐπιθέτω τὴν ὀμωνυμίαν διέ-
 σταλται, ὡς οὐκ ἐπὶ τῆς πόλεως ἀλλ' ἐπὶ τῆς νήσου τι- 20
 θεῖς τοῦνομα. τετραπόλεως γὰρ οὕσης τῆς νήσου μία
 τῶν τεττάρων ἐστὶν ἢ καὶ Σάμος καὶ Σάμη καλουμένη
 καθ' ἑκάτερον τοῦνομα, ὀμωνυμοῦσα τῇ νήσῳ. ὅταν
 δ' εἴπῃ „ὄσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι
 „Δουλιχίῳ τε Σάμῃ τε καὶ ὑλήεντι Ζακύνθῳ,“ τῶν 25
 νήσων ἀριθμὸν ποιῶν δηλὸς ἐστὶ καὶ Σάμην καλῶν
 τὴν νήσον, ἣν πρότερον Σάμον ἐκάλεσεν. Ἀπολλόδω-
 ρος δὲ τοτὲ μὲν τῷ ἐπιθέτω λέγων διεστάλθαι τὴν ἀμ-
 φιβολίαν εἰπόντα „Σάμοιό τε παιπαλοέσεως,“ ὡς τὴν
 νήσον λέγοντα, τοτὲ δὲ γράφεσθαι δεῖν „Δουλιχίῳ τε 30
 „Σάμῳ τε“ ἀλλὰ μὴ „Σάμῃ τε“ δηλὸς ἐστὶ τὴν μὲν
 πόλιν Σάμην καὶ Σάμον συνωνύμως ὑπολαμβάνων

ἐκφέρεσθαι, τὴν δὲ νῆσον Σάμον μόνον· ὅτι γὰρ Σάμη λέγεται ἢ πόλις δῆλον εἶναι ἕκ τε τοῦ διαριθμούμενον τοὺς ἐξ ἑκάστης πόλεως μνηστήρας φάσαι, „ἕκ δὲ Σά-
 „μης πίσυρες τε καὶ εἴκοσι φῶτες ἕασι,“ καὶ ἕκ τοῦ
 5 περὶ τῆς Κτιμένης λόγου „τὴν μὲν ἔπειτα Σάμηνδ’
 „ἔδοσαν.“ ἔχει δὲ ταῦτα λόγον. οὐ γὰρ εὐκρινῶς ἀπο-C.454
 δίδωσιν ὁ ποιητὴς οὔτε περὶ τῆς Κεφαλληνίας οὔτε
 περὶ τῆς Ἰθάκης καὶ τῶν ἄλλων πλησίον τόπων, ὥστε
 καὶ οἱ ἐξηγούμενοι διαφέρονται καὶ οἱ ἱστοροῦντες.

- 10 Αὐτίκα γὰρ ἐπὶ τῆς Ἰθάκης ὅταν φῆ „οἱ δ’ Ἰθά- 11
 „κην εἶχον καὶ Νήριτον εἰνοσίφυλλον,“ ὅτι μὲν τὸ
 Νήριτον ὄρος λέγει τῷ ἐπιθέτῳ δηλοῖ. ἐν ἄλλοις δὲ
 καὶ ρητῶς ὄρος „ναιετάω δ’ Ἰθάκην εὐδείελον· ἐν δ’
 „ὄρος αὐτῇ, Νήριτον εἰνοσίφυλλον ἀριπρεπές.“ Ἰθά-
 15 κην δ’ εἶτε τὴν πόλιν εἶτε τὴν νῆσον λέγει, οὐ δῆλον
 ἐν τούτῳ γέ τῷ ἔπει „οἱ δ’ Ἰθάκην εἶχον καὶ Νήριτον.“
 κυρίως μὲν γὰρ ἀκούων τις τὴν πόλιν δέξαιτ’ ἄν, ὡς
 καὶ Ἀθήνας καὶ Λυκαβηττὸν εἰ τις λέγοι, καὶ Ρόδον
 καὶ Ἀτάβυριν, καὶ ἔτι Λακεδαιμόνα καὶ Ταῦργετον·
 20 ποιητικῶς δὲ τούναντίον. ἐν μέντοι τῷ „ναιετάω δ’
 „Ἰθάκην εὐδείελον· ἐν δ’ ὄρος αὐτῇ Νήριτον“ [δη-
 λον]· ἐν γὰρ τῇ νήσῳ οὐκ ἐν τῇ πόλει τὸ ὄρος. ὅταν
 δὲ οὕτω φῆ „ἡμεῖς ἐξ Ἰθάκης ὑπὸ Νηίου εἰλήλουθ-
 „μεν,“ ἄδηλον, εἶτε τὸ αὐτὸ τῷ Νηρίτῳ λέγει τὸ Νή-
 25 ιον εἶτε ἕτερον ἢ ὄρος ἢ χωρίον.

Καὶ τοῦτο δὲ δοκεῖ ὑπεναντιότητά τινα δηλοῦν. 12
 „αὐτῇ δὲ χθαμαλῇ πανυπερτάτῃ εἶν ἄλλ κείται.“ χθα-
 μαλῇ μὲν γὰρ ἢ ταπεινῇ καὶ χαμηλῇ, πανυπερτάτῃ δὲ

25. post χωρίον : ὁ μὲντοι ἀντὶ Νηρίτου γράφων Νηρικον, ἢ ἀνάπαλιν, παρακαλεῖ τελῶς· τὸ μὲν γὰρ εἰνοσίφυλλον καλεῖ ὁ ποιητὴς, τὸ δ’ ἐνκείμενον πτολίεθρον, καὶ τὸ μὲν ἐν Ἰθάκῃ, τὸ δ’ ἀκτὴν ἠπειροῦ.

ἡ ὑψηλή, οἷαν διὰ πλειόνων σημαίνει, Κραναὴν κα-
 λῶν· καὶ τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ τοῦ λιμένος „τροχηίαν ἀταρ-
 „πὸν χωρὸν ἀν' ὑλήεντα“ καὶ „οὐ γὰρ τις νήσων εὐ-
 „δείλος, οὐδ' εὐλείμων, αἶθ' ἄλλ' κεκλίεται· Ἰθάκη
 „δέ τε καὶ περὶ πασέων.“ ἔχει μὲν οὖν ἀπεμφάσεις τοι- 5
 αὐτας ἢ φράσεις, ἐξηγοῦνται δὲ οὐ κακῶς· οὔτε γὰρ
 χθαμαλὴν δέχονται ταπεινὴν ἐνταῦθα, ἀλλὰ πρόσχω-
 ρον τῇ ἡπείρῳ ἐγγυτάτω οὔσαν αὐτῆς· οὔτε πανυπερ-
 τάτην ὑψηλοτάτην ἀλλὰ πανυπερτάτην πρὸς ζόφον,
 οἶον ὑπὲρ πάσας ἐσχάτην τετραμμένην πρὸς ἄρκτον· 10
 τοῦτο γὰρ βούλεται λέγειν τὸ πρὸς ζόφον, τὸ δ' ἐναν-
 C.455 τίον πρὸς νότον „αἶ δέ τ' ἀνευθε πρὸς ἡῶ τ' ἡέλιόν τε.“
 τὸ γὰρ ἀνευθε πόρρω καὶ χωρὶς ἔστιν, ὡς τῶν μὲν ἄλ-
 λων πρὸς νότον κεκλιμένων καὶ ἀπωτέρω τῆς ἡπείρου,
 τῆς δ' Ἰθάκης ἐγγύθεν καὶ πρὸς ἄρκτον. ὅτι δ' οὕτω 15
 λέγει τὸ νότιον μέρος καὶ ἐν τοῖσδε φανερόν „εἰτ' ἐπὶ
 „δεξιῶσι, πρὸς ἡῶ τ' ἡέλιόν τε, εἰτ' ἐπ' ἀριστερὰ τοίγῃ,
 „ποτὶ ζόφον ἡερόεντα“ καὶ ἔτι μᾶλλον ἐν τοῖσδε „ᾧ φί-
 „λοι, οὐ γὰρ τ' ἴδμεν, ὅπη ζόφος, οὐδ' ὅπη ἡῶς, οὐδ' ὅπη
 „ἡέλιος φαεσίμβροτος εἶσ' ὑπὸ γαίαν, οὐδ' ὅπη ἀννεῖ- 20
 „ται.“ ἔστι μὲν γὰρ δεξασθαι τὰ τέτταρα κλίματα τὴν
 ἡῶ δεχομένους τὸ νότιον μέρος, ἔχει τέ τινα τοῦτ' ἐμ-
 φασιν· ἀλλὰ βέλτιον τὸ κατὰ τὴν πάροδον τοῦ ἡέλου
 νοεῖν ἀντιτιθέμενον τῷ ἀρκτικῷ μέρει· ἐξάλλαξιν γὰρ
 τινα τῶν οὐρανίων πολλὴν βούλεται σημαίνειν ὁ λό- 25
 γος, οὐχὶ ψιλὴν ἐπίκρουψιν τῶν κλιμάτων. δεῖ γὰρ κατὰ
 πάντα συννεφεῖν καιρὸν, ἂν θ' ἡμέρας ἂν τε νύκτωρ
 συμβῆ, παρακολουθεῖν· τὰ δ' οὐράνια ἐξαλλάττει ἐπὶ
 πλεον τῷ πρὸς μεσημβρίαν μᾶλλον ἢ ἥττον παραχω-
 ρεῖν ἡμᾶς ἢ εἰς τὸνναντίον. τοῦτο δὲ οὐ δύσεως καὶ 30
 ἀνατολῆς ἐγκαλύψεις ποιεῖ (καὶ γὰρ αἰθρίας οὔσης
 συμβαίνει), ἀλλὰ μεσημβρίας καὶ ἄρκτου. υἷαλιστα

γὰρ ἀρκτικός ἐστίν ὁ πόλος· τούτου δὲ κινουμένου, καὶ ποτὲ μὲν κατὰ κορυφὴν ἡμῖν γινομένου ποτὲ δὲ ὑπὸ γῆς ὄντος, καὶ οἱ ἀρκτικοὶ συµμεταβάλλουσι, ποτὲ δὲ συνεκλείπουσι κατὰ τὰς τοιαύτας παραχωρήσεις, 5 ὥστε οὐκ ἂν εἰδείης ὅπου ἐστὶ τὸ ἀρκτικὸν κλίμα, οὐδ' εἰ ἀρχὴν ἐστίν· εἰ δὲ τοῦτο, οὐδὲ τοῦναντίου ἂν γνοιῆς.

Κύκλος δὲ τῆς Ἰθάκης ἐστὶν ὡς ὀγδοήκοντα σταδίων. περὶ μὲν Ἰθάκης ταῦτα.

Τὴν δὲ Κεφαλληνίαν τετράπολιν οὖσαν οὐτ' αὖ- 13
 10 τὴν εἰρηκε τῷ νῦν ὀνόματι οὐτε τῶν πόλεων οὐδεμίαν, πλὴν μιᾶς εἴτε Σάμης εἴτε Σάμου, ἢ νῦν μὲν οὐκέτ' ἐστίν, ἔχνη δ' αὐτῆς δείκνυται κατὰ μέσον τὸν πρὸς Ἰθάκην πορθμόν· οἱ δ' ἀπ' αὐτῆς Σαματοὶ καλοῦνται· αἱ δ' ἄλλαι καὶ νῦν εἰσὶν ἔτι μικραὶ πόλεις τινές, [Πα- 15
 15 λεις] Πρωήνησος καὶ Κράνιοι. ἐφ' ἡμῶν δὲ καὶ ἄλλην προσέκτισε Γάιος Ἀντωνίου, ὁ θεῖος Μάρκου Ἀντωνίου, ἠνίκα φυγὰς γενόμενος μετὰ τὴν ὑπατείαν, ἣν συνῆρξε Κικέρωνι τῷ ῥήτορι, ἐν τῇ Κεφαλληνίᾳ διέτριψε καὶ τὴν ὄλην νῆσον ὑπήκουον ἔσχεν ὡς ἰδιον 20
 20 κτήμα· οὐκ ἐφθῆ μέντοι συνοικίσας, ἀλλὰ καθόδου τυχῶν πρὸς ἄλλοις μείζοσιν ὧν κατέλυσε τὸν βίον.

Οὐκ ὤκνησαν δὲ τινες τὴν Κεφαλληνίαν τὴν αὖ- 14
 τὴν τῷ Δουλιχίῳ φάναι, οἱ δὲ τῇ Τάφῳ, καὶ Ταφίους C.456
 τοὺς Κεφαλληνίους, τοὺς δ' αὐτοὺς καὶ Τηλεβόας, καὶ 25
 τὸν Ἀμφιτρύωνα δεῦρο στρατεῦσαι μετὰ Κεφάλου τοῦ Διονέως ἐξ Ἀθηνῶν φυγάδος παραληφθέντος, κατασχόντα δὲ τὴν νῆσον παραδοῦναι τῷ Κεφάλῳ, καὶ ταύτην μὲν ἐπώνυμον ἐκείνου γενέσθαι τὰς δὲ πόλεις τῶν παίδων αὐτοῦ. ταῦτα δ' οὐχ ὀμηρικά· οἱ μὲν 30
 30 γὰρ Κεφαλλῆνες ὑπὸ Ὀδυσσεὶ καὶ Λαέρτῃ, ἢ δὲ Τάφος ὑπὸ τῷ Μέντῃ „Μέντης Ἀρχιάλοιο δαίφρονος εὐχόμαι „εἶναι υἱός, ἀτὰρ Ταφίοισι φιληρέτμοισιν ἀνάσσω.“

καλεῖται δὲ νῦν Ταφιάς ἢ Τάφος. οὐδ' Ἑλλάνικος ὀμη-
 ρικὸς Δουλίχιον τὴν Κεφαλληνίαν λέγων. τὸ μὲν γὰρ
 ὑπὸ Μέγῃτι εἴρηται καὶ αἱ λοιπαὶ Ἐχινάδες, οἳ τε ἐνοι-
 κοῦντες Ἐπειοὶ ἐξ Ἥλιδος ἀφιγμένοι· διόπερ καὶ τὸν
 ὄμιον τὸν Κυλλήνιον „Φυλείδω ἔταρον μεγαθύμων 5
 „ἀρχὸν Ἐπειῶν“ καλεῖ. „αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς ἤγε Κεφαλ-
 „λήνας μεγαθύμους.“ οὗτ' οὖν Δουλίχιον ἢ Κεφαλ-
 ληνία καθ' Ὅμηρον οὔτε τῆς Κεφαλληνίας τὸ Δουλί-
 χιον, ὡς Ἄνδρων φησί· τὸ μὲν γὰρ Ἐπειοὶ κατεῖχον,
 τὴν δὲ Κεφαλληνίαν ὄλην Κεφαλλήνες ὑπὸ Ὀδυσσεύ, 10
 οἳ δ' ὑπὸ Μέγῃτι. οὐδὲ Παλεῖς Δουλίχιον ὑφ' Ὀμήρου
 λέγονται, ὡς γράφει Φερεκύδης. μάλιστα δ' ἐναντι-
 οὔται Ὀμήρῳ ὁ τὴν Κεφαλληνίαν τὴν αὐτὴν τῷ Δου-
 λιχίῳ λέγων, εἴπερ τῶν μνηστήρων „ἐκ μὲν Δουλιχίου
 „δύο καὶ πεντήκοντα“ ἦσαν, ἐκ δὲ Σάμης „πίσυρές τε 15
 „καὶ εἰκοσιν.“ οὐ γὰρ τοῦτ' ἂν εἴη λέγων, ἐξ ὅλης μὲν
 τόσους ἐκ δὲ μιᾶς τῶν τεττάρων παρὰ δύο τοὺς ἡμί-
 σεις. εἰ δ' ἄρα τοῦτο δώσει τις, ἐρησόμεθα τίς ἂν εἴη ἢ
 Σάμη, ὅταν οὔτω φῆ „Δουλίχιόν τε Σάμην τ' ἠδ'
 „ὑλήεντα Ζάκυνθον.“

20

15 Κεῖται δ' ἡ Κεφαλληνία κατὰ Ἀκαρνανίαν, διέ-
 χουσα τοῦ Λευκάτα περὶ πεντήκοντα (οἳ δὲ τετταρά-
 κοντά φασι) σταδίου, τοῦ δὲ Χελωνάτα περὶ ὀγδοή-
 κοντα. αὐτὴ δ' ἐστὶν ὡς τριακοσίων τὴν περίμετρον,
 μακρὰ δ' ἀνήκουσα πρὸς εὐρον, ὀρεινὴ· μέγιστον δ' 25
 ὄρος ἐν αὐτῇ ἐν ᾧ τὸ Διὸς Αἰνησίλου ἱερόν· καθ' ὃ δὲ
 στενωπάτη ἐστὶν ἡ νῆσος, ταπεινὸν ἰσθμὸν ποιεῖ ὥσθ'
 ὑπερκλύεσθαι πολλάκις ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν·
 πλησίον δ' εἰσὶ τῶν στενωῶν ἐν κόλπῳ Κράνιοί τε καὶ
 Παλεῖς.

30

10. ante ὑπὸ: καὶ

Μεταξὺ δὲ τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς Κεφαλληνίας ἡ 16
 Ἀστερία νησίον (Ἀστερὶς δ' ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγεται)
 ἦν ὁ μὲν Σκήπιος μὴ μένειν τοιαύτην οἶαν φησὶν ὁ
 ποιητὴς „λιμένες δ' ἐνὶ ναύλοχοι αὐτῇ ἀμφίδυμοι.“ ὁ
 5 δὲ Ἀπολλόδωρος μένειν καὶ νῦν, καὶ πολίχνην λέγει C.457
 ἐν αὐτῇ Ἀλαλκομενὰς τὸ ἐπ' αὐτῷ τῷ ἰσθμῷ κείμενον.

Καλεῖ δ' ὁ ποιητὴς Σάμον καὶ τὴν Θρακίαν, ἣν 17
 νῦν Σαμοθράκην καλοῦμεν. τὴν δ' Ἰωνικὴν οἶδε μὲν,
 ὡς εἰκός· καὶ γὰρ τὴν Ἰωνικὴν ἀποικίαν εἰδέναι φαί-
 10 νεται· οὐκ [ἂν] ἀντιδιέστειλε δὲ τὴν ὁμωνυμίαν, περὶ
 τῆς Σαμοθράκης λέγων, τότε μὲν τῷ ἐπιθέτῳ „ἰψοῦ
 „ἐπ' ἀκροτάτης κορυφῆς Σάμου ὑληέσσης, Θρηκίης“
 τοτὲ δὲ τῇ συζυγίᾳ τῶν πλησίον νήσων „ἐς Σάμον ἐς
 „τ' Ἴμβρον καὶ Ἀἴμνον ἀμιχθαλόεσσαν“ καὶ πάλιν
 15 „μεσσηγύς τε Σάμοιο καὶ Ἴμβρου καιπαλοέσσης.“ ἦδει
 μὲν οὖν, οὐκ ἄνόμακε δ' αὐτήν· οὐδ' ἐκαλεῖτο τῷ
 αὐτῷ ὀνόματι πρότερον, ἀλλὰ Μελάμφυλλος, εἴτ' Ἀν-
 θεμῖς, εἴτα Παρθενία ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Παρθε-
 νίου, ὃς Ἴμβρασος μετωνομάσθη. ἐπεὶ οὖν κατὰ τὰ
 20 Τρωικὰ Σάμος μὲν καὶ ἡ Κεφαλληνία ἐκαλεῖτο καὶ ἡ
 Σαμοθράκη (οὐ γὰρ ἂν Ἐκάβη εἰσήγετο λέγουσα ὅτι
 τοὺς παῖδας αὐτῆς „πέρνασχ' ὄν κε λάβοι ἐς Σάμον ἐς
 „τ' Ἴμβρον“), Ἰωνικὴ δ' οὐκ ἀπώκιστό πω, δῆλον ὅτι
 ἀπὸ τῶν προτέρων τινὸς τὴν ὁμωνυμίαν ἔσχευ· ἐξ ὧν
 25 ἀκείνῳ δῆλον, ὅτι παρὰ τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν ὁ λέ-
 γουσιεν οἱ φήσαντες, μετὰ τὴν Ἰωνικὴν ἀπωκίαν καὶ
 τὴν Τεμβρίωνος παρουσίαν ἀποίκους ἔλθειν ἐκ Σάμου
 καὶ ὀνομάσαι Σάμον τὴν Σαμοθράκην, ὡς οἱ Σάμοιο
 τοῦτ' ἐπλάσαντο δόξης χάριν. πιθανώτεροι δ' εἰσὶν
 30 [οἱ] ἀπὸ τοῦ Σάμου καλεῖσθαι τὰ ὕψη φήσαντες εὐρη-
 σθαι τοῦτο τοῦνομα τὴν νῆσον· ἐντεῦθεν γὰρ „φαί-
 „νετο πᾶσα μὲν Ἰδη, φαίνεται δὲ Πριάμοιο πόλις καὶ

„νῆες Ἀχαιῶν.“ τινὲς δὲ Σάμον καλεῖσθαι φασιν ἀπὸ Σαίων, τῶν οἰκούντων Θρακῶν πρότερον, οἳ καὶ τὴν ἤπειρον ἔσχον τὴν προσεχῆ, εἴτε οἱ αὐτοὶ τοῖς Σαπαίοις ὄντες ἢ τοῖς Σιντοῖς, οὓς Σίντιας καλεῖ ὁ ποιητής, εἰδ' ἕτεροι. μέμνηται δὲ τῶν Σαίων Ἀρχίλοχος „ἀσπί- 5
 „δα μὲν Σαίων τίς ἀνείλετο, τὴν παρὰ θάμνω ἔντος
 „ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.“

- 18 Λοιπὴ δ' ἐστὶ τῶν ὑπὸ τῷ Ὀδυσσεὶ τεταγμένων νήσων ἡ Ζάκυνθος, μικρῶ πρὸς ἑσπέραν μᾶλλον τῆς 458
 Κεφαλληνίας κεκλιμένη τῆς Πελοποννήσου, συνά- 10
 πτουςα δ' αὐτῇ πλέον. ἐστὶ δ' ὁ κύκλος τῆς Ζακύνθου σταδίων ἑκατὸν ἐξήκοντα· διέχει δὲ καὶ τῆς Κεφαλλη-
 νίας ὅσον ἐξήκοντα σταδίους, ὑλώδης μὲν εὐκαρπος δέ· καὶ ἡ πόλις ἀξιόλογος, ὁμώνυμος. ἐντεῦθεν εἰς 15
 Ἐσπερίδας τῆς Διβύης στάδιοι τρισχίλιοι ἑξακόσιοι.
- 19 Καὶ ταύτης δὲ καὶ τῆς Κεφαλληνίας πρὸς ἑω τὰς Ἐχινάδας ἰδρῦσθαι νήσους συμβέβηκεν, ὧν τό τε Δου-
 λίσχον ἐστὶ (καλοῦσι δὲ νῦν Δολίχαν) καὶ αἱ Ὀξεῖαι κα-
 λούμεναι, ἃς Θοὰς ὁ ποιητής εἶπε· καὶ ἡ μὲν Δολίχα 20
 κεῖται κατὰ Οἰνιάδας καὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ἀχελώου, διέχουσα Ἀράξου τῆς τῶν Ἠλείων ἄκρας ἑκατόν, αἱ
 λοιπαὶ δ' Ἐχινάδες (πλείους δ' εἰσὶ, πᾶσαι λυπρὰ καὶ
 τραχεῖαι) πρὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Ἀχελώου, πεντεκαίδεκα 25
 σταδίους ἀφροστῶσα ἢ ἀπωτάτω, ἢ δ' ἐγγυτάτω πέντε, πελαγίζουσαι πρότερον, ἀλλ' ἢ χούς τὰς μὲν ἐξηπεῖ-
 ρωκεν αὐτῶν ἤδη, τὰς δὲ μέλλει πολλὴ καταφερομένη· ἤπερ καὶ τὴν Παραχελωίτιν καλουμένην χώραν, ἣν
 ὁ ποταμὸς ἐπικλύζει, περιμάχητον ἐποίει τὸ παλαιὸν τοὺς ὄρους συγγέουσα ἀεὶ τοὺς ἀποδεικνυμένους τοῖς
 Ἀκαρναῖσι καὶ τοῖς Αἰτωλοῖς· ἐκρίνοντο γὰρ τοῖς ὄπλοις 30

10. ante τῆς: καὶ 21. ante αἱ: καὶ 23. ante πρὸ: καὶ

οὐκ ἔχοντες διαιτητάς, ἐνίκων δ' οἱ πλέον δυνάμενοι· ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ μῦθος ἐπλάσθη τις, ὡς Ἡρακλέους καταπολεμήσαντος τὸν Ἀχελῷον καὶ ἐνεγκαμένου τῆς νίκης ἄθλον τὸν Δημιανείρας γάμον τῆς Οἰνείας θυγατρός, ἣν πεποίηκε Σοφοκλῆς τοιαῦτα λέγουσαν „μνηστῆρ γὰρ ἦν μοι ποταμός, Ἀχελῷον λέγω, ὃς μ' „ἐν τρισὶν μορφαῖσιν ἐξήτει πατρός, φοιτῶν ἐναργῆς „ταῦρος, ἄλλοτ' αἰόλος δράκων ἐλικτός, ἄλλοτ' ἀνδρεῖφ κῦτει βούπρωρος.“ προστιθέασι δ' ἐνιοὶ καὶ 10 τὸ τῆς Ἀμαλθείας τοῦτ' εἶναι λέγοντες κέρας, ὃ ἀπέκλασεν ὁ Ἡρακλῆς τοῦ Ἀχελῷου καὶ ἔδωκεν Οἰνεὶ τῶν γάμων ἔδνον· οἱ δ' εἰκάζοντες ἐξ αὐτῶν τάληθές ταύρω μὲν εἰοικότα λέγεσθαι τὸν Ἀχελῷον φασί, καθάπερ καὶ τοὺς ἄλλους ποταμούς, ἀπὸ τε τῶν ἤχων καὶ τῶν 15 κατὰ τὰ ρεῖθρα καμπῶν, ἃς καλοῦσι κέρατα, δράκοντι δὲ διὰ τὸ μῆκος καὶ τὴν σκολιότητα, βούπρωρον δὲ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν· δι' ἣν καὶ ταυρωπὸν τὸν Ἡρακλέα δὲ καὶ ἄλλως εὐεργετικὸν ὄντα καὶ τῷ Οἰνεὶ κηδεύσοντα παραχῶμασί τε καὶ διοχρεΐαις βιάσασθαι τὸν 20 ποταμὸν πλημμελῶς ῥέοντα καὶ πολλὴν τῆς Παραχε- C.459 λωίτιδος ἀναψύξαι χαριζόμενον τῷ Οἰνεὶ· καὶ τοῦτ' εἶναι τὸ τῆς Ἀμαλθείας κέρας. τῶν μὲν οὖν Ἐχινάδων καὶ τῶν Ὀξειῶν κατὰ τὰ Τρωικὰ Μέγητα ἄρχειν φησὶν Ὅμηρος „ὄν τίκτε Διὶ φίλος ἱππότα Φυλεύς, ὃς ποτε 25 „Δουλίχιόνδ' ἀπενάσσατο, πατρὶ χολωθεῖς.“ πατῆρ δ' ἦν Ἀγύεας ὁ τῆς Ἠλείας καὶ τῶν Ἐπειῶν ἄρχων· ὥστ' Ἐπειοὶ τὰς νήσους ταύτας εἶχον οἱ συνεξάραντες εἰς τὸ Δουλίχιον τῷ Φυλεῖ.

Αἱ δὲ τῶν Ταφίων νῆσοι, πρότερον δὲ Τηλεβοῶν, 20 αἶν ἦν καὶ ἡ Τάφος νῦν δὲ Ταφιάς καλουμένη, χωρὶς ἦσαν τούτων οὐ τοῖς διαστήμασιν (ἐγγὺς γὰρ κείνται) ἀλλὰ ὑφ' ἑτέροις ἡγεμόσι ταττόμεναι, Ταφίοις καὶ

Τηλεβόαις· πρότερον μὲν οὖν Ἀμφιτρούων ἐπιστρατεύσας αὐτοῖς μετὰ Κεφάλου τοῦ Δηιονέως ἐξ Ἀθηνῶν φυγάδος, ἐκείνῳ τὴν ἀρχὴν παρέδωκεν αὐτῶν· ὁ δὲ ποιητὴς ὑπὸ Μέντῃ τετάχθαι φησὶ ληστὰς καλῶν αὐτούς, καθάπερ καὶ τοὺς Τηλεβόας ἄπαντὰς φασι. 5 τὰ μὲν περὶ τὰς νήσους τὰς πρὸ τῆς Ἀκαρνανίας ταῦτα.

- 21 Μεταξὺ δὲ Λευκάδος καὶ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου λιμνοθάλαττά ἐστι Μυρτούντιον λεγομένη. ἀπὸ δὲ Λευκάδος ἐξῆς Πάλαιρος καὶ Ἀλυζία τῆς Ἀκαρνανίας εἰσὶ πόλεις, ὧν ἡ Ἀλυζία πεντεκαίδεκα ἀπὸ θαλάττης 10 διέχει σταδίους, καθ' ἣν ἐστὶ λιμὴν Ἡρακλέους ἱερὸς καὶ τέμενος, ἐξ οὗ τοὺς Ἡρακλέους ἄθλους, ἔργα Ἀυσιόππου, μετήνεγκεν εἰς Ῥώμην τῶν ἡγέμόνων τις, παρὰ τόπον κειμένους διὰ τὴν ἐρημίαν. εἶτα ἄκρα Κριθώτη καὶ [αἰ] Ἐχινάδες καὶ πόλις Ἀστακός, ὁμώνυμος 15 τῇ περὶ Νικομήδειαν καὶ τὸν Ἀστακηνὸν κόλπον (καὶ ἡ Κριθώτη δ' ὁμώνυμος πολίχνη τῶν ἐν τῇ Θρακίᾳ Χερρονήσῳ)· πάντα δ' εὐλλίμενα τὰ μεταξὺ· εἶτ' Οἰνιάδαι καὶ ὁ Ἀγελῶς· εἶτα λίμνη τῶν Οἰνιάδων Μελίτη καλουμένη, μῆκος μὲν ἔχουσα τριάκοντα σταδίων 20 πλάτος δὲ εἴκοσι, καὶ ἄλλη Κυνία διπλασία ταύτης καὶ μῆκος καὶ πλάτος, τρίτη δ' Οὐρία πολλῶ τούτων μικροτέρα· ἡ μὲν οὖν Κυνία καὶ ἐκδίδωσιν εἰς τὴν θάλατταν, αἱ λοιπαὶ δ' ὑπέρκεινται ὅσον ἡμιστάδιον· εἶθ' ὁ Εὐήνος, εἰς ὃν ἀπὸ τοῦ Ἀκτίου στάδιοι ἑξακό- 25 σιοὶ ἑβδομήκοντα· μετὰ δὲ τὸν Εὐήνον τὸ ὄρος ἡ Χαλκίς, ἣν Χαλκίαν εἰρηκεν Ἀρτεμίδωρος· εἶθ' ἡ Πλευρών, εἶθ' ἡ Ἀλίκυρα κώμη, ἣς ὑπέρκειται Καλυδῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ σταδίοις τριάκοντα· περὶ δὲ τὴν Καλυδῶνά ἐστὶ τὸ τοῦ Λαφροῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν· εἶθ' ὁ Ταφιασ- 30

16. post κόλπον : ἐνικῶς λεγομένη

σὸς τὸ ὄρος, εἶτα Μακυνία πόλις, εἶτα Μολυκρεία καὶ C.460
 πλησίον τὸ Ἀντίρριον τὸ τῆς Αἰτωλίας ὄριον καὶ τῆς
 Λοκρίδος, εἰς ὃ ἀπὸ τοῦ Εὐήνου στάδιοι περὶ ἑκατὸν εἰ-
 κοσιν. Ἀρτεμίδωρος μὲν [οὐχ] οὕτω περὶ τῆς εἴτε Χαλ-
 5 κίδος εἴτε Χαλκίας τοῦ ὄρους, μεταξὺ τοῦ Ἀχελώου καὶ
 τῆς Πλευρῶνος ἰδρύων αὐτήν, Ἀπολλόδωρος δέ, ὡς
 πρότερον εἶπεν, ὑπὲρ τῆς Μολυκρείας καὶ τὴν Χαλ-
 κίδα καὶ τὸν Ταφιασσόν· καὶ τὴν δὲ Καλυδῶνα με-
 ταξὺ ἰδρῦσθαι φησι τῆς τε Πλευρῶνος καὶ τῆς Χαλκί-
 10 δος· εἰ μὴ ἄρα ἕτερον θετέον τὸ πρὸς Πλευρῶνι ὄρος
 Χαλκίαν καλούμενον, ἕτερον δὲ τὴν Χαλκίδα τὴν πρὸς
 Μολυκρεία. ἔστι δὲ τις καὶ πρὸς τῇ Καλυδῶνι λί-
 μνη μεγάλη καὶ εὖοφος, ἣν ἔχουσιν οἱ ἐν Πάτραις Ῥω-
 μαῖοι.

15 Τῆς δὲ μεσογαίας κατὰ μὲν τὴν Ἀκαρνανίαν Ἐρυ- 22
 σιχαίους τινὰς φησιν Ἀπολλόδωρος λέγεσθαι, ὧν Ἀλ-
 κμὰν μέμνηται „οὐδ' Ἐρυσιχαῖος, οὐδὲ ποιμήν, ἀλλὰ
 „Σαρδίων ἀπ' ἀκρῶν.“ κατὰ δὲ τὴν Αἰτωλίαν ἦν Ὀλε-
 νος, ἥς ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ μέμνηται Ὀμηρος,
 20 ἔχνη δ' αὐτῆς λείπεται μόνον ἐγγὺς τῆς Πλευρῶνος
 ὑπὸ τῷ Ἀρακύνθῳ· ἦν δὲ καὶ Λυσιμαχία πλησίον,
 ἠφανισμένη καὶ αὐτή, κειμένη πρὸς τῇ λίμνῃ τῇ νῦν
 μὲν Λυσιμαχία πρότερον δ' Ἰθρα, μεταξὺ Πλευρῶ-
 νος καὶ Ἀρσινόης πόλεως, ἣ κώμη μὲν ἦν πρότερον κα-
 25 λουμένη Κωνῶπα, κτίσμα δ' ὑπήρξεν Ἀρσινόης τῆς
 Πτολεμαίου τοῦ δευτέρου γυναικὸς ἅμα καὶ ἀδελφῆς,
 εὐφυῶς ἐπικειμένη πᾶσι τῇ τοῦ Ἀχελώου διαβάσει·
 παραπλήσιον δέ τι καὶ ἡ Πυλῆνη τῷ Ὀλένῳ πέπονθεν.
 ὅταν δὲ φῆ τὴν Καλυδῶνα αἰκείαν τε καὶ πετρήεσαν,
 30 ἀπὸ τῆς χάρας δεκτέον· εἰρηται γὰρ ὅτι τὴν χάραν

δίχα διελόντες τὴν μὲν ὄρεινὴν καὶ ἐπίκτητον τῇ Καλυδῶνι προσένειμαν, τὴν πεδιάδα δὲ τῇ Πλευρῶνι.

23 Νυκτὶ μὲν οὖν ἐκπεπόνθηται καὶ ἀπηγόρευκεν ὑπὸ τῶν συνεχῶν πολέμων ἢ τ' Ἀκαρνανία καὶ Αἰτωλοί, καθάπερ καὶ πολλὰ τῶν ἄλλων ἔθνων· πλεῖστον μὲν- 5 τοι χρόνον συνέμειναν Αἰτωλοὶ μετὰ τῶν Ἀκαρνανίων πρὸς τε τοὺς Μακεδόνας καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὕστατα δὲ καὶ πρὸς Ῥωμαίους περὶ τῆς αὐτονομίας ἀγωνιζόμενοι. ἐπεὶ δὲ καὶ Ὅμηρος αὐτῶν ἐπὶ πολὺ μὲ- 10 μνηται καὶ οἱ ἄλλοι ποιηταὶ τε καὶ συγγραφεῖς, τὰ μὲν εὐσήμως τε καὶ ὁμολογουμένως, τὰ δ' ἦττον γνωρίμως (καθάπερ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς ἤδη λεχθεῖσι περὶ αὐτῶν ἀποδέδεικται), προσληπτέον καὶ τῶν παλαιότερων τινὰ τῶν ἀρχῆς ἔχοντων τάξιν ἢ διαπορουμένων.

C.461
24 Εὐθύς ἐπὶ τῆς Ἀκαρνανίας ὅτι μὲν αὐτὴν ὁ Λαέρ- 15 τῆς καὶ οἱ Κεφαλλῆνες κατεκτήσαντο εἰρηται ἡμῖν, τῶν δὲ κατεχόντων πρότερον πολλοὶ μὲν εἰρήκασιν· οὐχ ὁμολογούμενα δὲ εἰπόντων ἐπιφανῆ δέ, ἀπολείπε- 20 ται τις λόγος ἡμῖν διαιτητικὸς περὶ αὐτῶν. φασὶ γὰρ τοὺς Ταφίους τε καὶ Τηλεβόας λεγομένους οἰκεῖν τὴν Ἀκαρνανίαν πρότερον, καὶ τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν Κέφα- 25 λον τὸν κατασταθέντα ὑπὸ Ἀμφιτρύωνος κύριον τῶν περὶ τὴν Τάφον νήσων κυριεῦσαι καὶ ταύτης τῆς χώρας· ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ Λευκάτα νομιζόμε- 30 νον ἄλμα τούτῳ πρῶτῳ προσμυθεύουσιν, ὡς προεί- ρηται. ὁ δὲ ποιητῆς ὅτι μὲν ἦρχον οἱ Τάφιοι τῶν Ἀκαρνανίων πρὶν ἢ τοὺς Κεφαλλῆνας καὶ τὸν Λαέρτην ἐπελθεῖν οὐ λέγει, διότι δ' ἦσαν φίλοι τοῖς Ἰθακησί- οῖς λέγει, ὥστ' ἢ οὐδ' ὄλως ἐπῆρξαν τῶν τόπων κατ' αὐτόν, ἢ ἐκόντες παρεχώρησαν ἢ καὶ σύνοικοι ἐγέ- 30 νοντο. φαίνονται δὲ καὶ ἐκ Λακεδαίμονός τινες ἐποι- κῆσαι τὴν Ἀκαρνανίαν, οἱ μετ' Ἰκαρίου τοῦ Πηνελό-

- πης πατρός· και γάρ τοῦτον και τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς
 ζῶντας παραδίδωσιν ὁ ποιητὴς κατὰ τὴν Ὀδύσσειαν
 „οἱ πατρός μὲν ἐς οἶκον ἀπερροίγασι νέεσθαι Ἰκαρίου,
 „ὡς κ' αὐτὸς ἐεδνώσαιο θυγάτρα.“ και περὶ τῶν
 5 ἀδελφῶν „ἦθη γάρ φα πατήρ τε κασίγνητοί τε κέλου-
 „ται Εὐρυμάχῳ γήμασθαι.“ οὔτε γὰρ ἐν Λακεδαίμονι
 πιθανὸν αὐτοὺς οἰκεῖν (οὐ γὰρ ἂν ὁ Τηλέμαχος παρὰ
 Μενελάῳ κατήγετο ἀφιγμένος ἐκεῖσε), οὔτ' ἄλλην οἰ-
 κησιν παρειλήφαμεν αὐτῶν. φασὶ δὲ Τυνδάρεων και
 10 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν Ἰκάριον ἐκπεσόντας ὑπὸ Ἰπ-
 ποκόωντος τῆς οἰκείας ἐλθεῖν παρὰ Θεστίον τὸν τῶν
 Πλευρωνίων ἄρχοντα, και συγκατακτήσασθαι τὴν πέ-
 ραν τοῦ Ἀγελῶου πολλὴν ἐπὶ μέρει· τὸν μὲν οὖν Τυν-
 δάρεων ἐπανελθεῖν οἴκαδε γήμαντα Λήδαν τὴν τοῦ
 15 Θεστίου θυγατέρα, τὸν δ' Ἰκάριον ὑπομεῖναι τῆς Ἀκαρ-
 νανίας ἔχοντα μέρος, και τεκνοποιήσασθαι τὴν τε Πη-
 νελόπην ἐκ Πολυκάστης τῆς Λυγαίου θυγατρὸς και
 τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς. ἡμεῖς μὲν οὖν ἀπεδειξαμεν ἐν
 τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν και τοὺς Ἀκαρνανας καταριθ-
 20 μουμένους και μετασχόντας τῆς ἐπὶ Ἴλιον στρατείας,
 ἐν οἷς κατωνομάζοντο οἳ τε τὴν ἀκτὴν οἰκοῦντες και
 ἔτι „οἳ τ' ἠπειρον ἔχον ἢδ' ἀντιπέραι ἐνέμοντο.“ οὔτε
 δ' ἠ ἠπειρος Ἀκαρνανία ὠνομάζετο πω οὔθ' ἠ ἀκτὴ
 Λευκάς.
- 25 Ἐφορος δ' οὐ φησι συστρατεῦσαι· Ἀλκμέωνα γάρ C.462
 τὸν Ἀμφιάρεω στρατεῦσαντα μετὰ Διομήδους και τῶν 25
 ἄλλων Ἐπιγόνων και κατορθώσαντα τὸν πρὸς Θηβαί-
 ουσ πόλεμον συνελθεῖν Διομήδει και τιμωρήσασθαι
 μετ' αὐτοῦ τοὺς Οἰνέως ἐχθρούς, παραδόντα δ' ἐκεί-
 30 νοις τὴν Αἰτωλίαν αὐτὸν εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν παρελ-
 θεῖν και ταύτην καταστρέφασθαι. Ἀγαμέμνονα δ' ἐν
 τούτῳ τοῖς Ἀργείοις ἐπιθέμενον κρατῆσαι ῥαδίως, τῶν

πλείστων τοῖς περὶ Διομήδη συνακολουθησάντων. μικρὸν δ' ὕστερον ἐπιπεσοῦσης τῆς ἐκ Ἴλιον ἐξόδου, δεισάντα μὴ ἀπόντος αὐτοῦ κατὰ τὴν στρατείαν ἐπανελθόντες οἴκαδε οἱ περὶ τὸν Διομήδη (καὶ γὰρ ἀκούεσθαι μεγάλην περὶ αὐτὸν συνεστραμμένην δύναμιν) κατὰ- 5
 σχοιεν τὴν μάλιστα προσήκουσαν αὐτοῖς ἀρχὴν (τὸν μὲν γὰρ Ἀδράστου τὸν δὲ τοῦ πατρὸς εἶναι κληρονόμῳ), ταῦτα δὴ διανοηθέντα καλεῖν αὐτοὺς ἐπὶ τε τὴν τοῦ Ἄργους ἀπόληψιν καὶ τὴν κοινωनीαν τοῦ πολέμου· τὸν μὲν οὖν Διομήδη πεισθέντα μετασχεῖν τῆς στρα- 10
 τείας, τὸν δὲ Ἀλκμέωνα ἀγανακτοῦντα μὴ φροντίσαι· διὰ δὲ τοῦτο μὴδὲ κοινωνήσαι τῆς στρατείας μόνους τοὺς Ἀκαρνανᾶς τοῖς Ἑλλήσι· τούτοις δ', ὡς εἰκός, τοῖς λόγοις ἐπακολουθήσαντες οἱ Ἀκαρνανᾶες σοφίσασθαι λέγονται Ῥωμαίους καὶ τὴν αὐτονομίαν παρ' 15
 αὐτῶν ἐξανύσασθαι, λέγοντες ὡς οὐ μετὰσχοιεν μόνοι τῆς ἐπὶ τοὺς προγόνους τοὺς ἐκείνων στρατείας· οὔτε γὰρ ἐν τῷ Αἰτωλικῷ καταλόγῳ φράζονται οὔτε ἰδίᾳ· οὐδὲ γὰρ ὅλως τοῦνομα τοῦτ' ἐμφέροιτο ἐν τοῖς ἐπεσιν. 20

26 Ὁ μὲν οὖν Ἐφορος πρὸ τῶν Τρωικῶν ἤδη τὴν Ἀκαρνανίαν ὑπὸ τῷ Ἀλκμέωνι ποιήσας, τό τε Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν ἐκείνοσ κτίσμα ἀποφαίνει, καὶ τὴν Ἀκαρνανίαν ὀνομάσθαι φησὶν ἀπὸ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Ἀκαρνανῶνος, Ἀμφιλόχους δὲ ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀμφιλόχου· 25
 ὥστε ἐκπίπτει εἰς τὰ παρὰ τὴν ὀμηρικὴν ἱστορίαν λεγόμενα. Θουκυδίδης δὲ καὶ ἄλλοι τὸν Ἀμφιλόχον ἀπὸ τῆς στρατείας τῆς Τρωικῆς ἐπασιόοντα, οὐκ ἀρεσκόμενον τοῖς ἐν Ἄργει, ταύτην οἰκῆσαι φασὶ τὴν χώραν, οἱ μὲν κατὰ διαδοχὴν ἦγοντα τῆς τοῦ ἀδελφοῦ θυναστυίας, οἱ 30
 δ' ἄλλως. καὶ ἰδίᾳ μὲν περὶ Ἀκαρνανῶνων ταῦτα λέγοιτ' ἄν, κοινῇ δ' ὅσα καὶ τοῖς Αἰτωλικοῖς ἐπιπλέκεται νῦν

ἔροῦμεν, τὰ Αἰτωλικά λέγοντες ἐφεξῆς ὅσα προσλαβείν τοις εἰρημένοις ἔγνωμεν.

Τοὺς δὲ Κουρήτας τῶν μὲν Ἀκαρναῶσι τῶν δ' Αἰ- 3
τωλοῖς προσνεμόντων, καὶ τῶν μὲν ἐκ Κρήτης τῶν δ'
5 ἐξ Εὐβοίας τὸ γένος εἶναι φασκόντων, ἐπειδὴ καὶ Ὅμη-
ρος αὐτῶν μέμνηται, τὰ παρ' ἐκείνου πρῶτον ἐπίσκε- C.463
πτέον. οἶονται δ' αὐτὸν λέγειν Αἰτωλοὺς μᾶλλον ἢ
'Ακαρναῶνας, εἶπερ οἱ Πορθαονίδαι ἦσαν, „Ἄγριος ἦδὲ
„Μέλας, τρίτατος δ' ἦν ἱκπότης Οἰνεύς· ὤκειον δ' ἐν
10 „Πλευρῶνι καὶ αἰπεινῇ Ἐκαλυδῶνι.“ αὐταὶ δ' εἰσὶν
Αἰτωλικαὶ πόλεις ἀμφοτέραι καὶ φέρονται ἐν τῷ Αἰτω-
λικῷ καταλόγῳ ὥστε, ἐπεὶ τὴν Πλευρῶνα οἰκοῦντες
φαίνονται καὶ κατ' αὐτὸν οἱ Κουρήτες, Αἰτωλοὶ ἂν
εἶεν. οἱ δ' ἀντιλέγοντες τῷ τρόπῳ τῆς φράσεως παρὰ-
15 γονται ὅταν φῆ „Κουρήτες τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ
„μενεχάρμαι ἀμφὶ πόλιν Ἐκαλυδῶνα.“ οὐδὲ γὰρ ἂν
κυρίως εἶπεν οὕτως „ἐμάχοντο Βοιωτοὶ καὶ Θηβαῖοι
πρὸς ἀλλήλους“ οὐδ' „Ἀργεῖοι καὶ Πελοποννήσιοι.“
ἐδείχθη δ' ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὅτι ἐστὶ καὶ ὀμηρικὸν τὸ
20 ἔθος τοῦτο τῆς φράσεως καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ποιητῶν
τετριμμένον· τοῦτο μὲν οὖν εὐαπολόγητον. ἐκεῖνοι δὲ
λεγέτωσαν πῶς ἂν μὴ ὁμοεθνεῖς ὄντας μηδ' Αἰτωλοὺς
τοὺς Πλευρωνίους ἐν τοῖς Αἰτωλοῖς κατέλεγεν.

Ἐφορος δὲ τοὺς Αἰτωλοὺς εἰπὼν ἔθνος εἶναι μη- 2
25 δεπώποτε γεγενημένον ὑφ' ἑτέροις, ἀλλὰ πάντα τὸν
μνημονευόμενον χρόνον μεμενηκὸς ἀπόρθητον διὰ τε
τὰς δυσχωρίας τῶν τόπων καὶ διὰ τὴν περὶ τὸν πόλε-
μον ἄσκησιν, ἐξ ἀρχῆς μὲν φησὶν ἄπασαν τὴν χώραν
Κουρήτας κατασχεῖν, ἀφικομένου δ' ἐξ Ἡλίδος Αἰτω-
30 λου τοῦ Ἐνδυμῖανος καὶ τοῖς πολέμοις κρατοῦντος αὐ-
τῶν, τοὺς μὲν Κουρήτας εἰς τὴν νῦν καλουμένην Ἀκαρ-
νανίαν ὑποχωρῆσαι, τοὺς δ' Αἰτωλοὺς συγκατελεθόν-

τας Ἐπειοὺς τὰς ἀρχαιοτάτας κτίσαι τῶν ἐν Αἰτωλίᾳ πόλεων, δεκάτῃ δ' ὕστερον γενεᾷ τὴν Ἥλιον ὑπὸ Ὁξύλου τοῦ Αἰμονος συνοικισθῆναι περαιωθέντος ἐκ τῆς Αἰτωλίας. παρατίθησι δὲ τούτων μαρτύρια τὰ ἐπιγράμματα, τὸ μὲν ἐν Θέρμοις τῆς Αἰτωλίας, ὅπου τὰς 5 ἀρχαιρεσίας ποιεῖσθαι πάτριον αὐτοῖς ἐστίν, ἐγκεκαυμένον τῇ βάσει τῆς Αἰτωλοῦ εἰκόνας „χώρης οἰκιστήρα, παρ' Ἀλφειοῦ ποτὸς δίναις θρεφθέντα, σταδίων γείτον' Ὀλυμπιάδος, Ἐνδυμίωνος παῖδ' Αἰτωλὸν τόνδ' ἀνέθηκαν Αἰτωλοί, σφετέρας μνημ' ἀρετῆς ἐσορᾶν.“ τὸ δ' ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν Ἠλείων ἐπὶ τῷ Ὁξύλου ἀνδριάντι „Αἰτωλὸς ποτε τόνδε λιπὼν αὐτόχθονα δῆμον κτήσατο Κουρήτιν γῆν δορὶ πολλὰ κα- C.464, μῶν τῆς δ' αὐτῆς γενεᾶς δεκατόσπορος Αἰμονος υἱὸς „Ὁξύλος ἀρχαίην ἔκτισε τήνδε πόλιν.“ 15

3 Τὴν μὲν οὖν συγγένειαν τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν τε Ἠλείων καὶ τῶν Αἰτωλῶν ὀρθῶς ἐπισημαίνεται διὰ τῶν ἐπιγραμμάτων, ἐξομολογουμένων ἀμφοῖν οὐ τὴν συγγένειαν μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχηγέτας ἀλλήλων εἶναι· δι' οὗ καλῶς ἐξελέγχει ψευδομένους τοὺς φάσκοντας τῶν μὲν Αἰτωλῶν ἀποίκους εἶναι τοὺς Ἠλείους, μὴ μέντοι τῶν Ἠλείων τοὺς Αἰτωλοῦς. τὴν δ' ἀνομολογίαν τῆς γραφῆς καὶ τῆς ἀποφάσεως φαίνεται τὴν αὐτὴν ἐπιδεδειγμένος κἀνταῦθα ἦν περ ἐπὶ τοῦ μαντείου τοῦ ἐν Δελφοῖς παρεστήσαμεν. εἰπὼν γὰρ ἀπόρθητον ἐκ τοῦ μνημονευομένου χρόνου παντὸς τὴν Αἰτωλίαν, εἰπὼν δὲ καὶ ἐξ ἀρχῆς τὴν χώραν ταύτην τοὺς Κουρήτας κατασχεῖν ὤφειλε μὲν τοῖς εἰρημένοις ἀκόλουθον τοῦτο [ἐπι]φέρειν, ὅτι οἱ Κουρήτες διέμειναν ἕως εἰς αὐτὸν κατέχοντες τὴν Αἰτωλίαν γῆν· οὕτω γὰρ 30

28. post μὲν : τοίγε

ἔμελλεν ἀπόρθητός τε καὶ οὐδέποτε ὑπ' ἄλλοις γε-
 νυῖα ὀρθῶς λεχθήσεσθαι· ὁ δ' ἐκλαθόμενος τῆς ὑπο-
 σχέσεως οὐ τοῦτ' ἐπιφέρει ἀλλὰ τοῦναντίον, ὡς ἀφι-
 κομένου ἐξ Ἡλιδος Αἰτωλοῦ καὶ τοῖς πολέμοις κρα-
 5 τοῦντος αὐτῶν οἱ Κουρηῆτες ἀπῆλθον εἰς τὴν Ἀκαρνα-
 νίαν· τί οὖν ἄλλο πορθήσεως ἰδιον ἢ τῷ πολέμῳ
 κρατηθῆναι καὶ τὴν χώραν ἐκλιπεῖν; τοῦτο δὲ καὶ τὸ
 ἐπίγραμμα μυρτυρεῖ τὸ παρὰ τοῖς Ἡλείοις· ὁ γὰρ „Αἰ-
 τωλός“ φησί „κτῆσατο Κουρητῖν γῆν δορὶ πολλὰ κα-
 10 „μῶν.“

Ἴσως δὴ τις ἂν φαίη λέγειν αὐτὸν ἀπόρθητον τὴν 4
 Αἰτωλίαν ἀφ' οὗ τοῦνομα τοῦτ' ἔσχε μετὰ τὴν Αἰτω-
 λοῦ παρουσίαν· ἀλλ' ἀφήρηται καὶ [τούτου] τοῦ νοή-
 ματος τὸν λόγον, φήσας ἐν τοῖς ἐφεξῆς τὸ μὲν πλείστον
 15 τοῦ λαοῦ τοῦ διαμένοντος ἐν τοῖς Αἰτωλοῖς τοῦτο εἶ-
 ναι τὸ τῶν Ἐπειῶν, συμμιχθέντων δ' αὐτοῖς ὕστερον
 Αἰολέων τῶν ἅμα Βοιωτοῖς ἐκ Θετταλίας ἀναστάντων
 κοινῇ μετὰ τούτων τὴν χώραν κατασχεῖν. ἄρ' οὖν ἔστι
 [πιστόν] χωρὶς πολέμου τὴν ἀλλοτριαν ἐπελθόντας
 20 συγκατανείμασθαι τοῖς ἔχουσι μηδὲν δεομένοις κοινω-
 νίας τοιαύτης; ἢ τοῦτο μὲν οὐ πιστόν, τὸ δὲ κρατου-
 μένοις τοῖς ὅπλοις ἐπ' ἴσοις συμβῆναι πιστόν; τί οὖν
 ἄλλο πόρθησις ἢ τὸ κρατεῖσθαι τοῖς ὅπλοις; καὶ Ἀπολ-
 λόδωρος δ' εἰρηκεν ἐκ τῆς Βοιωτίας ἐπελθόντας Ἰαν-
 25 τας ἱστορεῖσθαι καὶ ἐποίκους τοῖς Αἰτωλοῖς γενομέ-
 νους· ὁ δ' ὥσπερ καταρωθῶκώς ἐπιλέγει διότι ταῦτα
 καὶ τὰ τοιαῦτα διακριβοῦν εἰώθαμεν, ὅταν ἢ τι τῶν
 πραγμάτων ἢ παντελῶς ἀπορούμενον ἢ ψευδῆ δό-
 ξαν ἔχον.

30 Τοιοῦτος δ' ὢν Ἐφορος ἐτέρων, ὅμως κρείττων C.465
 5

ἔστι· καὶ αὐτὸς ὁ ἐσπουδασμένως οὕτως ἐπαινέσας αὐ-
 τὸν Πολύβιος καὶ φήσας περὶ τῶν Ἑλληνικῶν καλῶς
 μὲν Εὐδοξον, κάλλιστα δ' Ἐφορον ἐξηγεῖσθαι περὶ
 κτίσεων συγγενειῶν μεταναστάσεων ἀρχηγετῶν „ἡμεῖς
 „δέ“ φησί „τὰ νῦν ὄντα δηλώσομεν καὶ περὶ θέσεως 5
 „τόπων καὶ διαστημάτων· τοῦτο γάρ ἐστιν οἰκειότα-
 „τον χωρογραφία.“ ἀλλὰ μὴν σύ γε, ὦ Πολύβιε, ὁ τὰς
 λαοδογματικὰς ἀποφάσεις περὶ τῶν διαστημάτων εἰς-
 ἄγων οὐκ ἐν τοῖς ἔξω τῆς Ἑλλάδος μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν
 τοῖς Ἑλληνικοῖς, * καὶ διδοῖς εὐθύνας τὰς μὲν Ποσει- 10
 δωνίῳ τὰς δ' Ἀρτεμιδώρῳ τὰς δ' ἄλλοις πλείοσι. καὶ
 ἡμῖν οὖν συγγνώμην . . . καὶ οὐ δυσχεραίνειν δεῖ παρὰ
 τῶν τοιούτων μεταφέρουσι τὴν πολλὴν ἱστορίαν ἕαν
 τι πταίωμεν, ἀλλ' ἀγαπᾶν ἕαν τὰ πλείω τῶν εἰρημέ-
 νων ἑτέροις ἄμεινον λέγωμεν ἢ τὰ παραλειφθέντα κατ' 15
 ἄγνοιαν προστιθῶμεν.

- 6 Περὶ δὲ Κουρήτων ἔτι καὶ τοιαῦτα λέγεται, τὰ μὲν
 ἐγγυτέρω ὄντα τῆς περὶ Αἰτωλῶν καὶ Ἀκαρνανῶν
 ἱστορίας τὰ δ' ἀπωτέρω· ἐγγυτέρω μὲν τὰ τοιαῦτα
 οἷα προείρηται, ὅτι τὴν χώραν ἣ νῦν Αἰτωλία καλεῖται 20
 Κουρήτες ᾤκουν, ἐλθόντες δ' οἱ Αἰτωλοὶ μετὰ Αἰτω-
 λοῦ τούτους ἐξέβαλον εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν· καὶ ἔτι τὰ
 τοιαῦτα, ὅτι τὴν Πλευρωνίαν ὑπὸ Κουρήτων οἰκουμέ-
 νην καὶ Κουρήτιν προσαγορευομένην Αἰολεῖς ἐπελ- 25
 θόντες ἀφείλοντο, τοὺς δὲ κατέχοντας ἐξέβαλον. Ἀρ-
 χέμαχος δ' ὁ Εὐβοεύς φησι τοὺς Κουρήτας ἐν Χαλκίδι
 συνοικῆσαι, συνεχῶς δὲ περὶ τοῦ Δηλάντου πεδίου
 πολεμοῦντας, ἐπειδὴ οἱ πολέμιοι τῆς κόμης ἐδράτ-
 τουτο τῆς ἔμπροσθεν καὶ κατέσπων αὐτούς, ὅπισθεν
 κομῶντας γενέσθαι, τὰ δ' ἔμπροσθεν κείρεσθαι· διὸ 30
 καὶ Κουρήτας ἀπὸ τῆς κουρᾶς κληθῆναι· μετοικῆσαι
 δ' εἰς τὴν Αἰτωλίαν, καὶ κατασχόντας τὰ περὶ Πλευ-

ρᾶνα χωρία τοὺς πέραν οἰκοῦντας τοῦ Ἀχελώου διὰ τὸ
 ἀκούρους φυλάττειν τὰς κεφαλὰς Ἀκαρνανας καλέσαι·
 ξνιοι δ' ἀπὸ ἤρωος τοῦνομα σχεῖν ἐκάτερον τὸ πῦλον·
 οἱ δ' ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Κουρίου τοὺς Κουρητας ὀνο-
 5 μασθῆναι τοῦ ὑπερκειμένου τῆς Πλευρωῶνος, εἶναι τε
 πῦλόν τι Αἰτωλικὸν τοῦτο, ὡς Ὀφιεῖς καὶ Ἀγραῖους
 καὶ Εὐρυτᾶνας καὶ ἄλλα πλείω. ὡς δ' εἴρηται, τῆς Αἰ-
 τωλίας δίχα διηρημένης τὰ μὲν περὶ Καλυδῶνα τὸν
 Οἰνέα ἔχειν φασί, τῆς δὲ Πλευρωῆας μέρος μὲν τι καὶ
 10 τοὺς Πορθαουίδας ἔχειν τοὺς περὶ τὸν Ἄγριον, εἶπερ
 „ᾧκεον ἐν Πλευρῶνι καὶ αἰπεινῇ Καλυδῶνι.“ ἐπι-C.466
 κρατεῖν μέντοι Θεστίον τῆς Πλευρωῆας, τὸν πενθε-
 ρὸν τοῦ Οἰνέως Ἀλθαίας δὲ πατέρα, ἡγούμενον τῶν
 Κουρήτων· πολέμου δ' ἐμπεσόντος τοῖς Θεσιάδαῖς
 15 πρὸς Οἰνέα καὶ Μελέαγρον, ὡς μὲν ὁ ποιητῆς „ἀμφι-
 συὸς κεφαλῇ καὶ δέρματι“ κατὰ τὴν περὶ τοῦ κάπρου
 μυθολογίαν, ὡς δὲ τὸ εἰκὸς περὶ μέρος τῆς χώρας,
 οὕτω δὴ λέγεται „Κουρητῆς τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ
 „μενεχάρμαι.“ ταῦτα μὲν τὰ ἐγγυτέρω.

20 Τὰ δ' ἀπωτέρω τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἄλλως δὲ 7
 διὰ τὴν ὁμωνυμίαν εἰς ταῦτὸν ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν ἀγό-
 μενα, ἅπερ Κουρητικὰ μὲν καὶ περὶ Κουρήτων λέγε-
 ται, ὁμοίως ὥσπερ καὶ τὰ περὶ τῶν τὴν Αἰτωλίαν καὶ
 τὴν Ἀκαρνανίαν οἰκησάντων, ἐκείνων μὲν διαφέρει,
 25 ἔοικε δὲ μᾶλλον τῇ περὶ Σατύρων καὶ Σειληνῶν καὶ
 Βακχῶν καὶ Τιτύρων λόγῳ· τοιοῦτους γάρ τινες δαι-
 μονας ἢ προπόλους θεῶν τοὺς Κουρητάς φασιν οἱ πα-
 ραδόντες τὰ Κρητικὰ καὶ τὰ Φρυγία, ἱερουργίαις τισὶν
 ἐμπεπλεγμένα ταῖς μὲν μυστικαῖς ταῖς δ' ἄλλαις περὶ
 30 τε τὴν τοῦ Διὸς παιδοτροφίαν τὴν ἐν Κρήτῃ καὶ τοὺς
 τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ὀργιασμοὺς ἐν τῇ Φρυγίᾳ καὶ
 τοῖς περὶ τὴν Ἴδην τὴν Τρωικὴν τόποις. τοσαύτη δ'

ἔστιν ἐν τοῖς λόγοις τούτοις ποικιλία, τῶν μὲν τοὺς αὐ-
 τοὺς τοῖς Κουρήσι τοὺς Κορύβαντας καὶ Καβείρους
 καὶ Ἰδαίους δακτύλους καὶ Τελχίνας ἀποφαινόντων,
 τῶν δὲ συγγενεῖς ἀλλήλων καὶ μικρὰς τινὰς αὐτῶν
 πρὸς ἀλλήλους διαφορὰς διαστελλομένων, ὡς δὲ τύπῳ 5
 εἶπειν καὶ κατὰ τὸ πλεόν, ἅπαντας ἐνθουσιαστικούς
 τινὰς καὶ βακχικούς καὶ ἐνοπλίῳ κινήσει μετὰ θο-
 ρύβου καὶ ψόφου καὶ κυμβάλων καὶ τυμπάνων καὶ
 ὄπλων, ἔτι δ' αὐλοῦ καὶ βοῆς ἐκπλήττοντας κατὰ τὰς
 ἱερουργίας ἐν σχήματι διακόνων, [ᾧ]τε καὶ τὰ ἱερά 10
 τρόπον τινὰ κοινοποιεῖσθαι ταῦτά τε καὶ τῶν Σαμο-
 θράκων καὶ τὰ ἐν Ἀθήνῃ καὶ ἄλλα πλείω διὰ τὸ τοὺς
 προπόλους λέγεσθαι τοὺς αὐτούς. ἔστι μὲν οὖν θεο-
 λογικὸς πᾶς ὁ τοιοῦτος τρόπος τῆς ἐπισκέψεως καὶ οὐκ
 ἀλλότριος τῆς τοῦ φιλοσόφου θεωρίας. 15

- 8 Ἐπεὶ δὲ δι' ὁμωνυμίαν τῶν Κουρήτων καὶ οἱ ἱστο-
 ρικοὶ συνήγαγον εἰς ἓν τὰ ἀνόμοια, οὐδ' ἂν αὐτοὺς
 ὀκνήσαιμ' ἂν εἶπειν περὶ αὐτῶν ἐπὶ πλεόν ἐν παραβά-
 σει, προσθεῖς τὸν οἰκείον τῇ ἱστορίᾳ φυσικὸν λόγον.
 καίτοι τινὲς καὶ συνοικειοῦν βούλονται ταῦτ' ἐκείνοις, 20
 καὶ τυχὸν ἴσως ἔχονται τινος πιθανοῦ· θηλυστολοῦν-
 τας γὰρ ὡς αἱ κόραι τοῦνομα σχεῖν τοῦτο τοὺς περὶ
 τὴν Αἰτωλίαν φασίν· εἶναι γὰρ καὶ τινὰ τοιοῦτον ζῆ-
 λον ἐν τοῖς Ἑλλήσι, καὶ Ἰάονας ἐλκεχίτωνας εἰρηθεῖναι
 C.467[καὶ κρώβυλον καὶ τέττιγα ἐμπλέκεσθαι], καὶ τοὺς περὶ 25
 Λεωνίδα κτενιζομένους, ὅτ' ἐξήεσαν εἰς τὴν μάχην,
 καταφρονηθῆναι λέγουσιν ὑπὸ τῶν Περσῶν, ἐν δὲ τῇ
 μάχῃ θανατωθῆναι. ἀπλῶς δ' ἢ περὶ τὰς κόμας φιλο-
 τεχνία συνέστηκε περὶ τε θρέψιν καὶ κουράν τριχός,
 ἄμφω δὲ κόραις καὶ κόροις ἔστιν οἰκεία, ᾧστε πλεονα- 30
 χῶς τὸ ἐτυμολογεῖν τοὺς Κουρήτας ἐν εὐπόρῳ κεῖται.
 εἰκόσ δὲ καὶ τὴν ἐνόπλιον ὄρχησιν ὑπὸ τῶν ἡσκημένων

οὕτω περὶ κόμην καὶ στολὴν πρῶτον εἰσαχθεῖσαν, ἐκείνων Κουρήτων καλουμένων, παρασχεῖν πρόφασιν καὶ τοῖς στρατιωτικωτέροις ἐτέρων καὶ τὸν βίον ἐνόπλιον ἔχουσιν, ὥσθ' ὁμωνύμως καὶ αὐτοὺς Κουρήτας λεχθῆναι, τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ λέγω καὶ Αἰτωλίᾳ καὶ Ἀκαρνανίᾳ. καὶ Ὅμηρος δὲ τοὺς νέους στρατιώτας οὕτω προσηγόρευσε, „κρινάμενος κούρητας ἀριστήας Παναχαιῶν, δῶρα θοῆς παρὰ νηὸς ἐνεγκεῖν, ὅσθ' Ἀχιλλῆι χθιζοὶ ὑπέστημεν“ καὶ πάλιν „δῶρα φέρον κούρητες Ἀχαιοί.“

10 περὶ μὲν οὖν τῆς τῶν Κουρήτων ἐτυμολογίας ταῦτα.

Τὸ δ' εἰς ἐν συμφέρεσθαι τὰ τοσαῦτα ὀνόματα καὶ 9 τὴν ἐνοῦσαν θεολογίαν ἐν τῇ περὶ αὐτῶν ἱστορίᾳ νῦν ἐπισκεπτέον. κοινὸν δὴ τοῦτο καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἐστὶ τὸ τὰς ἱεροποιίας μετὰ ἀνέσεως 15 ἑορταστικῆς ποιεῖσθαι, τὰς μὲν σὺν ἐνθουσιασμῶ τὰς δὲ χωρὶς, καὶ τὰς μὲν μετὰ μουσικῆς τὰς δὲ μὴ, καὶ τὰς μὲν μυστικῶς τὰς δὲ ἐν φανερωῷ· καὶ τοῦθ' ἡ φύσις οὕτως ὑπαγορεύει. ἢ τε γὰρ ἄνεσις τὸν νοῦν ἀπάγει ἀπὸ τῶν ἀνθρωπικῶν ἀσχολημάτων, * τὸν δὲ ὄντως 20 νοῦν τρέπει πρὸς τὸ θεῖον· ὃ τε ἐνθουσιασμός ἐπιπνευσίν τινα θεῖαν ἔχειν δοκεῖ καὶ τῷ μαντικῷ γένει πλησιάζειν· ἢ τε κρύψις ἢ μυστικὴ τῶν ἱερῶν σεμνοποιεῖ τὸ θεῖον, μιμουμένη τὴν φύσιν αὐτοῦ φεύγουσαν ἡμῶν τὴν αἰσθησιν· ἢ τε μουσικὴ περὶ τε ὄρχησιν 25 οὔσα καὶ ὄνθυμὸν καὶ μέλος ἠδονῆ τε ἅμα καὶ καλλιτεχνία πρὸς τὸ θεῖον ἡμᾶς συνάπτει κατὰ τοιαύτην αἰτίαν. εὖ μὲν γὰρ εἴρηται καὶ τοῦτο, τοὺς ἀνθρώπους τότε μάλιστα μιμεῖσθαι τοὺς θεοὺς ὅταν εὐεργετῶσιν· ἅμεινον δ' ἂν λέγοι τις, ὅταν εὐδαιμονῶσι· τοιοῦτον

10. post ταῦτα: ἢ δὲ ἐνόπλιος ὄρχησις στρατιωτικὴ, καὶ ἡ πυρρίχη δηλοῖ καὶ ὁ Πύρριχος, ὃν φασιν εὐρετὴν εἶναι τῆς τοιαύτης ἀσκήσεως τῶν νέων καὶ τὰ στρατιωτικά.

δὲ τὸ χαίρειν καὶ τὸ ἐορτάζειν καὶ τὸ φιλοσοφεῖν καὶ μουσικῆς ἄπτεσθαι· μὴ γὰρ εἴ τις ἐκπτώσις πρὸς τὸ χεῖρον [γε]γένηται, τῶν μουσικῶν εἰς ἡδοναθείας τρε-
C.468 πόντων τὰς τέχνας ἐν τοῖς συμποσίοις καὶ θυμέλαις καὶ σκηναῖς καὶ ἄλλοις τοιοῦτοις, διαβαλλέσθω τὸ πρᾶγμα, 5
ἀλλ' ἡ φύσις ἢ τῶν παιδευμάτων ἐξεταζέσθω τὴν ἀρχὴν ἐνθὲνδε ἔχουσα.

- 10 Καὶ διὰ τοῦτο μουσικὴν ἐκάλεσε Πλάτων καὶ ἐτι πρότερον οἱ Πυθαγόρειοι τὴν φιλοσοφίαν, καὶ καθ' ἁρμονίαν τὸν κόσμον συνεστάναι φασί, πᾶν τὸ μουσι- 10
κὸν εἶδος θεῶν ἔργον ὑπολαμβάνοντες. οὕτω δὲ καὶ αἱ Μοῦσαι θεαὶ καὶ Ἀπόλλων μουσηγέτης καὶ ἡ ποιη-
τικὴ πᾶσα ὑμνητικὴ. ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν τῶν ἡθῶν κατασκευὴν τῇ μουσικῇ προσνέμουσιν, ὡς πᾶν τὸ ἐπα-
νορθωτικὸν τοῦ νοῦ τοῖς θεοῖς ἐγγὺς ὄν. οἱ μὲν οὖν 15
Ἕλληνες οἱ πλεῖστοι τῷ Διονύσῳ προσέθεσαν καὶ τῷ Ἀπόλλωνι καὶ τῇ Ἐκάτῃ καὶ ταῖς Μούσαις καὶ Δήμη-
τρι, νῆ Δία, τὸ ὄργιαστικὸν πᾶν καὶ τὸ βακχικὸν καὶ τὸ χορικὸν καὶ τὸ περὶ τὰς τελετὰς μυστικόν, Ἰακχόν
τε καὶ τὸν Διόνυσον καλοῦσι καὶ τὸν ἀρχηγέτην τῶν 20
μυστηρίων, τῆς Δήμητρος δαίμονα· δενδροφορίαί τε καὶ χορεῖαι καὶ τελεταὶ κοιναὶ τῶν θεῶν εἰσι τούτων·
αἱ δὲ Μοῦσαι καὶ ὁ Ἀπόλλων αἱ μὲν τῶν χορῶν προε-
στᾶσιν ὁ δὲ καὶ τούτων καὶ τῶν κατὰ μαντικὴν· πρό-
πολοι δὲ τῶν Μουσῶν οἱ πεπαιδευμένοι πάντες, καὶ 25
ιδίως οἱ μουσικοί, τοῦ δ' Ἀπόλλωνος οὗτοί τε καὶ οἱ περὶ μαντικὴν, Δήμητρος δὲ οἷ τε μύσται καὶ δαδουχοὶ
καὶ ἱεροφάνται, Διονύσου δὲ Σειληνοὶ τε καὶ Σάτυροι καὶ Τίτυροι καὶ Βάνχαι, Αἰθναὶ τε καὶ Θυταὶ καὶ Μι-
μαλλόνες καὶ Ναῖδες καὶ Νύμφαι προσαγορευόμεναι. 30
- 11 Ἐν δὲ τῇ Κρήτῃ καὶ ταῦτα καὶ τὰ τοῦ Διὸς ἱερὰ ιδίως ἐπετελεῖτο μετ' ὄργιασμοῦ καὶ τοιούτων προπό-

λων οἰοι περὶ τὸν Διόνυσόν εἰσιν οἱ Σάτυροι· τούτους δ' ὠνόμαζον Κουρηῆτας, νέους τινὰς ἐνόπλιον κίνησιν μετ' ὀρχήσεως ἀποδιδόντας, προστησάμενοι μῦθον τὸν περὶ τῆς τοῦ Διὸς γενέσεως, ἐν ᾧ τὸν μὲν Κρόνον 5 εἰσάγουσιν εἰδισμένον καταπίνειν τὰ τέκνα ἀπὸ τῆς γενέσεως εὐθύς, τὴν δὲ Ῥεάν πειρωμένην ἐπικρύπτεσθαι τὰς ὠδῖνας καὶ τὸ γεννηθὲν βρέφος ἐκποδῶν ποιεῖν καὶ περισώζειν εἰς δύναμιν, πρὸς δὲ τοῦτο συνεργοὺς λαβεῖν τοὺς Κουρηῆτας, οἱ μετὰ τυμπάνων καὶ 10 τοιούτων ἄλλων ψόφων καὶ ἐνοπλίου χορείας καὶ θορύβου περιέποντες τὴν θεὸν ἐκπλήξειν ἔμελλον τὸν Κρόνον καὶ λήσειν ὑποσπάσαντες αὐτοῦ τὸν παῖδα, τῇ δ' αὐτῇ ἐπιμελεία καὶ τρεφόμενον ὑπ' αὐτῶν παραδίδοσθαι· ὥσθ' οἱ Κουρηῆτες ἦτοι διὰ τὸ νέοι καὶ κόροι 15 ὄντες ὑπουργεῖν ἢ διὰ τὸ κουροτροφεῖν τὸν Δία (λέγεται γὰρ ἀμφοτέρως) ταύτης ἠξιώθησαν τῆς προσηγορίας, οἷονεὶ Σάτυροί τινες ὄντες περὶ τὸν Δία. οἱ μὲν C.469 οὖν Ἕλληνες τοιοῦτοι περὶ τοὺς ὀργανισμούς.

Οἱ δὲ Βερέκυντες Φρυγῶν τι φῦλον καὶ ἀπλῶς οἱ 12 20 Φρύγες καὶ τῶν Τρώων οἱ περὶ τὴν Ἴδην κατοικοῦντες Ῥεάν μὲν καὶ αὐτοὶ τιμᾶσι καὶ ὀργιάζουσι ταύτῃ, μητέρα καλοῦντες θεῶν καὶ Ἄγδιστιν καὶ Φρυγίαν θεὸν μεγάλην, ἀπὸ δὲ τῶν τόπων Ἰδαίαν καὶ Δινδυμήνην καὶ Σιπυληνὴν καὶ Πεσσινοντιίδα καὶ Κυβέλην [καὶ 25 Κυβήβην]. οἱ δ' Ἕλληνες τοὺς προπόλους αὐτῆς ὁμωνύμως Κουρηῆτας λέγουσιν, οὐ μὴν γε ἀπὸ τῆς αὐτῆς μυθοποιίας, ἀλλ' ἑτέρους ὡς ἂν ὑπουργοὺς τινὰς, τοῖς Σατύροις ἀνὰ λόγον· τοὺς δ' αὐτοὺς καὶ Κορύβαντας καλοῦσι.

30 Μάρτυρες δ' οἱ ποιηταὶ τῶν τοιούτων ὑπονοιῶν· 13 ὃ τε γὰρ Πίνδαρος ἐν τῷ διθυράμβῳ οὐ ἡ ἀρχὴ „πρὶν „μὲν εἶρπε σχοινοτένεια τ' αἰοιδὰ διθυράμβων,“ μνη-

σθεις τῶν περὶ τὸν Διόνυσον ὕμνων τῶν τε παλαιῶν
καὶ τῶν ὕστερον, μεταβάς ἀπὸ τούτων φησί „σοὶ μὲν
„κατάρχειν, μάτερ μεγάλα, πάρα ῥόμβοι κυμβάλων,
„ἐν δὲ κεχλάδειν κρόταλ', αἰδομένα τε δᾶς ὑπὸ ξαν-
„θαῖσι πεύκαις,“ τὴν κοινωνίαν τῶν περὶ τὸν Διόνυ- 5
σον ἀποδειχθέντων νομίμων παρὰ τοῖς Ἑλλησι καὶ τῶν
παρὰ τοῖς Φρυγῶσι περὶ τὴν μητέρα τῶν θεῶν συνου-
κειῶν ἀλλήλοις. Εὐριπίδης τε ἐν ταῖς Βάκχαις τὰ πα-
ραπλήσια ποιεῖ, τοῖς Φρυγίοις ἅμα καὶ τὰ Λύδια συμ-
φέρων διὰ τὸ ὁμορον „ἀλλ' ὦ λιποῦσαι Τρωῶλον, ἔρμα 10
„Λυδίας, θιάσος ἐμὸς γυναῖκες, [ἄς ἐκ βαρβάρων ἐκό-
„μισα παρῆδρους καὶ ξυνεμπόρους ἐμοί, αἰρεσθε τᾶ-
„πιχώρι' ἐν πόλει Φρυγῶν τύμπανα, ῥέας τε μητρὸς
„ἐμά θ' εὐρήματα.“] καὶ πάλιν „ὦ μάκαρ, ὅστις εὐδαί-
„μων [τελετὰς θεῶν εἰδώς], βιοτὰν ἀγιστεύει. τὰ τε 15
„ματρὸς μεγάλας ὄργια Κυβέλας θεμιστεύων ἀνὰ θυρ-
„σον τε τινάσσω, κισσῶ [τε] στεφανωθεῖς [Διόνυ-
„σον] θεραπεύει. ἴτε Βάκχαι, [ἴτε Βάκχαι.] βρόμιον
„παῖδα θεὸν θεοῦ Διόνυσου κατάγουσαι Φρυγίαν ἐξ
„ὄρεων Ἑλλάδος εἰς εὐρυχόρους ἀγνιάς.“ πάλιν δ' 20
ἐν τοῖς ἐξῆς καὶ τὰ Κρητικὰ συμπλέκει τούτοις „ὦ θα-
„λάμευμα Κουρήτων, ζάθεοί τε Κρήτας διογενέτορες
„ἔναυλοι, ἐνθα τρικύρουθες ἄντροις βυρσότονον κύ-
C.470 „κλωμα τόδε μοι Κορύβαντες εὐρον. ἀνὰ δὲ βακχεῖα
„συντόνῳ κέρασαν ἀδυβόα Φρυγίαν αὐλῶν πνεύματι, 25
„ματρὸς τε ῥέας εἰς χέρα θῆκαν κτύπον εὐάσμασι
„Βακχᾶν, παρὰ δὲ μαινόμενοι Σάτυροι ματέρος ἐξα-
„νύσαντο ῥέας. εἰς δὲ χορεύματα προσῆψαν τριετη-
„ρίδων, αἷς χαιρεῖ Διόνυσος.“ καὶ ἐν Παλαμῆδει φη-
σιν ὁ χορὸς „οὐ σὺν Διονύσῳ * κωμᾶν, ὅς ἀν' Ἴδαν 30
„τέρπεται σὺν ματρὶ φίλα τυμπάνων ἰάκχοις.“

γοντες εἰς ἓν καὶ εὐρετὰς αὐλῶν ἱστοροῦντες πάλιν καὶ οὕτως τὰ Διονυσιακὰ καὶ Φρύγια εἰς ἓν συμφέρουσι, τὴν τε Ἴδην καὶ τὸν Ὀλυμπον συγκεχυμένως πολλάκις ὡς τὸ αὐτὸ ὄρος κτυποῦσιν. εἰσὶ μὲν οὖν λόφοι τέτταρες Ὀλυμποὶ καλούμενοι τῆς Ἰδης κατὰ τὴν Ἀντανδρίαν, ἔστι δὲ καὶ ὁ Μυσὸς Ὀλυμπος, ὁμορος μὲν οὐχ ὁ αὐτὸς δὲ τῇ Ἰδῇ. ὁ δ' οὖν Σοφοκλῆς ποιήσας τὸν Μενέλαον ἐκ τῆς Τροίας ἀπαίρειν σπεύδοντα ἐν τῇ Πολυξέει, τὸν δ' Ἀγαμέμνονα μικρὸν ὑπολειφθῆναι βουλούμενον τοῦ ἐξιλάσασθαι τὴν Ἀθηναίαν χάριν, εἰσάγει λέγοντα τὸν Μενέλαον „σὺ δ' αὖθι μίμνων που κατ' Ἰδαίαν χθόνα ποιίμνας Ὀλύμπου συναγαγὼν θυηπόλει.“

Τῷ δ' αὐλῷ καὶ κτύπῳ κροτάλων τε καὶ κυμβά- 15
λων καὶ τυμπάνων καὶ ταῖς ἐπιβοήσεσι καὶ εὐασμοῖς καὶ ποδοκρουστίαις οἰκεία ἐξεύροντο καὶ τινὰ τῶν ὀνομάτων, ἃ τοὺς προπόλους καὶ χορευτὰς καὶ θεραπευτὰς τῶν ἱερῶν ἐκάλουν, Καβείρους καὶ Κορύβαντας καὶ Πᾶνας καὶ Σατύρους καὶ Τιτύρους καὶ τὸν θεὸν Βάκχον καὶ τὴν Ῥέαν Κυβέλην καὶ Κυβήβην καὶ Δινδυμήνην κατὰ τοὺς τόπους αὐτούς. καὶ ὁ Σαβάξιος δὲ τῶν Φρυγιάκων ἔστι καὶ τρόπον τινὰ τῆς μητρὸς τὸ παιδίον παραδοὺς τὰ τοῦ Διονύσου καὶ αὐτός.

Τούτοις δ' ἔοικε καὶ τὰ παρὰ τοῖς Θραξὶ τὰ τε Κο- 16
τύττια καὶ τὰ Βενδίθεια, παρ' οἷς καὶ τὰ Ὀρφικὰ τὴν καταρχὴν ἔσχε. τῆς μὲν οὖν Κότυς τῆς ἐν τοῖς Ἠδωνοῖς Αἰσχύλος μὲμνηται καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ὀργάνων. εἰπὼν γάρ „σεμνὰ Κότυς“ ἐν τοῖς Ἠδωνοῖς „ὄρεια δ' ὄργαν' ἔχοντες,“ τοὺς περὶ τὸν Διόνυσον εὐθὲς 30 ἐπιφέρει „ὁ μὲν ἐν χερσὶν βόμβυκας ἔχων, τόρνον κάματον, δακτυλόδικτον πίμπλησι μέλος, μανίας ἐπαγωγὸν ὀμοκλάν· ὁ δὲ χαλκοδέτοις κοτύλαις ὀτο-

- C.471, βε. “καὶ πάλιν „ψαλμὸς δ’ ἀλαλάξει ταυρόφθογγοι
 „δ’ ὑπομυκῶνται ποθὲν ἐξ ἀφανοῦς φοβεροὶ μῖμοι,
 „τυπάνου δ’ εἰκὼν ὥσθ’ ὑπογαίου βροντῆς φέρεται
 „βαρυταρβῆς.“ ταῦτα γὰρ ἔοικε τοῖς Φρυγίοις· καὶ
 οὐκ ἀπεικός γε, ὥσπερ αὐτοὶ οἱ Φρύγες Θρακῶν ἄποι- 5
 κοὶ εἰσιν, οὕτω καὶ τὰ ἱερὰ ἐκείθεν μετενηνέχθαι. καὶ
 τὸν Διόνυσου δὲ καὶ τὸν Ἡδωνὸν Λυκοῦργον συνά-
 γοντες εἰς ἓν τὴν ὁμοιοτροπίαν τῶν ἱερῶν αἰνίττονται.
- 17 Ἀπὸ δὲ τοῦ μέλους καὶ τοῦ ῥυθμοῦ καὶ τῶν ὄρ-
 γάνων καὶ ἡ μουσικὴ πᾶσα Θρακία καὶ Ἀσιᾶτις νενό- 10
 μισται. δῆλον δ’ ἐκ τε τῶν τόπων ἐν οἷς αἱ Μοῦσαι
 τετίμηνται· Πιερία γὰρ καὶ Ὀλυμπος καὶ Πίμπλα καὶ
 Λεῖβηθρον τὸ παλαιὸν ἦν Θράκεια χωρία καὶ ὄρη, νῦν
 δὲ ἔχουσι Μακεδόνες· τὸν τε Ἐλικῶνα καθιέρωσαν
 ταῖς Μούσαις· Θραῖκες οἱ τὴν Βοιωτίαν ἐποικήσαντες, 15
 οἵπερ καὶ τὸ τῶν Λεῖβηθριάδων νυμφῶν ἄντρον κα-
 θιέρωσαν. οἳ τ’ ἐπιμεληθέντες τῆς ἀρχαίας μουσικῆς
 Θραῖκες λέγονται, Ὀρφεὺς τε καὶ Μουσαῖος καὶ Θάμυ-
 ρις, καὶ τῷ Εὐμόλῳ δὲ τοῦνομα ἐνθένδε, καὶ οἱ τῷ
 Διονύσῳ τὴν Ἀσίαν ὅλην καθιέρωσαντες μέχρι τῆς 20
 Ἰνδικῆς ἐκείθεν καὶ τὴν πολλὴν μουσικὴν μεταφέρου-
 σι· καὶ ὁ μὲν τίς φησιν „κιδάραν Ἀσιᾶτιν ῥάσσων,“ ὁ
 δὲ τοὺς αὐλοὺς Βερεκυντίους καλεῖ καὶ Φρυγίους· καὶ
 τῶν ὀργάνων ἕνια βαρβάρως ὠνόμασται νάβλας καὶ
 σαμβύκη καὶ βάρβιτος καὶ μαγάδις καὶ ἄλλα πλείω. 25
- 18 Ἀθηναῖοι δ’ ὥσπερ περὶ τὰ ἄλλα φιλοξενοῦντες
 διατελοῦσιν, οὕτω καὶ περὶ τοὺς θεοὺς. πολλὰ γὰρ
 τῶν ξενικῶν ἱερῶν παρεδέξαντο ὥστε καὶ ἐκωμωδή-
 θησαν· καὶ δὴ καὶ τὰ Θράκεια καὶ τὰ Φρύγια. τῶν μὲν
 γὰρ Βενδιδεῶν Πλάτων μέμνηται, τῶν δὲ Φρυγίων 30
 Δημοσθένους διαβάλλων τὴν Αἰσχίνου μητέρα καὶ αὐ-
 τὸν ὡς τελούση τῇ μητρὶ συνόντα καὶ συνδιασεύοντα

καὶ ἐπιφθεγγόμενον „εὐοὶ σαβοῦ“ πολλάκις καὶ „ῥης
 „ἄττης [ἄττης] ῥης.“ ταῦτα γὰρ ἔστι σαβάξια καὶ
 μητροῦα.

Ἔτι δ' ἂν τις καὶ ταῦτα [εὐροι] περὶ τῶν δαιμόνων 19
 5 τούτων καὶ τῆς τῶν ὀνομάτων ποικιλίας, καὶ ὅτι οὐ
 πρόπολοι θεῶν μόνον ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ θεοὶ προσηγο-
 ρεύθησαν. Ἡσιόδος μὲν γὰρ *Ἐκατέρω καὶ τῆς Φο-
 ρωνέως θυγατρὸς πέντε γενέσθαι ἰθυγατέρας φησὶν
 „ἔξ ὧν οὐρειαὶ Νύμφαι θεαὶ [ἔξ]εγένοντο, καὶ γένος
 10 „οὔτιδανῶν Σατύρων καὶ ἀμηχανοεργῶν, Κουρῆτες
 „τε θεοὶ φιλοπαίμονες ὀρχηστῆρες.“ ὁ δὲ τὴν Φο-
 ρωνίδα γράψας ἀυλητὰς καὶ Φρύγας τοὺς Κουρῆτας C.472
 λέγει, ἄλλοι δὲ γηγενεῖς καὶ χαλκάσπιδας· οἱ δ' οὐ
 τοὺς Κουρῆτας, ἀλλὰ τοὺς Κορύβαντας Φρύγας, ἐκεί-
 15 νους δὲ Κρητῆτας, περιθέσθαι δ' ὄπλα χαλκᾶ πρώτους
 ἐν Εὐβοίᾳ· διὸ καὶ Χαλκιδιάας αὐτοὺς κληθῆναι· οἱ
 δ' ὑπὸ Τιτάνων Ῥέα δοθῆναι προπόλους ἐνόπλους
 τοὺς Κορύβαντας ἐκ τῆς Βακτριανῆς ἀφιγμένους, οἱ
 δ' ἐκ Κόλχων φασὶν. ἐν δὲ τοῖς Κρητικοῖς λόγοις οἱ
 20 Κουρῆτες Διὸς τροφεῖς λέγονται καὶ φύλακες, εἰς
 Κρήτην ἐκ Φρυγίας μεταπεμφθέντες ὑπὸ τῆς Ῥέας· οἱ
 δὲ Τελχίνων ἐν Ῥόδῳ ἑννέα ὄντων τοὺς Ῥέα συνακο-
 λουθήσαντας εἰς Κρήτην καὶ τὸν Δία κουροτροφήσαν-
 τας Κουρῆτας ὀνομασθῆναι· Κύρβαντα δὲ τούτων
 25 ἑταῖρον Ἰεραπύτνης ὄντα κτίστην παρὰ τοῖς Ῥοδίοις
 παρασχεῖν πρόφασιν τοῖς Πρασίοις ὥστε λέγειν, ὡς
 εἶεν Κορύβαντες δαίμονές τινες Ἀθηνᾶς καὶ Ἥλιου
 παῖδες. ἔτι δὲ Κρόνου τινές, ἄλλοι δὲ Διὸς καὶ Καλ-
 λιόπης φασὶ τοὺς Κορύβαντας τοὺς αὐτοὺς τοῖς Κα-
 30 βείροις ὄντας, ἀπελθεῖν δὲ τούτους εἰς Σαμοθράκην

28. post τινές: τοὺς Κορύβαντας

καλουμένην πρότερον *Μελίτην*, τὰς δὲ πράξεις αὐτῶν μυστικὰς εἶναι.

20 Ταῦτα δ' οὐκ ἀποδεξάμενος ὁ Σκήψιος ὁ τοὺς μύθους συναγαγὼν τούτους, ὡς μηδεὶς ἐν *Σαμοθράκῃ* μυστικοῦ λόγου περὶ *Καβείρων* λεγομένου, παρατίθῃ— 5 σιν ὁμοίως καὶ *Στησιμβρότου* τοῦ *Θασίου* δόξαν, ὡς τὰ ἐν *Σαμοθράκῃ* ἱερὰ τοῖς *Καβείροις* ἐπιτελοῖτο· καλεῖσθαι δὲ φησὶν αὐτοὺς ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ ἐν τῇ *Βερεκυντία* *Καβείρου*. οἱ δ' Ἐκάτης προπόλους νομίζουσι τοὺς *Κουρητάς* τοὺς αὐτοὺς τοῖς *Κορύβα*— 10 σιν ὄντας. φησὶ δὲ πάλιν ὁ Σκήψιος ἐν τῇ *Κρήτῃ* τὰς τῆς *Ῥέας* τιμὰς μὴ νομιζεσθαι μηδὲ ἐπιχωριάξαι, ὑπεναντιούμενος τῷ τοῦ *Εὐριπίδου* λόγῳ, ἀλλ' ἐν τῇ *Φρυγίᾳ* μόνον καὶ τῇ *Τρωάδι*, τοὺς δὲ λέγοντας μυθολογεῖν μᾶλλον ἢ ἱστορεῖν, πρὸς τοῦτο δὲ καὶ τῆν 15 τῶν τόπων ὁμώνυμιαν συμπρᾶξι τυχὸν ἴσως αὐτοῖς· Ἴδη γὰρ τὸ ὄρος τό τε *Τρωικόν* καὶ τὸ *Κρητικόν*, καὶ *Δίκτη* τόπος ἐν τῇ *Σκηψίᾳ* καὶ ὄρος ἐν *Κρήτῃ*· τῆς δὲ Ἰδῆς λόφος *Πύτνα*... ἀφ' οὗ ἱεράπντνα ἢ πόλις, Ἴπποκόρωνά τε τῆς *Ἀδραμυττηνῆς* καὶ Ἴπποκορώνιον ἐν 20 *Κρήτῃ*, *Σαμώνιον* τε τὸ ἐωθινὸν ἀκρωτήριον τῆς νήσου καὶ πεδῖον ἐν τῇ *Νεανδρίδι* καὶ τῇ *Ἀλεξανδρέων*.

21 Ἀκουσίλαος δ' ὁ Ἀργεῖος ἐκ *Καβειροῦς* καὶ *Ἡφαίστου* *Κάμιλλον* λέγει, τοῦ δὲ τρεῖς *Καβείρους*, * οἷς νύμφας *Καβειρίδας*· *Φερεκύδης* δ' ἐξ Ἀπόλλωνος καὶ 25 Ῥητίας *Κύρβαντας* ἐννέα, οἰκῆσαι δ' αὐτοὺς ἐν *Σαμοθράκῃ*· ἐκ δὲ *Καβειροῦς* τῆς *Πρωτέως* καὶ *Ἡφαίστου* *Καβείρους* τρεῖς καὶ νύμφας τρεῖς *Καβειρίδας*, C.473 ἐκατέροις δ' ἱερὰ γίνεσθαι. μάλιστα μὲν οὖν ἐν Ἴμβρο καὶ *Λήμνῳ* τοὺς *Καβείρους* τιμᾶσθαι συμβέβη— 30 κεν, ἀλλὰ καὶ ἐν *Τροίᾳ* κατὰ πόλεις· τὰ δ' ὀνόματα αὐτῶν ἔστι μυστικά. Ἡρόδοτος δὲ καὶ ἐν *Μέμφει* λέ-

γει τῶν Καβείρων ἱερὰ καθάπερ καὶ τοῦ Ἡφαίστου, διαφθεῖραι δ' αὐτὰ Καμβύσην. ἔστι δ' αἰοίκητα τὰ χωρία τῆς τῶν δαιμόνων τούτων τιμῆς, τό τε Κορυβαντεῖον τὸ ἐν τῇ Ἀμαξιτίᾳ τῆς νῦν Ἀλεξανδρείων χώρας ἐγγὺς τοῦ Σμινθίου, καὶ ἡ Κορύβισσα ἐν τῇ Σκηψίᾳ περὶ ποταμὸν Εὐρήεντα καὶ κώμην ὁμώνυμον καὶ ἔτι χεῖμαρρον Αἰθαλόεντα. πιθανὸν δέ φησιν ὁ Σκήψιος, Κορυήτας μὲν καὶ Κορύβαντας εἶναι τοὺς αὐτοὺς, οἱ περὶ τὰς τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ἀγιστείας πρὸς 10 ἐνόπλιον ὄρχησιν ἦθροι καὶ κόροι τυγχάνουσι παρελημμένοι. καὶ Κορύβαντες δὲ ἀπὸ τοῦ κορύπτουτας βαίνειν ὄρχηστικῶς, οὗς καὶ βητάρμονας λέγει ὁ ποιητῆς „θεῦτ' ἄγε Φαιήκων βητάρμονες, ὅσοι ἄριστοι.“ τῶν δὲ Κορυβάντων ὄρχηστικῶν καὶ ἐνθουσιαστικῶν 15 ὄντων καὶ τοὺς μανικῶς κινουμένους κορυβαντιᾶν φασιν.

Δακτύλους δ' Ἰθαίους φασὶ τινες κεκληθῆναι τοὺς 22 πρῶτους οἰκήτορας τῆς κατὰ τὴν Ἴδην ὑπωρείας· πόδας μὲν γὰρ λέγεσθαι τὰς ὑπωρείας, κορυφὰς δὲ τὰ 20 ἄκρα τῶν ὄρων· αἱ οὖν κατὰ μέρος ἐσχατιαὶ καὶ πᾶσαι τῆς μητρὸς τῶν θεῶν ἱεραὶ περὶ τὴν Ἴδην Σοφοκλῆς δὲ οἶεται πέντε τοὺς πρῶτους ἄρσενας γενέσθαι, οἱ σίδηρόν τε ἐξεῦρον καὶ εἰργάσαντο πρῶτοι καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων, πέντε 25 δὲ καὶ ἀδελφὰς τούτων, ἀπὸ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ δακτύλους κληθῆναι. ἄλλοι δ' ἄλλως μυθεύουσιν ἀπόροις ἄπορα συνάπτοντες, διαφόροις δὲ καὶ τοῖς ὀνόμασι καὶ τοῖς ἀριθμοῖς χρῶνται, ὧν Κέλμιν ὀνομάζουσι τινὰ καὶ Δαμναμενέα καὶ Ἡρακλέα καὶ Ἀκμονα· καὶ 30 οἱ μὲν ἐπιχωρίους τῆς Ἰδης οἱ δὲ ἐποίκους, πάντες δὲ σίδηρον εἰργάσθαι ὑπὸ τούτων ἐν Ἴδῃ πρῶτόν φασι, πάντες δὲ καὶ γόητας ὑπειλήφασιν καὶ περὶ τὴν μητέρα

τῶν θεῶν καὶ ἐν Φρυγίᾳ ἀκηκότας περὶ τὴν Ἴδην, Φρυγίαν τὴν Τρωάδα καλοῦντες διὰ τὸ τοὺς Φρύγας ἐπικρατῆσαι πλησιοχώρους ὄντας τῆς Τροίας ἐκπεπορθημένης. ὑπονοοῦσι δὲ τῶν Ἰδαίων δακτύλων ἐκγόνους εἶναι τοὺς τε Κουρῆτας καὶ τοὺς Κορύβαντας 5 τοὺς γοῦν πρώτους γεννηθέντας ἐν Κρήτῃ ἑκατὸν ἄνδρας Ἰδαίους δακτύλους κληθῆναι, τούτων δ' ἀπογόνους φασὶ Κουρῆτας ἐννέα γενέσθαι, τούτων δ' ἕκαστον δέκα παῖδας τεκνωῶσαι τοὺς Ἰδαίους καλουμένους δακτύλους.

C.474
23

Προήχθημεν δὲ διὰ πλειόνων εἰπεῖν περὶ τούτων καίπερ ἤκιστα φιλομυθοῦντες, ὅτι τοῦ θεολογικοῦ γένους ἐφάπτεται τὰ πράγματα ταῦτα. πᾶς δὲ ὁ περὶ τῶν θεῶν λόγος ἀρχαίας ἐξετάζει δόξας καὶ μύθους, αἰνιττομένων τῶν παλαιῶν ἃς εἶχον ἐννοίας φυσικὰς 15 περὶ τῶν πραγμάτων καὶ προστιθέντων αἰεὶ τοῖς λόγοις τὸν μῦθον. ἅπαντα μὲν οὖν τὰ αἰνίγματα λύειν ἐπ' ἀκριβὲς οὐ φάδιον, τοῦ δὲ πλήθους τῶν μυθεομένων ἐκτεθέντος εἰς τὸ μέσον, τῶν μὲν ὁμολογούντων ἀλλήλοις τῶν δ' ἐναντιουμένων, εὐπορώτερον 20 ἂν τις δύναίτο εἰκάσειν ἐξ αὐτῶν ἀληθές· οἷον τὰς ὀρειβασίας τῶν περὶ τὸ θεῖον σπουδαζόντων καὶ αὐτῶν τῶν θεῶν καὶ τοὺς ἐνθουσιασμοὺς εἰκότως μυθεύουσι κατὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν καθ' ἣν καὶ οὐρανίους νομίζουσι τοὺς θεοὺς καὶ προνοητικοὺς τῶν τε ἄλλων 25 καὶ τῶν προσημασιῶν· τῇ μὲν οὖν ὀρειβασίᾳ τὸ μεταλλευτικὸν καὶ τὸ θηρευτικὸν [καὶ] ζητητικὸν τῶν πρὸς τὸν βίον χρησίμων ἐφάνη συγγενές, τῶν δ' ἐνθουσιασμῶν καὶ θρησκευίας καὶ μαντικῆς τὸ ἀγυρτικὸν καὶ γοητεία ἐγγύς. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ φιλότεχνον μά- 30 λιστα τὸ περὶ τὰς Διονυσιακὰς τέχνας καὶ τὰς Ὀρφικάς. ἀλλ' ἀπόχρη περὶ αὐτῶν.

10

Ἐπει δὲ πρῶτον περὶ τῶν τῆς Πελοποννήσου νή- **Α**
 σων τῶν τε ἄλλων διήλθον καὶ τῶν ἐν τῷ Κορινθιακῷ
 κόλπῳ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ, περὶ τῆς Κρήτης ἐφεξῆς
 φητέον (καὶ γὰρ αὕτη τῆς Πελοποννήσου ἐστὶ) καὶ εἰ
 5 τις περὶ τὴν Κρήτην· ἐν δὲ ταύταις αἱ τε Κυκλάδες
 εἰσὶ καὶ αἱ Σποράδες, αἱ μὲν ἄξια μνήμης αἱ δ' ἀση-
 μότεραι.

Νυνὶ δὲ περὶ τῆς Κρήτης πρῶτον λέγωμεν. Εὐ- **2**
 δοξος μὲν οὖν ἐν τῷ Αἰγαίῳ φησὶν αὐτὴν ἰδρῦσθαι·
 10 δεῖ δὲ μὴ οὕτως, ἀλλὰ κείσθαι μὲν μεταξὺ τῆς Κυρη-
 ναίας καὶ τῆς Ἑλλάδος τῆς ἀπὸ Σουνίου μέχρι τῆς Λα-
 κωνικῆς, ἐπὶ μῆκος ταύταις ταῖς χώραις παράλληλον
 ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὴν ἕω· κλύζεσθαι δὲ ἀπὸ μὲν
 τῶν ἄρκτων τῷ Αἰγαίῳ πελάγει καὶ τῷ Κρητικῷ, ἀπὸ
 15 δὲ τοῦ νότου τῷ Λιβυκῷ τῷ συνάπτουσι πρὸς τὸ Αἰ-
 γύπτιον πέλαγος. τῶν δὲ ἄρκτων τὸ μὲν ἐσπέριόν ἐστι
 τὸ περὶ Φαλάσαρνα, πλάτος ἔχον διακοσίων πού στα-
 δίων καὶ εἰς δύο ἀκρωτήρια μεριζόμενον (ὧν τὸ μὲν
 νότιον καλεῖται Κριοῦ μέτωπον τὸ δ' ἀρκτικὸν Κίμα-
 20 ρος), τὸ δ' ἑῷον τὸ Σαμῳνιὸν ἐστὶν ὑπερπίπτον τοῦ
 Σουνίου οὐ πολὺ πρὸς ἕω.

Μέγεθος δὲ Σωσικράτης μὲν, ὃν φησὶν ἀκριβοῦν **3**
 Ἀπολλόδωρος τὰ περὶ τὴν νῆσον, ἀφορῶνται μῆκει
 μὲν πλειόνων ἢ δισχιλίων σταδίων καὶ τριακοσίων, **C.475**
 25 πλάτει δὲ * ὑπὸ τὸ μέγεθος, ὡςθ' ὁ κύκλος κατὰ τοῦ-
 τον γίνοιτ' ἂν πλεόν ἢ πεντακισχιλίοι στάδιοι. Ἀρτε-
 μίδωρος δὲ τετρακισχιλίους καὶ ἑκατόν φησιν. Ἰερῶ-
 νυμος δὲ μῆκος δισχιλίων φήσας τὸ δὲ πλάτος ἀνώμα-
 λον, πλειόνων ἂν εἴη λέγων τὸν κύκλον ἢ ὄσων Ἀρ-
 30 τεμίδωρος. κατὰ δὲ τὸ τρίτον μέρος τοῦ μήκους. . .

τὸ δὲ ἐνθεν ἰσθμὸς ἐστὶν ὡς ἑκατόν σταδίων ἔχων κα-

- τοικίαν πρὸς μὲν τῇ βορείῳ θαλάττῃ Ἀμφίμαλλαν, πρὸς δὲ τῇ νοτίῳ Φοίνικα τὸν Λαμπέων· πλατυτάτῃ δὲ κατὰ τὸ μέσον ἐστὶ, πάλιν δ' ἐντεῦθεν εἰς στενωτέρου τοῦ προτέρου συμπίπτουσιν ἰσθμὸν αἱ ἥόνες περὶ ἐξήκοντα σταδίων, τὸν ἀπὸ Μινώας τῆς Λυττίων 5 εἰς Ἰεράπυτναν καὶ τὸ Λιβυκὸν πέλαγος· ἐν κόλπῳ δ' ἐστὶν ἡ πόλις. εἶτα πρόεισιν εἰς ὄξυ ἀκρωτήριον τὸ Σαμωνίον ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον νεῦον καὶ τὰς Ῥοδίων νήσους.
- 4 "Ἔστι δ' ὄρεινὴ καὶ δασεῖα ἡ νῆσος, ἔχει δ' αὐλῶνας εὐκάρπους. τῶν δ' ὄρων τὰ μὲν πρὸς δύσιν κα- 10 λείπαι Λευκά, οὐ λειπόμενα τοῦ Ταύγету κατὰ τὸ ὕψος, ἐπὶ τὸ μῆκος δ' ἐκτεταμένα ὅσον τριακοσίων σταδίων καὶ ποιοῦντα ῥάχιν τελευτῶσάν πως ἐπὶ τὰ στενά. ἐν μέσῳ δ' ἐστὶ κατὰ τὸ εὐρυχωρότατον τῆς νήσου τὸ Ἰθαῖον ὄρος ὑψηλότατον τῶν ἐκεῖ, περιφε- 15 ρὲς δ' ἐν κύκλῳ σταδίων ἐξακοσίων· περιρικεῖται δ' ὑπὸ τῶν ἀρίστων πόλεων. ἄλλα δ' ἐστὶ πάρισα τοῖς Λευκοῖς, τὰ μὲν ἐπὶ νότον τὰ δ' ἐπὶ τὴν ἑω λήγοντα.
- 5 "Ἔστι δ' ἀπὸ τῆς Κυρηναίας ἐπὶ τὸ Κριοῦ μέτωπον δυεῖν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν πλοῦς, ἀπὸ δὲ Κιμάρου 20 [ἐπὶ Ταίναρον] εἰςὶ στάδιοι ἑπτακόσιοι (μεταξὺ δὲ Κύθηρα), ἀπὸ δὲ τοῦ Σαμωνίου πρὸς Αἴγυπτον τεττάρων ἡμερῶν καὶ νυκτῶν πλοῦς, οἱ δὲ τριῶν φασὶ σταδίων δ' εἶναι τοῦτόν τινες πεντακισχιλίων εἰρήκασιν, οἱ δὲ ἔτι ἐλαττόνων. Ἐρατοσθένης δ' ἀπὸ μὲν 25 τῆς Κυρηναίας μέχρι Κριοῦ μετώπου δισχιλίους φησὶν, ἐνθεν δ' εἰς Πελοπόννησον ἐλάττους. . . .
- 6 „Ἄλλη δ' ἄλλων γλῶσσα μεμιγμένη“ φησὶν ὁ ποιητῆς „ἐν μὲν Ἀχαιοί, ἐν δ' Ἐτεόκρητες μεγαλήτορες, ἐν δὲ Κύνωνες, Δωριεῖς τε τριχάικες διότι τε 30 „Πελασγοί.“ τούτων φησὶ Στάφυλος τὸ μὲν πρὸς ἑω Δωριεῖς κατέχειν, τὸ δὲ δυσμικὸν Κύνωνας, τὸ [δὲ]

νότιον Ἐτεόκρητας, ὧν εἶναι πολίχνηιον Πρᾶσον, ὅπου τὸ τοῦ Δικταίου Διὸς ἱερόν· τοὺς δ' ἄλλους ἰσχύον-
 τας κλέον οἰκῆσαι τὰ πεδία. τοὺς μὲν οὖν Ἐτεόκρητας
 καὶ τοὺς Κύνδωνας ἀντόχθονας ὑπάρξει εἰκός, τοὺς δὲ
 5 λοιποὺς ἐπήλυδας, οὓς ἐκ Θετταλίας φησὶν ἔλθειν Ἄν-
 δρων τῆς Δωρίδος μὲν πρότερον νῦν δὲ Ἐστιαιώτιδος
 λεγομένης· ἐξ ἧς ὠρμήθησαν, ὡς φησιν, οἱ περὶ τὸν
 Παρνασσὸν οἰκῆσαντες Δωριεῖς καὶ ἔκτισαν τὴν τε C.476
 Ἐρινεὸν καὶ Βοιὸν καὶ Κυτίνιον, ἀφ' οὔ καὶ τριχάικες
 10 ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ λέγονται. οὐ πάνυ δὲ τὸν τοῦ Ἄν-
 δρωνος λόγον ἀποδέχονται, τὴν μὲν τετράπολιν Δω-
 ρίδα τρίπολιν ἀποφαίνοντος, τὴν δὲ μητρόπολιν τῶν
 Δωριέων ἄποικον Θετταλῶν· τριχάικας δὲ δέχονται
 ἦτοι ἀπὸ τῆς τριλοφίας ἢ ἀπὸ τοῦ τριχίνους εἶναι τοὺς
 15 λόφους.

Πόλεις δ' εἰσὶν ἐν τῇ Κρήτῃ πλείους μὲν, μέγι- 7
 σται δὲ καὶ ἐπιφανέσταται τρεῖς, Κνωσσὸς Γόρτυνα
 Κυνδωνία. διαφερόντως δὲ τὴν Κνωσσὸν καὶ Ὅμηρος
 ὑμνεῖ μεγάλην καλῶν καὶ βασιλείων τοῦ Μίνω καὶ οἱ
 20 ὕστερον. καὶ δὴ καὶ διετέλεσε μέχρι πολλοῦ φερομένη
 τὰ πρῶτα, εἶτα ἐταπεινώθη καὶ πολλὰ τῶν νομίμων
 ἀφηρεῖθη, μετέστη δὲ τὸ ἀξίωμα εἰς τε Γόρτυναν καὶ
 Λύττον, ὕστερον δ' ἀνέλαβε πάλιν τὸ παλαιὸν σχῆμα
 τὸ τῆς μητροπόλεως. κεῖται δ' ἐν πεδίῳ κύκλον ἔχουσα
 25 ἢ Κνωσσὸς τὸν ἀρχαῖον τριάκοντα σταδίων, μεταξὺ
 τῆς Λυκτίας καὶ τῆς Γορτυνίας, [διέχουσα τῆς μὲν Γορ-
 τυνῆς] σταδίου διακοσίου, τῆς δὲ Λύττου, ἣν ὁ ποιη-
 τῆς Λύκτον ὠνόμασεν, ἑκατὸν εἰκοσι· τῆς δὲ θαλάτ-
 τος Κνωσσὸς μὲν τῆς βορείου πέντε καὶ εἰκοσι, Γόρ-
 30 τυνα δὲ τῆς Διβυκῆς ἐνενηκοντα, Λύττος δὲ καὶ αὐτὴ

15. post λόφους: εὐαμισολόφος.
 STRABO II.

τῆς Λιβυκῆς ὀγδοήκοντα. ἔχει δ' ἐπίνειον τὸ Ἡράκλειον ἢ Κνωσσός.

8 Μίνω δέ φασιν ἐπινείφ χρησασθαι τῷ Ἀμνισῶ, ὅπου τὸ τῆς Εἰλειθυίας ἱερόν. ἐκαλεῖτο δ' ἢ Κνωσσός Καίρατος πρότερον ὁμώνυμος τῷ παραρρέοντι πο- 5 ταμῶ. ἰστόρηται δ' ὁ Μίνως νομοθέτης γενέσθαι σπουδαῖος θαλαττοκρατῆσαί τε πρῶτος, τριχῆ δὲ διελὼν τὴν νῆσον ἐν ἐκάστῳ τῷ μέρει κτίσαι πόλιν, τὴν μὲν Κνωσσὸν ἐν τῷ

10

καταντικρὺ τῆς Πελοποννήσου καὶ αὐτὴ δ' ἐστὶ προσβόρειος. ὡς δ' εἰρηκεν Ἔφορος, ζηλωτῆς ὁ Μίνως ἀρχαίου τινὸς Ῥαδαμάνθους δικαιοτάτου ἀνδρὸς ὁμώνυμου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὃς πρῶτος τὴν νῆσον ἐξη- 15 μερῶσαι δοκεῖ νομίμοις καὶ συννοικισμοῖς πόλεων καὶ πολιτείαις, σκηψάμενος παρὰ Διὸς φέρειν ἕκαστα τῶν τιθεμένων δογμάτων εἰς μέσον. τοῦτον δὴ μιμούμενος καὶ ὁ Μίνως δι' ἐννέα ἐτῶν, ὡς ἔοικεν, ἀναβαίνων ἐπὶ τὸ τοῦ Διὸς ἄντρον καὶ διατρίβων ἐνθάδε, 20 ἀπῆει συντεταγμένα ἔχων παραγγέλματά τινα, ἃ ἔφασκεν εἶναι προστάγματα τοῦ Διὸς· ἀφ' ἧς αἰτίας καὶ τὸν ποιητὴν οὕτως εἰρηκέναι. „ἐνθάδε Μίνως ἐννέα- 25 ρος βασίλευε Διὸς μεγάλου ὀαριστῆς.“ τοιαῦτα δ' εἰπόντος οἱ ἀρχαῖοι περὶ αὐτοῦ πάλιν ἄλλους εἰρήκασιν λόγους ὑπεναντίους τούτοις, ὡς τυραννικός τε γέ- C.477νοιο καὶ βίαιος καὶ δασμολόγος, τραγῳδοῦντες τὰ περὶ τὸν Μινώταυρον καὶ τὸν λαβύρινθον καὶ τὰ Θῆσει συμβάντα καὶ Δαιδάλω.

9 Ταῦτα μὲν οὖν ὁποτέρως ἔχει χαλεπὸν εἰπεῖν. 30 ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λόγος οὐχ ὁμολογούμενος, τῶν μὲν ξένων τῆς νήσου τὸν Μίνω λεγόντων τῶν δ' ἐπιχώριον.

ὁ μέντοι ποιητὴς τῇ δευτέρᾳ δοκεῖ μᾶλλον συνηγορεῖν ἀποφάσει, ὅταν φῆ ὅτι [Ζεὺς] „πρῶτον Μίναα τέκε „Κρήτην ἐπίουρον.“ ὑπὲρ τῆς Κρήτης ὁμολογεῖται διότι κατὰ τοὺς παλαιοὺς χρόνους ἐτύγγανεν εὐνομου-
 5 μένη καὶ ζηλωτὰς ἑαυτῆς τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων ἀπέφηνεν, ἐν δὲ τοῖς πρώτοις Λακεδαιμονίους, καθάπερ Πλάτων τε ἐν τοῖς νόμοις δηλοῖ καὶ Ἔφορος ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἀναγέγραφεν· ὕστερον δὲ πρὸς τὸ χεῖρον μετέβαλεν ἐπὶ πλείστον. μετὰ γὰρ τοὺς Τυρρηνοὺς, οἱ
 10 μάλιστα ἐδήλωσαν τὴν καθ' ἡμᾶς θάλατταν, οὗτοι εἰσιν οἱ διαδεξάμενοι τὰ ληστήρια· τούτους δ' ἐπόρθησαν ὕστερον οἱ Κίλικες· κατέλυσαν δὲ πάντας Ῥωμαῖοι τὴν τε Κρήτην ἐκπολεμήσαντες καὶ τὰ πειρατικὰ τῶν Κιλικῶν φρούρια. νῦν δὲ Κνωσσὸς καὶ Ῥωμαίων
 15 ἀποικίαν ἔχει.

Περὶ μὲν οὖν Κνωσσοῦ πάντα, πόλεως οὐκ ἄλλο- 10
 τρίας ἡμῖν, διὰ δὲ τὰνθρώπινα καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς μεταβολὰς καὶ συντυχίας ἐκλελειμμένων τῶν συμβολαίων τῶν ὑπαρξάντων ἡμῖν πρὸς τὴν πόλιν. Δορυ-
 20 λαος γὰρ ἦν ἀνὴρ τακτικός, τῶν Μιθριδάτου τοῦ Εὐεργέτου φίλων· οὗτος διὰ τὴν ἐν τοῖς πολεμικοῖς ἐμπειρίαν ξενολογεῖν ἀποδειχθεὶς πολὺς ἦν ἐν τε τῇ Ἑλλάδι καὶ τῇ Θράκῃ, πολὺς δὲ καὶ τοῖς παρὰ τῆς Κρήτης ἰουῖσιν, οὐπω τὴν νῆσον ἔχόντων Ῥωμαίων,
 25 συκροῦ δὲ ὄντος ἐν αὐτῇ τοῦ μισθοφορικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ πλήθους, ἐξ οὗ καὶ τὰ ληστήρια πληροῦσθαι συνέβαιναν. ἐπιδημοῦντος δὲ τοῦ Δερυλάου κατὰ τύχην ἐνέστη πόλεμος τοῖς Κνωσσίοις πρὸς τοὺς Γορτυνίους· αἰρεθεὶς δὲ στρατηγὸς καὶ κατορθώσας διὰ τα-
 30 χέων ἤρατο τιμὰς τὰς μεγίστας, καὶ ἐπειδὴ μικρὸν

8. post Εὐρώπη: τῇ πολιτεία 19. ante τῶν: καὶ

ὕστερον ἐξ ἐπιβουλῆς δολοφονηθέντα ἔγνω τὸν Εὐεργέτην ὑπὸ τῶν φίλων ἐν Σινώπῃ, τὴν διαδοχὴν δὲ εἰς γυναῖκα καὶ παιδιά ἤκουσαν, ἀπογνοὺς τῶν ἐκεῖ κατέμεινεν [ἐν] τῇ Κνωσσῶ· τεκνοποιεῖται δ' ἐκ Μακετιδος γυναικὸς Στερόπης τοῦνομα δύο μὲν υἱεῖς Λαγέ- 5
 ταν καὶ Στρατάρχαν, ὧν τὸν Στρατάρخان ἐσχατόγηρων καὶ ἡμεῖς ἤδη εἶδομεν, θυγατέρα δὲ μίαν. δυνεῖν δὲ ὄντων υἱῶν τοῦ Εὐεργέτου διεδέξατο τὴν βασιλείαν Μιθριδάτης ὁ προσαγορευθεὶς Εὐπάτωρ ἔνδεκα ἔτη γεγονῶς· τούτῳ σύντροφος ὑπῆρξεν ὁ τοῦ Φιλεταίου 10
 C.478βρου Δορύλαος· ἦν δ' ὁ Φιλέταιρος ἀδελφὸς τοῦ τακτικού Δορυλαίου. ἀνδρωθεὶς δ' ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοσοῦτο ἤρητο τῇ συντροφίᾳ τῇ πρὸς τὸν Δορύλαον ὥστ' οὐκ ἐκείνον μόνον εἰς τιμὰς ἤγε τὰς μεγίστας, ἀλλὰ καὶ τῶν συγγενῶν ἐπεμελείτο καὶ τοὺς ἐν Κνωσσῶ μετε- 15
 πέμπετο· ἦσαν δ' οἱ περὶ Λαγέταν, τοῦ μὲν πατρὸς ἤδη τετελευτηκότος, αὐτοὶ δ' ἠνδρωμένοι, καὶ ἦκον ἀφέντες τὰ ἐν Κνωσσῶ· τοῦ δὲ Λαγέτα θυγάτηρ ἦν ἡ μήτηρ τῆς ἐμῆς μητρός. εὐτυχοῦντος μὲν δὴ ἐκείνου συνευτυχεῖν καὶ τούτοις συνέβαινε, καταλυθέντος δὲ 20
 (ἐφωράθη γὰρ ἀφιστὰς τοῖς Ῥωμαίοις τὴν βασιλείαν ἐφ' ᾧ αὐτὸς εἰς τὴν ἀρχὴν καταστήσεται) συγκατελύθη καὶ τὰ τούτων καὶ ἐταπεινώθησαν· ὀλιγορήθη δὲ καὶ τὰ πρὸς τοὺς Κνωσσίους συμβόλαια καὶ αὐτοὺς μυρίας μεταβολὰς δεξαμένους. 25

11 Ἄλλα γὰρ ὁ μὲν περὶ τῆς Κνωσσοῦ λόγος τοιοῦτος. μετὰ δὲ ταύτην δευτερεῦσαι δοκεῖ κατὰ τὴν δύναμιν ἢ τῶν Γορτυνίων πόλις. συμπράττουσαί τε γὰρ ἀλλήλαις ἅπαντας ὑπηκόους εἶχον αὐταὶ τοὺς ἄλλους, στασιάσασαί τε διεστήσαν τὰ κατὰ τὴν νῆσον· προσ- 30
 θήκη δ' ἦν ἡ Κυθωνία μεγίστη ὀποτέροις προσγένειτο. κεῖται δ' ἐν πεδίῳ καὶ ἡ τῶν Γορτυνίων πόλις,

τὸ παλαιὸν μὲν ἴσως τετειχισμένη (καθάπερ καὶ Ὀμη-
 ρος εἶρηκε „Γόρτυνά τε τειχίεσσαν“), ὕστερον δ' ἀπό-
 βαλοῦσα τὸ τεῖχος ἐκ θεμελίων καὶ πάντα τὸν χρόνον
 μείνασα ἀτειχιστος· καὶ γὰρ ὁ Φιλοπάτωρ Πτολε-
 5 ματος ἀρξάμενος τειχίξειν ὅσον ἐπὶ ὀγδοήκοντα στα-
 δίους παρήλθε μόνον· ἀξιόλογον δ' οὖν ἐξεπλήρου
 ποτὲ κύκλον ἢ οἰκησὶς ὅσον πεντήκοντα σταδίων· διέ-
 χει δὲ τῆς Λιβυκῆς θαλάττης κατὰ Λεβήνα τὸ ἐμπόριον
 αὐτῆς ἐνεήκοντα· ἔχει δέ τι καὶ ἄλλο ἐπίγειον τὸ Μά-
 10 ταλον, διέχει δ' αὐτῆς ἑκατὸν τριάκοντα. διαρρεῖ δ'
 αὐτὴν ὄλην ὁ Αἰθαῖος ποταμός.

Ἐκ δὲ Λεβήνος ἦν Λευκοκόμας τε καὶ ὁ ἔραστῆς 12
 αὐτοῦ Εὐξύνθετος, οὓς ἱστορεῖ Θεόφραστος ἐν τῷ
 περὶ ἔρωτος λόγῳ, ἄθλων ᾧν ὁ Λευκοκόμας τῷ Εὐ-
 15 ξυνθέτῳ προσέταξεν ἕνα φήσας εἶναι τοῦτον, τὸν ἐν
 Πράσῳ κύνᾳ ἀναγαγεῖν αὐτῷ· ὁμοροὶ δ' εἰσὶν αὐτοῖς
 οἱ Πράσιοι, τῆς μὲν θαλάττης ἑβδομήκοντα Γόρτυνος
 δὲ διέχοντες ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα. εἴρηται δὲ ὅτι
 τῶν Ἐτεοκρήτων ὑπῆρχεν ἡ Πράσος καὶ διότι ἐνταῦθα
 20 τὸ τοῦ Δικταίου Διὸς ἱερόν· καὶ γὰρ ἡ Δίκτη πλη-
 σίον, οὐχ ὡς Ἄρατος „ὄρος σχεδὸν Ἰδαίω.“ καὶ γὰρ
 χιλίους ἢ Δίκτη τῆς Ἰθῆς ἀπέχει, πρὸς ἀνίσχοντα
 ἥλιον ἀπ' αὐτῆς κειμένη, τοῦ δὲ Σαμωνίου ἑκατόν.
 μεταξὺ δὲ τοῦ Σαμωνίου καὶ τῆς Χερρονήσου ἡ Πρά-
 25 σος ἴδρυτο ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἐξήκοντα σταδίοις· κα-
 τέσκαψαν δ' Ἰεραπύτνιοι. οὐκ εὖ δὲ οὐδὲ τὸν Καλλι-
 μαχὸν λέγειν φασίν, ὡς ἡ Βριτόμαρτις φεύγουσα τὴν
 Μίνω βίαν ἀπὸ τῆς Δίκτης ἄλοιτο εἰς ἀλιέων δίκτυα,
 καὶ διὰ τοῦτο αὐτὴ μὲν Δίκτυννα ὑπὸ τῶν Κυθωνια-
 30 τῶν προσαγορευθεῖη, Δίκτη δὲ τὸ ὄρος· οὐδὲ γὰρ
 ὄλως ἐκ γειτόνων ἐστὶ τοῖς τόποις τούτοις ἡ Κυθωνία,
 πρὸς δὲ τοῖς ἐσπερίοις κεῖται τῆς νήσου πέρασι. τῆς

μέντοι Κυδωνίας ὄρος ἐστὶ Τίτυρος, ἐν ᾧ ἱερόν ἐστιν οὐ Δικταῖον ἀλλὰ Δικτύνναιον.

- 13 Κυδωνία δ' ἐπὶ θαλάττῃ μὲν ἴδρυνται βλέπουσα πρὸς τὴν Λακωνικὴν, διέχει δ' ἑκατέρας τὸ ἴσον τῆς τε Κνωσσοῦ καὶ τῆς Γόρτυνος οἶον ὀκτακοσίους στα- 5 δίους, Ἀπτέρας δὲ ὀγδοήκοντα, τῆς ταύτῃ δὲ θαλάττης τετταράκοντα. Ἀπτέρας δ' ἐπίνειόν ἐστι Κίσαμος πρὸς ἐσπέραν δ' ὁμοροῖ τοῖς Κυδωνιάταις Πολυρρήνιοι, παρ' οἷς ἐστὶ τὸ τῆς Δικτύννης ἱερόν· ἀπέχουσι δὲ τῆς θαλάττης ὡς τριάκοντα σταδίους, Φαλασάρνης δὲ 10 ἐξήκοντα. κωμηδὸν δ' ᾧκουν πρότερον· εἰτ' Ἀχαιοὶ καὶ Λάκωνες συνώκησαν τειχίσαντες ἐρυμνὸν χωρίου βλέπον πρὸς μεσημβρίαν.
- 14 Τῶν δ' ὑπὸ Μίνω συνακίσμένων τριῶν τὴν λοιπὴν (Φαιστός δ' ἦν αὕτη) κατέσκαψαν Γορτύνιοι, τῆς 15 μὲν Γόρτυνος διέχουσαν ἐξήκοντα, τῆς δὲ θαλάττης εἴκοσι, τοῦ δὲ Ματάλου τοῦ ἐπινείου τετταράκοντα τὴν δὲ χώραν ἔχουσιν οἱ κατασκάψαντες. Γορτυνίων δ' ἐστὶ καὶ τὸ Ῥύτιον σὺν τῇ Φαῖστῳ „Φαιστόν τε Ῥύτιόν τε.“ ἐκ δὲ τῆς Φαιστοῦ τὸν τοὺς καθαροὺς ποιή- 20 σαντα διὰ τῶν ἐπῶν Ἐπιμενίδην φασὶν εἶναι. καὶ ὁ Λισσὴν δὲ τῆς Φαιστίας. Λύττου δέ, ἧς ἐμνήσθημεν καὶ πρότερον, ἐπίνειόν ἐστιν ἢ λεγομένη Χερρόνησος, ἐν ἣ τὸ τῆς Βριτομάρτεως ἱερόν· αἱ δὲ συγκαταλεχθεῖσαι πόλεις οὐκέτ' εἰσὶ Μίλητός τε καὶ Λύκαστος, τὴν 25 δὲ χώραν τὴν μὲν ἐνείμαντο Λύττιοι τὴν δὲ Κνώσσιοι κατασκάψαντες τὴν πόλιν.
- 15 Τοῦ δὲ ποιητοῦ τὸ μὲν ἑκατόμπολιν λέγοντος τὴν Κρήτην τὸ δὲ ἐνενηκοντάπολιν, Ἐφορος μὲν ὕστερον ἐπικτισθῆναι τὰς δέκα φησὶ μετὰ τὰ Τρωικὰ ὑπὸ τῶν 30

15. ante κατέσκαψαν: ἦν

Ἀλθαιμένει τῷ Ἀργείῳ συνακολουθησάντων Δωρι-
 εῶν· τὸν μὲν οὖν Ὀδυσσεὶά λέγει ἐνενηκοντάπολιν ὀνο-
 μάσαι· οὗτος μὲν οὖν πιθανὸς ἐστὶν ὁ λόγος. ἄλλοι δ'
 ὑπὸ τῶν Ἰδομενέως ἐχθρῶν κατασκαφῆναι φασὶ τὰς
 5 δέκα· ἀλλ' οὔτε κατὰ τὰ Τρωικά φησιν ὁ ποιητῆς ἑκα-
 τοντάπολιν ὑπάρξαι τὴν Κρήτην, ἀλλὰ μᾶλλον κατ'
 αὐτόν (ἐκ γὰρ τοῦ ἰδίου προσώπου λέγει· εἰ δ' ἐκ τῶν
 τότε ὄντων τινὸς ἦν ὁ λόγος, καθάπερ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα, C. 480
 ἠνίκα ἐνενηκοντάπολιν φράζει, καλῶς εἶχεν [ἄν] οὔτω
 10 δέχεσθαι), οὔτ' εἰ συγχωρήσαιμεν τοῦτο γε, ὁ ἐξῆς λό-
 γος σώξοιτ' ἄν. οὔτε γὰρ κατὰ τὴν στρατείαν οὔτε
 μετὰ τὴν ἐπάνοδον τὴν ἐκείθεν τοῦ Ἰδομενέως εἰκὸς
 ἐστὶν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ τὰς πόλεις ἠφανίσθαι
 ταύτας· ὁ γὰρ ποιητῆς φήσας „πάντας δ' Ἰδομενεὺς
 15 „Κρήτην εἰσήγαγ' ἑταίρους, οἳ φύγον ἐκ πολέμου,
 „πόντος δέ οἱ οὔτιν' ἀπήνυρα,“ καὶ τούτου τοῦ πάθους
 ἐμέμνητ' ἄν· οὐ γὰρ δήπου Ὀδυσσεὺς μὲν ἔγνω τὸν
 ἀφανισμόν τῶν πόλεων ὁ μηδενὶ συμμίκτας τῶν Ἑλλή-
 νων μῆτε κατὰ τὴν πλάνην μῆθ' ὕστερον, ὁ δὲ καὶ συ-
 20 στρατεύσας τῷ Ἰδομενεὶ καὶ συνανασθῆεις οὐκ ἔγνω
 τὰ συμβάντα οἰκοὶ αὐτῷ. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ μετὰ τὴν ἐπά-
 νοδον· εἰ γὰρ μετὰ πάντων ἐσώθη τῶν ἑταίρων, ἰσχυ-
 ρὸς ἐπανῆλθεν, ὥστ' οὐκ ἔμελλον ἰσχύσειν οἱ ἐχθροὶ
 τοσοῦτον ὅσον δέκα ἀφαιρῆσθαι πόλεις αὐτόν.

25 Τῆς μὲν οὖν χώρας τῶν Κρητῶν τοιαύτη τις ἢ πε- 16
 ριοδεία. τῆς δὲ πολιτείας ἥς Ἐφορος ἀνέγραψε τὰ κυ-
 ριώτατα ἐπιδραμεῖν ἀποχρώντως ἄν ἔχοι. δοκεῖ δέ, φη-
 σίν, ὁ νομοθέτης μέγιστον ὑποθέσθαι ταῖς πόλεσιν
 ἀγαθὸν τὴν ἐλευθερίαν· μόνην γὰρ ταύτην ἴδια ποιεῖν
 30 τῶν κτησαμένων τὰ ἀγαθὰ, τὰ δ' ἐν δουλείᾳ τῶν ἀρ-

12. ante εἰκός· ὡς 21. post αὐτῷ· κατὰ τὴν στρατείαν οὔτε τὴν ἐπάνοδον τὴν ἐκείθεν.

χόντων ἄλλ' οὐχὶ τῶν ἀρχομένων εἶναι· τοῖς δ' ἔχουσι ταύτην φυλακῆς δεῖν· τὴν μὲν οὖν ὁμόνοιαν διχοστασίας αἰρομένης ἀπαντᾶν, ἣ γίνεται διὰ πλεονεξίαν καὶ τρυφήν· σωφρόνως γὰρ καὶ λιτῶς ζῶσιν ἅπασιν οὔτε φθόρον οὔθ' ὕβριν οὔτε μίσος ἀπαντᾶν πρὸς τοὺς 5 ὁμοίους· διόπερ τοὺς μὲν παῖδας εἰς τὰς ὀνομαζόμενας ἀγέλας κελεῦσαι φοιτᾶν, τοὺς δὲ τελείους ἐν τοῖς συσσιτίοις ἃ καλοῦσιν ἀνδρεία συσσιτεῖν, ὅπως τῶν ἴσων μετάσχοιεν τοῖς εὐπόροις οἱ πενέστεροι δημοσία τρεφόμενοι· πρὸς δὲ τὸ μὴ δειλίαν ἀλλ' ἀνδρείαν κρα- 10 τεῖν ἐκ παίδων ὄπλοις καὶ πόνοις συντρέφειν, ὥστε καταφρονεῖν καύματος καὶ ψύχους καὶ τραχείας ὁδοῦ καὶ ἀνάπτους καὶ πληγῶν τῶν ἐν γυμνασίοις καὶ μάχαις ταῖς κατὰ σύνταγμα· ἀσκεῖν δὲ καὶ τοξικῆ καὶ ἐνοπλίῳ ὀρχήσει, ἣν καταδειξαι Κουρητᾶ πρωτον, ὅστε- 15 ρον δὲ καὶ συντάξαντα τὴν κληθεῖσαν ἀπ' αὐτοῦ πυρρίχην, ὥστε μὴδὲ τὴν παιδιὰν ἄμοιρον εἶναι τῶν πρὸς πόλεμον χρησίμων· ὡς δ' αὐτως καὶ τοῖς θυθμοῖς Κρητικοῖς χρῆσθαι κατὰ τὰς ῥῥᾶς συντονωτάτοις οὖσιν C.481 οὗς Θάλητα ἀνευρεῖν, ᾧ καὶ τοὺς παιᾶνας καὶ τὰς ἄλ- 20 λας τὰς ἐπιχωρίους ῥῥᾶς ἀνατιθέασι καὶ πολλὰ τῶν νομίμων· καὶ ἐσθῆτι δὲ καὶ ὑποδέσει πολεμικῆ χρῆσθαι, καὶ τῶν δῶρων τιμιώτατα αὐτοῖς εἶναι τὰ ὄπλα.

- 17 Λέγεσθαι δ' ὑπὸ τινων ὡς Λακωνικὰ εἶη τὰ πολλὰ τῶν νομιζομένων Κρητικῶν, τὸ δ' ἀληθὲς εὐρησθαι 25 μὲν ὑπ' ἐκείνων, ἠκριβωκέναι δὲ τοὺς Σπαρτιάτας, τοὺς δὲ Κρητᾶς ὀλιγορῆσαι, κακωθεισῶν τῶν πόλεων καὶ μάλιστα τῆς Κνωσσίων, τῶν πολεμικῶν· μείναι δὲ τινὰ τῶν νομίμων παρὰ Λυττίοις καὶ Γορτυνίοις καὶ ἄλλοις τισὶ πολιχνίοις μᾶλλον ἢ παρ' ἐκείνοις· καὶ δὴ 30 καὶ τὰ Λυττίων νόμιμα ποιεῖσθαι μαρτύρια τοὺς τὰ Λακωνικὰ πρεσβύτερα ἀποφαίνοντας· ἀποίκους γὰρ

ὄντας φυλάττειν τὰ τῆς μητροπόλεως ἔθνη, ἐπεὶ ἄλλως
 γε εὐήθες εἶναι τὸ τοὺς βέλτιον συνεσιῶτας καὶ πολι-
 τευομένους τῶν χειρόνων ζηλωτὰς ἀποφαίνειν· οὐκ
 εὖ δὲ ταῦτα λέγεσθαι· οὔτε γὰρ ἐκ τῶν νῦν καθεστη-
 5 κότων τὰ παλαιὰ τεκμηριουῖσθαι δεῖν, εἰς τὰναντία
 ἑκατέρων μεταπεπτωκότων· καὶ γὰρ ναυκρατεῖν πρό-
 τερον τοὺς Κρήτας, ὥστε καὶ παροιμιάζεσθαι πρὸς
 τοὺς προσποιουμένους μὴ εἰδέναι ἅ Ἰσασιν „ὁ Κρῆς
 „ἀγνοεῖ τὴν θάλατταν,“ νῦν δ' ἀποβεβληκέναι τὸ
 10 ναυτικόν· [οὔτε] ὅτι ἄποικοὶ τινες τῶν πόλεων γεγό-
 νασι τῶν ἐν Κρήτῃ Σπαρτιατῶν, ἐν τοῖς ἐκείνων νο-
 μίμοις διαμένειν ἐπηναγκάσθαι· πολλὰς γοῦν τῶν
 ἀποικίδων μὴ φυλάττειν τὰ πάτρια, πολλὰς δὲ καὶ
 τῶν μὴ ἀποικίδων ἐν Κρήτῃ τὰ αὐτὰ ἔχειν τοῖς ἀποι-
 15 κοῖς ἔθνη.

Τῶν τε Σπαρτιατῶν τὸν νομοθέτην Λυκούργον 18
 πέντε γενεαὶς νεώτερον Ἀλθαϊμένους εἶναι τοῦ στει-
 λαντος τὴν εἰς Κρήτην ἀποικίαν· τὸν μὲν γὰρ ἱστορεῖ-
 σθαι Κίσσου παῖδα τοῦ τὸ Ἄργος κτίσαντος περὶ τὸν
 20 αὐτὸν χρόνον ἠνίκα Προκλῆς τὴν Σπάρτην συνώκιζε,
 Λυκούργον δ' ὁμολογεῖσθαι παρὰ πάντων ἔκτον ἀπὸ
 Προκλέους γεγονέναι· τὰ δὲ μιμήματα μὴ εἶναι πρό-
 τερα τῶν παραδειγμάτων μηδὲ τὰ νεώτερα τῶν προ-
 σβυτέρων· τὴν τε ὄρχησιν τὴν παρὰ τοῖς Λακεδαιμο-
 25 νόις ἐπιχωριάζουσαν καὶ τοὺς ὄρθμους καὶ παιᾶνας
 τοὺς κατὰ νόμον ἄδομένους καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν νομί-
 μων Κρητικὰ καλεῖσθαι παρ' αὐτοῖς ὡς ἂν ἐκεῖθεν ὄρ-
 μώμενα· τῶν δ' ἀρχείων τὰ μὲν καὶ τὰς διοικήσεις
 ἔχειν τὰς αὐτὰς καὶ τὰς ἐπωνυμίας, ὥσπερ καὶ τὴν τῶν
 30 γερόντων ἀρχὴν καὶ τὴν τῶν ἵππέων (πλήν ὅτι τοὺς
 ἐν Κρήτῃ ἵππέας καὶ ἵππους κεντηῖσθαι συμβέβηκεν· C.482
 εἰς οὗ τεκμαίρονται πρεσβυτέραν εἶναι τῶν ἐν Κρήτῃ

ἰππέων τὴν ἀρχήν· σώζειν γὰρ τὴν ἐτυμότητα τῆς προσηγορίας· τοὺς δὲ μὴ ἰπποτροφεῖν), τοὺς ἐφόρους δὲ τὰ αὐτὰ τοῖς ἐν Κρήτῃ κόσμοις διοικοῦντας ἐτέρως ἄνομάσθαι· τὰ δὲ συσσίτια ἀνδρεία παρὰ μὲν τοῖς Κρησὶν καὶ νῦν ἔτι καλεῖσθαι, παρὰ δὲ τοῖς Σπαρτιά- 5 ταις μὴ διαμεῖναι καλούμενα ὁμοίως πρότερον· παρ' Ἀλκμᾶνι γοῦν οὕτω κείσθαι „φοῖναις δὲ καὶ ἐν δια- „σοισιν ἀνδρείων παρὰ δαιτυμόνεσσι πρέπει παιᾶνα „κατάρχειν.“

- 19 Λέγεσθαι δ' ὑπὸ τῶν Κρητῶν ὡς καὶ παρ' αὐτοὺς 10 ἀφίκοιτο Λυκούργος κατὰ τοιαύτην αἰτίαν· ἀδελφὸς ἦν πρεσβύτερος τοῦ Λυκούργου Πολυδέκτης· οὗτος τελευτῶν ἔγκυον κατέλιπε τὴν γυναῖκα· τῆς μὲν οὖν ἐβασίλευεν ὁ Λυκούργος ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ, γενομένου δὲ παιδὸς ἐπετρόπευεν ἐκείνον, εἰς ὃν ἡ ἀρχὴ καθή- 15 κουςα ἐτύγγανε· λαιδορούμενος δὴ τις αὐτῷ σαφῶς εἶπεν εἰδέναι διότι βασιλεύσοι· λαβὼν δ' ὑπόνοιαν ἐκείνος ὡς ἐκ τοῦ λόγου τούτου διαβάλλοιτο ἐπιβουλή ἐξ αὐτοῦ τοῦ παιδὸς, δεῖσας μὴ ἐκ τύχης ἀποθανόν- 20 τος αἰτίαν αὐτὸς ἔχει παρὰ τῶν ἐχθρῶν, ἀπῆρεν εἰς Κρήτην. ταύτην μὲν δὴ λέγεσθαι τῆς ἀποδημίας αἰ- τίαν· ἐλθόντα δὲ πλησιάσαι Θάλητι μελοποιῷ ἀνδρὶ καὶ νομοθετικῷ, ἱστορήσαντα δὲ παρ' αὐτοῦ τὸν τρό- 25 πον ὃν Ῥαδάμανθὺς τε πρότερον καὶ ὕστερον Μίνως, ὡς παρὰ τοῦ Διὸς, τοὺς νόμους ἐκφέροι εἰς ἀν- θρώπους, γενομένου δὲ καὶ ἐν Αἰγύπτῳ καὶ κατα- μαθόντα καὶ τὰ ἐκεῖ νόμιμα, ἐντυχόντα δ', ὡς φασί- 30 τινες, καὶ Ὀμήρῳ διατρίβοντι ἐν Χίῳ, κατὰραι πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν, καταλαβεῖν δὲ τὸν τοῦ ἀδελφοῦ υἱὸν τὸν Πολυδέκτου Χαρίλαον βασιλεύοντα· εἶθ' ὀρμησαί 30 διαθεῖναι τοὺς νόμους φοιτῶντα ὡς τὸν θεὸν τὸν ἐν Δελφοῖς, κάκειθεν κομίζοντα τὰ προστάγματα, καθά-

περ' οἱ περὶ Μίνω ἐκ τοῦ ἄντρου τοῦ Διὸς παραπλήσια
ἐκείνοις τὰ πλείω.

Τῶν Κορητικῶν τὰ κυριώτατα τῶν καθ' ἕκαστα 20
τοιαῦτα εἶρηκε. γαμῆν μὲν ἅμα πάντες ἀναγκάζονται
5 παρ' αὐτοῖς οἱ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐκ τῆς τῶν παί-
δων ἀγέλης ἐκκριθέντες, οὐκ εὐθύς δ' ἄγονται παρ'
ἑαυτοῦς τὰς γαμηθείσας παῖδας, ἀλλ' ἐπὶ ἤδη διοι-
κεῖν ἱκαναὶ ὡς τὰ περὶ τοὺς οἴκους· φερνὴ δ' ἐστίν,
ἂν ἀδελφοὶ ᾧσι, τὸ ἥμισυ τῆς τοῦ ἀδελφοῦ μερίδος·
10 παῖδας δὲ γράμματά τε μανθάνειν καὶ τὰς ἐκ τῶν νό-
μων ᾧδὰς καὶ τινα εἶδη τῆς μουσικῆς. τοὺς μὲν οὖν ἐτιC.483
νεωτέρους εἰς τὰ συσσίτια ἄγουσι τὰ ἀνδρεία· χαμαὶ
δὲ καθήμενοι διαιτῶνται μετ' ἀλλήλων ἐν φαύλοις
τριβωνίοις καὶ χειμῶνος καὶ θέρους τὰ αὐτά, διακο-
15 νοῦσί τε καὶ ἑαυτοῖς καὶ τοῖς ἀνδράσι· συμβάλλουσι
δ' εἰς μάχην καὶ οἱ ἐκ τοῦ αὐτοῦ συσσιτίου πρὸς ἀλλή-
λους, καὶ πρὸς ἕτερα συσσίτια· καθ' ἕκαστον δὲ ἀν-
δρειον ἐφέστηκε παιδονόμος· οἱ δὲ μεῖζους εἰς τὰς ἀγέ-
λας ἄγονται· τὰς δ' ἀγέλας συνάγουσιν οἱ ἐπιφανέ-
20 στατοι τῶν παίδων καὶ δυνατώτατοι ἕκαστος ὄσους
πλείστους οἷός τε ἐστὶν ἀθροίζων· ἐκάστης δὲ τῆς ἀγέ-
λης ἄρχων ἐστὶν ὡς τὸ πολὺ ὁ πατὴρ τοῦ συναγαγόν-
τος, κύριος ᾧν ἐξάγειν ἐπὶ θήραν καὶ δρόμους, τὸν δ'
ἀπειθοῦντα κολάζειν· τρέφονται δὲ δημοσίᾳ· τακταῖς
25 δὲ τισὶν ἡμέραις ἀγέλη πρὸς ἀγέλην συμβάλλει μετὰ
αὐλοῦ καὶ λύρας εἰς μάχην ἐν ὄνθμῳ, ὡς περ καὶ ἐν
τοῖς πολεμικοῖς εἰώθασιν, ἐκφέρουσι δὲ καὶ τὰς πλη-
γὰς τὰς μὲν διὰ χειρὸς τὰς δὲ καὶ δι' ὄπλων σιδηρῶν.
Ἴδιον δ' αὐτοῖς τὸ περὶ τοὺς ἔρωτας νόμιμον· οὐ 21
30 γὰρ πεῖθοι κατεργάζονται τοὺς ἐρωμένους ἀλλ' ἀρ-
παγῇ· προλέγει τοῖς φίλοις πρὸ τριῶν ἢ πλειόνων ἡμε-
ρῶν ὁ ἐραστὴς ὅτι μέλλει τὴν ἀρπαγὴν ποιῆσθαι· τοῖς

δ' ἀποκρύπτειν μὲν τὸν παῖδα ἢ μὴ εἶν πορεύεσθαι
 τὴν τεταγμένην ὁδὸν τῶν αἰσχίστων ἐστίν, ὡς ἔξομο-
 λογουμένοις ὅτι ἀνάξιος ὁ παῖς εἴη τοιούτου ἔραστοῦ
 τυγχάνειν· συνιόντες δ', ἂν μὲν τῶν ἴσων ἢ τῶν ὑπερ-
 εχόντων τις ἢ τοῦ παιδὸς τιμῇ καὶ τοῖς ἄλλοις ὁ ἀρπά- 5
 ζων, ἐπιδιώκοντες ἀνθήψαντο μόνον μετρίως τὸ νό-
 μιμον ἐκπληροῦντες, τᾶλλα δ' ἐπιτρέπουσιν ἄγειν χαί-
 ροντες· ἂν δ' ἀνάξιος, ἀφαιροῦνται· πέρασ δὲ τῆς
 ἐπιδιώξεώς ἐστίν ἕως ἂν ἀχθῇ ὁ παῖς εἰς τὸ τοῦ ἀρπά-
 σαντος ἀνδρείον. ἐράσμιον δὲ νομίζουσιν οὐ τὸν κάλ- 10
 λει διαφέροντα, ἀλλὰ τὸν ἀνδρεία καὶ κοσμιώτητι
 καὶ δωρησάμενος ἀπάγει τὸν παῖδα τῆς χώρας εἰς ὃν
 βούλεται τόπον· ἐπακολουθοῦσι δὲ τῇ ἀρπαγῇ οἱ πα-
 ραγενόμενοι, ἐστιαθέντες δὲ καὶ συνθηρεύσαντες δί-
 μηνον (οὐ γὰρ ἔξεστι πλείω χρόνον κατέχειν τὸν παῖδα) 15
 εἰς τὴν πόλιν καταβαίνουσιν. ἀφίσται δ' ὁ παῖς δῶρα
 λαβῶν στολὴν πολεμικὴν καὶ βοῦν καὶ ποτήριον. ταῦτα
 μὲν τὰ κατὰ τὸν νόμον δῶρα καὶ ἄλλα πλείω
 καὶ πολυτελῆ, ὥστε συνερανίξειν τοὺς φίλους διὰ τὸ
 πλῆθος τῶν ἀναλωμάτων. τὸν μὲν οὖν βοῦν θύει τῷ 20
 Διὶ καὶ ἐστιᾷ τοὺς συγκатаβαίνοντας, εἴτ' ἀποφαίνε-
 ται περὶ τῆς πρὸς τὸν ἔραστὴν ὀμιλίας εἴτ' ἀσμενίζων
 C.484 τετύχηκεν εἴτε μὴ, τοῦ νόμου τοῦτ' ἐπιτρέψαντος, ἵν'
 εἴ τις αὐτῷ βία προσενήνεκται κατὰ τὴν ἀρπαγὴν, ἐν-
 ταῦθα παρῆ τιμωρεῖν ἑαυτῷ καὶ ἀπαλλάττεσθαι. τοῖς 25
 δὲ καλοῖς τὴν ιδέαυ καὶ προγόνων ἐπιφανῶν [αἰσχρὸν]
 ἔραστῶν μὴ τυχεῖν, ὡς διὰ τὸν τρόπον τοῦτο παθοῦ-
 σιν. ἔχουσι δὲ τιμὰς οἱ παρασταθέντες (οὕτω γὰρ κα-
 λοῦσι τοὺς ἀρπαγέντας)· ἐν τε γὰρ τοῖς χοροῖς καὶ τοῖς
 δρόμοις ἔχουσι τὰς ἐντιμοτάτας χώρας, τῇ τε στολῇ 30
 κοσμεῖσθαι διαφερόντως τῶν ἄλλων ἐφίεται τῇ δο-
 θεΐσῃ παρὰ τῶν ἔραστῶν, καὶ οὐ τότε μόνον ἀλλὰ καὶ

τέλειοι γενόμενοι διάσημον ἐσθῆτα φέρουσιν, ἀφ' ἧς
 γνωσθήσεται ἕκαστος κλεινὸς γενόμενος· τὸν μὲν γὰρ
 ἐρώμενον καλοῦσι κλεινὸν τὸν δ' ἐραστὴν φιλήτορα.
 ταῦτα μὲν τὰ περὶ τοὺς ἐρωτας νόμιμα. ἄρχοντας δὲ 22
 5 δέκα αἰροῦνται· περὶ δὲ τῶν μεγίστων συμβούλοις
 χρῶνται τοῖς γέρονσι καλουμένοις· καθίστανται δ' εἰς
 τοῦτο τὸ συνέδριον οἱ τῆς τῶν κόσμων ἀρχῆς ἡξιωμέ-
 νοι καὶ τᾶλλα δόκιμοι κρινόμενοι. ἀξίαν δ' ἀναγρα-
 φῆς τὴν τῶν Κρητῶν πολιτείαν ὑπέλαβον διὰ τε τὴν
 10 ιδιότητα καὶ τὴν δόξαν· οὐ πολλὰ δὲ διαμένει τούτων
 τῶν νομίμων, ἀλλὰ τοῖς Ῥωμαίων διατάγμασι τὰ πλεῖ-
 στα διοικεῖται, καθάπερ καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις
 συμβαίνει.

Περὶ δὲ τὴν Κρήτην εἰσὶ νῆσοι, Θήρα μὲν ἡ τῶν 5
 15 Κυρηναίων μητρόπολις, ἄποικος Λακεδαιμονίων, καὶ
 πλησίον ταύτης Ἀνάφη, ἐν ἧ τὸ τοῦ Αἰγλήτου Ἀπόλ-
 λωνος ἱερόν. λέγει δὲ καὶ Καλλιμάχος τοτὲ μὲν οὕτως
 „Αἰγλήτην Ἀνάφην τε Λακωνίδι γείτονα Θήρη“, τοτὲ
 δὲ τῆς Θήρας μνησθεὶς „μήτηρ εὐίππου πατρίδος ἡμε-
 20 „τέρης.“ ἔστι δὲ μακρὰ ἡ Θήρα, διακοσίων οὔσα τὴν
 περίμετρον σταδίων, κειμένη δὲ κατὰ Δίαν νῆσον τὴν
 πρὸς Ἡρακλείῳ τῷ Κνωσσίῳ, διέχει δὲ τῆς Κρήτης εἰς
 ἑπτακοσίους· πλησίον δ' αὐτῆς ἡ τε Ἀνάφη καὶ Θηρα-
 σία. ταύτης δ' εἰς ἑκατὸν ἀπέχει νησιδίων Ἴος, ἐν ᾧ
 25 κευηδεῦσθαί τινές φασι τὸν ποιητὴν Ὀμηρον· ἀπὸ δὲ
 τῆς Ἴου πρὸς ἐσπέραν ἰόντι Σίκινος καὶ Λάγουσα καὶ
 Φολέγανδρος, ἦν Ἄρατος σιδηρεῖην ὀνομάζει διὰ τὴν
 τραχύτητα· ἐγγὺς δὲ τούτων Κίμωλος, ὅθεν ἡ γῆ ἡ
 Κιμωλία· ἐνθεν ἡ Σίφνος ἐν ὄψει ἐστίν, ἐφ' ἧ λέγουσι
 30 Σίφνιον ἀστράγαλον διὰ τὴν εὐτέλειαν. ἔτι δ' ἐγγυ-
 τέρω καὶ τῆς Κιμώλου καὶ τῆς Κρήτης ἡ Μήλος ἀξιο-
 λογατέρα τούτων, διέχουσα τοῦ Ἐρμιονικοῦ ἀκρωτη-

ρίου τοῦ Σκυλλαίου σταδίους ἑπτακοσίους· τοσοῦτους δὲ σχεδόν τι καὶ τοῦ Δικτυνναίου· Ἀθηναῖοι δὲ ποτε πέμψαντες στρατείαν ἠβηδὸν κατέσφαξαν τοὺς πλείους. αὐταὶ μὲν οὖν ἐν τῷ Κρητικῷ πελάγει, ἐν δὲ τῷ Αἰγαίῳ μᾶλλον αὐτὴ τε ἡ Δῆλος καὶ αἱ περὶ αὐτὴν Κυκλάδες καὶ αἱ ταύταις προσκείμεναι Σποράδες, ὧν εἰσι καὶ αἱ λεχθεῖσαι περὶ τὴν Κρήτην.

2 Ἡ μὲν οὖν Δῆλος ἐν πεδίῳ κειμένην ἔχει τὴν πόλιν καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τὸ Δητῶν· ὑπέρεκείται δὲ τῆς πόλεως ὄρος ψιλὸν ὁ Κύνθος καὶ τραχύ, 10 ποταμὸς δὲ διαρρεῖ τὴν νῆσον Ἴνωπὸς οὐ μέγας· καὶ γὰρ ἡ νῆσος μικρά· τετίμηται δὲ ἐκ παλαιοῦ διὰ τοὺς θεοὺς ἀπὸ τῶν ἡρωικῶν χρόνων ἀρξάμενη· μυθεύεται γὰρ ἐνταῦθα ἡ Δητὴ τὰς ὠδίννας ἀποθέσθαι τοῦ τε Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτεμίδος. „ἦν γὰρ τοπάροιδε 15 „φορητὰ“ φησὶν ὁ Πίνδαρος „κυμάτεσσιν παντοδαπῶν τ' ἀνέμων ριπαῖσιν· ἀλλ' ἅ Κοιογενῆς ὀπότη' ὠδίνεσσι θύοισ' ἀγχιτόκοις ἐπέβα νιν, δὴ τότε τέσσαρες ὄρθαι πρέμνων ἀπώρουσαν χθονίων, ἂν δ' ἐπικράνοισι σχέθον πέτραν ἀδαμαντοπέδιλοι κίονες· 20 „ἐνθα τεκοῖσ' εὐδαίμον' ἐπόψατο γένναν.“ ἐνδοξον δ' ἐποίησαν αὐτὴν αἱ περιοικίδες νῆσοι, καλούμεναι Κυκλάδες, κατὰ τιμὴν πέμπουσαι δημοσίᾳ θεωροῦς τε καὶ θυσίας καὶ χοροὺς παρθένων πανηγύρεις τε ἐν αὐτῇ συναγουσαι μεγάλας. 25

3 Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν δῶδεκα λέγονται· προσεγγένοντο δὲ καὶ πλείους. Ἀρτεμίδωρος γοῦν [πεντεκαίδεκα] διαριθμεῖται, περὶ τῆς Ἑλένης εἰπὼν ὅτι ἀπὸ Θορίκου μέχρι Σουνίου παράκειται μακρὰ σταδίων ὅσον ἐξήκοντα τὸ μῆκος, ἀπὸ ταύτης γὰρ, φησὶν, αἱ καλούμεναι 30 Κυκλάδες εἰσὶν· ὀνομάζει δὲ Κέω τὴν ἐγγυτάτω τῇ Ἑλένῃ, καὶ μετὰ ταύτην Κύθνον καὶ Σέριφον καὶ Μῆ-

λον και Σίφνον και Κίμωλον και Πρεπέσινθον και
 Ὠλίαρον, και πρὸς ταύταις Πάρον Νάξον Σῦρον Μύ-
 κονον Τήνον Ἄνδρον Γύαρον. τὰς μὲν οὖν ἄλλας τῶν
 δώδεκα νομίζω, τὴν δὲ Πρεπέσινθον και Ὠλίαρον και
 5 Γύαρον ἦττον· ἂν τῇ Γυάρῳ προσορμισθεὶς ἔγνω
 κωμίον ὑπὸ ἀλιέων συνοικούμενον· ἀπαίροντες δ' ἔδε-
 ξάμεθα πρεσβευτὴν ἐνθένδε ὡς Καίσαρα προκεχειρι-
 σμένον τῶν ἀλιέων τινά (ἦν δ' ἐν Κορίνθῳ Καίσαρ
 βαδίζων ἐπὶ τὸν θρίαμβον τὸν Ἀκτιακόν)· συμπλέων
 10 δὴ ἔλεγε πρὸς τοὺς πνθομένους ὅτι πρεσβεῦοι περὶ
 κουφισμοῦ τοῦ φόρου· τελοῖεν γὰρ δραχμὰς ἑκατὸν
 πεντήκοντα και τὰς ἑκατὸν χαλεπῶς ἂν τελοῦντες. δη-C.486
 λοι δὲ τὰς ἀπορίας αὐτῶν και Ἄρατος ἐν τοῖς κατὰ λε-
 πτόν „ὦ Δητοῖ, σὺ μὲν ἢ με σιδηρεῖη Φολεγάνδρῳ
 15 „δειλὴν ἢ Γυάρῳ παρελεύσειαι αὐτίχ' ὁμοίην.“

Τὴν μὲν οὖν Δῆλον ἐνδοξον γενομένην οὕτως ἐτι 4
 μᾶλλον ἠϋξῆσε κατασκαφείσα ὑπὸ Ῥωμαίων Κόριν-
 θος· ἐκεῖσε γὰρ μετεχώρησαν οἱ ἔμποροι, και τῆς ἀτε-
 λείας τοῦ ἱεροῦ προκαλουμένης αὐτοὺς και τῆς εὐκαι-
 20 ρίας τοῦ λιμένος· ἐν καλῷ γὰρ κεῖται τοῖς ἐκ τῆς Ἰτα-
 λίας και τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Ἀσίαν πλέουσιν· ἢ τε πα-
 νήγυρις ἐμπορικόν τι πρᾶγμα ἐστι, και συνήθεις ἦσαν
 αὐτῇ και Ῥωμαῖοι τῶν ἄλλων μάλιστα, και ὅτε συνειστή-
 κει ἡ Κόρινθος· Ἀθηναῖοι τε λαβόντες τὴν νῆσον και
 25 τῶν ἱερῶν ἅμα και τῶν ἐμπόρων ἐπεμελοῦντο ἱκανῶς·
 ἐπελθόντες δ' οἱ τοῦ Μιθριδάτου στρατηγοὶ και ὁ ἀπο-
 στήσας τύραννος αὐτὴν διελυμῆναντο πάντα, και πα-
 ρέλαβον ἐρήμην οἱ Ῥωμαῖοι πάλιν τὴν νῆσον, ἀναχω-
 ρήσαντος εἰς τὴν οἰκείαν τοῦ βασιλέως, και διετέλεσε
 30 μέχρι νῦν ἐνδεῶς πράττουσα. ἔχουσι δ' αὐτὴν Ἀθη-
 ναῖοι. Ῥήνια δ' ἐρημον νησιδίον ἐστὶν ἐν τέτταρσι 5
 τῆς Δῆλου σταδίοις, ὅπου τὰ μνήματα τοῖς Δηλοῖς

ἔστιν. οὐ γὰρ ἔξεστιν ἐν αὐτῇ τῇ Δήλῳ θάπτειν οὐδὲ καίειν νεκρόν. οὐκ ἔξεστι δὲ οὐδὲ κύνα ἐν Δήλῳ τρέφειν. ἄνομάζετο δὲ καὶ Ὀρτυγία πρότερον.

- 6 Κέως δὲ τετράπολις μὲν ὑπῆρξε, λείπονται δὲ δύο, ἢ τε Ἰουλλίς καὶ ἡ Καρθαία, εἰς αἷς συνεπολίσθησαν αἱ 5
λοιπαί, ἡ μὲν Ποιήεσσα εἰς τὴν Καρθαίαν ἡ δὲ Κορησία εἰς τὴν Ἰουλλίδα. ἐκ δὲ τῆς Ἰουλλίδος ὅ τε Σιμωνίδης ἦν ὁ μελοποιὸς καὶ Βακχυλίδης ἀδελφιδοῦς ἐκείνου, καὶ μετὰ ταῦτα Ἐρασίστρατος ὁ ἰατρὸς καὶ τῶν ἐκ τοῦ περιπάτου φιλοσόφων Ἀρίστων ὁ τοῦ Βορυσθενίτου 10
Βίανος ζηλωτής. παρὰ τούτοις δὲ δοκεῖ τεθῆναι ποτε νόμος, οὗ μέμνηται καὶ Μένανδρος „καλὸν τὸ Κεῖων „νόμιμόν ἐστι, Φανία· ὁ μὴ δυνάμενος ξῆν καλῶς οὐ „ξῆ κακῶς.“ προσέταττε γάρ, ὡς ἔοικεν, ὁ νόμος τοὺς ὑπὲρ ἐξήκοντα ἔτη γεγονότας κωνειάζεσθαι καὶ τοῦ 15
διαρκεῖν τοῖς ἄλλοις τὴν τροφήν· καὶ πολιορκουμένους δὲ ποτε ὑπ' Ἀθηναίων ψηφίσασθαι φασὶ τοὺς πρεσβυτάτους ἐξ αὐτῶν ἀποθανεῖν, ὀρισθέντος πλήθους ἐτῶν, τοὺς δὲ παύσασθαι πολιορκοῦντας. κεῖται δ' ἐν ὄρει τῆς θαλάττης διέχουσα ἡ πόλις ὅσον πέντε 20
καὶ εἴκοσι σταδίους, ἐπίνειον δ' ἔστιν αὐτῆς τὸ χωρίον ἐν ᾧ Ἰδρυτο ἡ Κορησία κατοικίαν οὐδὲ κώμης ἔχουσα.
- C.487 ἔστι δὲ καὶ πρὸς τῇ Κορησίᾳ Σμινθαίου Ἀπόλλωνος ἱερὸν καὶ πρὸς Ποιήεσση, μεταξὺ δὲ τοῦ ἱεροῦ καὶ τῶν 25
τῆς Ποιήεσσης ἑρειπίων τὸ τῆς Νεδουσίας Ἀθηνᾶς ἱερὸν, Ἰδρυσαμένου Νέστορος κατὰ τὴν ἐκ Τροίας ἐπάνοδον. ἔστι δὲ καὶ Ἐλιξος ποταμὸς περὶ τὴν Κορησίαν.

- 7 Μετὰ δὲ ταύτην Νάξος καὶ Ἄνδρος ἀξιόλογοι καὶ Πάρος· ἐντεῦθεν ἦν Ἀρχίλοχος ὁ ποιητής. ὑπὸ δὲ Πα- 30
ρίων ἐκτίσθη Θάσος καὶ Πάριον ἐν τῇ Προποντίδι πόλις. ἐν ταύτῃ μὲν οὖν ὁ βωμὸς λέγεται θεᾶς ἄξιος, στα-

διαίας ἔχων τὰς πλευράς· ἐν δὲ τῇ Πάρῳ ἢ Παρία λίθος λεγομένη ἀρίστη πρὸς τὴν μαρμαρογλυφίαν.

Σῦρος δ' ἐστὶ μηκύνουσι τὴν πρώτην συλλαβὴν, 8
ἐξ ἧς Φερεκύδης ὁ Βάβυος ἦν· νεώτερος δ' ἐστὶν ὁ
5 Ἀθηναῖος ἐκείνου. ταύτης δοκεῖ μνημονεύειν ὁ ποιη-
τῆς Συρίην καλῶν „νήσός τις Συρίη κικλήσκειται Ὀρ-
„τυγίης καθύπερθε.“

Μύκονος δ' ἐστὶν ὑφ' ἧ μινθεύουσι κελσθαί τῶν 9
γιγάντων τοὺς ὑστάτους ὑφ' Ἡρακλέους καταλυθέν-
10 τας, ἀφ' ὧν ἡ παροιμία „πάνθ' ὑπὸ μίαν Μύκονον“
ἐπὶ τῶν ὑπὸ μίαν ἐπιγραφὴν ἀγόντων καὶ τὰ διηρ-
τημένα τῇ φύσει. καὶ τοὺς φαλακροὺς δέ τινες Μυκο-
νίους καλοῦσιν ἀπὸ τοῦ τὸ πάθος τοῦτο ἐπιχωριάζειν
τῇ νήσῳ.

15 Σέριφος δ' ἐστὶν ἐν ἧ τὰ περὶ τὸν Δίικτον μεμύ- 10
θενται τὸν ἀνεγκύσαντα τὴν λάρνακα τοῖς δικτύοις
τὴν περιέχουσαν τὸν Περσέα καὶ τὴν μητέρα Δανάην,
κατακεποντωμένους ὑπ' Ἀκρισίλου τοῦ πατρὸς τῆς Δα-
νάης· τραφήναι τε γὰρ ἐνταῦθα τὸν Περσέα φασί, καὶ
20 κομίσαντα τὴν τῆς Γοργόνης κεφαλὴν, δείξαντα τοῖς
Σεριφίοις ἀπολιθῶσαι πάντας· τοῦτο δὲ πρᾶξι τιμω-
ροῦντα τῇ μητρὶ, ὅτι αὐτὴν Πολυδέκτης ὁ βασιλεὺς
ἄκουσαν ἄγεσθαι προείλετο πρὸς γάμον. συμπραττόν-
των ἐκείνων οὕτω δ' ἐστὶ πετρώδης ἡ νήσος ὥστε ὑπὸ
25 τῆς Γοργόνης τοῦτο παθεῖν αὐτὴν φασιν οἱ κωμω-
δοῦντες.

Τήνος δὲ πόλιν μὲν οὐ μεγάλην ἔχει, τὸ δ' ἱερὸν 11
τοῦ Ποσειδῶνος μέγα ἐν ἄλσει τῆς πόλεως ἔξω θεᾶς
ἄξιον, ἐν ᾧ καὶ ἐστιατόρια πεποιήται μεγάλα, σημεῖον
30 τοῦ συνέρχεσθαι πλῆθος ἰκανὸν τῶν συνθυόντων αὐ-
τοῖς ἀστυγειτόνων τὰ Ποσειδῶνια.

Ἔστι δὲ καὶ Ἀμοργὸς τῶν Σποράδων, ὅθεν ἦν 12.

Σιμωνίδης ὁ τῶν λάμβων ποιητής, καὶ Λέβινθος καὶ Λέρος . . . „καὶ τότε Φωκυλίδου· Λέριοι κακοί, οὐχ „ὁ μὲν ὅς δ' οὐ, πάντες, πλὴν Προκλέους, καὶ Προ-
C.488, κλέης Λέριος.“ διεβέβληντο γὰρ ὡς κακοήθεις οἱ ἐν-
θένδε ἄνθρωποι. 5

13 Πλησίον δ' ἐστὶ καὶ ἡ Πάτμος καὶ Κορασσίαι πρὸς
δύσιν κείμεναι τῇ Ἰκαρίᾳ, αὕτη δὲ Σάμω. ἡ μὲν οὖν
Ἰκαρία ἔρημος ἐστὶ, νομᾶς δ' ἔχει καὶ χρωῶνται αὐταῖς
Σάμιοι· τοιαύτη δ' οὐσα ἐνδοξος ὅμως ἐστὶ, καὶ ἀπ'
αὐτῆς Ἰκάριον καλεῖται τὸ προκείμενον πέλαγος, ἐν ᾧ¹⁰
καὶ αὕτη καὶ Σάμος καὶ Κῶς ἐστὶ καὶ αἱ ἄρτι λεχθεῖσαι
Κορασσίαι καὶ Πάτμος καὶ Λέρος. συνάπτει δὲ τῷ Ἰκα-
ρίῳ τὸ Καρπάδιον πέλαγος πρὸς νότον, τούτῳ δὲ τὸ
Αἰγύπτιον, πρὸς δὲ δύσιν τὸ τε Κρητικὸν καὶ τὸ Λι-
βυκόν. 15

14 Καὶ ἐν τῷ Καρπαθίῳ δ' εἰσὶ πολλαὶ τῶν Σποράδων
μεταξὺ τῆς Κῶς μάλιστα καὶ Ρόδου καὶ Κρήτης· ὧν εἰσὶν
Ἀστυπάλαια τε καὶ Τήλος καὶ Χαλκία καὶ ἄς Ὅμηρος
ὀνομάζει ἐν τῷ καταλόγῳ „οἳ δ' ἄρα Νίσυρόν τ' εἶχον
„Κράπαθόν τε Κάσον τε καὶ Κῶν, Εὐρυπύλοιο πό-
20 „λιν, νήσους τε Καλύδνας.“ ἔξω γὰρ τῆς Κῶς καὶ τῆς
Ρόδου, περὶ ὧν ἐροῦμεν ὕστερον, τὰς τε ἄλλας ἐν ταῖς
Σποράσι τίθεμεν καὶ δὴ καὶ ἐνταῦθα μεμνημέθα αὐ-
τῶν, καίπερ τῆς Ἀσίας οὐ τῆς Εὐρώπης ἐγγύς οὐσῶν,
ἐπειδὴ τῇ Κρήτῃ καὶ ταῖς Κυκλάσι καὶ τὰς Σποράδας²⁵
συμπεριλαβεῖν ἠπειγέτο πως ὁ λόγος· ἐν δὲ τῇ τῆς
Ἀσίας περιοδείᾳ τὰς προσεχεῖς αὐτῇ τῶν ἀξιολόγων
νήσων προσπεριοδεύσομεν, Κύπρον καὶ Ρόδον καὶ
Κῶν καὶ τὰς ἐν τῇ ἐφεξῆς παραλίᾳ κειμένας, Σάμον

12. post Λέρος: ἐνδοξον δὲ καὶ τὸ ἐν αὐτῇ ὄρος ὁ Κερκε-
τεύς, μᾶλλον τῆς Ἀμπέλου· αὕτη δ' ὑπέρκειται τῆς Σαμίῳν
πόλεως.

Χίον Λέσβον Τένεδον· νῦν δὲ τὰς Σποράδας ὧν ἄξιον μνησθῆναι λοιπὸν ἐπιμεν.

Ἡ μὲν οὖν Ἀστυπάλαια ἰκανῶς ἐστὶ πελαγία, πό- 15
 λιν ἔχουσα. ἡ δὲ Τήλος ἐκτέταται παρὰ τὴν Κνιδίαν
 5 μακρὰ ὑψηλὴ στενὴ, τὴν περιμετρον ὅσον ἑκατὸν καὶ
 τετταράκοντα σταδίων, ἔχουσα ὕφορμον. ἡ δὲ Χαλκία
 τῆς Τήλου διέχει σταδίους ὄγδοήκοντα, Καρπάθου δὲ
 τετρακοσίους, Ἀστυπαλαίας δὲ περὶ διπλασίους· ἔχει
 δὲ καὶ κατοικίαν ὁμώνυμον καὶ ἱερὸν Ἀπόλλωνος καὶ
 10 λιμένα.

Νίσυρος δὲ πρὸς ἄρκτον μὲν ἐστὶ Τήλου διέχουσα 16
 αὐτῆς ὅσον ἐξήκοντα σταδίους ὅσους καὶ Κῶ διέχει,
 στρογγύλη δὲ καὶ ὑψηλὴ καὶ πετρώδης τοῦ μυλίου λί-
 θου· τοῖς γοῦν ἀστυγείτοσιν ἐκεῖθεν ἐστὶν ἡ τῶν μύλων
 15 εὐπορία. ἔχει δὲ καὶ πόλιν ὁμώνυμον καὶ λιμένα καὶ
 θερμὰ καὶ Ποσειδῶνος ἱερὸν· περιμετρον δὲ αὐτῆς
 ὄγδοήκοντα στάδιοι. ἐστὶ δὲ καὶ νησία πρὸς αὐτῇ Νισυ- C. 489
 ρίων λεγόμενα. φασὶ δὲ τὴν Νίσυρον ἀπόθραυσμα εἶ-
 ναι τῆς Κῶ, προσθέντες καὶ μῦθον, ὅτι Ποσειδῶν διώ-
 20 κων ἓνα τῶν γιγάντων Πολυβῶτην ἀποθραύσας τῇ τρι-
 αίνῃ τρύφος τῆς Κῶ ἐπ' αὐτὸν βάλοι, καὶ γένοιτο νῆσος
 τὸ βληθὲν ἡ Νίσυρος ὑποκείμενον ἔχουσα ἐν αὐτῇ τὸν
 γίγαντα· τινὲς δὲ αὐτὸν ὑποκείσθαι τῇ Κῶ φασιν.

Ἡ δὲ Κάρπαθος, ἣν Κράπαθον εἶπεν ὁ ποιητής, 17
 25 ὑψηλὴ ἐστὶ, κύκλον ἔχουσα σταδίων διακοσίων. τε-
 τράπολις δ' ὑπῆρξε καὶ ὄνομα εἶχεν ἀξιόλογον, ἀφ'
 οὗ καὶ τῷ πελάγει τοῦνομα ἐγένετο. μίᾳ δὲ τῶν πό-
 λεων ἐκαλεῖτο Νίσυρος ὁμώνυμος τῇ τῶν Νισυρίων
 νήσῳ. κεῖται δὲ τῆς Λιβύης κατὰ Λευκὴν ἀκτὴν, ἡ τῆς
 30 μὲν Ἀλεξανδρείας περὶ χιλίους διέχει σταδίους, τῆς δὲ
 Καρπάθου περὶ τετρακισχιλίους.

Κάσος δὲ ταύτης μὲν ἀπὸ ἑβδομήκοντά ἐστὶ στα- 18

δίων, τοῦ δὲ Σαμωνίου τοῦ ἄκρου τῆς Κρήτης διακοσίων πεντήκοντα· κύκλον δὲ ἔχει σταδίων ὀγδοήκοντα. ἔστι δ' ἐν αὐτῇ καὶ πόλις ὀμάνυμος, καὶ Κασίων νῆσοι καλούμεναι πλείους περὶ αὐτήν.

- 19 Νήσους δὲ Καλύδνας τὰς Σποράδας λέγειν φασὶ 5
τὸν ποιητὴν, ὧν μίαν εἶναι Κάλυμναν· εἰκὸς δ' ὡς ἐκ
τῶν Νισυρίων λέγονται καὶ Κασίων αἱ ἐγγύς καὶ ὑπή-
κοοι, οὕτως καὶ τὰς τῇ Καλύμνῃ περικειμένας ἴσως
τότε λεγομένην Καλύδνην· τινὲς δὲ δύο εἶναι Καλύδνας
φασὶ Λέρον καὶ Κάλυμναν, ἅσπερ καὶ λέγειν τὸν ποι- 10
ητὴν. ὁ δὲ Σκήψιος πληθυντικῶς ὠνομάσθαι τὴν νῆ-
σον Καλύμνας φησὶν, ὡς Ἀθήνας καὶ Θήβας, δεῖν δὲ
ὑπερβατῶς δέξασθαι τὸ τοῦ ποιητοῦ· οὐ γὰρ νήσους
Καλύδνας λέγειν, ἀλλ' „οἱ δ' ἄρα νήσους Νίσυρον τ'
„εἶχον Κράπαθόν τε Κάσον τε καὶ Κῶν, Εὐρυπύλοιο 15
„πόλιν, Καλύδνας τε.“ ἅπαν μὲν οὖν τὸ νησιωτικὸν
μέλι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀστειὸν ἔστι καὶ ἐνάμιλλον τῷ Ἀτ-
τικῷ, τὸ δ' ἐν ταῖσδε ταῖς νήσοις διαφερόντως, μάλι-
στα δὲ τὸ Καλύμνιον.

- 1 Τῇ δ' Εὐρώπῃ συνεχῆς ἔστιν ἡ Ἀσία κατὰ τὸν
Τάναϊν συνάπτουσα αὐτῇ· περὶ ταύτης οὖν ἐφεξῆς
ζητέον διελόντας φυσικοῖς τισιν ὄροις τοῦ σαφοῦς χά-
ριν. ὅπερ οὖν Ἐρατοσθένους ἐφ' ὅλης τῆς οἰκουμένης 25
ἐποίησε, τοῦθ' ἡμῖν ἐπὶ τῆς Ἀσίας ποιητέον.
- 2 Ὁ γὰρ Ταῦρος μέσην πῶς διέζωκε ταύτην τὴν
ἡπειρον ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐπὶ τὴν ἔω τεταμένος, τὸ μὲν
αὐτῆς ἀπολείπων πρὸς βορρᾶν τὸ δὲ μεσημβριῶν. κα-
λοῦσι δὲ αὐτῶν οἱ Ἕλληνες τὸ μὲν ἐντὸς τοῦ Ταύρου 30
τὸ δὲ ἐκτός. εἰρηται δὲ ταῦθ' ἡμῖν καὶ πρότερον, ἀλλ'
εἰρήσθω καὶ νῦν ὑπομνήσεως χάριν.

Πλάτος μὲν οὖν ἔχει τὸ ὄρος πολλαχοῦ καὶ τρισχι- 3
λίων σταδίων, μῆκος δ' ὅσον καὶ τὸ τῆς Ἀσίας, τετ-
τάρων που μυριάδων καὶ πεντακισχιλίων, ἀπὸ τῆς
'Ροδίων περαίας ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς Ἰνδικῆς καὶ Σκυθίας
5 πρὸς τὰς ἀνατολάς.

Διήρηται δ' εἰς μέρη πολλὰ καὶ ὀνόματα περιγρα- 4
φαῖς καὶ μείζοσι καὶ ἐλάττοσιν ἀφωρισμένα. ἐπεὶ δ' ἐν
τῷ τοσοῦτῳ πλάτει τοῦ ὄρους ἀπολαμβάνεται τινα
ἔθνη, τὰ μὲν ἀσημότερα τὰ δὲ καὶ παντελῶς γνώριμα C.491
10 (καθάπερ ἡ Παρθναία καὶ Μηθία καὶ Ἀρμενία καὶ
Καππαδοκῶν τινες καὶ Κίλικες καὶ Πισίδαι), τὰ μὲν
* πλεονάζοντα τοῖς προσβόροισι μέρεσιν ἐνταῦθα τα-
κτέον, τὰ δ' ἐν τοῖς νοτίοις εἰς τὰ νότια, καὶ τὰ ἐν
μέσῳ δὲ τῶν ὄρων κείμενα διὰ τὰς τῶν ἀέρων ὁμοιό-
15 τητας πρὸς βορρᾶν πως θετέον· ψυχροὶ γάρ εἰσιν, οἱ
δὲ νότιοι θερμοί. καὶ τῶν ποταμῶν δὲ αἱ φύσεις ἐν-
θένδε ἰοῦσαι πᾶσαι σχεδόν τι εἰς τάναντία αἱ μὲν εἰς τὰ
βόρεια αἱ δ' εἰς τὰ νότια μέρη (τὰ γε πρῶτα, κἂν ὕστε-
ρόν τινες ἐπιστρέφωσι πρὸς ἀνατολάς ἢ δύσεις), ἔχουσι
20 τι εὐφυνὲς πρὸς τὸ τοῖς ὄρεσιν ὄριοις χρῆσθαι κατὰ τὴν
εἰς δύο μέρη διαίρεσιν τῆς Ἀσίας· καθάπερ καὶ ἡ θά-
λαττα ἢ ἐντὸς στηλῶν, ἐπ' εὐθείας πως οὔσα ἢ πλεί-
στη τοῖς ὄρεσι τούτοις, ἐπιτηδεῖα γεγένηται πρὸς τὸ
25 δύο ποιεῖν ἡπίρους, τὴν τε Εὐρώπην καὶ τὴν Λι-
βύην, ὄριον ἀμφοῖν οὔσα ἀξιόλογον.

Τοῖς δὲ μεταβαίνουσιν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τὴν 5
'Ἀσίαν ἐν τῇ γεωγραφίᾳ τὰ πρὸς βορρᾶν ἔστι πρῶτα
τῆς εἰς δύο διαιρέσεως, ὥστε ἀπὸ τούτων ἀρκτέον.
αὐτῶν δὲ τούτων πρῶτά ἐστι τὰ περὶ τὸν Τάναϊν, ὄν-
30 περ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ὄριον ὑπεθέμεθα.
ἔστι δὲ ταῦτα τρόπον τινὰ χερρονησίζοντα· περιέχεται
γὰρ ἐκ μὲν τῆς ἐσπέρας τῷ ποταμῷ τῷ Ταναΐδι καὶ τῇ

Μαιώτιδι μέχρι τοῦ Βοσπόρου καὶ τῆς τοῦ Εὐξείνου παραλίας τῆς τελευτώσης εἰς τὴν Κολχίδα· ἐκ δὲ τῶν ἄρκτων τῷ Ὠκεανῷ μέχρι τοῦ στόματος τῆς Κασπίας θαλάττης· ἔωθεν δὲ αὐτῇ ταύτῃ τῇ θαλάττῃ μέχρι τῶν μεθορίων τῆς τε Ἀλβανίας καὶ τῆς Ἀρμενίας, καθ' 5 ἃ ὁ Κῦρος καὶ ὁ Ἀράξης ἐκδιδοῦσι ποταμοί, ρέοντες ὁ μὲν διὰ τῆς Ἀρμενίας Κῦρος δὲ διὰ τῆς Ἰβηρίας καὶ τῆς Ἀλβανίας· ἐκ νότου δὲ τῇ ἀπὸ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Κύρου μέχρι τῆς Κολχίδος, ὅσον τρισχιλίων οὔση σταδίων ἀπὸ θαλάττης ἐπὶ θάλατταν, δι' Ἀλβανῶν καὶ 10 Ἰβήρων, ὥστε ἰσθμοῦ λόγον ἔχειν. οἱ δ' ἐπὶ τοσοῦτον συναγαρόντες τὸν ἰσθμὸν ἐφ' ὅσον Κλείταρχος, ἐπίκλυστον φήσας ἕξ ἑκατέρου τοῦ πελάγους, οὐδ' ἂν λόγου ἀξιοῖντο. Ποσειδώνιος δὲ χιλίων καὶ πεντακοσίων εἰρηκε τὸν ἰσθμὸν, ὅσον καὶ τὸν ἀπὸ Πηλουσίου 15 ἰσθμὸν εἰς τὴν Ἐρυθράν. „δοκῶ δέ“ φησί „μὴ πολὺ διαφέρειν μηδὲ τὸν ἀπὸ τῆς Μαιώτιδος εἰς τὸν Ὠκεανόν.“

6 Οὐκ οἶδα δὲ πῶς ἂν τις περὶ τῶν ἀδήλων αὐτῶ πιστεύσειε μηδὲν εἰκὸς ἔχοντι εἰπεῖν περὶ αὐτῶν, ὅταν περὶ τῶν φανερῶν οὕτω παραλόγως λέγη, καὶ 20 ταῦτα φίλος Πομπηίῳ γεγονῶς τῶ στρατεύσαντι ἐπὶ C.492 τοὺς Ἰβήρας καὶ τοὺς Ἀλβανούς μέχρι τῆς ἐφ' ἑκάτερα θαλάττης τῆς τε Κασπίας καὶ τῆς Κολχικῆς. φασὶ γοῦν ἐν Ῥόδῳ γενόμενον τὸν Πομπήιον, ἠνίκα ἐπὶ τὸν ληστρικὸν πόλεμον ἐξῆλθεν (εὐθύς δ' ἔμελλε καὶ 25 ἐπὶ Μιθριδάτην ὀρμήσειν καὶ τὰ μέχρι τῆς Κασπίας ἔθνη), παρατυχεῖν διαλεγομένῳ τῷ Ποσειδωνίῳ, ἀπιόντα δ' ἐρέσθαι εἰ τι προστάττει, τὸν δ' εἰπεῖν „αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων.“ προστίθει δὲ τούτοις ὅτι καὶ τὴν ἱστορίαν συνέγραψε τὴν περὶ 30 αὐτόν. διὰ δὲ ταῦτα ἔχρην φροντίσαι τᾶληθοῦς πλέον τι.

Δεύτερον δ' ἂν εἴη μέρος τὸ ὑπὲρ τῆς Ἰορκανίας 7
 θαλάττης, ἣν [καὶ] Κασπίαν καλοῦμεν, μέχρι τῶν κατ'
 Ἰνδοῦς Σκυθῶν. τρίτον δὲ μέρος τὸ συνεχὲς τῷ λε-
 χθέντι ἰσθμῷ καὶ τὰ ἐξῆς τούτῳ καὶ ταῖς Κασπίαις πύ-
 5 λαις, τῶν ἐντὸς τοῦ Ταύρου καὶ τῆς Εὐρώπης ἐγγυ-
 τάτω ταῦτα δ' ἐστὶ Μηθία καὶ Ἀρμενία καὶ Καππα-
 δοκία καὶ τὰ μεταξὺ. τέταρτον δ' ἡ ἐντὸς Ἄλφους γῆ
 καὶ τὰ ἐν αὐτῷ τῷ Ταύρῳ καὶ ἐκτὸς ὅσα εἰς τὴν χειρρό-
 νησον ἐμπίπτει, ἣν ποιεῖ ὁ διείργων ἰσθμὸς τὴν τε
 10 Ποντικὴν καὶ τὴν Κιλικίαν θάλατταν. τῶν δὲ ἄλλων
 τῶν ἔξω τοῦ Ταύρου τὴν τε Ἰνδικὴν τίθεμεν καὶ τὴν
 Ἀριανὴν μέχρι τῶν ἐθνῶν τῶν καθηκόντων πρὸς τε
 τὴν κατὰ Πέρσας θάλατταν καὶ τὸν Ἀράβιον κόλπον
 καὶ τὸν Νεῖλον καὶ πρὸς τὸ Αἰγύπτιον πέλαγος καὶ τὸ
 15 Ἰσικόν.

Οὕτω δὲ διακειμένων τὸ πρῶτον μέρος οἰκοῦσιν 2
 ἐκ μὲν τῶν πρὸς ἄρκτον μερῶν καὶ τὸν Ὀκεανὸν Σκυ-
 θῶν τινὲς νομάδες καὶ ἀμάξιοι, ἐνδοτέρῳ δὲ τούτων
 Σαρμάται, καὶ οὗτοι Σκύθαι, Ἄορσοι καὶ Σιρακοὶ
 20 μέχρι τῶν Καυκασίων ὄρων ἐπὶ μεσημβρίαν τείνου-
 τες, οἱ μὲν νομάδες οἱ δὲ καὶ σκηνῖται καὶ γεωργοί,
 περὶ δὲ τὴν λίμνην Μαιῶται· πρὸς δὲ τῇ θαλάττῃ τοῦ
 Βοσπόρου τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐστὶ καὶ ἡ Σινδική·
 μετὰ δὲ ταύτην Ἀχαιοὶ καὶ Ζυγοὶ καὶ Ἠνιόχοι Κερκῆται
 25 τε καὶ Μακροπῶγανες. ὑπέρκειται δὲ τούτων καὶ
 τὰ τῶν Φθειροφάγων στενά· μετὰ δὲ τοὺς Ἠνιόχους
 ἡ Κολχίς ὑπὸ τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι κειμένη καὶ τοῖς
 Μοσχικοῖς. ἐπεὶ δ' ὄριον ὑπόκειται τῆς Εὐρώπης καὶ
 τῆς Ἀσίας ὁ Τάναϊς ποταμὸς, ἐντεῦθεν ἀρξάμενοι τὰ
 30 καθ' ἕκαστα ὑπογράψομεν.

4. post καὶ: ἀεὶ

- 2 Φέρεται μὲν οὖν ἀπὸ τῶν ἀρκτικῶν μερῶν, οὐ μὴν ὡς ἂν κατὰ διάμετρον ἀντίρρους τῷ Νείλω, καθάπερ νομίζουσιν οἱ πολλοί, ἀλλὰ ἐωθινώτερος ἐκείνου, C.493 παραπλησίως ἐκείνῳ τὰς ἀρχὰς ἀδήλους ἔχων· ἀλλὰ τοῦ μὲν πολὺ τὸ φανερὸν χώραν διεξιόντος παῖ-5 σαν εὐεπίμικτον καὶ μακροὺς ἀνάπλους ἔχοντος, τοῦ δὲ Ταναΐδος τὰς μὲν ἐκβολὰς ἴσμεν (θύο δ' εἰσὶν εἰς τὰ ἀρκτικώτατα μέρη τῆς Μαιώτιδος ἐξήκοντα σταδίους ἀλλήλων διέχουσαι), τοῦ δ' ὑπὲρ τῶν ἐκβολῶν ὀλίγον τὸ γνώριμόν ἐστι διὰ τὰ ψύχη καὶ τὰς ἀπορίας τῆς χώ-10 ρας, ἃς οἱ μὲν ἀυτόχθονες δύνανται φέρειν σαρκί καὶ γάλακτι τρεφόμενοι νομαδικῶς, οἱ δ' ἄλλοεθνεῖς οὐχ ὑπομένουσιν. ἄλλως τε οἱ νομάδες δυσεπίμικτοι τοῖς ἄλλοις ὄντες καὶ πλήθει καὶ βίᾳ διαφέροντες ἀποκεκλείκασιν εἰ καὶ τι πορεύσιμον τῆς χώρας ἐστὶν ἢ εἰ 15 τινὰς τετύχηκεν ἀνάπλους ἔχων ὁ ποταμὸς. ἀπὸ δὲ τῆς αἰτίας ταύτης οἱ μὲν ὑπέλαβον τὰς πηγὰς ἔχειν αὐτὸν ἐν τοῖς Κανκασίοις ὄρεσι, πολὺν δ' ἐνεχθέντα ἐπὶ τὰς ἄρκτους εἶτ' ἀναστρέψαντα ἐβάλλειν εἰς τὴν Μαιώτιν (τούτοις δὲ ὁμοδοξεῖ καὶ Θεοφάνης ὁ Μιτυ-20 ληναῖος), οἱ δ' ἀπὸ τῶν ἄνω μερῶν τοῦ Ἰστροῦ φέρεσθαι· σημεῖον δὲ φέρουσιν οὐδὲν τῆς πόρρωθεν οὕτω ῥύσεως καὶ ἀπ' ἄλλων κλιμάτων, ὥσπερ οὐ δυνατὸν ὄν καὶ ἐγγύθεν καὶ ἀπὸ τῶν ἄρκτων.
- 3 Ἐπὶ δὲ τῷ ποταμῷ καὶ τῇ λίμνῃ πόλις ὁμώνυμος 25 οἰκεῖται Τάναϊς, κτίσμα τῶν τὸν Βόσπορον ἔχοντων Ἑλλήνων. νεωστὶ μὲν οὖν ἐξεπόρθησεν αὐτὴν Πολέμων ὁ βασιλεὺς ἀπειθοῦσαν, ἣν δ' ἐμπόριον κοινὸν τῶν τε Ἀσιανῶν καὶ τῶν Εὐρωπαϊῶν νομάδων καὶ τῶν ἐκ τοῦ Βοσπόρου τὴν λίμνην πλεόντων, τῶν μὲν 30 ἀνδράποδα ἀγόντων καὶ δέρματα καὶ εἴ τι ἄλλο τῶν νομαδικῶν, τῶν δ' ἐσθῆτα καὶ οἶνον καὶ τὰλλα ὅσα

τῆς ἡμέρου διαίτης οἰκεία ἀντιφορτιζομένων. πρόκει-
 ται δ' ἐν ἑκατὸν σταδίοις τοῦ ἔμπορίου νῆσος Ἀλωπε-
 κία, κατοικία μιγάδων ἀνθρώπων· ἔστι δὲ καὶ ἄλλα
 νησίδια πλησίον ἐν τῇ λίμνῃ. διέχει δὲ τοῦ στόματος
 5 τῆς Μαιώτιδος εὐθύπλοοῦσιν ἐπὶ τὰ βόρεια δισχιλλίους
 καὶ διακοσίους σταδίους ὁ Τανάϊς, οὐ πολὺ δὲ πλείους
 εἰς παραλεγόμενῳ τὴν γῆν.

Ἐν δὲ τῷ παράπλῳ τῷ παρὰ γῆν πρώτον μὲν 4
 ἔστιν ἀπὸ τοῦ Τανάιδος προιοῦσιν ἐν ὀκτακοσίοις στα-
 10 δίοις ὁ μέγας καλούμενος Ῥομβίτης, ἐν ᾧ τὰ πλείστα
 ἀλιεύματα τῶν εἰς ταριχείας ἰχθύων· ἔπειτα ἐν ἄλλοις
 ὀκτακοσίοις ὁ ἐλάττων Ῥομβίτης [καὶ] ἄκρα ἔχουσα καὶ
 αὐτὴ ἀλιείας ἐλάττους· ἔχουσι δὲ οἱ μὲν πρό-
 τερον νησία ὀρηγήτρια, οἱ δ' ἐν τῷ μικρῷ Ῥομβίτῃ
 15 αὐτοὶ εἰσιν οἱ Μαιῶται ἐργαζόμενοι· οἰκοῦσι γὰρ ἐν
 τῷ παράπλῳ τούτῳ παντὶ οἱ Μαιῶται, γεωργοὶ μὲν C.494
 οὐχ ἦττον δὲ τῶν νομάδων πολεμισταί. διήρηνται δὲ
 εἰς ἔθνη πλείω τὰ μὲν πλησίον τοῦ Τανάιδος ἀγριώ-
 τερα, τὰ δὲ συνάπτοντα τῷ Βοσπόρῳ χειροῆθη μᾶλλον.
 20 ἀπὸ δὲ τοῦ μικροῦ Ῥομβίτου στάδιοι εἰσιν ἑξακόσιοι
 ἐπὶ Τυράμβην καὶ τὸν Ἀντικείτην ποταμόν· εἶδ' ἑκα-
 τὸν καὶ εἰκοσιν ἐπὶ τὴν κόμην τὴν Κιμμερικὴν, ἣτις
 ἔστιν ἀφετήριον τοῖς τὴν λίμνην πλέουσιν· ἐν δὲ τῷ
 παράπλῳ τούτῳ καὶ σκοπαὶ τινες λέγονται Κλαζο-
 25 μενίων.

Τὸ δὲ Κιμμερικὸν πόλις ἦν πρότερον ἐπὶ χειρο- 5
 νήσου ἰδρυμένη, τὸν ἰσθμὸν τὰ φερῶν καὶ χάματι κλείου-
 σα· ἐκέκτηντο δ' οἱ Κιμμέριοι μεγάλην ποτὴ ἐν τῷ
 Βοσπόρῳ δύναμιν, διόπερ καὶ Κιμμερικὸς Βόσπορος
 30 ὠνομάσθη. οὗτοι δ' εἰσιν οἱ τοὺς τὴν μεσόγαιαν οἰ-
 κοῦντας ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρεσι τοῦ Πόντου μέχρι Ἰω-
 νίας ἐπιδραμόντες· τούτους μὲν οὖν ἐξήλασαν ἐκ τῶν

τόπων Σκύθαι, τοὺς δὲ Σκύθας Ἕλληνας οἱ Παντικαίαιον καὶ τὰς ἄλλας οἰκίσαντες πόλεις τὰς ἐν Βοσπόρῳ.

- 6 Εἶτ' ἐπὶ τὴν Ἀχίλλειον κώμην εἰκοσιν, ἐν ἣ τὸ Ἀχιλλέως ἱερὸν· ἐνταῦθα δ' ἐστὶν ὁ στενωπὸς πορθ-⁵ μὸς τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος ὅσον εἴκοσι σταδίων ἢ πλείονων, ἔχων ἐν τῇ περὶ αὐτῆς κώμῃ τὸ Μυρμήκιον (πλησίον δ' ἐστὶ τοῦ Ἡρακλείου) καὶ τὸ Παρθένιον.
- 7 Ἐντεῦθεν δ' ἐπὶ τὸ Σατύρου μνήμα ἐνενήκοντα¹⁰ στάδιοι· τοῦτο δ' ἐστὶν ἐπ' ἄκρας τινὸς χωστὸν ἀνδρὸς τῶν ἐπιφανῶς δυναστευσάντων τοῦ Βοσπόρου.
- 8 Πλησίον δὲ κώμῃ Πατραεύς, ἀφ' ἧς ἐπὶ κώμῃ Κοροκονδάμην ἑκατὸν τριάκοντα· αὕτη δ' ἐστὶ τοῦ Κιμμερικῶν καλουμένου Βοσπόρου πέρασ. καλεῖται¹⁵ δὲ οὕτως ὁ στενωπὸς ἐπὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος ἀπὸ τῶν κατὰ τὸ Ἀχίλλειον καὶ τὸ Μυρμήκιον στενωπῶν διατείνων μέχρι πρὸς τὴν Κοροκονδάμην καὶ τὸ ἀντικείμενον αὐτῇ κωμίον τῆς Παντικαπαίων γῆς ὄνομα Ἄκραν ἑβδομήκοντα σταδίων διειργόμενον²⁰ πορθμῶ· μέχρι γὰρ δεῦρο καὶ ὁ κρύσταλλος διατείνει, πηττομένης τῆς Μαιώτιδος κατὰ τοὺς κρυμοὺς ὥστε πεξεύεσθαι. ἅπασ δ' ἐστὶν εὐλίμενος ὁ στενωπὸς οὗτος.
- 9 Ὑπέρεκειται δὲ τῆς Κοροκονδάμης εὐμεγέθης λί-²⁵ μνη, ἣν καλοῦσιν ἀπ' αὐτῆς Κοροκονδαμίτιν· ἐκδίδωσι δ' ἀπὸ δέκα σταδίων τῆς κώμης εἰς τὴν θάλατταν· ἐμβάλλει δὲ εἰς τὴν λίμνην ἀπορροῶξ τις τοῦ Ἀντικεῖτου ποταμοῦ, καὶ ποιεῖ νῆσον περικλυστὸν τινα ταύτη τε τῇ λίμνῃ καὶ τῇ Μαιώτιδι καὶ τῷ ποταμῶ. ³⁰ τινὲς δὲ καὶ τοῦτον τὸν ποταμὸν Ἰβανιν προσαγοροῦσι, καθάπερ καὶ τὸν πρὸς τῷ Βορυσθάνει.

Εἰσπλεύσαντι δ' εἰς τὴν Κοροκονδαμίτιν ἢ τε Φα- 10
 ναγόρειά ἐστι πόλις ἀξιόλογος καὶ Κῆποι καὶ Ἐρμῶ- C.495
 νασσα καὶ τὸ Ἀπάτουρον τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἱερὸν ὧν
 ἢ Φαναγόρεια καὶ οἱ Κῆποι κατὰ τὴν λεχθεῖσαν νῆσον
 5 ἴδρυνται εἰσπλέοντι ἐν ἀριστερᾷ, αἱ δὲ λοιπαὶ πόλεις
 ἐν δεξιᾷ πέραν Ἰπάνιος ἐν τῇ Σινδικῇ. ἐστὶ δὲ καὶ
 Γοργιλία ἐν τῇ Σινδικῇ, τὸ βασιλείου τῶν Σινδῶν
 πλησίον θαλάττης, καὶ Ἀβοράκη. τοῖς δὲ τοῦ Βοσπό-
 ρου δυνάσταις ὑπήκοοι ὄντες ἅπαντες Βοσπορανοὶ
 10 καλοῦνται· καὶ ἐστὶ τῶν μὲν Εὐρωπαϊῶν Βοσπορα-
 νῶν μητρόπολις τὸ Παντικάπαιον, τῶν δ' Ἀσιανῶν
 τὸ Φαναγόρειον (καλεῖται γὰρ καὶ οὕτως ἡ πόλις), καὶ
 δοκεῖ τῶν μὲν ἐκ τῆς Μαιώτιδος καὶ τῆς ὑπερκειμένης
 βαρβάρου κατακομιζομένων ἐμπόριον εἶναι τὰ Φανα-
 15 γόρεια, τῶν δ' ἐκ τῆς θαλάττης ἀναφερομένων ἐκεῖσε
 τὸ Παντικάπαιον. ἐστὶ δὲ καὶ ἐν τῇ Φαναγορείᾳ τῆς
 Ἀφροδίτης ἱερὸν ἐπίσημον τῆς Ἀπατούρου· ἐτυμολο-
 γοῦσι δὲ τὸ ἐπίθετον τῆς θεοῦ μῦθόν τινα προσθη-
 σάμενοι, ὡς ἐπιθέμενων ἐνταῦθα τῇ θεῷ τῶν γιγάν-
 20 των ἐπικαλεσαμένη τὸν Ἡρακλέα κρύψειεν ἐν κενθ-
 μῶνί τινι, εἶτα τῶν γιγάντων ἕκαστον δεχομένη καθ'
 ἓνα τῷ Ἡρακλεῖ παραδιδοίη δολοφονεῖν ἐξ ἀπάτης.

Τῶν Μαιωτῶν δ' εἰσὶν αὐτοῖ τε οἱ Σινδοὶ καὶ 11
 Δανδάριοι καὶ Τορέται καὶ Ἄγροι καὶ Ἀρρηχοί, ἔτι δὲ
 25 Τάρπητες Ὀβιδιακηνοὶ Σιττακηνοὶ Δόσκοι, ἄλλοι
 πλείους· τούτων δ' εἰσὶ καὶ οἱ Ἀσπουργιανοὶ μεταξὺ
 Φαναγορείας οἰκοῦντες καὶ Γοργιλίας ἐν πεντακοσίοις
 σταδίοις, οἷς ἐπιθέμενος Πολέμων ὁ βασιλεὺς ἐπὶ προσ-
 ποιήσει φιλλίας οὐ λαθῶν ἀντεστρατηγήθη καὶ ζωγρία
 30 ληφθεὶς ἀπέθανε. τῶν τε συμπάντων Μαιωτῶν τῶν
 Ἀσιανῶν οἱ μὲν ὑπήκουον τῶν τὸ ἐμπόριον ἐχόντων
 τὸ ἐν τῷ Τανάιδι οἱ δὲ τῶν Βοσπορανῶν· τοτὲ δ' ἀφί-

σταντο ἄλλοτ' ἄλλοι, πολλάκις δ' οἱ τῶν Βοσπορανῶν ἡγεμόνες καὶ τὰ μέχρι τοῦ Ταναΐδος κατεῖχον καὶ μάλιστα οἱ ὕστατοι, Φαρνάκης καὶ Ἄσανδρος καὶ Πολέμων. Φαρνάκης δὲ ποτε καὶ τὸν Ἰπτανιν τοῖς Δανδαρίοις ἐπαγαγεῖν λέγεται διὰ τινος παλαιᾶς διώρυγος 5 ἀνακαθάρσας αὐτὴν [καὶ] κατακλύσαι τὴν χώραν.

- 12 Μετὰ δὲ τὴν Σινδικὴν καὶ τὴν Γοργυπιαν ἐπὶ τῇ θαλάττῃ ἢ τῶν Ἀχαιῶν καὶ Ζυγῶν καὶ Ἠνιόχων παραλία τὸ πλεόν ἀλίμενος καὶ ὄρεινῇ, τοῦ Καυκάσου μέρος οὔσα. ζῶσι δὲ ἀπὸ τῶν κατὰ θάλατταν λησθη- 10 ρίων, ἀκάτια ἔχοντες λεπτὰ στενὰ καὶ κοῦφα, ὅσον ἀνθρώπους πέντε καὶ εἴκοσι δεχόμενα, σπάνιον δὲ τριάκοντα δέξασθαι τοὺς πάντας θυνάμενα· καλοῦσι δ' αὐτὰ οἱ Ἕλληνες καμάρας. φασὶ δ' ἀπὸ τῆς Ἰάσονος στρατιᾶς τοὺς μὲν Φθιώτας Ἀχαιοὺς τὴν ἐνθάδε 15 C.496 Ἀχαΐαν οἰκίσαι, Λάκωνας δὲ τὴν Ἠνιοχίαν, ἃν ἤρχον Κρέκας καὶ Ἀμφίστρατος οἱ τῶν Διοσκούρων ἡνιόχοι, καὶ τοὺς Ἠνιόχους ἀπὸ τούτων εἰκὸς ὠνομάσθαι. τῶν δ' οὖν καμαρῶν στόλους κατασκευαζόμενοι καὶ ἐπιπλέοντες τοτὲ μὲν ταῖς ὀλκάσι τοτὲ δὲ 20 χώρα τινὲ ἢ καὶ πόλει θαλαττοκρατοῦσι. προσλαμβάνουσι δ' ἔσθ' ὅτε καὶ οἱ τὸν Βόσπορον ἔχοντες ὑφόρους χορηγοῦντες καὶ ἀγορὰν καὶ διάθεσιν τῶν ἀρπαζομένων· ἐκτανιόντες δὲ εἰς τὰ οἰκεία χωρία, ναυλοχεῖν οὐκ ἔχοντες, ἀναθέμενοι τοῖς ἄμοις τὰς καμάρας 25 ἀναφέρουσιν ἐπὶ τοὺς ὄρυμους ἐν οἷσπερ καὶ οἰκοῦσι, λυπρὰν ἀρουῦντες γῆν· καταφέρουσι δὲ πάλιν ὅταν ἢ καιρὸς τοῦ πλεῖν. τὸ δ' αὐτὸ ποιοῦσι καὶ ἐν τῇ ἄλλοτρία γνώριμα ἔχοντες ὑλώδη χωρία, ἐν οἷς ἀποκρύφαντες τὰς καμάρας αὐτοὶ πλανῶνται περὶ νύκτωρ 30 καὶ μεθ' ἡμέραν ἀνδραποδισμοῦ χάριν. ἃ δ' ἂν λάβωσιν ἐπίλυτρα ποιοῦσι φραδίως μετὰ τοὺς ἀνάπλους

μηνύοντες τοῖς ἀπολέσασιν. ἐν μὲν οὖν τοῖς δυναστευομένοις τόποις ἐστὶ τις βοήθεια ἐκ τῶν ἡγεμόνων τοῖς ἀδικουμένοις· ἀντεπιτίθενται γὰρ πολλάκις καὶ κατάγουσιν αὐτάνδρους τὰς καμάρας· ἢ δ' ὑπὸ Ῥωμαίοις ἀβοηθητοτέρα ἐστὶ διὰ τὴν ὀλιγοῦριαν τῶν πεμπομένων.

Τοιοῦτος μὲν ὁ τούτων βίος· δυναστεύονται δὲ 13 καὶ οὗτοι ὑπὸ τῶν καλουμένων Σηηπτούχων· καὶ αὐτοὶ δὲ οὗτοι ὑπὸ τυράννοις ἢ βασιλεῦσιν εἰσιν. οἱ 10 γοῦν Ἠνίοχοι τέτταρας εἶχον βασιλέας, ἠνίκα Μιθριδάτης ὁ Εὐπάτωρ φεύγων ἐκ τῆς προγονικῆς εἰς Βόσπορον διῆει τὴν χώραν αὐτῶν· καὶ αὕτη μὲν ἦν πορεῦσιμος αὐτῶ, τῆς δὲ τῶν Ζυγῶν ἀπογνοῦς διὰ τὴν δυσχερείας καὶ ἀγριότητας τῆ παραλία χαλεπῶς ἦει, τὰ 15 πολλὰ ἐμβαίνων ἐπὶ τὴν θάλατταν, ἕως ἐπὶ τὴν τῶν Ἀχαιοῶν ἦκε· καὶ προσλαβόντων τούτων ἐξετέλεσε τὴν ὁδὸν τὴν ἐκ Φάσιδος οὐ πολὺ τῶν τετρακισχιλίων λείπουσιν σταδίων.

Εὐθὺς δ' οὖν ἀπὸ τῆς Κοροκονδάμης πρὸς ἕω 14 20 μὲν ὁ πλοῦς ἐστίν. ἐν δὲ σταδίοις ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ὁ Σινδικός ἐστὶ λιμὴν καὶ πόλις, εἶτα ἐν τετρακοσίοις τὰ καλούμενα Βατὰ κόμη καὶ λιμὴν, καθ' ὃ μάλιστα ἀντικεῖσθαι δοκεῖ πρὸς νότον ἢ Σινώπη ταύτη τῆ παραλία, καθάπερ ἡ Κάραμβις εἰρηται τοῦ Κριοῦ με- 25 τῶν· ἀπὸ δὲ τῶν Βατῶν ὁ μὲν Ἀρτεμίδωρος τὴν Κερκετῶν λέγει παραλίαν ὑφόρους ἔχουσιν καὶ κόμας ὅσον ἐπὶ σταδίους ὀκτακοσίου καὶ πεντήκοντα, εἶτα τὴν τῶν Ἀχαιοῶν σταδίων πεντακοσίων, εἶτα τὴν τῶν Ἠνιόχων χιλίων, εἶτα τὸν Πιτυοῦντα τὸν μέγαν 30 τριακοσίων ἐξήκοντα μέχρι Διοσκουριάδος· οἱ δὲ τὰ C.497 Μιθριδατικά συγγράψαντες, οἷς μᾶλλον προσεκτέον, Ἀχαιοὺς λέγουσι πρώτους, εἶτα Ζυγούς, εἶτα Ἠνιό-

χους, εἶτα Κερκέτας καὶ Μόσχους καὶ Κόλχους καὶ τοὺς ὑπὲρ τούτων Φθειροφάγους καὶ Σοάγας καὶ ἄλλα μικρὰ ἔθνη τὰ περὶ τὸν Καύκασον. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ἡ παραλία, καθάπερ εἶπον, ἐπὶ τὴν ἑστέλει καὶ βλέπει πρὸς νότον, ἀπὸ δὲ τῶν Βατῶν ἐπιστροφὴν 5 λαμβάνει κατὰ μικρόν, εἰτ' ἀντιπρόσωπος γίνεται τῇ. δύσει καὶ τελευτᾷ πρὸς τὸν Πιτυοῦντα καὶ τὴν Διοσκουριάδα· ταῦτα γὰρ τὰ χωρία τῆς Κολχίδος συνάπτει τῇ λεχθείσῃ παραλίᾳ. μετὰ δὲ τὴν Διοσκουριάδα ἡ λοιπὴ τῆς Κολχίδος ἐστὶ παραλία καὶ ἡ συνεχὴς Τρα- 10 πεξοῦς καμπὴν ἀξιόλογον ποιήσασα, εἶτα εἰς εὐθείαν ταθεῖσά πως πλευρὰν τὴν τὰ δεξιὰ τοῦ Πόντου ποιοῦσαν τὰ βλέποντα πρὸς ἄρκτον. ἅπαντα δ' ἡ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν ἄλλων παραλία μέχρι Διοσκουριάδος καὶ τῶν ἐπ' εὐθείας πρὸς νότον ἐν τῇ μεσογαίᾳ τόπων 15 ὑποπέπτωκε τῷ Κανκάσῳ.

- 15 Ἔστι δ' ὄρος τοῦτο ὑπερκείμενον τοῦ πελάγους ἐκατέρου τοῦ τε Ποντικοῦ καὶ τοῦ Κασπίου, διατειχίζον τὸν ἰσθμὸν τὸν διείργοντα αὐτά. ἀφορίζει δὲ πρὸς νότον μὲν τὴν τε Ἀλβανίαν καὶ τὴν Ἰβηρίαν, πρὸς 20 ἄρκτον δὲ τὰ τῶν Σαρματῶν πεδία· εὐδενδρον δ' ἐστὶν ὕλη παντοδαπῇ τῇ τε ἄλλῃ καὶ τῇ ναυπηγησίμῳ. φησὶ δ' Ἐρατοσθένης ὑπὸ τῶν ἐπιχωρίων καλεῖσθαι Κάσπιον τὸν Καύκασον, ἰσως ἀπὸ τῶν Κασπίων παρονομασθέντα. ἀγκῶνες δέ τινες αὐτοῦ προπίπτου- 25 σιν ἐπὶ τὴν μεσημβρίαν, οἱ τὴν τε Ἰβηρίαν περιλαμβάνουσι μέσην καὶ τοῖς Ἀρμενίων ὄρεσι συνάπτουσι καὶ τοῖς Μοσχικοῖς καλουμένοις, ἔτι δὲ τῷ Σκυδίσῃ καὶ τῷ Παρυάδρῃ· ταῦτα δ' ἐστὶ μέρη τοῦ Ταύρου πάντα τοῦ ποιοῦντος τὸ νότιον τῆς Ἀρμενίας πλευ- 30 ρόν, ἀπερρωγότα πως ἐκείθεν πρὸς ἄρκτον καὶ προσπίπτοντα μέχρι τοῦ Κανκάσου καὶ τῆς τοῦ Εὐξείνου

παραλίας τῆς ἐπὶ Θεμισκυραν διατεινούσης ἀπὸ τῆς Κολχίδος.

Ἡ δ' οὖν Διοσκουριάς ἐν κόλπῳ τοιοῦτῳ κειμένη 16
καὶ τὸ ἐωθινώτατον σημεῖον ἐπέχουσα τοῦ σύμπαντος
5 πελάγους, μυχὸς τε τοῦ Εὐξείνου λέγεται καὶ ἔσχατος
πλοῦς· τό τε παροιμιακῶς λεχθὲν οὕτω δεῖ δεξασθαι
„εἰς Φᾶσιν ἔνθα ναυσὶν ἔσχατος δρόμος,“ οὐχ ὡς τὸν
ποταμὸν λέγοντος τοῦ ποιήσαντος τὸ λαμβεῖον, οὐδὲ
δὴ ὡς τὴν ὁμώνυμον αὐτῷ πόλιν κειμένην ἐπὶ τῷ πο-
10 ταμῷ, ἀλλ' ὡς τὴν Κολχίδα ἀπὸ μέρους, ἐπεὶ ἀπὸ γε
τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς πόλεως οὐκ ἐλάττων ἑξακοσίων
σταδίων λείπεται πλοῦς ἐπ' εὐθείας εἰς τὸν μυχόν. ἡ
δ' αὐτὴ Διοσκουριάς ἐστὶ καὶ ἀρχὴ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦC.498
μεταξὺ τῆς Κασπίας καὶ τοῦ Πόντου καὶ ἐμπόριον τῶν
15 ὑπερκειμένων καὶ σύνεγγυς ἔθνῶν κοινόν· συνέρ-
χεσθαι γοῦν εἰς αὐτὴν ἑβδομήκοντα, οἱ δὲ καὶ τρια-
κόσια ἔθνη φασίν, οἷς οὐδὲν τῶν ὄντων μέλει, πάντα
δὲ ἑτερόγλωττα διὰ τὸ σποράδην καὶ ἀμίκτως οἰκεῖν
ὑπὸ αὐθαδείας καὶ ἀγριότητος· Σαρμάται δ' εἰσὶν οἱ
20 πλείους, πάντες δὲ Κανκάσιοι. ταῦτα μὲν δὴ τὰ περὶ
τὴν Διοσκουριάδα.

Καὶ ἡ λοιπὴ δὲ Κολχίς ἐπὶ τῇ θαλάττῃ ἡ πλείων 17
ἐστὶ· διαρρεῖ δ' αὐτὴν ὁ Φᾶσις, μέγας ποταμὸς ἐξ Ἀρ-
μενίας τὰς ἀρχὰς ἔχων, δεχόμενος τὸν τε Γλαῦκον καὶ
25 τὸν Ἴκπον ἐκ τῶν πλησίον ὄρων ἐκπίπτοντας· ἀνα-
πλεῖται δὲ μέχρι Σαραπανῶν ἐρύματος δυναμένου δέ-
ξασθαι καὶ πόλεως συνοικισμὸν, ὅθεν πεξεύουσιν ἐπὶ
τὸν Κῦρον ἡμέραις τέτταρσι δι' ἀμαξιτοῦ. ἐπίκειται
δὲ τῷ Φάσιδι ὁμώνυμος πόλις, ἐμπόριον τῶν Κόλχων,
30 τῇ μὲν προβεβλημένη τὸν ποταμὸν τῇ δὲ λίμνην τῇ δὲ
τὴν θάλατταν. ἐντεῦθεν δὲ πλοῦς ἐπ' Ἀμισοῦ καὶ
Σινάπης* τριῶν ἡμερῶν ἢ δύο διὰ τὸ τοὺς αἰγιαλοὺς

μαλακούς εἶναι καὶ τὰς τῶν ποταμῶν ἐκβολάς. ἀγαθὴ δ' ἐστὶν ἡ χώρα καὶ καρποῖς πλήν τοῦ μέλιτος (πικρῶζει γὰρ τὸ πλεόν) καὶ τοῖς πρὸς ναυπηγίαν πᾶσιν· ὕλην τε γὰρ καὶ φύει καὶ ποταμοῖς κατακομίζει, λίνον τε ποιεῖ πολὺ καὶ κάνναβιν καὶ κηρὸν καὶ πίτταν. ἡ δὲ λινοῦ- 5 γία καὶ τεθρύληται· καὶ γὰρ εἰς τοὺς ἔξω τόπους ἔξεκόμεζον, καὶ τινες βουλόμενοι συγγένειάν τινα τοῖς Κόλχοις πρὸς τοὺς Αἰγυπτίους ἐμφανίζειν ἀπὸ τούτων πιστοῦνται. ὑπέρεκται δὲ τῶν λεχθέντων ποταμῶν ἐν τῇ Μοσχικῇ τὸ τῆς Λευκοθέας ἱερὸν Φοῖξου ἴδρυμα, 10 καὶ μαντεῖον ἐκείνου, ὅπου κριὸς οὐ θύεται, πλούσιόν ποτε ὑπάρξαν, συληθὲν δὲ ὑπὸ Φαρνάκου καθ' ἡμᾶς καὶ μικρὸν ὕστερον ὑπὸ Μιθριδάτου τοῦ Περγαμηνοῦ. κακωθείσης γὰρ χώρας „νοσεῖ τὰ τῶν θεῶν οὐδὲ τι „μᾶσθαι θέλει,“ φησὶν Εὐριπίδης.

18

Τὸ μὲν γὰρ παλαιὸν ὄσπην ἐπιφάνειαν ἔσχεν ἡ χώρα αὕτη δηλοῦσιν οἱ μῦθοι, τὴν Ἰάσονος στρατείαν ἀνιττόμενοι προελθόντος μέχρι καὶ Μηδίας, ἐτι δὲ πρότερον τὴν Φοῖξου. μετὰ δὲ ταῦτα διαδεξάμενοι βασιλεῖς εἰς σκηπτουχίας διηρημένην ἔχοντες τὴν χώραν 20 μέσως ἔπραττον· ἀξήθεντος δὲ ἐπὶ πολὺ Μιθριδάτου τοῦ Εὐπάτορος, εἰς ἐκείνον ἡ χώρα περιέστη· ἐπέμπετο δ' αἰεὶ τις τῶν φίλων ὑπαρχος καὶ διοικητὴς τῆς χώρας. ταύτων δὲ ἦν καὶ Μοαφέρνης, ὁ τῆς μητρὸς ἡμῶν θεῖος πρὸς πατρός· ἦν δ' ἐνθεν ἡ πλείστη τῶ 25 βασιλεῖ πρὸς τὰς ναυτικὰς δυνάμεις ὑπουργία. καταλυθέντος δὲ Μιθριδάτου συγκατελύθη καὶ ἡ ὑπ' αὐτῶ πᾶσα καὶ διενεμήθη πολλοῖς· ὕστατα δὲ Πολέμων ἔσχε τὴν Κολχίδα, κάκεινον τελευτήσαντος ἡ γυνὴ Πυθοδωρὶς κρατεῖ, βασιλεύουσα καὶ Κόλχων καὶ Τραπε- 30 ζοῦντος. καὶ Φαρνακίας καὶ τῶν ὑπερκειμένων βαρβάρων, περὶ ὧν ἐροῦμεν ἐν τοῖς ὕστερον. ἡ δ' οὖν Μο-

15

σχική, ἐν ἣ τὸ ἱερόν, τριμερῆς ἐστὶ· τὸ μὲν γὰρ ἔχουσιν αὐτῆς Κόλχοι τὸ δὲ Ἰβήρες τὸ δὲ Ἀρμένιοι. ἐστὶ δὲ καὶ πολίχμιον ἐν τῇ Ἰβηρία Φοῖξον πόλις ἣ νῦν Ἰδηεσσα, εὐερκὲς χωρίον ἐν μεθορίοις τῆς Κολχίδος.

5 Τῶν δὲ συνερχομένων ἔθνων εἰς τὴν Διοσκουριάδα καὶ οἱ Φθειροφάγοι εἰσὶν, ἀπὸ τοῦ αὐχμοῦ καὶ τοῦ πίνου λαβόντες τοῦνομα. πλησίον δὲ καὶ οἱ Σοάνες, οὐδὲν βελτίους τούτων τῶ πίνῳ δυνάμει δὲ βελτίους, σχεδὸν δέ τι καὶ κράτιστοι κατὰ ἀλήνην καὶ δύναμιν·
 10 δυναστεύουσι γοῦν τῶν κύκλῳ τὰ ἄκρα τοῦ Καυκάσου κατέχοντες τὰ ὑπὲρ τῆς Διοσκουριάδος· βασιλέα δ' ἔχουσι καὶ συνέδριον ἀνδρῶν τριακοσίων, συνάγουσι δ' ὡς φασι στρατιὰν καὶ εἴκοσι μυριάδων· ἅπαν γὰρ ἐστὶ τὸ πλῆθος μάχιμον, οὐ συντεταγμένον [δέ]. παρὰ
 15 τούτοις δὲ λέγεται καὶ χρυσὸν καταφέρειν τοὺς χειμάρρους, ὑποδέχεσθαι δ' αὐτὸν τοὺς βαρβάρους φάτναις κατατετρημέναις καὶ μαλλωταῖς δοραῖς· ἀφ' οὗ δὴ μεμυθεῦσθαι καὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρος· * εἰ μὴ καὶ Ἰβήρας ὁμωνύμως τοῖς ἑσπερίοις καλοῦσιν ἀπὸ
 20 τῶν ἑκατέρωθι χρυσείων. χρῶνται δ' οἱ Σοάνες φαρμάκοις πρὸς τὰς ἀκίδας* θαυμαστικῶς καὶ τοὺς ἀφάρμακτοις τετρωμένους βέλεσι λυπεῖ κατὰ τὴν ὁσμήν. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἔθνη τὰ πλησίον τὰ περὶ τὸν Καύκασον λυπρὰ καὶ μικρόχωρα, τὸ δὲ τῶν Ἀλβανῶν ἔθνος καὶ
 25 τὸ τῶν Ἰβήρων, ἃ δὴ πληροὶ μάλιστα τὸν λεχθέντα ἰσθμόν, Καυκάσια [μὲν] καὶ αὐτὰ λέγοιτ' ἄν, εὐδαίμονα δὲ χώραν ἔχει καὶ σφόδρα καλῶς οἰκείσθαι δυναμένην.

Καὶ δὴ κ' ἡ γε Ἰβηρία κατοικεῖται καλῶς τὸ πλεόν 3
 30 πόλεσί τε καὶ ἐποικίαις, ὥστε καὶ κεραιμωτὰς εἶναι στέ-

4. post Κολχίδος περὶ τὴν Διοσκουριάδα ζεῖ ὁ Χάρης ποταμός.

γας και ἀρχιτεκτονικήν τὴν τῶν οἰκίσεων κατασκευὴν
καὶ ἀγορὰς καὶ τὰλλα κοινά.

2 Τῆς δὲ χώρας τὰ μὲν κύκλῳ τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι
C.500 περιέχεται· προπεπτώκασι γάρ, ὡς εἶπον, ἀγκῶνες ἐπὶ
τὴν μεσημβρίαν εὐκαρποὶ, περιλαμβάνοντες τὴν σύμ- 5
πασαν Ἰβηρίαν καὶ συνάπτοντες πρὸς τε τὴν Ἀρμε-
νίαν καὶ τὴν Κολχίδα· ἐν μέσῳ δ' ἐστὶ πεδίων ποταμοῖς
διάρρουτον, μεγίστῳ δὲ τῷ Κύρῳ, ὃς τὴν ἀρχὴν ἔχων
ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας, εἰσβαλὼν εὐθύς εἰς τὸ πεδίου τὸ
λεχθέν, παραλαβὼν καὶ τὸν Ἄραγον ἐκ τοῦ Καυκάσου 10
ῥέοντα καὶ ἄλλα ὕδατα διὰ στενῆς ποταμίας εἰς τὴν
Ἀλβανίαν ἐκπίπτει· μεταξὺ δὲ ταύτης τε καὶ τῆς Ἀρ-
μενίας ἐνεχθεὶς πολὺς διὰ πεδίων εὐβοτουμένων σφό-
δρα, δεξιόμενος καὶ [ἄλλους] πλείους ποταμούς, ὧν
ἐστὶν ὁ τε Ἀλαζόνιος καὶ ὁ Σανδοβάνης καὶ ὁ Ροιτάκης 15
καὶ Χάνης πλωτοὶ πάντες εἰς τὴν Κασπίαν ἐμβάλλει
θάλατταν. ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Κόρος.

3 Τὸ μὲν οὖν πεδίου τῶν Ἰβήρων οἱ γεωργικώτεροι
καὶ πρὸς εἰρήνην νευενκότες οἰκοῦσιν ἀρμενιστὶ τε καὶ
μηδιστὶ ἐσκευασμένοι, τὴν δ' ὄρεινὴν οἱ πλείους καὶ 20
μάχιμοι κατέχουσι Σκυθῶν δίκην ζῶντες καὶ Σαρμα-
τῶν, ὧν περὶ καὶ ὄμοροι καὶ συγγενεῖς εἰσιν· ἄπτονται
δ' ὁμως καὶ γεωργίας, πολλὰς τε μυριάδας συνάγου-
σιν καὶ ἐξ ἑαυτῶν καὶ ἐξ ἐκείνων, ἐπειδὴν τι συμπέση
θορουβῶδες. 25

4 Τέτταρες δ' εἰσὶν εἰς τὴν χώραν εἰσβολαί· μία μὲν
διὰ Σαραπάνων φρουρίου Κολχικοῦ καὶ τῶν κατ' αὐτὸ
στενῶν, δι' ὧν ὁ Φᾶσις γεφύραις ἑκατὸν καὶ εἰκοσι
περατὸς γινόμενος διὰ τὴν σκολιότητα καταρρεῖ τρα-
χὺς καὶ βίαιος εἰς τὴν Κολχίδα, πολλοῖς χειμάρροις 30
κατὰ τὰς ἐπομβρίας ἐκχαδρουμένων τῶν τόπων.
γεννᾶται δ' ἐκ τῶν ὑπερκειμένων ὄρων πολλὰς συμ-

πληρούμενος πηγαῖς, ἐν δὲ τοῖς πεδίοις καὶ ἄλλους
 προσλαμβάνει ποταμούς, ὧν ἐστὶν ὁ τε Γλαῦκος καὶ
 ὁ Ἴππος· πληρωθεὶς δὲ καὶ γενόμενος πλωτὸς ἐξίησιν
 εἰς τὸν Πόντον καὶ ἔχει πόλιν ὁμώνυμον ἐφ' αὐτῷ καὶ
 5 λίμνην πλησίον. ἡ μὲν οὖν ἐκ τῆς Κολχίδας εἰς τὴν
 Ἰβηρίαν ἐμβολὴ τοιαύτη, πέτραις καὶ ἐρύμασι καὶ πο-
 ταμοῖς χαραδρῶδεσι διακεκλεισμένη.

Ἐκ δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον νομάδων ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας 5
 ἀνάβασις χαλεπή, καὶ μετὰ ταύτην ποταμία στενὴ ἐπὶ
 10 τοῦ Ἀράγου ποταμοῦ τεττάρων ἡμερῶν ὁδὸν ἔχουσα
 ἐφ' ἓνα, φρουρεῖ δὲ τὸ πέρασ τῆς ὁδοῦ τεῖχος δύσμα-
 χον· ἀπὸ δὲ τῆς Ἀλβανίας διὰ πέτρας πρῶτον λατο-
 μητὴ εἰσοδος, εἶτα διὰ τέλματος ὃ ποιεῖ ὁ ποταμὸς
 [Ἀλαζόνιος] ἐκ τοῦ Κανκάσου καταπίπτων. ἀπὸ δὲ τῆς
 15 Ἀρμενίας τὰ ἐπὶ τῷ Κύρῳ στενὰ καὶ τὰ ἐπὶ τῷ * Ἀρά-
 γῳ· πρὶν γὰρ εἰς ἀλλήλους συμπεσεῖν, ἔχουσιν ἐπικει-
 μένας πόλεις ἐρμυνας ἐπὶ πέτραις διεχούσαις ἀλλήλων C.501
 ὅσον ἑκατάδεκα σταδίους, ἐπὶ μὲν τῷ Κύρῳ τὴν Ἀρμο-
 ζικὴν ἐπὶ δὲ θατέρῳ Σευσάμορα. ταύταις δὲ ἐχρήσατο
 20 ταῖς εἰσβολαῖς πρότερον Πομπήιος ἐκ τῶν Ἀρμενίων
 ὀρμηθεὶς, καὶ μετὰ ταῦτα Κανίδιος.

Τέτταρα δὲ καὶ γένη τῶν ἀνθρώπων οἰκεῖ τὴν 6
 χώραν· ἓν μὲν καὶ πρῶτον ἐξ οὗ τοὺς βασιλέας καθι-
 στᾶσι κατ' ἀγχιστεῖαν τε καὶ ἡλικίαν τὸν πρεσβύτα-
 25 τον, ὃ δὲ δεύτερος δικαιοδοτεῖ καὶ στρατηλατεῖ. δεύ-
 τερον δὲ τὸ τῶν λερέων οἱ ἐπιμελοῦνται καὶ τῶν πρὸς
 τοὺς ὁμόρους δικαίων. τρίτον δὲ τὸ τῶν στρατευομέ-
 ων καὶ γεωργούντων. τέταρτον δὲ τὸ τῶν λαῶν, οἱ βα-
 σιλικοὶ δοῦλοὶ εἰσι καὶ πάντα διακονοῦνται τὰ πρὸς τὸν
 30 βίον. κοιναὶ δ' εἰσὶν αὐτοῖς αἱ κτήσεις κατὰ συγγένει-
 αν, ἄρχει δὲ καὶ ταμιεύει ἐκάστην ὁ πρεσβύτατος. τοι-
 οῦτοι μὲν οἱ Ἰβηρες καὶ ἡ χώρα αὐτῶν.

4 Ἄλβανοι δὲ ποιμενικώτεροι καὶ τοῦ νομαδικοῦ γένους ἕγγυτέρω, πλὴν ἄλλ' οὐκ ἄγριοι· ταύτη δὲ καὶ πολεμικοὶ μετριῶς. οἰκοῦσι δὲ μεταξὺ τῶν Ἰβήρων καὶ τῆς Κασπίας θαλάττης, πρὸς ἕω μὲν ἀπτόμενοι τῆς θαλάττης, πρὸς δύσιν δὲ ὁμοροῦντες τοῖς Ἰβηρσι· τῶν 5 δὲ λοιπῶν πλευρῶν τὸ μὲν βόρειον φρουρεῖται τοῖς Κανκασίοις ὄρεσι (ταῦτα γὰρ ὑπέρεκεται τῶν πεδίων, καλεῖται δὲ τὰ πρὸς τῇ θαλάττῃ μάλιστα Κεραύνια), τὸ δὲ νότιον ποιεῖ ἡ Ἀρμενία παρήκουσα, πολλὴ μὲν πεδιάς πολλὴ δὲ καὶ ὄρεινῇ, καθάπερ ἡ Καμβυσηνῇ, 10 καθ' ἣν ἅμα καὶ τοῖς Ἰβηρσι καὶ τοῖς Ἄλβανοῖς οἱ Ἀρμένιοι συνάπτουσιν.

2 Ὁ δὲ Κῦρος ὁ διαρρέων τὴν Ἀλβανίαν καὶ οἱ ἄλλοι ποταμοὶ οἱ πληροῦντες ἐκεῖνον ταῖς μὲν τῆς γῆς ἀρσταῖς προσλαμβάνουσι, τὴν δὲ θάλατταν ἄλλοτρι- 15 οῦσιν. ἡ γὰρ χοῦς προσπίπτουσα πολλὴ πληροῖ τὸν πόρον, ὥστε καὶ τὰς ἐπικειμένας νησίδας ἐξήπειροῦσθαι καὶ τενάγῃ ποιεῖν ἀνώμαλα καὶ δυσφύλακτα· τὴν δ' ἀνωμαλίαν ἐπιτείνουσιν αἱ ἐκ τῶν πλημμυρίδων ἀνακοπαί. καὶ δὴ καὶ εἰς στόματα δῶδεκά φασι μεμε- 20 ρίσθαι τὰς ἐκβολάς, τὰ μὲν τυφλὰ τὰ δὲ παντελῶς * ἐπιγελῶντα καὶ μηδὲ ὑφορμον ἀπολείποντα· ἐπὶ πλείους γοῦν ἢ ἐξήκοντα σταδίους ἀμφικλύστου τῆς ἡόνος οὔσης τῇ θαλάττῃ καὶ τοῖς ποταμοῖς, ἅπαν εἶναι μέρος αὐτῆς ἀπροσπέλαστον, τὴν δὲ χοῦν καὶ μέχρι πεντα- 25 κοσίων παρήκειν σταδίων θινῶδη ποιοῦσαν τὸν αἰγιαλόν. πλησίον δὲ καὶ ὁ Ἀράξης ἐμβάλλει τραχῆς ἐκ τῆς Ἀρμενίας ἐκπίπτων· ἦν δὲ ἐκεῖνος προωθεῖ χοῦν πορευτὸν ποιῶν τὸ φεῖθρον, ταύτην ὁ Κῦρος ἀναπληροῖ.

3 Τάχα μὲν οὖν τῷ τοιούτῳ γένοι τῶν ἀνθρώπων 30 C.502 οὐδὲν δεῖ θαλάττης· οὐδὲ γὰρ τῇ γῇ χρῶνται κατ' ἀξίαν, πάντα μὲν ἐκφερούση καρπὸν καὶ τὸν ἡμερώτατον,

πᾶν δὲ φυτόν· καὶ γὰρ τὰ ἀειθαλῆ φέρει· τυγχάνει δ'
 ἐπιμελείας οὐδὲ μικρᾶς „ἀλλὰ τάγ' ἄσπαρτα καὶ ἀνή-
 „ροτα πάντα φύονται,“ καθάπερ οἱ στρατεύσαντές
 φασι, Κυκλώπειόν τινα διηγούμενοι βίον· πολλαχοῦ
 5 γὰρ σπαρτίσαν ἄπαξ δις ἐκφέρειν καρπὸν ἢ καὶ τρίς,
 τὸν δὲ πρῶτον καὶ πεντημοντάχουν, ἀνέαστον καὶ
 ταῦτα οὐδὲ σιδήρῳ τμηθεῖσαν ἀλλ' αὐτοξύλῳ ἀρότρῳ.
 ποτίζεται δὲ πᾶν τὸ πεδίον τοῦ Βαβυλωνίου καὶ τοῦ
 Αἴγυπτίου μᾶλλον τοῖς ποταμοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ὕδα-
 10 σιν ὥστ' αἰεὶ ποώδη φυλάττειν τὴν ὄψιν· διὰ δὲ τοῦτο
 καὶ εὐβοτόν ἐστι· πρόσεστι δὲ καὶ τὸ εὐάερον ἐκείνων
 μᾶλλον. ἄσκαφοι δ' αἱ ἄμπελοι μένουσαι διὰ τέλους,
 τεμνόμεναι δὲ διὰ πενταετηρίδος, νέαι μὲν διετεῖς ἐκ-
 φέρουσιν ἤδη καρπὸν, τέλειαι δ' ἀποδιδώσιν τοσοῦτον
 15 ὥστ' ἀφιαῖσιν ἐν τοῖς κλήμασι πολὺ μέρος. εὐερνῆ δ'
 ἐστὶ καὶ τὰ βοσκήματα παρ' αὐτοῖς τά τε ἡμερα καὶ τὰ
 ἄγρια.

Καὶ οἱ ἄνθρωποι κάλλει καὶ μεγέθει διαφέροντες, 4
 ἄπλοὶ δὲ καὶ οὐ καπηλικοί· οὐδὲ γὰρ νομίσματι τὰ
 20 πολλὰ χρῶνται, οὐδὲ ἀριθμὸν ἴσασι μείζω τῶν ἐκάτον,
 ἀλλὰ φορτίοις τὰς ἀμοιβὰς ποιοῦνται· καὶ πρὸς τἄλλα
 δὲ τὰ τοῦ βίου ῥαθύμως ἔχουσιν. ἄπειροι δ' εἰσὶ καὶ
 μέτρων τῶν ἐπ' ἀκριβὲς καὶ σταθμῶν, καὶ πολέμου δὲ
 καὶ πολιτείας καὶ γεωργίας ἀπρονοήτως ἔχουσιν· ὅμως
 25 δὲ καὶ πεξοὶ καὶ ἀφ' ἵππων ἀγωνίζονται, ψιλοὶ τε καὶ
 κατάφρακτοι, καθάπερ Ἀρμένιοι. στέλλουσι δὲ μείζω 5
 τῆς Ἰβήρων στρατιάν. ὀπλίζουσι γὰρ καὶ ξέ μυριάδας
 πεξῶν, ἱππέας δὲ μυρίους καὶ δισχιλίους, ὅσοις πρὸς
 Πομπήιον διεκινδύνευσαν. καὶ τούτοις δὲ συμπολε-
 30 μοῦσιν οἱ νομάδες πρὸς τοὺς ἔξωθεν, ὥσπερ τοῖς Ἰβηρ-
 σι, κατὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. ἄλλως δ' ἐπιχειροῦσι τοῖς ἀν-
 θρώποις πολλάκις ὥστε καὶ γεωργεῖν κωλύουσιν. ἀκον-

τισταὶ δὲ εἰσι καὶ τοξόται, θώρακας ἔχοντες καὶ θυρεοῦς, περίκρανα δὲ θήρεια παραπλησίως τοῖς Ἰβηρσιν.

Ἔστι δὲ τῆς Ἀλβανῶν χώρας καὶ ἡ Κασπιανή, τοῦ Κασπίου ἔθνους ἐπάνυμος, οὐπερ καὶ ἡ θάλαττα, ἀφανοῦς ὄντος νυκί. ἡ δ' ἐκ τῆς Ἰβηρίας εἰς τὴν Ἀλ-⁵βανίαν εἰσβολὴ διὰ τῆς Καμβησηνῆς ἀνύδρου τε καὶ τραχείας ἐπὶ τὸν Ἀλαζόνιον ποταμόν.

Θηρευτικοὶ δὲ καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ κύνες αὐτῶν εἰς ὑπερβολήν, οὐ τέχνη μᾶλλον ἢ σπουδῇ τῇ περὶ τοῦτο.

C.503 Διαφέρουσι δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς· νυκί μὲν οὖν εἰς ⁶ 10 ἀπάντων ἄρχει, πρότερον δὲ καὶ καθ' ἐκάστην γλῶτταν ἰδίᾳ ἐβασιλεύοντο ἕκαστοι. γλῶτται δ' εἰσὶν ἕξ καὶ εἰκοσιν αὐτοῖς διὰ τὸ μὴ εὐεπίμικτον πρὸς ἀλλήλους.

Φέρει δ' ἡ γῆ καὶ τῶν ἐρπετῶν ἕνια τῶν θανασίμων καὶ σκορπίους καὶ φαλάγγια· τῶν δὲ φαλαγγίων ¹⁵ τὰ μὲν ποιεῖ γελῶντας ἀποθνήσκειν, τὰ δὲ κλαίοντας πόθῳ τῶν οἰκείων.

7 Θεοὺς δὲ τιμῶσιν ἥλιον καὶ δία καὶ σελήνην, διαφερόντως δὲ τὴν σελήνην. ἔστι δ' αὐτῆς τὸ ἱερὸν τῆς Ἰβηρίας πλησίον· ἱερᾶται δ' ἀνὴρ ἐντιμότητος ²⁰ μετὰ γε τὸν βασιλέα, προεστῶς τῆς ἱερᾶς χώρας, πολλῆς καὶ εὐάνδρου, καὶ αὐτῆς καὶ τῶν ἱεροδούλων, ὧν ἐνθουσιῶσι πολλοὶ καὶ προφητεύουσιν· ὃς δ' ἂν αὐτῶν ἐπὶ πλεόν κατάσχετος γενόμενος πλανᾶται κατὰ τὰς ὕλας μόνος, τοῦτον συλλαβὼν ὁ ἱερεὺς ἀλύσει δῆ-²⁵σας ἱερᾶ τρέφει πολυτελῶς τὸν ἐνιαυτὸν ἐκείνου, ἐπειτα προαχθεὶς εἰς τὴν θυσίαν τῆς θεοῦ, σὺν ἄλλοις ἱερείοις θύεται μυρισθεῖς. τῆς δὲ θυσίας ὁ τρόπος οὗτος· ἔχων τις ἱερὰν λόγχην ἥπερ ἔστι νόμος ἀνθρωποθυτεῖν, παρελθὼν ἐκ τοῦ πλήθους παίει διὰ τῆς ³⁰ πλευρᾶς εἰς τὴν καρδίαν, οὐκ ἄπειρος τοιούτου· πεσόντος δὲ σημειοῦνται μαντεῖά τινα ἐκ τοῦ πτώματος

καὶ εἰς τὸ κοινὸν ἀποφαίνουσι, κομισθέντος δὲ τοῦ σώματος εἰς τι χωρίον ἐπιβαίνουσιν ἅπαντες καθαρσίφω χρώμενοι.

Ἐπερβαλλόντως δὲ τὸ γῆρας τιμῶσιν Ἄλβανοὶ καὶ 8
5 τὸ τῶν ἄλλων, οὐ τῶν γονέων μόνον· τεθνηκότων δὲ οὐχ ὅσιον φροντίζειν οὐδὲ μεμνησθαι. συγκατορού-
τουσι μέντοι τὰ χρήματα αὐτοῖς, καὶ διὰ τοῦτο πένη-
τες ζῶσιν οὐδὲν πατρῶον ἔχοντες. ταῦτα μὲν περὶ
Ἄλβανῶν.

10 Λέγεται δ' Ἰάσονα μετὰ Ἀρμένου τοῦ Θετταλοῦ
κατὰ τὸν πλοῦν τὸν ἐπὶ τοὺς Κόλχους ὁρμῆσαι μέχρι
τῆς Κασπίας θαλάττης, καὶ τὴν τε Ἰβηρίαν καὶ τὴν Ἀλ-
βανίαν ἐπελθεῖν καὶ πολλὰ τῆς Ἀρμενίας καὶ τῆς Μη-
δίας, ὡς μαρτυρεῖ τὰ τε Ἰασόνια καὶ ἄλλα ὑπομνήματα
15 πλείω. τὸν δὲ Ἀρμενον εἶναι ἐξ Ἀρμενίου πόλεως τῶν
περὶ τὴν Βοιβηίδα λίμνην μεταξὺ Φερῶν καὶ Λαρίσης,
τοὺς σὺν αὐτῷ τε οἰκίσαι τὴν τε Ἀκιλισσηνὴν καὶ τὴν
Συσπιριτιν ἕως Καλαχανῆς καὶ Ἀδιαβηνηῆς, καὶ δὴ καὶ
τὴν Ἀρμενίαν ἐπάνυμον καταλιπεῖν.

20 Ἐν δὲ τοῖς ὑπὲρ τῆς Ἀλβανίας ὄρεσι καὶ τὰς Ἀμα- 8
ζόνας οἰκεῖν φασί. Θεοφάνης μὲν οὖν ὁ συστρατεύσας
τῷ Πομπηίῳ καὶ γενόμενος ἐν τοῖς Ἄλβανοῖς, μεταξὺ
τῶν Ἀμαζόνων καὶ τῶν Ἀλβανῶν φησι Γήλας οἰκεῖν
καὶ Λήγας Σκύθας, καὶ ρεῖν ἐνταῦθα τὸν Μερμάδαλι
25 ποταμὸν τούτων τε καὶ τῶν Ἀμαζόνων ἀνά μέσον. ἄλ- C.504
λοι δέ, ὧν καὶ ὁ Σκῆψιος Μητροδόωρος καὶ Ὑψικράτης,
οὐδὲ αὐτοὶ ἄπειροι τῶν τόπων γεγονόνες, Γαργαρεῦ-
σιν ὁμόρους αὐτὰς οἰκεῖν φασιν ἐν ταῖς ὑπωρεῖαις ταῖς
πρὸς ἄρκτον τῶν Καυκασίων ὄρων ἃ καλεῖται Κεραύ-
30 νια, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον καθ' αὐτάς, αὐτουργούσας
ἕκαστα τὰ τε πρὸς ἄροτον καὶ φυτουργίαν καὶ τὰ πρὸς

τὰς νομὰς καὶ μάλιστα τῶν ἵππων, τὰς δ' ἀλκιμωτάτας κνηγεσίαις πλεονάζειν καὶ τὰ πολέμια ἀσκεῖν· ἀπάσας δ' ἐπικεκαῦσθαι τὸν δεξιὸν μαστὸν ἐκ νηπίων, ὥστε εὐπετῶς χρῆσθαι τῷ βραχίονι πρὸς ἐκάστην χροῖαν, ἐν δὲ τοῖς πρώτοις πρὸς ἀκοντισμὸν· χρῆσθαι δὲ 5 καὶ τόξῳ καὶ σαγάρει καὶ πέλτῃ, δορὰς δὲ θηρίων ποιεῖσθαι περὶ κρανὰ τε καὶ σκεπάσματα καὶ διαζώματα· δύο δὲ μῆνας ἐξαιρέτους ἔχειν τοῦ ἔαρος, καθ' οὓς ἀναβαίνουσιν εἰς τὸ πλησίον ὄρος τὸ διορίζον αὐτάς τε καὶ τοὺς Γαργαρέας. ἀναβαίνουσι δὲ κάκεινοι κατὰ ἔθος 10 τι παλαιόν, συνθύουντές τε καὶ συνεσόμενοι ταῖς γυναιξὶ τεκνοποιίας χάριν ἀφανῶς τε καὶ ἐν σκότῃ, ὃ τυχῶν τῇ τυχούσῃ, ἐγκύμονας δὲ ποιήσαντες ἀποπέμπουσιν· αἱ δ' ὅτι μὲν ἂν θῆλυ τέκωσι κατέχουσιν αὐταί, τὰ δ' ἄρρενα κομίζουσιν ἐκείνοις ἐκτρέφειν· ὠκεί- 15 ωται δ' ἕκαστος πρὸς ἕκαστον νομίζων υἱὸν διὰ τὴν ἄγνοιαν.

2. Ὁ δὲ Μερμόδας καταράττων ἀπὸ τῶν ὄρων διὰ τῆς τῶν Ἀμαζόνων καὶ τῆς Σιρακηνῆς καὶ ὄση μεταξὺ ἔρημος, εἰς τὴν Μαιῶτιν ἐκδίδωσι. τοὺς δὲ Γαργαρέας 20 συναναβῆναι μὲν ἐκ Θεμισκύρας φασὶ ταῖς Ἀμαζόσιν εἰς τούσδε τοὺς τόπους, εἴτ' ἀποστάντας αὐτῶν πολεμεῖν μετὰ Θρακῶν καὶ Εὐβοέων τινῶν πλανηθέντων μέχρι δεῦρο πρὸς αὐτάς, ὕστερον δὲ καταλυσαμένους τὸν πρὸς αὐτάς πόλεμον ἐπὶ τοῖς λεχθεῖσι ποιήσασθαι 25 συμβάσεις, ὥστε τέκνων συγκοινωνεῖν μόνον, ζῆν δὲ καθ' αὐτοὺς ἑκατέρους.

3. Ἴδιον δέ τι συμβέβηκε τῷ λόγῳ [τῷ] περὶ τῶν Ἀμαζόνων· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τὸ μυθῶδες καὶ τὸ ἱστορικὸν διωρισμένον ἔχουσι· τὰ γὰρ παλαιὰ καὶ ψευδῆ καὶ τε- 30

1. post ἀλκιμωτάτας : τῶν ἵππων

ρατώδη μῦθοι καλοῦνται, ἣ δ' ἱστορία βούλεται τᾶλη-
 θές, ἄν τε παλαιὸν ἄν τε νέον, καὶ τὸ τερατώδες ἢ οὐκ
 ἔχει ἢ σπάνιον· περὶ δὲ τῶν Ἀμαζόνων τὰ αὐτὰ λέγε-
 ται καὶ νῦν καὶ πάλαι, τερατώδη τε ὄντα καὶ πίστεως
 5 πόρρω. τίς γὰρ ἄν πιστεύσειεν, ὡς γυναικῶν στρατὸς
 ἢ πόλις ἢ ἔθνος συσταίη ἄν ποτε χωρὶς ἀνδρῶν; καὶ οὐ
 μόνον γε συσταίη, ἀλλὰ καὶ ἐφόδους ποιήσαιτο ἐπὶ τὴν
 ἀλλοτρίαν καὶ κρατήσειεν οὐ τῶν ἐγγύς μόνον ὥστε
 καὶ μέχρι τῆς νῦν Ἰωνίας προελθεῖν, ἀλλὰ καὶ διαπόν- C.505
 10 τιον στείλαιο στρατείαν μέχρι τῆς Ἀττικῆς; τοῦτο γὰρ
 ὅμοιον ὡς ἄν εἰ τις λέγοι, τοὺς μὲν ἄνδρας γυναικας
 γεγρονέαι τοὺς τότε τὰς δὲ γυναικας ἄνδρας. ἀλλὰ μὴν
 ταῦτά γε αὐτὰ καὶ νῦν λέγεται περὶ αὐτῶν. ἐπιτείνει
 δὲ τὴν ἰδιότητα καὶ τὸ πιστεύεσθαι τὰ παλαιὰ μᾶλλον
 15 ἢ τὰ νῦν· κτίσεις γοῦν πόλεων καὶ ἐπωνυμίαι λέγου- 4
 ται, καθάπερ Ἐφέσου καὶ Σμύρνης καὶ Κύμης καὶ
 Μυρίνης, καὶ τάφοι καὶ ἄλλα ὑπομνήματα· τὴν δὲ Θε-
 μίσκυραν καὶ τὰ περὶ τὸν Θερμῶδοντα πεδία καὶ τὰ
 ὑπερκείμενα ὄρη ἅπαντες Ἀμαζόνων καλοῦσι, καὶ φα-
 20 σιν ἐξελαθῆναι αὐτὰς ἐνθένδε. ὅπου δὲ νῦν εἰσίν, ὀλί-
 γοι τε καὶ ἀναποδείκτως καὶ ἀπίστως ἀποφαίνονται·
 καθάπερ καὶ περὶ Θαληστρίας, ἣν Ἀλέξανδρῳ συμμί-
 ξαί φασιν ἐν τῇ Τρκανίᾳ καὶ συγγενέσθαι τεκνοποιίας
 25 λογεῖται τοῦτο· ἀλλὰ τῶν συγγραφέων τοσοῦτων ὄν-
 των οἱ μάλιστα τῆς ἀληθείας φροντίσαντες οὐκ εἰρή-
 κασιν, οὐδ' οἱ πιστευόμενοι μάλιστα οὐδενὸς μέμνηται
 τοιούτου, οὐδ' οἱ εἰπόντες τὰ αὐτὰ εἰρήκασιν· Κλεί-
 ταρχος δὲ φησὶ τὴν Θαληστρίαν ἀπὸ Κασπίων πυλῶν
 30 καὶ Θερμῶδοντος ὁρμηθεῖσαν ἐλθεῖν πρὸς Ἀλέξαν-
 δρον· εἰσὶ δ' ἀπὸ Κασπίας εἰς Θερμῶδοντα στάδιοι
 πλείους ἑξακισχιλίων.

- 5 Καὶ τὰ πρὸς τὸ ἐνδοξον θρυληθέντα οὐκ ἀνωμο-
 λόγηται παρὰ πάντων, οἱ δὲ πλάσαντες ἦσαν οἱ κολα-
 κείας μᾶλλον ἢ ἀληθείας φροντίζοντες· οἷον τὸ τὸν
 Καύκασον μετενεγκεῖν εἰς τὰ Ἰνδικὰ ὄρη καὶ τὴν πλη-
 σιάζουσαν ἐκείνοις ἐφ' ἂν θάλατταν ἀπὸ τῶν ὑπερκει- 5
 μένων τῆς Κολχίδος καὶ τοῦ Εὐξείνου ὄρων· ταῦτα
 γὰρ οἱ Ἕλληνες καὶ Καύκασον ἀνόμαζον, διέχοντα τῆς
 Ἰνδικῆς πλείους ἢ τρισμυρίους σταδίους, καὶ ἐνταῦθα
 ἐμύθευσαν τὰ περὶ Προμηθεῖα καὶ τὸν δεσμὸν αὐτοῦ·
 ταῦτα γὰρ τὰ ὕστατα πρὸς ἑω ἐγνώριζον οἱ τότε. ἡ δὲ 10
 ἐπὶ Ἰνδοῦς στρατεία Διονύσου καὶ Ἡρακλέους ὕστε-
 ρογενῆ τὴν μυθοποιίαν ἐμφαίνει, ἅτε τοῦ Ἡρακλέ-
 ουσ καὶ τὸν Προμηθεῖα λῦσαι λεγομένου χιλιάσιν ἐτῶν
 ὕστερον. καὶ ἦν μὲν ἐνδοξότερον τὸ τὸν Ἀλέξανδρον
 μέχρι τῶν Ἰνδικῶν ὄρων καταστρέψασθαι τὴν Ἀσίαν 15
 ἢ μέχρι τοῦ μυχοῦ τοῦ Εὐξείνου καὶ τοῦ Καυκάσου·
 ἀλλ' ἡ δόξα τοῦ ὄρους καὶ τοῦνομα καὶ τὸ τοὺς περὶ
 Ἰάσονα δοκεῖν μακροτάτην στρατείαν τελέσαι τὴν μέ-
 C.5066 χρι τῶν πλησίον Καυκάσου καὶ τὸ τὸν Προμηθεῖα πα-
 ραδεδόσθαι δεδεμένον ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις τῆς γῆς ἐν τῷ 20
 Καυκάσῳ χαριεῖσθαι τι τῷ βασιλεὶ ὑπέλαβον
 τοῦνομα τοῦ ὄρους μετενέγκαντες εἰς τὴν Ἰνδικήν.
- 6 Τὰ μὲν οὖν ὑψηλότατα τοῦ ὄντως Καυκάσου τὰ
 νοτιώτατά ἐστι τὰ πρὸς Ἀλβανίαν καὶ Ἰβηρίαν καὶ Κόλ-
 χοις καὶ Ἠνιόχοις· οἰκοῦσι δὲ οὓς εἶπον τοὺς συννερχο- 25
 μένους εἰς τὴν Διοσκουριάδα· συνέρχονται δὲ τὸ πλεῖ-
 στον ἄλλων χάριν. τούτων δ' οἱ μὲν τὰς ἀκρωρείας κα-
 τέχουσιν, οἱ δὲ ἐν νάπαις ἀυλίζονται καὶ ζῶσιν ἀπὸ
 θηρείων σαρκῶν τὸ πλεόν καὶ καρπῶν ἀγρίων καὶ γά-
 λακτος. αἱ δὲ κορυφαὶ χειμῶνος μὲν ἄβατοι, θέρους 30
 δὲ προσβαίνουσιν ὑποδούμενοι κεντρωτὰ ἄμοβοῖνα
 δίκην τυμπάνων πλατεῖα διὰ τὰς χιόνας καὶ τοὺς κρυ-

στάλλους. καταβαίνουνσι δ' ἐπὶ δορᾶς κείμενοι σὺν τοῖς φορτίοις καὶ κατολισθαίνοντες, ὅπερ καὶ κατὰ τὴν Ἀτροπατίαν Μηδίαν καὶ κατὰ τὸ Μᾶσιον ὄρος τὸ ἐν Ἀρμενίᾳ συμβαίνει· ἐνταῦθα δὲ καὶ τροχίσκοι ξύλινοι 5 κεντρωτοὶ τοῖς πέλμασιν ὑποτίθενται. τοῦ γοῦν Κανκᾶσου τὰ μὲν ἄκρα τοιαῦτα. καταβαίνουντι δ' εἰς τὰς 7 ὑπωρείας ἀρκτικώτερα μὲν ἐστὶ τὰ κλίματα, ἡμερώτερα δέ· ἤδη γὰρ συνάπτει τοῖς πεδίοις τῶν Σιράκων. εἰσι δὲ καὶ τρωγλοδύται τινὲς ἐν φωλεοῖς οἰκοῦντες 10 διὰ τὰ ψύχη, παρ' οἷς ἤδη καὶ ἀλφίτων ἐστὶν εὐπορία· μετὰ δὲ τοὺς τρωγλοδύτας καὶ χαμαικοῖται καὶ πολυφάγοι τινὲς καλούμενοι καὶ αἱ τῶν Εἰσαδικῶν κῶμαι, δυναμένων γεωργεῖν διὰ τὸ μὴ παντελῶς ὑποπεπτωκέναι ταῖς ἄρκτοις.

15 Οἱ δ' ἐφεξῆς ἤδη νομάδες οἱ μεταξὺ τῆς Μαιώτιδος 8 καὶ τῆς Κασπίας Ναβιανοὶ καὶ * Πανξανοὶ καὶ ἤδη τὰ τῶν Σιράκων καὶ Ἀόρσων φῦλα. δοκοῦσι δ' οἱ Ἄορσοι καὶ οἱ Σίρακες φυγάδες εἶναι τῶν ἀνωτέρω . . . καὶ προσάρκτιοι μᾶλλον Ἀόρσων. Ἀβέακος μὲν οὖν ὁ τῶν 20 Σιράκων βασιλεύς, ἠνίκα Φαρνάκης τὸν Βόσπορον εἶχε, δύο μυριάδας ἰππέων ἐστέλλε, Σπαδίνης δ' ὁ τῶν Ἀόρσων καὶ * εἰκοσιν, οἱ δὲ ἄνω Ἄορσοι καὶ πλείονας· καὶ γὰρ ἐπέκράτουν πλείονος γῆς καὶ σχεδόν τι τῆς Κασπίων παραλίας τῆς πλείστης ἤρχον, ὥστε καὶ ἐνε- 25 πορεύοντο καμῆλοῖς τὸν Ἰνδικὸν φόρτον καὶ τὸν Βαβυλώνιον παρά τε Ἀρμενίων καὶ Μήδων διαδεχόμενοι· ἐχρυσόφορον δὲ διὰ τὴν εὐπορίαν. οἱ μὲν οὖν Ἄορσοι τὸν Τάναϊν παροικοῦσιν, οἱ Σίρακες δὲ τὸν Ἀχαρδέον, ὃς ἐκ τοῦ Κανκᾶσου ῥέων ἐκδίδωσιν εἰς τὴν 30 Μαιώτιν.

Ἡ δὲ δευτέρα μερὶς ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς Κασπίας 6 θαλάττης, εἰς ἣν κατέπανεν ἢ προτέρα· καλεῖται δ' ἡC.507

αὐτὴ θάλαττα καὶ Ἰρκανία. δεῖ δὲ περὶ τῆς θαλάττης εἶπειν πρότερον ταύτης καὶ τῶν προσοίκων ἐθνῶν. ἔστι δ' ὁ κόλπος ἀνέχων ἐκ τοῦ ὠκεανοῦ πρὸς μεσημβρίαν κατ' ἀρχὰς μὲν ἰκανῶς στενός, ἐνδοτέρω δὲ πλατύνεται προῖών, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν μυχὸν ἐπὶ σταδίου 5 πού καὶ πεντακισχιλίους· ὁ δ' εἰσπλους μέχρι τοῦ μυχοῦ μικρῶ κλειόνων ἂν εἴη συνάπτων πως ἤδη τῇ ἀοικίῳ. φησὶ δ' Ἐρατοσθένης τὸν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων γνωριζόμενον περίπλου τῆς θαλάττης ταύτης τὸν μὲν παρὰ τοὺς Ἀλβανούς καὶ τοὺς Καδουσίους εἶναι πεν- 10 τακισχιλίων καὶ τετρακοσίων, τὸν δὲ παρὰ τὴν Ἀναριακῶν καὶ Μάρθων καὶ Ἰρκανῶν μέχρι τοῦ στόματος τοῦ Ὠξου ποταμοῦ τετρακισχιλίων καὶ ὀκτακοσίων· ἐνθεν δ' ἐπὶ τοῦ Ἰαξάρτου δισχιλίων τετρακοσίων. δεῖ δὲ περὶ τῶν ἐν τῇ μερίδι ταύτῃ καὶ τοῖς ἐπὶ τοσοῦτον 15 ἐκτετοπισμένοις ἀπλούστερον ἀκούειν, καὶ μάλιστα περὶ τῶν διαστημάτων.

- 2 Εἰσπλέοντι δ' ἐν δεξιᾷ μὲν τοῖς Εὐρωπαϊοῖς οἱ συνεχεῖς Σκύθαι νέμονται καὶ Σαρμάται οἱ μεταξὺ τοῦ Τανάιδος καὶ τῆς θαλάττης ταύτης, νομάδες οἱ πλεί- 20 ουσ, περὶ ὧν εἰρήκαμεν· ἐν ἀριστερᾷ δ' οἱ πρὸς ἕω Σκύθαι, νομάδες καὶ οὗτοι, μέχρι τῆς ἑώας θαλάττης καὶ τῆς Ἰνδικῆς παρατείνοντες. ἅπαντας μὲν δὴ τοὺς προσβόρρους κοινῶς οἱ παλαιὸι τῶν Ἑλλήνων συγγραφεῖς Σκύθας καὶ Κελτοσκύθας ἐκάλουν· οἱ δ' ἐτι 25 πρότερον διελόντες τοὺς μὲν ὑπὲρ τοῦ Εὐξείνου καὶ Ἰστροῦ καὶ τοῦ Ἀδρίου κατοικοῦντας Ἰπερβορέους ἔλεγον καὶ Σαυρομάτας καὶ Ἀριμασπούς, τοὺς δὲ πέραν τῆς Κασπίας θαλάττης τοὺς μὲν Σάκας τοὺς δὲ Μασσαγέτας ἐκάλουν, οὐκ ἔχοντες ἀκριβῆς λέγειν περὶ 30 αὐτῶν οὐδέν, καίπερ πρὸς Μασσαγέτας τοῦ Κύρου πόλεμον ἱστοροῦντες. ἀλλ' οὔτε περὶ τούτων οὐδέν

ἠκρίβωτο πρὸς ἀλήθειαν, οὔτε τὰ παλαιὰ τῶν Περσικῶν οὔτε τῶν Μηδικῶν ἢ Συριακῶν ἐς πίστιν ἀφικνεῖτο μεγάλην διὰ τὴν τῶν συγγραφέων ἀπλότητα καὶ τὴν φιλομυθίαν.

5 Ὅρῶντες γὰρ τοὺς φανερῶς μυθογράφους εὐδο-
 κιμοῦντας φήθησαν καὶ αὐτοὶ παρεξέσθαι τὴν γραφὴν
 ἠδεῖαν, ἐὰν ἐν ἱστορίας σχήματι λέγωσιν ἄ μηδέποτε
 [μήτε] εἶδον μήτε ἤκουσαν ἢ οὐ παρά γε ἰδόντων, σκο-
 10 ποῦντες δὲ αὐτὸ μόνον τοῦτο ὅτι ἀκρόασιν ἠδεῖαν ἔχει
 καὶ θαυμαστήν. ῥᾶον δ' ἂν τις Ἡσιόδῳ καὶ Ὀμήρῳ πι- C.508
 στεύσειεν ἠρωολογοῦσι καὶ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς ἢ
 Κτησίᾳ τε καὶ Ἡροδότῳ καὶ Ἑλλανίῳ καὶ ἄλλοις τοι-
 οῦτοις. οὐδὲ τοῖς περὶ Ἀλεξάνδρου δὲ συγγράφασιν 4
 ῥᾶδιον πιστεύειν τοῖς πολλοῖς· καὶ γὰρ οὗτοι ῥαδιουρ-
 15 γοῦσι διὰ τε τὴν δόξαν τὴν Ἀλεξάνδρου καὶ διὰ τὸ τὴν
 στρατείαν πρὸς τὰς ἐσχατίας γεγενῆσθαι τῆς Ἀσίας πόρ-
 ρω ἄφ' ἡμῶν· τὸ δὲ πόρρω δυσέλεγκτον. ἢ δὲ τῶν
 Ῥωμαίων ἐπικράτεια καὶ ἢ τῶν Παρθυαίων πλεῖόν τι
 προσεκκαλύπτει τῶν παραδεδομένων πρότερον· οἱ γὰρ
 20 περὶ ἐκείνων συγγράφοντες καὶ τὰ χωρία καὶ τὰ ἔθνη,
 ἐν οἷς αἱ πράξεις, πιστότερον λέγουσιν ἢ οἱ πρὸ αὐτῶν·
 μᾶλλον γὰρ κατωπτεύκασι.

Τοὺς δ' οὖν ἐν ἀριστερᾷ εἰσπλέοντι τὸ Κάσπιον 7
 πέλαγος παροικοῦντας νομάδας Δάας οἱ νῦν προσαγο-
 25 ρεῦουσιν τοὺς ἐπονομαζομένους Πάρνους· εἴτ' ἐρημος
 πρόκειται μεταξύ, καὶ ἐφεξῆς ἢ Ἰρκανία, καθ' ἣν ἤδη
 πελαγίζει μέχρι τοῦ συνάψαι τοῖς Μηδικοῖς ὄρεσι καὶ
 τοῖς Ἀρμενίων. τούτων δ' ἐστὶ μνηοειδὲς τὸ σχῆμα
 κατὰ τὰς ὑπωρείας, αἱ τελευτῶσαι πρὸς θάλατταν ποι-
 30 οῦσι τὸν μυχὸν τοῦ κόλπου. οἰκεῖ δὲ τὴν παρῳρείαν

14. ante ῥᾶδιον: οὐ

ταύτην μέχρι τῶν ἄκρων ἀπὸ θαλάττης ἀρξαμένοις ἐπὶ μικρὸν μὲν τῶν Ἀλβανῶν τι μέρος καὶ τῶν Ἀρμενίων, τὸ δὲ πλεόν Γῆλαι καὶ Καδούσιοι καὶ Ἀμαρδοὶ καὶ Οὐτίοι καὶ Ἀναριάκαι. φασὶ δὲ Παρρασίων τινὰς συνοικῆσαι τοῖς Ἀναριάκαις, οὓς καλεῖσθαι νῦν Παρσίους· 5 Αἰνιᾶνας δ' ἐν τῇ Οὐτίᾳ τειχίσαι πόλιν ἣν * Αἰνιᾶνα καλεῖσθαι, καὶ δεικνυσθαι ὄπλα τε Ἑλληνικὰ ἐνταῦθα καὶ σκευὴ χαλκᾶ καὶ ταφάς· ἐνταῦθα δὲ καὶ πόλιν Ἀναριάκην, ἐν ἣ, φασί, δεικνυταὶ μαντεῖον ἐγκοιμωμένων καὶ ἄλλα τινὰ ἔθνη ληστρικά καὶ μάχιμα 10 μᾶλλον ἢ γεωργικά· ποιεῖ δὲ τοῦτο ἡ τραχύτης τῶν τόπων. τὸ μέντοι πλεόν τῆς περὶ τὴν ὄρεινὴν παραλίαν Καδούσιοι νέμονται, σχεδὸν δὲ τι ἐπὶ πεντακισχιλίουσ σταδίους, ὡς φησι Πατροκλῆς, ὃς καὶ πάρισον ἡγείται τὸ πέλαγος τοῦτο τῷ Ποντικῷ. ταῦτα μὲν οὖν τὰ χω- 15 ρία λυπρά.

- 2 Ἡ δ' Ὑρκανία σφόδρα εὐδαίμων καὶ πολλὴ καὶ τὸ πλεόν πεδιάς πόλεσι τε ἀξιολόγοις διειλημμένη, ᾧν ἔστι Ταλαβρόκη καὶ Σαμαριανὴ καὶ Κάρτα καὶ τὸ βασιλείον Τάπη, ὃ φασὶ μικρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης ἰδρυ- 20 μένον διέχειν τῶν Κασπίων πυλῶν σταδίους χιλίους τετρακοσίους. σημεία δὲ τῆς εὐδαιμονίας· ἡ μὲν γὰρ ἄμπελος μετρητὴν οἴνου φέρει, ἡ δὲ σνκὴ μεδίμνους ἐξήκοντα, ὃ δὲ σίτος ἐκ τοῦ ἐκπεσόντος καρ- C.509 ποῦ τῆς καλάμης φύεται, ἐν δὲ τοῖς δένδροισι σμηνοῦρ- 25 γείται καὶ τῶν φύλλων ἀπορρεῖ μέλι· τοῦτο δὲ γίνεται καὶ τῆς Μηθίας ἐν τῇ Ματιανῇ καὶ τῆς Ἀρμενίας ἐν τῇ Σακασηνῇ καὶ τῇ Ἀραξηνῇ. τῆς μέντοι προσηκούσης ἐπιμελείας οὐκ ἔτυχεν οὔτε αὐτὴ οὔτε ἡ ἐπάνυμος αὐτῇ θάλαττα ἄπλους τε οὔσα καὶ ἀργός· νῆσοί τε εἰσὶν 30 οἰκείσθαι δυνάμεναι, ὡς δ' εἰρήκασί τινες καὶ χουσίτιν ἔχουσαι γῆν. αἴτιον δ' ὅτι καὶ οἱ ἡγεμόνες οἱ τ' ἐξ

ἀρχῆς ἐτύγχανον βάρβαροι ὄντες οἱ τῶν Ἑρκανῶν, Μῆδοί τε καὶ Πέρσαι καὶ οἱ ὑστάτοι Παρθυαῖοι, χείρους ἐκείνων ὄντες, καὶ ἡ γείτων ἅπασα χώρα ληστῶν καὶ νομαδῶν μεστή καὶ ἐρημίας. Μακεδόνες δ' ὀλίγον 5 μὲν χρόνον ἐπῆρξαν, ἀλλ' ἐν πολέμοις ὄντες καὶ τὰ πόρρω σκοπεῖν οὐ δυνάμενοι. φησὶ δ' Ἀριστόβουλος ὑλώδη οὖσαν τὴν Ἑρκανίαν θρῦν ἔχειν, πεύκην δὲ καὶ ἐλάτην καὶ πίτυν μὴ φύειν, τὴν δ' Ἰνδικὴν πληθύειν τούτοις. τῆς δὲ Ἑρκανίας ἐστὶ καὶ ἡ Νησαία· τι- 10 νὲς δὲ καὶ καθ' αὐτὴν τιθέασι τὴν Νησαίαν.

Διαρρεῖται δὲ καὶ ποταμοῖς ἡ Ἑρκανία τῷ τε Ὠχρῷ 3 καὶ Ὠξῷ μέχρι τῆς εἰς θάλατταν ἐκβολῆς, ὧν ὁ Ὠχὸς καὶ διὰ τῆς Νησαίας ῥεῖ· ἐνιοὶ δὲ τὸν Ὠχόν· εἰς τὸν Ὠξὸν ἐμβάλλειν φασίν. Ἀριστόβουλος δὲ καὶ μέγιστον 15 ἀποφαίνει τὸν Ὠξὸν τῶν ἐωραμένων ὑφ' ἑαυτοῦ κατὰ τὴν Ἀσίαν πλην τῶν Ἰνδικῶν· φησὶ δὲ καὶ εὐπλοῦν εἶναι καὶ οὗτος καὶ Ἐρατοσθένους παρὰ Πατροκλέους λαβῶν, καὶ πολλὰ τῶν Ἰνδικῶν φορτίων κατάγειν εἰς τὴν Ἑρκανίαν θάλατταν, ἐντεῦθεν δ' εἰς τὴν Ἀλβα- 20 νίαν περαιοῦσθαι καὶ διὰ τοῦ Κύρου καὶ τῶν ἐξῆς τόπων εἰς τὸν Εὐξείνιον καταφέρεσθαι. οὐ πάνυ δὲ ὑπὸ τῶν παλαιῶν ὁ Ὠχὸς ὀνομάζεται· Ἀπολλόδωρος μὲντοι ὁ τὰ Παρθικὰ γράψας συνεχῶς αὐτὸν ὀνομάζει ὡς ἔγγυτάτω τοῖς Παρθυαίοις ῥέοντα.

Προσεδοξάσθη δὲ καὶ περὶ τῆς θαλάττης ταύτης 4 πολλὰ ψευδῆ διὰ τὴν Ἀλεξάνδρου φιλοτιμίαν· ἐπειδὴ γὰρ ὠμολόγητο ἐκ πάντων ὅτι διείργει τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης ὁ Τανάϊς ποταμός, τὸ δὲ μεταξὺ τῆς θαλάττης καὶ τοῦ Τανάϊδος πολὺ μέρος τῆς Ἀσίας ὃν 30 οὐχ ὑπέπιπτε τοῖς Μακεδόσι, στρατηγεῖν δ' ἐγνωστο ᾧστε τῇ φήμῃ γε κἀκείνων δόξαι τῶν μερῶν κρατεῖν

τὸν Ἀλέξανδρον, εἰς ἓν συνήγον τὴν τε Μαιωτίν λι-
 μνην τὴν δεχομένην τὸν Τάναϊν καὶ τὴν Κασπίαν θά-
 λατταν, λίμνην καὶ ταύτην καλοῦντες καὶ συντετρῆ-
 σθαι φάσκοντες πρὸς ἀλλήλας ἀμφοτέρας, ἐκατέραν
 δὲ εἶναι μέρος τῆς ἑτέρας. Πολύκλειτος δὲ καὶ πίστει 5
 προφέρεται περὶ τοῦ λίμνην εἶναι τῆς θάλατταν ταύ-
 C 510την, ὅφεις τε γὰρ ἐκτρέφειν καὶ ὑπόγλυκν εἶναι τὸ
 ὕδωρ· ὅτι δὲ καὶ οὐχ ἕτερα τῆς Μαιωτιδός ἐστι, τεκμαι-
 ρόμενος ἐκ τοῦ τὸν Τάναϊν εἰς αὐτὴν ἐμβάλλειν· ἐκ
 γὰρ τῶν αὐτῶν ὄρων τῶν Ἰνδικῶν ἐξ ὧν ὁ τε Ὄξος 10
 καὶ ὁ Ὄξος καὶ ἄλλοι πλείους φέρεται καὶ ὁ Ἰαξάρτης
 ἐκδίδωσι τε ὁμοίως ἐκείνοις εἰς τὸ Κάσπιον πέλαγος
 πάντων ἀρκτικώτατος. τοῦτον οὖν ὠνόμασαν Τά-
 ναϊν, καὶ προσέθεσάν γε τούτῳ πίστιν, ὡς εἶη Τά-
 ναϊς ὃν εἶσηκεν ὁ Πολύκλειτος· τὴν γὰρ περαιάν τοῦ 15
 ποταμοῦ τούτου φέρειν ἐλάτην καὶ οἰστοῖς ἐλατίνοις
 χρῆσθαι τοὺς ταύτη Σκύθας· τοῦτο δὲ καὶ τεκμήριον
 τοῦ τὴν χώραν τὴν πέραν τῆς Εὐρώπης εἶναι, μὴ τῆς
 Ἀσίας· τὴν γὰρ Ἀσίαν τὴν ἄνω καὶ τὴν πρὸς ἑω μὴ
 φύειν ἐλάτην. Ἐρατοσθένης δὲ φησι καὶ ἐν τῇ Ἰνδικῇ 20
 φύεσθαι ἐλάτην καὶ ἐντεῦθεν ναυπηγήσασθαι τὸν
 στόλον Ἀλέξανδρον· πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα συγ-
 κρούειν Ἐρατοσθένης πειρᾶται, ἡμῖν δ' ἀποχρώντως
 εἰρήσθω περὶ αὐτῶν.

5 Καὶ τοῦτο δ' ἐκ τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικὴν ἱστορου- 25
 μένων παραδόξων ἐστὶν ὑπὸ Εὐδόξου καὶ ἄλλων, ὅτι
 πρόκεινται τινες ἀκταὶ τῆς θαλάττης ὑπαντροί, τού-
 των δὲ μεταξὺ καὶ τῆς θαλάττης ὑπόκειται ταπεινὸς
 αἰγιαλός, ἐκ δὲ τῶν ὑπερθευ κρημνῶν ποταμοὶ ρέον-
 τες τοσαύτη προφέρονται βία ὥστε ταῖς ἀκταῖς συνά- 30

1. post ἓν: οὖν

φαντες εξακοντίζουσι τὸ ὕδωρ εἰς τὴν θάλατταν, ἄρ-
 ραντον φυλάττοντες τὸν αἰγιαλὸν ὥστε καὶ στρατοπέ-
 δοις ὀδεύσιμον εἶναι σκεπαζομένοις τῷ ρεύματι, οἱ δ'
 ἐπιχώριοι κατάγονται πολλακίς εὐωχίας καὶ θυσίας
 5 χάριν εἰς τὸν τόπον, καὶ ποτὲ μὲν ὑπὸ τοῖς ἄντροις
 κατακλίνονται, ποτὲ δ' ὑπ' αὐτῶ τῷ ρεύματι ἠλια-
 ζόμενοι ἄλλως ἄλλοι τέρπονται, παραφαινομένης ἅμα
 καὶ τῆς θαλάττης ἐκατέρωθεν καὶ τῆς ἥονος ποώδους
 καὶ ἀνθηρᾶς οὐσῆς διὰ τὴν ἰκμάδα.

10 Ἄπο δὲ τῆς Ἰρκανίας θαλάττης προτόντι ἐπὶ τὴν S
 ἕω δεξιὰ μὲν ἐστὶ τὰ ὄρη μέχρι τῆς Ἰνδικῆς θαλάττης
 παρατείνοντα, ἅπερ οἱ Ἕλληνες ὀνομάζουσι Ταῦρον,
 ἀρξάμενα ἀπὸ τῆς Παμφυλίας καὶ τῆς Κιλικίας καὶ
 μέχρι δεῦρο προτόντα ἀπὸ τῆς ἐσπέρας συνεχῆ καὶ
 15 τυγγάνοντα ἄλλων καὶ ἄλλων ὀνομάτων. προσοικουῖσι
 δ' αὐτοῦ τὰ προσάρκτια μέρη πρῶτοι μὲν οἱ Γῆλαι
 καὶ Καδοῦσιοι καὶ Ἄμαρδοι, καθάπερ εἴρηται, καὶ
 τῶν Ἰρκανίων τινές, ἔπειτα τὸ τῶν Παρθυαίων ἔθνος
 καὶ τὸ τῶν Μαργιανῶν καὶ τῶν Ἀρίων καὶ ἡ ἔρημος,
 20 ἣν ἀπὸ τῆς Ἰρκανίας ὀρρίζει ὁ Σάριος ποταμὸς πρὸς C.511
 ἕω βαδίζουσι καὶ ἐπὶ τὸν Ὠχον. καλεῖται δὲ τὸ μέχρι
 δεῦρο ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας διατείνον ἢ μικρὸν ἀπολεί-
 πον Παραχοάθρας. ἐστὶ δὲ ἀπὸ τῆς Ἰρκανίας θαλάτ-
 τῆς εἰς τοὺς Ἀρίους περὶ ἑξακισχιλίους σταδίους· εἰδ'
 25 ἡ Βακτριανὴ ἐστὶ καὶ ἡ Σογδιανὴ, τελευταῖοι δὲ Σκύ-
 θαι νομάδες. τὰ δ' ὄρη Μακεδόνες μὲν ἅπαντα τὰ
 ἐφεξῆς ἀπὸ Ἀρίων Κανύκασον ἐκάλεσαν, παρὰ δὲ τοῖς
 βαρβάροις* τὰ τε ἄκρα καὶ τοῦ Παροπαμίσου τὰ προσ-
 βόρεια καὶ τὰ Ἡμωδὰ καὶ τὸ Ἰμαον καὶ ἄλλα τοιαῦτα
 30 ὀνόματα ἐκάστοις μέρεσιν ἐπέκειτο.

Ἐν ἀριστερᾷ δὲ τούτοις ἀντιπαράκειται [τὰ] Σκυ- 2
 θικὰ ἔθνη καὶ τὰ νομαδικὰ ἅπασαν ἐκπληροῦντα τὴν

βόρειον πλευράν. οἱ μὲν δὴ πλείους τῶν Σκυθῶν ἀπὸ τῆς Κασπίας θαλάττης ἀρξάμενοι Δᾶαι προσαγορεύονται, τοὺς δὲ προσεφούς τούτων μᾶλλον Μασσαγέτας καὶ Σάκας ὀνομάζουσι, τοὺς δ' ἄλλους κοινῶς μὲν Σκύθας ὀνομάζουσιν ἰδίᾳ δ' ὡς ἐκάστους· 5 ἅπαντες δ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ νομάδες. μάλιστα δὲ γνώριμοι γεγόνασι τῶν νομάδων οἱ τοὺς Ἕλληνας ἀφελόμενοι τὴν Βακτριανήν, Ἄσιοι καὶ * Πασσιανοὶ καὶ Τόχαροι καὶ Σακάρανλοι, ὀρηθθέντες ἀπὸ τῆς περσείας τοῦ Ἰαξάρτου τῆς κατὰ Σάκας καὶ Σογδιανούς, ἣν 10 κατεῖχον Σάκαι. καὶ τῶν Δαῶν οἱ μὲν προσαγορεύονται Ἄπαρνοι οἱ δὲ Ξάνθιοι οἱ δὲ Πίσσουροι. οἱ μὲν οὖν Ἄπαρνοι πλησιαιτάτα τῇ Ἅρκανίᾳ παράκεινται καὶ τῇ κατ' αὐτὴν θαλάττῃ, οἱ δὲ λοιποὶ διατείνουσι καὶ μέχρι τῆς ἀντιπαρηκούσης τῇ Ἄρῃ. 15

3 Μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ τῆς Ἅρκανίας καὶ τῆς Παρθυαίας μέχρι Ἄρῶν ἔρημος πρόκειται πολλή καὶ ἄνυδρος, ἣν διεξιόντες μακραῖς ὁδοῖς κατέτρεχον τὴν τε Ἅρκανίαν καὶ τὴν Νησαίαν καὶ τὰ τῶν Παρθυαίων πεδία· οἱ δὲ συνέθεντο φόρους· φόρος δ' ἦν τὸ ἐπι- 20 τρέπειν τακτοῖς τισι χρόνοις τὴν χώραν κατατρέχειν καὶ φέρεσθαι λείαν. ἐπιπολαζόντων δ' αὐτῶν παρὰ τὰ συγκείμενα ἐπολεμεῖτο, καὶ πάλιν διαλύσεις καὶ ἀναπολεμήσεις ὑπῆρχον. τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ τῶν ἄλλων νομάδων βίος, ἀεὶ τοῖς πλησίον ἐπιτιθεμένων 25 τοτὲ δ' αὖ διαλλαττομένων.

4 Σάκαι μέντοι παραπλησίας ἐφόδους ἐποιήσαντο τοῖς Κιμμεριοῖς καὶ Τρήρεσι, τὰς μὲν μακροτέρας τὰς δὲ καὶ ἐγγύθεν· καὶ γὰρ τὴν Βακτριανήν κατέσχον καὶ τῆς Ἀρμενίας κατεκτήσαντο τὴν ἀρίστην γῆν, ἣν καὶ 30 ἐπάνυμον ἑαυτῶν κατέλιπον τὴν Σακασηνήν, καὶ μέχρι Κακπαδόκων καὶ μάλιστα τῶν πρὸς Εὐξείνῳ οὖς

Ποντικούς νῦν καλοῦσι, προήλθον. ἐπιθέμενοι δ' αὐτοῖς πανηγυρίζουσιν ἀπὸ τῶν λαφύρων οἱ ταύτη τότε τῶν Περσῶν στρατηγοὶ νύκτωρ ἄρδην αὐτοὺς ἠφάνισαν. ἐν δὲ τῷ πεδίῳ πέτραν τινὰ προσχώματι 5 συμπληρώσαντες εἰς βουνοειδὲς σχῆμα ἐπέθηκαν τεῖχος καὶ τὸ τῆς Ἀναΐτιδος καὶ τῶν συμβῶμων θεῶν ἱερὸν ἰδρύσαντο, Ὁμανοῦ καὶ Ἀναδάτου Περσικῶν δαιμόνων, ἀπέδειξάν τε πανήγυριν κατ' ἔτος ἱεράν, τὰ Σάκαια, ἣν μέχρι νῦν ἐπιτελοῦσιν οἱ τὰ Ζῆλα ἔχον- 10 τες· οὕτω γὰρ καλοῦσι τὸν τόπον· ἔστι δὲ ἱεροδούλων πόλισμα τὸ πλεόν· Πομπήιος δὲ προσθεὶς χώραν ἀξιόλογον καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ συνοικίσας εἰς τὸ τεῖχος μίαν τῶν πόλεων ἀπέφηνεν ὧν διέταξε μετὰ τὴν Μιθριδάτου κατάλυσιν.

15 Οἱ μὲν [οὖν] οὕτω λέγουσι περὶ τῶν Σακῶν, οἱ δ' ὅτι Κῦρος ἐπιστρατεύσας τοῖς Σάκαις ἠττηθεὶς τῇ μάχῃ φεύγει, στρατοπεδευσάμενος δ' ἐν ᾧ χωρίῳ τὰς παρασκευὰς ἀπολελοῖπει πλήρεις ἀφθονίας ἀπάσης καὶ μάλιστα οἴνου, διαναπαύσας μικρὰ τὴν στρατιάν, 20 ἤλανεν ἀφ' ἐσπέρας ὡς φεύγων, πλήρεις ἀφελὲς τας σκηνάς· προελθὼν δ' ὅσον ἐδόκει συμφέρειν ἰδρύθη· ἐπιόντες δ' ἐκεῖνοι καὶ καταλαβόντες ἔρημον ἀνδρῶν τὸ στρατόπεδον τῶν δὲ πρὸς ἀπόλαυσιν μεστόν, ἀνέδην ἐνεπίμπλαντο· ὁ δ' ὑποστρέψας ἐξοίνους κατέλαβε 25 καὶ παραπλήγας, ὥσθ' οἱ μὲν ἐν κάρῳ κείμενοι καὶ ὕπνῳ κατεκόπτοντο, οἱ δ' ὄρχοῦμενοι καὶ βακχεύοντες γυμνοὶ περιέπιπτον τοῖς τῶν πολεμίων ὄπλοις, ὀλλοῦν δ' ἀπώλοντο ἅπαντες. ὁ δὲ θεῖον νομίσας τὸ εὐτύχημα, τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀνιερώσας τῇ πατρίῳ 30 θεῷ προσηγόρευσε Σάκαια· ὅπου δ' ἂν ἦ τῆς θεοῦ ταύτης ἱερὸν, ἐνταῦθα νομίζεται καὶ ἡ τῶν Σακαίων ἑορτὴ βακχεία τις μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ, δισκευ-

ασμένων σκυθιστί, πινόντων ἅμα καὶ πληκτιζομένων
πρὸς ἀλλήλους ἅμα τε καὶ τὰς συμπινούσας γυναῖκας.

- 6 Μασσαγέται δ' ἐδήλωσαν τὴν σφετέραν ἀρετὴν
ἐν τῷ πρὸς Κῦρον πολέμῳ, περὶ οὗ θρυλοῦσι πολλοί,
καὶ δεῖ πυνθάνεσθαι παρ' ἐκείνων. λέγεται δὲ καὶ 5
τοιαῦτα περὶ τῶν Μασσαγετῶν, ὅτι κατοικοῦσιν οἱ
μὲν ὄρη τινὲς δ' αὐτῶν πεδία οἱ δὲ ἔλη ἃ ποιοῦσιν
οἱ ποταμοί, οἱ δὲ τὰς ἐν τοῖς ἔλεσι νήσους. μάλιστα δέ
φασὶ τὸν Ἀράξην ποταμὸν κατακλύζειν τὴν χώραν
πολλαχῆ σχιζόμενον, ἐκπίπτοντα δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις 10
C.513στόμασιν εἰς τὴν ἄλλην τὴν πρὸς ἄρκτοις θάλατταν,
ἐνὶ δὲ μόνῳ πρὸς τὸν κόλπον τὸν Ἰρκάνιον. θεὸν δὲ
ἥλιον μόνον ἠγοῦνται, τούτῳ δὲ ἵπποθυτοῦσι· γαμέτ
δ' ἕκαστος μίαν, χρωῶνται δὲ καὶ ταῖς ἀλλήλων οὐκ
ἀφανῶς, ὁ δὲ μιγνύμενος τῇ ἀλλοτριᾷ τὴν φαρέ- 15
τραν ἐξαρθήσας ἐκ τῆς ἀμάξης φανερωῶς μίγνυται·
θάνατος δὲ νομίζεται παρ' αὐτοῖς ἄριστος, ὅταν γη-
ράσαντες κατακοπῶσι μετὰ προβατείων κρεῶν καὶ
ἀναμιξέ βρωθῶσι· τοὺς δὲ νόσφ' θανόντας ῥίπτουσιν
ὡς ἀσεβεῖς καὶ ἀξίους ὑπὸ θηρίων βεβρωῶσθαι. ἀγα- 20
θοὶ δὲ ἱππῶται καὶ πεζοί, τόξοις δὲ χρωῶνται καὶ μαχαί-
ραις καὶ θώραξι καὶ σαγάρεσι χαλκαῖς, ζῶναι δὲ αὐ-
τοῖς εἰσι χρυσαὶ καὶ διαδήματα ἐν ταῖς μάχαις· οἱ τε
ἵπποι χρυσοχάλινοι, καὶ μασχαλιστήρες δὲ χρυσοί· ἄρ-
γυρος δ' οὐ γίνεται παρ' αὐτοῖς, σίδηρος δ' ὀλίγος, 25
χαλκός δὲ καὶ χρυσὸς ἄφθονος.

- 7 Οἱ μὲν οὖν ἐν ταῖς νήσοις οὐκ ἔχοντες σπόριμα
ῥιζοφαγοῦσι καὶ ἀγρίοις χρωῶνται καρποῖς, ἀμπέχονται
δὲ τοὺς τῶν δένδρων φλοιούς (οὐδὲ γὰρ βοσκήματα
ἔχουσι), πίνουσι δὲ τὸν ἐκ τῶν δένδρων καρπὸν ἐκ- 30
θλίβοντες· οἱ δ' ἐν τοῖς ἔλεσιν ἰχθυοφαγοῦσιν, ἀμπέ-
χονται δὲ τὰ τῶν φωκῶν δέρματα τῶν ἐκ θαλάττης

ἀνατρεχουσῶν· οἱ δ' ὄρειοι τοῖς ἀγρίοις τρέφονται
καὶ αὐτοὶ καρποῖς· ἔχουσι δὲ καὶ πρόβατα ὀλίγα ὥστ'
οὐδὲ κατακόπτουσι φειδόμενοι τῶν ἐρίων χάριν καὶ
τοῦ γάλακτος· τὴν δ' ἐσθῆτα ποιικίλλουσιν ἐπιχρή-
5 στοῖς φαρμάκοις δυσεξίτηλον ἔχουσι τὸ ἄνθος. οἱ δὲ
πεδινοὶ καίπερ ἔχοντες χώραν οὐ γεωργοῦσιν, ἀλλὰ
ἀπὸ προβάτων καὶ ἰχθύων ζῶσι νομαδικῶς καὶ Σκυ-
δικῶς. ἔστι γάρ τις καὶ κοινὴ διαίτα πάντων τῶν τοι-
ούτων ἣν πολλάκις λέγω, καὶ ταφαὶ δ' εἰσὶ παραπλή-
10 σιαὶ καὶ ἦθη καὶ ὁ σύμπαρ βλος, αὐθέκαστος μὲν σκαι-
ός τε καὶ ἄγριος καὶ πολεμικός, πρὸς δὲ τὰ συμβό-
λαια ἀπλοῦς καὶ ἀκάπηλος.

Τοῦ δὲ τῶν Μασσαγετῶν καὶ τῶν Σακῶν ἔθνος 8
καὶ οἱ Ἀττάσιοι καὶ οἱ Χωράσμιοι, εἰς οὓς ἀπὸ τῶν
15 Βακτριανῶν καὶ τῶν Σογδιανῶν ἐφυγε Σπιταμένης,
εἰς ἓκ τῶν ἀποδράντων Περσῶν τὸν Ἀλέξανδρον, κα-
θάπερ καὶ Βῆσσοι· καὶ ὕστερον δὲ Ἀρσάκης τὸν Καλ-
λίνικον φεύγων Σέλευκον εἰς τοὺς Ἀπασιάνας ἐχώ-
ρησε. φησὶ δ' Ἐρατοσθένης τοὺς Ἀραχωτοὺς καὶ Μασ-
20 σαγέτας τοῖς Βακτρίοις παρακεῖσθαι* πρὸς δύσιν παρὰ
τὸν Ὠξόν, καὶ Σάκας μὲν καὶ Σογδιανούς τοῖς ὄλοις
ἐδάφεσιν ἀντικεῖσθαι τῇ Ἰνδικῇ, Βακτρίους δ' ἐπ' ὀλί-
γον· τὸ γὰρ πλεόν τῷ Παροπαμισῶ παρακεῖσθαι· δι-
C.514
εἰργεῖν δὲ Σάκας μὲν καὶ Σογδιανούς τὸν Ἰαξάρτην,
25 καὶ Σογδιανούς δὲ καὶ Βακτριανούς τὸν Ὠξόν, μεταξὺ
δὲ Ἰρκανῶν καὶ Ἀρίων Ταπύρους οἰκεῖν· κύκλω δὲ
περὶ τὴν θάλατταν μετὰ τοὺς Ἰρκανοὺς Ἀμάρδους τε
καὶ Ἀναριάκας καὶ Καδουσίους καὶ Ἀλβανούς καὶ
Κασπίους καὶ Οὐτιλοῦς, τῆρα δὲ καὶ ἑτέρους μέχρι
30 Σκυθῶν, ἐπὶ θάτερα δὲ μέρη τῶν Ἰρκανῶν Διέρβικας,
τοὺς δὲ Καδουσίους συμψαύειν Μήδων καὶ Ματιανῶν
ὑπὸ τὸν Παραχοάθραν.

9 Τὰ δὲ διαστήματα οὕτω λέγει· ἀπὸ μὲν τοῦ Κασπίου ἐπὶ τὸν Κῦρον ὡς χιλίους ὀκτακοσίους σταδίους, ἐνθεν δ' ἐπὶ Κασπίας πύλας πεντακισχιλίους ἑξακοσίους, εἴτ' εἰς Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐν Ἀρίοις ἑξακισχιλίους τετρακοσίους, εἴτ' εἰς Βάκτραν τὴν πόλιν, ἢ καὶ 5 Ζαριάσπα καλεῖται, τρισχιλίους ὀκτακοσίους ἑβδομήκοντα, εἴτ' ἐπὶ τὸν Ἰαξάρτην ποταμὸν, ἐφ' ὃν Ἀλέξανδρος ἤκεν, ὡς πεντακισχιλίους· ὁμοῦ δισμύριοι δισχίλιοι ἑξακόσιοι ἑβδομήκοντα. λέγει δὲ καὶ οὕτω τὰ διαστήματα ἀπὸ Κασπίων πυλῶν εἰς Ἰνδούς· εἰς 10 μὲν Ἐκατόμυλον χιλίους ἑνακοσίους ἐξήκοντά φασι, εἰς δ' Ἀλεξάνδρειαν τὴν ἐν Ἀρίοις τετρακισχιλίους πεντακοσίους τριάκοντα, εἴτ' εἰς Προφθασίαν τὴν ἐν Δραγγῇ χιλίους ἑξακοσίους, οἱ δὲ πεντακοσίους, εἴτ' εἰς Ἀραχωτοὺς τὴν πόλιν τετρακισχιλίους ἑκατὸν εἴκο- 15 σιν, εἴτ' εἰς Ὀρτόσπανα ἐπὶ τὴν ἐκ Βάκτρων τρίοδον δισχίλιους, εἴτ' εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰνδικῆς χιλίους· ὁμοῦ μύριοι πεντακισχιλιοὶ τριακόσιοι. ἐπ' εὐθείας δὲ τῷ διαστήματι τούτῳ τὸ συνεχὲς δεῖ νοεῖν, τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τῆς ἐφ' ἑαυτῆς θαλάττης μῆκος τῆς Ἰνδικῆς. 20 ταῦτα μὲν τὰ περὶ τοὺς Σάκας.

9 Ἡ δὲ Παρθυαία πολλὴ μὲν οὐκ ἔστι· συνετέλει γοῦν μετὰ τῶν Ὅρκων [κατὰ] τὰ Περσικὰ καὶ μετὰ ταῦτα τῶν Μακεδόνων κρατούντων ἐπὶ χρόνον πολύν. πρὸς δὲ τῇ σμικρότητι δασεῖα καὶ ὄρεινὴ ἔστι καὶ ἄπο- 25 ρος, ὥστε διὰ τοῦτο δρόμῳ διεξιᾶσι τὸν ἑαυτῶν οἱ βασιλεῖς ὄχλον, οὐ δυναμένης τρέφειν τῆς χώρας οὐδ' ἐπὶ μικρόν· ἀλλὰ νῦν ἠϋξῆται. μέρη δ' ἔστι τῆς Παρθυηνῆς ἢ τε Κωμισσηνὴ καὶ ἢ Χωρήνη, σχεδὸν δέ τι καὶ τὰ μέχρι πυλῶν Κασπίων καὶ Ραγῶν καὶ Ταπύρων 30 ὄντα τῆς Μηθίας πρότερον. ἔστι δ' Ἀπάμεια καὶ Ἡράκλεια, πόλεις περὶ τὰς Ῥάγας. εἰσὶ δ' ἀπὸ Κασπίων

πυλῶν εἰς μὲν Ῥάγας στάδιοι πεντακόσιοι, ὡς φησὶν
 Ἀπολλόδωρος, εἰς δ' Ἐκατόμυλον τὸ τῶν Παρθυαίων
 βασίλειον χίλιοι διακόσιοι ἐξήκοντα· τοῦνομα δὲ ταῖς
 Ῥάγαις ἀπὸ τῶν γενομένων σεισμῶν γενέσθαι φασίν,
 5 ὑφ' ὧν πόλεις τε συχναὶ καὶ κῶμαι δισχίλιαι, ὡς Ποσει-
 δώνιος φησι, ἀνετράπησαν. τοὺς δὲ Ταπύρους οἰκεῖν
 φασὶ μεταξὺ Δερβίκων τε καὶ Ἰρκανῶν. ἱστοροῦσι δὲ
 περὶ τῶν Ταπύρων ὅτι αὐτοῖς εἰη νόμιμον τὰς γυναῖκας C.515
 ἐπιδιδόναι τὰς γαμετὰς ἑτέροις ἀνδράσιν, ἐπειδὴν ἐξ
 10 αὐτῶν ἀνέλονται δύο ἢ τρία τέκνα, καθάπερ καὶ Κά-
 των Ὀρτησίφ δεηθέντι ἐξέδωκε τὴν Μαρκίαν ἐφ' ἡμῶν
 κατὰ παλαιὸν Ῥωμαίων ἔθος.

Νεωτερισθέντων δὲ τῶν ἔξω τοῦ Ταύρου διὰ τὸ 2
 πρὸς ἄλλοις εἶναι τοὺς τῆς Συρίας καὶ τῆς Μηδίας βα-
 15 σιλέας τοὺς ἔχοντας καὶ ταῦτα, πρῶτον μὲν τὴν Βακ-
 τριανὴν ἀπέστησαν οἱ πεπιστευμένοι καὶ τὴν ἐγγυὺς
 αὐτῆς πᾶσαν οἱ περὶ Εὐθύδημον. ἔπειτ' Ἀρσάκης
 ἀνὴρ Σκύθης τῶν Λαῶν τινας ἔχων τοὺς Πάρνους
 καλουμένους νομάδας παροικοῦντας τὸν Ὀχον, ἐπῆλ-
 20 θεν ἐπὶ τὴν Παρθυαίαν καὶ ἐκράτησεν αὐτῆς. κατ' ἀρ-
 χὰς μὲν οὖν ἀσθενῆς ἦν διαπολεμῶν πρὸς τοὺς ἀφαι-
 ρεθέντας τὴν χώραν καὶ αὐτὸς καὶ οἱ διαδεξάμενοι
 ἐκεῖνον, ἐπειδ' οὕτως ἰσχυσαν ἀφαιρούμενοι τὴν πλη-
 σίον ἀεὶ διὰ τὰς ἐν τοῖς πολέμοις κατορθώσεις ὥστε
 25 τελευτῶντες ἀπάσης τῆς ἐντὸς Εὐφράτου κύριοι κα-
 τέστησαν. ἀφείλοντο δὲ καὶ τῆς Βακτριανῆς μέρος
 βιασάμενοι τοὺς Σκύθας καὶ ἔτι πρότερον τοὺς περὶ
 Εὐκρατίδαν, καὶ νῦν ἐπάρχουσι τὸσαύτης γῆς καὶ το-
 σούτων ἔθνων ὥστε ἀντίπαλοι τοῖς Ῥωμαίοις τρόπον
 30 τινὰ γεγόνασι κατὰ μέγεθος τῆς ἀρχῆς. αἰτίας δ' ὁ
 βίος αὐτῶν καὶ τὰ ἔθνη τὰ ἔχοντα πολὺ μὲν τὸ βάρβα-

ρον και τὸ Σκυθικόν, πλέον μέντοι τὸ χρήσιμον πρὸς ἡγεμονίαν και τὴν ἐν τοῖς πολέμοις κατορθῶσιν.

3 Φασὶ δὲ τοὺς Πάρνους Δάας μετανάστας εἶναι ἐκ τῶν ὑπὲρ τῆς Μαιώτιδος Λαῶν, οὓς Ξανδίους ἢ Παρίους καλοῦσιν· οὐ πάνυ δ' ὠμολόγηται Δάας εἶ- 5 ναὶ τινας τῶν ὑπὲρ τῆς Μαιώτιδος Σκυθῶν· ἀπὸ τούτων δ' οὖν ἔλκειν φασὶ τὸ γένος τὸν Ἀρσάκην, οἱ δὲ Βακτριανὸν λέγουσιν αὐτόν, φεύγοντα δὲ τὴν αὐ- ξησιν τῶν περὶ Διόδοτον ἀποστήσαι τὴν Παρθυαίαν. εἰρηκότες δὲ πολλὰ περὶ τῶν Παρθικῶν νομίμων ἐν 10 τῇ ἕκτῃ τῶν ἱστορικῶν ὑπομνημάτων βίβλῳ, δευτέρᾳ δὲ τῶν μετὰ Πολύβιον, παραλείψομεν ἐνταῦθα μὴ ταυτολογεῖν δόξωμεν, τοσοῦτον εἰπόντες μόνον ὅτι τῶν Παρθυαίων συνέδριόν φησιν εἶναι Ποσειδώνιος διττόν, τὸ μὲν συγγενῶν τὸ δὲ σοφῶν και μάγων, ἐξ 15 ἧν ἀμφοῖν τοὺς βασιλεῖς καθίστασθαι.

10 Ἡ δ' Ἀρία και ἡ Μαργιανὴ κράτιστα χωρία ἐστὶ ταύτη, τῇ μὲν ὑπὸ τῶν ὄρων ἐγκλειόμενα τῇ δ' ἐν πε- δίοις τὰς οἰκήσεις ἔχοντα. τὰ μὲν οὖν ὄρη νέμονται σκηνῆται τινες, τὰ δὲ πεδία ποταμοῖς διαρρεῖται· πο- 20 τίζουσι δ' αὐτὰ τὰ μὲν τῷ Ἀρίῳ τὰ δὲ Μάρῳ. ὁμορεῖ C.516 δὲ ἡ Ἀρία τῇ Βακτριανῇ * και τὴν ὑποστᾶσαν ὄρει τῷ ἔχοντι τὴν Βακτριανήν· διέχει δὲ τῆς Ὑρκανίας περὶ ἑξακισχιλίους σταδίους. συντελής δ' ἦν αὐτῇ και ἡ Δραγγιανὴ μέχρι Καρμανίας, τὸ μὲν πλέον τοῖς νο- 25 τίοις μέρεσι τῶν ὄρων ὑποπεπτωκυῖα, ἔχουσα μέντοι τινὰ τῶν μερῶν και τοῖς ἀρκτικοῖς πλησιάζοντα τοῖς κατὰ τὴν Ἀρίαν· και ἡ Ἀραχωσία δὲ οὐ πολὺ ἄπωθεν ἐστὶ, και αὕτη τοῖς νοτίοις μέρεσι τῶν ὄρων ὑποπε- πτωκυῖα και μέχρι τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ τεταμένη, μέ- 30 ρος οὕσα τῆς Ἀριανῆς. μῆκος δὲ τῆς Ἀρίας ὅσον δις- χίλιοι στάδιοι, πλάτος δὲ τριακόσιοι τοῦ πεδίου· πό-

λεις δὲ Ἀρτακάησα καὶ Ἀλεξάνδρεια καὶ Ἀγαῖα, ἐπώνυμοι τῶν κτισάντων. εὐοινεῖ δὲ σφόδρα ἡ γῆ· καὶ γὰρ εἰς τριγούλιον παραμένει ἐν ἀπιττώτοις ἄγγεσι.

Παρακλησία δ' ἐστὶ καὶ ἡ Μαργιανή, ἐρημίαις δὲ 2
5 περιέχεται τὸ πεδίον. θαυμάσας δὲ τὴν εὐφύλιαν ὁ Σωτὴρ Ἀντίοχος τείχει περιέβαλε κύκλον ἔχοντι χιλίων καὶ πεντακοσίων σταδίων, πόλιν δὲ ἔκτισεν Ἀντιόχειαν. εὐάμπελος δὲ καὶ αὕτη ἡ γῆ· φασὶ γοῦν τὸν πυθμῆνα εὐρίσκεισθαι πολλάκις θυσὶν ἀνδράσι περι-
10 ληπτόν, τὸν δὲ βότρυν δίπηχυν.

Τῆς δὲ Βακτρίας μέρη μὲν τινα τῇ Ἀρίᾳ παραβέ- 11
βληται πρὸς ἄρκτον, τὰ πολλὰ δ' ὑπέρκειται πρὸς ἕω· πολλή δ' ἐστὶ καὶ κάμφορος πλὴν ἐλαίου. τοσοῦτον δὲ ἰσχυσαν οἱ ἀποστήσαντες Ἕλληνες αὐτὴν διὰ τὴν
15 ἀρετὴν τῆς χώρας ὥστε τῆς τε Ἀριανῆς ἐπεκράτουν καὶ τῶν Ἰνδῶν, ὡς φησὶν Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀρταμιτηνός, καὶ πλείω ἔθνη κατεστρέψαντο ἢ Ἀλέξανδρος, καὶ μάλιστα Μένανδρος (εἰ γε καὶ τὸν Ἰππῶνιν διέβη πρὸς ἕω καὶ μέχρι τοῦ Ἰμάου προῆλθε) τὰ μὲν αὐτὸς
20 τὰ δὲ Δημήτριος ὁ Εὐθυδήμου υἱὸς τοῦ Βακτριῶν βασιλέως· οὐ μόνον δὲ τὴν Παταληνὴν κατέσχον ἀλλὰ καὶ τῆς ἄλλης παραλίας τὴν τε Σαραόστου καλουμένην καὶ τὴν Σιγέρδιδος βασιλείαν. καθ' ὅλου δὲ φησὶν ἐκεῖνος τῆς συμπάσης Ἀριανῆς πρόσχημα εἶναι τὴν
25 Βακτριανὴν· καὶ δὴ καὶ μέχρι Σηρῶν καὶ Φρυνῶν ἐξέτεινον τὴν ἀρχήν.

Πόλεις δ' εἶχον τὰ τε Βάκτρα ἤνπερ καὶ Ζαριά- 2
σπαν καλοῦσιν, ἣν διαρρεῖ ὁμώνυμος ποταμὸς ἐκβάλλων εἰς τὸν Ὠξόν, καὶ Ἄδραφα καὶ ἄλλας πλείους·
30 τούτων δ' ἦν καὶ ἡ Εὐκρατίδεια τοῦ ἄρξαντος ἐπώνυ-

19. post μὲν: γὰρ

μος. οἱ δὲ κατασχόντες αὐτήν Ἕλληνας καὶ εἰς σατρα-
 C.517 πείας διηγήρασιν, ὧν τὴν τε Ἀσπιδίου καὶ τὴν Τα-
 πυρίαν ἀφήρητο Εὐκρατίδην οἱ Παρθυατοί. ἔσχον
 δὲ καὶ τὴν Σογδιανὴν ὑπερκειμένην πρὸς ἕω τῆς Βακ-
 τριανῆς μεταξὺ τοῦ τε Ὠξοῦ ποταμοῦ, ὃς ὀρίζει τὴν 5
 τε τῶν Βακτριῶν καὶ τὴν τῶν Σογδιῶν, καὶ τοῦ Ἰα-
 ξάρτου· οὗτος δὲ καὶ τοὺς Σογδίους ὀρίζει καὶ τοὺς
 νομάδας.

3 Τὸ μὲν οὖν παλαιὸν οὐ πολὺ διέφερον τοῖς βίοις
 καὶ τοῖς ἔθεσι τῶν νομάδων οἳ τε Σογδιανοὶ καὶ οἱ 10
 Βακτριανοί, μικρὸν δ' ὅμως ἡμερώτερα ἦν τὰ τῶν Βακ-
 τριανῶν, ἀλλὰ καὶ περὶ τούτων οὐ τὰ βέλτιστα λέ-
 γουσιν οἱ περὶ Ὀνησίκριτον· τοὺς γὰρ ἀπειρηκότας
 διὰ γῆρας ἢ νόσον ζῶντας παραβάλλεσθαι τρεφομέ-
 νους κυσὶν ἐπίτηδες πρὸς τοῦτο, οὓς ἐνταφιαστάς κα- 15
 λείσθαι τῇ πατρῷα γλώττῃ, καὶ ὀραῖσθαι τὰ μὲν ἔξω
 τείχους τῆς μητροπόλεως τῶν Βάκτρων καθαρὰ, τῶν
 δ' ἐντὸς τὸ πλεον ὀστέων πλήρες ἀνθρωπίνων· κατα-
 λῦσαι δὲ τὸν νόμον Ἀλέξανδρον. τοιαῦτα δὲ πως καὶ
 τὰ περὶ τοὺς Κασπίους ἱστοροῦσι· τοὺς γὰρ γουέας, 20
 ἐπειδὴν ὑπὲρ ἑβδομήκοντα ἔτη γεγονότες τυγχάνωσιν,
 ἐγκλεισθέντας λιμοκτονεῖσθαι. τοῦτο μὲν οὖν ἀνε-
 κτότερον καὶ τῷ Κείων νόμῳ παραπλήσιον καίπερ
 ὄν σκυδικόν, πολὺ μέντοι σκυδικώτερον τὸ τῶν
 Βακτριανῶν. καὶ δὴ διαπορεῖν ἄξιον ἦν, ἡνίκα Ἀλέ- 25
 ξανδρος τοιαῦτα κατελάμβανε τάνταῦθα, τί χρη * ποι-
 εῖν τὰ ἐπὶ τῶν πρώτων Περσῶν καὶ τῶν ἔτι πρότε-
 ρον ἡγεμόνων ὅποια εἰκὸς ἦν παρ' αὐτοῖς νενομίσθαι.

4 Φασὶ δ' οὖν ὀκτώ πόλεις τὸν Ἀλέξανδρον ἐν τε
 τῇ Βακτριανῇ καὶ τῇ Σογδιανῇ κτίσαι, τινὰς δὲ κατα- 30
 σκάψαι, ὧν Καριάτας μὲν τῆς Βακτριανῆς, ἐν ἣ Καλλι-
 σθένης συνελήφθη καὶ παρεδόθη φυλακῇ, Μαράκανδα

δὲ τῆς Σογδιανῆς καὶ τὰ Κῦρα, ἔσχατον ὄν Κύρου
κτίσμα ἐπὶ τῷ Ἰαξάρτῃ ποταμῷ κείμενον, ὅπερ ἦν
ὄριον τῆς Περσῶν ἀρχῆς· κατασκάψαι δὲ τὸ κτίσμα
τοῦτο καίπερ ὄντα φιλόκυρον διὰ τὰς πυκνὰς ἀπο-
6 στάσεις· ἔλεν δὲ καὶ πέτρας ἐρυμνὰς σφόδρα ἐκ προ-
δοσίας τὴν τε ἐν τῇ Βακτριανῇ τὴν Σισιμίδρου ἐν
ἣ εἶχεν Ὁξυάρτης τὴν θυγατέρα Ῥωξάνην, καὶ τὴν ἐν
τῇ Σογδιανῇ τὴν τοῦ Ὠξου, οἱ δ' Ἀριαμάζου φασί.
τὴν μὲν οὖν Σισιμίδρου πεντεκαίδεκα σταδίων ἴστο-
10 ροῦσι τὸ ὕψος, ὄγδοήκοντα δὲ τὸν κύκλον, ἄνω δ'
ἐπίπεδον καὶ εὐγεων ὅσον πεντακοσίους ἄνδρας τρέ-
φειν δυναμένην, ἐν ἣ καὶ ξενίας τυχεῖν πολυτελοῦς
καὶ γάμους ἀγαγεῖν Ῥωξάνης τῆς Ὁξυάρτου θυγατρὸς
τὸν Ἀλέξανδρον· τὴν δὲ τῆς Σογδιανῆς διπλασίαν τὸ
15 ὕψος φασί. περὶ τούτους δὲ τοὺς τόπους καὶ τὸ τῶν
Βραγχιδῶν ἄστν ἀνελεῖν, οὓς Ξέρξην μὲν ἰδρῦσαι C.518
αὐτόθι συναπάραντας αὐτῷ ἐκόντας ἐκ τῆς οἰκειας διὰ
τὸ παραδοῦναι τὰ χρήματα τοῦ θεοῦ τὰ ἐν Διδύμοις
καὶ τοὺς θησαυροὺς, ἐκείνον δ' ἀνελεῖν μυσαττόμε-
20 νον τὴν ἱεροσυλίαν καὶ τὴν προδοσίαν.

Τὸν δὲ διὰ τῆς Σογδιανῆς ῥέοντα ποταμὸν * καὶ 5
..... Πολυτίμητον Ἀριστόβουλος, τῶν Μακεδόνων
[τοῦνομα] θεμένων, καθάπερ καὶ ἄλλα πολλὰ τὰ μὲν
καινὰ ἔδθεσαν τὰ δὲ παρωνόμασαν· ἄρδοντα δὲ τὴν χῶ-
25 ραν ἐκπίπτειν εἰς ἔρημον καὶ ἀμμώδη γῆν καταπίνε-
σθαι τε εἰς τὴν ἄμμον, ὡς καὶ τὸν Ἄριον τὸν δι'
Ἄριον ῥέοντα. τοῦ δὲ Ὠχου ποταμοῦ πλησίον ὀρύτ-
τοντας εὐρεῖν ἐλαίου πηγὴν λέγουσιν· εἰκὸς δέ, ὥσπερ
νιτρῶδη τιὰ καὶ στύφοντα ὑγρὰ καὶ ἀσφαλτώδη καὶ
30 θειώδη διαρρεῖ τὴν γῆν, οὕτω καὶ λιπαρὰ εὐρίσκε-
σθαι, τὸ δὲ σκάνιον ποιεῖ τὴν παραδοξίαν. ῥεῖν δὲ
τὸν Ὠχον οἱ μὲν διὰ τῆς Βακτριανῆς φασιν οἱ δὲ παρ'

αὐτήν, καὶ οἱ μὲν ἕτερον τοῦ Ὠξου μέχρι τῶν ἐκβο-
 λῶν νοτιωτέρον ἐκείνου, ἀμφοτέρων δ' ἐν τῇ Ἰρ-
 κανία τὰς εἰς τὴν θάλατταν ὑπάρχειν ἐκρύψεις, οἱ δὲ
 κατ' ἀρχὰς μὲν ἕτερον συμβάλλειν δ' εἰς ἓν τὸ τοῦ
 Ὠξου ῥεῖθρον, πολλαχοῦ καὶ ἕξ καὶ ἑπτὰ σταδίων 5
 ἔχοντα τὸ πλάτος. ὁ μὲντοι Ἰαξάρτης ἀπ' ἀρχῆς μέχρι
 τέλους ἕτερός ἐστι τοῦ Ὠξου, καὶ εἰς μὲν τὴν αὐτὴν
 τελευτῶν θάλατταν, αἱ δ' ἐμβολαὶ διεχουσιν ἀλλήλων,
 ὡς φησι Πατροκλῆς, παρασάγγας ὡς ὀγδοήκοντα· τὸν
 δὲ παρασάγγην τὸν περσικὸν οἱ μὲν ἐξήκοντα στα- 10
 δίων φασίν, οἱ δὲ τριάκοντα ἢ τετταράκοντα. ἀνα-
 κλεόντων δ' ἡμῶν τὸν Νελλον ἄλλοι ἄλλοις μέτροις
 χρώμενοι τὰς σχολίνους ὠνόμαζον ἀπὸ πόλεως ἐπὶ πό-
 λιν, ὥστε τὸν αὐτὸν τῶν σχολίνων ἀριθμὸν ἀλλαχοῦ
 μὲν μείζω παρέχειν πλοῦν ἀλλαχοῦ δὲ βραχύτερον· 15
 οὕτως ἕξ ἀρχῆς παραδεδομένον καὶ φυλαττόμενον μέ-
 χρι νῦν.

6 Μέχρι μὲν δὴ τῆς Σογδιανῆς πρὸς ἀνίσχοντα
 ἥλιον ἰόντι ἀπὸ τῆς Ἰρκανίας γνώριμα ὑπῆρξε τὰ ἔθνη
 καὶ τοῖς Πέρσαις πρότερον τὰ εἰσω τοῦ Ταύρου καὶ 20
 τοῖς Μακεδόσι μετὰ ταῦτα καὶ τοῖς Παρθυαίοις. τὰ δ'
 ἐπέκεινα ἐπ' εὐθείας ὅτι μὲν Σκυδικά ἐστιν, ἐκ τῆς
 ὁμοειδείας εἰκάζεται, στρατεῖαι δ' οὐ γέγονασιν ἐπ' αὐ-
 τοὺς ἡμῖν γνώριμοι, καθάπερ οὐδὲ ἐπὶ τοὺς βορειο-
 τάτους τῶν νομάδων, ἐφ' οὓς ἐπεχείρησε μὲν ὁ Ἄλέ- 25
 ξανδρος ἄγειν στρατείαν, ὅτε τὸν Βῆσσον μετῆι καὶ
 τὸν Σπιταμένην, ζωγρία δ' ἀναχθέντος τοῦ Βῆσσου,
 τοῦ δὲ Σπιταμένουσ ὑπὸ τῶν βαρβάρων διαφθαρέν-
 τος, ἐπαύσατο τῆς ἐπιχειρήσεως. οὐχ ὁμολογοῦσι δ'
 ὅτι περιέπλευσάν τινες ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἐπὶ τὴν Ἰρ- 30
 κανίαν· ὅτι δὲ δυνατόν, Πατροκλῆς εἰρηκε.

C.519
7

Λέγεται δὲ διότι τοῦ Ταύρου τὸ τελευταῖον, ὃ

καλοῦσιν Ἴμαιοι, τῇ Ἰνδικῇ θαλάττῃ ξυνάπτον, οὐδὲν οὔτε προὔχει πρὸς ἕω τῆς Ἰνδικῆς μᾶλλον οὔτ' εἰσέχει· παριόντι δ' εἰς τὸ βόρειον πλευρὸν αἰεί τι τοῦ μήκους ὑφαίρει καὶ τοῦ πλάτους ἢ θάλαττα, ὥστ' ἀπο-
5 φαίνειν μύουρον πρὸς ἕω τὴν νῦν ὑπογραφομένην μερίδα τῆς Ἀσίας, ἣν ὁ Ταῦρος ἀπολαμβάνει πρὸς τὸν ὠκεανὸν τὸν πληροῦντα τὸ Κάσπιον πέλαγος. μήκος δ' ἐστὶ ταύτης τῆς μερίδος τὸ μέγιστον ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς θαλάττης ἐπὶ τὸν ὠκεανὸν τὸν κατὰ τὸ Ἴμαιοι
10 τρισμυρίων που σταδίων, παρὰ τὴν ὄρεινὴν τοῦ Ταύρου τῆς πορείας οὔσης, πλάτος δ' ἔλαττον τῶν μυρίων. εἴρηται γὰρ ὅτι περὶ τετρακισμυρίους σταδίους ἐστὶ τὸ ἀπὸ τοῦ Ἰσσικοῦ κόλπου μέχρι τῆς ἐφάσ θαλάττης τῆς κατὰ Ἰνδούς, ἐπὶ δ' Ἰσσὸν ἀπὸ τῶν ἐσπερίων ἄκρων
15 τῶν κατὰ στήλας ἄλλοι τρισμύριοι· ἐστὶ δὲ ὁ μυχὸς τοῦ Ἰσσικοῦ κόλπου μικρὸν ἢ οὐδὲν Ἀμισοῦ ἐωθινώτερος, τὸ δὲ ἀπὸ Ἀμισοῦ ἐπὶ τὴν Ἰνδικὴν γῆν περὶ μυρίους ἐστὶ σταδίους, παράλληλον ὄν τῷ ἀπὸ τοῦ Ἰσσοῦ λεχθέντι ἐπὶ τοὺς Ἰνδούς. λείπεται δὲ τὸ λεχθὲν μήκος
20 ἐπὶ τὴν ἕω τῆς περιωδευμένης νινι μερίδος οἱ τρισμύριοι στάδιοι. πάλιν δὲ τοῦ πλάτους τοῦ μεγίστου τῆς οἰκουμένης ὄντος περὶ τρισμυρίους σταδίους, γλαυδοειδοῦς οὔσης, τὸ διάστημα τοῦτο ἐγγὺς ἂν εἴη τοῦ μεσημβρινοῦ τοῦ διὰ τῆς Ἰνδικῆς θαλάττης γραφο-
25 μένου καὶ τῆς Περσικῆς, εἴπερ ἐστὶ τὸ μήκος τῆς οἰκουμένης ἑπτὰ μυριάδες· εἰ οὖν ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς ἐπὶ Ἀρτεμίταν τὴν ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ στάδιοι εἰσὶν ὀκτακισχίλιοι, καθάπερ εἴρηκεν Ἀπολλόδωρος ὁ ἐκ τῆς Ἀρτεμίτας, ἐκείθεν δ' ἐπὶ τὸ στόμα τῆς κατὰ Πέρσας θα-
30 λάττης ἄλλο τοσοῦτόν ἐστι, καὶ πάλιν τοσοῦτον ἢ μικρὸν ἀπολείπον εἰς τὰ ἀνταίφροντα τοῖς ἄκροις τῆς Αἰθιοπίας, λοιπὸν ἂν εἴη τοῦ πλάτους τῆς οἰκουμένης

τοῦ λεχθέντος ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τῆς Ἰρκανίας θαλάττης ἐπὶ τοῦ στόματος αὐτῆς ὅσον εἰρήκαμεν. μούρου δ' ὄντος τοῦ τμήματος τούτου τῆς γῆς ἐπὶ τὰ πρὸς ἄνω μέρη, γίνονται ἂν τὸ σχῆμα προσόμοιον μαγειρικῆ κοπίδι, τοῦ μὲν ὄρους ἐπ' εὐθείας ὄντος καὶ νοουμένου 5 κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς κοπίδος, τῆς δ' ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ Ἰρκανίου παραλλῆλα ἐπὶ Τάμαρον κατὰ δεύτερον πλευρὸν εἰς περιφερῆ καὶ μύουρον γραμμὴν ἀπολήγον.

8 Ἐπιμνηστῆον δὲ καὶ τῶν παραδόξων ἐνίων ἂ θρω- 10
λοῦσι περὶ τῶν τελέως βαρβάρων, οἷον τῶν περὶ τὸν
Καύκασον καὶ τὴν ἄλλην ὄρεινὴν. τοῖς μὲν γὰρ νόμι-
C.520 μον εἶναι φασι τὸ τοῦ Εὐριπίδου „τὸν φύντα θρηνηῖν
„εἰς ὅσ' ἔρχεται κακά, τὸν δ' αὐθιγόντα καὶ πόνων
„πεπανμένον χαίροντας εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν δό- 15
„μων.“ ἑτέροις δὲ μηδένα ἀποκτείνειν τῶν ἑξαμαρ-
τόντων τὰ μέγιστα, ἀλλ' ἐξορίζει μόνον μετὰ τῶν τέ-
κνων, ὑπεναντίως τοῖς Δέρβιξι· καὶ γὰρ ἐπὶ μικροῖς
οὔτοι σφάττουσι. σέβονται δὲ γῆν οἱ Δέρβικες· θύ-
ουσι δ' οὐδὲν θῆλυ οὐδὲ ἐσθίουσι· τοὺς δὲ ὑπὲρ ἑβδο- 20
μήκοντα ἔτη γεγονότας σφάττουσιν, ἀναλίσκουσι δὲ
τὰς σάρκας οἱ ἀγγιστα γένους· τὰς δὲ γραιάς ἀπάγχου-
σιν, εἶτα θάπτουσι· τοὺς δὲ ἐντὸς ἑβδομήκοντα ἐτῶν
ἀποθανόντας οὐκ ἐσθίουσιν ἀλλὰ θάπτουσι. Σίγιννοι
δὲ τὰλλα μὲν περσίζουσιν, ἱππαρίοις δὲ χρῶνται μι- 25
κροῖς δασέσιν, ἄπερ ἱππότην ὄχεῖν μὲν οὐ δύναται,
τέθριππα δὲ ξευγνύουσιν· ἡνιοχοῦσι δὲ γυναικες ἐκ
παίδων ἡσκημένοι, ἧ δ' ἄριστα ἡνιοχοῦσα συνοικεῖ φ
βούλεται· τινὰς δ' ἐπιτηδεύειν φασι ὅπως ὡς μακρο-
κεφαλώτατοι φανοῦνται καὶ προπεπτωκότες τοῖς με- 30
τώποις ὡς δ' ὑπερκύπτειν τῶν γενεῶν. Ταπύρων δ'
ἔστι καὶ τὸ τοὺς μὲν ἄνδρας μελανεμιονεῖν καὶ μακρο-

κομειν, τὰς δὲ γυναῖκας λευχειμονεῖν καὶ βραχυκομειν. καὶ ὁ ἀνδρεϊότατος κριθεὶς γαμει ἦν βούλεται. Κάσπιοι δὲ τοὺς ὑπὲρ ἑβδομήκοντα ἔτη λιμοκτονήσαντες εἰς τὴν ἑρημίαν ἐκτιθέασιν, ἅψωθεν δὲ σκοπεύουσ-
 5 τες ἂν μὲν ὑπ' ὀρνίθων κατασπωμένους ἀπὸ τῆς κλί-
 νης ἰδωσιν, εὐδαιμονίζουσιν, ἂν δὲ ὑπὸ θηρίων ἢ κυ-
 νῶν, ἤττον, ἂν δ' ὑπὸ μηδενός, κακοδαιμονίζουσι.

Ἐπεὶ δὲ τὰ βόρεια μέρη τῆς Ἀσίας ποιεῖ ὁ Ταῦρος, 12
 ἃ δὴ καὶ ἐντὸς τοῦ Ταύρου καλοῦσιν, εἶπεν προειλό-
 10 μεθα πρῶτον [περὶ τούτων]· τούτων δ' ἐστὶ καὶ τὰ ἐν
 τοῖς ὄρεσιν αὐτοῖς ἢ ὄλα ἢ τὰ πλεῖστα. ὅσα μὲν [οὖν]
 τῶν Κασπίων πυλῶν ἐωθινιώτερα ἐστίν, ἀπλουστέραν
 ἔχει τὴν περιήγησιν διὰ τὴν ἀγριότητα, οὐ πολὺ τε ἂν
 διαφέροι τοῦδε ἢ τοῦδε τοῦ κλίματος συγκαταλεχθέν-
 15 τα· τὰ δ' ἐσπέρια πάντα δίδωσιν εὐπορίαν τοῦ λέγειν
 περὶ αὐτῶν, ὥστε δεῖ προάγειν ἐπὶ τὰ παρακείμενα
 ταῖς Κασπίαις πύλαις. παράκειται δὲ ἡ Μηθία πρὸς
 δύσιν, χώρα καὶ πολλὴ καὶ δυναστεύσασά ποτε καὶ ἐν
 μέσῳ τῷ Ταύρῳ κειμένη, πολυσχιδεὶ κατὰ ταῦτα ὑπάρ-
 20 χοντι τὰ μέρη καὶ ἀυλῶνας ἐμπεριλαμβάνοντι μεγά-
 λους, καθάπερ καὶ τῇ Ἀρμενίᾳ τοῦτο συμβέβηκε.

Τὸ γὰρ ὄρος τοῦτο ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῆς Καρίας 2
 καὶ Λυκίας, ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν οὔτε πλάτος οὔτε ὕψος
 ἀξιόλογον δείκνυσιν· ἐξαιρεται δὲ πολὺ πρῶτον κατὰ
 25 τὰς Χελιδονίας (αὗται δ' εἰσὶ νῆσοι κατὰ τὴν ἀρχὴν
 τῆς Παμφύλων παραλίας), ἐπὶ δὲ τὰς ἀνατολὰς ἐκτεῖ-C.521
 νόμενον ἀυλῶνας μακροὺς ἀπολαμβάνει τοὺς τῶν Κι-
 λίκων· εἶτα τῇ μὲν τὸ Ἀμανὸν ἀπ' αὐτοῦ σχίζεται τῇ
 δὲ ὁ Ἀντίταυρος, ἐν ᾧ τὰ Κόμανα ἴδρυνται τὰ ἐν τοῖς
 30 ἄνω λεγομένοις Καππάδοξιν. οὗτος μὲν οὖν ἐν τῇ Κα-

2. post βραχυκομειν: οἰκοῦσι δὲ μεταξὺ Λεοβίκων καὶ Τρ-
 κανῶν

ταονία τελευτᾷ, τὸ δὲ Ἄμανὸν ὄρος μέχρι τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μελιτηνῆς πρόεισι, καθ' ἣν ἡ Κομμαγηνή τῇ Καππαδοκίᾳ παράκειται· ἐκδέχεται δὲ τὰ πέραν τοῦ Εὐφράτου ὄρη, συνεχῆ μὲν τοῖς προειρημένοις πλην ὅσον διακόπτει ῥέων διὰ μέσων ὁ ποταμὸς, πολλὴν δ' 5 ἐπίδοσιν λαμβάνει εἰς τὸ ὕψος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ πολυσχιδές. τὸ δ' οὖν νοτιώτατον μάλιστα ἐστὶν ὁ Ταῦρος ὀρίων τὴν Ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς Μεσοποταμίας.

3 Ἐντεῦθεν δὲ ἀμφοτέρωθεν οἱ τὴν Μεσοποταμίαν ἐγκυκλούμενοι ποταμοὶ καὶ συνάπτοντες ἀλλή- 10 τοῖς ἐγγύς κατὰ τὴν Βαβυλωνίαν, εἶτα ἐκδιδόντες εἰς τὴν κατὰ Πέρσας θάλατταν, ὃ τε Εὐφράτης καὶ Τίγρις. ἐστὶ δὲ καὶ μεῖζων ὁ Εὐφράτης καὶ πλείω διεξείσι χώραν σκολιῶ τῷ φείθρῳ, τὰς πηγὰς ἔχων ἐν τῷ προσβορείῳ μέρει τοῦ Ταύρου, ῥέων δ' ἐπὶ δύσιν διὰ τῆς 15 Ἀρμενίας τῆς μεγάλης καλουμένης μέχρι τῆς μικρᾶς, ἐν δεξιᾷ ἔχων ταύτην ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὴν Ἀκλισηνήν· εἰτ' ἐπιστρέφει πρὸς νότον, συνάπτει δὲ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῖς Καππαδόκων ὀρίοις· δεξιᾷ δὲ ταῦτα ἀφείς καὶ τὰ τῶν Κομμαγηνηῶν, ἀριστερᾷ δὲ τὴν Ἀκι- 20 λισηνήν καὶ Σωφηνήν τῆς μεγάλης Ἀρμενίας πρόεισιν ἐπὶ τὴν Συρίαν καὶ λαμβάνει πάλιν ἄλλην ἐπιστροφὴν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν καὶ τὸν Περσικὸν κόλπον. ὁ δὲ Τίγρις ἐκ τοῦ νοτίου μέρους τοῦ αὐτοῦ ὄρους ἐνεχθεὶς ἐπὶ τὴν Σελεύκειαν συνάπτει τῷ Εὐφράτῃ πλησίον 25 καὶ ποιεῖ τὴν Μεσοποταμίαν πρὸς αὐτόν, εἰτ' ἐκδίδωσι καὶ αὐτὸς εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον. διέχουσι δὲ ἀλλήλων αἱ πηγαὶ τοῦ τε Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγριος περὶ δισχιλίους καὶ πεντακοσίους σταδίους.

4 Ἀπὸ δ' οὖν τοῦ Ταύρου πρὸς ἄρκτον ἀποσχίδες 30 πολλαὶ γεγόνασι, μία μὲν ἡ τοῦ καλουμένου Ἀντιταύρου· καὶ γὰρ ἐνταῦθα οὕτως ἄνομάζετο ὁ τὴν Σωφη-

νήν ἀπολαμβάνων ἐν ἀυλῶνι μεταξὺ κειμένῳ αὐτοῦ
 τε καὶ τοῦ Ταύρου. πέραν δὲ τοῦ Εὐφράτου κατὰ τὴν
 μικρὰν Ἀρμενίαν ἐφεξῆς τῷ Ἀντιταύρῳ πρὸς ἄρκτον
 ἐπεκτείνεται μέγα ὄρος καὶ πολυσχιδές· καλοῦσι δὲ τὸ
 5 μὲν αὐτοῦ Παρναδρην τὸ δὲ Μοσχικὰ ὄρη τὸ δ' ἄλ-
 λοις ὀνόμασι· ταῦτα δ' ἀπολαμβάνει τὴν Ἀρμενίαν
 ὅλην μέχρι Ἰβήρων καὶ Ἀλβανῶν. εἴτ' ἄλλ' ἐκάνιστα-
 ται πρὸς ἕω, τὰ ὑπερκείμενα τῆς Κασπίας θαλάττης
 μέχρι Μηδίας τῆς τε Ἀτροπατίου καὶ τῆς μεγάλης· κα- C.522
 10 λουσι δὲ καὶ ταῦτα τὰ μέρη πάντα τῶν ὄρων Παραχο-
 ἀθραν καὶ τὰ μέχρι τῶν Κασπίων πυλῶν καὶ ἐπέκεινα
 ἔτι πρὸς ταῖς ἀνατολαῖς τὰ συνάπτοντα τῇ Ἀρίᾳ. τὰ
 μὲν δὴ πρόσβορρα ὄρη οὕτω καλοῦσι, τὰ δὲ νότια τὰ
 πέραν τοῦ Εὐφράτου τῆς Καππαδοκίας καὶ τῆς Κομ-
 15 μαγνητῆς πρὸς ἕω τείνοντα κατ' ἀρχὰς μὲν αὐτὸ τοῦτο
 καλεῖται Ταῦρος, διορίζων τὴν Σωφηνὴν καὶ τὴν ἄλ-
 λην Ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς Μεσοποταμίας· τινὲς δὲ Γορ-
 δυαῖα ὄρη καλοῦσιν. ἐν δὲ τούτοις ἐστὶ καὶ τὸ Μάσιον,
 τὸ ὑπερκείμενον τῆς Νισίβιος ὄρος καὶ τῶν Τιγρανο-
 20 κέρτων. ἔπειτα ἐξαίρεται πλέον καὶ καλεῖται Νιφάτης·
 ἐνταῦθα δὲ πού καὶ τοῦ Τίγριος πηγαὶ κατὰ τὸ νότιον
 τῆς ὄρεινῆς πλευρόν· εἴτ' ἀπὸ τοῦ Νιφάτου μᾶλλον
 ἔτι καὶ μᾶλλον ἢ φάχισ ἐκτεινομένη τὸ Ζάγριον ὄρος
 ποιεῖ τὸ διορίζον τὴν Μηδίαν καὶ τὴν Βαβυλωνίαν·
 25 μετὰ δὲ τὸ Ζάγριον ἐκδέχεται ὑπὲρ μὲν τῆς Βαβυλω-
 νίας ἢ τε τῶν Ἐλυμαίων ὄρεινῆ καὶ ἢ τῶν Παραιτακη-
 νῶν, ὑπὲρ δὲ τῆς Μηδίας ἢ τῶν Κοσσαίων· ἐν μέσῳ
 δ' ἐστὶν ἡ Μηδία καὶ ἡ Ἀρμενία, πολλὰ μὲν ὄρη περι-
 λαμβάνουσα πολλὰ δὲ ὄροπέδια, ὡσαύτως δὲ πεδία καὶ
 30 ἀυλῶνας μεγάλους, συχνὰ δὲ καὶ ἔθνη τὰ περιοικοῦν-
 τα, μικρὰ ὄρεινὰ καὶ ληστρικὰ τὰ πλείω. οὕτω μὲν τοί-

νυν τίθεμεν ἐντὸς τοῦ Ταύρου τὴν τε Μηδίαν, ἧς εἰσι
καὶ αἱ Κάσπιοι πύλαι, καὶ τὴν Ἀρμενίαν.

5 Καθ' ἡμᾶς μὲν τοίνυν προσάρκτια ἂν εἴη τὰ ἔθνη
ταῦτα, ἐπειδὴ καὶ ἐντὸς τοῦ Ταύρου, Ἐρατοσθένους δὲ
πεποιημένος τὴν διαίρεσιν εἰς τὰ νότια μέρη καὶ τὰ 5
προσάρκτια καὶ τὰς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένας σφραγίδας,
τὰς μὲν βορείους καλῶν τὰς δὲ νοτίους, ὅρια ἀποφαί-
νει τῶν κλιμάτων ἀμφοῖν τὰς Κασπίους πύλας· εἰκό-
τως οὖν τὰ νοτιώτερα τῶν Κασπίων πυλῶν νότια ἂν
ἀποφαίνοι, ὧν ἐστὶ καὶ ἡ Μηδία καὶ ἡ Ἀρμενία, τὰ δὲ 10
βορειότερα πρόσβορρα, κατ' ἄλλην καὶ ἄλλην διάτα-
ξιν τούτου συμβαίνοντος. τάχα δὲ οὐκ ἐπέβαλε τούτω,
διότι ἔξω τοῦ Ταύρου πρὸς νότον οὐδὲν ἐστὶν οὔτε τῆς
Ἀρμενίας μέρος οὔτε τῆς Μηδίας.

13 Ἡ δὲ Μηδία δίχα διήρηται· καλοῦσι δὲ τὴν μὲν 15
μεγάλην, ἧς μητρόπολις τὰ Ἐκβάτανα, μεγάλη πόλις
καὶ τὸ βασίλειον ἔχουσα τῆς Μήδων ἀρχῆς· διατελοῦσι
δὲ καὶ νῦν οἱ Παρθυαῖοι τούτῳ χρώμενοι βασιλείῳ,
καὶ θερίζουσι γε ἐνταῦθα οἱ βασιλεῖς· ψυχρὰ γὰρ ἡ
Μηδία· τὸ δὲ χειμάδιόν ἐστὶν αὐτοῖς ἐν Σελευκείᾳ τῇ 20
ἐπὶ τῷ Τίγριδι πλησίον Βαβυλῶνος. ἡ δ' ἑτέρα μερὶς
C.523 ἐστὶν ἡ Ἀτροπάτιος Μηδία· τοῦνομα δ' ἔσχεν ἀπὸ τοῦ
ἡγεμόνος Ἀτροπάτου, ὃς ἐκώλυσεν ὑπὸ τοῖς Μακεδόσι
γίνεσθαι καὶ ταύτην μέρος οὔσαν μεγάλης Μηδίας·
καὶ δὴ καὶ βασιλεὺς ἀναγορευθεὶς ἰδίᾳ συνέταξε καθ' 25
αὐτὴν τὴν χώραν ταύτην, καὶ ἡ διαδοχὴ σώζεται μέχρι
νῦν ἐξ ἐκείνου, πρὸς τε τοὺς Ἀρμενίων βασιλέας ποιη-
σαμένων ἐπιγαμίας τῶν ὕστερον καὶ Σύρων καὶ μετὰ
2 ταῦτα Παρθυαίων. κεῖται δὲ ἡ χώρα τῇ μὲν Ἀρμενία

9. post νοτιώτερα: πρὸς ἔω τείνοντα 29. post Ἀρμενία:
καὶ τῇ Ματιανῇ

πρὸς ἕω τῇ δὲ μεγάλη Μηδία πρὸς δύσιν, πρὸς ἄρκτον
 δ' ἀμφοτέραις· τοῖς δὲ περὶ τὸν μυχὸν τῆς Ἰρκανίας
 θαλάττης καὶ τῇ Ματιανῇ ἀπὸ νότου παράκειται. ἔστι
 δ' οὐ μικρὰ κατὰ τὴν δύναμιν, ὡς φησὶν Ἀπολλωνί-
 5 δης, ἣ γε καὶ * κατὰ μυρίους ἰππέας δύναται παρέχε-
 σθαι, πεζῶν δὲ τέτταρας μυριάδας. λίμνην δ' ἔχει τὴν
 * Σπαῦταν, ἐν ἣ ἄλες ἐπανθούντες πῆττονται· εἰσὶ δὲ
 κνησμῶδεις καὶ ἐπαλγεις· ἔλαιον δὲ τοῦ πάθους ἄκος,
 ὕδωρ δὲ γλυκὺ τοῖς καπυρωθεῖσιν ἱματίοις, εἴ τις κατ'
 10 ἄγνοιαν βάψειεν εἰς αὐτὴν πλύσεως χάριν. ἔχουσι δ'
 ἰσχυροὺς γείτονας τοὺς Ἀρμενίους καὶ τοὺς Παρθυαί-
 οὺς, ὑφ' ὧν περικόπτονται πολλάκις· ἀντέχουσι δ'
 ὁμως καὶ ἀπολαμβάνουσι τὰ ἀφαιρεθέντα, καθάπερ
 τὴν Συμβάκην ἀπέλαβον παρὰ τῶν Ἀρμενίων ὑπὸ Ῥω-
 15 μαίοις γεγονότων, καὶ αὐτοὶ προσεληλύθασιν τῇ φιλίᾳ
 τῇ πρὸς Καίσαρα· θεραπεύουσι δ' ἅμα καὶ τοὺς Παρ-
 θυαίους.

Βασίλειον δ' αὐτῶν θερρινὸν μὲν ἐν πεδίῳ ἰδρυμέ- 3
 νον Γάζακα, [χειμερινὸν δὲ] ἐν φρουρίῳ ἐρυμνῷ ἕερα,
 20 ὅπερ Ἀντώνιος ἐπολιόρησε κατὰ τὴν ἐπὶ Παρθυαίους
 στρατείαν. διέχει δὲ τοῦτο τοῦ Ἀράξου ποταμοῦ τοῦ
 ὀρίζοντος τὴν τε Ἀρμενίαν καὶ τὴν Ἀτροπατηνὴν στα-
 δίους δισχιλίους καὶ τετρακοσίους, ὡς φησὶν ὁ Δέλλιος
 ὁ τοῦ Ἀντωνίου φίλος, συγγράψας τὴν ἐπὶ Παρθυαί-
 25 οὺς αὐτοῦ στρατείαν ἐν ἣ παρῆν καὶ αὐτὸς ἡγεμονίαν
 ἔχων. ἔστι δὲ τῆς χώρας ταύτης τὰ μὲν ἄλλα εὐδαιμόνα
 χωρία, ἣ δὲ προσάρκτιος ὄρεινὴ καὶ τραχεῖα καὶ ψυχρά,
 Καδουσίαν κατοικία τῶν ὄρεινῶν καὶ Ἀμάρδων καὶ
 Ταπύρων καὶ Κυρτίων καὶ ἄλλων τοιούτων, οἱ μετα-
 30 νάσται εἰσὶ καὶ ληστρικοί. καὶ γὰρ ὁ Ζάγρος καὶ ὁ Νι-
 φάτης κατεσπαρμένα ἔχουσι τὰ ἔθνη ταῦτα, καὶ οἱ ἐν
 τῇ Περσίδι Κύρτιοι καὶ Μάρδοι (καὶ γὰρ οὕτω λέγου-

ται οἱ Ἄμαρδοι) καὶ οἱ ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ μέχρι νῦν ὁμω-
νύμως προσαγορευόμενοι τῆς αὐτῆς εἰσὶν ιδέας.

- 4 Οἱ δ' οὖν Καδούσιοι πλήθει τῷ πεζῷ μικρὸν ἀπο-
λείπονται τῶν Ἀριανῶν, ἀκοντισταὶ δ' εἰσὶν ἄριστοι,
ἐν δὲ τοῖς τραχέσιν ἀνθ' ἱππέων πεζοὶ διαμάχονται. 5

C.524 Ἀντωνίῳ δὲ χαλεπὴν τὴν στρατείαν ἐποίησεν οὐχ ἡ τῆς
χώρας φύσις, ἀλλ' ὁ τῶν ὁδῶν ἡγεμών, ὁ τῶν Ἀρμε-
νίων βασιλεὺς Ἀρταβάσδης, ὃν εἰκὴ ἐκεῖνος ἐπιβου-
λεύοντα αὐτῷ σύμβουλον ἐποιεῖτο καὶ κύριον τῆς περι-
τοῦ πολέμου γνώμης· ἐτιμωρήσατο μὲν οὖν αὐτόν, 10
ἀλλ' ὄψέ, ἡνίκα πολλῶν αἴτιος κατέστη κακῶν Ῥωμαί-
οις καὶ αὐτὸς καὶ ἐκεῖνος, ὅστις τὴν ἀπὸ τοῦ Ζεύγμα-
τος ὁδὸν τοῦ κατὰ τὸν Εὐφράτην μέχρι τοῦ ἄψασθαι
τῆς Ἀτροπατηνῆς ὀκτακισχιλίων σταδίων ἐποίησε,
πλέον ἢ διπλασίαν τῆς εὐθείας, διὰ ὄρων καὶ ἀνοδιῶν 15
καὶ κυκλοπορίας.

- 5 Ἡ δὲ μεγάλη Μηθία τὸ μὲν παλαιὸν τῆς Ἀσίας
ἡγήσατο πάσης καταλύσασα τὴν τῶν Σύρων ἀρ-
χήν· ὕστερον δ' ὑπὸ Κύρου καὶ Περσῶν ἀφαιρεθεῖ-
σα τὴν τοσαύτην ἐξουσίαν ἐπὶ Ἀστυάγου διεφύλαττεν 20
ὅμως πολὺ τοῦ πατρίου ἀξιώματος, καὶ ἦν τὰ Ἐκβά-
τανα * χειμάδιον τοῖς Πέρσαις· ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς ἐκεῖ-
νους καταλύσασι Μακεδόσι τοῖς τὴν Συρίαν ἔχουσι,
καὶ νῦν ἔτι τοῖς Παρθυαίων βασιλεῦσι τὴν αὐτὴν πα-
ρέχεται χρεῖαν τε καὶ ἀσφάλειαν. 25

- 6 Ὄριζεται δ' ἀπὸ μὲν τῆς ἕω τῇ τε Παρθυαίᾳ καὶ
τοῖς Κοσσαίων ὄρεσι ληστρικῶν ἀνθρώπων, οἱ τοξότας
μυρίους καὶ τρισχιλίους παρέσχοντό ποτε Ἑλυμαίοις
συμμαχοῦντες ἐπὶ Σουσίους καὶ Βαβυλωνίους. Νέαρχος
δὲ φησι τεττάρων ὄντων ληστρικῶν ἔθνῶν, ἃν Μάρ- 30
δοι μὲν Πέρσαις προσεχεῖς ἦσαν, Οὐξιοὶ δὲ καὶ Ἑλυ-
μαῖοι τούτοις τε καὶ Σουσίοις, Κοσσαῖοι δὲ Μήδοις, πάν-

τας μὲν φόρους πράττεσθαι τοὺς βασιλέας, Κοσσαίους δὲ καὶ δῶρα λαμβάνειν, ἥνικα ὁ βασιλεὺς θερύσας ἐν Ἐκβατάνοις εἰς τὴν Βαβυλωνίαν καταβαίνοι· καταλύσαι δ' αὐτῶν τὴν πολλὴν τόλμαν Ἀλέξανδρον ἐπιθέμενον χειμῶνος. τούτοις τε δὴ ἀφορίζεται πρὸς ἕω καὶ ἐπι τοῖς Παραϊτακηνοῖς, οἱ συνάπτουσι Πέρσαις ὄρεινοι καὶ αὐτοὶ καὶ ληστρικοί· ἀπὸ δὲ τῶν ἄρκτων τοῖς ὑπεροικουῖσι τῆς Ἰρκαίας θαλάττης Καδουσίους καὶ τοῖς ἄλλοις, οὓς ἄρτι διήλθομεν· πρὸς νότον δὲ τῆ Ἀπολλωνιάτιδι, ἣν Σιτακηνὴν ἐκάλουν οἱ παλαιοί, καὶ τῷ Ζάγρω, καθ' ἣν ἡ Μασσαβατικὴ κεῖται τῆς Μηδίας οὖσα, οἱ δὲ τῆς Ἐλυμαίας φασί· πρὸς δύσιν δὲ τοῖς Ἀτροπατίοις καὶ τῶν Ἀρμενίων τισίν. εἰσὶ δὲ καὶ Ἐλληνίδες πόλεις κτίσματα τῶν Μακεδόνων ἐν τῇ Μηδία, ὧν Λαοδίκειά τε καὶ Ἀπάμεια καὶ ἡ πρὸς Ράγαις [Ἡράκλεια] καὶ αὐτὴ Ράγα, τὸ τοῦ Νικάτορος κτίσμα, ὃ ἐκεῖνος μὲν Εὐρώπῳ ὠνόμασε, Πάρθοι δὲ Ἀρσακίαν, νοτιωτέραν οὖσαν τῶν Κασπίων πυλῶν πεντακοσίους πού σταδίους, ὡς φησὶν Ἀπολλόδωρος Ἀρτε-
 20 μιτηνός.

Ἡ πολλὴ μὲν οὖν ὑψηλὴ ἐστὶ καὶ ψυχρά· τοιαῦτα 7 δὲ καὶ τὰ ὑπερκείμενα τῶν Ἐκβατάνων ὄρη καὶ τὰ περὶ τὰς Ράγας καὶ τὰς Κασπίους πύλας καὶ καθόλου τὰ προσάρκτια μέρη τὰ ἐντεῦθεν μέχρι πρὸς τὴν Ματια-
 25 νὴν καὶ τὴν Ἀρμενίαν. ἡ δ' ὑπὸ ταῖς Κασπίους πύλαις ἐν ταπεινοῖς ἐδάφεσι καὶ κοίλοις οὖσα εὐδαίμων σφόδρα ἐστὶ καὶ πάμφορος πλὴν ἐλαίας· εἰ δὲ καὶ φύεται πού, ἀλιπῆς τέ ἐστὶ καὶ ξηρά· ἰππόβοτος δὲ καὶ αὕτη ἐστὶ διαφερόντως καὶ ἡ Ἀρμενία· καλεῖται δὲ τις καὶ
 30 λειμῶν ἰππόβοτος, ὃν καὶ διεξίασιν οἱ ἐκ τῆς Περσίδος καὶ Βαβυλῶνος εἰς Κασπίους πύλας ὁδεύοντες, ἐν ᾧ πέντε μυριάδας ἵππων θηλείων νέμεσθαι φασὶν ἐπὶ

τῶν Περσῶν, εἶναι δὲ τὰς ἀγέλας ταύτας βασιλικάς. τοὺς δὲ Νησαίους Ἴππους, οἷς ἐχρῶντο οἱ βασιλεῖς ἀρίστοις οὖσι καὶ μεγίστοις, οἱ μὲν ἐνθὺνδε λέγουσι τὸ γένος, οἱ δ' ἐξ Ἀρμενίας· ἰδιόμορφοι δὲ εἰσιν, ὥσπερ καὶ οἱ Παρθικοὶ λεγόμενοι νῦν, παρὰ τοὺς Ἑλλαδικοὺς 5 καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παρ' ἡμῖν. καὶ τὴν βοτάνην δὲ τὴν μάλιστα τρέφουσιν τοὺς Ἴππους ἀπὸ τοῦ πλεονάζειν ἐνταῦθα ἰδίως μηδικὴν καλοῦμεν. φέρει δὲ καὶ σίλφιον ἢ χῶρα, ἀφ' οὗ ὁ Μηδικὸς καλούμενος ὀπός, πολὺ λειπόμενος τοῦ Κυρηναϊκοῦ· ἔστι δ' ὅτε καὶ δια- 10 φέρων ἐκείνου, εἴτε παρὰ τὰς τῶν τόπων διαφορὰς εἴτε τοῦ φυτοῦ κατ' εἶδος ἐξαλλάττοντος, εἴτε καὶ παρὰ τοὺς ὀπίζοντας καὶ σκευάζοντας ὥστε συμμένειν πρὸς τὴν ἀπόθεσιν καὶ τὴν χρείαν.

8 Τοιαύτη μὲν τις ἡ χῶρα· τὸ δὲ μέγεθος πάρισός 15 πᾶς ἔστιν εἰς πλάτος καὶ μῆκος· δοκεῖ δὲ μέγιστον εἶναι μῆκος τῆς Μηδίας τὸ ἀπὸ τῆς τοῦ Ζάγρου ὑπερθέσεως, ἥπερ καλεῖται Μηδικὴ πύλη, εἰς Κασπίους πύλας διὰ τῆς Σιγριανῆς σταδίων τετρακισχιλίων ἑκατόν. τῷ δὲ μεγέθει καὶ τῇ δυνάμει τῆς χῶρας ὁμολογεῖ καὶ 20 ἡ περὶ τῶν φόρων ἱστορία· τῆς γὰρ Καππαδοκίας παρεχούσης τοῖς Πέρσαις κατ' ἐνιαυτὸν πρὸς τῷ ἀργυρικῷ τέλει Ἴππους χιλίους καὶ πεντακοσίους, ἡμιόνοους δὲ δισχιλίους, προβάτων δὲ πέντε μυριάδας, διπλάσια σχεδόν τι τούτων ἐτέλουν οἱ Μῆδοι. 25

9 Ἔθνη δὲ τὰ πολλὰ μὲν τὰ αὐτὰ τούτοις τε καὶ τοῖς Ἀρμενίοις διὰ τὸ καὶ τὴν χῶραν παραπλησίαν εἶναι. τοὺς μὲντοι Μῆδους ἀρχηγέτας εἶναι φασὶ καὶ τούτοις καὶ ἔτι πρότερον Πέρσαις τοῖς ἔχουσιν αὐτοὺς καὶ δια- 30 δεξαμένοις τὴν τῆς Ἀσίας ἐξουσίαν. ἡ γὰρ νῦν λεγομένη Περσικὴ στολὴ καὶ ὁ τῆς τοξικῆς καὶ ἱππικῆς ζήλος καὶ ἡ περὶ τοὺς βασιλέας θεραπεία καὶ κόσμος καὶ

σεβασμὸς θεοπρεπῆς παρὰ τῶν ἀρχομένων εἰς τοὺς C.526
 Πέρσας παρὰ Μήδων ἀφίεται. καὶ ὅτι τοῦτ' ἀληθὲς ἐκ
 τῆς ἐσθῆτος μάλιστα δῆλον· τιάρα γάρ τις καὶ κίταρις
 καὶ πῖλος καὶ χειριδωτοὶ χιτῶνες καὶ ἀναξυρίδες ἐν μὲν
 5 τοῖς ψυχροῖς τόποις καὶ προσβόρροις ἐπιτήδειά ἐστι
 φορήματα, οἳοὶ εἰσιν οἱ Μηθικοί, ἐν δὲ τοῖς νοτίοις
 ἤμιστα· οἱ δὲ Πέρσαι τὴν πλείστην οἰκησιν ἐπὶ τῇ Ἐρυ-
 θρᾷ θαλάττῃ κέκτηνται, μεσημβρινώτεροι καὶ Βαβυ-
 λωνίων ὄντες καὶ Σουσίων· μετὰ δὲ τὴν κατάλυσιν
 10 τὴν τῶν Μήδων προσεκλήσαντό τινα καὶ τῶν προσ-
 απτομένων Μηθία. ἀλλ' οὕτως ἐφάνη σεμνὰ καὶ τοῦ
 βασιλικοῦ προσχήματος οἰκεία τὰ ἔθνη τοῖς νικησάσι τὰ
 τῶν νικηθέντων, ὥστ' ἀντι γυμνητῶν καὶ ψιλῶν δη-
 λυστολεῖν ὑπέμειναν, καὶ κατηρεφεῖς εἶναι τοῖς σκε-
 15 πάσμασι.

Τινὲς δὲ Μηθειαν καταδείξει τὴν ἐσθῆτα ταύτην 10
 φασὶ δυναστεύσασαν ἐν τοῖς τόποις, καθάπερ καὶ Ἰάσο-
 να, καὶ ἐπικρουπτομένην τὴν ὄψιν ὅτε ἀντὶ τοῦ βασιλέως
 ἐξίλοι· τοῦ μὲν [οὖν] Ἰάσονος ὑπομνήματα εἶναι τὰ Ἰα-
 20 σόνια ἠρώα τιμώμενα σφόδρα ὑπὸ τῶν βαρβάρων (ἐστὶ
 δὲ καὶ ὄρος μέγα ὑπὲρ τῶν Κασπίων πυλῶν ἐν ἀριστε-
 ρᾷ καλούμενον Ἰασόνιον), τῆς δὲ Μηθείας τὴν ἐσθῆτα
 καὶ τοῦνομα τῆς χώρας. λέγεται δὲ καὶ Μηθδος υἱὸς αὐ-
 τῆς διαδέξασθαι τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν χώραν ἐπώνυμον
 25 αὐτοῦ καταλιπεῖν. ὁμολογεῖ δὲ τούτοις καὶ τὰ κατὰ
 τὴν Ἀρμενίαν Ἰασόνια καὶ τὸ τῆς χώρας ὄνομα καὶ
 ἄλλα πλείω περὶ ὧν ἐροῦμεν.

Καὶ τοῦτο δὲ Μηθικὸν τὸ βασιλεῖα αἰρεῖσθαι τὸν 11
 ἀνδρειότατον, ἀλλ' οὐ πᾶσιν ἀλλὰ τοῖς ὀρείοις· μάλ-
 30 λον δὲ τὸ τοῖς βασιλεῦσιν πολλὰς εἶναι γυναῖκας· τοῖς

12. ante τὰ: καὶ

δ' ὄρειοις τῶν Μήδων καὶ πᾶσιν ἔθος τοῦτο, ἐλάττους δὲ τῶν πέντε οὐκ ἔξεστιν· ὡς δ' αὐτως τὰς γυναϊκάς φασιν ἐν καλῷ τίθεσθαι ὅτι πλείστας * νέμειν ἄνδρας, τῶν πέντε δὲ ἐλάττους συμφορὰν ἠγείσθαι. τῆς δ' ἄλλης Μηθίας εὐδαιμονούσης τελείως λυπρὰ 5 ἔστιν ἢ προσάρκτιος ὄρεινῆ· σιτοῦνται γοῦν ἀπὸ ἀκροδρύων, ἐκ τε μήλων ξηρῶν κοπέντων ποιοῦνται μάξας, ἀπὸ δ' ἀμυγδάλων φωχθέντων ἄρτους, ἐκ δὲ ζιζῶν τινων οἶνον ἐκθλίβουσι, κρέασι δὲ χρῶνται θηρείοις, ἡμερα δὲ οὐ τρέφουσι θρέμματα. τοσαῦτα καὶ 10 περὶ Μήδων φασίν· περὶ δὲ τῶν νομίμων κοινῇ τῆς συμπάσης Μηθίας, ἐπειδὴ ταῦτὰ τοῖς Περσικοῖς γεγένηται διὰ τὴν τῶν Περσῶν ἐπικράτειαν, ἐν τῷ περὶ ἐκείνων λόγῳ φήσομεν.

14 Τῆς δ' Ἀρμενίας τὰ μὲν νότια προβέβληται τὸν 15 Ταῦρον, διείργοντα αὐτὴν ἀφ' ὅλης τῆς μεταξὺ Εὐ- C.527 φράτου καὶ τοῦ Τίγριος, ἣν Μεσοποταμίαν καλοῦσι, τὰ δὲ ἑσθινὰ τῇ Μηθία συνάπτει τῇ μεγάλῃ καὶ τῇ Ἀτροπατηνῇ· προσάρκτια δὲ ἔστι τὰ ὑπερκείμενα τῆς Κασπίας θαλάττης ὄρη τὰ τοῦ Παραχοάθρα καὶ Ἄλβα- 20 νοὶ καὶ Ἰβηρες καὶ ὁ Κανύκασος ἐγκυκλούμενος τὰ ἔθνη ταῦτα καὶ συνάπτων τοῖς Ἀρμενίοις, συνάπτων δὲ καὶ τοῖς Μοσχικοῖς ὄρεσι καὶ Κολχικοῖς μέχρι τῶν καλουμένων Τιβαρανῶν· ἀπὸ δὲ τῆς ἐσπέρας ταῦτά ἐστι τὰ ἔθνη καὶ ὁ Παρνάδρης καὶ ὁ Σκυδίσης μέχρι τῆς μικρᾶς 25 Ἀρμενίας καὶ τῆς τοῦ Εὐφράτου ποταμίας, ἣ διείργει τὴν Ἀρμενίαν ἀπὸ τῆς Καππαδοκίας καὶ τῆς Κομμαγηνῆς.

2 Ὁ γὰρ Εὐφράτης ἀπὸ τῆς βορείου πλευρᾶς τοῦ Ταύρου τὰς ἀρχὰς ἔχων τὸ μὲν πρῶτον ρεῖ πρὸς δύσιν 30 διὰ τῆς Ἀρμενίας, εἰτ' ἐπιστρέφει πρὸς νότον καὶ διακόπτει τὸν Ταῦρον μεταξὺ τῶν Ἀρμενίων τε καὶ Καπ-

παδόκων καὶ Κομμαγηνῶν, ἐκπεσῶν δ' ἔξω καὶ γε-
 νόμενος κατὰ τὴν Συρίαν ἐπιστρέφει πρὸς χειμερι-
 νὰς ἀνατολὰς μέχρι Βαβυλῶνος καὶ ποιεῖ τὴν Μεσοπο-
 ταμίαν πρὸς τὸν Τίγριν· ἀμφοτέροι δὲ τελευτῶσιν εἰς
 5 τὸν Περσικὸν κόλπον. τὰ μὲν δὴ κύκλω τοιαῦτα, ὄρει-
 νὰ σχεδὸν τι πάντα καὶ τραχέα πλὴν τῶν πρὸς τὴν
 Μηδίαν κεκλιμένων ὀλίγων. πάλιν δὲ τοῦ λεχθέντος
 Ταύρου τὴν ἀρχὴν λαμβάνοντος ἀπὸ τῆς περαιῆς τῶν
 Κομμαγηνῶν καὶ τῶν Μελιτηνῶν ἦν ὁ Εὐφράτης ποιεῖ,
 10 Μάσιον μὲν ἐστὶ τὸ ὑπερκείμενον ὄρος τῶν ἐν τῇ Με-
 σοποταμίᾳ Μυγδόνων ἐκ νότου, ἐν οἷς ἡ Νίσιβις ἐστίν·
 ἐκ δὲ τῶν πρὸς ἄρκτον μερῶν ἡ Σωφηνὴ κεῖται μεταξὺ
 τοῦ τε Μασίου καὶ τοῦ Ἀντιταύρου. οὗτος δ' ἀπὸ τοῦ
 Εὐφράτου καὶ τοῦ Ταύρου τὴν ἀρχὴν λαβὼν τελευτᾷ
 15 πρὸς τὰ ἑῷα τῆς Ἀρμενίας ἀπολαμβάνων μέσῃ τὴν
 Σωφηνήν, ἐκ θατέρου δὲ μέρους ἔχων τὴν Ἀκιλισηνὴν
 μεταξὺ ἰδρυμένην τοῦ Ταύρου τε καὶ τῆς τοῦ Εὐφρά-
 του ποταμίας πρὶν ἢ κάμπειν αὐτὴν ἐπὶ νότον. βα-
 σίλειον δὲ τῆς Σωφηνῆς Καρκαδιόκερτα. τοῦ δὲ Μα-
 20 σίου ὑπέρεκειται πρὸς ἑῷ πολὺ κατὰ τὴν Γορδουηνήν ὁ
 Νιφάτης, εἶθ' ὁ Ἄβος, ἀφ' οὗ καὶ ὁ Εὐφράτης ῥεῖ καὶ
 ὁ Ἀράξης, ὁ μὲν πρὸς δύσιν ὁ δὲ πρὸς ἀνατολὰς· εἶθ'
 ὁ Νίβαρος μέχρι τῆς Μηδίας παρατείνει.

Ὁ μὲν οὖν Εὐφράτης εἰρηται ὄν τρόπον ῥεῖ· ὁ δὲ 3
 25 Ἀράξης πρὸς τὰς ἀνατολὰς ἐνεχθεὶς μέχρι τῆς Ἀτρο-
 πατηνῆς κάμπει πρὸς δύσιν καὶ πρὸς ἄρκτους καὶ πα-
 ραρρεῖ τὰ Ἄζαρα πρῶτον, εἰτ' Ἀρτάξατα, πόλεις Ἀρ-
 μενίων· ἔπειτα διὰ τοῦ Ἀραξηνοῦ πεδίου πρὸς τὸ Κά-
 σπιον ἐκδίδωσι πέλαγος.

30 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ Ἀρμενίᾳ πολλὰ μὲν ὄρη πολλὰ δὲ ^{C.528}
 ὄροπέδια, ἐν οἷς οὐδ' ἄμπελος φύεται ῥαδίως, πολλοὶ ⁴
 δ' ἀύλωνες οἱ μὲν μέσως οἱ δὲ καὶ σφόδρα εὐδαίμονες

καθάπερ τὸ Ἀραξηνὸν πεδῖον, δι' οὗ ὁ Ἀράξης ποταμὸς ῥέων εἰς τὰ ἄκρα τῆς Ἀλβανίας καὶ τὴν Κασπίαν ἐκίπτεται θάλατταν, καὶ μετὰ ταῦτα ἡ Σακασηνὴ καὶ αὐτὴ τῇ Ἀλβανίᾳ πρόσχωρος καὶ τῷ Κύρῳ ποταμῷ, εἶδ' ἡ Γωγαρηνὴ· πᾶσα γὰρ ἡ χώρα αὕτη καρποῖς τε 5 καὶ τοῖς ἡμέροις δένδροις καὶ τοῖς ἀειθαλέσι πληθύνει, φέρει δὲ καὶ ἐλαίαν. ἔστι δὲ καὶ ἡ * Φανηνὴ τῆς Ἀρμενίας ἐπαρχία καὶ ἡ Κωμισηνὴ καὶ Ὀρχιστηνὴ πλείστην ἱππείαν παρέχουσα· ἡ δὲ Χορξηνὴ καὶ Καμβυσηνὴ προσβορρόταται εἰσι καὶ νιφόβολοι μάλιστα, συνά- 10 πτουςαι τοῖς Καυκασίοις ὄρεσι καὶ τῇ Ἰβηρίᾳ καὶ τῇ Κολχίδι· ὅπου φασὶ κατὰ τὰς ὑπερβολὰς τῶν ὄρων πολλάκις καὶ συνοδίας ὄλας * τῶν ὄρων ἐν τῇ χιόνι καταπίνεσθαι νιφετῶν γινομένων ἐπὶ πλεόν· ἔχειν δὲ καὶ βακτηρίας πρὸς τοὺς τοιούτους κινδύνους, [ἀς] πα- 15 ρεξαίροντας εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἀναπνοῆς τε χάριν καὶ τοῦ διαμηνύειν τοῖς ἐπιουῖσιν ὥστε βοηθείας τυγχάνειν, ἀνορύττεσθαι καὶ σώζεσθαι. ἐν δὲ τῇ χιόνι βῶλους πηγνυσθαι φασὶ κοίλας περιεχούσας χρηστὸν ὕδωρ ὡς ἐν χιτῶνι, καὶ ζῶα δὲ ἐν αὐτῇ γεννᾶσθαι· 20 καλεῖ δὲ σκώληκας Ἀπολλωνίδης, Θεοφάνης δὲ θριπας· κἂν τούτοις ἀπολαμβάνεσθαι χρηστὸν ὕδωρ, περισχισθέντων δὲ τῶν χιτῶνων πίνεσθαι· τὴν δὲ γένεσιν τῶν ζῶων τοιαύτην εἰκάξουσιν οἶαν τὴν τῶν κωνώπων ἐκ τῆς ἐν τοῖς μετάλλοις φλογὸς καὶ τοῦ ψεφάλου. 25

5 Ἰστοροῦσι δὲ τὴν Ἀρμενίαν μικρὰν πρότερον οὖσαν ἀύξηθῆναι διὰ τῶν περὶ Ἀρταξίαν καὶ Ζαριάδριν, οἱ πρότερον μὲν ἦσαν Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου στρατηγοί, βασιλεύσαντες δ' ὕστερον μετὰ τὴν ἐκείνου ἦταν ὁ μὲν τῆς Σωφηνῆς καὶ τῆς * Ἀμισσηνῆς καὶ Ὀδο- 30 μαντίδος καὶ ἄλλων τινῶν ὁ δὲ τῆς περὶ Ἀρτάξατα, συνηύξησαν ἐκ τῶν περικειμένων ἔθνων ἀποτεμόμενοι

μέρη, ἐκ Μήδων μὲν τὴν τε Κασπιανὴν καὶ Φαννι-
 τιν καὶ Βασοροπέδαυ, Ἰβήρων δὲ τὴν τε παρῳρείαν τοῦ
 Παρυάδρου καὶ τὴν Χορξηνὴν καὶ Γωγαρηνὴν, πέραν
 οὔσαν τοῦ Κύρου, Χαλύβων δὲ καὶ Μοσυνοίκων Κα-
 5 ρηνίτιν καὶ Ξερξήνην, ἃ τῇ μικρᾷ Ἀρμενίᾳ ἐστὶν ὄμορα
 ἢ καὶ μέρη αὐτῆς ἐστὶ, Καταόνων δὲ Ἀκιλισηνὴν καὶ
 τὴν περὶ τὸν Ἀντίταυρον, Σύρων δὲ Ταρωνίτιν, ὥστε
 πάντας ὁμογλώττους εἶναι.

Πόλεις δ' εἰσὶν τῆς Ἀρμενίας Ἀρτάξατά τε (ἦν 6
 10 καὶ Ἀρταξιάσατα καλοῦσιν, Ἀννίβα κτίσαντος Ἀρταξία
 τῷ βασιλεῖ) καὶ Ἀρξάτα, ἀμφοτέραι ἐπὶ τῷ Ἀράξῃ, ἢ 0.529
 μὲν Ἀρξάτα πρὸς τοῖς ὄροις τῆς Ἀτροπατίας, ἢ δὲ Ἀρ-
 τάξατα πρὸς τῷ Ἀραξηνῷ πεδίῳ συνφικισμένη καλῶς
 καὶ βασιλείων οὔσα τῆς χώρας. κείται δ' ἐπὶ χειρρονησι-
 15 ἄξοντος ἀγκῶνος τὸ τεῖχος [ἔχουσα] κύκλῳ προβεβλη-
 μένον τὸν ποταμὸν πλὴν τοῦ ἰσθμοῦ, τὸν ἰσθμὸν δ' ἔχει
 τάφρῳ καὶ χάρακι κεκλεισμένον. οὐ πολὺ δ' ἄπωθεν
 τῆς πόλεως ἐστὶ τὰ Τιγράνου καὶ Ἀρτακάσδου γαζοφυ-
 λάκια, φρούρια ἔρμυνά, Βάβυρσά τε καὶ Ὀλανή· ἦν δὲ
 20 καὶ ἄλλα ἐπὶ τῷ Εὐφράτῃ. Ἀρτάγειρα δὲ ἀπέστησε μὲν
 Ἄδων ὁ φρούραρχος, ἐξεῖλον δ' οἱ Καίσαρος στρατηγοὶ
 πολιορκήσαντες πολὺν χρόνον, καὶ τὰ τεῖχη περιεῖλον.

Ποταμοὶ δὲ πλείους μὲν εἰσὶν ἐν τῇ χώρᾳ, γνωρι- 7
 μώτατοι δὲ Φᾶσις μὲν καὶ Λύκος εἰς τὴν Ποντικὴν ἐκ-
 25 πίπτοντες θάλατταν (Ἐρατοσθένης δ' ἀντὶ τοῦ Λύκου
 τίθησι Θερωάδοντα οὐκ εὖ), εἰς δὲ τὴν Κασπίαν Κῦ-
 ρος καὶ Ἀράξης, εἰς δὲ τὴν Ἐρυθρὰν ὅ τε Εὐφράτης
 καὶ ὁ Τίγρις.

Εἰσὶ δὲ καὶ λίμναι κατὰ τὴν Ἀρμενίαν μεγάλαι, 8
 30 μία μὲν ἡ Μαντιανή, Κυανὴ ἔρμηνευθεῖσα, μεγίστη,
 ὡς φασι, μετὰ τὴν Μαιῶτιν, ἀλμυροῦ ὕδατος, διήκουσα
 μέχρι τῆς Ἀτροπατίας, ἔχουσα καὶ ἀλοπήγια· ἢ δὲ Ἀρ-

σηνή, ἣν καὶ Θωπίτιν καλοῦσιν· ἔστι δὲ νιτρίτις, τὰς δ' ἐσθῆτας φήττει καὶ διαξάλνει· διὰ δὲ τοῦτο καὶ ἄπο-
τόν ἐστι τὸ ὕδωρ. φέρεται δὲ δι' αὐτῆς ὁ Τίγρις ἀπὸ
τῆς κατὰ τὸν Νιφάτην ὄρεινῆς ὄρηθεις, ἄμικτον φυ-
λάττων τὸ ρεῦμα διὰ τὴν ὀξύτητα, ἀφ' οὗ καὶ τοῦνομα, 5
Μηδῶν τίγριν καλοῦντων τὸ τόξευμα· καὶ οὗτος μὲν
ἔχει πολυειδεῖς ἰχθύς, οἱ δὲ λιμναῖοι ἐνὸς εἶδους εἰσί·
κατὰ δὲ τὸν μυχὸν τῆς λίμνης εἰς βάραθρον ἐμπεσῶν
ὁ ποταμὸς καὶ πολὺν τόπον ἐνεχθεὶς ὑπὸ γῆς ἀνατέλλ-
λει κατὰ τὴν Χαλωνίτιν· ἐκεῖθεν δ' ἤδη πρὸς τὴν 10
Ῥοπιν καὶ τὸ τῆς Σμιράμιδος καλούμενον διατείχισμα
ἐκεῖνός τε καταφέρεται τοὺς Γορδυαίους ἐν δεξιᾷ
ἀφίει καὶ τὴν Μεσοποταμίαν ὅλην, καὶ ὁ Εὐφράτης
τοῦναντίον ἐν ἀριστερᾷ ἔχων τὴν αὐτὴν χώραν· πλη-
σιάσαντες δὲ ἀλλήλοις καὶ ποιήσαντες τὴν Μεσοποτα- 15
μίαν ὁ μὲν διὰ Σελευκείας φέρεται πρὸς τὸν Περσικὸν
κόλπον, ὁ δὲ διὰ Βαβυλῶνος, καθάπερ εἰρηται που ἐν
τοῖς πρὸς Ἐρατοσθένην καὶ Ἰππαρχον λόγοις.

9 Μετάλλα δ' ἐν μὲν τῇ Συσπιρίτιδι ἔστι χρυσοῦ
κατὰ τὰ Κάβαλλα, ἐφ' ἃ Μένωνα ἐπεμψεν Ἀλέξανδρος 20
μετὰ στρατιωτῶν, ἀπήγχθη δ' ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων· καὶ
ἄλλα δ' ἐστὶ μέταλλα, καὶ δὴ τῆς σάνδικος καλουμένης,
ἣν δὴ καὶ Ἀρμένιον καλοῦσι χρῶμα, ὅμοιον κάλλη-
οὔτω δ' ἐστὶν ἵπποβότος σφόδρα ἢ χώρα καὶ οὐχ ἦτ-
C.530τον τῆς Μηδίας, ὥστε οἱ Νησαῖοι ἵπποι καὶ ἐνταῦθα 25
γίνονται, οἵσπερ οἱ Περσῶν βασιλεῖς ἐχρῶντο, καὶ ὁ
σατράπης τῆς Ἀρμενίας τῷ Πέρσῃ κατ' ἔτος δισμυρί-
ους πῶλους τοῖς * Μιθρακίνοις ἐπεμψεν. Ἀρταγά-
σθης δὲ Ἀντωνίῳ χωρὶς τῆς ἄλλης ἵπκειας αὐτὴν τὴν
κατάφρακτον ἑξακισχιλίαν ἵππον ἐκτάξας ἐπέδειξεν, 30
ἥνικα εἰς τὴν Μηδίαν ἐνέβαλε σὺν αὐτῷ. ταύτης δὲ
τῆς ἵπκειας οὐ Μηδοὶ μόνοι καὶ Ἀρμένιοι ζηλωταί.

γεγόνασιν, ἀλλὰ καὶ Ἀλβανοί· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι κατα-
φράκτοις χροῶνται.

Τοῦ δὲ πλούτου καὶ τῆς δυνάμεως τῆς χώρας ση- 10
μειον οὐ μικρὸν ὅτι Πομπηίου Τιγράνη τῷ πατρὶ τῷ
5 Ἀρταβάσδου τάλαντα ἐπιγράψαντος ἑξακισχίλια ἄρ-
γυρίου, διένειμεν αὐτίκα ταῖς δυνάμεσι τῶν Ῥωμαίων,
στρατιώτῃ μὲν κατ' ἄνδρα πεντήκοντα δραχμὰς ἑκα-
τοντάρχη δὲ χιλίας ἰππάρχῳ δὲ καὶ χιλιάρχῳ τάλαντον.

Μέγεθος δὲ τῆς χώρας Θεοφάνης ἀποδίδωσιν εὐ- 11
10 ρος μὲν σχοίνων ἑκατὸν μῆκος δὲ διπλάσιον, τιθεὶς τὴν
σχοῖνον τετταράκοντα σταδίων· πρὸς ὑπερβολὴν δ'
εἰρηκεν· ἑγγυτέρῳ δ' ἐστὶ τῆς ἀληθείας μῆκος μὲν θέ-
σθαι τὸ ὑπ' ἐκείνου λεχθὲν [εὐρος], εὐρος δὲ τὸ ἡμισυ
ἢ μικρῷ πλεον. ἢ μὲν δὴ φύσις τῆς Ἀρμενίας καὶ δύν-
15 ναμις τοιαύτη.

Ἀρχαιολογία δὲ τίς ἐστὶ περὶ τοῦ ἔθνους τοῦδε 12
τοιαύτη· Ἀρμενος ἐξ Ἀρμενίου πόλεως Θετταλικῆς,
ἢ κεῖται μεταξὺ Φερῶν καὶ Λαρίσης ἐπὶ τῇ Βοίβῃ, κα-
θάπερ εἰρηται, συνεστράτευσεν Ἰάσονι εἰς τὴν Ἀρμε-
20 νίαν· τούτου φασὶν ἐπώνυμον τὴν Ἀρμενίαν οἱ περὶ
Κυρσίλον τὸν Φαρσάλιον καὶ Μήδιον τὸν Λαρισαῖον,
ἄνδρες συνεστρατευκότες Ἀλεξάνδρῳ· τῶν δὲ μετὰ
τοῦ Ἀρμένου τοὺς μὲν τὴν Ἀχιλσηνὴν οἰκῆσαι τὴν
ὑπὸ τοῖς Σωφηνοῖς πρότερον οὖσαν, τοὺς δὲ ἐν τῇ Συ-
25 σπιρίτιδι ἕως τῆς Καλαχηνῆς καὶ τῆς Ἀδιαβηνῆς ἕξω
τῶν Ἀρμενιακῶν ὄρων. καὶ τὴν ἐσθῆτα δὲ τὴν Ἀρμε-
νιακὴν Θετταλικὴν φασιν, οἷον τοὺς βαθεῖς χιτῶνας
οὓς καλοῦσιν Θετταλικούς ἐν ταῖς τραγωδίαις, καὶ ζων-
νύουσι περὶ τὰ στήθη καὶ ἐφαπτίδας, ὡς καὶ τῶν τρα-
30 γωδῶν μιμησαμένων τοὺς Θετταλοὺς· ἔδει μὲν γὰρ

7. post δραχμὰς: καὶ ἑκατὸν

αὐτοῖς ἐπιθέτου κόσμου τοιούτου τινός, οἱ δὲ Θετταλοὶ
 μάλιστα βαθυστολοῦντες, ὡς εἰκός, διὰ τὸ πάντων εἶ-
 ναι Ἑλλήνων βορειοτάτους καὶ ψυχροτάτους νέμεσθαι
 τόπους ἐπιτηδαιοτάτην παρέσχοντο μίμησιν τῆ τῶν
 ὑποκριτῶν διασκευῇ ἐν τοῖς ἀναπλάσμασιν· καὶ τὸν 5
 C.531 τῆς ἱππικῆς ζῆλόν φασιν εἶναι Θετταλικὸν καὶ τούτοις
 ὁμοίως καὶ Μήδοις. τὴν δὲ Ἰάσονος στρατείαν καὶ τὰ
 Ἰασόνια μαρτυρεῖ, ὧν τινα οἱ δυνάσται κατεσκευάσαν
 παραπλησίως ὥσπερ τὸν ἐν Ἀβδήροις νεῶν τοῦ Ἰάσο-
 νος Παρμενίων. 10

13 Τὸν δὲ Ἀράξην κληθῆναι νομίζουσι κατὰ τὴν
 ὁμοιότητα τὴν πρὸς τὸν Πηνειὸν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν
 Ἄρμενον ὁμωνύμως ἐκείνω· καλεῖσθαι γὰρ Ἀράξην
 κἀκεῖνον διὰ τὸ ἀπαράξει τὴν Ὅσσαν ἀπὸ τοῦ Ὀλύμ-
 που φήξαντα τὰ Τέμπη· καὶ τὸν ἐν Ἀρμενίᾳ δὲ ἀπὸ 15
 τῶν ὄρων καταβάντα πλατύνεσθαι φασὶ τὸ παλαιόν,
 καὶ πελαγίζειν ἐν τοῖς ὑποκειμένοις πεδίοις οὐκ ἔχοντα
 διεξοδον, Ἰάσονα δὲ μιμησάμενον τὰ Τέμπη ποιῆσαι
 τὴν διασφάγα, δι' ἧς καταράττει νυκτὶ τὸ ὕδωρ εἰς τὴν
 Κασπίαν θάλατταν· ἐκ δὲ τούτου γυμνωθῆναι τὸ 20
 Ἀραξηνὸν πεδίον, δι' οὗ τυγχάνει ρέων ἐπὶ τὸν κα-
 τaráκτην ὁ ποταμός. οὗτος μὲν οὖν ὁ λόγος περὶ τοῦ
 Ἀράξου ποταμοῦ λεγόμενος ἔχει τι πιθανόν, ὃ δὲ Ἡρο-
 δότειος οὐ πάνυ· φησὶ γὰρ ἐκ Ματιηνῶν αὐτὸν ρέον-
 τα εἰς τετταράκοντα ποταμοὺς σχίζεσθαι, μερίζειν δὲ 25
 Σκύθας καὶ Βακτριανούς· καὶ Καλλισθένης δὲ ἠκο-
 λούθησεν αὐτῷ.

14 Λέγονται δὲ καὶ τῶν Αἰνιάνων τινὲς οἱ μὲν τὴν
 Οὐϊτίαν οἰκῆσαι οἱ δ' ὑπερθε τῶν Ἀρμενίων ὑπὲρ
 τὸν Ἄβρον καὶ τὸν Νίβαρον (μέρη δ' ἐστὶ τοῦ Ταύρου 30
 ταῦτα), ὧν ὁ Ἄβρος ἐγγύς ἐστι τῆς ὁδοῦ τῆς εἰς Ἐκβάτα-
 να φερούσης παρὰ τὸν τῆς Βάριδος νεῶν. φασὶ δὲ καὶ

Θρακῶν τινας, τοὺς προσαγορευομένους Σαραπάρας οἶον κεφαλοτόμους, οἰκῆσαι ὑπὲρ τῆς Ἀρμενίας πλησίον Γουρανίων καὶ Μήδων, θηριώδεις ἀνθρώπους καὶ ἀπειθεῖς ὄρεινους περισκυνθιστάς τε καὶ ἀποκε-
5 φαλιστάς· τοῦτο γὰρ δηλοῦσιν οἱ Σαραπάραι. εἰρηται δὲ καὶ τὰ περὶ τῆς Μηδείας ἐν τοῖς Μηδικοῖς· ὥστ' ἐκ πάντων τούτων εἰκάξουσι καὶ τοὺς Μήδους καὶ Ἀρμενίους συγγενεῖς πῶς τοῖς Θετταλοῖς εἶναι καὶ τοῖς ἀπὸ Ἰάσονος καὶ Μηδείας.

- 10 Ὁ μὲν δὴ καλαιὸς λόγος οὗτος, ὁ δὲ τούτου νεώ- 15
τερος καὶ κατὰ Πέρσας εἰς τὸ ἐφεξῆς μέχρι εἰς ἡμᾶς ὡς ἐν κεφαλαίῳ πρέποι ἂν μέχρι τοσοῦτου λεχθεῖς, ὅτι κατεῖχον τὴν Ἀρμενίαν Πέρσαι καὶ Μακεδόνες, μετὰ ταῦτα οἱ τὴν Συρίαν ἔχοντες καὶ τὴν Μηδίαν· τελευ-
15 ταιὸς δ' ὑπῆρξεν Ὀρόντης ἀπόγονος Ἰθάρνου τῶν ἐπὶ Περσῶν ἐνός· εἶθ' ὑπὸ τῶν Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου στρατηγῶν τοῦ πρὸς Ῥωμαίους πολεμήσαντος διηρέθη δίχα, Ἀρταξίου τε καὶ Ζαριάδριος· καὶ ἦρχον οὗτοι τοῦ βασιλείως ἐπιτρέψαντος· ἠττηθέντος δ' ἐκεί-
20 νου προσθέμενοι Ῥωμαίοις καθ' αὐτοὺς ἐτάττοντο βασιλεῖς προσαγορευθέντες. τοῦ μὲν οὖν ἈρταξίουC.532
Τιγράνης ἦν ἀπόγονος καὶ εἶχε τὴν ἰδίως λεγομένην Ἀρμενίαν (αὕτη δ' ἦν προσεχῆς τῇ τε Μηδίᾳ καὶ Ἀλβανοῖς καὶ Ἰβηρσι μέχρι Κολχίδος καὶ τῆς ἐπὶ τῷ Εὐ-
25 ξείνῳ Καππαδοκίας), τοῦ δὲ Ζαριάδριος ὁ Σωφηνὸς Ἀρτιάνης ἔχων τὰ νότια μέρη καὶ τούτων τὰ πρὸς δύσιν μᾶλλον. κατελύθη δ' οὗτος ὑπὸ τοῦ Τιγράνου, καὶ πάντων κατέστη κύριος ἐκείνος. τύχαις δ' ἐχρήσατο ποικίλαις· κατ' ἀρχὰς μὲν γὰρ ὠμήρευσε πα-
30 ρὰ Πάρθοις, ἔπειτα δι' ἐκείνων ἔτυχε καθόδου, λαβόντων μισθὸν ἑβδομήκοντα ἀνδρῶνας τῆς Ἀρμενίας· αὐξηθεῖς δὲ καὶ ταῦτα ἀπέλαβε τὰ χωρία καὶ τὴν ἐκεί-

νων ἐπόρθησε τήν τε περὶ Νίνον καὶ τὴν περὶ Ἀρβηλα ὑπηκόους δ' ἔσχε καὶ τὸν Ἀτροπατηνὸν καὶ τὸν Γορδουαῖον, μεθ' ὧν καὶ τὴν λοιπὴν Μεσοποταμίαν, ἔτι δὲ τὴν Συρίαν αὐτὴν καὶ Φοινίκην διαβάς τὸν Εὐφράτην ἀνὰ κράτος εἶλεν. ἐπὶ τοσοῦτον δ' ἔξαρθεῖς⁵ καὶ πόλιν ἔκτισε πλησίον τῆς * Ἰβηρίας μεταξὺ ταύτης τε καὶ τοῦ κατὰ τὸν Εὐφράτην Ζεύγματος, ἣν ὠνόμασε Τιγρανόκερτα, ἐκ δωδεκα ἔρημαθειςῶν ὑπ' αὐτοῦ πόλεων Ἑλληνίδων ἀνθρώπους συναγαγών. ἔφθη δ' ἐπελθὼν Λεύκολλος ὁ τῷ Μιθριδάτῃ πολεμήσας¹⁰ καὶ τοὺς μὲν οἰκήτορας εἰς τὴν οἰκίαν ἐκάστου ἀπέλυσε, τὸ δὲ κτίσμα ἡμιτελὲς ἔτι ὃν κατέσπασε προσβαλὼν καὶ μικρὰν κώμην κατέλιπεν, ἐξήλασε δὲ καὶ τῆς Συρίας αὐτὸν καὶ τῆς Φοινίκης. διαδεξάμενος δ' Ἀρταξάσθης ἐκείνον τέως μὲν ἠντύχει φίλος ὧν Ῥω-¹⁵μαίοις, Ἀντώνιον δὲ προδιδούς Παρθυαίοις ἐν τῷ πρὸς αὐτοὺς πολέμῳ δίκας ἔτισεν· ἀναχθεῖς γὰρ εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὑπ' αὐτοῦ, δέσμιος πομπευθεῖς διὰ τῆς πόλεως τέως μὲν ἐφρουρεῖτο, ἔπειτ' ἀνηρέθη συνάπτουτος τοῦ Ἀκτιακοῦ πολέμου. μετ' ἐκείνον δὲ πλείους²⁰ ἐβασίλευσαν ὑπὸ Καίσαρι καὶ Ῥωμαίοις ὄντες· καὶ νῦν ἔτι συνέχεται τὸν αὐτὸν τρόπον.

- 16 Ἄπαντα μὲν οὖν τὰ τῶν Περσῶν ἱερὰ καὶ Μῆδοι καὶ Ἀρμένιοι τετιμῆκασι, τὰ δὲ τῆς Ἀνατιδος διαφορόντως Ἀρμένιοι, ἐν τε ἄλλοις ἰδρυσάμενοι τόποις²⁵ καὶ δὴ καὶ ἐν τῇ Ἀκίλισσην. ἀνατιθέασι δ' ἐνταῦθα δούλους καὶ δούλας· καὶ τοῦτο μὲν οὐ θαυμαστόν, ἀλλὰ καὶ θυγατέρας οἱ ἐπιφανέστατοι τοῦ ἔθνους ἀνιεροῦσι παρθένους, αἷς νόμος ἐστὶ καταπορνευθεῖσαις πολὺν χρόνον παρὰ τῇ θεῷ μετὰ ταῦτα δίδοσθαι πρὸς³⁰ γάμον, οὐκ ἀπαξιούντος τῇ τοιαύτῃ συνοικεῖν οὐδε-
C.533νός. τοιοῦτον δέ τι καὶ Ἡρόδοτος λέγει τὸ περὶ τὰς

Λυδάς· πορνεύειν γὰρ ἀπάσας. οὕτω δὲ φιλοφρόνως
 χρωῖνται τοῖς ἐρασταῖς ὥστε καὶ ξενίαν παρέχουσι καὶ
 δῶρα ἀντιδιδόασι πλείω πολλάκις ἢ λαμβάνουσιν, ἅτ'
 ἐξ εὐπόρων οἰκῶν ἐπιχορηγούμεναι· δέχονται δὲ οὐ
 5 τοὺς τυχόντας τῶν ξένων, ἀλλὰ μάλιστα τοὺς ἀπὸ
 ἴσου ἀξιώματος.

— IB —

- 10 καὶ ἡ Καππαδοκία δ' ἐστὶ πολυμερῆς τε **1**
 καὶ συχνὰς δεδεγμένη μεταβολάς. οἱ δ' οὖν ὁμόγλωτ-
 τοι μάλιστα εἰσιν οἱ ἀφοριζόμενοι πρὸς νότον μὲν τῷ
 Κιλικίῳ λεγομένῳ Ταύρῳ, πρὸς ἑὸν δὲ τῇ Ἀρμενίᾳ καὶ
 τῇ Κολχίδι καὶ τοῖς μεταξὺ ἑτερογλώττοις ἔθνεσι, πρὸς
 15 ἄρκτον δὲ τῷ Εὐξείνῳ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἄλβου,
 πρὸς δύσιν δὲ τῷ τε τῶν Παφλαγόνων ἔθνει καὶ Γα-
 λατῶν τῶν τῆν Φρυγίαν ἐποικησάντων μέχρι Λυκαό-
 νων καὶ Κιλικίων τῶν τῆν τραχείαν, Κιλικίαν νεμο-
 μένων.
- 20 Καὶ αὐτῶν δὲ τῶν ὁμογλωττῶν οἱ παλαιοὶ τοὺς **2**
 Κατάονας καθ' αὐτοὺς ἕταττον, ἀντιδιαφοῦντες τοῖς
 Καππαδόξιν ὡς ἑτεροεθνεῖσι, καὶ ἐν τῇ διαριθμῆσει
 τῶν ἔθνων μετὰ τῆν Καππαδοκίαν ἐτίθεσαν τῆν Κα-
 ταονίαν, εἶτα τὸν Εὐφράτην καὶ τὰ πέραν ἔθνη, ὥστε
 25 καὶ τῆν Μελιτηνὴν ὑπὸ τῇ Καταονίᾳ τάττειν, ἣ με-
 ταξὺ κεῖται ταύτης τε καὶ τοῦ Εὐφράτου συνάπτουσα
 τῇ Κομμαγηνῇ, μέρος τε τῆς Καππαδοκίας ἐστὶ δέ-
 κατον κατὰ τὴν εἰς δέκα στρατηγίας διαίρεσιν τῆς χώ-
 ρας. οὕτω γὰρ δὴ οἱ καθ' ἡμᾶς βασιλεῖς οἱ πρὸ Ἀρ-**C.534**
 30 χελᾶου διατεταγμένην εἶχον τὴν ἡγεμονίαν τῆς Καπ-
 παδοκίας· δέκατον δ' ἐστὶ μέρος καὶ ἡ Καταονία. καθ'
 ἡμᾶς δὲ εἶχε στρατηγὸν ἑκατέρω ἰδίων· οὔτε δ' ἐκ τῆς

διαλέκτου διαφορᾶς τινος ἐν τούτοις πρὸς τοὺς ἄλλους Καππαδόκας ἐμφαινομένης οὔτε ἐκ τῶν ἄλλων ἐθῶν, θαυμαστὸν πῶς ἠφάνισται τελέως τὰ σημεῖα τῆς ἄλλοεθνίας. ἦσαν δ' οὖν διωρισμένοι, προσεκτήσατο δ' αὐτοὺς Ἀριαράθης ὁ πρῶτος προσαγορευθεὶς ὁ Καππαδόκων βασιλεύς.

3 Ἔστι δ' ὡσπερ χειρρονήσου μεγάλης ἰσθμὸς οὗτος, σφιγγόμενος θαλάτταις δυεὶ τῇ τε τοῦ Ἰσθμικοῦ κόλπου μέχρι τῆς τραχείας Κιλικίας καὶ τῇ τοῦ Εὐξείνου μεταξὺ Σινώπης τε καὶ τῆς τῶν Τιβαρηνῶν παρα-10 λίας· ἐντὸς δὲ τοῦ ἰσθμοῦ λέγομεν χειρρονήσον τὴν προσεσπέριον τοῖς Καππαδοξιν ἄπασαν, ἣν Ἡρόδοτος μὲν ἐντὸς Ἄλλος καλεῖ· αὕτη γὰρ ἔστιν ἣς ἤρξεν ἀπάσης Κροῖσος· λέγει δ' αὐτὸν ἐκεῖνος τύραννον ἐθνείων τῶν ἐντὸς Ἄλλος ποταμοῦ. οἱ δὲ νῦν τὴν ἐντὸς 15 τοῦ Ταύρου καλοῦσιν Ἀσίαν, ὁμωνύμως τῇ ὅλῃ ἠπειρῷ ταύτην Ἀσίαν προσαγορεύοντες. περιέχεται δ' ἐν αὐτῇ πρῶτα μὲν ἔθνη τὰ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς Παφλαγόνες τε καὶ Φρύγες καὶ Λυκάονες, ἔπειτα Βιθυνοὶ καὶ Μυσοὶ καὶ ἡ Ἐπίκτητος, ἔτι δὲ Τρωᾶς καὶ Ἑλλησ-20 ποντία, μετὰ δὲ τούτους ἐπὶ θαλάττῃ μὲν Ἑλλήνων οἱ τε Αἰολεῖς καὶ Ἴωνες τῶν δ' ἄλλων Κᾶρες τε καὶ Λύκιοι, ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ Λυδοί.

4 Περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἐροῦμεν ὕστερον. τὴν δὲ Καππαδοκίαν εἰς δύο σατραπείας μερισθεῖσαν ὑπὸ 25 τῶν Περσῶν παραλαβόντες Μακεδόνες περιεῖδον τὰ μὲν ἐκόντες τὰ δ' ἄκοντες εἰς βασιλείας ἀντισατραπειῶν περισταῖσαν· ὧν τὴν μὲν ἰδίως Καππαδοκίαν ὠνόμασαν καὶ πρὸς τῷ Ταύρῳ καὶ νῆ Δία μεγάλην Καππαδοκίαν, τὴν δὲ Πόντον, οἱ δὲ τὴν πρὸς τῷ 30

2. post ἐκ: τῆς

Πόντῳ Καππαδοκίαν. τῆς δὲ μεγάλης Καππαδοκίας
 νῦν μὲν οὐκ ἴσμεν πῶς τὴν διάταξιν· τελευτήσαντος
 γὰρ τὸν βίον Ἀρχελαίου τοῦ βασιλεύσαντος, ἔγνω Καί-
 σάρ τε καὶ ἡ σύγκλητος ἐπαρχίαν εἶναι Ῥωμαίων αὐ-
 5 τήν. ἐπ' ἐκείνου δὲ καὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ βασιλέων εἰς
 δέκα στρατηγίας διηρημένης τῆς χώρας, πέντε μὲν
 ἐξητάζοντο αἱ πρὸς τῷ Ταύρῳ, Μελιτηνῇ Καταουία
 Κιλικία Τυανίτις Γαρσαυρίτις, πέντε δὲ λοιπαὶ Λακι-
 ανσηνῇ Σαργαραυσηνῇ Σαρακηνῇ Χαμανηνῇ Μορι-
 10 μηνῇ. προσεγένετο δ' ὕστερον παρὰ Ῥωμαίων ἐκ τῆς
 Κιλικίας τοῖς πρὸ Ἀρχελαίου καὶ ἐνδεκάτῃ στρατηγία,
 ἡ περὶ Καστάβαλά τε καὶ Κύβιστρα μέχρι τῆς Ἀντιπύ-
 τρου τοῦ ληστοῦ Δέρβης, τῷ δὲ Ἀρχελαίῳ καὶ ἡ τρα-
 χεῖα περὶ Ἐλαιούσσαν Κιλικία καὶ πᾶσα ἡ τὰ πειρατή-
 15 ρια συστησαμένη.

Ἔστι δ' ἡ μὲν Μελιτηνῇ παρακλησία τῇ Κομμα- 2
 γηνῇ· πᾶσα γὰρ ἐστὶ τοῖς ἡμέροις δένδροις κατάφυ-
 τος, μόνῃ τῆς ἄλλης Καππαδοκίας, ὥστε καὶ ἔλαιον
 φέρειν καὶ τὸν Μοναρίτην οἶνον τοῖς Ἑλληνικοῖς ἐνά-
 20 μίλλον· ἀντίκειται δὲ τῇ Σωφηνῇ, μέσον ἔχουσα τὸν
 Εὐφράτην ποταμὸν καὶ αὐτὴ [καὶ] ἡ Κομμαγηνῇ ὁμο-
 ρος οὖσα. ἐστὶ δὲ φρούριον ἀξιόλογον τῶν Καππαδό-
 κων ἐν τῇ περαιῇ Τόμισα· τοῦτο δ' ἐπράθη μὲν τῷ
 Σωφηνῶ ταλάντων ἑκατόν, ὕστερον δὲ ἐδωρήσατο
 25 Λεύκολλος τῷ Καππάδοκι συστρατεύσαντι ἀρριστεῖον
 κατὰ τὸν πρὸς Μιθριδάτην πόλεμον.

Ἡ δὲ Καταουία πλατὺ καὶ κοῖλόν ἐστὶ πεδῖον πάμ- 2
 φορον πλὴν τῶν αἰθιδαῶν. περὶκειται δ' ὄρη ἄλλα τε
 καὶ Ἀμανὸς ἐκ τοῦ πρὸς νότον μέρους ἀπόσπασμα ὃν
 30 τοῦ Κιλικίου Ταύρου, καὶ ὁ Ἀντίτανρος εἰς τὰναντία
 ἀπερρωγῶς. ὁ μὲν γὰρ Ἀμανὸς ἐπὶ τὴν Κιλικίαν καὶ
 τὴν Συριακὴν ἐκτείνεται θάλατταν πρὸς τὴν ἐσπέραν

ἀπὸ τῆς Καταονίας καὶ τὸν νότον· τῇ δὲ τοιαύτῃ δια-
στάσει περικλείει τὸν Ἰσικὸν κόλπον ἅπαντα καὶ τὰ
μεταξὺ τῶν Κιλικίων πεδία πρὸς τὸν Ταῦρον· ὁ δ'
Ἀντίαυρος ἐπὶ τὰς ἄρκτους ἐγκέκλιται καὶ μικρὸν ἐπι-
λαμβάνει τῶν ἀνατολῶν, εἴτ' εἰς τὴν μεσόγαιαν τε- 5
λευτᾷ.

- 3 Ἐν δὲ τῷ Ἀντίαυρῳ τούτῳ βαθεῖς καὶ στενοὶ
εἰσὶν ἀυλῶνες, ἐν οἷς ἴδρυνται τὰ Κόμανα καὶ τὸ τῆς
Ἐννοῦς ἱερὸν ἦν ἐκεῖνοι Μᾶ ὀνομάζουσι· πόλις δ'
ἐστὶν ἀξιόλογος, πλείστον μέντοι τὸ τῶν θεοφορήτων 10
πλήθος καὶ τὸ τῶν ἱεροδούλων ἐν αὐτῇ· Κατάονες δέ
εἰσὶν οἱ ἐνοικουῦντες, ἄλλως μὲν ὑπὸ τῷ βασιλεὶ τεταγ-
μένοι, τοῦ δὲ ἱερέως ὑπακούοντες τὸ πλεον· ὁ δὲ τοῦ
θ' ἱεροῦ κύριός ἐστι καὶ τῶν ἱεροδούλων, οἳ κατὰ τὴν
ἡμετέραν ἐπιδημίαν πλείους ἦσαν τῶν ἑξακισχιλίων, 15
ἄνδρες ὁμοῦ γυναιξί. πρόσκειται δὲ τῷ ἱερῷ καὶ χώρα
πολλή, καρποῦται δ' ὁ ἱερεὺς τὴν πρόσοδον, καὶ
ἐστὶν οὗτος δεύτερος κατὰ τιμὴν [ἐν] τῇ Καππαδοκίᾳ
μετὰ τὸν βασιλέα· ὡς δ' ἐπὶ τὸ πολὺ τοῦ αὐτοῦ γέ-
νους ἦσαν οἱ ἱερεῖς τοῖς βασιλεῦσι. τὰ δὲ ἱερά ταῦτα 20
δοκεῖ Ὀρέστης μετὰ τῆς ἀδελφῆς Ἴφιγενείας κομίσαι
δεῦρο ἀπὸ τῆς Ταυρικῆς Σκυθίας, τὰ τῆς Ταυροπό-
λου Ἀρτέμιδος, ἐνταῦθα δὲ καὶ τὴν πένθιμον κόμην
ἀποθέσθαι, ἀφ' ἧς καὶ τοῦνομα τῇ πόλει. διὰ μὲν οὖν
C.536 τῆς πόλεως ταύτης ὁ Σάρος φεῖ ποταμός, καὶ διὰ τῶν 25
συναγκειῶν τοῦ Ταύρου διεκπεραιοῦται πρὸς τὰ τῶν
4 Κιλικίων πεδία καὶ τὸ ὑποκείμενον πέλαγος. διὰ δὲ
τῆς Καταονίας ὁ Πύραμος, πλατός, ἐκ μέσου τοῦ πε-
δίου τὰς πηγὰς ἔχων· ἐστὶ δὲ βόθρος ἀξιόλογος, δι'
οὔ καθορᾶν ἐστὶ τὸ ὕδωρ ὑποφερόμενον κρυπτῶς μέ- 30
χρι πολλοῦ διαστήματος ὑπὸ γῆς, εἴτ' ἀνατέλλον εἰς
τὴν ἐπιφάνειαν· τῷ δὲ καθιέντι ἀκόντιον ἄνωθεν εἰς

τὸν βόθρον ἢ βία τοῦ ὕδατος ἀντιπράττει τοσοῦτον
 ὥστε μόλις βαπτίζεσθαι· ἀπλέτῳ δὲ βάθει καὶ πλάτει
 πολὺς ἐνεχθεὶς ἐπειδὴν συνάψῃ τῷ Ταύρῳ, παράδο-
 ξον λαμβάνει τὴν συναγωγὴν· παράδοξος δὲ καὶ ἡ δια-
 5 κοπὴ τοῦ ὄρους ἐστὶ δι' ἧς ἄγεται τὸ φεῖθρον· καθάπερ
 γὰρ ἐν ταῖς φῆγμα λαβούσαις πέτραις καὶ σχισθεύσαις
 δίχα τὰς κατὰ τὴν ἑτέραν ἔξοχὰς ὁμολόγους εἶναι
 συμβαίνει ταῖς κατὰ τὴν ἑτέραν εἰσοχαῖς ὥστε καὶ συν-
 αρμοσθῆναι δύνασθαι, οὕτως εἶδομεν καὶ τὰς ὑπερ-
 10 κειμένας τοῦ ποταμοῦ πέτρας ἐκατέρωθεν σχεδὸν τι
 μέχρι τῶν ἀκρωρειῶν ἀνατεινούσας ἐν διαστάσει δυ-
 εῖν ἢ τριῶν πλέθρων ἀντικείμενα ἔχούσας τὰ κοίλα
 ταῖς ἔξοχαῖς· τὸ δὲ ἔδαφος τὸ μεταξὺ πᾶν πέτρινον,
 βαθὺ τι καὶ στενὸν τελέως, ἔχον διὰ μέσου φῆγμα ὥστε
 15 καὶ κύνα καὶ λαγῶ διάλλεσθαι. τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ φεῖ-
 θρον τοῦ ποταμοῦ ἄχρι χείλους πλήρες, ὀχετῶ πλατεῖ
 προσεικός, διὰ δὲ τὴν σκολιότητα καὶ τὴν ἐκ τοσοῦ-
 του συναγωγὴν καὶ τὸ τῆς φάραγγος βάθος εὐθύς
 τοῖς πόρρωθεν προσιοῦσιν ὁ ψόφος βροντῇ προσπί-
 20 πτει παραπλήσιος· διεκβαίνων δὲ τὰ ὄρη τοσαύτην κα-
 τάγει χοῦν ἐπὶ θάλατταν, τὴν μὲν ἐκ τῆς Καταονίας
 τὴν δὲ ἐκ τῶν Κιλίκων πεδίων, ὥστε ἐπ' αὐτῷ καὶ
 χρησμὸς ἐκκεπτωκῶς φέρεται τοιοῦτος „ἔσσειται ἐς-
 „σομένοις, ὅτε Πύραμος ἀργυροδίνης ἡἰόνα προχέων
 25 „λερὴν ἐς Κύπρον ἵκηται.“ παραπλήσιον γάρ τι κακεῖ
 συμβαίνει καὶ ἐν Αἰγύπτῳ, τοῦ Νείλου προσεξηπει-
 ροῦντος αἰεὶ τὴν θάλατταν τῇ προσχώσει· καθὸ καὶ
 Ἡρόδοτος μὲν δῶρον τοῦ ποταμοῦ τὴν Αἰγυπτον εἶ-
 πεν, ὁ ποιητὴς δὲ τὴν Φάρον πελαγίαν ὑπάρξει πρό-
 30 τερον οὐχ ὡς νυλὶ πρόσγειον οὔσαν τῇ Αἰγύπτῳ.

18. post τὸ: διὰ

C.537

5

Πόλιν δ' οὔτε τὸ τῶν Καταόνων ἔχει πεδίον οὔθ' ἡ Μελιτηνή, φρούρια δ' ἐρυμνὰ ἐπὶ τῶν ὄρων τὰ τε Ἀζάμορα καὶ τὸ Δάσταρνον, ὃ περιρρεῖται τῷ Καρμάλα ποταμῷ. ἔχει δὲ καὶ ἱερὸν τοῦ Κατάονος Ἀπόλλωνος καθ' ὅλην τιμώμενον τὴν Κακπαδοκίαν, 5 ποιησαμένων ἀφιδρύματα ἀπ' αὐτοῦ. οὐδὲ αἱ ἄλλαι στρατηγίαι πόλεις ἔχουσι πλὴν δυεῖν· τῶν δὲ λοιπῶν στρατηγιῶν ἐν μὲν τῇ Σαρογαρανσηνῇ πολίχνιον ἔστιν Ἡρπα καὶ ποταμὸς Καρμάλας, ὃς καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Κιλικίαν ἐκδίδωσιν· ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ὃ τε Ἄργος ἔρυ- 10 μα ὑψηλὸν πρὸς τῷ Ταύρω, καὶ τὰ Νῶρα ὃ νῦν καλεῖται Νηροασσός, ἐν ᾧ Εὐμένης πολιορκούμενος ἀντέσχε πολὺν χρόνον· καθ' ἡμᾶς δὲ Σισίνου ὑπῆρξε χρηματοφυλάκιον τοῦ ἐπιθεμένου τῇ Κακπαδόκιαν ἀρχῇ. τούτου δ' ἦν καὶ τὰ Κάθηνα, βασιλείον καὶ πό- 15 λεως κατασκευὴν ἔχον· ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ὄρων τῶν Ἀνκαονικῶν τὰ Γαρσαύρια κωμόπολις· λέγεται δ' ὑπάρξαι ποτὲ καὶ αὕτη μητρόπολις τῆς χώρας. ἐν δὲ τῇ Μοριμηνῇ τὸ ἱερὸν τοῦ ἐν' Ἰηνάσοις Διὸς, ἱεροδούλων κατοικίαν ἔχον τρισχιλίων σχεδόν τι καὶ χώραν 20 ἱερὰν εὐκαρπον, παρέχουσαν πρόσδοδον ἐνιαύσιον τάλαντων πεντεκαίδεκα τῷ ἱερῷ· καὶ οὗτος δ' ἔστι διὰ βίου, καθάπερ καὶ ὁ ἐν Κομάνοις, καὶ δευτερεύει κα- 6 τὰ τιμὴν μετ' ἐκεῖνον. τρίτη δ' ἔστιν ἱερωσύνη Διὸς Ἀσβαμαίου λειπομένη ταύτης, ἀξιόλογος δ' ὁμοῦς. ἐν- 25 ταῦθα δ' ἔστι λάκκος ἀλμυροῦ ὕδατος, ἀξιολόγου λίμνης ἔχων περίμετρον, ὀφρῦσι κλειόμενος ὑψηλαῖς τε καὶ ὀρθαῖς ὥστ' ἔχειν κατάβασιν κλιμακώδη· τὸ δ' ὕδωρ οὔτ' αὐξέσθαι φασιν οὔτ' ἀπόρρουσιν ἔχειν οὐδαμοῦ φανεράν. 30

7 Δύο δὲ μόναι στρατηγίαι πόλεις ἔχουσιν, ἡ μὲν Τυαντίτις τὰ Τύανα ὑποπεπτωκυῖαν τῷ Ταύρω τῷ κα-

τὰ τὰς Κιλικίας πύλας, καθ' ἃς εὐπετέσταται καὶ κοι-
 νόταται πᾶσιν εἰσιν αἱ εἰς τὴν Κιλικίαν καὶ τὴν Συ-
 ρίαν ὑπερβολαί· καλεῖται δὲ Εὐσέβεια ἢ πρὸς τῷ
 Ταύρω..... ἀγαθὴ δὲ καὶ πεδιάς ἢ πλειστή. τὰ δὲ
 5 Τύανα ἐπίκειται χώματι Σεμιράμιδος τετειχισμένῳ
 καλῶς. οὐ πολὺ δ' ἄπωθεν ταύτης ἐστὶ τὰ τε Καστά-
 βαλα καὶ τὰ Κύβιστρα, ἔτι μᾶλλον τῷ ὄρει πλησιάζ-
 οντα πόλιστα. ὧν ἐν τοῖς Κασταβάλοις ἐστὶ τὸ τῆς
 Περσσίας Ἀρτέμιδος ἱερὸν, ὅπου φασὶ τὰς ἱερείας γυ-
 10 μνοῖς τοῖς ποσὶ δι' ἀνθρακίᾳς βαδίζειν ἀπαθείς· κἀν-
 ταῦθα δὲ τινες τὴν αὐτὴν θρυλοῦσιν ἱστορίαν τὴν
 περὶ τοῦ Ὁρέστου καὶ τῆς Ταυροπόλου, Περσίαν
 κεκλησθαι φάσκοντες διὰ τὸ πέραθεν κομισθῆναι. ἐν
 μὲν δὴ τῇ Τυανίτιδι στρατηγία τῶν λεχθεισῶν δέκα
 15 ἐστὶ πόλισμα τὰ Τύανα (τὰς δ' ἐπικτήτους οὐ συνα-
 ριθμῶ ταύταις, τὰ Καστάβαλα καὶ τὰ Κύβιστρα καὶ
 τὰ ἐν τῇ τραχείᾳ Κιλικίᾳ, ἐν ἧ τὴν Ἐλαιουῦσαν νησίον
 εὐκαρπον συνέκτισεν Ἀρχέλαος ἀξιολόγως, καὶ τὸ
 πλεον ἐνταῦθα διέτριβεν), ἐν δὲ τῇ Κιλικίᾳ καλου-
 20 μένη τὰ Μάξανα ἢ μητρόπολις τοῦ ἔθνους· καλεῖται C.538
 δ' Εὐσέβεια καὶ αὕτη ἐπὶ κλησιν ἢ πρὸς τῷ Ἀργαίῳ·
 κεῖται γὰρ ὑπὸ τῷ Ἀργαίῳ ὄρει πάντων ὑψηλοτάτῳ
 καὶ ἀνέκλειπτον χιόνι τὴν ἀκρώρειαν ἔχοντι, ἀφ' ἧς
 φασὶν οἱ ἀναβαίνοντες (οὗτοι δ' εἰσὶν ὀλίγοι) κατο-
 25 πτεύεσθαι ταῖς αἰθρῆλαις ἄμφω τὰ πελάγη τό τε Πον-
 τικὸν καὶ τὸ Ἰστικόν. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἀφυῆ πρὸς συν-
 οικισμὸν ἔχει πόλεως· ἀνυδρὸς τε γάρ ἐστι καὶ ἀνώ-
 χυρος διὰ τὴν ὀλιγορίαν τῶν ἡγεμόνων καὶ ἀτείχιστος,
 τάχα δὲ καὶ ἐπίτηδες, ἵνα μὴ ὡς ἐρύματι πεποισθότες
 30 τῷ τείχει σφόδρα ληστεύοιεν πεδίον οἰκοῦντες λόφους
 ὑπερδεξιούς ἔχον* καὶ ἐμβελεῖς. καὶ τὰ κύκλω δὲ χω-
 ρία ἔχει τελέως ἄφορα καὶ ἀγεώργητα καίπερ ὄντα πε-

δινά, ἀλλ' ἔστιν ἀμμώδη καὶ ὑπόπετρα. μικρὸν δ' ἔτι προκοῦσι καὶ πυρίληπτα πεδία καὶ μεστὰ βόθρων πυρὸς ἐπὶ σταδίους πολλοὺς ὥστε πόρρωθεν ἢ κομιδῇ τῶν ἐπιτηδείων, καὶ τὸ δοκοῦν δὲ πλεονέκτημα παρὰ κείμενον ἔχει κίνδυνον· ἀξύλου γὰρ ὑπαρχούσης σχεδόν τι τῆς συμκάσης Καππαδοκίας ὁ Ἀργαῖος ἔχει περικείμενον δρυμὸν ὥστε ἐγγύθεν ὁ ξυλισμὸς πάρεστιν, ἀλλ' οἱ ὑποκείμενοι τῷ δρυμῷ τόποι καὶ αὐτοὶ πολλαχοῦ πυρὰ ἔχουσιν, ἅμα δὲ καὶ ὕψυδροὶ εἰσι ψυχρῷ ὕδατι, οὔτε τοῦ πυρὸς οὔτε τοῦ ὕδατος εἰς τὴν 10 ἐπιφάνειαν ἐκκύπτοντος, ὥστε καὶ ποάζειν τὴν πλείστην· ἔστι δ' ὄπου καὶ ἐλαῶδές ἐστι τὸ ἔδαφος καὶ νύκτωρ ἐξάπτονται φλόγες ἀπ' αὐτοῦ. οἱ μὲν οὖν ἔμπειροι φυλαττόμενοι τὸν ξυλισμὸν ποιοῦνται, τοῖς δὲ πολλοῖς κίνδυνός ἐστι, καὶ μάλιστα τοῖς κτήνεσιν ἐμπίπτουσιν εἰς ἀδήλους βόθρους πυρὸς. 15

8 Ἔστι δὲ καὶ ποταμὸς ἐν τῷ πεδίῳ τῷ πρὸ τῆς πόλεως Μέλας καλούμενος, ὅσον τετταράκοντα σταδίους διέχων τῆς πόλεως, ἐν ταπεινοτέρῳ τῆς πόλεως χωρίῳ τὰς πηγὰς ἔχων. ταύτῃ μὲν οὖν ἄχρηστος αὐτοῖς 20 ἔστιν οὐχ ὑπερδέξιον ἔχων τὸ θεῦμα, εἰς ἔλη δὲ καὶ λίμνας διαχσόμενος κακοῖ τὸν ἀέρα τοῦ θέρους τὸν περὶ τὴν πόλιν, καὶ τὸ λατομεῖον δὲ ποιεῖ δύσχρηστος καίπερ εὐχρηστος ὄν· πλαταμῶνες γὰρ εἰσίν, ἀπ' ὧν τὴν λιθίαν ἔχειν ἄφθονον συμβαίνει τοῖς Μαζακηνοῖς 25 πρὸς τὰς οἰκοδομίας, καλυπτόμεναι δ' ὑπὸ τῶν ὑδάτων αἱ πλάκες ἀντιπράττουσι. καὶ ταῦτα δ' ἔστι τὰ ἔλη πανταχοῦ πυρίληπτα. Ἀριαράθης δ' ὁ βασιλεὺς τοῦ Μέλανος κατὰ τινα στενὰ ἔχοντος τὴν εἰς τὸν Ἄλυν διέξοδον ἐμφράξας ταῦτα λίμνην πελαγίαν ἀπέ- 30 δειξε τὸ πλησίον πεδίων, ἐνταῦθα δὲ νησιδὰς τινὰς ὡς τὰς Κυκλάδας ἀπολαβόμενος διατριβὰς ἐν αὐταῖς

ἐποιεῖτο μετριακιδεῖς· ἐκραγὲν δ' ἀθρόως τὸ ἔμφραγ—C.539
 μα ἐξέκλυσε· κάλιν τὸ ὕδωρ, πληρωθεῖς δ' ὁ Ἄλυσ
 τῆς τε τῶν Καππαδόκων πολλὴν παρέσυρε καὶ κατοι-
 κίας καὶ φντείας ἠφάνισε πολλὰς τῆς τε τῶν Γαλα-
 5 τῶν τῶν τὴν Φρυγίαν ἐχόντων οὐκ ὀλίγην ἔλυμήνατο·
 ἀντὶ δὲ τῆς βλάβης ἐπράξαντο ζημίαν αὐτὸν τάλαντα
 τριακόσια Ῥωμαίοις ἐπιτρέψαντες τὴν κρίσιν. τὸ δ'
 αὐτὸ συνέβη καὶ περὶ Ἡρπα· καὶ γὰρ ἐκεῖ τὸ τοῦ Καρ-
 μάλα ρεῦμα ἐνέφραξεν, εἴτ' ἐκραγέντος τοῦ στομίου
 10 καὶ τῶν Κιλικίων τινὰ χωρία τὰ περὶ Μαλλὸν διαφθει-
 ραντος τοῦ ὕδατος, δίκας ἔτισεν τοῖς ἀδικηθεῖσιν.

Ἄφνές δ' οὖν κατὰ πολλὰ τὸ τῶν Μαζακηνῶν χω- 9
 ρίον ὄν πρὸς κατοικίαν μάλιστα οἱ βασιλεῖς ἐλέσθαι
 δοκοῦσιν, ὅτι τῆς χώρας ἀπάσης τόπος ἦν μεσαίτατος
 15 οὗτος τῶν ξύλα ἐχόντων ἅμα καὶ λίθον πρὸς τὰς οἰκο-
 δομίας καὶ χόρτον, οὗ πλεῖστον ἐδέοντο κτηνοτρο-
 φοῦντες· τρόπον γὰρ τινα στρατόπεδον ἦν αὐτοῖς ἡ
 πόλις. τὴν δ' ἄλλην ἀσφάλειαν τὴν αὐτῶν τε καὶ σω-
 μάτων καὶ τῶν χρημάτων εἶχον ἐν τοῖς φρουρίοις, ἃ
 20 πολλὰ ὑπάρχει τὰ μὲν βασιλικά τὰ δὲ τῶν φίλων. ἀφέ-
 στηκε δὲ τὰ Μάζακα τοῦ μὲν Πόντου περὶ ὀκτακοσίους
 σταδίους πρὸς νότον, τοῦ δ' Εὐφράτου μικρὸν ἐλάτ-
 τους ἢ διπλασίους, τῶν Κιλικίων δὲ πυλῶν ὁδὸν ἡμε-
 ρῶν ἕξ καὶ τοῦ Κύρου στρατοπέδου διὰ Τυάνων· κατὰ
 25 μέσην δὲ τὴν ὁδὸν κεῖται τὰ Τύανα, διέχει δὲ Κυβίς-
 τρων τριακοσίους σταδίους. χρωῖνται δὲ οἱ Μαζακη-
 νοὶ τοῖς Χαρώνδα νόμοις, αἰρούμενοι καὶ νομοδόν,
 ὅς ἐστιν αὐτοῖς ἐξηγητὴς τῶν νόμων, καθάπερ οἱ πα-
 ρὰ Ῥωμαίοις νομικοί. διέθηκε δὲ φανύως αὐτοῦς Τι-
 30 γράνης ὁ Ἀρμένιος, ἠνίκα τὴν Καππαδοκίαν κατέδρα-
 μεν· ἅπαντας γὰρ ἀναστάτους ἐποίησεν εἰς τὴν Μεσο-
 ποταμίαν, καὶ τὰ Τιγρανόκερτα ἐκ τούτων συνώκησε

τὸ πλεον· ὕστερον δ' ἐπανῆλθον οἱ δυνάμενοι μετὰ τὴν τῶν Τιγρανοκέρτων ἄλωσιν.

- 10 Μέγεθος δὲ τῆς χώρας κατὰ πλάτος μὲν τὸ ἀπὸ τοῦ Πόντου πρὸς τὸν Ταῦρον ὅσον χίλιοι καὶ ὀκτακόσιοι στάδιοι, μῆκος δὲ ἀπὸ τῆς Λυκαονίας καὶ Φρυγίας μέχρι Εὐφράτου πρὸς τὴν ἕω καὶ τὴν Ἀρμενίαν περὶ τρισχιλίους. ἀγαθὴ δὲ καρποῖς, μάλιστα δὲ σίτῳ καὶ βοσκήμασι παντοδαποῖς· νοτιωτέρα δ' οὔσα τοῦ Πόντου ψυχροτέρα ἐστίν· ἡ δὲ Βαγαδανία καίπερ πεδιάς οὔσα καὶ νοτιωτάτη πασῶν (ὑποπέπτωκε γὰρ τῷ Ταύρῳ) μόλις τῶν καρπίμων τι φέρει δένδρων, ὀναγροβότος δ' ἐστὶ καὶ αὕτη καὶ ἡ πολλὴ τῆς ἄλλης,
- C.540 καὶ μάλιστα ἡ περὶ Γαρσαύιρα καὶ Λυκαονίαν καὶ Μοριμηνήν. ἐν δὲ τῇ Καππαδοκίᾳ γίνεται καὶ ἡ λεγδύμενη Σινωπικὴ μίλτος ἀρίστη τῶν πασῶν· ἐνάμιλλος δ' ἐστὶν αὐτῇ καὶ ἡ Ἰβηρικὴ· ὠνομάσθη δὲ Σινωπικὴ διότι κατάγειν ἐκεῖσε εἰώθεσαν οἱ ἔμποροι πρὶν ἢ τὸ τῶν Ἐφεσίων ἐμπόριον μέχρι τῶν ἐνθάδε ἀνθρώπων διχθῆαι. λέγεται δὲ καὶ κρυστάλλου πλάκας καὶ ὀνυχίτου λίθου πλησίον τῆς τῶν Γαλατῶν ὑπὸ τῶν Ἀρ-20 χελίου μεταλλευτῶν εὐρηθῆσαι. ἦν δὲ τις τόπος καὶ λίθου λευκοῦ τῷ ἐλέφαντι κατὰ τὴν χρόαν ἐμφεροῦς ὥσπερ ἀκόνας τινὰς οὐ μεγάλας ἐκφέρων, ἐξ ὧν τὰ λαβία τοῖς μαχαιροῖς κατεσκευάζον· ἄλλος δὲ εἰς δι-25 ὀπτρας βάλους μεγάλας ἐκδιδούς, ὥστε καὶ ἔξω κομίζεσθαι. ὄριον δ' ἐστὶ τοῦ Πόντου καὶ τῆς Καππαδοκίας ὄρεινὴ τις παράλληλος τῷ Ταύρῳ, τὴν ἀρχὴν ἔχουσα ἀπὸ τῶν ἐσπεριῶν ἄκρων τῆς Χαμμανηνῆς, ἐφ' ἧς ἴδρυνται φρούριον ἀπότομον Δασμῆνδα, μέχρι τῶν ἐωθινῶν τῆς Λασιανσηνῆς. στρατηγία δ' εἰσὶ τῆς Καπ-30 παδοκίας ἢ τε Χαμμανηνῆ καὶ ἡ Λασιανσηνῆ.

- 11 Συνέβη δέ, ἠνίκα πρῶτον Ῥωμαῖοι τὰ κατὰ τὴν

Ἀσίαν διώκουν νικήσαντες Ἀντίοχον, καὶ φιλίας καὶ
 συμμαχίας ἐποιοῦντο πρὸς τε τὰ ἔθνη καὶ τοὺς βασι-
 λέας, τοῖς μὲν ἄλλοις βασιλεῦσιν αὐτοῖς καθ' ἑαυτοὺς
 δοθῆναι τὴν τιμὴν ταύτην, τῷ δὲ Καππάδοκι καὶ
 5 αὐτῷ δὲ τῷ ἔθνει κοινῇ. ἐκλιπόντος δὲ τοῦ βασιλικοῦ
 γένους οἱ μὲν Ῥωμαῖοι συνεχώρουν αὐτοῖς αὐτονο-
 μεῖσθαι κατὰ τὴν συγκειμένην φιλίαν τε καὶ συμμα-
 χίαν πρὸς τὸ ἔθνος, οἱ δὲ πρεσβευσάμενοι τὴν μὲν
 ἐλευθερίαν παρητοῦντο (οὐ γὰρ δύνασθαι φέρειν αὐ-
 10 τὴν ἔφασαν), βασιλεῖα δ' ἤξιον αὐτοῖς ἀποδειχθῆναι.
 οἱ δὲ θαυμάσαντες εἰ τινες οὕτως εἶεν ἀπειρηκότες
 πρὸς τὴν ἐλευθερίαν . . . ἐπέτρεψαν δ' οὖν αὐτοῖς ἐξ
 ἑαυτῶν ἐλέσθαι κατὰ χειροτονίαν ὃν ἂν βούλωνται καὶ
 εἴλοντο Ἀριοβαρζάνην· εἰς τριγωνίαν δὲ προελθόντος
 15 τοῦ γένους ἐξέλιπε, κατεστάθη δ' ὁ Ἀρχέλαος οὐδὲν
 προσήκων αὐτοῖς Ἀντωνίου καταστήσαντος. ταῦτα
 καὶ περὶ τῆς μεγάλης Καππαδοκίας· περὶ δὲ τῆς τρα-
 χείας Κιλικίας τῆς προστεθείσης αὐτῇ βέλτιον ἔστιν ἐν
 τῷ περὶ τῆς ὅλης Κιλικίας λόγῳ διελθεῖν.

20 Τοῦ δὲ Πόντου καθίστατο μὲν Μιθριδάτης ὁ Εὐ- 3
 πάτωρ βασιλεὺς. εἶχε δὲ τὴν ἀφοριζομένην τῷ Ἄλνι
 μέχρι Τιβαραυῶν καὶ Ἀρμενίων καὶ τῆς ἐντὸς Ἄλνιος
 τὰ μέχρι Ἀμάστρεως καὶ τινῶν τῆς Παφλαγονίας με- C.541
 ρῶν. προσεκτέησατο δ' οὗτος καὶ τὴν μέχρι Ἡρακλείας
 25 παραλίαν ἐπὶ τὰ δυσμικὰ μέρη, τῆς Ἡρακλείδου τοῦ
 Πλατωνικοῦ πατριδος, ἐπὶ δὲ τὰναντία μέχρι Κολχί-
 δος καὶ τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας, ἃ δὴ καὶ προσέδηκε τῷ
 Πόντῳ. καὶ δὴ καὶ Πομπήιος καταλύσας ἐκείνον ἐν
 τούτοις τοῖς ὄροις οὖσαν τὴν χώραν ταύτην παρέλα-
 30 βε· τὰ μὲν πρὸς Ἀρμενίαν καὶ τὰ περὶ τὴν Κολχίδα
 τοῖς συναγωνισαμένοις δυνάσταις κατένειμε, τὰ δὲ
 λοιπὰ εἰς ἑνδεκα πολιτείας διείλε καὶ τῇ Βιδυνίᾳ προσ-

έθηκεν ὥστ' ἐξ ἀμφοῖν ἐπαρχίαν γενέσθαι μίαν· με-
ταξὺ δὲ τῶν Παφλαγόνων τῶν μεσογαίων τινὰς βασι-
λεύεσθαι παρέδωκε τοῖς ἀπὸ Πυλαιμένους, καθάπερ
καὶ τοὺς Γαλάτας τοῖς ἀπὸ γένους τετράρχαις. Ὑστε-
ρον δ' οἱ τῶν Ῥωμαίων ἡγεμόνες ἄλλους καὶ ἄλλους 5
ἐποίησαντο μερισμούς, βασιλέας τε καὶ δυνάστας κα-
θιστάντες καὶ πόλεις τὰς μὲν ἐλευθεροῦντες τὰς δὲ
ἐγχειρίζοντες τοῖς δυνάσταις τὰς δ' ὑπὸ τῷ δήμῳ τῷ
Ῥωμαίων ἐῶντες. ἡμῖν δ' ἐπιούσι τὰ καθ' ἕκαστα ὡς
νῦν ἔχει λεγέσθω, μικρὰ καὶ τῶν προτέρων ἐφαπτο- 10
μένοις ὅπου τοῦτο χρήσιμον. ἀρξόμεθα δὲ ἀπὸ Ἡρα-
κλείας, ἥπερ δυσμικωτάτη ἐστὶ τούτων τῶν τόπων.

2 Εἰς δὴ τὸν Εὐξείνιον πόντον εἰσπλέουσιν ἐκ τῆς
Προποντίδος ἐν ἀριστερᾷ μὲν τὰ προσεχῆ τῷ Βυξαν-
τίῳ κείται· Θρακῶν δ' ἐστὶ, καλεῖται δὲ τὰ ἀριστερὰ 15
τοῦ Πόντου· ἐν δεξιᾷ δὲ τὰ προσεχῆ Χαλκηδόνι· Βι-
θυνῶν δ' ἐστὶ τὰ πρῶτα, εἶτα Μαριανδυνῶν (τινὲς δὲ
καὶ Κανκῶνων φασίν), εἶτα Παφλαγόνων μέχρι Ἄλυος,
εἶτα Καππαδόκων τῶν πρὸς τῷ Πόντῳ καὶ τῶν ἐξῆς
μέχρι Κολχίδος· ταῦτα δὲ πάντα καλεῖται τὰ δεξιὰ τοῦ 20
Εὐξείνου πόντου. ταύτης δὲ τῆς παραλλῆς ἀπάσης
ἐπῆρξεν Εὐπάτωρ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Κολχίδος μέχρι
Ἡρακλείας, τὰ δ' ἐπέκεινα τὰ μέχρι τοῦ στόματος καὶ
τῆς Χαλκηδόνος τῷ Βιθυνῶν βασιλεῖ συνέμενε. κα-
ταλυθέντων δὲ τῶν βασιλέων ἐφύλαξαν οἱ Ῥωμαῖοι 25
τοὺς αὐτοὺς ὄρους, ὥστε τὴν Ἡράκλειαν προσκείσθαι
τῷ Πόντῳ, τὰ δ' ἐπέκεινα Βιθυνοῖς προσχωρεῖν.

3 Οἱ μὲν οὖν Βιθυνοὶ διότι πρότερον Μυσοὶ ὄντες
μετωνομάσθησαν οὕτως ἀπὸ τῶν Θρακῶν τῶν ἐποικη-
σάντων, Βιθυνῶν τε καὶ Θυνῶν, ὁμολογεῖται παρὰ 30
τῶν πλείστων, καὶ σημεῖα τίθενται τοῦ μὲν τῶν Βι-
θυνῶν ἔθλους τὸ μέχρι νῦν ἐν τῇ Θράκῃ λέγεσθαι τι-

νας Βιδυνοῦς, τοῦ δὲ τῶν Θυνῶν τὴν Θυνιάδα ἀκτὴν
τὴν πρὸς Ἀπολλωνία καὶ Σαλμυδησσῶ. καὶ οἱ Βέβρυ-
κες δὲ οἱ τούτων προεποιήσαντες τὴν Μυσίαν Θρα-
κες, ὡς εἰκάσω ἐγώ. εἴρηται δ' ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ Μυσοὶ C.542
5 Θρακῶν ἀποικοὶ εἰσι τῶν νῦν λεγομένων Μοισῶν.

Ταῦτα μὲν οὕτω λέγεται. τοὺς δὲ Μαριανδυνοὺς 4
καὶ τοὺς Καύκωνας οὐχ ὁμοίως ἅπαντες λέγουσι· τὴν
γὰρ δὴ Ἡράκλειαν ἐν τοῖς Μαριανδυνοῖς ἰδρῦσθαι φασὶ
Μιλησίων κτίσμα· τίνες δὲ καὶ πόθεν οὐδενὶ εἴρηται·
10 οὐδὲ διάλεκτος οὐδ' ἄλλη διαφορὰ ἐθνικὴ περὶ τοὺς ἀν-
θρώπους φαίνεται, παραπλήσιοι δ' εἰσὶ τοῖς Βιδυνοῖς·
ἔοικεν οὖν καὶ τοῦτο Θρακίον ὑπάρξει τὸ φύλον· Θεό-
πομπος δὲ Μαριανδυνόν φησι μέρους τῆς Παφλαγονίας
ἄρξαντα ὑπὸ πολλῶν δυναστευομένης, ἐπελθόντα τὴν
15 τῶν Βεβρυκῶν κατασχεῖν, ἣν δ' ἐξέλιπεν ἐπὼννυμον
ἑαυτοῦ καταλιπεῖν. εἴρηται δὲ καὶ τοῦτο ὅτι πρῶτοι
τὴν Ἡράκλειαν κτίσαντες Μιλήσιοι τοὺς Μαριανδυ-
νοὺς εἰλωτεύειν ἠνάγκασαν τοὺς προκατέχοντας τὸν
τόπον, ὥστε καὶ πιπράσκεσθαι ὑπ' αὐτῶν, μὴ εἰς τὴν
20 ὑπερορίαν δέ (συμβῆναι γὰρ ἐπὶ τούτοις), καθάπερ
Κρησὶ μὲν ἐθήτευεν ἡ Μνῶα καλουμένη σύνοδος, Θετ-
ταλοῖς δὲ οἱ Πενέσται.

Τοὺς δὲ Καύκωνας, οὓς ἱστοροῦσι τὴν ἐφεξῆς οὐ- 5
κῆσαι παραλίαν τοῖς Μαριανδυνοῖς μέχρι τοῦ Παρθε-
25 νίου ποταμοῦ πόλιν ἔχοντας τὸ Τίειον, οἱ μὲν Σκύθας
φασὶν οἱ δὲ τῶν Μακεδόνων τινὰς οἱ δὲ τῶν Πέλασγῶν·
εἴρηται δὲ πού καὶ περὶ τούτων πρότερον. Καλλισθέ-
νης δὲ καὶ ἔγραφε τὰ ἔπη ταῦτα εἰς τὸν διάκοσμον,
μετὰ τὸ „Κρωμνάν τ' Αἰγιαλόν τε καὶ ὑψηλοὺς Ἐρυ-
30 „θίνους“ τιθεῖς „Καύκωνας δ' αὐτ' ἤγε Πολυκλέος
„υἱὸς ἀμύμων, οἱ περὶ Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώ-
„ματ' ἔναιον.“ παρήκειν γὰρ ἀφ' Ἡρακλείας καὶ Μα-

ριανδυνῶν μέχρι Λευκοσύρων, οὓς ἡμεῖς Καππάδοκας προσαγορούμεν, τό τε τῶν Καυκῶνων γένος τό περὶ τό Τίσιον μέχρι Παρθενίου καί τό τῶν Ἐνετῶν τό συνεχές μετὰ τὸν Παρθένιον τῶν ἐχόντων τό Κίτωρον· καί νῦν δ' ἔτι Καυκωνίτας εἶναι τινας περὶ τὸν Παρθένιον.

6 Ἡ μὲν οὖν Ἡράκλεια πόλις ἐστὶν εὐλίμενος καὶ ἄλλως ἀξιόλογος, ἣ γε καὶ ἀποικίας ἐστελλεν· ἐκείνης γὰρ ἦ τε Χερρόνησος ἀποικος καὶ ἡ Κάλλατις· ἦν τε αὐτόνομος, εἴτ' ἐτυραννήθη χρόνους τινάς, εἴτ' ἠλευθέ-¹⁰ρωσεν ἑαυτὴν πάλιν· ὕστερον δ' ἐβασιλεύθη γενομένη ὑπὸ τοῖς Ῥωμαίοις· ἐδέξατο δ' ἀποικίαν Ῥωμαίων ἐπὶ μέρει τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας. λαβὼν δὲ παρ' Ἀν-
C.543τωνίου τό μέρος τοῦτο τῆς πόλεως Ἀδιατόριξ ὁ Δομνε-
κλείου τετράρχου Γαλατῶν υἱός, ὃ κατεῖχον οἱ Ἡρα-¹⁵κλειῶται, μικρὸν πρὸ τῶν Ἀκτιακῶν ἐπέθετο νύκτωρ τοῖς Ῥωμαίοις καὶ ἀπέσφαξεν αὐτούς, ἐπιτρέψαντος, ὡς ἔφασκεν ἐκεῖνος, Ἀντωνίου· θριαμβευθεὶς δὲ μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ νίκην ἐσφάγη μεθ' υἱοῦ· ἡ δὲ πόλις ἐστὶ τῆς Ποντικῆς ἐπαρχίας τῆς συντεταγμένης τῇ²⁰ Βιθυνίᾳ.

7 Μεταξὺ δὲ Χαλκηδόνος καὶ Ἡρακλείας ῥέουσι ποταμοὶ πλείους, ὧν εἰσὶν ὃ τε Ψίλλις καὶ ὁ Κάλπας καὶ ὁ Σαγγάριος οὗ μὲμνηται καὶ ὁ ποιητής. ἔχει δὲ τὰς πηγὰς κατὰ Σαγγίαν κώμην ἀφ' ἑκατὸν καὶ πεντήκον-²⁵τά πον σταδίων οὗτος Πεσσινοῦντος· διεξείσει δὲ τῆς ἐπικτήτου Φρυγίας τὴν πλείω, μέρος δέ τι καὶ τῆς Βιθυνίας ὥστε καὶ τῆς Νικομηδείας ἀπέχειν μικρὸν πλείους ἢ τριακοσίους σταδίους, καθ' ὃ συμβάλλει ποταμὸς αὐτῷ Γάλλος ἐκ Μόδρων τὰς ἀρχὰς ἔχων τῆς ἐφ' ἑλ-³⁰Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας. αὕτη δ' ἐστὶν ἡ αὐτὴ τῇ ἐπικτήτῳ, καὶ εἶχον αὐτὴν οἱ Βιθυνοὶ πρότερον. αὐξηθεὶς

δὲ καὶ γενόμενος πλωτός, καίπερ πάλαι ἄπλωτος ὢν, τὴν Βιδυνίαν ὀρίζει πρὸς ταῖς ἐκβολαῖς. πρόκειται δὲ τῆς παραλίας ταύτης καὶ ἡ Θυνία νῆσος. ἐν δὲ τῇ Ἡρακλειώτιδι γίνεται τὸ ἀκόνιτον· διέχει δὲ ἡ πόλις αὕτη τοῦ ἱεροῦ τοῦ Χαλκηδονίου σταδίους χιλίουσιν καὶ πεντακοσίοις, τοῦ δὲ Σαγγαρίου πεντακοσίοις.

Τὸ δὲ Τίειόν ἐστι πολίχνιον οὐδὲν ἔχον μνήμης ἄξιον πλὴν ὅτι Φιλέταιρος ἐντεῦθεν ἦν, ὁ ἀρχηγέτης τοῦ τῶν Ἀτταλικῶν βασιλέων γένους· εἶδ' ὁ Παρθένιος ποταμὸς διὰ χωρίων ἀνθηρῶν φερόμενος καὶ διὰ τοῦτο τοῦ ὀνόματος τούτου τετυχηκώς, ἐν αὐτῇ τῇ Παφλαγονίᾳ τὰς πηγὰς ἔχων· ἔπειτα ἡ Παφλαγονία καὶ οἱ Ἐνετοί. ζητοῦσι δὲ τίνας λέγει τοὺς Ἐνετοὺς ὁ ποιητῆς ὅταν φῆ „Παφλαγόνων δ' ἠγείτο Πυλαιμένεος „λάσιον κῆρ ἐξ Ἐνετῶν, ὅθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτε- „ράων.“ οὐ γὰρ δείκνυσθαι φασὶ νῦν Ἐνετοὺς ἐν τῇ Παφλαγονίᾳ· οἱ δὲ κώμην ἐν τῷ Αἰγιαλαῷ φασὶ δέκα σχοίνους ἀπὸ Ἀμάστρεως διέχουσιν. Ζηνόδοτος δὲ „ἐξ Ἐνετῆς“ γράφει, καὶ φησὶ δηλοῦσθαι τὴν νῦν Ἀμισόν· ἄλλοι δὲ φῦλόν τι τοῖς Καππάδοξιν ὁμορον στρατεῦσαι μετὰ Κιμμερίων, εἴτ' ἐκπεσεῖν εἰς τὸν Ἀδρίαν. τὸ δὲ μάλισθ' ὁμολογούμενόν ἐστιν ὅτι ἀξιολογώτατον ἦν τῶν Παφλαγόνων φῦλον οἱ Ἐνετοί, ἐξ οὗ ὁ Πυλαιμένης ἦν· καὶ δὴ καὶ συνεστράτευσαν οὗτοι αὐτῷ πλείστοι; ἀποβαλόντες δὲ τὸν ἡγεμόνα διέβησαν εἰς τὴν Θράκην μετὰ τὴν Τροίας ἄλωσιν, πλανώμενοι δ' εἰς τὴν νῦν Ἐνετικὴν ἀφίκουτο. τινὲς δὲ καὶ Ἀντήνορα καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ κοινωνῆσαι τοῦ στόλου τούτουC.544 φασὶ καὶ ἰδρυθῆναι κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ Ἀδρίου, καθάπερ ἐμνήσθημεν ἐν τοῖς Ἰταλικοῖς. τοὺς μὲν οὖν

Ἐνετοὺς διὰ τοῦτ' ἐκλιπεῖν εἰκὸς καὶ μὴ δεικνυσθαι ἐν τῇ Παφλαγονίᾳ.

- 9 Τοὺς δὲ Παφλαγόνους πρὸς ἕω μὲν ὀρίζει ὁ Ἄλυς ποταμὸς „[ὄς] ῥέων ἀπὸ μεσημβρίας μεταξὺ Σύρων „τε καὶ Παφλαγόνων ἐξίει“ κατὰ τὸν Ἡρόδοτον „ἐς τὸν Εὐξεινον καλεόμενον πόντον,“ Σύρους λέγοντα τοὺς Καππάδοκας· καὶ γὰρ ἔτι καὶ νῦν Λευκόςσυροι καλοῦνται, Σύρων καὶ τῶν ἕξω τοῦ Ταύρου λεγομένων· κατὰ δὲ τὴν πρὸς τοὺς ἐντὸς τοῦ Ταύρου σύγκρισιν, ἐκείνων ἐπικεκαυμένων τὴν χροάν τούτων δὲ μὴ, τοιαύτην τὴν ἐπανυμίαν γενέσθαι συνέβη· καὶ Πίνδαρός φησιν ὅτι αἱ Ἀμαζόνες „Σύριον εὐρναίχμαν „διεπον στρατόν,“ τὴν ἐν τῇ Θεμισκυρά κατοικίαν οὕτω δηλῶν. ἡ δὲ Θεμισκυρά ἐστὶν τῶν Ἀμισσηνῶν, αὕτη δὲ Λευκόςσυρων τῶν μετὰ τὸν Ἄλυ. πρὸς ἕω μὲν τοίνυν ὁ Ἄλυς ὄριον τῶν Παφλαγόνων, πρὸς νότον δὲ Φρύγες καὶ οἱ ἐποικήσαντες Γαλάται, πρὸς δύσιν δὲ Βιθυνοὶ καὶ Μαριανδυνοὶ (τὸ γὰρ τῶν Καυκῶνων γένος ἐξέφθαρται τελέως πάντοθεν), πρὸς ἄρκτον δὲ ὁ Εὐξεινος ἐστὶ. τῆς δὲ χώρας ταύτης διηρημένης εἰς τε τὴν μεσόγαιαν καὶ τὴν ἐπὶ θαλάττῃ διατείνοσαν ἀπὸ τοῦ Ἄλλου μέχρι Βιθυνίας, ἑκατέραν τὴν μὲν παραλίαν ἕως τῆς Ἡρακλείας εἶχεν ὁ Εὐπάτωρ, τῆς δὲ μεσογαίας τὴν μὲν ἐγγυτάτω ἔσχεν, ἧς τινα καὶ πέραν τοῦ Ἄλλου διέτεινε (καὶ μέχρι δεῦρο τοῖς Ῥωμαίοις ἡ Ποντικὴ ἐπαρχία ἀφώρισται), τὰ λοιπὰ δ' ἦν ὑπὸ δυνάσταις καὶ μετὰ τὴν Μιθριδάτου κατάλυσιν. περὶ μὲν δὴ τῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ Παφλαγόνων ἐροῦμεν ὕστερον τῶν μὴ ὑπὸ τῷ Μιθριδάτῃ, νῦν δὲ πρόκειται τὴν ὑπ' ἐκείνῳ χώραν, κληθεῖσαν δὲ Πόντον, διελθεῖν. 30

5. ante ἐξίει: καὶ

Μετὰ δὴ τὸν Πάρθενιον ποταμὸν ἔστιν Ἄμα- 10
στρις ὁμώνυμος τῆς συνφοικυίας πόλις· ἴδρυνται δ'
ἐπὶ χειρονήσου λιμένας ἔχουσα τοῦ ἰσθμοῦ ἑκατέρω-
θεν· ἦν δ' ἡ Ἄμαστρις γυνὴ μὲν Διονυσίου τοῦ Ἡρα-
5 κλείας τυράννου, θυγάτηρ δὲ Ὀξυάδρου τοῦ Δαρείου
ἀδελφοῦ τοῦ κατὰ Ἀλέξανδρον. ἐκεῖνη μὲν οὖν ἐκ τετ-
τάρων κατοικιῶν συνώκισε τὴν πόλιν, ἐκ τε Σησάμου
καὶ Κυτῶρον καὶ Κρωμνῆς (ἧν καὶ Ὀμηρος μέμνηται
ἐν τῷ Παφλαγονικῷ διακόσμῳ), τετάρτης δὲ τῆς Τίου·
10 ἀλλ' αὕτη μὲν ταχὺ ἀπέστη τῆς κοινωνίας, αἱ δὲ ἄλλαι
συνέμειναν, ἧν ἡ Σήσαμος ἀκρόπολις τῆς Ἀμάστρεως
λέγεται. τὸ δὲ Κύτῳρον ἐμπόριον ἦν ποτε Σινωπέων,
ὠνόμασται δ' ἀπὸ Κυτῶρον τοῦ Φριξίου παιδός, ὡς
Ἔφορός φησι. πλείστη δὲ καὶ ἀρίστη πύξος φύεται κατὰ C. 545
15 τὴν Ἀμαστριανήν, καὶ μάλιστα περὶ τὸ Κύτῳρον. ὁ δὲ
Αἰγιαλὸς ἔστι μὲν ἡῶν μακρὰ πλειόνων ἢ ἑκατὸν στα-
δίων, ἔχει δὲ καὶ κώμην ὁμώνυμον, ἧς μέμνηται ὁ ποι-
ητὴς ὅταν φῆ „Κρωμνάν τ' Αἰγιαλὸν τε καὶ ὑψηλοὺς
„Ἐρυθίνους.“ γράφουσι δὲ τινες „Κρωμναν Κωβιάλόν
20 „τε.“ Ἐρυθίνους δὲ λέγεσθαι φασὶ τοὺς νῦν Ἐρυθρί-
νους ἀπὸ τῆς χροᾶς· δύο δ' εἰσὶ σκόπελοι. μετὰ δὲ Αἰ-
γιαλὸν Κάραμβις, ἄκρα μεγάλη πρὸς τὰς ἄρκτους ἀνα-
τεταμένη καὶ τὴν Σκυθικὴν χειρονήσον. ἐμνήσθημεν
δ' αὐτῆς πολλάκις καὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτῇ Κριοῦ με-
25 τῶπου, διθάλαττον ποιούντος τὸν Εὐξεινον πόντον.
μετὰ δὲ Κάραμβιν Κίνωλις καὶ Ἀντικίνωλις καὶ Ἀβῶ-
νου τείχος πολίχνιον, καὶ Ἀρμένη ἐφ' ἣ παροιμιάζου-
ται „ὅστις ἔργον οὐδὲν εἶχεν Ἀρμένην ἐτείχισεν.“ ἔστι
δὲ κώμη τῶν Σινωπέων ἔχουσα λιμένα.

30 Εἴτ' αὐτῇ Σινώπη, σταδίου πεντήκοντα τῆς Ἀρ- 11

16. post πλειόνων: μὲν
STRABO II.

μένης διέχουσα, ἀξιολογωτάτη τῶν ταύτη πόλεων.
 ἔκτισαν μὲν οὖν αὐτὴν Μιλήσιοι, κατασκευασαμένη δὲ
 ναυτικὸν ἐπῆρχε τῆς ἐντὸς Κυανέων θαλάττης, καὶ
 ἔξω δὲ πολλῶν ἀγῶνων μετείχε τοῖς Ἕλλησιν· αὐτο-
 νομηθεῖσα δὲ πολὺν χρόνον οὐδὲ διὰ τέλους ἐφύλαξε
 τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ἐκ πολιορκίας ἐάλω καὶ ἐδού-
 λευσε Φαρνάκη πρῶτον, ἔπειτα τοῖς διαδεξαμένοις
 ἐκείνον μέχρι τοῦ Εὐπάτορος καὶ τῶν καταλυσάντων
 Ῥωμαίων ἐκείνον. ὁ δὲ Εὐπάτωρ καὶ ἐγεννήθη ἐκεῖ καὶ
 ἐτράφη· διαφερόντως δὲ ἐτίμησεν αὐτὴν μητρόπολιν
 τῆς βασιλείας ὑπέλαβεν. ἔστι δὲ καὶ φύσει καὶ προ-
 νοία κατεσκευασμένη καλῶς· ἴδρυνται γὰρ ἐπὶ αὐχένι
 χερρονήσου τινός, ἐκατέρωθεν δὲ τοῦ ἰσθμοῦ λιμένες
 καὶ ναύσταθμα καὶ πηλαμυδεῖα θαυμαστά, περὶ ὧν
 εἰρήκαμεν ὅτι δευτέραν θήραν οἱ Σινωπεῖς ἔχουσι, τρι-
 την δὲ Βυζάντιοι· καὶ κύκλῳ δ' ἡ χερρονήσος προβέ-
 βληται ραχιώδεις ἀκτὰς ἐχούσας καὶ κοιλάδας τινὰς
 ὡσανεὶ βόθρους πετρίνους, οὓς καλοῦσι χοινικίδας·
 πληροῦνται δὲ οὗτοι μετεωρισθείσης τῆς θαλάττης,
 ὡς καὶ διὰ τοῦτο οὐκ εὐπρόσιτον τὸ χωρίον καὶ δια-
 τὸ πᾶσαν τὴν τῆς πέτρας ἐπιφάνειαν ἔχινώδη καὶ ἀνε-
 πίβατον εἶναι γυμνῷ ποδί· ἄνωθεν μέντοι καὶ ὑπὲρ
 τῆς πόλεως εὐγεῶν ἔστι τὸ ἔδαφος καὶ ἀγροκηπίοις κε-
 C.546κόσμηται πυκνοῖς, πολὺ δὲ μᾶλλον τὰ προάστεια. αὐτὴ
 δ' ἡ πόλις τετελείχεται καλῶς, καὶ γυμνασίῳ δὲ καὶ ἀγο-
 ρᾷ καὶ στοαῖς κεκόσμηται λαμπρῶς. τοιαύτη δὲ οὖσα
 δις ὁμῶς ἐάλω, πρότερον μὲν τοῦ Φαρνάκου παρὰ δό-
 ξαν αἰφνιδίως ἐπιπεσόντος, ὕστερον δὲ ὑπὸ Λευκόλ-
 λου καὶ τοῦ ἐγκαθημένου τυράννου καὶ ἐντὸς ἅμα καὶ
 ἐκτὸς πολιορκουμένη· ὁ γὰρ ἐγκατασταθεὶς ὑπὸ τοῦ
 βασιλέως φρούραρχος Βακχίδης ὑπονοῶν αἰεὶ τινα προ-
 δοσίαν ἐκ τῶν ἐνδοθεν καὶ πολλὰς αἰκίας καὶ σφα-

γὰς ποιῶν, ἀπαγορεῦσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐποίησε
 πρὸς ἄμφω μὴτ' ἀμύνασθαι δυναμένους γενναίως
 μῆτε προσθέσθαι κατὰ συμβάσεις. εἰλώσαν δ' οὖν·
 5 καὶ τὸν μὲν ἄλλον κόσμον τῆς πόλεως διεφύλαξεν ὁ
 Δεύκολλος, τὴν δὲ τοῦ Βιλλάρου σφαίραν ἦρε καὶ τὸν
 Αὐτόλυκον, Σθένειδος ἔργον, ὃν ἐκεῖνοι οἰκιστὴν ἐνό-
 μιζον καὶ ἐτίμων ὡς θεόν· ἦν δὲ καὶ μαντεῖον αὐτοῦ·
 δοκεῖ δὲ τῶν Ἰάσονι συμπλευσάντων εἶναι καὶ κατα-
 σχεῖν τοῦτον τὸν τόπον. εἶθ' ὕστερον Μιλήσιοι τὴν
 10 εὐφυΐαν ἰδόντες καὶ τὴν ἀσθένειαν τῶν ἐνοικούντων
 ἐξειδίασαντο καὶ ἐποίκουσ' ἔστειλαν· νυνὶ δὲ καὶ Ῥω-
 μαίων ἀποικίαν δέδεται, καὶ μέρος τῆς πόλεως καὶ τῆς
 χώρας ἐκείνων ἐστί. διέχει δὲ τοῦ μὲν Ἰεροῦ τρισχιλί-
 ουσ καὶ πεντακοσίουσ, ἀφ' Ἡρακλείας δὲ δισχιλίους,
 15 Καράμβεωσ δὲ ἑπτακοσίους σταδίους. ἄνδρας δὲ ἐξή-
 νεγκεν ἀγαθοὺσ, τῶν μὲν φιλοσόφων Διογένη τὸν κυ-
 νικὸν καὶ Τιμόθεον τὸν Πατρίωνα, τῶν δὲ ποιητῶν
 Δίφιλον τὸν κωμικόν, τῶν δὲ συγγραφέων Βάτωνα
 τὸν πραγματευθέντα τὰ Περσικά.
 20 Ἐντεῦθεν δ' ἐφεξῆσ ἡ τοῦ Ἄλλωσ ἐκβολὴ ποτα- 12
 μοῦ· ὠνόμασται δ' ἀπὸ τῶν ἀλῶν ἃσ παραρρεῖ· ἔχει
 δὲ τὰσ πηγὰσ ἐν τῇ μεγάλῃ Καππαδοκίᾳ τῆσ Ποντικῆσ
 πλησίον κατὰ τὴν Καμισσηνὴν, ἐνεχθεῖσ δ' ἐπὶ δύοσιν
 πολύσ, εἴτ' ἐπιστρέφασ πρὸσ τὴν ἄρκτον διὰ τε Γαλα-
 25 τῶν καὶ Παφλαγόνων ὀρίζει τούτουσ τε καὶ τοὺσ Λευ-
 κοσύρουσ. ἔχει δὲ καὶ ἡ Σινωπίτισ καὶ πᾶσα ἡ μέχρη
 Βιθυνίας ὀρεινὴ ἡ ὑπερκειμένη τῆσ λεχθείσῃσ παρα-
 λίασ ναυπηγήσιμον ὕλην ἀγαθὴν καὶ εὐκατακόμιστον.
 ἡ δὲ Σινωπίτισ καὶ σφένδαμνον φύει καὶ ὀροκάρου,

30 ἐξ ὧν τὰσ τραπέξασ τέμνουσιν· ἅπασα δὲ καὶ ἐλαιόφυ-
 τὸσ ἐστί, ἡ μικρὸν ὑπὲρ τῆσ θαλάττῃσ γεωργουμένη.

Μετὰ δὲ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ἄλλωσ ἡ Γαζηλωνίτισ 13

ἔστι μέχρι τῆς Σαραμηνῆς, εὐδαίμων χώρα καὶ πεδιάς
 πᾶσα καὶ κάμφορος· ἔχει δὲ καὶ προβατείαν ὑποδι-
 φθέρου καὶ μαλακῆς ἐρέας, ἧς καθ' ὅλην τὴν Καππα-
 δοκίαν καὶ τὸν Πόντον σφόδρὰ πολλὴ σπάνις ἐστί· γί-
 C.547νονται δὲ καὶ ζόρκες, ὧν ἀλλαγῶ σπάνις ἐστί. ταύτης
 δὲ τῆς χώρας τὴν μὲν ἔχουσι Ἀμισηνοί, τὴν δ' ἔδωκε
 Δηιοτάρω Πομπήιος, καθάπερ καὶ τὰ περὶ Φαρνακίαν
 καὶ τὴν Τραπεζουσίαν μέχρι Κολχίδος καὶ τῆς μικρᾶς
 Ἀρμενίας· καὶ τούτων ἀπέδειξε αὐτὸν βασιλέα, ἔχοντα
 καὶ τὴν πατρῴαν τετραρχίαν τῶν Γαλατῶν, τοὺς Το-
 λιστοβαγίους. ἀποθανόντος δ' ἐκείνου πολλὰ διαδο-
 χαὶ τῶν ἐκείνου γεγόνασι.

14 Μετὰ δὲ τὴν Γαζηλῶνα ἢ Σαραμηνῆ καὶ Ἀμισὸς
 πόλις ἀξιόλογος, διέχουσα τῆς Σινώπης περὶ ἑνακο-
 σίους σταδίους. φησὶ δ' αὐτὴν Θεόπομπος πρῶτος
 Μιλησίους κτίσαι· Καππαδόκων ἄρχοντα, τρί-
 τον δ' ὑπ' Ἀθηνοκλέους καὶ Ἀθηναίων ἐποικισθεῖσαν
 Πειραιᾶ μετονομασθῆναι. καὶ ταύτην δὲ κατέσχον οἱ
 βασιλεῖς, ὁ δ' Εὐπάτωρ ἐκόσμησεν ἱεροῖς καὶ προσέ-
 κτισε μέρος. Λεύκολλος δὲ καὶ ταύτην ἐπολιόρησεν,
 εἶδ' ὕστερον Φαρνάκης ἐκ Βοσπόρου διαβάς· ἔλευθε-
 ρωθεῖσαν δ' ὑπὸ Καίσαρος τοῦ θεοῦ παρέδωκεν Ἀν-
 τώνιος βασιλεῦσιν· εἶδ' ὁ τύραννος Στράτων κακῶς
 αὐτὴν διέθηκεν· εἶτ' ἠλευθερώθη πάλιν μετὰ τὰ Ἀκτι-
 ακὰ ὑπὸ Καίσαρος τοῦ Σεβαστοῦ, καὶ νῦν εὖ συνέ-
 στηκεν. ἔχει δὲ τὴν τε ἄλλην χώραν καλὴν καὶ τὴν Θε-
 μίσκυραν τὸ τῶν Ἀμαζόνων οἰκητήριον, καὶ τὴν Σι-
 δήνην.

15 Ἔστι δὲ ἡ Θεμίσκυρα πεδίον τῇ μὲν ὑπὸ τοῦ πε-
 λάγους κλυζόμενον, ὅσον ἐξήκοντα σταδίους τῆς πό-
 λεως διέχον, τῇ δ' ὑπὸ τῆς ὄρεινῆς εὐδένδρου καὶ δι-
 αρρύτου ποταμοῖς αὐτόθεν τὰς πηγὰς ἔχουσιν. ἐκ μὲν

οὖν τούτων πληρούμενος ἀπάντων εἰς ποταμὸς δι-
 ἐξεισι τὸ πεδῖον Θερμῶδων καλούμενος· ἄλλος δὲ τού-
 τῳ πάρισος ῥέων ἐκ τῆς καλουμένης Φαναροίας τὸ αὐτὸ
 διεξεισι πεδῖον· καλεῖται δὲ Ἴρις. ἔχει δὲ τὰς πηγὰς ἐν
 5 αὐτῷ τῷ Πόντῳ, ῥυεῖς δὲ διὰ πόλεως μέσης Κομάνων
 τῶν Ποντικῶν καὶ διὰ τῆς Δαξιμωνίτιδος εὐδαίμονος
 πεδίου πρὸς δύσιν, εἴτ' ἐπιστρέφει πρὸς τὰς ἄρκτους
 παρ' αὐτὰ τὰ Γαζύουρα, παλαιὸν βασιλείον, νῦν δ'
 ἔρημον· εἶτα ἀνακάμπτει πάλιν πρὸς ἕω παραλαβὼν
 10 τὸν τε Σκύλακα καὶ ἄλλους ποταμούς, καὶ παρ' αὐτὸ
 τὸ τῆς Ἀμασειας ἐνεχθεὶς τεῖχος, τῆς ἡμετέρας πατρι-
 δος, πόλεως ἐρυμνοτάτης, εἰς τὴν Φανάροϊαν προεί-
 σιν· ἐνταῦθα δὲ συμβαλὼν ὁ Λύκος αὐτῷ τὰς ἀρχὰς
 15 ἐξ Ἀρμενίας ἔχων γίνεται καὶ αὐτὸς Ἴρις· εἶθ' ἡ Θε-
 μίσκυρα ὑποδέχεται τὸ ρεῦμα καὶ τὸ Ποντικὸν πέλα-
 γος. διὰ δὲ τοῦτο ἐνδροσὸν ἐστὶ καὶ ποᾶζον αἰεὶ τὸ πε-
 δῖον τοῦτο τρέφειν ἀγέλας βοῶν τε ὁμοίως καὶ ἵππων
 δυνάμενον, σπόρον δὲ πλεῖστον δέχεται τὸν ἐκ τῆς ἐλύ-
 μου καὶ κέγχρου, μᾶλλον δὲ ἀνέκλειπτον· ἀνχμοῦ γάρ
 20 ἐστὶ κρείττων ἢ εὐνδρία παντός, ὥστ' οὐδὲ λιμὸς κα-
 C.548
 δικνεῖται τῶν ἀνθρώπων τούτων οὐδ' ἄπαξ· τοσαύ-
 την δ' ὀπίωραν ἐκδίδωσιν ἢ παρόρειος τὴν αὐτοφυῆ
 καὶ ἀγρίαν σταφυλῆς τε καὶ ὄχνης καὶ μήλου καὶ τῶν
 καρυωδῶν ὥστε κατὰ πᾶσαν τοῦ ἔτους ὥραν ἀφθόνῃ
 25 εὐπορεῖν τοὺς ἐξιόντας ἐπὶ τὴν ὕλην, τοτὲ μὲν ἐτι κρε-
 μαμένων τῶν καρπῶν ἐν τοῖς δένδρεσι, τοτὲ δ' ἐν τῇ
 πεπτωκυῖα φυλλάδι καὶ ὑπ' αὐτῇ κειμένων βαθεία καὶ
 πολλῇ κεχυμένῃ. συχναὶ δὲ καὶ θῆραι παντοίων ἀγρευ-
 μάτων διὰ τὴν εὐπορίαν τῆς τροφῆς.

30 Μετὰ δὲ τὴν Θεμίσκυραν ἐστὶν ἡ Σιδήνη, πεδῖον 16
 εὐδαίμον, οὐχ ὁμοίως δὲ κατάρρητον, ἔχον χωρία
 ἐρυμνὰ ἐπὶ τῇ παραλίᾳ, τὴν τε Σιδήνην ἀφ' ἧς ὠνομά-

σθη Σιδήνη, καὶ Χάβακα καὶ Φάβδα· μέχρι μὲν δὲ δεῦρο Ἀμισσηνῆ. ἄνδρες δὲ γεγόνασιν ἄξιοι μνήμης κατὰ παιδείαν ἐνταῦθα μαθηματικοὶ μὲν Δημήτριος ὁ τοῦ Ραθηνοῦ καὶ Διονυσόδωρος ὁμώνυμος τῷ Μηλίῳ γεωμέτρῃ, γραμματικὸς δὲ Τυραννίων οὗ ἡμεῖς ἠκροασάμεθα.

- 17 Μετὰ δὲ τὴν Σιδήνην ἡ Φαρνακία ἐστὶν ἐρυμνὸν πόλισμα, καὶ μετὰ ταῦτα ἡ Τραπεζοῦς πόλις Ἑλληνίς, εἰς ἣν ἀπὸ τῆς Ἀμισοῦ περὶ δισχιλίους καὶ διακοσίους σταδίους ἐστὶν ὁ πλοῦς· εἴτ' ἐνθεν εἰς Φάσιν χίλιοι πού καὶ τετρακόσιοι, ὥστε οἱ σύμπαντες ἀπὸ τοῦ Ἰεροῦ μέχρι Φάσιδος περὶ ὀκτακισχιλίους σταδίους εἰσὶν ἡ μικρῶν πλείους ἢ ἐλάττους. ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ ταύτῃ ἀπὸ Ἀμισοῦ πλέουσιν ἡ Ἡράκλειος ἄκρα πρῶτον ἐστίν, εἴτ' ἄλλη ἄκρα Ἰασόνιον καὶ ὁ Γενήτης, εἴτα Κοτύωρα, πολίχνη ἐξ ἧς συνωκίσθη ἡ Φαρνακία, εἴτ' Ἰσχύπολις κατερηριμμένη, εἴτα κόλπος ἐν ᾧ Κερασοῦς τε καὶ Ἐρμώνασσα κατοικίαι μέτραι, εἴτα τῆς Ἐρμωνάσσης πλησίον ἡ Τραπεζοῦς, εἴθ' ἡ Κολχίς· ἐνταῦθα δὲ που ἐστὶ καὶ Ζυγόπολις τις λεγομένη κατοικία. περὶ μὲν οὖν τῆς Κολχίδος εἴρηται καὶ τῆς ὑπερκειμένης παραλίας.

- 18 Τῆς δὲ Τραπεζοῦντος ὑπέρκεινται καὶ τῆς Φαρνακίας Τιβαρανοὶ τε καὶ Χαλδαῖοι καὶ Σάννοι, οὓς πρότερον ἐκάλουν Μάκρωνας, καὶ ἡ μικρὰ Ἀρμενία· καὶ οἱ Ἀππαῖται δὲ πως πλησιάζουσι τοῖς χωρίοις τούτοις οἱ πρότερον Κερκίται. διήκει δὲ διὰ τούτων ὅ τε Σκυδίσσης ὄρος τραχύτατον συνάπτει τοῖς Μοσχικοῖς ὄρεσι τοῖς ὑπὲρ τῆς Κολχίδος, οὗ τὰ ἄκρα κατέχουσιν οἱ Ἐπτακωμηταί, καὶ ὁ Παρνάδρης ὁ μέχρι τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας ἀπὸ τῶν κατὰ Σιδήνην καὶ Θεμισκυραν τόπων διατείνων καὶ ποιῶν τὸ ἐσθινὸν τοῦ Πόντου πλευ-

ρόν. εἰσὶ δ' ἅπαντες μὲν οἱ ὄρειοι τούτων ἄγριοι τε—C.549
 λέως, ὑπερβέβληνται δὲ τοὺς ἄλλους οἱ Ἑπτακωμήται·
 τινὲς δὲ καὶ ἐπὶ δένδρεσιν ἢ πυργίοις οἰκοῦσι, διὸ καὶ
 Μοσυνοίκους ἐκάλουν οἱ παλαιοί, τῶν πύργων μωσύ-
 5 νων λεγομένων. ζῶσι δ' ἀπὸ θηρείων σαρκῶν καὶ τῶν
 ἀκροδρύων, ἐπιτίθενται δὲ καὶ τοῖς ὄδοιποροῦσι κα-
 ταπηδήσαντες ἀπὸ τῶν ἰκρίων. οἱ δὲ Ἑπτακωμήται
 τρεῖς Πομπηίου σπείρας κατέκοψαν διεξιούσας τὴν
 ὄρεινήν, κεράσαντες κρατήρας ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ μαι-
 10 νομένου μέλιτος, ὃ φέρουσι οἱ ἀκρεμόνες τῶν δέν-
 δρων· πιοῦσι γὰρ καὶ παρακόψασιν ἐπιθέμενοι ῥα-
 δίως διεχειρίσαντο τοὺς ἀνθρώπους. ἐκαλοῦντο δὲ
 τούτων τινὲς τῶν βαρβάρων καὶ Βύζηρες.

Οἱ δὲ νῦν Χαλδαῖοι Χάλυβες τὸ παλαιὸν ὄνομά- 19
 15 ζοντο, καθ' οὓς μάλιστα ἡ Φαρνακία ἴδρυται, κατὰ
 θάλατταν μὲν ἔχουσα εὐφυΐαν τὴν ἐκ τῆς πηλαμυδείας
 (πρώτιστα γὰρ ἀλίσκεται ἐνταῦθα τὸ ὄψον τοῦτο), ἐκ
 δὲ τῆς γῆς τὰ μέταλλα νῦν μὲν σιδήρου πρότερον δὲ
 καὶ ἀργύρου. ὅλας δὲ κατὰ τοὺς τόπους τούτους ἡ πα-
 20 ραλία στενὴ τελέως ἐστίν· ὑπέρεται γὰρ εὐθύς τὰ
 ὄρη μετάλλων πλήρη καὶ δρυμῶν, γεωργεῖται δ' οὐ
 πολλά· λείπεται δὲ τοῖς μὲν μεταλλευταῖς ἐκ τῶν με-
 τάλλων ὁ βίος, τοῖς δὲ θαλαττουργοῖς ἐκ τῆς ἀλιείας
 καὶ μάλιστα τῶν πηλαμύδων καὶ τῶν δελφίνων· ἐπακο-
 25 λουθοῦντες γὰρ ταῖς ἀγέλαις τῶν ἰχθύων, κορδύλης τε
 καὶ θύννης καὶ αὐτῆς τῆς πηλαμύδος· πιαίνονται τε καὶ
 εὐάλωτοι γίνονται διὰ τὸ πλησιάζειν τῇ γῇ προαλέστε-
 ρον δελεαζόμενοι * οὓς μόνοι οὗτοι κατακόπτουσι τοὺς
 δελφίνας καὶ τῷ στέατι πολλῶ χρῶνται πρὸς ἅπαντα.

30 Τούτους οὖν οἶμαι λέγειν τὸν ποιητὴν Ἀλιζώνους 20
 ἐν τῷ μετὰ τοὺς Παφλαγόνους καταλόγῳ „αὐτὰρ Ἀλι-
 „ζώνων Ὀδῖος καὶ Ἐπίστροφος ἦρχον τηλόθεν ἐξ Ἀλύ-

„βης, ὄθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.“ ἦτοι τῆς γραφῆς μετατεθείσης ἀπὸ τοῦ „τηλόθεν ἐκ Χαλύβης,“ ἢ τῶν ἀνθρώπων πρότερον Ἀλύβων λεγομένων ἀντὶ Χαλύβων· οὐ γὰρ νῦν μὲν δυνατὸν γέγονεν ἐκ Χαλύβων Χαλδαίους λεχθῆναι, πρότερον δ' οὐκ ἐνῆν ἀντὶ Ἀλύβων Χάλυβας, καὶ ταῦτα τῶν ὀνομάτων μεταπτώσεις πολλὰς δεχομένων καὶ μάλιστα ἐν τοῖς βαρβάροις· Σίντιες γὰρ ἐκαλοῦντο τινες τῶν Θρακῶν, εἶτα Σιντοί, εἶτα Σάιοι, παρ' οἷς φησὶν Ἀρχίλοχος τὴν ἀσπίδα εἶ-
 5 φαι „ἀσπίδα μὲν Σαίων τις ἀνείλετο, τὴν παρὰ θά-
 „μυφ. ἐντος ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων.“ οἱ δ' C.550 αὐτοὶ οὗτοι Σαπαιοὶ νῦν ὀνομάζονται· πάντες γὰρ οὗτοι περὶ Ἀβδηρα τὴν οἰκησιν εἶχον καὶ τὰς περὶ Αἴμνον νήσους· ὁμοίως δὲ καὶ Βρύγοι καὶ Βρύγες καὶ Φρύγες οἱ αὐτοί, καὶ Μυσοὶ καὶ Μαίονες καὶ Μήονες· 15 οὐ χρεια δὲ πλεονάζειν. ὑπονοεῖ δὲ καὶ ὁ Σκήπιος τὴν τοῦ ὀνόματος μετάπτωσιν ἐξ Ἀλύβων εἰς Χάλυβας, τὰ δ' ἐξῆς καὶ τὰ συνωδὰ οὐ νοῶν, καὶ μάλιστα ἐκ τίνος Ἀλιζώνους εἰρηκε τοὺς Χάλυβας, ἀποδοκιμάζει τὴν δόξαν· ἡμεῖς δ' ἀντιπαραθέντες τῇ ἡμετέρᾳ τὴν ἐκεί-
 21 νου καὶ τὰς τῶν ἄλλων ὑπολήψεις σκοπῶμεν. οἱ μὲν [οὖν] μεταγράφουσιν „Αλαζώνων“ οἱ δ' „Αμαζώνων“ ποιοῦντες, τὸ δ' „ἐξ Ἀλύβης“ „ἐξ Ἀλόπης“ ἢ „ἐξ Ἀλόβης,“ τοὺς μὲν Σκύθας Ἀλαζῶνας φάσκοντες ὑπὲρ τὸν Βορουσθένη καὶ Καλλιπίδας καὶ ἄλλα ὀνόματα, 25 ἅπερ Ἑλλάνικός τε καὶ Ἡρόδοτος καὶ Εὐδοξος κατεφλυάρησαν ἡμῶν, τοὺς δ' Ἀμαζῶνας μεταξὺ Μυσίας καὶ Καρίας καὶ Λυδίας, καθάπερ Ἐφορος νομίζει, πλησίον Κύμης τῆς πατρίδος αὐτοῦ· καὶ τοῦτο μὲν ἐχεταιί τινος λόγου τυχὸν ἴσως· εἴη γὰρ ἂν λέγων τὴν ὑπὸ 30

15 post Μυσαι: καὶ Μέρωνες

τῶν Αἰολέων καὶ Ἰώνων οἰκισθεῖσαν ὕστερον, πρότερον δ' ὑπὸ Ἀμαζόνων, [ᾧν] καὶ ἐπωνύμους πόλεις τινὰς εἶναι φασί· καὶ γὰρ Ἐφεσον καὶ Σμύρναν καὶ Κύμην καὶ Μύριναν. ἡ δὲ Ἀλύβη ἢ ὡς τινες Ἀλόπη ἢ
 5 Ἀλόβη πῶς ἂν ἐν τοῖς τόποις τούτοις ἐξητάζετο; πῶς δὲ τηλόθεν; πῶς δ' ἢ τοῦ ἀργύρου γενέθλη;

- Ταῦτα μὲν ἀπολύεται τῇ μεταγραφῇ· γράφει γὰρ 22 οὕτως „αὐτὰρ Ἀμαζόνων Ὀδῖος καὶ Ἐπίστροφος ἤρ-
 „χον, ἐλθόντ' ἐξ Ἀλόπης, ὅθ' Ἀμαζονίδων γένος ἐστί.“
- 10 ταῦτα δ' ἀπολυσάμενος εἰς ἄλλο ἐμπέπτωκε πλάσμα· οὐδαμοῦ γὰρ ἐνθάδε εὐρίσκεται Ἀλόπη· καὶ ἡ μεταγραφὴ δὲ παρὰ τὴν τῶν ἀντιγράφων τῶν ἀρχαίων πῆστιν καινοτομουμένη ἐπὶ τοσοῦτον σχεδιασμῷ ἔοικεν. ὁ δὲ Σκήψιος οὔτε τὴν τούτου δόξαν ἔοικεν ἀποδεξά-
 15 μενος οὔτε τῶν περὶ τὴν Παλλήνην τοὺς Ἀλιζώνους ὑπολαβόντων, ᾧν ἐμνήσθημεν ἐν τοῖς Μακεδονικοῖς. ὁμοίως διαπορεῖ καὶ πῶς ἐκ τῶν ὑπὲρ τὸν Βορυσθένην νομάδων ἀφῆχθαι συμμαχίαν τοῖς Τρωσὶ τις νομίσειεν, ἐπαινεῖ δὲ μάλιστα τὴν Ἐκαταίου τοῦ Μιλησίου καὶ
 20 Μενεκράτους τοῦ Ἐλαίτου τῶν Ξενοκράτους γνωρίμων ἀνδρὸς δόξαν καὶ τὴν Παλαιφάτου, ᾧν ὁ μὲν ἐν γῆς περιόδῳ φησὶν „ἐπὶ δ' Ἀλαξία πόλι ποταμὸς Ὀδρύ-
 „σης ῥέων διὰ Μυγδονίης πεδίου ἀπὸ δύσιος ἐκ τῆς „λίμνης τῆς Δασκυλίτιδος ἐς Πύνδακον ἐσβάλλει.“ ἔρη-C.551
 25 μον δὲ εἶναι νῦν τὴν Ἀλαξίαν λέγει, κώμας δὲ πολλὰς τῶν Ἀλαζώνων οἰκεῖσθαι, δι' ᾧν Ὀδρύσης φεῖ, ἐν δὲ ταύταις τὸν Ἀπόλλωνα τιμᾶσθαι διαφερόντως, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἐφορίαν τῶν Κυζικηνῶν. ὁ δὲ Μενεκράτης ἐν τῇ Ἑλλησποντιακῇ περιόδῳ ὑπερκεῖσθαι
 30 λέγει τῶν περὶ τὴν Μύρλειαν τόπων ὄρεινῃν συνεχῆ, ἣν κατῴκει τὸ τῶν Ἀλιζώνων ἔθνος· δεῖ δέ, φησί, γράφειν ἐν τοῖς δύο λάβδα, τὸν δὲ ποιητὴν ἐν τῷ ἐν

γράφειν διὰ τὸ μέτρον. ὁ δὲ Παλαιάφατος φησιν ἐξ Ἀλαζώνων τῶν ἐν τῇ Ἀλόπη-οικούντων, νῦν δὲ Ζελεία, τὸν Ὀδίων καὶ τὸν Ἐπίστροφον στρατεῦσαι. τί οὖν ἄξιον ἐπαινεῖν τὰς τούτων δόξας; χωρὶς γὰρ τοῦ τὴν ἀρχαίαν γραφὴν καὶ τούτους κινεῖν οὔτε τὰ ἀργυρεῖα δεικνύ- 5 ουσιν, οὔτε ποῦ τῆς Μυρλεάτιδος Ἀλόπη ἐστίν, οὔτε πῶς οἱ ἐνθύνδε ἀφιγμένοι εἰς Ἴλιον τηλόθεν ἦσαν, εἰ καὶ δοθείη Ἀλόπην τινὰ γερονέην ἢ Ἀλαζίαν· πολὺ γὰρ δὴ ταῦτα ἐγγυτέρω ἐστὶ τῇ Τρωάδι ἢ τὰ περὶ Ἐφέσον. ἀλλ' ὅμως τοὺς περὶ Πύγεια λέγοντας τοὺς Ἀμα- 10 ζῶνας μεταξὺ Ἐφέσου καὶ Μαγνησίας καὶ Πριήνης φλυαρεῖν φησὶν ὁ Δημήτριος· τὸ γὰρ „τηλόθεν“ οὐκ ἐφαρμόττειν τῷ τόπῳ· πόσῳ οὖν μᾶλλον οὐκ ἐφαρμόττει τῷ περὶ Μυσίαν καὶ Τευθρανίαν;

- 23 Νῆ Δία, ἀλλὰ φησι δεῖν ἕνια καὶ ἀκύρωσ προστι- 15 θέμενα δέχεσθαι, ὡς καὶ „τῆλ' ἐξ Ἀσκανίης“ καὶ „Ἄρ- „ναίος δ' ὄνομ' ἔσκε, τὸ γὰρ θέτο πότνια μήτηρ,“ καὶ „εἴλετο δὲ κληῖδ' εὐκαμπέα χειρὶ παχείῃ Πηνελόπη.“ δεδόσθω δὴ καὶ τοῦτο· ἀλλ' ἐκεῖνα οὐ δοτέα, οἷς προσέχων ὁ Δημήτριος οὐδὲ τοῖς ὑπολαβοῦσι δεῖν ἀκούειν 20 „τηλόθεν ἐκ Χαλύβης“ πιθανῶς ἀντείρηκε. συγχωρήσας γὰρ ὅτι, εἰ καὶ μὴ ἔστι νῦν ἐν τοῖς Χάλυψι τὰ ἀργυρεῖα, ὑπάρξαι γε ἐνεδέχεται, ἐκεῖνό γε οὐ συγχωρεῖ ὅτι καὶ ἐνδοξα ἦν καὶ ἄξια μνήμης, καθάπερ τὰ σιδηρεῖα. τί δὲ κωλύει, φαίη τις ἄν, καὶ ἐνδοξα εἶναι, καθά- 25 περ καὶ τὰ σιδηρεῖα; ἢ σιδήρου μὲν εὐπορία τόπον ἐπιφανῆ δύναται ποιεῖν, ἀργύρου δ' οὐ; τί δ' εἰ μὴ κατὰ τοὺς ἥρωας, ἀλλὰ καθ' Ὅμηρον εἰς δόξαν ἀφίκτο τὰ ἀργυρεῖα, ἄρα μέμψαιτό τις ἄν τὴν ἀπόφασιν τοῦ ποιητοῦ; πῶς οὖν εἰς τὸν ποιητὴν ἢ δόξα ἀφίκετο; πῶς 30

25. ante καὶ : ἢ

- δ' ἢ τοῦ ἐν τῇ Τεμέσῃ χαλκοῦ τῇ Ἰταλιώτιδι; πῶς δ' ἢ τοῦ Θηβαϊκοῦ πλοῦτου τοῦ κατ' Αἴγυπτον; καίτοι διπλάσιον σχεδόν τι διέχοντα τῶν Αἴγυπτίων Θηβῶν ἢ τῶν Χαλδαίων. ἀλλ' οὐδ' οἷς συνηγορεῖ, τούτοις 5 ὁμολογεῖ· τὰ γὰρ περὶ τὴν Σκῆψιν τοποθετῶν τὴν 552 ἑαυτοῦ πατριδα, πλησίον τῆς Σκῆψεως καὶ τοῦ Αἰσήπου Νέαν κώμην καὶ Ἀργυρίαν λέγει καὶ Ἀλαζονίαν. ταῦτα μὲν οὖν εἰ καὶ ἔστι, πρὸς τὰς πηγὰς αὐτῶν εἶη τοῦ Αἰσήπου. ὁ δὲ Ἐκαταίος λέγει ἐπέκεινα τῶν ἐκβολῶν 10 αὐτοῦ, ὃ τε Παλαίφατος πρότερον μὲν Ἀλόπην οἰκεῖν φήσας νῦν δὲ Ζέλειαν, οὐδὲν ὅμοιον λέγει τούτοις. εἰ δ' ἄρα ὁ Μενεκράτης, καὶ οὐδ' οὗτος τὴν Ἀλόπην ἢ Ἀλόβην ἢ ὄπως ποτὲ βούλονται γράφειν φράζει ἥτις 15 ἐστίν, οὐδ' αὐτὸς ὁ Δημήτριος.
- 15 Πρὸς Ἀπολλόδωρον δὲ περὶ τῶν αὐτῶν ἐν τῷ 24 Τρωικῷ διακόσμῳ διαλεγόμενον πολλὰ μὲν εἰρηται πρότερον, καὶ νῦν δὲ λεκτέον. οὐ γὰρ οἶεται δεῖν δέχσθαι τοὺς Ἀλιζώνους ἐκτὸς τοῦ Ἄλυσος· μηδεμίαν γὰρ 20 συμμαχίαν ἀφίχθαι τοῖς Τρωσὶν ἐκ τῆς περαίας τοῦ Ἄλυσος. πρῶτον τοίνυν ἀπαιτήσομεν αὐτὸν τίνας εἰσὶν οἱ ἐντὸς τοῦ Ἄλυσος Ἀλιζῶνοι, οἱ καὶ „τηλόθεν ἐξ Ἀλύβης, ὅθεν ἀργύρου ἐστὶ γενέθλη.“ οὐ γὰρ ἔξει λέγειν· ἔπειτα τὴν αἰτίαν δι' ἣν οὐ συγχωρεῖ καὶ ἐκ τῆς περαίας ἀφίχθαι τινὰ συμμαχίαν· καὶ γὰρ εἰ τὰς ἄλλας ἐντὸς εἰ- 25 ναι τοῦ ποταμοῦ πάσας συμβαίνει πλὴν τῶν Θρακῶν, μίαν γε ταύτην οὐδὲν ἐκώλυε πέραθεν ἀφίχθαι ἐκ τῆς ἐπέκεινα τῶν Λευκοσύρων. ἢ πολεμήσοντας μὲν ἦν δυνατὸν διαβαίνειν ἐκ τῶν τόπων τούτων καὶ τῶν ἐπέκεινα, καθάπερ τὰς Ἀμαζόνας καὶ Τρηῆρας καὶ Κιμμε- 30 ρίους φασί, συμμαχήσοντας δ' ἀδύνατον; αἱ μὲν οὖν Ἀμαζόνες οὐ συννεμάχουν διὰ τὸ τὸν Πρίαμον πολεμήσαι πρὸς αὐτὰς συμμαχοῦντα τοῖς Φρυγῶν „ἤματι τῷ

„ὄτε τ' ἦλθον Ἀμαζόνες ἀντιάνειραι“ φησὶν ὁ Πρίαμος
 „καὶ γὰρ ἐγὼν ἐπικούρος ἐὼν μετὰ τοῖσιν ἐλέγχμην.“
 οἱ δ' ὁμοροῦντες αὐταῖς, οὐθ' οὕτως ἄπωθεν ὄντες
 ὥστε χαλεπὴν εἶναι τὴν ἐκεῖθεν μετάπεμψιν οὔτ' ἐχ-
 θρας ὑποκειμένης, οὐδὲν ἐκωλύοντο οἶμαι συμμαχεῖν. 5

25 Ἄλλ' οὐδὲ δόξαν ἔχει τοιαύτην τῶν παλαιῶν εἰ-
 πεῖν ὡς συμφωνούντων ἀπάντων μηδένας ἐκ τῆς πε-
 ραίας τοῦ Ἄλυσος κοινωῶνῆσαι τοῦ Τρωικοῦ πολέμου.
 πρὸς τὸνναντίον δὲ μᾶλλον εὔροι τις ἂν μαρτυρίας·
 Μαιάνδριος γοῦν ἐκ τῶν Λευκοσύρων φησὶ τοὺς Ἐνε- 10
 τοὺς ὀρμηθέντας συμμαχεῖσθαι τοῖς Τρωσίν, ἐκεῖθεν
 δὲ μετὰ τῶν Θρακῶν ἀπᾶραι καὶ οἰκῆσαι περὶ τὸν τοῦ
 Ἄδριου μυχόν, τοὺς δὲ μὴ μετασχόντας τῆς στρατείας
 Ἐνετοὺς Καππάδοκας γενέσθαι. συνηγορεῖν δ' ἂν
 δόξειε τῷ λόγῳ τούτῳ, διότι πᾶσα ἡ πλησίον τοῦ Ἄλυ- 15

C.5530s Καππαδοκία ὅση παρατείνει τῇ Παφλαγονίᾳ ταῖς
 δυοῖς χρῆται διαλέκτοις καὶ τοῖς ὀνόμασι πλεονάζει τοῖς
 Παφλαγονικοῖς, Βάγας καὶ Βιάσας καὶ Αἰνιάτης καὶ
 Ῥατώτης καὶ Ζαρδῶκης καὶ Τίβιος καὶ Γάσσυς καὶ Ὀλί-
 γασυς καὶ Μάνης· ταῦτα γὰρ ἐν τε τῇ Φαξημωνίτιδι 20
 καὶ τῇ Πιμωλισίτιδι καὶ τῇ Γαξηλωνίτιδι καὶ Γαζακηνῇ
 καὶ ἄλλαις πλείσταις χώραις ἐπιπολάζει τὰ ὀνόματα.
 αὐτὸς δὲ ὁ Ἀπολλόδωρος παρατίθησι τὸ τοῦ Ζηνοδό-
 του ὅτι γράφει „ἐξ Ἐνετῆς, ὅθεν ἡμιόνων γένος
 „ἄγροτεράων.“ ταύτην δὲ φησὶν Ἐκαταῖον τὸν Μι- 25
 λῆσιον δέχεσθαι τὴν Ἄμισόν· ἢ δ' Ἄμισός εἴρηται διότι
 τῶν Λευκοσύρων ἐστὶ καὶ ἐκτὸς τοῦ Ἄλυσος.

26 Εἴρηται δ' αὐτῷ που καὶ διότι ὁ ποιητὴς ἱστορίαν
 εἶχε τῶν Παφλαγόνων τῶν ἐν τῇ μεσογαίᾳ παρὰ τῶν
 περὶ διελθόντων τὴν χώραν, τὴν παραλίαν δ' ἠγνοεῖ, 30
 καθάπερ καὶ τὴν ἄλλην τὴν Ποντικὴν· ὠνόμαξε γὰρ
 [ἂν] αὐτήν. τὸνναντίον δ' ἐστὶν ἀναστρέψαντα εἰπεῖν

ἐκ τῆς περιουσίας ὀρηθέντα τῆς ἀποδοθείσης νυνί, ὡς τὴν μὲν παραλίαν πᾶσαν ἐπελήλυθε καὶ οὐδὲν τῶν ὄντων τότε ἀξίων μνήμης παραλέλοιπεν· εἰ δ' Ἡράκλειαν καὶ Ἀμαστριν καὶ Σινώπην οὐ λέγει τὰς μήπω 5 συνωκισμένας οὐδὲν θαυμαστόν· τὴν δὲ μεσόγαιαν οὐδὲν ἄτοπον εἰ μὴ εἴρηκε. καὶ τὸ μὴ ὀνομάζειν δὲ πολλὰ τῶν γνωρίμων οὐκ ἀγνοίας ἐστὶ σημεῖον, ὅπερ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεσημηνάμεθα· ἀγνοεῖν γὰρ αὐτὸν πολλὰ τῶν ἐνδόξων ἔφη περὶ τὸν Πόντον, οἶον 10 ποταμοὺς καὶ ἔθνη· ὀνομάσαι γὰρ ἄν. τοῦτο δ' ἐπὶ μὲν τινῶν σφόδρα σημειωδῶν δοίη τις ἄν, οἶον Σκύθας καὶ Μαιῶτιν καὶ Ἴστρον. οὐ γὰρ διὰ σημείων μὲν τοὺς νομάδας εἴρηκε γαλακτοφάγους ἀβίους τε, δικαιωτάτους ἀνθρώπους, καὶ ἔτι ἀγανοὺς ἱππημολγούς, 15 Σκύθας δὲ οὐκ ἄν εἶπεν ἢ Σαυρομάτας ἢ Σαρμάτας, εἰ δὴ οὕτως ὀνομάζοντο [τότε] ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων· οὐδ' ἄν Θρακῶν τε καὶ Μυσῶν μνησθεῖς τῶν πρὸς τῷ Ἴστρον αὐτὸν παρεσίγησε μέγιστον τῶν ποταμῶν ὄντα, καὶ ἄλλως ἐπιφόρως ἔχων πρὸς τὸ τοῖς ποταμοῖς ἀφορίζεσθαι 20 τοὺς τόπους, οὐδ' ἄν Κιμμερίους λέγων παρῆκε τὸν Βόσπορον ἢ τὴν Μαιῶτιν.

Ἐπὶ δὲ τῶν μὴ οὕτω σημειωδῶν ἢ μὴ τότε ἢ μὴ 27 πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τί ἄν τις μέμφοιτο; οἶον τὸν Τάναϊν δι' οὐδὲν ἄλλο γνωριζόμενον ἢ διότι τῆς Ἀσίας 25 καὶ τῆς Εὐρώπης ὄριόν ἐστίν· ἀλλ' οὕτε τὴν Ἀσίαν C.554 οὕτε τὴν Εὐρώπην ὀνόμαζόν πω οἱ τότε, οὐδὲ διήρητο οὕτως εἰς τρεῖς ἡπείρους ἢ οἰκουμένην· ὀνόμασε γὰρ ἄν πω διὰ τὸ λίαν σημειῶδες, ὡς καὶ τὴν Λιβύην καὶ τὸν λίβα τὸν ἀπὸ τῶν ἐσπερίων τῆς Λιβύης πνέ- 30 οντα· τῶν δ' ἡπείρων μήπω διωρισμένων οὐδὲ τοῦ Ταυαΐδος ἔδει καὶ τῆς μνήμης αὐτοῦ. πολλὰ δὲ καὶ ἀξιομνημόνευτα μὲν, οὐχ ὑπέδραμε δέ· πολὺ γὰρ δὴ

καὶ τὸ ἐπελευστικὸν εἶδος ἐν τε τοῖς λόγοις καὶ ἐν ταῖς
 πράξεσιν ἐστίν. ἐκ πάντων δὲ [τούτων καὶ] τῶν τοι-
 ούτων δῆλόν ἐστιν ὅτι μοχθηρῶ σημείω χρῆται πᾶς ὁ
 ἐκ τοῦ μὴ λέγεσθαί τι ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ τὸ ἀγνοεῖσθαι
 ἐκεῖνο ὑπ' αὐτοῦ τεκμαιρόμενος. καὶ δεῖ διὰ πλειό- 5
 νων παραδειγμάτων ἐξελέγχειν αὐτὸ μοχθηρὸν ὄν.
 πολλῶ γὰρ αὐτῶ κέχρηται πολλοί. ἀνακρουστέον
 οὖν αὐτούς προφέροντας τὰ τοιαῦτα, εἰ καὶ ταυτολο-
 γήσομεν· οἶον ἐπὶ τῶν ποταμῶν εἰ τις λέγοι τῶ μὴ
 ὀνομάσθαι ἀγνοεῖσθαι εὐήθη φήσομεν τὸν λόγον· 10
 ὅπου γε οὐδὲ Μέλητα τὸν παρὰ τὴν Σμύρναν ῥέοντα
 ὀνόμακε ποταμόν, τὴν ὑπὸ τῶν πλείστων λεγομένην
 αὐτοῦ πατρίδα, Ἐρμον ποταμόν καὶ Ἴλλον ὀνομάζων,
 οὐδὲ Πακτωλὸν τὸν εἰς ταῦτ' οὗτοις ρεῖθρον ἐμβά- 15
 λουτα, τὴν δ' ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ Τρωίου ἔχοντα οὐ μέ-
 νηται· οὐδ' αὐτὴν Σμύρναν λέγει, οὐδὲ τὰς ἄλλας
 τῶν Ἰώνων πόλεις καὶ τῶν Αἰολέων τὰς πλείστας, Μί-
 λητον λέγων καὶ Λέσβον καὶ Τένεδον, οὐδὲ Αἰθαῖον
 τὸν παρὰ Μαγνησίαν ῥέοντα οὐδὲ δὴ Μαρσύαν τοὺς
 εἰς τὸν Μαίανδρον ἐκδιδόντας, ἐκεῖνον ὀνομάζων καὶ 20
 πρὸς τούτοις „Ῥῆσόν θ' Ἐπτάπορον τε Κάρησόν τε
 „Ῥοδίον τε,“ καὶ τοὺς ἄλλους, ὧν οἱ πλείους ὀχητῶν
 οὐκ εἰσι μελζους. πολλὰς τε χώρας ὀνομάζων καὶ πό-
 λεις τοτὲ μὲν καὶ τοὺς ποταμοὺς καὶ ὄρη συγκατα-
 λέγει τοτὲ δ' οὐ· τοὺς γοῦν κατὰ τὴν Αἰτωλίαν καὶ τὴν 25
 Ἀττικὴν οὐ λέγει οὐδ' ἄλλους πλείους· ἐτι δὲ καὶ τῶν
 πόρρω μεμνημένους τῶν ἐγγὺς σφόδρα οὐ μέμνηται,
 οὐ δῆπου ἀγνοῶν αὐτοὺς γνωρίμους τοῖς ἄλλοις ὄν-
 τας· οὐδὲ δὴ τοὺς ἐγγὺς ἐπίσης, ὧν τοὺς μὲν ὀνομά-
 ζει τοὺς δὲ οὐ', οἶον Λυκίους μὲν καὶ Σολύμους, Μι- 30

9. post ταυτολογήσομεν: τὸν λόγον· 18. post λέγων: καὶ Σάμον

λύας δ' οὐ, οὐδὲ Παμφύλους οὐδὲ Πισίδας· καὶ Πα-
 φλαγόνας μὲν καὶ Φρύγας καὶ Μυσούς, Μαριανδυ-
 νούς δ' οὐ, οὐδὲ Θυνοὺς οὐδὲ Βιθυνοὺς οὐδὲ Βέ-
 βρυκας· Ἀμαζόνων τε μέμνηται, Λευκοσύρων δ' οὐ,
 5 οὐδὲ Σύρων οὐδὲ Καππαδόκων οὐδὲ Λυκαόνων, Φοί-
 νικας καὶ Αἰγυπτίους καὶ Αἰθίοπας θουρῶν· καὶ Ἀλή-C.555
 ιον μὲν πεδίοι γέγει καὶ Ἀρίμους, τὸ δὲ ἔθνος ἐν ᾧ
 ταῦτα σιγαῖ. ὁ μὲν δὴ τοιοῦτος ἔλεγχος ψευδῆς ἐστίν,
 ὁ δ' ἀληθῆς, ὅταν δείκνυται ψεῦδος λεγόμενόν τι. ἀλλ'
 10 οὐδ' ἐν τῷ τοιοῦτῳ κατορθῶν ἐδείχθη, ὅτε γε ἐθάρ-
 ρησε πλάσματα λέγειν τοὺς ἀγανοὺς ἰππημολγοὺς
 [καὶ] γαλακτοφάγους. τοσαῦτα καὶ πρὸς Ἀπολλόδω-
 ρον· ἐπάνειμι δὲ ἐπὶ τὴν ἑξῆς περιήγησιν.

Ἐπεὶ μὲν δὴ τῶν περὶ Φαρνακίαν καὶ Τραπε- 28
 15 ζοῦντα τόπων οἱ Τιβαρηνοὶ καὶ Χαλδαῖοι μέχρι τῆς μι-
 κρῆς Ἀρμενίας εἰσίν. αὕτη δ' ἐστὶν εὐδαίμων ἰκανῶς
 χώρα· δυνάσται δ' αὐτὴν κατεῖχον αἰεὶ, καθάπερ τὴν
 Σωφηνήν, τοτὲ μὲν φίλοι τοῖς ἄλλοις Ἀρμενίοις ὄντες
 τοτὲ δὲ ἰδιοπραγοῦντες· ὑπηκόους δ' εἶχον καὶ τοὺς
 20 Χαλδαίους καὶ Τιβαρηνοὺς, ὥστε μέχρι Τραπεζοῦν-
 τος καὶ Φαρνακίας διατείνειν τὴν ἀρχὴν αὐτῶν. αὐξή-
 θεις δὲ Μιθριδάτης ὁ Εὐπάτωρ καὶ τῆς Κολχίδος κα-
 τέστη κύριος καὶ τούτων ἀπάντων, Ἀντιπάτρου τοῦ
 Σίσιδος παραχωρήσαντος αὐτῷ. ἐπεμελήθη δὲ οὕτω
 25 τῶν τόπων τούτων ὥστε πέντε καὶ ἑβδομήκοντα φρού-
 ρια ἐν αὐτοῖς κατεσκευάσατο, οἷσπερ τὴν πλειοσὴν
 γάζαν * ἐνεχείρισε. τούτων δ' ἦν ἀξιολογώτατα ταῦ-
 τα, Ἰθάρα καὶ Βασγοιδάριζα καὶ Σινορία, ἐπιπεφυ-
 κὸς τοῖς ὄρεσις τῆς μεγάλης Ἀρμενίας χωρίον, διόπερ
 30 Θεοφάνης Σινορίαν παρωνόμασεν. ἡ γὰρ τοῦ Παρυ-
 ἀδρου πᾶσα ὄρεινὴ τοιαύτας ἐπιτηδειότητας ἔχει πολ-
 λὰς εὐυδρὸς τε οὐσα καὶ ὑλώδης καὶ ἀποτόμοις φά-

ραγξι και κρημοις διειλημμένη πολλαχόθεν· ἐτετεί-
 χιστο γοῦν ἐνταῦθα τὰ πλείστα τῶν γαζοφυλακίων,
 και δὴ και τὸ τελευταῖον εἰς ταύτας κατέφυγε τὰς ἐσχα-
 τιάς τῆς Ποντικῆς βασιλείας ὁ Μιθριδάτης ἐπιόντος
 Πομπηίου, και τῆς Ἀκιλισηνῆς κατὰ Δάστειρα εὖν- 5
 δρον ὄρος καταλαβόμενος (πλησίον δ' ἦν και ὁ Εὐ-
 φράτης ὁ διορίζων τὴν Ἀκιλισηνὴν ἀπὸ τῆς μικρᾶς
 Ἀρμενίας) διέτριψε τέως ἕως πολιορκούμενος ἠναγ-
 κάσθη φυγεῖν διὰ τῶν ὄρων εἰς Κολχίδα κάκειθεν εἰς
 Βόσπορον. Πομπήιος δὲ περὶ τὸν τόπον τοῦτον πόλιν 10
 ἔκτισεν ἐν τῇ μικρᾷ Ἀρμενίᾳ Νικόπολιν, ἣ και νῦν
 συμμένει και οἰκεῖται καλῶς.

29 Τὴν μὲν οὖν μικρὰν Ἀρμενίαν ἄλλοτ' ἄλλων
 ἐχόντων, ὡς ἐβούλοντο Ῥωμαῖοι, τὸ τελευταῖον εἶχεν
 ὁ Ἀρχέλαος. τοὺς δὲ Τιβαρηνοὺς και Χαλδαίους μέ- 15
 χρι Κολχίδος και Φαρνακίας και Τραπεζοῦντος ἔχει
 Πυθωδοῦρις, γυνὴ σώφρων και δυνατὴ προϊστασθαι
 πραγμάτων. ἔστι δὲ θυγάτηρ Πυθωδώρου τοῦ Τραλ-
 C.556λιανοῦ, γυνὴ δ' ἐγένετο Πολέμωνος και συνεβασίλευ-
 σεν ἐκείνῳ χρόνον τινα, εἶτα διεδέξατο τὴν ἀρχήν, 20
 τελευτήσαντος ἐν τοῖς Ἀσπουργιανοῖς καλουμένοις τῶν
 περὶ τὴν Σινδικὴν βαρβάρων· δυεῖν δ' ἐκ τοῦ Πολέ-
 μωνος ὄντων υἱῶν και θυγατρὸς ἣ μὲν ἐδόθη Κότυ
 τῷ Σαπαῖῳ, δολοφονηθέντος δὲ ἐχῆρευσε παῖδας ἔχου-
 σα ἐξ αὐτοῦ· δυναστεύει δ' ὁ πρεσβύτατος αὐτῶν· 25
 τῶν δὲ τῆς Πυθωδοῦριδος υἱῶν ὁ μὲν ἰδιώτης συνδικά-
 κει τῇ μητρὶ τὴν ἀρχήν, ὁ δὲ νεωστὶ καθέσταιται τῆς
 μεγάλης Ἀρμενίας βασιλεύς. αὐτὴ δὲ συνώκησεν Ἀρ-
 χελάῳ και συνέμεινεν ἐκείνῳ μέχρι τέλους, νῦν δὲ
 χηρεύει, τὰ τε λεχθέντα ἔχουσα χωρία και ἄλλα ἐκεῖ- 30
 νων χαριέστερα, περὶ ὧν ἐφεξῆς ἐροῦμεν.

30 Τῇ γὰρ Φαρνακίᾳ συνεχῆς ἐστὶν ἡ Σιδήνη και ἣ

Θειίσκυρα. τούτων δ' ἡ Φανάροια ὑπέγκειται μέρος
 ἔχουσα τοῦ Πόντου τὸ κράτιστον· καὶ γὰρ ἐλαιόφυτός
 ἐστὶ καὶ εὖοινος καὶ τὰς ἄλλας ἔχει πάσας ἀρετάς, ἐκ
 μὲν τῶν ἐφῶν μερῶν προβεβλημένη τὸν Παρναδόρην
 5 παράλληλον αὐτῇ κατὰ μῆκος, ἐκ δὲ τῶν πρὸς δύσειν
 τὸν Λίδρον καὶ τὸν Ὀφλιμον. ἔστι δ' αὐλῶν καὶ μῆ-
 κος ἔχων ἀξιόλογον καὶ πλάτος· διαρρεῖ δ' αὐτὴν ἐκ
 μὲν τῆς Ἀρμενίας ὁ Λύκος, ἐκ δὲ τῶν περὶ Ἀμάσειαν
 στενωῶν ὁ Ἴρις· συμβάλλουσι δ' ἀμφοτέροι κατὰ μέ-
 10 σον ποντὸν αὐλῶνα, ἐπὶ τῇ συμβολῇ δ' ἴδρυνται πόλις,
 ἣν ὁ μὲν πρῶτος ὑποβεβλημένος Εὐπατορίαν ἀφ' αὐ-
 τοῦ προσηγόρευσε, Πομπήιος δ' ἡμιτελῆ καταλαβῶν,
 προσθεὶς χώραν καὶ οἰκήτορας Μαγνόπολιν προσει-
 πεν. αὕτη μὲν οὖν ἐν μέσῳ κεῖται τῷ πεδίῳ, πρὸς
 15 αὐτῇ δὲ τῇ παρωρεῖα τοῦ Παρναδόρου Κάβειρα ἴδρυ-
 ται, σταδίοις ἑκατὸν καὶ πενήκοντά πον νοτιωτέρα
 τῆς Μαγνοπόλεως, ὅσον καὶ Ἀμάσεια δυσμικωτέρα
 αὐτῆς ἐστίν· ἐν δὲ τοῖς Καβείροις τὰ βασίλεια Μιθρι-
 δάτου κατεσκεύαστο καὶ ὁ ὑδραλέτης καὶ τὰ ζωργεῖα
 20 καὶ αἱ πλησίον θῆραι καὶ τὰ μέταλλα.

Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ Καινὸν χωρίον προσαγορευ- 31
 θέν, ἐρυμνὴ καὶ ἀπότομος πέτρα, διέχουσα τῶν Κα-
 βείρων ἔλαττον ἢ διακοσίους σταδίους· ἔχει δ' ἐπὶ τῇ
 κορυφῇ πηγὴν ἀναβάλλουσαν πολὺ ὕδωρ, πρὸς τε
 25 τῇ ρίζῃ ποταμὸν καὶ φάραγγα βαθεῖαν· τὸ δ' ὕψος
 ἑξαΐσιον τῆς πέτρας ἐστὶ * τοῦ ἀνχένος, ὥστ' ἀπολιόρ-
 κητός ἐστὶ· τετελείχεται δὲ θανμαστῶς πλήν ὅσον οἱ
 Ῥωμαῖοι κατέσπασαν· οὕτω δ' ἐστὶν ἅπανα ἡ κύκλω
 κατάδρυμος καὶ ὄρεινῇ καὶ ἄνυδρος, ὥστ' ἐντὸς ἑκα-
 30 τὸν καὶ εἰκοσι σταδίων μὴ εἶναι δυνατὸν στρατοπεδεύ-
 σασθαι. ἐνταῦθα μὲν ἦν τῷ Μιθριδάτῃ τὰ τιμιώτατα
 τῶν κειμηλίων, ἃ νῦν ἐν τῷ Καπιτωλίῳ κεῖται Πομ-
 STRABO II. 25

- πηίου ἀναθέντος. ταύτην δὴ τὴν χώραν ἔχει πᾶσαν ἡ
 Πυθιοδοῦρις προσεχῆ οὖσαν τῇ βαρβάρῳ τῇ ὑπ' αὐτῆς
 κατεχομένη, καὶ τὴν Ζηλιτίν καὶ Μεγαλοπολίτιν. τὰ
 δὲ Κάβειρα Πομπηίου σκευάσαντος εἰς πόλιν καὶ κα- 5
 λέσαντος Διόσπολιν, ἐκείνη προσκατεσκευάσε καὶ Σε-
 βαστὴν μετωνόμασε, βασιλείῳ τε τῇ πόλει χρῆται. ἔχει
 δὲ καὶ τὸ ἱερὸν Μηνῶς Φαρνάκου καλούμενον, τὴν
 Ἀμερίαν κωμόπολιν πολλοὺς ἱεροδούλους ἔχουσιν καὶ
 χώραν ἱερὰν, ἣν ὁ ἱερώμενος ἀεὶ καρποῦται. ἐτίμησαν
 δ' οἱ βασιλεῖς τὸ ἱερὸν τοῦτο οὕτως εἰς ὑπερβολὴν 10
 ὥστε τὸν βασιλικὸν καλούμενον ὄρκον τοῦτον ἀπέφη-
 ναν „τύχην βασιλείας“ καὶ „Μῆνα Φαρνάκου.“ ἔστι δὲ
 καὶ τοῦτο τῆς σελήνης τὸ ἱερὸν, καθάπερ τὸ ἐν Ἀλ-
 βανοῖς καὶ τὰ ἐν Φρυγίᾳ, τό τε τοῦ Μηνῶς ἐν τῷ ὄμω-
 νύμφ τόπῳ καὶ τὸ τοῦ Ἀσκαίου τὸ πρὸς Ἀντιοχείᾳ τῇ 15
 πρὸς Πισιδίᾳ καὶ τὸ ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Ἀντιοχέων.
- 32 Ὑπὲρ δὲ τῆς Φαναροίας ἔστι τὰ Κόμανα τὰ ἐν τῷ
 Πόντῳ, ὁμώνυμα τοῖς ἐν τῇ μεγάλῃ Καππαδοκίᾳ καὶ
 τῇ αὐτῇ θεῶ καθιερωμένα, ἀφιδροθέντα ἐκεῖθεν, σχε-
 δὸν δέ τι καὶ τῇ ἀγωγῇ παραπλησίᾳ κεχρημένα τῶν τε 20
 ἱερουργιῶν καὶ τῶν θεοφοριῶν καὶ τῆς περὶ τοὺς ἱε-
 ρείας τιμῆς, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν πρὸ τοῦ βασιλέων,
 ἦνίκα δις τοῦ ἔτους κατὰ τὰς ἐξόδους λεγομένας τῆς
 θεοῦ διάδημα φορῶν ἐτύγγανεν ὁ ἱερεὺς, καὶ ἦν δεύ-
 τερος κατὰ τιμὴν μετὰ τὸν βασιλέα. 25
- 33 Ἐμνήσθημεν δὲ πρότερον Δορυλάου τε τοῦ τα-
 κτικοῦ, ὃς ἦν πρόπαππος τῆς μητρὸς ἡμῶν, καὶ ἄλ-
 λου Δορυλάου, ὃς ἦν ἐκείνου ἀδελφιδοῦς υἱὸς δὲ Φι-
 λεταιίρου, καὶ διότι ἐκεῖνος τῶν ἄλλων τιμῶν παρὰ
 τοῦ Εὐπάτορος τῶν μεγίστων τυχῶν καὶ δὴ καὶ τῆς ἐν 30
 Κομάνοις ἱερωσύνης ἐφωράθη τὴν βασιλείαν ἀφιστὰς
 Ῥωμαίοις· καταλυθέντος δ' ἐκείνου συνδιεβλήθη καὶ

τὸ γένος. ὁπὲ δὲ Μοαφέρουης ὁ θεῖος τῆς μητρὸς ἡμῶν
 εἰς ἐπιφάνειαν ἦλθεν ἤδη πρὸς καταλύσει τῆς βασι-
 λείας, καὶ πάλιν τῷ βασιλεῖ συνήτύχησαν καὶ αὐτὸς
 καὶ οἱ ἐκείνου φίλοι, πλὴν εἴ τινες ἐφθῆσαν προαπο-
 5 στάντες αὐτοῦ, καθάπερ ὁ πάππος ἡμῶν ὁ πρὸς αὐ-
 τῆς, ὃς ἰδὼν τὰ τοῦ βασιλέως κακῶς φερόμενα ἐν τῷ
 πρὸς Δεύκολλον πολέμῳ, καὶ ἅμα ἠλλοτριωμένος αὐ-
 τοῦ δι' ὄργην, ὅτι ἀνεψιὸν αὐτοῦ Τίβιον καὶ υἱὸν ἐκεί-
 νου Θεόφιλον ἐτύγχανεν ἀπεκτονῶς νεωστί, ὥρμησε
 10 τιμωρεῖν ἐκείνοις τε καὶ ἑαυτῷ, καὶ λαβὼν παρὰ τοῦ
 Δευκόλλου πίστεις ἀφίστησιν αὐτῷ πεντεκαίδεκα φρού-C.558
 ρια· καὶ ἐπαγγελίαι μὲν ἐγένοντο ἀντὶ τούτων μεγά-
 λαι, ἐπελθὼν δὲ Πομπήιος ὁ διαδεξάμενος τὸν πόλε-
 μον πάντας τοὺς ἐκείνῳ τι χαρισαμένους ἐχθροὺς ὑπέ-
 15 λαβε διὰ τὴν γενομένην αὐτῷ πρὸς ἐκείνον ἀπέχθειαν,
 διαπολεμήσας δὲ καὶ ἐπανελθὼν οὐκαδε ἐξενίκησεν
 ὥστε τὰς τιμὰς, ἃς ὑπέσχετο ὁ Δεύκολλος τῶν Ποντι-
 κῶν τισι, μὴ κυρῶσαι τὴν σύγκλητον· ἄδικον γὰρ
 εἶναι κατορθώσαντος ἑτέρου τὸν πόλεμον τὰ βρα-
 20 βεῖα ἐπ' ἄλλῳ γενέσθαι καὶ τὴν τῶν ἀριστείων δια-
 νομήν.

Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν βασιλέων οὕτω τὰ Κόμανα διω- 34
 κεῖτο ὡς εἴρηται, παραλαβὼν δὲ Πομπήιος τὴν ἐξου-
 σίαν Ἀρχέλαον ἐπέστησεν ἱερέα καὶ προσώρισεν αὐτῷ
 25 χώραν δίσχοινον κύκλῳ (τοῦτο δ' ἔστιν ἐξήκοντα στά-
 διοι) πρὸς τῇ ἱερᾷ, προστάξας τοῖς ἐνοικοῦσι πειθαρχ-
 εῖν αὐτῷ· τούτων μὲν οὖν ἡγεμῶν ἦν καὶ τῶν τὴν
 πόλιν οἰκούντων ἱεροδούλων κύριος πλὴν τοῦ πιπρά-
 σκειν· ἦσαν δὲ οὐκ ἐλάττους οὐδ' ἐνταῦθα τῶν ἑξα-
 30 κισχιλίων. ἦν δ' οὗτος Ἀρχελαός υἱὸς μὲν τοῦ ὑπὸ

5. post πρὸς: πατρὸς

Σύλλα καὶ τῆς συγκλήτου τιμηθέντος, φίλος δὲ Γαβινίου τῶν ὑπατικῶν τινος. ἐκείνου δὲ πεμφθέντος εἰς Συρίαν ἦκε καὶ αὐτὸς ἐπ' ἐλπίδι τοῦ κοινωνήσειν αὐτῷ παρασκευαζομένῳ πρὸς τὸν Παρθικὸν πόλεμον, οὐκ ἐπιτρεπούσης δὲ τῆς συγκλήτου ταύτην ἀφείς τὴν 5 ἐλπίδα ἄλλην εὐρατο μείζω. ἐτύγγανε γὰρ Πτολεμαῖος ὁ τῆς Κλεοπάτρας πατὴρ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἐκβεβλημένος, θυγάτηρ δ' αὐτοῦ κατεῖχε τὴν βασιλείαν, ἀδελφὴ πρεσβυτέρα τῆς Κλεοπάτρας· ταύτη ζητούμενου ἀνδρὸς βασιλικοῦ γένους ἐνεχείρισεν ἑαυτὸν 10 τοῖς συμπράττουσι, προσποιησάμενος Μιθριδάτου τοῦ Εὐπάτορος υἱὸς [εἶναι], καὶ παραδεχθεὶς ἐβασίλευσεν ἕξ μῆνας. τοῦτον μὲν οὖν ὁ Γαβίνιος ἀνεῖλεν ἐν κα- 35 ρατάξει κατάγων τὸν Πτολεμαῖον. υἱὸς δ' αὐτοῦ τὴν Ἰερωσύνην παρέλαβεν· εἶδ' ὕστερον Λυκομήδης, 15 ᾧ καὶ τετράσχοινος ἄλλη προσετέθη· καταλυθέντος δὲ καὶ τούτου νῦν ἔχει Λύτευτος υἱὸς Ἀδιατόριγος, ὃς δοκεῖ ταύτης τυγχάνειν τῆς τιμῆς παρὰ Καίσαρος τοῦ Σεβαστοῦ δι' ἀρετήν. ὁ μὲν γὰρ Καῖσαρ θριαμβεύσας τὸν Ἀδιατόριγα μετὰ παιδῶν καὶ γυναικὸς ἔγνω 20 ἀναιρεῖν μετὰ τοῦ πρεσβυτάτου τῶν παιδῶν (ἦν δὲ πρεσβύτατος οὗτος), τοῦ δὲ δευτέρου τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ φήσαντος εἶναι πρεσβυτάτου πρὸς τοὺς ἀπύγοντας στρατιώτας, ἕρις ἦν ἀμφοτέροις πολὺν χρό- C.559νον ἕως οἱ γονεῖς ἐπεισαν τὸν Λύτευτον παραχωρῆ- 25σαι τῷ νεωτέρῳ τῆς νίκης· αὐτὸν γὰρ ἐν ἡλικίᾳ μάλλον ὄντα ἐπιτηδειότερον κηδεμόνα τῇ μητρὶ ἔσεσθαι καὶ τῷ λειπομένῳ ἀδελφῷ· οὕτω δὲ τὸν μὲν συναποθανεῖν τῷ πατρὶ, τοῦτον δὲ σωθῆναι καὶ τυχεῖν τῆς τιμῆς ταύτης. αἰσθόμενος γὰρ, ὡς ἔοικε, Καῖσαρ 30 ἦδη τῶν ἀνθρώπων ἀνηρημένων ἠχθέσθη, καὶ τοὺς

γε σωζομένους εὐεργεσίας καὶ ἐπιμελείας ἀξίους ὑπέλαβε δούς αὐτοῖς ταύτην τὴν τιμὴν.

Τὰ μὲν οὖν Κόμανα εὐανδρεῖ καὶ ἔστιν ἐμπόριον 36
τοῖς ἀπὸ τῆς Ἀρμενίας ἀξιόλογον· συνέρχονται δὲ κα-
5 τὰ τὰς ἐξόδους τῆς θεοῦ πανταχόθεν ἐκ τε τῶν πόλεων
καὶ τῆς χώρας ἄνδρες ὁμοῦ γυναιξὶν ἐπὶ τὴν ἑορτὴν·
καὶ ἄλλοι δὲ κατ' εὐχὴν αἰεὶ τινες ἐπιδημοῦσι θυσίας
ἐπιτελοῦντες τῇ θεῷ. καὶ εἰσὶν ἀβροδῖαιτοι οἱ ἐνοικ-
κοῦντες, καὶ οἰνόφυτα τὰ κτήματα αὐτῶν ἔστι πάντα,
10 καὶ πλῆθος γυναικῶν τῶν ἐργαζομένων ἀπὸ τοῦ σώ-
ματος, ὧν αἱ πλείους εἰσὶν Ἰεραί. τρόπον γὰρ δὴ τινα
μικρὰ Κόρινθος ἔστιν ἢ πόλις· καὶ γὰρ ἐκεῖ διὰ τὸ
πλῆθος τῶν ἐταιρῶν, αἱ τῆς Ἀφροδίτης ἦσαν Ἰεραί,
πολύς ἦν ὁ ἐπιδημῶν καὶ ἐνεορτάζων τῷ τόπῳ· οἱ δ'
15 ἐμπορικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ τελέως ἐξανηλίσκοντο, ὡστ'
ἐπ' αὐτῶν καὶ παροιμίαν ἐκπεσεῖν τοιαύτην „οὐ παν-
„τὸς ἀνδρὸς εἰς Κόρινθόν ἐσθ' ὁ πλοῦς.“ τὰ μὲν δὴ
Κόμανα τοιαῦτα.

Τὴν δὲ κύκλω πᾶσαν ἔχει Πυθιοδώρις, ἧς ἦ τε 37
20 Φανάροια ἔστι καὶ ἡ Ζηλιτῆτις καὶ ἡ Μεγαλοπολιτῆτις.
περὶ μὲν Φαναροίας εἴρηται· ἡ δὲ Ζηλιτῆτις ἔχει πόλιν
Ζῆλα ἐπὶ χώματι Σεμιράμιδος τετειχισμένην, ἔχουσαν
τὸ ἱερὸν τῆς Ἀναΐτιδος, ἦνπερ καὶ οἱ Ἀρμένιοι σέβου-
ται. αἱ μὲν οὖν ἱεροποιαὶ μετὰ μελζονος ἀγιστείας
25 ἐνταῦθα συντελοῦνται, καὶ τοὺς ὄρκους περὶ τῶν με-
γίστων ἐνταῦθα Πόντικοι πάντες ποιοῦνται· τὸ δὲ
πλῆθος τῶν ἱεροδούλων καὶ αἱ τῶν ἱερέων τιμαὶ παρὰ
μὲν τοῖς βασιλεῦσι τὸν αὐτὸν εἶχον τύπον ὄνπερ προ-
είπομεν, νυνὶ δὲ ἐπὶ τῇ Πυθιοδωρίδι πάντ' ἔστιν. ἐκά-
30 κωσαν δὲ πολλοὶ καὶ ἐμείωσαν τὸ τε πλῆθος τῶν ἱερο-
δούλων καὶ τὴν ἄλλην εὐπορίαν. ἐμειώθη δὲ καὶ ἡ
παρακειμένη χώρα μερισθεῖσα εἰς πλείους δυναστείας,

ἡ λεγομένη Ζηλίτις. τὸ παλαιὸν μὲν γὰρ οἱ βασιλεῖς οὐχ ὡς πόλιν ἀλλ' ὡς ἱερὸν διώκουν τῶν Περσικῶν θεῶν τὰ Ζήλα, καὶ ἦν ὁ ἱερεὺς κύριος τῶν πάντων· ὠκέτο δ' ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἱεροδούλων καὶ τοῦ ἱερέως ὄντος ἐν παρουσίᾳ μεγάλη, καὶ * τοῖς περὶ αὐ- 5 τὸν οὐκ ὀλίγοις χάρα τε ὑπέκειτο ἱερὰ καὶ ἦν τοῦ ἱε-
 C.560 ρέως. Πομπήιος δὲ πολλὰς ἐπαρχίας προσώρτισε τῷ τόπῳ καὶ πόλιν ἠνόμασε καὶ ταύτην καὶ τὴν Μεγαλόπολιν, συνθεὶς ταύτην τε εἰς ἓν τὴν τε Κουλουπηνήν καὶ τὴν Καμισηνήν, ὁμόρους οὔσας τῇ τε μικρᾷ Ἀρμενίᾳ καὶ 10 τῇ Λασιανσηνῇ, ἐχούσας ὄρυκτοὺς ἄλας καὶ ἔρυμα ἀρχαῖον τὰ Κάμισα νῦν κατεσπασμένον· οἱ δὲ μετὰ ταῦτα ἡγεμόνες τῶν Ῥωμαίων τῶν δευτῶν πολιτευμάτων τούτων τὰ μὲν τοῖς Κομάνων ἱερεῦσι προσένειμαν, τὰ δὲ τῷ Ζήλων ἱερεῖ, τὰ δ' Ἀτεπόριγι, δυνάστητινι 15 τοῦ τετραρχικοῦ γένους τῶν Γαλατῶν ἀνδρὶ· τελευτήσαντος δ' ἐκείνου ταύτην μὲν τὴν μερίδα οὐ πολλὴν οὔσαν ὑπὸ Ῥωμαίοις εἶναι συμβαίνει καλουμένην ἐπαρχίαν (καὶ ἔστι σύστημα καθ' αὐτὸ τὸ πολίχνηιον συνοικισάντων τὰ Κάρανα, ἀφ' οὗ καὶ ἡ χώρα Καρα- 20 νίτις λέγεται), τὰ δὲ λοιπὰ ἔχει Πυθιοδώρις καὶ ὁ Δύτευτος.

38 Αἰπεται δὲ τοῦ Πόντου [τὰ] μεταξὺ ταύτης τε τῆς χώρας καὶ τῆς Ἀμισηνῶν καὶ Σινωπέων, πρὸς τε τὴν Καππαδοκίαν συντείνοντα καὶ Γαλάτας καὶ Πα- 25 φλαγόνας. μετὰ μὲν οὖν τὴν Ἀμισηνῶν μέχρι τοῦ Ἄλμος ἡ Φαξημωνίτις ἔστιν, ἣν Πομπήιος Νεαπολίτιν ἠνόμασε κατὰ Φαξημῶνα κόμην, [πόλιν] ἀποδείξας τὴν κατοικίαν καὶ προσαγορεύσας Νεάπολιν. ταύτης δὲ τῆς χώρας τὸ μὲν προσάρκτιον πλευρὸν ἢ 30

1. post Ζηλίτις: ἡ ἔχει πόλιν Ζήλα ἐπὶ χώματι

Γαζηλωνίτις συγκλείει καὶ ἡ τῶν Ἀμισηνῶν, τὸ δὲ ἐσπέριον ὁ Ἄλυσ, τὸ δ' ἑῶνον ἡ Φανάροια, τὸ δὲ λοιπὸν ἡ ἡμετέρα χώρα ἡ τῶν Ἀμασέων, πολὺ πασῶν πλειίστη καὶ ἀρίστη. τὸ μὲν οὖν πρὸς τῇ Φαναροίᾳ μέ-
 5 ρος τῆς Φαζημωνίτιδος λίμνη κατέχει πελαγία τὸ μέ-
 γέθος ἡ Στιφάνη καλουμένη, πολύοπος καὶ κύκλω-
 νομάς ἀφθόρους ἔχουσα καὶ παντοδαπὰς· ἐπίκειται δ'
 αὐτῇ φρούριον ἐρυμνὸν ἐρημον νῦν Ἰκίζαρι, καὶ
 πλησίον βασιλείου κατεσκαμμένον· ἡ δὲ λοιπὴ ψιλλὴ τὸ
 10 πλεόν καὶ σιτοφόρος χώρα. ὑπέρεκειται δὲ τῆς τῶν Ἀμα-
 σέων τὰ τε θερμὰ ὕδατα τῶν Φαζημωνιτῶν ὑγιεινὰ
 σφόδρα, καὶ τὸ Σαγύλιον ἐπὶ ὄρους ὀρθίου καὶ ὑψη-
 λοῦ πρὸς ὀξείαν ἀνατείνοντος ἄκραν ἔρυμα ἰδρυσμένον
 ἔχον καὶ ὑδρεῖον δαψιλές, ὃ νῦν ὀλιγώρηται, τοῖς δὲ
 15 βασιλεῦσιν ἦν χρήσιμον εἰς πολλά. ἐνταῦθα δὲ ἔαλω
 καὶ διεφθάρη ὑπὸ τῶν Φαρνάκου τοῦ βασιλέως παί-
 δων Ἀρσάκης, δυναστεύων καὶ νεωτερίζων, ἐπιτρέ-
 ψαντος οὐδενὸς τῶν ἡγεμόνων· ἔαλω δὲ οὐ βία τοῦ
 ἐρύματος ληφθέντος ὑπὸ Πολέμωνος καὶ Λυκομήδους,
 20 βασιλέων ἀμφοῖν, ἀλλὰ λιμῶ· ἀνέφυγε γὰρ εἰς τὸ
 ὄρος παρασκευῆς χωρὶς εἰργόμενος τῶν πεδίων, εὔρε
 δὲ καὶ τὰ ὑδρεῖα ἐμπεφραγμένα πέτραις ἡλιβάτοις·
 οὕτω γὰρ διετέτακτο Πομπήσιος, κατασπᾶν κελεύσαςC.561
 τὰ φρούρια καὶ μὴ εἶν χρήσιμα τοῖς ἀναφεύγειν εἰς
 25 αὐτὰ βουλομένοις λησθηρίων χάριν. ἐκεῖνος μὲν οὖν
 οὕτω διέταξε τὴν Φαζημωνίτιν, οἱ δ' ὕστερον βασι-
 λεῦσι καὶ ταύτην ἐνεῖμαν.

Ἡ δ' ἡμετέρα πόλις κεῖται μὲν ἐν φάραγγι βαθείᾳ 39
 καὶ μεγάλῃ, δι' ἧς ὁ Ἴρις φέρεται ποταμός, κατεσκευ-
 30 ασται δὲ θαναμαστῶς προνοία τε καὶ φύσει, πόλεως τε
 ἅμα καὶ φρουρίου παρέχεσθαι χρεῖαν δυναμένη· πέ-
 τρα γὰρ ὑψηλὴ καὶ περίκρημος κατερωγυῖα ἐπὶ τὸν

ποταμόν, τῇ μὲν ἔχουσα τὸ τεῖχος ἐπὶ τῷ χεῖλει τοῦ ποταμοῦ καθ' ὃ ἡ πόλις συνώκισται, τῇ δ' ἀνατρέχον ἐκατέρωθεν ἐπὶ τὰς κορυφάς· δύο δ' εἰσὶ συμφυεῖς ἀλλήλαις πεφυρωμέναι παγκάλως· ἐν δὲ τῷ περιβόλῳ τούτῳ βασιλεία τ' ἐστὶ καὶ μνημῆματα βασιλέων· αἱ κορυφαὶ δ' ἔχουσιν ἀνχένα παντάπασι στενόν, πέντε ἢ ἕξ σταδίων ἐκατέρωθεν τὸ ὕψος ἀπὸ τῆς ποταμίας ἀναβαίνουντι καὶ τῶν προαστείων· ἀπὸ δὲ τοῦ ἀνχένος ἐπὶ τὰς κορυφὰς ἄλλη σταδιαία λείπεται πρόσβασις ὄξεϊα καὶ πάσης βίας κρείττων· ἔχει δὲ καὶ ὕδρευα ἐν- 10 τὸς ἀναφαίρετα, συρίγγων τετμημένων δυεῖν, τῆς μὲν ἐπὶ τὸν ποταμόν τῆς δ' ἐπὶ τὸν ἀνχένα· ἐπέξεν- κται δὲ γέφυρα τῷ ποταμῷ μία μὲν ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὸ προάστειον, ἄλλη δ' ἀπὸ τοῦ προαστείου πρὸς τὴν ἕξω χώραν· κατὰ γὰρ τὴν γέφυραν ταύτην ἀπο- 15 λήγει τὸ ὄρος τὸ τῆς πέτρας ὑπερκείμενον· αὐλῶν δ' ἐστὶν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ διήκων οὐ πλατὺς τὸ πρῶτον τελέως, ἔπειτα πλατύνεται καὶ ποιεῖ τὸ Χιλιόκωμον καλούμενον πεδίον· εἶδ' ἡ Διακοπηγῆ καὶ ἡ Πιμω- λισσηγῆ χώρα πᾶσα εὐδαίμων μέχρι τοῦ Ἄλλος. ταῦτα 20 μὲν τὰ ἄρκτικὰ μέρη τῆς τῶν Ἀμασέων χώρας, μῆκος ὅσον πεντακοσίων σταδίων· ἐπειθ' ἕξῃς ἡ λοιπὴ πολὺ ταύτης ἐπιμηκεστέρα μέχρι τοῦ Βαβανόμου καὶ τῆς Ξιμήνης, ἥπερ καὶ αὐτὴ καθήκει μέχρι πρὸς τὸν Ἄλυν· τοῦτο μὲν δὴ τὸ μῆκος, πλάτος δὲ τὸ ἀπὸ τῶν 25 ἄρκτικων πρὸς νότον ἐπὶ τε τὴν Ζηλίτιν καὶ τὴν μεγά- λην Καππαδοκίαν μέχρι τῶν Τροκυμῶν. εἰσὶ δ' ἐν τῇ Ξιμήνῃ ἄλαι ὀρυκτῶν ἀλῶν, ἀφ' ὧν εἰκάζουσιν εἰ- ρῆσθαι Ἄλυν τὸν ποταμόν. ἔστι δὲ καὶ ἐρύματα πλείω κατεσκαμμένα ἐν τῇ ἡμετέρῃ χώρῃ καὶ ἔρημος γῆ πολ- 30 λὴ διὰ τὸν Μιθριδατικὸν πόλεμον. ἔστι μέντοι πᾶσα μὲν εὐδενδρος, ἡ δ' ἰππόβοτος καὶ τοῖς ἄλλοις θρέμ-

μασι προσφορος· ἅπασα δ' οἰκήσιμος καλῶς. ἐδόθη
δὲ καὶ ἡ Ἀμάσεια βασιλεῦσι, νῦν δ' ἐπαρχία ἐστὶ.

Λοιπὴ δ' ἐστὶν ἡ ἐκτὸς Ἄλνος χώρα τῆς Ποντικῆς 40
ἐπαρχίας ἢ περὶ τὸν Ὀλγασσυν, συναφῆς τῇ Σινωπίδι. C.562
5 ἔστι δ' ὁ Ὀλγασσυσ ὄρος σφόδρα ὑψηλὸν καὶ δύσβα-
τον· καὶ ἱερὰ τοῦ ὄρους τούτου πανταχοῦ καθιδρυ-
μένα ἔχουσιν οἱ Παφλαγόνες. περὶκειται δ' ἱκανῶς
χώρα ἀγαθὴ ἢ τε Βλαηνὴ καὶ ἡ Δομανῆτις, δι' ἧς
Ἀμνίας ρεῖ ποταμός. ἐνταῦθα Μιθριδάτης ὁ Εὐπάτωρ
10 τὰς Νικομήδους τοῦ Βιθυνοῦ δυνάμεις ἄρδην ἠφάνι-
σεν, οὐκ αὐτὸς παρατυχῶν ἀλλὰ διὰ τῶν στρατηγῶν
καὶ ὁ μὲν φεύγων μετ' ὀλίγων εἰς τὴν οἰκίαν ἐσώθη
κἀκεῖθεν εἰς Ἰταλίαν ἐπλευσεν, ὁ δ' ἠκολούθησε καὶ
τὴν τε Βιθυνίαν εἴλεν ἐξ ἐφόδου καὶ τὴν Ἀσίαν κατέ-
15 σχε μέχρι Καρίας καὶ Λυκίας. κἀνταῦθα δ' ἀπεδείχθη
πόλις ἢ Πομπηιοῦπολις· ἐν δὲ τῇ πόλει ταύτῃ τὸ σαν-
δαρακουργεῖον οὐ πολὺ ἄπωθεν Πιμωλίσων, φρου-
ρίου βασιλικοῦ κατεσκευασμένου, ἀφ' οὗ ἡ χώρα ἢ ἑκα-
τέρωθεν τοῦ ποταμοῦ καλεῖται Πιμωλισσηνή. τὸ δὲ
20 σανδαρακουργεῖον ὄρος κοιλόν ἐστὶν ἐκ τῆς μεταλλείας,
ὑπεληλυθότων αὐτὸ τῶν ἐργαζομένων διώρουξι μεγά-
λαις· εἰργάζοντο δὲ δημοσιῶναι μεταλλευταὶς χρω-
μενοὶ τοῖς ἀπὸ κακουργίας ἀγοραζομένοις ἀνδραπό-
δοις· πρὸς γὰρ τῷ ἐπιπόνῳ τοῦ ἔργου καὶ θανάσιμον
25 καὶ δύσοιστον εἶναι τὸν ἀέρα φασὶ τὸν ἐν τοῖς μετάλ-
λοις διὰ τὴν βαρύτητα τῆς τῶν βῶλων ὀσμῆς, ὥστε
ἀκύνμορα εἶναι τὰ σώματα. καὶ δὴ καὶ ἐκλείπεσθαι
συμβαίνει πολλάκις τὴν μεταλλείαν διὰ τὸ ἀλυσιτελές,
πλείονων μὲν ἢ διακοσίων ὄντων τῶν ἐργαζομένων,
30 συνεχῶς δὲ νόσοις καὶ φθοραῖς δαπανωμένων. τοσαῦ-
τα καὶ περὶ τοῦ Πόντου εἰρήσθω.

Μετὰ δὲ τὴν Πομπηιοῦπολιν ἡ λοιπὴ τῆς Παφλα- 41

γονίας ἐστὶ τῆς μεσογαίας μέχρι Βιθυνίας ἰούσι πρὸς
 δύσιν. ταύτης δὲ καίπερ ὀλίγης οὔσης μικρὸν μὲν πρὸ
 ἡμῶν ἦρχον πλείους, νῦν δ' ἔχουσι Ῥωμαῖοι τοῦ γέ-
 νους τῶν βασιλέων ἐκλιπόντος. ὀνομάζουσι δ' οὖν
 τὴν ὁμορον τῇ Βιθυνία Τιμωνίτιν καὶ τὴν Γεξατόριγος 5
 καὶ Μαρμωλίτιν τε καὶ Σανισηνὴν καὶ Ποταμίαν· ἦν
 δέ τις καὶ Κιμιατηνὴ, ἐν ἣ τὰ Κιμιάτα, φρούριον ἐρυ-
 μνόν, ὑποκείμενον τῇ τοῦ Ὀλγάσσου ὄρεινῃ, ᾧ χρη-
 σάμενος ὀρητηριῶ Μιθριδάτης ὁ κτίστης προσαγο-
 ρευθεὶς κατέστη τοῦ Πόντου κύριος, καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ 10
 τὴν διαδοχὴν ἐφύλαξαν μέχρι τοῦ Εὐπάτορος. ὕστα-
 τος δὲ τῆς Παφλαγονίας ἦρξε Δηϊόταρος, Κάστορος
 υἱὸς ὁ προσαγορευθεὶς φιλάδελφος, τὸ Μορξέου βασι-
 λειον ἔχων τὰ Γάγγρα πολισμάτιον ἄμα καὶ φρούριον.

42 Εὐδοξος δ' ὀρυκτοὺς ἰχθῦς ἐν Παφλαγονία λέ- 15
 C.563 γων ἐν ξηροῖς τόποις οὐ διορίζει τὸν τόπον, ἐν ὑγροῖς
 δὲ περὶ τὴν Ἀσκανίαν λίμνην φησὶ τὴν ὑπὸ Κίω, λέ-
 γων οὐδὲν σαφές.

Ἐπεὶ δὲ καὶ τὴν ὁμορον τῷ Πόντῳ Παφλαγονίαν
 ἐκτιθέμεθα, τοῖς δὲ Παφλαγόσιν ὁμοροῦσιν οἱ Βιθυ- 20
 νοὶ πρὸς δύσιν, πειρασόμεθα καὶ τὰ τούτων ἐπελθεῖν
 ἔπειτα λαβόντες ἀρχὴν ἄλλην ἐκ τε τούτων καὶ τῶν
 Παφλαγόνων τὰ ἐξῆς τούτων τὰ πρὸς νότον μέχρι τοῦ
 Ταύρου συνυφανοῦμεν τὰ παράλληλα τῷ Πόντῳ καὶ
 τῇ Καππαδοκίᾳ· τοιαύτην γὰρ τινα ὑπογράφει τάξιν 25
 καὶ μερισμὸν ἢ τῶν τόπων φύσις.

¶ Τὴν δὲ Βιθυλίαν ἀπὸ μὲν τῆς ἀνατολῆς ὀρίζουσι
 Παφλαγόνες τε καὶ Μαριανδνοὶ καὶ τῶν Ἐπικτήτων
 τινές, ἀπὸ δὲ τῶν ἄρκτων ἢ Ποντικὴ θάλαττα ἢ ἀπὸ
 τῶν ἐκβολῶν τοῦ Σαγγαρίου μέχρι τοῦ στόματος τοῦ 30
 κατὰ Βυζάντιον καὶ Χαλκηδόνα, ἀπὸ δὲ δύσεως ἢ Προ-
 ποντίς, πρὸς νότον δ' ἢ τε Μυσία καὶ ἢ ἐπίκτητος κα-

λουμένη Φρυγία, ἡ δ' αὐτὴ καὶ Ἑλλησποντιακὴ Φρυγία καλουμένη.

Ταύτης δ' ἐπὶ μὲν τῷ στόματι τοῦ Πόντου Χαλ- 2
κηδῶν ἴδονται, Μεγαρέων κτίσμα, καὶ κώμη Χερσό-
5 πολις καὶ τὸ ἱερὸν τὸ Χαλκηδόνιον, ἔχει δ' ἡ χώρα μι-
κρὸν ὑπὲρ τῆς θαλάττης κρήνην * Ἀζαριτιαν, τρέφου-
σαν κροκοδείλους μικροὺς· ἐπειτ' ἐκδέχεται τὴν τῶν
Χαλκηδονίων ἡύονα ὁ Ἀστακηνὸς καλούμενος κόλπος,
μέρος ὦν τῆς Προποντίδος, ἐν ᾧ ἡ Νικομήδεια ἐκτι-
10 σται ἐπ' ὠνυμος ἐνὸς τῶν Βιθυνικῶν βασιλέων τοῦ
κτίσαντος αὐτήν· πολλοὶ δ' ὁμωνύμως ὠνομάσθησαν,
καθάπερ Πτολεμαῖοι διὰ τὴν τοῦ πρώτου δόξαν. ἦν δ'
ἐν αὐτῷ τῷ κόλπῳ καὶ Ἀστακὸς πόλις, Μεγαρέων κτί-
σμα καὶ Ἀθηναίων καὶ μετὰ ταῦτα Δοιδαλοῦ, ἀφ'
15 ἧς καὶ ὁ κόλπος ὠνομάσθη· κατεσκάφη δ' ὑπὸ Λυσι-
μάχου· τοὺς δ' οἰκήτορας μετήγαγεν εἰς Νικομήδειαν
ὁ κτίσας αὐτήν.

Τῷ δ' Ἀστακηνῷ κόλπος ἄλλος συνεχῆς ἐστίν, 3
εἰσέχων μᾶλλον πρὸς ἀνίσχοντα ἥλιον, ἐν ᾧ Προυσιάς
20 ἐστίν ἡ Κίος πρότερον ὠνομασθεῖσα· κατέσκαψε δὲ
τὴν Κίον Φίλιππος, ὁ Δημητρίου μὲν υἱὸς Περσέως
δὲ πατὴρ, ἔδωκε δὲ Προυσία τῷ Ζήλῃ, συγκατασκά-
ψαντι καὶ ταύτην καὶ Μύρλειαν ἀστυγείτονα πόλιν,
πλησίον δὲ καὶ Προύσης οὔσαν· ἀναλαβὼν δ' ἐκεῖνος
25 ἐκ τῶν ἐρειπίων αὐτὰς ἐπωνόμασεν ἀφ' ἑαυτοῦ μὲν
Προυσιάδα πόλιν τὴν Κίον, τὴν δὲ Μύρλειαν Ἀπά-
μειαν ἀπὸ τῆς γυναικός. οὗτος δ' ἐστίν ὁ Προυσίας
ὁ καὶ Ἀννίβαν δεξάμενος ἀναχωρήσαντα δεῦρο μετὰ
τὴν Ἀντιόχου ἦταν, καὶ τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγίας
30 ἀναστάς κατὰ συμβάσεις τοῖς Ἀτταλικοῖς, ἦν οἱ μὲν
πρότερον ἐκάλουν μικρὰν Φρυγίαν, ἐκεῖνοι δ' ἐπί-
κτητον ὠνόμασαν· ὑπέρεκειται δὲ τῆς Προυσιάδος ὄρος C.564

ὁ καλοῦσιν Ἀργανθώνιον. ἐνταῦθα δὲ μυθεύουσι τὸν Ἔλαν ἕνα τῶν Ἡρακλέους ἐταίρων συμπλεύσαντα ἐπὶ τῆς Ἀργοῦς αὐτῷ ἐξιόντα δὲ ἐπὶ ὑδρεῖαν ὑπὸ νυμφῶν ἀρπαγῆναι. Κίον δὲ καὶ τοῦτον Ἡρακλέους ἐταῖρον καὶ σύμπλουν ἐπανελθόντα ἐκ Κόλχων αὐτόθι κατα- 5 μείναι καὶ κτίσαι τὴν πόλιν ἐπὶ ἄνωμον αὐτοῦ. καὶ νῦν δ' ἐτι ἐορτὴ τις ἄγεται παρὰ τοῖς Προουσιεῦσιν καὶ ὄρει- βασία διασευόντων καὶ καλούντων Ἔλαν, ὡς ἂν κατὰ ζήτησιν τὴν ἐκείνου πεποιημένων τὴν ἐπὶ τὰς ὕλας ἔξοδον. πολιτευσάμενοι δὲ πρὸς Ῥωμαίους ὁ Προ- 10 σιεὺς εὐνοικῶς ἐλευθερίας ἔτυχον. οἱ δ' Ἀπαμεῖς ἀποικίαν ἐδέξαντο Ῥωμαίων. Προῦσα δὲ ἐπὶ τῷ Ὀλύμπῳ ἰδρῆται τῷ Μυσίῳ, πόλις εὐνομουμένη, τοῖς τε Φρύξιν ὄμορος καὶ τοῖς Μυσοῖς, κτίσμα Προυσίου τοῦ πρὸς * Κροῖσον πολεμήσαντος.

15

- 4 Διορίσαι δὲ τοὺς ὄρους χαλεπὸν τοὺς τε Βιθυνῶν καὶ Φρυγῶν καὶ Μυσῶν καὶ ἐτι Δολιόνων τῶν περὶ Κύζικον καὶ Μυγδόνων καὶ Τρωῶν· καὶ διότι μὲν εἶναι δεῖ ἕκαστον φύλον χωρὶς ὁμολογεῖται (καὶ ἐπὶ γε τῶν Φρυγῶν καὶ τῶν Μυσῶν καὶ παροιμιάζονται 20 „χωρὶς τὰ Μυσῶν καὶ Φρυγῶν ὀρίσματα“), διορίσαι δὲ χαλεπὸν. αἴτιον δὲ τὸ τοὺς ἐπήλυδας βαρβάρους καὶ στρατιώτας ὄντας μὴ βέβαίως κατέχειν τὴν κρατηθεῖσαν, ἀλλὰ πλανήτας εἶναι τὸ πλεον ἐκβάλλοντας καὶ ἐκβαλλομένους. ἅπαντα δὲ τὰ ἔθνη ταῦτα Θράκιά 25 τις εικάζει ἂν διὰ τὸ τὴν περὶ αὐτὰν νέμεσθαι τούτους καὶ διὰ τὸ μὴ πολὺ ἐξαλλάττειν ἀλλήλων ἐκατέρους.
- 5 ὁμοίως δ' ἐφ' ὅσον εικάζειν οἷόν τε, τῆς μὲν Βιθυ- νίας μέσην ἂν τις θεῖη καὶ τῆς ἐκβολῆς τοῦ Αἰσῆπου τὴν Μυσίαν, ἀπτομένην τῆς θαλάττης καὶ διήκουσαν 30 μέχρι τοῦ Ὀλύμπου σχεδόν [τι] παντός· κύκλω δὲ τὴν Ἐπίκτητον κειμένην ἐν τῇ μεσογαίᾳ, θαλάττης οὐδα-

μοῦ ἀπτομένην διατεινουσαν δὲ μέχρι τῶν ἐφῶν με-
 ρῶν τῆς Ἀσκανίας λίμνης τε καὶ χώρας· ὁμωνύμως
 γὰρ τῇ λίμνῃ καὶ ἡ χώρα ἐλέγετο, καὶ ἦν αὐτῆς τὸ μὲν
 Φρύγιον τὸ δὲ Μύσιον ἀπωτέρω δὲ τῆς Τροίας τὸ Φρύ-
 5 γιον. καὶ δὴ καὶ οὕτω δεκτέον τὸ παρὰ τῷ ποιητῇ ὅταν
 φῆ „Φόρκυς δ' αὐτὸν Φρύγας ἤγε καὶ Ἀσκάσιος θεοειδής,
 „τῆλ' ἐξ Ἀσκανίης,“ τῆς Φρυγιακῆς, ὡς οὕσης ἐγγυ-
 τέρω ἄλλης Ἀσκανίας Μυσιακῆς τῆς πρὸς τῇ νῦν Νι-
 καία, ἧς μέμνηται ὅταν φῆ „Πάλμυν τ' Ἀσκάσιον τε
 10 „Μόρυν θ'· υἱ' Ἰπποτίωνος, Μυσῶν ἀγγεμάχων ἡγή- C.565
 „τορα, οἳ ῥ' ἐξ Ἀσκανίης ἐριβῶλακος ἦλθον ἀμοι-
 „βοί.“ οὐ θαυμαστὸν δ' εἶ τῶν Φρυγῶν εἰπῶν τινα
 ἡγεμόνα Ἀσκάσιον καὶ ἐξ Ἀσκανίας ἦκοντα, καὶ Μυ-
 σῶν τινα λέγει ἡγεμόνα Ἀσκάσιον καὶ ἐξ Ἀσκανίας
 15 ἦκοντα· πολλὴ γὰρ ἡ ὁμωνυμία παρ' αὐτῷ καὶ ἡ ἀπὸ
 τῶν ποταμῶν καὶ λιμνῶν καὶ χωρίων ἐπίκλησις.

Καὶ τὸν Αἰσηπον δὲ τῶν Μυσῶν ὄριον παραδί- 6
 δωσιν αὐτὸς ὁ ποιητής· τὴν γὰρ ὑπὲρ τοῦ Ἰλίου πα-
 ρώρειαν τῆς Τροίας καταλέξας τὴν ὑπ' Αἰνεΐα ἦν Δαρ-
 20 δανίαν ἐκάλεσε, τίθησιν ἐφεξῆς πρὸς ἄρκτον καὶ τὴν
 Αὐκίαν τὴν ὑπὸ Πανδάρῳ ἐν ἧ ἡ Ζέλεια· καὶ φησὶν
 „οἳ δὲ Ζέλειαν ἔναιον ὑπαὶ πόδα νεΐατον Ἰδης, ἀφνει-
 „οί, πίνοντες ὕδωρ μέλαν Αἰσήποιο Τρωῆς.“ τῇ δὲ Ζε-
 λεία ὑποπέπτωκε πρὸς θαλάττη ἐπίταδε τοῦ Αἰσήπου
 25 τὸ τῆς Ἀδραστείας πεδίου καὶ Τήρεια καὶ ἡ Πιτύα καὶ
 καθόλου ἡ νῦν Κυζικηνή ἢ πρὸς Πριάπῳ ἦν ἐφεξῆς
 καταλέγει, εἶτα ἀνακάμπτει πάλιν ἐπὶ τὰ πρὸς ἕω μέρη
 καὶ τὰ ἐπέκεινα, ὥστε ἐμφαίνει τὴν μέχρι Αἰσήπου πέ-
 ρας ἡγούμενος τῆς Τρωάδος τὸ ἀρκτικὸν καὶ ἐφῶν.
 30 ἀλλὰ μὴν μετὰ γε τὴν Τρωάδα ἡ Μυσία ἐστὶ καὶ ὁ
 Ὀλυμπος.

Ἡ μὲν οὖν παλαιὰ μνήμη τοιαύτην τινα ὑπαγο-

ρεύει τὴν τῶν ἔθνῶν θέσιν. αἱ δὲ νῦν μεταβολαὶ τὰ πολλὰ ἐξήλλαξαν, ἄλλοτ' ἄλλων ἐπικρατούντων καὶ τὰ μὲν συγχεόντων τὰ δὲ διασπώντων. καὶ γὰρ Φρύγες ἐπεκράτησαν καὶ Μυσοὶ μετὰ τὴν Τροίας ἄλωσιν, εἰδ' ὕστερον Λυδοὶ καὶ μετ' ἐκείνων Αἰολεῖς καὶ Ἴωνες, ἔπειτα Πέρσαι καὶ Μακεδόνες, τελευταῖοι δὲ Ῥωμαῖοι, ἐφ' ὧν ἤδη καὶ τὰς διαλέκτους καὶ τὰ ὀνόματα ἀποβεβλήκασιν οἱ πλείστοι, γεγονότος ἑτέρου τινὸς μερισμοῦ τῆς χώρας, οὗ μᾶλλον φροντίσαι δεῖ τὰ νῦν οἱ ἔστι λέγοντας, τῇ δὲ ἀρχαιολογίᾳ μετρίως προσ- 10 ἔχοντας.

7 Ἐν δὲ τῇ μεσογαίᾳ τῆς Βιθυνίας τό τε Βιθύνιον ἔστιν ὑπερκείμενον τοῦ Τιείου καὶ ἔχον τὴν περὶ Σά- λωνα χώραν ἀρίστην βουβοσίῳ, ὅθεν ἔστιν ὁ Σαλωνίτης τυρός, καὶ Νίκαια ἡ μητρόπολις τῆς Βιθυνίας 15 ἐπὶ τῇ Ἀσκανίᾳ λίμνῃ (περίκειται δὲ κύκλῳ πεδίου μέγα καὶ σφόδρα εὐδαιμον, οὐ πάνυ δὲ ὑγιεινὸν τοῦ θέρους), κτίσμα Ἀντιγόνου μὲν πρῶτον τοῦ Φιλίππου, ὃς αὐτὴν Ἀντιγόνειαν προσεῖπεν, εἶτα Λυσιμάχου, ὃς ἀπὸ τῆς γυναικὸς μετωνόμασε Νίκαιαν· ἦν δ' 20 αὕτη θυγάτηρ Ἀντιπάτρου. ἔστι δὲ τῆς πόλεως ἑκαταδεκαστάδιος ὁ περίβολος ἐν τετραγώνῳ σχήματι· ἔστι δὲ καὶ τετράπυλος ἐν πεδίῳ κείμενος ἐρρουμοτομημένος C.566 πρὸς ὀρθὰς γωνίας, ὥστ' ἀφ' ἐνὸς λίθου κατὰ μέσον ἰδρυμένου τὸ γυμνάσιον τὰς τέτταρας ὁραῖσθαι πύλας. 25 μικρὸν δ' ὑπὲρ τῆς Ἀσκανίας λίμνης Ὀτροία πολίχνη, πρὸς τοῖς ὄροις ἤδη τῆς Βιθυνίας τοῖς πρὸς ἑω· εἰκάξουσι δ' ἀπὸ Ὀτρῆως Ὀτροίαν καλεῖσθαι * πρῶτερον.

8 Ὅτι δ' ἦν κατοικία Μυσῶν ἢ Βιθυνία πρῶτον μαρτυρήσει Σκύλαξ ὁ Καρνανθεὺς φήσας περιοικεῖν 30 τὴν Ἀσκανίαν λίμνην Φρύγας καὶ Μυσούς, ἔπειτα Διονύσιος ὁ τὰς κτίσεις συγγράψας, ὃς τὰ κατὰ Χαλ-

κηδόνα καὶ Βυζάντιον στενά, ἃ νῦν Θρακίος Βόσπορος
καλεῖται, πρότερόν φησι Μύσιον Βόσπορον προσαγο-
ρεύεσθαι· τοῦτο δ' ἂν τις καὶ τοῦ Θρακῆς εἶναι τοὺς
Μυσοὺς μαρτύριον θεῖη· ὃ τε Εὐφορίων „Μυσοῖο
5 „παρ' ὕδασιν Ἀσκανίοιο“ λέγων, καὶ ὁ Αἰτωλὸς Ἀλέ-
ξανδρος „οἱ καὶ ἐπ' Ἀσκανίων δώματ' ἔχουσι ῥοῶν
„λίμνης Ἀσκανίης ἐπὶ χείλεσιν, ἐνθα Δολίων υἱὸς Σι-
„ληνοῦ νάσσατο καὶ Μελίας,“ τὸ αὐτὸ ἐκμαρτυροῦ-
σιν, οὐδαμοῦ τῆς Ἀσκανίας λίμνης εὐρισκομένης ἀλλ'
10 ἐνταῦθα μόνον.

Ἄνδρες δ' ἀξιόλογοι κατὰ παιδείαν γεγόνασιν ἐν 9
τῇ Βιθυνίᾳ Ξενοκράτης τε ὁ φιλόσοφος καὶ Διονύσιος
ὁ διαλεκτικὸς καὶ Ἴππαρχος καὶ Θεοδοσίος καὶ οἱ πατ-
δεις αὐτοῦ μαθηματικοὶ Κλεοχάρης τε φήτωρ ὃ [τε]
15 Μυρλεανὸς Ἀσκληπιάδης [γραμματικὸς] ἰατρός [τε] ὁ
Προυσιεύς.

Πρὸς νότον δ' εἰσὶ τοῖς Βιθυνοῖς οἱ περὶ τὸν 10
Ὀλυμπον Μυσοὶ (οὓς Ὀλυμπηνοὺς καλοῦσιν τινες, οἱ
δ' Ἑλλησποντίους) καὶ ἡ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Φρυγία,
20 τοῖς δὲ Παφλαγόσι Γαλάται· ἀμφοτέρων τε τούτων
ἔτι πρὸς νότον ἡ μεγάλη Φρυγία καὶ Λυκαονία μέχρι
τοῦ Ταύρου τοῦ Κιλικίου καὶ τοῦ Πισιδικοῦ. ἐπεὶ δὲ
τὰ τῇ Παφλαγονίᾳ συνεχῆ παρᾶκειται τῷ Πόντῳ καὶ
τῇ Καππαδοκίᾳ καὶ τοῖς ἤδη περιωδευμένοις ἔθνεσιν,
25 οἰκεῖον ἂν εἴη τὰ τούτοις γειτονοῦντα μέρη προσαπο-
δοῦναι πρῶτον, ἔπειτα τοὺς ἐξῆς τόπους παραδειξάι.

Πρὸς νότον τοίνυν εἰσὶ τοῖς Παφλαγόσι Γαλάται· 3
τούτων δ' ἔστιν ἔθνη τρία, δύο μὲν τῶν ἡγεμόνων
ἐπώνυμα, Τροκμοὶ καὶ Τολιστοβῶγιοι, τὸ τρίτον δ'
30 ἀπὸ τοῦ ἐν Κελτικῇ ἔθνους Τεκτόσαρες. κατέσχον δὲ
τὴν χώραν ταύτην οἱ Γαλάται πλανηθέντες πολὺν χρό-
νον καὶ καταδραμόντες τὴν ὑπὸ τοῖς Ἀτταλικοῖς βασι-

λεῦσι χώραν καὶ τοῖς Βιθυνοῖς, ἕως παρ' ἐκόντων ἑλα-
 βον τὴν νῦν Γαλατίαν καὶ Γαλλογραικίαν λεγομένην.
 ἀρχηγὸς δὲ δοκεῖ μάλιστα τῆς περαιώσεως τῆς εἰς τὴν
 C.567 Ἀσίαν γενέσθαι Λεοννόριος. τριῶν δὲ ὄντων ἔθνων
 ὁμογλώττων καὶ κατ' ἄλλο οὐδὲν ἐξηλλαγμένων, ἕκα- 5
 στον διελόντες εἰς τέτταρας μερίδας τετραρχίαν ἐκά-
 στην ἐκάλεσαν, τετράρχην ἔχουσαν ἴδιον καὶ δικαστὴν
 ἕνα καὶ στρατοφύλακα ἕνα ὑπὸ τῷ τετράρχῃ τεταγμέ-
 νους, ὑποστρατοφύλακας δὲ δύο. ἡ δὲ τῶν δώδεκα
 τετραρχῶν βουλή ἄνδρες ἦσαν τριακόσιοι, συνήγοντο 1
 δὲ εἰς τὸν καλούμενον Ἀρυνέμετον. τὰ μὲν οὖν φονικὰ
 ἢ βουλή ἔκρινε, τὰ δὲ ἄλλα οἱ τετράρχαι καὶ οἱ δικα-
 σταί. πάλαι μὲν οὖν ἦν τοιαύτη τις ἡ διάταξις, καθ'
 ἡμᾶς δὲ εἰς τρεῖς, εἴτ' εἰς δύο ἡγεμόνας, εἶτα εἰς ἕνα
 ἦκεν ἡ δυναστεία, εἰς Δηϊόταρον, εἶτα ἐκείνον διεδέ- 13
 ξατο Ἀμύντας· νῦν δ' ἔχουσι Ῥωμαῖοι καὶ ταύτην καὶ
 τὴν ὑπὸ τῷ Ἀμύντᾳ γενομένην πᾶσαν εἰς μίαν συνα-
 γαρόντες ἑπαρχίαν.

2 Ἐχουσι δὲ οἱ μὲν Τροχμοὶ τὰ πρὸς τῷ Πόντῳ καὶ
 τῇ Καππαδοκίᾳ· ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ κράτιστα ὧν νέμον- 20
 ται Γαλάται· φρούρια δ' αὐτοῖς τετελείχεται τρία, Τά-
 βιον, ἐμπόριον τῶν ταύτη, ὅπου ὁ τοῦ Διὸς κολοσσὸς
 χαλκοῦς καὶ τέμενος αὐτοῦ ἄστυλον, καὶ Μιθριδάτιον,
 ὃ ἔδωκε Πομπήϊος * Βογοδιατάρῳ τῆς Ποντικῆς βασι-
 λείας ἀφορίσας, τρίτον δὲ πῶ Λανάλα, ὅπου τὸν σύλ- 25
 λογον ἐποιήσαντο Πομπήϊός τε καὶ Λεύκολλος, ὁ μὲν
 ἦκων ἐπὶ τὴν τοῦ πολέμου διαδοχὴν ὁ δὲ παραδιδούς
 τὴν ἐξουσίαν καὶ ἀπαίρων ἐπὶ τὸν Θρίαμβον. Τροχμοὶ
 μὲν δὴ ταῦτ' ἔχουσι τὰ μέρη, Τεκτόσαγες δὲ τὰ πρὸς
 τῇ μεγάλῃ Φρυγίᾳ τῇ κατὰ Πεσσινοῦντα καὶ Ὀρκαόρ- 30
 κους· τούτων δ' ἦν φρούριον Ἄγκυρα ὁμώνυμος τῇ
 πρὸς Ἀνδία περὶ Βλαῦδον πολίχνη Φρυγιακῆ. Τολι-

στοβάριοι δὲ ὄμοροι Βιθυνοῖς εἰσι καὶ τῇ Ἐπικτήτῳ
καλουμένην Φρυγίᾳ· φρούρια δ' αὐτῶν ἐστὶ τό τε
* Βλούκιον καὶ τὸ Πήιον, ὧν τὸ μὲν ἦν βασιλεῖον Δη-
ιοτάρου, τὸ δὲ γαζοφυλάκιον.

- 5 Πεσσινοῦς δ' ἐστὶν ἐμπόριον τῶν ταύτη μέγιστον, 3
ἱερὸν ἔχον τῆς μητρὸς τῶν θεῶν σεβασμοῦ μεγάλου
τυγχάνον· καλοῦσι δ' αὐτὴν Ἄγδιστιν. οἱ δ' ἱερεῖς τὸ
παλαιὸν μὲν δυνάσται τινὲς ἦσαν, ἱερωσύνην καρπού-
μενοι μεγάλην, νυνὶ δὲ τούτων μὲν αἱ τιμαὶ πολὺ με-
10 μείωνται, τὸ δὲ ἐμπόριον συμμένει· κατεσκευάσται
δ' ὑπὸ τῶν Ἀτταλικῶν βασιλέων ἱεροπρεπῶς τὸ τέμε-
νος ναῶ τε καὶ στοαῖς λευκολίθοις· ἐπιφανὲς δ' ἐποίη-
σαν Ῥωμαῖοι τὸ ἱερὸν, ἀφίδουμα ἐνθένδε τῆς θεοῦ με-
ταπεμψάμενοι κατὰ τοὺς τῆς Σιβύλλης χρησμούς, κα-
15 θάπερ καὶ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ. ἐστὶ δὲ
καὶ ὄρος ὑπερκείμενον τῆς πόλεως τὸ Δινδυμον, ἀφ'
οὔ ἢ Δινδυμηνῆ, καθάπερ ἀπὸ τῶν Κυβέλων ἢ Κυ-
βέλη. πλησίον δὲ καὶ ὁ Σαγγάριος ποταμὸς ποιεῖται
τὴν ῥύσιν· ἐπὶ δὲ τούτῳ τὰ παλαιὰ τῶν Φρυγῶν οἰ-C.568
20 κητήρια Μίδου καὶ ἔτι πρότερον Γορδίου καὶ ἄλλων
τινῶν, οὐδ' ἔχνη σώζοντα πόλεων, ἀλλὰ κῶμαι μικρῶ
μείζους τῶν ἄλλων, οἷόν ἐστι τὸ Γόρδιον καὶ Γορβε-
οῦς, τὸ τοῦ Κάστορος βασιλεῖον τοῦ Σαώκονδάρου,
ἐν ᾧ γαμβρὸν ὄντα τούτου ἀπέσφαξε Δηϊόταρος καὶ
25 τὴν θυγατέρα τὴν ἑαυτοῦ· τὸ δὲ φρούριον κατέσπασε
καὶ διελυμήνατο τὸ πλεῖστον τῆς κατοικίας.

Μετὰ δὲ τὴν Γαλατίαν πρὸς νότον ἢ τε λίμνη 4
ἐστὶν ἢ Τάττα, παρακειμένη τῇ μεγάλῃ Καππαδοκίᾳ
τῇ κατὰ τοὺς Μοριμηνούς, μέρος δ' οὕσα τῆς μεγάλης
30 Φρυγίας, καὶ ἡ συνεχὴς ταύτη μέχρι τοῦ Ταύρου, ἧς
τὴν πλείστην Ἀμύντας εἶχεν. ἡ μὲν οὖν Τάττα ἀλοπή-
γιόν ἐστὶν αὐτοφυές, οὕτω δὲ περιπῆττεται ῥαδίως

τὸ ὕδωρ παντὶ τῷ βαπτισθέντι εἰς αὐτὸ ὥστε στεφάνου
 αἰῶν ἀνέλκυσιν, ἐπειδὴν καθῶσι κύκλον σχοί-
 νινου, τὰ τε ὄρουα ἀλίσκεται τὰ προσαφάμενα τῷ πε-
 ρώματι τοῦ ὕδατος παραχρῆμα πίπτοντα διὰ τὴν περι-
 πηξιν τῶν αἰῶν.

6 Ἡ τε δὴ Γάττα [τοιαύτη] ἐστὶ, καὶ τὰ περὶ Ὀρκα-
 ὄρκους καὶ Πιτινισδὸν καὶ τὰ τῶν Λυκαόνων ὄροπέδια
 ψυχρὰ καὶ ψιλὰ καὶ ὀναγρόβοτα, ὑδάτων δὲ σπάνις
 πολλή· ὅπου δὲ καὶ εὔρειν δυνατόν, βαθύντατα φρέ-
 ατα τῶν πάντων, καθάπερ ἐν Σοάτροις, ὅπου καὶ πι- 10
 πράσκεται τὸ ὕδωρ (ἐστὶ δὲ κωμόπολις Γαρσαούρων
 πλησίον)· ὅμως δὲ καίπερ ἄνδρος οὔσα ἡ χώρα πρό-
 βατα ἐκτρέφει θανμαστῶς, τραχείας δὲ ἐρέας, καὶ τε-
 νες ἐξ αὐτῶν τούτων μεγίστους πλούτους ἐκτήσαντο·
 Ἀμύντας δ' ὑπὲρ τριακοσίας ἔσχε ποιμένας ἐν τοῖς τό- 15
 ποῖς τούτοις. εἰσὶ δὲ καὶ λίμναι, Κάραλις μὲν ἡ μείζων
 ἡ δ' ἐλάττων Τρωγίτις. ἐνταῦθα δέ που καὶ τὸ Ἰκόνιον
 ἐστὶ, πολίχμιον εὖ συνωκισμένον καὶ χώραν εὐτυχε-
 στέραν ἔχον τῆς λεχθείσης ὀναγροβότου· τοῦτο δ' εἶχε
 Πολέμων. πλησιάζει δ' ἤδη τούτοις τοῖς τόποις ὁ Γαῦ- 20
 ρος ὁ τὴν Καππαδοκίαν ὀρίζων καὶ τὴν Λυκαονίαν
 πρὸς τοὺς ὑπερκειμένους Κίλικας τοὺς Τραχειώτας.
 Λυκαόνων τε καὶ Καππαδόκων ὄριον ἐστὶ τὸ μεταξὺ
 Κοροπασσοῦ κώμης Λυκαόνων, καὶ Γαρσαούρων πο-
 λιχνίου Καππαδόκων· ἐστὶ δὲ τὸ μεταξὺ διάστημα τῶν 25
 φρουριῶν τούτων ἑκατὸν εἰκοσί πον στάδιοι.

2 Τῆς δὲ Λυκαονίας ἐστὶ καὶ ἡ Ἰσαυρικὴ πρὸς αὐτῷ
 τῷ Ταύρῳ ἡ τὰ Ἰσαυρα ἔχουσα κώμας δύο ὁμωνύμους,
 τὴν μὲν παλαιὰν καλουμένην, [τὴν δὲ νέαν,] εὐερκῆ·
 ὑπήκοοι δ' ἦσαν ταύταις καὶ ἄλλαι κώμαι συχναί, λη- 30
 στῶν δ' ἅπασαι κατοικίαι. παρέσχον δὲ καὶ Ῥωμαῖοις
 πράγματα καὶ τῷ Ἰσαυρικῷ προσαγορευθέντι Πουβλίῳ

Σερβιλίω, ὃν ἡμεῖς εἶδομεν, ὃς καὶ ταῦτα ὑπέταξε Ῥωμαίοις καὶ τὰ πολλὰ τῶν πειρατῶν ἐρύματα ἐξεῖλε τὰ ἐπὶ τῇ θαλάττῃ. C.569

Τῆς δ' Ἰσαυρικῆς ἐστὶν ἐν πλευραῖς ἡ Δέρβη, μά- 3
5 λιστα τῇ Καππαδοκίᾳ ἐπιπεφυκὸς τοῦ Ἀντιπάτρου τυραννεῖον τοῦ Δερβήτου· τοῦ δ' ἦν καὶ τὰ Λάραυδα· ἐφ' ἡμῶν δὲ καὶ τὰ Ἰσαυρα καὶ τὴν Δέρβην Ἀμύντας εἶχεν, ἐπιθέμενος τῷ Δερβήτη καὶ ἀνελὼν αὐτόν, τὰ δ' Ἰσαυρα παρὰ τῶν Ῥωμαίων λαβὼν· καὶ δὴ βασιλείον
10 ἑαυτῷ κατεσκεύαζεν ἐνταῦθα, τὴν παλαιὰν Ἰσαυραν ἀνατρέψας. ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χωρίῳ καινὸν τεῖχος οἰκοδομῶν οὐκ ἐφθη συντελέσας, ἀλλὰ διέφθειραν αὐτὸν οἱ Κίλικες ἐμβαλόντα εἰς τοὺς Ὀμοναδεῖς καὶ ἐξ ἐνέδρας ληφθέντα.

15 Τὴν γὰρ Ἀντιόχειαν ἔχων τὴν πρὸς τῇ Πισιδίᾳ 4
μέχρι Ἀπολλωνιάδος τῆς πρὸς Ἀπαμείᾳ τῇ Κιβωτῷ καὶ τῆς παρωρείου τινὰ καὶ τὴν Λυκαονίαν ἐπειρᾶτο τοὺς ἐκ τοῦ Ταύρου κατατρέχοντας Κίλικας καὶ Πισίδας τὴν χώραν ταύτην· Φρυγῶν οὐσαν ἐξαιρεῖν, καὶ πολλὰ χω-
20 ρία ἐξεῖλεν ἀπόρθητα πρότερον ὄντα, ὧν καὶ Κοῆμνα· τὸ δὲ Σανδάλιον οὐδ' ἐνεχείρησε βία προσάγεσθαι, μεταξὺ κείμενον τῆς τε Κοῆμνης καὶ Σαγαλασσοῦ.

Τὴν μὲν οὖν Κοῆμναν ἄποικοι Ῥωμαίων ἔχουσι, 5
ἡ Σαγαλασσὸς δ' ἐστὶν ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἡγεμόνι τῶν Ῥω-
25 μαίων ὑφ' ᾧ καὶ ἡ Ἀμύντου βασιλεία πάσα· διέχει δ' Ἀπαμείας ἡμέρας ὀδόν, κατάβασιν ἔχουσα σχεδόν τι καὶ τριάκοντα σταδίων ἀπὸ τοῦ ἐρύματος· καλοῦσι δ' αὐτὴν καὶ Σελγησσόν· ταύτην δὲ τὴν πόλιν καὶ Ἀλέξανδρος εἶλεν. ὁ δ' οὖν Ἀμύντας τὴν μὲν Κοῆμναν
30 εἶλεν, εἰς δὲ τοὺς Ὀμοναδέας παρελθὼν, οἱ ἐνομιζοντο

5. ante τοῦ: τὸ 19. post οὐσαν: καὶ Κιλίκων

ἀληπτότατοι, καὶ καταστάς ἤδη κύριος τῶν πλείστων χωρίων ἀνελὼν καὶ τὸν τύραννον αὐτῶν ἐξ ἀπάτης ἐλήφθη διὰ τῆς τοῦ τυράννου γυναικός. καὶ τοῦτον μὲν ἐκεῖνοι διέφθειραν, ἐκείνους δὲ Κυρίνιος ἐξεπόρθησε λιμῶ καὶ τετρακισχιλίους ἄνδρας ἐξώρρησε καὶ 5 συνώκισεν εἰς τὰς ἐγγυς πόλεις, τὴν δὲ χώραν ἀπέλιπεν ἐρημον τῶν ἐν ἀκμῇ. ἔστι δὲ ἐν ὑψηλοῖς τοῦ Ταύρου μέρεσι, κρημνοῖς ἀποτόμοις σφόδρα καὶ τὸ πλεον ἄβάτοις, ἐν μέσῳ κοῖλον καὶ εὐγεων πεδίον εἰς αὐλῶνας πλείους διηρημένον· τοῦτο δὲ γέωργοῦντες ὄκουν 10 ἐν ταῖς ὑπερκειμέναις ὄφρυσιν ἢ σπηλαιῖσι, τὰ πολλὰ δ' ἐνοπλοὶ ἦσαν καὶ κατέτρεχον τὴν ἀλλοτρίαν ἔχοντες ὄρη τειχίζοντα τὴν χώραν αὐτῶν.

7 Συναφεῖς δ' εἰσὶ τούτοις οἱ τε ἄλλοι Πισίδαι καὶ οἱ Σελγεῖς, οἵπερ εἰσὶν ἀξιολογώτατοι τῶν Πισιδῶν. 15 τὸ μὲν οὖν πλεον αὐτῶν μέρος τὰς ἀκρωρείας τοῦ Ταύρου κατέχει, τινὲς δὲ καὶ ὑπὲρ Σίδης καὶ Ἀσπένδου C.570 Παμφυλικῶν πόλεων κατέχουσι γεώλοφα χωρία ἐλαίόφυτα πάντα, τὰ δ' ὑπὲρ τούτων ἤδη ὄρεινά, Κατευνεῖς ὄμοροι Σελγεῦσι καὶ Ὀμοναδεῦσι, Σαγάλασσεῖς 20 δ' ἐπὶ τὰ ἐντὸς τὰ πρὸς τῇ Μιλνάδι.

2 Φησὶ δ' Ἀρτεμίδωρος τῶν Πισιδῶν πόλεις εἶναι Σέλγην Σαγάλασσὸν Πετνηλισσὸν Ἄδαδα Τυμβριάδα Κρημναν Πιτυασσὸν Ἀμβλαδα Ἀνάβουρα Σίνδα Ἀρασσὸν Ταρβασσὸν Τερμησσὸν· τούτων δ' οἱ μὲν εἰσὶ 25 τελέως ὄρεινοί, οἱ δὲ καὶ μέχρι τῶν ὑπῳρειῶν καθήκοντες ἐφ' ἑκάτερα, ἐπὶ τε τὴν Παμφυλίαν καὶ τὴν Μιλνάδα, Φρυγίαν καὶ Αὐδοῖς καὶ Καρσὶν ὄμοροι, πᾶσιν εἰρηνικοῖς ἔθνεσι καίπερ προσβόροισι οὖσιν. οἱ δὲ Πάμφυλοι πολὺ τοῦ Κιλικίου φύλου μετέχοντες οὐ τελέως 30 ἀφείνται τῶν ληστρικῶν ἐργῶν, οὐδὲ τοὺς ὁμόρους ἐῷσι καθ' ἡσυχίαν ζῆν καίπερ τὰ νότια μέρη τῆς ὑπῳ-

ρείας τοῦ Ταύρου κατέχοντες. εἰσὶ δὲ τοῖς Φρυξίν ὁμο-
ροι καὶ τῇ Καρία Τάβαι καὶ Σίνδα καὶ Ἀμβλαδα, ὅθεν
καὶ ῥ' Ἀμβλαδεὺς οἶνος ἐκφέρεται πρὸς διαίτας ἰατρι-
κὰς ἐπιτήδειος.

- 5 Τῶν δ' οὖν ὄρεινῶν οὓς εἶπον Πισιδῶν οἱ μὲν ἄλ- 3
λοι κατὰ τυραννίδας μεμερισμένοι, καθάπερ οἱ Κίλι-
κες, ληστρικῶς ἤσκηται· φασὶ δ' αὐτοῖς τῶν Λελέ-
γων συγκαταμιχθῆναι τινὰς τὸ παλαιόν, πλάνητας ἀν-
θρώπους, καὶ συμμεῖναι διὰ τὴν ὁμοιοτροπίαν αὐ-
10 τόθι. Σέληγη δὲ ἐξ ἀρχῆς μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐκτί-
σθη πόλις, καὶ ἔτι πρότερον ὑπὸ Κάλχαντος· ὕστε-
ρον δὲ καθ' αὐτὴν ἔμεινεν ἀνξήθεισα ἐκ τοῦ πολιτευ-
εσθαι νομίμως, ὥστε καὶ δισμυριάνδρός ποτε εἶναι,
θανυμαστὴ δ' ἐστὶν ἡ φύσις τῶν τόπων· ἐν γὰρ ταῖς
15 ἀκρωρείαις τοῦ Ταύρου χώρα μυριάδας τρέφειν δυνα-
μένη σφόδρα εὐκαρπὸς ἐστίν, ὥστε καὶ ἐλαιόφυτα εἶ-
ναι πολλὰ χωρία καὶ εὐάμπελα, νομάς τε ἀφθόνους
ἀνεῖσθαι παντοδαποῖς βοσκήμασι· κύκλω δ' ὑπέρκειν-
ται δρυμοὶ ποικίλης ὕλης. πλεῖστος δ' ὁ στύραξ φύεται
20 παρ' αὐτοῖς, δένδρον οὐ μέγα * ὀρθηλόν, ἀφ' οὗ καὶ
τὰ στυράκινα ἀκοντίσματα, εἰκότα τοῖς κραινένοις·
ἐγγίνεται δ' ἐν τοῖς στελέχεσι ξυλοφάγου τι σκώληκος
εἶδος, ὃ μέχρι τῆς ἐπιφανείας διαφαγὸν τὸ ξύλον τὸ
μὲν πρῶτον πιτύροις ἢ πρίσμασιν εἰκότως τι ψῆγμα
25 προχεῖ, καὶ σωρὸς συνίσταται πρὸς τῇ ῥίζῃ, μετὰ δὲ
ταῦτα ἀπολείβεται τις ὑγρασία δεχομένη πῆξιν ῥαδίαν
παραπλησίαν τῇ κόμμει· ταύτης δὲ τὸ μὲν ἐπὶ τὸ φῆγ-
μα πρὸς τῇ ῥίζῃ κατενεχθὲν ἀναμίγνυται τούτῳ τε
καὶ τῇ γῆ, πλὴν ὅσον ἐπιπολῆς συστὰν διαμένει κα-
30 θαρόν, τὸ δ' ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ τοῦ στελέχους καθ' ἣν C.571

10. post δὲ: καὶ 29. post ὅσον: τὸ μὲν

φεί πήττεται, καὶ τοῦτο καθαρὸν· ποιούσι δὲ καὶ ἐκ τοῦ μὴ καθαροῦ μίγμα ξυλομιγές τι καὶ γεωμιγές, εὐωδέστερον τοῦ καθαροῦ, τῇ δ' ἄλλῃ δυνάμει λειπόμενον (λανθάνει δὲ τοὺς πολλούς), ᾧ πλείστῳ χρῶνται θυμιάματι οἱ δεισιδαίμονες. ἐπαινεῖται δὲ καὶ ἡ Σελ- 5 γικὴ ἰρις καὶ τὸ ἀπ' αὐτῆς ἄλειμμα. ἔχει δ' ὀλίγας προσβάσεις [τὰ] περὶ τὴν πόλιν καὶ τὴν χώραν τὴν Σελγέων, ὄρεινὴν κρημνῶν καὶ χαραδρῶν οὔσαν πλήρη, ἃς ποιούσιν ἄλλοι τε ποταμοὶ καὶ ὁ Εὐρυνμέδων καὶ ὁ Κέστρος ἀπὸ τῶν Σελγικῶν ὄρων εἰς τὴν Παμφυλίαν 10 ἐκπίπτουτες θάλατταν· γέφυραι δ' ἐπίκεινται ταῖς ὁδοῖς. διὰ δὲ τὴν ἐρυνμότητα οὔτε πρότερον οὔθ' ὕστερον οὔδ' ἄπαξ οἱ Σελγεῖς ἐπ' ἄλλοις ἐγένοντο, ἀλλὰ τὴν μὲν ἄλλην χώραν ἀδεῶς ἐκαρποῦντο, ὑπὲρ δὲ τῆς κάτω τῆς τε ἐν τῇ Παμφυλίᾳ καὶ τῆς ἐντὸς τοῦ Ταύρου 15 διεμάχοντο πρὸς τοὺς βασιλέας αἰεὶ· πρὸς δὲ τοὺς Ῥωμαίους ἐπὶ τακτοῖς τισι κατεῖχον τὴν χώραν· πρὸς Ἀλέξανδρον δὲ πρεσβευσάμενοι δέχεσθαι τὰ προστάγματα εἶπον κατὰ φιλίαν· νῦν δὲ ὑπήκοοι τελέως γεγόνασι, καὶ εἰσιν ἐν τῇ ὑπὸ Ἀμύντα τεταγμένη πρότερον. 20

8 Τοῖς δὲ Βιθυνοῖς ὁμοροῦσι πρὸς νότον, ὡς ἔφην, οἱ περὶ τὸν Ὀλυμπον τὸν Μύσιον προσαγορευόμενον Μυσοὶ τε καὶ Φρύγες· ἐκάτερον δὲ τὸ ἔθνος διττόν ἐστι. Φρυγία τε γὰρ ἢ μὲν καλεῖται μεγάλη, ἣς ὁ Μίδασις ἐβασίλευσε καὶ ἣς μέρος οἱ Γαλάται κατέσχον, ἢ δὲ 25 μικρὰ ἢ ἐφ' Ἑλλησπόντῳ καὶ ἢ περὶ τὸν Ὀλυμπον ἢ καὶ Ἐπικτήτος λεγομένη. Μυσία τε ὁμοίως ἢ τε Ὀλυμπηνή συνεχῆς οὔσα τῇ Βιθυνίᾳ καὶ τῇ Ἐπικτήτῳ, ἣν ἔφη Ἀρτεμίδωρος ἀπὸ τῶν πέραν Ἰστρου Μυσῶν ἀπωκίσθαι, καὶ ἢ περὶ τὸν Κάικον καὶ τὴν Περγαμηνήν 30 μέχρι Τευθρανίας καὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ.

2 Οὔτῳ δ' ἐνήλλακται ταῦτα ἐν ἀλλήλοις, ὡς πολ-

λάκεις λέγομεν, ὥστε καὶ τὴν περὶ Σίπυλον Φρυγίαν οἱ παλαιοὶ καλοῦσιν, ἄδηλον εἴτε τῆς μεγάλης εἴτε τῆς μικρᾶς μέρος οὔσαν, ἣ καὶ τὸν Τάνταλον Φρύγα καὶ τὸν Πέλοπα καὶ τὴν Νιόβην· ὁποτέρως δ' ἂν ἔχη, ἦ γε ἐπάλλαξις φανερά. ἦ γὰρ Περγαμηνή καὶ ἡ Ἐλαίτις, καθ' ἣν ὁ Κάικος ἐκπίπτει, καὶ ἡ μεταξὺ τούτων Τευθρανία, ἐν ἣ Τεύθρας καὶ ἡ τοῦ Τηλέφου ἐκτροφή, ἀνὰ μέσον ἐστὶ τοῦ τε Ἑλλησπόντου καὶ τῆς περὶ Σίπυλον καὶ Μαγνησίαν τὴν ὑπ' αὐτῷ χώρας· ὥσθ' ὅπερ ἔφην ἔργον διορίσαι „χωρὶς τὰ Μυσῶν καὶ Φρυ-C.572
 10 „γῶν ὀρίσματα.“

Καὶ οἱ Λυδοὶ καὶ οἱ Μαίονες, οὓς Ὅμηρος καλεῖ 3
 Μήονας, ἐν συγχύσει πῶς εἰσι καὶ πρὸς τούτους καὶ πρὸς ἀλλήλους, ὅτι οἱ μὲν τοὺς αὐτοὺς οἱ δ' ἑτέρους
 15 φασί· πρὸς δὲ τούτους, ὅτι τοὺς Μυσοὺς οἱ μὲν Θρᾷκας οἱ δὲ Λυδοὺς εἰρήκασι, κατ' αἰτίαν παλαιὰν ἱστοροῦντες, ἦν Ξάνθος ὁ Λυδὸς γράφει καὶ Μενεκράτης ὁ Ἐλαίτης, ἐτυμολογοῦντες καὶ τὸ ὄνομα τῶν Μυσῶν ὅτι τὴν ὀξύην οὕτως ὀνομάζουσιν οἱ Λυδοί· πολλή
 20 δ' ἡ ὀξύη κατὰ τὸν Ὀλυμπον, ὅπου ἐκτεθῆναι φασὶ τοὺς δεκατεθέντας, ἐκείνων δὲ ἀπογόνους εἶναι τοὺς ὑστερον Μυσούς, ἀπὸ τῆς ὀξύης οὕτω προσαγορευθέντας· μαρτυρεῖν δὲ καὶ τὴν διάλεκτον· μιζολύδιον γὰρ πῶς εἶναι καὶ μιζοφρύγιον· τέως μὲν γὰρ οἰκεῖν
 25 αὐτοὺς περὶ τὸν Ὀλυμπον, τῶν δὲ Φρυγῶν ἐκ τῆς Θρᾷκης περαιωθέντων [ἀν]ελόντων τε τῆς Τροίας ἄρχοντα καὶ τῆς πλησίον γῆς, ἐκείνους μὲν ἐνταῦθα οἰκῆσαι τοὺς δὲ Μυσούς ὑπὲρ τὰς τοῦ Καϊκου πηγᾶς· πλησίον Λυδῶν.

30 Συνεργεῖ δὲ πρὸς τὰς τοιαύτας μυθοποιίας ἦ τε 4

1. post περὶ: τὴν

σύγχυσις τῶν ἐνταῦθα ἔθνων καὶ ἡ εὐδαιμονία τῆς χώ-
 ρας τῆς ἐντὸς Ἄλως, μάλιστα δὲ τῆς παραλίας, δι' ἣν
 ἐπιθέσεις ἐγένοντο αὐτῇ πολλαχόθεν καὶ διὰ παντὸς ἐκ
 τῆς περαιάς, ἣ καὶ ἐπ' ἀλλήλους ἰόντων τῶν ἐγγύς.
 μάλιστα μὲν οὖν κατὰ τὰ Τρωικὰ καὶ μετὰ ταῦτα τὰς 5
 ἐφόδους γενέσθαι καὶ τὰς μεταναστάσεις συνέβη, τῶν
 τε βαρβάρων ἅμα καὶ τῶν Ἑλλήνων ὁρμῇ τινι χρήσα-
 μένων πρὸς τὴν τῆς ἀλλοτρίας κατάκτησιν· ἀλλὰ καὶ
 πρὸ τῶν Τρωικῶν ἦν ταῦτα. τό τε γὰρ τῶν Πελασγῶν
 ἦν φύλον καὶ τὸ τῶν Καυκῶνων καὶ Δελέγων· εἰρη- 10
 ται δ' ὅτι πολλαχού τῆς Εὐρώπης τὸ παλαιὸν ἐτύγ-
 χανε πλανώμενα, ἅπερ ποιεῖ τοῖς Τρωσὶ συμμαχοῦντ' ἂ
 ὁ ποιητής, οὐκ ἐκ τῆς περαιάς. τά τε περὶ τῶν Φρυγῶν
 καὶ τῶν Μυσῶν λεγόμενα πρᾶσβύτερα τῶν Τρωικῶν
 ἐστίν· οἱ δὲ διττοὶ Λυκιοὶ τοῦ αὐτοῦ γένους ὑπόνοιαν 15
 παρέχουσιν, ἣ τῶν Τρωικῶν ἢ τῶν πρὸς Καρία τοὺς
 ἐτέρους ἀποικισάντων. τάχα δὲ καὶ ἐπὶ τῶν Κιλικῶν
 τὸ αὐτὸ συνέβη· διττοὶ γὰρ καὶ οὗτοι· οὐ μὴν ἔχομέν
 γε τοιαύτην λαβεῖν μαρτυρίαν ὅτι καὶ πρὸ τῶν Τρωι-
 κῶν ἦσαν ἤδη οἱ νῦν Κιλικεῖς· ὃ τε Τηλέφος ἐκ τῆς 20
 Ἀρκαδίας ἀφίχθαι νομίζοιτ' ἂν μετὰ τῆς μητρὸς, γάμω
 δὲ τῷ ταύτης ἐξοικειωσάμενος τὸν ὑποδεξάμενον αὐ-
 τὸν Τεύθραντα ἐνομίσθη τε ἐκείνου καὶ παρέλαβε τὴν
 Μυσῶν ἀρχήν.

5 Καὶ οἱ Κᾶρες δὲ νησιῶται πρότερον ὄντες καὶ Λέ- 25
 C.573 λεγες, ὡς φασιν, ἠπειρῶται γεγόνασι, προσλαβόντων
 Κρητῶν, οἱ καὶ τὴν Μίλητον ἔκτισαν ἐκ τῆς Κρητικῆς
 Μιλήτου Σαρπηδόνα λαβόντες κτίστην· καὶ τοὺς Τερ-
 μίλας κατώκισαν ἐν τῇ νῦν Λυκίᾳ· τούτους δ' ἀγαγεῖν
 ἐκ Κρήτης ἀποίκους Σαρπηδόνα, Μίνω καὶ Ῥαδαμάν- 30
 θνος ἀδελφὸν ὄντα, καὶ ὀνομάσαι Τερμίλας τοὺς πρό-
 τερον Μιλύας, ὡς φησὶν Ἡρόδοτος, ἔτι δὲ πρότερον

Σολύμους, ἐπελθόντα δὲ τὸν Πανδίωνος Λύκον ἀφ' ἑαυτοῦ προσαγορευῆσαι τοὺς αὐτοὺς Λυκίους. οὗτος μὲν οὖν ὁ λόγος ἀποφαίνει τοὺς αὐτοὺς Σολύμους τε καὶ Λυκίους, ὁ δὲ ποιητῆς χωρίζει. Βελλεροφόντης 5 γοῦν ὠρμημένος ἐκ τῆς Λυκίας „Σολύμοισι μαχέσασατο „κνυδαλίμοισι.“ Πείσανδρόν τε ὠσαύτως υἱὸν αὐτοῦ Ἄρης ὡς φησι „μαρνάμενον Σολύμοισι κατέκτανε.“ καὶ τὸν Σαρπηδόνα δὲ ἐπιχώριόν τινα λέγει.

Ἄλλὰ τό γε ἄθλον προκείσθαι κοινὸν τὴν ἀρετὴν 6 10 τῆς χώρας ἧς λέγω τοῖς ἰσχύουσιν ἐκ πολλῶν βεβαιούται [καὶ πρὸ τῶν Τρωικῶν] καὶ μετὰ τὰ Τρωικά· ὅπου καὶ Ἀμαζόνες κατεθάρρησαν αὐτῆς, ἐφ' ἃς ὅ τε Πρίαμος στρατεῦσαι λέγεται καὶ ὁ Βελλεροφόντης· πόλεις τε παλαιαὶ ὁμολογοῦνται ἐπώνυμοι αὐτῶν· ἐν 15 δὲ τῷ Ἰλιακῷ πεδίῳ κολώνη τις ἔστιν „ἦν ἦτοι ἄνδρες „Βατίειαν κικλήσκουσιν, ἀθάνατοι δέ τε σῆμα πολυ- „σκάρθμοιο Μυρίνης,“ ἦν ἰστοροῦσι μίαν εἶναι τῶν Ἀμαζόνων ἐκ τῆς ἐπιπέτου τεκμαιρόμενοι· εὐσκάρθ- 20 πολύσκαρθμον διὰ τὸ ἀπὸ τῆς ἡνιοχείας τάχος· καὶ ἡ Μύρινα οὖν ἐπώνυμος ταύτης λέγεται. καὶ αἱ ἐγγυὲς δὲ νῆσοι ταῦτ' ἐπαθον διὰ τὴν ἀρετὴν, ὧν Ῥόδος καὶ Κῶς ὅτι πρὸ τῶν Τρωικῶν ἤδη ὑφ' Ἑλλήνων ὠκοῦν- το καὶ ὑφ' Ὀμήρου σαφῶς ἐκμαρτυρεῖται.

25 Μετὰ δὲ τὰ Τρωικά αἱ τε τῶν Ἑλλήνων ἀποικίαι 7 καὶ αἱ Τρηῶν καὶ αἱ Κιμμερίων ἐφοδοὶ καὶ Λυδῶν καὶ μετὰ ταῦτα Περσῶν καὶ Μακεδόνων τό [τε] τελευταῖον Γαλατῶν ἐτάραξαν πάντα καὶ συνέχεαν. γέγονε δὲ ἡ ἀσάφεια οὐ διὰ τὰς μεταβολὰς μόνον ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς 30 τῶν συγγραφέων ἀνομολογίας περὶ τῶν αὐτῶν οὐ τὰ αὐτὰ λεγόντων, τοὺς μὲν Τρωῶας καλούντων Φούρας καθάπερ οἱ τραγικοί, τοὺς δὲ Λυκίους Κᾶρας καὶ

ἄλλους * οὕτως. οἱ δὲ Τρῶες οὕτως ἐκ μικρῶν ἀύξη-
 C.574 θέντες ὥστε καὶ βασιλεῖς βασιλέων εἶναι, παρέσχον
 καὶ τῷ ποιητῇ λόγον τίνα χρῆ καλεῖν Τροίαν, καὶ τοῖς
 ἐξηγουμένοις ἐκείνον. λέγει μὲν γὰρ καὶ κοινῶς ἅπαν-
 τας Τρῶας τοὺς συμπολεμήσαντας αὐτοῖς, ὥσπερ καὶ 5
 Δαναοὺς καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς ἐναντίους· ἀλλ' οὐ δῆπου
 Τροίαν καὶ τὴν Παφλαγονίαν ἐροῦμεν· νῆ Δία, οὐδὲ
 τὴν Καρίαν ἢ τὴν ὄμορον αὐτῇ Λυκίαν. λέγω δ' ὅταν
 οὕτω φῆ „Τρῶες μὲν κλαγγῇ τ' ἐνοπῇ τ' ἴσαν,“ ἐκ δὲ
 τῶν ἐναντίων „οἱ δ' ἄρ' ἴσαν σιγῇ μένεα πνείνοντες Ἀχαι- 10
 οί.“ καὶ ἄλλως δὲ λέγει πολλαχῶς. ὅμως δὲ καίπερ τοιού-
 των ὄντων πειρατέον διαιτῶν ἕκαστα εἰς δύναμιν· ὅ-
 τι δ' ἂν διαφύγη τῆς παλαιᾶς ἱστορίας, τοῦτο μὲν ἕα-
 τέον (οὐ γὰρ ἐνταῦθα τὸ τῆς γεωγραφίας ἔργον), τὰ
 δὲ νῦν ὄντα λεκτέον. 15

8 Ἔστι τοίνυν ὄρη δύο ὑπερκείμενα τῆς Προποντί-
 δος ὅ τε Ὀλυμπος ὁ Μύσιος καὶ ἡ Ἴδη. τῷ μὲν οὖν
 Ὀλύμπῳ τὰ τῶν Βιθυνῶν ὑποπέπτωκε, τῆς δὲ Ἰδῆς με-
 ταξὺ καὶ τῆς θαλάττης ἡ Τροία κεῖται συνάπτουσα τῷ
 ὄρει· περὶ μὲν οὖν ταύτης ἐροῦμεν ὕστερον καὶ τῶν 20
 συνεχῶν αὐτῇ πρὸς νότον, νῦν δὲ περὶ τῶν Ὀλυμπη-
 νῶν καὶ τῶν ἐφεξῆς μέχρι τοῦ Ταύρου παραλλήλων
 τοῖς προεφωδευμένοις λέγωμεν. ἔστι τοίνυν ὁ Ὀλυμ-
 πος κύκλω μὲν εὖ συνοικούμενος, ἐν δὲ τοῖς ὕψει
 δρυμοὺς ἐξαισίους ἔχων καὶ ληστήρια δυναμένους ἐκ- 25
 τρέφειν τόπους εὐερκεῖς, ἐν οἷς καὶ τύραννοι συνί-
 στανται πολλάκις δυνάμενοι συμμεῖναι πολὺν χρόνον,
 καθάπερ Κλέων ὁ καθ' ἡμᾶς τῶν λησθηρίων ἡγεμῶν.

9 Οὗτος δ' ἦν μὲν ἐκ Γορδίου κώμης, ἦν ὕστερον
 αὐξήσας ἐποίησε πόλιν καὶ προσηγόρευσεν Ἰουλιόπο- 30
 λιν· λησθηρίῳ δ' ἐχρήτο καὶ ὀρηθηρίῳ κατ' ἀρχὰς τῷ
 καρτερωτάτῳ τῶν χωρίων ὄνομα Καλλυδίῳ. ὑπῆρξε

δ' Ἀντωνίῳ μὲν χρήσιμος ἐπελθὼν ἐπὶ τοὺς ἀργυρο-
 λογοῦντας Λαβιηνῶ καθ' ὃν χρόνον ἐκεῖνος τὴν Ἀσί-
 αν κατέσχε, καὶ κωλύσας τὰς παρασκευάς· ἐν δὲ τοῖς
 5 Ἀκτιακοῖς ἀποστὰς Ἀντωνίου τοῖς Καίσαρος προσέ-
 θετο στρατηγοῖς, καὶ ἐτιμήθη πλέον ἢ κατ' ἀξίαν,
 προσλαβὼν τοῖς παρ' Ἀντωνίου δοθεῖσι καὶ τὰ παρὰ
 τοῦ Καίσαρος, ὥστ' ἀντὶ ληστοῦ δυνάστου περιέκειτο
 σῆμα, ἱερεὺς μὲν ὢν τοῦ Ἀβρεττηνοῦ Διός, Μυσίου
 10 θεοῦ, μέρος δ' ἔχων ὑπήκοον τῆς Μωρηνηῆς (Μυσία
 δὲ ἐστὶ καὶ αὕτη, καθάπερ ἡ Ἀβρεττηνή), λαβὼν δὲ
 ὕστατα καὶ τὴν ἐν τῷ Πόντῳ τῶν Κομάνων ἱερωσύνην,
 εἰς ἣν κατελθὼν ἐντὸς μηνιαίου χρόνου κατέστρεψε
 τὸν βίον· νόσος δ' ἐξήγαγεν αὐτὸν ὀξεῖα, εἰτ' ἄλλωςC.575
 ἐπιπεσοῦσα ἐκ τῆς ἄθην πλησμονῆς εἶθ', ὡς ἔφασαν
 15 οἱ περὶ τὸ ἱερὸν, κατὰ μῆνιν τῆς θεοῦ· ἐν γὰρ τῷ πε-
 ριβόλῳ τοῦ τεμένουσ ἢ οἰκησίς ἐστὶν ἢ τε τοῦ ἱερέως
 καὶ τῆς ἱερείας, τὸ δὲ τέμενος χωρὶς τῆς ἄλλης ἀγιστεί-
 ας διαφανέστατα τῆς τῶν ὑείων κρεῶν βρώσεως κα-
 θαρεύει, ὅπου γε καὶ ἡ ὅλη πόλις, οὐδ' εἰσάγεται εἰς
 20 αὐτὴν ὕς· ὁ δ' ἐν τοῖς πρώτοις τὸ ληστρικὸν ἦθος
 ἐπεδείξατο εὐθύς κατὰ τὴν πρώτην εἰσοδὸν τῇ παρα-
 βάσει τούτου τοῦ ἔθους ὥσπερ οὐχ ἱερεὺς εἰσεληλυ-
 θῶς ἀλλὰ διαφθορεὺς τῶν ἱερῶν.

Ὁ μὲν δὴ Ὀλυμπος τοιοῦσδε, περιοικεῖται δὲ πρὸς 10
 25 ἄρκτον μὲν ὑπὸ τῶν Βιθυνῶν καὶ Μυργδούων καὶ Δο-
 λιόνων, τὸ δὲ λοιπὸν ἔχουσι Μυσοὶ καὶ Ἐπίκτητοι.
 Δολιόνας μὲν οὖν μάλιστα καλοῦσι τοὺς περὶ Κύζικον
 ἀπὸ Αἰσῆπου ἕως Πυνδάκου καὶ τῆς Δασκυλίτιδος λί-
 μνης, Μυργδόνας δὲ τοὺς ἐφεξῆς τούτοις μέχρι τῆς
 30 Μυρλειανῶν χώρας· ὑπέρκεινται δὲ τῆς Δασκυλίτι-
 δος ἄλλαι δύο λίμναι μεγάλαι ἢ τε Ἀπολλωνιαῖτις ἢ
 τε Μιλητοπολίτις· πρὸς μὲν οὖν τῇ Δασκυλίτιδι Δα-

σκύλιον πόλις, πρὸς δὲ τῇ Μιλητοπολίτιδι Μιλητού-
πολις, πρὸς δὲ τῇ τρίτῃ Ἀπολλωνία ἢ ἐπὶ Ῥυνδάκω
λεγομένη· τὰ πλεῖστα δὲ τούτων ἐστὶ Κυζικηνῶν νυνί.

- 11 Ἔστι δὲ νῆσος ἐν τῇ Προποντίδι ἢ Κύζικος συνα-
πτομένη γεφύραις δυσι πρὸς τὴν ἠπειρον, ἀρετῇ μὲν 5
κρατίστη μεγέθει δὲ ὅσον πεντακοσίων σταδίων τὴν
περίμετρον· ἔχει δὲ ὁμώνυμον πόλιν πρὸς αὐταῖς ταῖς
γεφύραις καὶ λιμένας δύο κλειστοὺς καὶ νεωσοίκους
πλείους τῶν διακοσίων· τῆς δὲ πόλεως τὸ μὲν ἐστὶν
ἐν ἐπιπέδῳ τὸ δὲ πρὸς ὄρει· καλεῖται δ' Ἄρκτων ὄρος· 10
ὑπέρεκται δ' ἄλλο Δίνδυμον μονοφυές, ἱερὸν ἔχον
τῆς Δινδυμήνης μητρὸς θεῶν, ἴδρυμα τῶν Ἀργοναυ-
τῶν· ἐστὶ δ' ἐνάμιλλος ταῖς πρώταις τῶν κατὰ τὴν
Ἀσίαν ἢ πόλις μεγέθει τε καὶ κάλλει καὶ εὐνομίᾳ πρὸς
τε εἰρήνην καὶ πόλεμον· ἔοικέ τε τῷ παραπλησίῳ τῷ- 15
πῶ κοσμεῖσθαι ὡσπερ ἢ τῶν Ῥοδίων καὶ Μασσαλιω-
τῶν καὶ Καρχηδονίων τῶν πάλοι. τὰ μὲν οὖν πολλὰ
ἔῳ, τρεῖς δ' ἀρχιτέκτονας τοὺς ἐπιμελουμένους οἰκο-
δομημάτων τε δημοσίων καὶ ὀργάνων, τρεῖς δὲ καὶ
θησαυροὺς κέκτηται, τὸν μὲν ὀπλων τὸν δ' ὀργάνων 20
τὸν δὲ σίτου· ποιεῖ δὲ τὸν σίτον ἄσηπτον ἢ Χαλκιδικῆ
γῆ μιγνυμένη. ἐπεδείξαντο δὲ τὴν ἐκ τῆς παρασκευῆς
ταύτης ἀφέλειαν ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ. ἐπελ-
θόντος γὰρ αὐτοῖς ἀδοκῆτως τοῦ βασιλέως πεντεκαί-
δεκα μυριάσι καὶ ἵππῳ πολλῇ καὶ κατασχόντος τὸ ἀν- 25
τικείμενον ὄρος ὃ καλοῦσιν Ἀδραστείας καὶ τὸ προά-
στειον, ἔπειτα καὶ διάραντος εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως
C.576αὐχένα καὶ προσμαχομένου πεξῆ τε καὶ κατὰ θάλατ-
ταν τετρακοσίαις ναυσίν, ἀντέσχον πρὸς ἅπαντα οἱ
Κυζικηνοί, ὥστε καὶ ἐγγὺς ἦλθον τοῦ ζωγρία λαβεῖν 30
τὸν βασιλέα ἐν τῇ διώρυγι ἀντιδιορύττοντες, ἀλλ'
ἔφθη φυλαξάμενος καὶ ἀναλαβὼν ἑαυτὸν ἔξω τοῦ

ὀρύγματος· ὅψε δὲ ἰσχυρὸν εἰσπέμψαι τινὰς νύκτωρ
 ἐπικούρους ὁ τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸς Λεύκολλος·
 ᾤκησε δὲ καὶ λιμὸς τῷ τοσούτῳ πλήθει τῆς στρατιᾶς
 ἐπιπεσῶν, ὃν οὐ προείδετο ὁ βασιλεὺς, ὡς ἀπῆλθε
 5 πολλοὺς ἀποβαλὼν. Ῥωμαῖοι δ' ἐτίμησαν τὴν πόλιν,
 καὶ ἔστιν ἐλευθέρη μέχρι νῦν καὶ χώραν ἔχει πολλήν
 τὴν μὲν ἐκ παλαιοῦ τὴν δὲ τῶν Ῥωμαίων προσθέντων.
 καὶ γὰρ τῆς Τρωάδος ἔχουσι τὰ πέραν τοῦ Αἰσῆπου τὰ
 περὶ τὴν Ζέλειαν καὶ τὸ τῆς Ἀδραστείας πεδίου· καὶ
 10 τῆς Δασκυλίτιδος λίμνης τὰ μὲν ἔχουσιν ἐκεῖνοι τὰ δὲ
 Βυζάντιοι· πρὸς δὲ τῇ Δολιωνίδι καὶ τῇ Μυγδονίδι
 νέμονται πολλήν μέχρι τῆς Μιλητοπολίτιδος λίμνης
 καὶ τῆς Ἀπολλωνιάτιδος αὐτῆς, δι' ὧν χωρίων καὶ ὁ
 Ῥύνδακος ῥεῖ ποταμὸς τὰς ἀρχὰς ἔχων ἐκ τῆς Ἀζανί-
 15 τιδος, προσλαβὼν δὲ καὶ ἐκ τῆς Ἀβροεττηνῆς Μυσίας
 ἄλλους τε καὶ Μέκεστον ἀπ' Ἀγκύρας τῆς Ἀβαιτίτιδος
 ἐκδίδωσιν εἰς τὴν Προποντίδα κατὰ Βέσβικον νῆσον.
 ἐν ταύτῃ δὲ τῇ νήσῳ τῶν Κυζικηνῶν ὄρος ἐστὶν εὐ-
 δενδρον Ἀρτάκη· καὶ νησίον ὁμώνυμον πρόκειται
 20 τούτου, καὶ πλησίον ἀκρωτήριον Μέλανος καλούμε-
 νον ἐν παράπλῳ τοῖς εἰς Πρίαπον κομιζομένοις ἐκ τῆς
 Κυζίκου.

Τῆς δ' ἐπικτήτου Φρυγίας Ἀζανοὶ τέ εἰσι καὶ Να- 12
 κολία καὶ Κοτιάειον καὶ Μιδάειον καὶ Δορυλάειον πό-
 25 λεις καὶ Κάδοι· τοὺς δὲ Κάδους ἔνιοι τῆς Μυσίας φα-
 σίν· ἡ δὲ Μυσία κατὰ τὴν μεσόγαιαν ἀπὸ τῆς Ὀλυμ-
 πηνῆς ἐπὶ τὴν Περγαμηνὴν καθήκει καὶ τὸ Καῖκου
 λεγόμενον πεδίου, ὥστε μεταξὺ κείσθαι τῆς τε Ἰδης
 καὶ τῆς Κατακεκαυμένης, ἣν οἱ μὲν Μυσίαν οἱ δὲ
 30 Μαιονίαν φασίν.

Ἐπεὶ δὲ τῆς Ἐπικτήτου πρὸς νότον ἐστὶν ἡ με- 13
 γάλῃ Φρυγία, λείπουσα ἐν ἀριστερᾷ τὴν Πεσσινούντα

καὶ τὰ περὶ Ὀρκαόρκους καὶ Λυκαονίαν, ἐν δεξιᾷ δὲ
Μαίονας καὶ Λυδοὺς καὶ Κᾶρας· ἐν ἣ ἔστιν ἢ τε πα-
ρῳρείος λεγομένη Φρυγία καὶ ἢ πρὸς Πισιδίαν καὶ τὰ
περὶ Ἀμόριον καὶ Εὐμένειαν καὶ Σύνναδα, εἶτα Ἀπά-
μεια ἢ Κιβωτὸς λεγομένη καὶ Λαοδίκεια, αἵπερ εἰσὶ 5
μέγιστα τῶν κατὰ τὴν Φρυγίαν πόλεων· περικεῖται
δὲ ταύταις πολίσματα καὶ..... Ἀφροδισιάς
Κολοσσαὶ Θεμισσάνιον Σαναὸς Μητρόπολις Ἀπολλω-
νιάς, ἐτι δὲ ἀπωτέρω τούτων Πέλται Τάβαι Εὐκαρ-
πία Λυσιᾶς.

C.577

14

Ἡ μὲν οὖν παρῳρεία ὄρεινήν τινα ἔχει ῥάχιν ἀπὸ
τῆς ἀνατολῆς ἐκτεινομένην ἐπὶ δύσιν· ταύτῃ δ' ἐκα-
τέρωθεν ὑποπέπτωκέ τι πεδίου μέγα, καὶ πόλεις πλη-
σίον αὐτῆς πρὸς ἄρκτον μὲν Φιλομήλιον, ἐκ θατέρου
δὲ μέρους Ἀντιόχεια ἢ πρὸς Πισιδίαν καλουμένη, ἢ 15
μὲν ἐν πεδίῳ κειμένη πᾶσα ἢ δ' ἐπὶ λόφου ἔχουσα
ἀποικίαν Ῥωμαίων· ταύτην δ' ὤκισαν Μάγνητες οἱ
πρὸς Μαϊάνδρῳ. Ῥωμαῖοι δ' ἠλευθέρωσαν τῶν βασι-
λέων, ἠνίκα τὴν ἄλλην Ἀσίαν Εὐμένει παρέδοσαν τὴν
ἐντὸς τοῦ Ταύρου· ἦν δὲ ἐνταῦθα καὶ ἱερῶσύνη τις 20
Μηνὸς Ἀρχαίου, πλήθος ἔχουσα ἱεροδούλων καὶ χω-
ρίων ἱερῶν· κατελύθη δὲ μετὰ τὴν Ἀμύντου τελευτήν
ὑπὸ τῶν πεμφθέντων ἐπέτην ἐκείνου κληρονομίαν.
Σύνναδα δ' ἔστιν οὐ μεγάλη πόλις· πρόκειται δ' αὐ-
τῆς ἐλαιόφυτον πεδίου ὅσου ἑξήκοντα σταδίων· ἐπέ- 25
κεινα δ' ἔστι Δοκιμία κώμη, καὶ τὸ λατόμιον Σύννα-
δικοῦ λίθου (οὕτω μὲν Ῥωμαῖοι καλοῦσιν, οἱ δ' ἐπι-
χώριοι Δοκιμίτην καὶ Δοκιμαῖον), κατ' ἀρχὰς μὲν
μικροὺς βῶλους ἐκδιδόντος τοῦ μετάλλου, διὰ δὲ τὴν
νυνὶ πολυτέλειαν τῶν Ῥωμαίων κίονες ἐξαιροῦνται 30
μονόλιθοι μεγάλοι, πλησιάζοντες τῷ ἀλαβαστρίτῃ λί-
θῳ κατὰ τὴν ποικιλίαν, ὥστε καίπερ πολλῆς οὔσης

10

τῆς ἐπὶ θάλαττιαν' ἀγωγῆς τῶν τηλικούτων φορτίων ὅμως καὶ κίονες καὶ πλάκες εἰς Ῥώμην κομίζονται θαναμασται κατὰ τὸ μέγεθος καὶ κάλλος.

- Ἀπάμεια δ' ἐστὶν ἐμπόριον μέγα τῆς ἰδίως λεγο- 15
 5 μένης Ἀσίας, δευτερεῦον μετὰ τὴν Ἔφεσον· αὕτη γὰρ καὶ τῶν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος ὑποδοχείου κοινόν ἐστιν. Ἰδρῦται δὲ ἡ Ἀπάμεια ἐπὶ ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Μαρσίου ποταμοῦ, καὶ ρεῖ διὰ μέσης τῆς πόλεως ὁ ποταμὸς τὰς ἀρχὰς ἀπὸ τῆς πόλεως ἔχων· κατενε-
 10 χθεῖς δ' ἐπὶ τὸ προσάστειον σφοδρῶ καὶ καταφέρει τῷ ρεύματι συμβάλλει πρὸς τὸν Μαιάνδρου, προσειληφότα καὶ ἄλλον ποταμὸν Ὀργᾶν δι' ὀμαλοῦ φερόμενον πρᾶον καὶ μαλακόν· ἐντεῦθεν δ' ἤδη γενόμενος Μαι-
 15 ανδρος τέως μὲν διὰ τῆς Φρυγίας φέρεται, ἔπειτα διορίζει τὴν Καρίαν καὶ τὴν Λυδίαν κατὰ τὸ Μαιάνδρου καλούμενον πεδίον, σκολιὸς ᾧν εἰς ὑπερβολὴν ὥστε ἐξ ἐκείνου τὰς σκολιότητας ἀπάσας μαιάνδρους κα-
 λεῖσθαι· τελευτῶν δὲ καὶ τὴν Καρίαν αὐτὴν διαρρεῖ τὴν ὑπὸ τῶν Ἰώνων νῦν κατεχομένην, καὶ μεταξὺ
 20 Μιλήτου καὶ Πριήνης ποιεῖται τὰς ἐκβολὰς. ἄρχεται δὲ ἀπὸ Κελαινῶν, λόφου τινός, ἐν ᾧ πόλις ἦν ὀμῶνυμος τῷ λόφῳ· ἐντεῦθεν δ' ἀναστῆσας τοὺς ἀνθρώ-
 25 πους ὁ Σωτῆρ Ἀντίοχος εἰς τὴν νῦν Ἀπάμειαν τῆς μητρὸς ἐπῶνυμον τὴν πόλιν ἐπέδειξεν Ἀπάμας, ἡ θυγάτηρ μὲν ἦν Ἀρταβάζου δεδομένη δ' ἐτύγχανε πρὸς γάμον Σελεύκῳ τῷ Νικάτορι· ἐνταῦθα δὲ μν-
 θεύεται τὰ περὶ τὸν Ὀλυμπον καὶ τὸν Μαρσίαν καὶ τὴν ἔριν ἣν ἤρισεν ὁ Μαρσύας πρὸς Ἀπόλλωνα. ὑπέρ-
 30 τας τῶν ἀνλῶν ἐπιτήδειον, ἐξ ἧς ἀπολείβεσθαι φασὶ τὰς πηγὰς ἀμφοτέρας τὴν τε τοῦ Μαρσίου καὶ τὴν τοῦ Μαιάνδρου.

- 16 Ἡ δὲ Λαοδίκεια μικρὰ πρότερον οὐσα αὐξήσιν
 ἔλαβεν ἐφ' ἡμῶν καὶ τῶν ἡμετέρων πατέρων, καίτοι
 κακωθεῖσα ἐκ πολιορκίας ἐπὶ Μιθριδάτου τοῦ Εὐπά-
 τορος· ἀλλ' ἡ τῆς χώρας ἀρετὴ καὶ τῶν πολιτῶν τινες
 εὐτυχήσαντες μεγάλην ἐποίησαν αὐτήν, Ἰέρων μὲν
 πρότερον, ὃς πλειόνων ἢ δισχιλίων ταλάντων κληρο-
 νομίαν κατέλιπε τῷ δήμῳ πολλοῖς τ' ἀναθήμασιν ἐκό-
 σμησε τὴν πόλιν, Ζήνων δὲ ὁ ῥήτωρ ὕστερον. καὶ ὁ
 υἱὸς αὐτοῦ Πολέμων, ὃς καὶ βασιλείας ἤξιώθη διὰ τὰς
 ἀνδραγαθίας ὑπ' Ἀντωνίου μὲν πρότερον ὑπὸ Καί- 10
 σαρως δὲ τοῦ Σεβαστοῦ μετὰ ταῦτα. φέρει δ' ὁ περὶ τὴν
 Λαοδίκειαν τύπος προβάτων ἀρετὰς οὐκ εἰς μαλακό-
 τητα μόνον τῶν ἐρίων, ἧ καὶ τῶν Μιλησίων διαφέ-
 ρει, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κοραξὴν χρόαν, ὥστε καὶ προσ-
 οδεύονται λαμπρῶς ἀπ' αὐτῶν, ὥσπερ καὶ οἱ Κολοσ- 15
 σηνοὶ ἀπὸ τοῦ ὁμώνυμου χρώματος πλησίον οἰκοῦν-
 τες. ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ Κάπρος καὶ ὁ Λύκος συμβάλλει
 τῷ Μαιάνδρῳ ποταμῷ, ποταμὸς εὐμεγέθης, ἀφ' οὗ
 καὶ ἡ πρὸς τῷ Λύκῳ Λαοδίκεια λέγεται. ὑπέρκειται
 δὲ τῆς πόλεως ὄρος Κάδμος, ἐξ οὗ καὶ ὁ Λύκος ῥεῖ καὶ 20
 ἄλλος ὁμώνυμος τῷ ὕρει. τὸ πλεον δ' οὗτος ὑπὸ γῆς
 ῥοεὶς εἴτ' ἀνακλύσας συνέπεσεν εἰς ταῦτο τοῖς ἄλλοις
 ποταμοῖς, ἐμφαίνων ἅμα καὶ τὸ πολύτροπον τῆς χώ-
 ρας καὶ τὸ εὐσειστον· εἰ γάρ τις ἄλλη, καὶ ἡ Λαοδί-
 κεια εὐσειστος, καὶ τῆς πλησιοχώρου δὲ Κάρουρα. 25
- 17 Ὅριον δὲ ἐστὶ τῆς Φρυγίας καὶ τῆς Καρίας τὰ Κά-
 ρουρα· κώμη δ' ἐστὶν αὕτη πανδοχεῖα ἔχουσα καὶ ξε-
 στῶν ὑδάτων ἐκβολὰς, τὰς μὲν ἐν τῷ ποταμῷ Μαιάν-
 δρῳ τὰς δ' ὑπὲρ τοῦ χείλους. καὶ δὴ ποτὲ φασὶ πορ-
 νοβοσκὸν ἀυλισθέντα ἐν τοῖς πανδοχείοις σὺν πολλῷ 30
 πλήθει γυναικῶν νύκτωρ γενομένου σεισμοῦ συνα-
 φανισθῆναι πάσαις. σχεδὸν δὲ τι καὶ πάσα εὐσειστός

ἔστιν ἡ περὶ τὸν Μαίανδρον χώρα καὶ ὑπόνομος πυρί
 τε καὶ ὕδατι μέχρι τῆς μεσογαίας. διατέτακε γὰρ ἀπὸ
 τῶν πεδίων ἀρξαμένη πᾶσα ἡ τοιαύτη κατασκευὴ τῆς
 χώρας εἰς τὰ Χαρώνια, τὸ τε ἐν Ἱεραπόλει καὶ τὸ ἐν
 5 Ἀχαράκοις τῆς Νυσαίδος καὶ τὸ περὶ Μαγνησίαν καὶ
 Μυοῦντα· εὐθρυπτός τε γὰρ ἔστιν ἡ γῆ καὶ ψαθυρὰ
 πλήρης τε ἀλμυρῶν καὶ εὐεκπύρωτός ἐστι· τάχα δὲ
 καὶ ὁ Μαίανδρος διὰ τοῦτο σκολιός ὅτι πολλὰς μετα-
 πτώσεις λαμβάνει τὸ ρεῖθρον, καὶ πολλὴν χοῦν κατὰ-
 10 γων ἄλλοτ' ἄλλω μέρει τῶν αἰγιαλῶν προστίθῃσι· τὸ δὲ
 πρὸς τὸ πέλαγος βιασάμενος ἐξώθει. καὶ δὴ καὶ τὴν
 Προήνῃν ἐπὶ θαλάττῃ πρότερον οὖσαν μεσόγεων πε-
 ποίηκε τετταράκοντα σταδίων προσχώματι.

Καὶ ἡ Κατακεκαυμένη δέ, ἥπερ ὑπὸ Λυδῶν καὶ 18
 15 Μυσῶν κατέχεται, διὰ τοιαῦτά τινα τῆς προσηγορίας
 τετύχηκε ταύτης· ἢ τε Φιλαδέλφεια, ἢ πρὸς αὐτῇ πό-
 λιν, οὐδὲ τοὺς τοίχους ἔχει πιστούς, ἀλλὰ καθ' ἡμέ-
 ραν τρόπον τινὰ σαλεύονται καὶ δίστανται· διατε-
 20 λοῦσι δὲ προσέχοντες τοῖς πάθεσι τῆς γῆς καὶ ἀρχιτε-
 κτονοῦντες πρὸς αὐτά. καὶ τῶν ἄλλων δὲ πόλεων
 Ἀπάμεια μὲν καὶ πρὸ τῆς Μιθριδάτου στρατείας ἐσει-
 σθη πολλάκις, καὶ ἔδωκεν ἐπελθῶν ὁ βασιλεὺς ἑκα-
 τὸν τάλαντα εἰς ἐπανόρθωσιν, ὄρων ἀνατετραμμένην
 τὴν πόλιν. λέγεται δὲ καὶ ἐπ' Ἀλεξάνδρου παραπλή-
 25 σια συμβῆναι· διόπερ εἰκός ἐστι καὶ τὸν Ποσειδῶ τι-
 μάσθαι παρ' αὐτοῖς καίπερ μεσογαίοις οὖσι, καὶ ἀπὸ
 Κελαινοῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἐκ Κελαινοῦς, μιᾶς τῶν
 Δαναίδων, γενομένου κεκλήσθαι τὴν πόλιν ἐπώνυ-
 30 μον, ἢ διὰ τῶν λίθων τὴν ἀπὸ τῶν ἐκπυρώσεων με-
 λανίαν. καὶ τὰ περὶ Σίπυλον δὲ καὶ τὴν ἀνατροπὴν
 αὐτοῦ μῦθον οὐ δεῖ τίθεσθαι· καὶ γὰρ νῦν τὴν Μα-
 γνησίαν τὴν ὑπ' αὐτῶ κατέβαλον σεισμοί, ἠνίκα καὶ
 Σάρδεις καὶ τῶν ἄλλων τὰς ἐπιφανεστάτας κατὰ πολ-
 35 λά μέρη διελυμνήναντο· ἐπηνώρθωσε δ' ὁ ἡγεμὼν χρή-
 ματα ἐπιδούς, καθάπερ καὶ πρότερον ἐπὶ τῆς γενο-
 μένης συμφορᾶς Τραλλιανοῖς (ἠνίκα τὸ γυμνάσιον καὶ
 ἄλλα μέρη συνέπεσεν) ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ τούτοις καὶ
 Λαοδικεῦσιν.

- 19 Ἀκούειν δ' ἔστι καὶ τῶν παλαιῶν συγγραφῶν οἷά φησιν ὁ τὰ Λύδια συγγράφας Ξάνθος, διηγούμενος οἷαι μεταβολαὶ κατέσχον πολλάκις τὴν χώραν ταύτην, ὧν ἐμνησθῆμέν που καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν. καὶ δὴ καὶ τὰ περὶ τὸν Τυφῶνα πάθη ἐνταῦθα μυθεύουσι 5 καὶ τοὺς Ἀρίμους, καὶ τὴν Κατακεκαυμένην ταύτην εἶναι φασιν· οὐκ ὀκνοῦσι δὲ καὶ τὰ μεταξὺ Μαιάνδρου καὶ Λυδῶν ἄπανθ' ὑπονοεῖν τοιαῦτα καὶ διὰ τὸ
- C.580 πλῆθος τῶν λιμνῶν καὶ παταμῶν καὶ τοὺς πολλαχοῦ κευθμῶνας τῆς γῆς. ἢ δὲ μεταξὺ Λαοδικείας καὶ Ἀπα- 10 μείας λίμνη καὶ βορβορώδη καὶ ὑπονόμου τὴν ἀποφορὰν ἔχει πελαγία οὐσα· φασὶ δὲ καὶ δίκας εἶναι τῷ Μαιάνδρῳ μεταφέροντι τὰς χώρας ὅταν περικρουσθῶσιν οἱ ἀγκῶνες, ἀλόντος δὲ τὰς ζημίας ἐκ τῶν πορθμικῶν διαλύεσθαι τελαῶν. 15
- 20 Μεταξὺ δὲ τῆς Λαοδικείας καὶ τῶν Καρούρων ἱερὸν ἔστι Μηνὸς Κάρον καλούμενον τιμώμενον ἀξιολόγως. συνέστη δὲ καθ' ἡμᾶς διδασκαλεῖον Ἡροφιλείων ἰατρῶν μέγα ὑπὸ Ζεύξιδος, καὶ μετὰ ταῦτα 20 Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλαλήθους, καθάπερ ἐπὶ τῶν πατέρων τῶν ἡμετέρων ἐν Σμύρῃ τὸ τῶν Ἐρασιστρατεῶν ὑπὸ Ἰκεσίου· νῦν δὲ οὐχ ὁμοίως ἔτι συμμένει.
- 21 Λέγεται δὲ τινὰ φῦλα Φρύγια οὐδαμοῦ δεικνύμενα, ὥσπερ οἱ Βερέκντες. καὶ Ἀλκμὰν λέγει „Φρύ- 25 „γιον ἠΰλησε μέλος τὸ Κερβήσιον.“ καὶ βόθυνός τις λέγεται Κερβήσιος ἔχων ὀλεθρίους ἀποφοράς· ἀλλ' οὗτός γε δεικνύται, οἱ δ' ἄνθρωποι οὐκέθ' οὕτω λέγονται. Αἰσχύλος δὲ συγγεῖ ἐν τῇ Νιόβῃ· φησὶ γὰρ ἐκεῖνη μνησθῆσεσθαι τῶν περὶ Τάνταλον „οἷς ἐν Ἰδαίῳ 30 „πάγῳ Διὸς πατρῶιον βωμός ἐστι.“ καὶ πάλιν „Σίπυλον Ἰδαίαν ἀνά χθόνα.“ καὶ ὁ Τάνταλος λέγει „σπειρῶ δ' ἄρουραν δῶδεχ' ἡμερῶν ὀδόν, Βερέκντα „χῶρον, ἐνθ' Ἀδραστείας ἔδος Ἰδῆ τε μυκηθμοῖσι καὶ „βρυχήμασι κρέπουσι μήλων, πᾶν δ' ἔρεχθεὶ πέδον.“

Im Verlage von **B. G. Teubner** in **Leipzig** ist erschienen
und durch alle Buchhandlungen zu beziehen:

C. Crispi Salusti

Catilina et Iugurtha.

Aliorum suisque notis

illustravit

Rudolphus Dietsch.

Vol. I. Catilina.
Preis 1 Thlr.

Vol. II. Iugurtha.
Preis 1 Thlr. 15 Ngr.

Der unterzeichnete Verleger kann diese mit kritischen und erklärenden Anmerkungen reichlich ausgestattete Ausgabe des Salust nicht besser empfehlen, als durch einige Auszüge aus den einstimmig sehr günstigen Recensionen, welche die praktische Brauchbarkeit und den wissenschaftlichen Werth der Ausgabe ausser allen Zweifel setzen.

Die Heidelberger Jahrb. f. Litteratur (XXXVII. Jahrg. 4 Doppelh., Seite 632) äussern darüber:

„Dass die nicht unbedeutenden Arbeiten früherer Erklärer des Salust bei dieser Ausgabe, welche einen äusserst umfassenden Commentar in Noten unter dem Text liefert und wirklich keinen zum Verständniss und zur vollen Auffassung des Sinnes nur einigermaassen nöthigen Punkt unerörtert gelassen hat, nicht unbeachtet blieben, war zu erwarten; übrigens trägt diese Arbeit in allen ihren Theilen ein durchaus selbstständiges Gepräge und zeigt, wie umfassende und gründliche Studien der Herausgeber mit dem Schriftsteller gemacht hat, dessen berichtigten Text er uns vorlegt, ausgestattet mit einem so genauen und sorgfältigen Commentar, der in den Händen des Lehrers, wie auch zum Behuf des Privatstudiums der Schüler, gute Dienste leisten wird etc.“

Neue Jenaische Litteraturzeitung 1847. Nr. 40:

„Nicht zufrieden, aus den Leistungen seiner Vorgänger das Bedeutendste zu benutzen und aufzunehmen, hat der Verf. Vieles ergänzt und erweitert; anderes einer neuen Prüfung unterworfen und schärfer bestimmt; nicht Weniges durch Scharfsinn, genaue Kenntniss des Salust'schen Sprachgebrauchs, gründliche Beweisführung, sichere Methode der Entscheidung näher oder zur Entscheidung gebracht etc. etc.“

„In der vorliegenden Ausgabe begrüßen wir die Frucht gewissenhaften Fleisses und inniger Befreundung mit den Schriften des Salust. Der Herr Herausgeber hat sich nirgends mit den Ergebnissen früherer Erklärer begnügt und diese ohne einzelne Prüfung in seine Ausgabe aufgenommen, sondern überall selbstständig geforscht und selbst da, wo die Untersuchung bereits als abgeschlossen erschien, diese von Neuem begonnen etc.“

Die vielfache Verbreitung, welche der Salust von Dietsch bereits gefunden hat, ist die beste Bestätigung des in den oben angeführten Recensionen ausgesprochenen Urtheils.

Für die Hand der Schüler ist ein blosser Textabdruck in meiner neuen Sammlung der griechischen und lateinischen Classiker bereits in mehreren Auflagen erschienen.

B. G. Teubner.

**This book should be returned to
the Library on or before the last date
stamped below.**

**A fine of five cents a day is incurred
by retaining it beyond the specified
time.**

Please return promptly.

